

Pampiere wereld ofte wereldsche oeffeninge, waer in begrepen zijn meest alle de rijmen, en werken van J. H. Krul, al te zamen merkelyk door hem verbeterd, en met veel nieuwe rijmen verrijkt, doorgaens met schoone kopere platen verçiert, afgezondert in vier deelen

<https://hdl.handle.net/1874/30043>

HET DERDE DEEL,
Bestaende in
TOONEEL SPEELN.

Liefdbloeyends Offerande,

Vytgebeeld door navolgende Perfoonen.

LIEFDBLOEYENDE.
REY van RETHORICA.
APOLLO.
PALLAS.
OVD-MAN.
OVDE-VROVW.
TWEE WEEZEN.

LIEFDBLOEYEND, met REY van RETHORICA, dragende 't Blay-
zoen, met 'et Altaer, en een mandeken met groene bladeren; twee WEE-
ZEN, met de OVDE-MAN, en OVDE-VROVW.

Heeft Roma oyt geroemt op haer Romeynse daden,
Zoo roem ik heden dan met lof van dijn genaden,
Ha goedertieren Goon! die Rome gaest dat luk,
En my tot dus lang hebt verlost uyt alle druk;

TOONEEL SPEL

Wanneer de schrale nijd met opgespalkte kaken,
 Haer bit're laster spoog, om daer door dor te maken
 De bloeyffels van mijn stam, en 't weeld'rig Eglentier,
 Dat in zijn groente blijft trots 't groene Lauwerier;
 U zy dien lof, ô Goon! die, als een milden regen,
 Apolloos Hypocreen verleenden daer en tegen,
 Dat noch de schrand're haet, nocht noyt vernoegde nijd
 Meer wonnen op mijn lof, als ingekropte spijt.
 De spruyten dien ik queek met aengenaem vermaken,
 Die yveren met lust tot welstant van mijn zaken.
 De lent, de lieve lent, de lenten van de gunst,
 Die voed mijn Eglentier in 't bloeyen van de kunst;
 Liefbloeyend bloeyd in liefd, liefd doet liefbloeyend groeyen,
 Zoo dat liefdbloeyend zal, en moet, in liefde bloeyen,
 Mits dien der Goden gunst, en Burger-Vaders min
 Noch zijn tot mywaerts g'lijk zy waren in 't begin;
 Dies wegen zal mijn Rey, ô driemaal drie Godinnen!
 Met alle dankbaerheyd dees offerand beginnen;
 Ontfangt mijn offer dan met zingende gebeden,
 En zie ten Hemel af, ô Goden! hier beneên.
 Koom, blaker, brand, en smeul, vang aen dijn offer vieren,
 En stook op uw Altaer dees groene Eglentieren,
 Den God Apoll ter eer, op dat hy dees mijn staet,
 Die dus lang hebt heeft geduurt, gedurig duren laet;
 Begin, kunst milde Rey! (in 't midden van het branden)
 Een zoet gezang vermengd met dees uw offeranden;
 Beweeg de Goden zelfs met zang, en kunst vermaek,
 Tot voordeel van mijn wensch, en welstand van de zaak.

Den Hemel (zijnde vol Goden) werd geopend; A P O L L O en
 P A L L A S treden af, en komen voorder; ondertusschen werd dit
 navolgende gezongen, en daer by gebrand-offerd.

Keurige kruydjes, geurige vruchjes,
 Smeult, en smookt,
 Op dat uw brand met zoete luchjes,
 Ten Hemel rookt;
 Opend de wolleken, opend uw zalen,
 O Goon! laet gunst
 Op ouderlooze Weezen dalen,
 Door onze kunst.
 Het offeren dat gy ziet geschieden,
 O groote Goon!
 Vereyscht dijn gunst aen ons te bieden,
 Dies wy uw troon
 Begroeten met de offeranden

Van onze schaer,
 Die kruyden, en die bloemen branden
 Op liefds Altaer.
 Het Goddelijk luyfert na gebeden,
 En schijnd voldaan;
 Apollo komt van boven treden,
 En neder gaen;
 Welkoom, welkoom God en Godinne
 Gy die uyt gunst,
 Toond Liefdbloeyend uwe minne,
 Door liefd, en kunst.

Apollo. Liefdbloeyend, eed'le maegd! die honderd vijftig jaren
 Uw spruyten hebt gequeekt, met hulp van dees u scharen;
 De wangunst heeft al lang uw ondergang gezocht,
 Het werk daer toe begoft, maer noyt niet uytgewrocht;
 De schrale nijd die zocht uw telgen te verdrogen,
 Dan doch door mijn beleyd ontbrak haer dat vermogen;
 Al waert gy voor een wijl verschoven, en verdrukt,
 Gy blijft noch die gy waert, en word noyt uyt gerukt;
 Gewortelt staet uw stam, geplant door Karels wetten,
 Wiens Keyzerlijke macht u in den zetel zetten
 Van Hollands hoogste roem; 't welk tuygt het oude blijk,
 Waer meed u heeft vereerd den Vorst van 't Roomsche Rijk,
 Dien grooten Adelaer, en pronk van alle Kroonen;
 Niet minder zal de macht mijns Godheyds u betoonen,
 Liefdbloeyend (door mijn gunst) in Liefde bloeyen zal,
 Al waer 't dat haet en nijd uytspogen bitt're gal,
 Noch zal u Eglentier door mijne zegen groeyen,
 Liefdbloeyend, eed'le maegd! gy zult in Liefde bloeyen,
 Gy zijt, en blijft in gunst van Aerd'sch, en Hemel Goon.

Pallas. Noyt sterffelijke nijden zal Liefdbloeyend doon,
 De wangunst nimmer zal vernielen, nocht verdelgen
 Despruyten van uw stam, de groente van uw telgen,
 De bloeyffems van uw struyk, de bladers van u groen;
 Gy zijt Liefdbloeyend, en je blijft in eelen doen.
 Uw haters haet is wind; uw nijders nijd maer spoken,
 En vruchteloos zy 't vuur van u verderven stoken.

Oud-m. 't Onsterfflijk zy daer voor op 't hoogst van ons begroet.

Oude-v. Vermids Liefdbloeyend ons haer rijken offer doet.

Wees-j. Ey Goden! zegent doch Liefdbloeyend, als voor dezen.

Wees-ij. Mits zy haer inkomst geeft ons ouderlooze Weezen.

Oude-m. Ey Goden! zegent gy Liefdbloeyend, d'oude maegd.

Oude-v. Mits zy voor d'ouderdom getrouwlijk zorge draegd.

- 4
Wees-j. Ey Goden! laet Liefdbloeyends liefde noyt vermindren.
Wees-ij. Mids zy, als moeder, zorgd voor vaderlooze kindren.
Oud-m. Ey Goden! uwe gunst Liefdbloeyend zeege'nen moet.
Oude-v. Vermits haer zegen ons, en deze Weezen voed.
Pallas. Vertrouw Minerva, die Liefdbloeyend liefd zal dragen,
 Op dat zy zy een steun u, in uw oude dagen;
 Liefdbloeyende, mijn liefd, mijn Goddelijke macht,
 Die zullen strekken over u, en u geslacht;
 Indien dat yemand tracht uw spruyten af te snoeyen,
 En door wangunstigheyd uw wort'len uyt te roeyen,
 Die zal bevinden, dat zijn arbeyd is als wind,
 Door dien gy, eed'le maegd, van 't Godlijk zijt bemind.
Apollo. Ik zal de Hypocreen doen uyt Parnasso brengen,
 En met een vollen vloed uw Eglentier besprengen,
 Op dat Liefdbloeyend bloey, en liefd in kunst vermeerde,
 En kunst in liefde werkt, 't gun nut met vreugde leerd.
Liefdbl. Wijl dijn onsterflijkheyd, ons offer heeft ontfangen,
 Zal u Rethorica met dank van haer lofzangen
 Vergelden uwe gunst, en zegen neêr gestort,
 Op dees mijn telgen, wel verwelkt, maer noyt verdord.

REY van RETHORICA zingende.

Stemme: 'k Zie den Hemel vol van vreugde.

Gelaurierde Kunst-Godinne
 Rethorijk!

Offer vreugde van Musijk;
 Nu dat ons de Goden minne,
 Die de kunst
 Zegenen met milde gunst,
 Lof, en dank,
 Zy den Hemel, met gezank.
 Cier uw zoete rijmeryen
 Rethorijk!
 Cier uw rijmpjes met Musijk;
 Op dat nu in deze tyen
 Onze kunst
 Groey, en bloey, door Goden gunst;
 Lof, en dank,
 Zy den Hemel, met gezank.

Loof den Hemel voor zijn zegen
 Lieve jeugd!

Offer aen de Goden vreugd;
 Zoekt haer Godbeyd te bewegen;
 Dat hun gunst
 Zegen onze zoete kunst;
 Lof, en dank,
 Zy den Hemel, met gezank.
 Helpt ons blijde blijdschap twygen
 Pluymgediert!
 Zoete deuntjes tiereliert,
 Nu wy voor Liefds altaer buygen
 Hier in 't groen,
 Daer wy onze offer doen;
 En tot dank
 Eeven d' Hemel, met gezank.

REY van RETHORICA aen de toezinders.

Gy Heeren, luffren! die de kunsten komt by wonen;
 Om aen te schouwen 't gun de Schouburg zal vertoonen;
 (Toehoorders zedigheyd verstrekt kunst lust en spoor)
 Dies bidden wy, verleen ons stilte, en gehoor.

E Y N D E.

DIANA

D I A N A

Bly-eynde-spel.

I N H O V D.

Diana (nyt Koninglijk Geslacht, binnen 't Hof van Grieken als balling) werd op trouws beloften, van Florentius beslapen; hy haer onteerd latende, pleegt vryagie met Cecilia, Princes van Grieken.

Diana (over haer ongeval misnoedig) gaet tot Heydensche waersegsters die haer ontdekken (door eenige helsche Geesten) de liefde van Florentius tot Cecilia; dies Diana haer keerende tot een Kluyzenaer, neemt aan diergelyke schijn, en treed ten Hove, om met gelegentheid Florentius in zijn liefde, tot de Princes, te stuten.

Floriaen, onbekende broeder van Diana, onthoud zich in schijn van Herder, buyten Athenen, weynig wegs van 't Hof; de Princes Cecilia, aldaer verschijnende, ontsteekt in liefde; toond hem haer genegentheid; hy, ten hoogsten hier over verwonderd, raed haer tot verder inzicht, edoch vruchteloos; de Princes volberdende, doet hem besluyten haer zijn liefde op te offeren, onder beloften van eeuwige getrouwicheyd.

Florentius, dit hoorende, beklaegd hun voor den Koning, die hier op den Prins machtig maakt, den Herder in verzekering te nemen.

Floriaen, besloten hebbende met de Princes (in Herderinne kleeding) nyt het Hof te vluchten, werd vervolgd, en in 't bosch achterhaeld, gevankelijk ten Hove gebracht, en ter dood veroordeeld; knielende voor 't swaerd, wel gemoedigt om te serven, vertoond haer Diana in schijn van Kluyzenaer; doet het recht ophouden; raekt Florentius zijn geweten; hy die zich zelven spiegeld in 't gemoed, herdenkt zijn eeden, en trouws beloften aen Diana gedaen, beeld zich in het serven; bekend zijn ontrouw; Diana ondekt haer; den Prins zoekt haer verschooning; valt den Koning te voet, bid genade voor hem, en den Herder; die zijn persoon, als ook zijn afkomst, en geslachte, bekend maekt; werd van Diana in broederlijke liefde ombest; den Koning, dit ziende, werd beweegd; toond voor straf, gunstige medogentheid; gund den Herder 't leven, neemt hem aen voor swager, doet hem trouwen met zijn dochter de Princes Cecilia, en Florentius met Diana; eyndigd alzoo hun droefheyd in vreugde.

P E R S O O N E N .

DIANA, een vervallen Princes.
FLORENTIUS, een Grieks Prins.
KONING van Grieken.
ALLERDVS, Hoveling.
HEYDENSCHÉ Kol.
REY, van Heydensche Toveressen.
PLVTO, en eenige Helsche Geesten.
CECILIA, Princes van Grieken.
FLORIAEN, een vervallen Prins, in Herders schijnt.
LAVRA, Herderin.
CORIDON, Herder.
REY, van Herderinnen.
RODRIGO, een Spaensche Gek, dienaer van Florentius.
EREMYT.
PAGIE.
RECHTERS.
SCHERPRECHTER ston.

Het Tooneel beeld af, het Hof van Grieken.

E E R S T E H A N D E L I N G.

D I A N A.

Of eenzaamheid dwingt my een zoete kracht
des mins,
Om voeden mijn gedacht op u, mijn waerde
Prins;
Prins die mijn ziel gebied, Prins die ik heb ge-
zworen

Te houden voor mijn lief, en zielens uytverkoren;
Steeds flikkerd voor mijn oog dat lieffelijke licht
(Met een verliefde brand) van u starend gezicht;
Steeds dunkt my dat ik zie tot mywaert komen treden,
Tweebeenen trots van stal onder uw brave leden;
Volmaekt, en moedig held! den tijd is lang voor by,
Die gy beslooten had te komen hier by my;

Florentius uyt. Waer toefdy doch zoo lang, en laet my eenig wachten
Vol zware fantazy, bekommert van gedachten?

Zijt wellekome mijn lief. *Florent.* En gy Princes gegroet.

Diana. Met dankbaerheid ik uwe wensch vergelden moet;
Waer bleef mijn lief zo lang? *Flor.* Hoe lang mijn uytgelezen?
De tijd die dunkt u lang te zijn, lief, door 't afwezen;
Gelijk gy my, Princes, ook vaek getuygen doet,
Elk uur een jaer te zijn als ik u derven moet,
Diana, lief vol doe, door liefde, minnens lusjes.

Diana. Waer meê mijn tweede ziel? *Flor.* Maer met uw lieve kusjes.

Diana. Met kusjes, waerde Prins? *Flor.* Met kusjes, ach! Mevrouw,
Van uwe lipjes rood bedouwt met Hemels douw.

Diana. Ten aenzien dat de liefd uw lust zoo hoog doet steyg'ren,
Doch! onder dwang van eer, zoo kan ik dat niet weyg'ren;
Dies boet uw liefdens lust in eerelijke vreugd.

Florent. 't Is my de grootste vreugd die gy my geven meugd
Princes, *Diana* lief, die kus geen kus verstrekt,
Mits gy uw lipjes my, mijn lief! te haest ontrekt.

Diana. Wel zijt gy niet te vreên?

Zoo neemt 'er twee voor een;
't Gevogelt in de boomen,
Noch stomme water stromen,
Verklikken nimmer 't zoet,
Dat liefde lievert doet.

Florent. 'k Voel door mijn ingewant
Een minnelijke brand,

Die

Die ik alleen door 't kuffen,
Diana, niet kan bluffen;
Die niet ten eynd en raekt,
Voor min mins lusten smaekt.

Diana. Mijn Prins, hoor mijn gebeden.

Ey! dwing uw lust met reden,
De vlamme die u queld,
Door reën ter neder steld;
Tot u mijn zinnen neygen,
't Lichaem zal zijn u eygen;
Maer tijd en wil noch niet,
Dat u die gunst geschiet.

Florent. Mijn Engel! wat voor wetten

Zijn 't, die ons lust beletten?
Zijn (door verloofde trouw)
Wy niet als man en vrouw?

Diana. Wel door beloften, maer niet wettelijk verbonden;
Zoo wy de lust voldoen vervallen wy in zonden.

Florent. Zoo lust de zonden teeld, wat baet dan echte trouw?

Diana. Om dat door trouw de lust vry staet aen man en vrouw.

Florent. Kan lust, door trouw, den mensch bevryen van zonds plagen.

Diana. Och ja! zoo hy zijn lust voldoet na Gods behagen.

Florent. Op wat manier kan lust na Gods behagen gaen?

Diana. Dat men geen minne pleegt voor 't trouwen is gedaen.

Florent. Hoe! kan dan trouw den mensch voor mins misdoen bevryen?

Diana. De trouw die steld de straf van minne lust ter zyen.

Florent. En is ons trouw verbond niet vast genoeg geschied?

Diana. Wel tusschen u en my, maer voor de wereld niet.

Florent. Wat tusschen ons geschied de wereld niet zal weten.

Diana. Voor God te veynzen is maer onnut tijd versleten.

Florent. Wy zijn voor God getrouwt, dies mach het wel bestaen.

Diana. Niet eer mijn lief, voor dat de wereld is voldaan.

Florent. Diana, ziet men 't niet gebeuren alle dagen?

Diana. Om dat 'er zonden zijn vermeerderen de plagen.

Florent. 't Is ingenomen waen die mijn Diana queld.

Diana. 't Is graegte die mijn Prins door minne tocht ontsteld.

Florent. 't Is schijn van yet, maer niet, dat my Princes wil peyen.

Diana. Ach Prins! zoekt gy my dan tot oneer aen te leyen?

Te schenden door de lust van uw onrijpe min,

Bedaer, ey Prins bedaer! en trek uw lusten in.

Florent. Zoud mijn Diana my die valscheyd toe vertrouwen,
Dat ik na mins genot, aen haer geen woord zou houwen?
Dat ik de lust van min zoud plegen aen Mevrouw,
En schenden hare jeugd, en breken mijne trouw?

Dat ik haer kuyfheyd zoud met vuyle min besmetten,
O neen Diana! neen, oprechte liefdens wetten
Verbinden my zoo vast, schoon min haer wil genoot,
Ik blijf (dat zweer ik u) getrouw tot in der dood.

Diana. De min beloofd wel veel op hoope van genieten;
De min is zoo van aert, zy laet haer niet verdrieten
Hoe zwaren last zy draegd, wat ongeval zy lijd,
Wat moeyelijk zy doet, wat strijden dat zy strijd,
Wat eeden dat zy zweert om tot haer wil te komen;
Florentius, ach Prins! wat hebt gy voorgenomen,
Diana tot u wil te brengen? rust, ey rust!

Florent. Niet eer mijn lief, voor dat mijn vlam is uytgebluscht.

Diana. Uw vlam, Florentius! moet gy (door reden) doven.

Florent. Diana, lief, de min gaet reede ver te boven.

Diana. Waer min gaet boven reên daer strekt de min tot quaed.

Florent. Dan niet, wanneer de min op trouws beloften gaet.

Diana. Wie min pleegt op beloft van echtelijk te trouwen,
Die vind in plaets van trouw, helaes! wel na berouwen.

Florent. Berouw komt door bedrog, maer door de minne niet.

Diana. 't Bedrog komt door de min, door mins lust komt verdriet;
Verdriet dat baerd berouw; dies komt berouw door minne,
Wanneer men buyten echt mins lust niet wil verwinne.

Florent. Niet wil! hoe willen lief? mijn wil heeft hier geen macht,
Ten aenzien dat mijn lust is van te groote kracht.

Diana. Ach! herte steeler! 't schijnt gy herten weet te raken,
En al mijn tegenstel gantsch krachteloos te maken;
Zult gy my zijn getrouw? *Florent.* Ach! twijfeld gy daer aen?
Zoo 'k niet getrouw en blijfmoet my de moord wel slaen.

Diana. 'k Vertrouw mijn waerde Prins die eeden niet te breken.

Florent. Desprakelooze steenen zullen eerder spreken
Eer door mijn ontrouw mijn Princes raekt in verdriet.

Diana. Zoo laet ons gaen daer min die lieve lust geniet.

Binnen.

K O N I N G , met al het Hofgezin.

Wie woont 'er minst op aerd die Gode meest behaegd?
Die, die in lief en leed hem even dankbaer draegd,
En die de gaven (van des Hemels macht gezonden)
Behoorelijk gebruykt, die werd 'er minst gevonden;
Wat schepsel heeft natuur ter wereld oyt geteeld?
Wat gaven het geluk de menschen uytgedeeld?
Wat gunst heeft het geluk den mensch toe kunnen voegen,
Daer hy zich dankbaerlijk heeft laten meê genoegen?
't Zy Keyzer, Koning, Prins, Monarch, Vorst, oft Heer,
Hoe hooger in 't geluk, hoe grooter in begeer;

Bezit

V A N D I A N A.

Bezit hy Rijk en Kroon, beheerscht hy land en lieden,
 Heeft hy zijn wil tot wet, doet wellust hem gebieden,
 Noch is het niet genoeg, zoo ik bewijs betracht,
 Behoef ik anders niet als Alexanders macht;
 Wiens overheersching van de onverzade lusten,
 Hem noyt (hoe veel hy had) volkomen lieten rusten;
 O dwaze zott'erny! getuyge dat bestaet,
 De rijkdom in 't vernoegen, niet in d' overdaed;

Mijn Scepter en mijn Kroon, mijn Rijk en mijn gebieden,
 Bezwaren my veel meer met zorgen en verdriet,
 Als 't zober leven van gemeene slechte lieden,
 Wiens arbeyd geeft de kost, en zorgen verder niet.
 't Genoegen is haerschat, daer zijn zy meê te vreden,
 Na d' arbeyd volgt de rust, den dag die brengt den nacht,
 Om rusten, door de slaep, haer daegs vermoeyde leden,
 Wanneer een Prins met vrees zijns vyands komst verwacht.
 Wiens zorgen d' honger steeld, wiens stadclijk genieten
 Verliezen doet in 't eynd, door overvloed, de smaek;
 Want, door gewoonte zijn de lusten mijn verdrieten,
 Mits ik door lust tot lust in dieper onlust raek;
 Wel waer toe dit verhael? een Vorst die is geboren
 Tot diensten van zijn volk, zoo wel, als tot haer Heer;
 Hoe zuft mijn moedig hert? heb ik de moet verloren;
 Betracht mijn heulch gemoed dan na geen hooger eer?
 Mijn roem die steygerd op, 't geluk verheft mijn daden,
 En klimt, van dag tot dag, vast na den Hemel toe,
 Mijn vyand leyd gevelt, en smeekt my om genaden;
 Helden! uw vroomheyd ik daer van bedanken doe.

U dank ik Hemelvoogd voor uw genadigheden,
 Dat ik mijn Rijk bezit in stille rust en vrede;
 En dat ik veylig swey den Scepter in de hand,
 Ia hebbe tot mijn dienst de Vorsten van het land;
 In lang gewenschte vreed zijn al mijn Onderzaten,
 Die met de vrede haer zeer wel vernoegen laten.
 Allerde! 'k ben gezint te rijden op de jacht,
 Spoeyd u ten Hoof, en schik dat alles zy volbracht
 Wat noodig is, om 't wild nuyt bosch en veld jage,
 En dat op morgen voor het krieken van den dage.

Allerd. Grootmogend Majesteyt! ik maekten 't al gereet,
 Zoo haest de pagie my daer van de kennis deed;
 Het jacht tuyg is by een, ik heb de beste honden
 Gekoppelt, en daer by de brakken 't zaem gebonden;

En

T O O N E E L S P E L

En wat 'er tot de jacht noch meer van node zy
Is vaerdig, en gereet. *Kon.* Men zael mijn paerd daer by. *Binnen.*

Trompetter blaest, het Daget in den Oosten.

FLORENTIVS treed van 't Ledekant, laet DIANA slapen,
en neemt zijn affcheyd.

Aurora pronkt op 't schoonst de bloozén van haer kaken,
En flikkert met dien glans over de bruyne daken;
Æolus blaest met kracht een stijve voor de wind,
En met een herde loop het snel gety begint,
Tot gunst en dienst van my; vaer wel Atheensche stroomen,
Met al u rijk gewest, van bergen, bosch, en boomen;
Vaer wel mijn lief, vaer wel pronk-peerel in de deugd;
Vaer wel Diana puyk van al d' Atheensche jeugd;
Ik ben door noot geperst van u, mijn lief, te scheyen,
De schepen zijn gereet met alle de galleyen
Om heden t' zeyl te gaen; hoe Prins, verlaet gy dan
Uw eed, uw lief, uw trouw? wel ja, wat leyd daer an,
O neen! ô ja! ô neen! ô neen ik mach niet vlieden;
Hoe Prins, wie is 'er die u 't vluchten kan verbieden?
Mijn eed, mijn trouw, mijn min; mijn min, mijn trou, mijn eed,
Die zijn my, Minnegod, ten alderhoogsten leet;
Hoe dan? vlucht ik van hier? vervloekte minne lusten!
Die my 't gedacht verstroyd, wat baerd gy my onrusten;
Ik weet niet wat ik wil, ik heb Diaen onteerd,
Mijn hert (door nieuwe lust) Cecilia begeerd;
Dies ik mijn reyze staek, en zoek Princes te minnen,
En ban Diana uyt het diepste van mijn zinnen;
Haer liefde walligd my, en voed afkeerigheyd,
Zoo dat mijn liefde nu van u, Diana, scheyd.

Binnen.

DIANA ontwakende.

Wat schrik bekneld my 't hert, door bange nare droomen?
Waer toe, ô Hemel! is Diana, laes! gekomen?
Mijn eerbaerheyd onteerd, mijn zuiverheyd geschend,
O gy meynedigen verrader! als gy bent;
Past gy op eer nocht eed? ô Hemel! kan 't geschieden
Met zulk bedrog mijn eer te steelen, en te vlieden?
De plaetze leeg? eylaes! eylaes! bedroefd gezocht!
Verhef mijn nare stem tot boven in de lucht;
O maegden schenner! die Diana hebt bedrogen,
Zoo dat zy traen op traen moet storten uyt haer oogen;
O roover van mijn eer! ô schender van mijn jeugd!
O moorder van mijn hert! ô dief van al mijn vreugd!

Zijn

Zijn dit beloften die gy swoert aen my, te houwen?
 O valsche eeden! wat mocht ik op u vertrouwen,
 Op u, ik zeg op u, die my laes! hebt vervoert,
 En tot de lust gebracht als gy my trouwheyd swoert.
 O eerelooze guyt! die door meynedig liegen,
 In vuyle minne lust, Diana most bedriegen;
 My dunkt dat haer de aerd van mijnent wege schaemd,
 Vermits gy hebt gedaen het geen geen Prins betaemd;
 Waer door ik my de spreuk nu stellen mach voor oogen,
Wie lichtelijk geloofd, werd lichtelijk bedrogen.
 Ik kniel ter aerden neêr, nu van mijn eer ontbloot,
 Ey Hemel! gun my doch uw bystant in mijn noot;
 Oyme onteerde maegd! verlaten en verschoven,
 Wraek roep ik over hem aen d' Hemel-voogd daer boven;
 Zacht zinnelooze maegd, bezadig u gemoed,
 En toon geduldigheyd in uwe tegenspoed;
 Ten is geen kunst een maegd met schijn-deugd te bedriegen,
 Maer 't is een kunst de straf des Hemels te ontvliegen;
 Ontvlieden moogt gy my, maer nimmer Godes wraek,
 Die ik de straf beveel van dees vervloekte zaek.

Binnel.

REY van KOLLEN, en HEYDINNEN zingende,
 ofte spreken.

Weelige kruyden, tierige boomen,
 Gy die dees herve lommer groent;
 Ruyschende beeken, vlietende stroomen,
 Hoe bezich zijt gy in uw doent,
 En schut het loof, van eyk, van elst, en linden,
 Als de noorde-winden, in de nare nacht,
 Uw stam en struyk verdelgen en verslinden,
 Daer gy ons doet vinden, merrig, pit, en kracht,
 Om 't wonder-werk, van onze prophecy,
 Te geven klem in 't stuk van haer waerdy.

Als uwe struyken bladeren dragen,
 In 't eelste van hun groente staen;
 En dat de snelle donder vlagen
 Met brand van blixem neder slaen;
 En branden asch (uyt bladers vers ontloken)
 Dan heeft eerst het spoken, zijn volkomen aert;
 Als wy maer dees gesmeulde kruyden stoken,
 't Swerte altaer roken, dat het vreeze baerd,
 En schrik in 't hert van angstvallige lien,
 Indien zy maer ons offerande zien.

Diana
 uytkō-
 mende,
 luyf-
 tert
 na hun
 zingen.

Ik

Diana. Ik speur uyt u gezang, als dat gy zijt genegen,
 Met dit gebloemt en kruyd, de zwarte kunst te plegen;
 Daer in het Heydendom (als hoog en wel geleerd)
 Voor dezen is, en word op huynen noch ge-eert;
 Bejaerde moeder, die uw dagen hebt verlisten
 In deze kunsten, om veel vreemdigheid te weten;
 Zoud uw eervarentheyd wel brengen aen den dag,
 Yets, dat ik nauwelijks (door schaemte) melden mach?
 Mijn hert, met smert belaën, zoekt zich wel te ontlasten,
 Maer vreeze houd my, laes! geboeyt; want noyt het pasten
 (Door eerbaerheid) een maegd met duyvels spokery
 Te trachten na het geen dat haer tot nadeel zy.
 Rampzalige Diaen, ellendigst aller maegden,
 Dat ik mijn staet verloor, en balling ben, mis haegden
 My nimmer doch zoo zeer, als wel dit ongeval,
 Dat my mijn hoogste roem, en waerdste schatten stal.
 Ey! diepe afgrond splijt, en swelgt my in uw kaken,
 Wilt in u duyster rijk Dianaes rustplaets maken;
 Baend my de laetste weg waer langs ik treden mach,
 Tot dat ik koom daer noyt verschijnt de klaren dag.
 Gy, die de kuyfheyd mind, 't zy hoog oft laeg gebooren,
 Leer doch aen my, na lust des minnaers, niet te hooren;
 Grijp schop, en spa ter hand, Diana, tot een straf,
 Zoo open zelfs de aerd, en maek u hier een graf!
 Een graf, eylaes! een graf, daer ik mijn eygen zelve
 (Als schuldig aen de dood) begrave, en bedelve,
 Tot straffe van mijn schand, en aller maegden leer,
 Te schuwen geyle min, te strijden voor de eer.

Kol. Bedroefde jonge maegd, uw ramp baerd my medogen,
 U treurig treuren staek, droogt uw betraende oogen;
 Indien de wetenschap, van ware prophecy,
 Nu oft tot een'ger tijd gebleken is in my,
 Zoo zal s' in dit geval, niet minder zijn bevonden,
 Ik zal ontdekken u, de plaets, persoon, en stonden,
 Waer, wie, en ook wanneer hy by een ander quam,
 Die door een valsch bedrog, uw eer en kuyfheyd nam,
 Om op gelegen tijd zijn minne na te speuren,
 En hem, in zijn gevry, te stutten, en te steuren.

Diana. Waer vind ik hem, eylaes! om dit in 't werk te leggen?

Kol. Ik hebze, die ik dat door dwang, wel kan doen zeggen.

Diana. Maer is in deze zaek, ach leyder! ook gevaer?

Kol. In 't minste niet, ver'toef, ik maek mijn roestel klaer;
 Houd gy u aen een zy, en wild in 't minst niet schromen,
 Ik zal, op mijn bevel, den helschen Prins doen komen,

Dat's Pluto, die verzelt zal zijn met helsche stoet,
En mijn verklaring doen van 't geen u is ontmoet.

Zy ontsteekt een vweynig vuur op het Tooneel, daer voor
knielende, spreekt.

Dit merg (uyt menschen been gestooten) moet ik branden;
Dit zwart en glinstrend hair uyt rukken met mijn handen,
En smeulent beyd tot asch; noch diend'er by gedaen
Een bloedig hert gescheurt uyt een pik-swertens haen,
Die 't lijf zoo levend opgestroopt is met mijn klauwen;
Grijp moet Diana, laet u herte niet verflaewen.

Zy rijft, en gaet rondsom het vuur.

Alecto, Hecate, Thyphion, en Megeer,
Gy Pluto, Hel-god zelfs, dijn machten ik besweer;
En wil, dat gy terstond verschijnd uyt uw afgronden,
Gy zult my datelijk een nieuwe maer verkonden;

Rijs eunjers, rijs geswind, geswind, zeg ik, en ras,
Oft komt het (denk ik) noch uw Hoogheyd niet te pas?
Rijs onder aerds gespuys, inwoonderen der Hellen,
Oft zijt gy bezich om 't verdoemd gedroch te quellen?
Laet die voor ditmael rust in hare slaverny,
Verschijn van stonden aen (op mijn gebod) voor my;
Rijs Pluto, vaerdig rijs, gy helschen god der goden.

Pluto. Door wiens macht werd ik uyt mijn duyster rijk ontboden?
b Daer

TOONEEL SPEEL

Daer wy nu op het drokft in 't straffen bezich zijn,
En plagen zondaers met onlijdelijke pijn ;
Wat is u wil? *Kol.* Om op het kortft van u te weten ,
Wie zich ongodlijk heeft aen deze maegd gequeten ;
Waer hy zich houdt, en hoe hy vorder is gezint ,
En oft hy elders vrijd , oft ook een ander mind.

Pluto. Is dit 't geen gy begeert? *Kol.* Dit zult gy my verklaren.

Pluto. Voor eerft zal ik aen u de name openbaren.
Van hem , die deze maegd (door Nikkerlijke kunft)
Verleyd heeft, en beweegt te toonen hem haer gunft ;
Het was Florentius die dees bedroog in 't minne,
En na zijn mins genot veranderde van zinnen,
Met walging van haer liefd; na dat zy was gefchend,
Begaf hem weêr ten Hoof, en houd zich daer omtrent,
Met liefd bevangen om Cecilia te vryen,
Het welk hem in het eynd heel qualijk zal gedyen.

Kol. 'k Heb nu genoeg, vertrek ; mijn bevaerd is gedaen,
Kom ga met my, ik zal u meerder doen verftaen.

Binnen.

T W E E D E H A N D E L I N G .

F L O R I A E N .

Hoe vinnig is 't geluk op Floriaen gebeten?
Wat heeft de Nijd al tijd op mijn verderf gefleten?
Wat heeft de haet al quaed op my te weeg ge-
brocht?

Hoe heeft de wangunft, laes! mijn ondergang gezocht?
Hoe quijnd en dort de bloem van mijn ontloken leven?
Hoe heeft my 't ongeluk verbannen en verdreven,
Geftooten uyt het Rijk, en Koninglijken Troon,
En maekt my Herder, daer ik ben een Konings Zoon?
Wiens Princelijk gemoed geenzints en kan gedoogen,
Dat ik (nu dus verkleynt) verfchijnen zouw voor d' oogen
Van hooger Majesteyt; mits moed mijn eerzucht stijft,
Waer door dat Floriaen in fchijn van Herder blijft;
O ramp! ô ongeval! ô wangunft! ô benijden!
Hoe komt gy dus eylaes! een Konings kind beftrijden?
O lafter, achterklap! ô schennis snel, en vlug,
Wat gaet gy wijt en breed my geeflen achter rug?
O booze, looze Nijd! tot haet en quaed genegen,
O ftaetzucht! eygenbaet, wat gaet gy kromme wegen,
Hoe stijft de lift uw luft om 't ongelukkig hert,
Te plagen in zijn ramp met meer en meerder fmert?

Een

Een ongelukkigen werd alles op geladen ;
 Men trekt zijn minste faut in d' aldermeeste quaden ;
 Men zeyd wel noot breekt wet, maer zoo noot mislag toond,
 Zy werd niet minder als de moedwil zelfs verschoond ;
 Ach ! als 't geluk mislukt, zoo kan men haest verbeuren ;
 Een ongelukkigen is al zijn winning, treuren ;
 't Mislukken maakt hem arm, en d' armoed werd gehaet ,
 Ach ! als 't geluk niet wil, hoe vroom, noch is men quaed ;
 Wanneer een vroom gemoed met onluk werd geslagen ,
 Zoo moet het doch de naem van guyt en deugniet dragen ;
 't Mislukken maekt de deugd (door lastering) tot schand,
 En schand is aen de deugd een beul, en dwingeland ,
 Die 't deugdelijk gemoed met geeffels slaet van binnen ,
 Om dat de lastering de deugd schijnt t' overwinnen ;
 O ! ongelukkig zijn, wat torst gy zware last ;
 O ! ongelukkig zijn, wat is 'er al aen vast ;
 O ! ongelukkig zijn, wat sleept gy ongelukken ,
 Die d' ongelukkigen (als deugdeloos) verdrukken ;
 O ! ongelukkig zijn, wat draegd gy smaed, en leet ,
 Als u den beukelaer met harde slagen smeet ,
 Ik meen de achterklap, op lasterlijke tongen ,
 Waer d' ongelukkigen meest werden meed' besprongen ;
 Mijn ziel ! schoon 't ongeluk dit arme lichaem slaet ,
 En gy verschoven hier de schaepjes weyden gaet ,
 Zet niet te min u moet, vast in de macht des Heeren ,
 En denkt, als 't God beliefd, zoo kan 't met u verkeeren ;
 Al is 't dat gy in 't hert veel smaed, en onluk draegd,
 Wat schaet het, wie u haet, als 't maer uw God behaegd.
 Hoor ik daer geen gezang ? 'k zie ginder, door de boomen,
 Een zoet gezelschap van verliefde Herders komen.

CORIDON, LAVRA, met meerder gezelschap van Herders
 en Herderinnen, zingende:

Wanneer den gulden Dageraad
 In't Oosten 's morgens vroeg op gaet,
 Zoo schep ik mijn behagen,
 In't kriecken van de dagen.
 De gulde glans des Hemels Zon,
 De stroompjes van de zuuyre bron,
 Het ruysschen door de bladen
 (Met koele dauw beladen)
 Verheugen meenig Herders hert,
 Wanneer het treurd in minne smert,

Als 't Zonnetje komt rijzen,
 Zijn Godheyd ons bewijzen.
 Als dan het pluymige gediert
 Met zoet verbeuge tiereliert,
 Al quelende van minne,
 Verbeugd het hert en zinne.
 En 't tierig vee zich grazen gaet,
 Daer 't beekjen ruysschend water slaet,
 De takjes van de linden,
 Door 't schommelen van de winden.

- Floria.* 't Gezelschap zy van my eerbiedelijk gegroet,
De vreugd uws jeugd ik eer (na waard) bewijzen moet,
Vrolijke *Laura.* 'k Verdienden noyt dit prijzen,
De eer ben ik niet waard die gy my komt bewijzen.
- Floria.* Ach *Laura!* my ontbreekt 't vermogen, en de macht,
Uw eer te pijzen na dat ik die waardig acht.
- Laura.* Daer tegen, *Floriaen,* komt u de spreuk te voren,
Men prijft gemeenelyk de gekken dat zy 't hooren.
- Floria.* Neen *Laura,* neen, ô neen! dat spreekwoord gaet niet wis,
Dan doch, het zy hoe 't zy, en wat dat daer van is
Dat laet ik voor het geen het is in eygen wezen,
Zoo u mijn lof mis haegd, ik laet u ongeprezen
Met woorden, maer in 't hert doen ik zoo 't my behaegd.
- Coridon.* Het schijnd of *Floriaen* tot *Laura* liefde draegd,
Vermits hy hem altijd by *Laura* zoekt te voegen,
Die in zijn byzijn toond te hebben goed genoeg.
- Floria.* Wat speelen wy nu best? *Laura.* Mijn oordeels, handje slach,
Oft yet wat anders, dat ons bet behagen mach;
Laet ons wat zitten gaen hier onder deze linde,
Op dat ik, *Floriaen,* met u eens graesjes binde.
- Floria.* Met my? *Lau.* Met u. *Flo.* Met my? wel *Laura,* 'k ben te vreên,
'k Zal u met *Coridon* gaen binden. *Laur.* Neen, ô neen!
Bind eerst u zelfs met haer die 'k weet, en gy wel kend.
- Floria.* Ik weet niet wie gy meend. *Lau.* Hoe slecht dat gy noch bent,
Cecilia
uyt. Gy weet niet wie ik meen, en doet gy *Floriaen?*
't Is *Silvia,* die 'k meen, en flus met u zach gaen.
- Floria.* Is 't *Silvia?* zoo moogt gy *Laura* vry vertrouwen,
Zoo 't binden daer in weet, en zal de knoop niet houwen.
- Laura.* Niet houwen *Floriaen?* *Flo.* Neen *Laura.* *Lau.* Waerom dat?
- Floria.* Vermits ik noyt met haer eenig vryaedje had,
Zie daerik ty 'er aen, gy zult het zoo bevinden,
'k Zal *Coridon* met u. *Lau.* Ik u met *Silvia* binden. *Binnen.*

C E C I L I A.

Is dit dien *Floriaen* daer men zoo veel van zeyd?
Is dit dien jongeling vol aller geestigheyd?
Is dit dien *Floriaen* in kunst zoo wel ervaren?
Is dit dien *Herder,* die hem in zijn jonge jaren
Zoo mannelijke draegd, in deugd zijn jeugd besteed,
Dat yeder niet genoeg van hem te zeggen weet?
Zijn wezen wijft het uyt, zijn aerdigheden toonen,
Dat in zijn heusch gemoed veel schoone gaven woenen;
Een *Herder* na het kleed, maer na 't gemoed, een *Prins;*
Ik schuyl my wat ter zy, ik zie hem dunkt my, gins

Al herwaerts komen gaen, gelijk de Zon in 't rijzen
De heele wereld door zijn schoonheid komt bewijzen.

F L O R I A E N.

Gy, die Paleyzen sticht, en hooge huizen bouwd ;
Gy, die u op 't geluk , en aerdsche schat vertrouwd ;
Gy, die met macht gebied veel steden en veel landen ;
Gy, die de Kroone draegd en Scepters voerd in handen ;
Wat is 't ? wat zijt gy meer als d' alderminste mensch,
Die in het minste deel kan leven na zijn wensch ?
Ha Princen ! die in lust bewoond de rijke Hoven,
En Zalen opgepronkt, van onderen tot boven,
Met goude laken schoon ; wat is al u cieraet ,
Dat door de tijd verdwijnt, en met de dood vergaet ?
Wat zal den gouden Kroon, wat zal den Scepter baten ;
Wanneer de ziele moet des lichaems kluyt verlaten ?
't Geen vaak door d' overvloed begeertens lust geniet,
Zoo zeer, dat zelfs natuur de overvloed verdriet .
Gy gever alles goeds ! dijn milde rijke gaven
(Door 't misbruyk) meenig ziel der Princen maekt tot slaven ;
Ia, 't Princen leven meer met zware zorgen plaegd ,
Als die, die Rijk en Kroon, min dan het vee behaegd ;
Die 't leven na haer wil in rusten vrolijk leyden ,
Zijn niet, die in haer hand een gouden Scepter sweyden ;
Hoewel dat meenig mensch dat oordeeld na de schijn ,
Dees moet bedrogen in zijn eygen oordeel zijn ;
Want, een rechtvaerdig Prins die is de wacht bevolen,
Te zorgen, dat zijn onderzaten niet en doolen ;
Hier is vry veel aen vast, veel meerder hangt hier an ,
Als meenig mensch met zijn gedacht begrijpen kan.

Cecilia. Schaep-herder, goeden dag, de stoutigheyd verschoon,
Die ik vrymoedelijk op heden u betoon ;
'k Heb in mijn eenigheyd hier al een wijl gestaen,
En my uw redenen ter herte laten gaen ;
'k Verwonder, dat gy zoo de wereld kund misprijzen ,
't Welk uwe jeugd niet voegd , maer beter oude grijzen
Die gansch zijn afgeleefd, heel moedeloos, en laf ,
En (zoo het spreekwoord zeyd) met een been gaen in 't graf.

Floria. Iuffrouw ! de zekerheyd van 't sterffelijke leven,
En heeft ons niet een uur verzekering gegeven ;
Dies hy onwijslijk doet, die op zijn jeugd vertrouwd,
De dood spaerd kleyn noch groot, rijk, arrem, jonk, noch oud ;
Iuffrouw ! lees eens die spreuk, die gy daer ziet geschreven ,
Ik meene dat my die, met recht gelijk zal geven ;

- Gelezen zijnde, maek daer nevens een besluyt,
Op welken zin, Iuffrouw, dit spreek-woord is geduyd.
- Cecilia.* Daer staet, en is zeer wel gezeyd; *Gedenk te Sterven.* (ven;
Floria. Waert dat men 't meer bedacht, men zoud meer zonden der-
't Gaet langer niet als 't hoord, buyten Gods wet men leefd,
En qua begeerlijkheyd men ruymen teugel geeft;
Het vleesch leefd zonder dwang, de deugde leyd verftooten,
De kleynen maken zich nu grooter dan de Grooten;
Den Kray wil Arend zijn; een Dienaer langer Heer;
Dees heden-daegschen tijd gelijks zagmen noyt meer;
Noyt tijd zoo loos, en boos; noyt eeuw was zoo verdurven;
Noyt liefde, zoo verkouwd; noyt meely zoo verfturven;
Noyt gierigheyd zoo graeg; noyt staetzucht zoo gemeen;
Noyt rijkdom zoo gezocht (als nu) by yder een;
Noyt ontrouw zoo in swang; noyt list zoo ingedrongen;
Noyt valscheyd zoo gepleegd, door dubbelheyd der tongen,
Als nu; eylaes! als nu, waer door men recht bekend,
Dat het niet vreemd en is, dat God zijn plagen zend.
- Cecilia.* 't Is, Herder, zoo gy zegt, uw reden moet ik prijzen,
Want ik geen tegendeel met reden kan bewijzen;
Maer heuzelijk verzoek, dat gy die reden staekt,
En op mijn voorstel, doch eens nieuwe reden maekt;
Een ingenomen lust beweegd mijn welbehagen,
Zoo ik verschoont mocht zijn, zoud gaerne u yets vragen.
- Floria.* Gebruyck my als uw slaef, wat gy begeert, geschied.
- Cecilia.* Ik neem uw dienst in dank; zijt gy getrouwd, oft niet?
- Floria.* O neen! Mevrouw, 't geluk was my steeds daer in tegen,
Ten anderen, ik was tot trouwen noyt genegen.
- Cecilia.* Wel Herder, dat is vreemd, ten aenzien dat gy zijt
In 't bloeyen van uw jeugd, en 't beste van uw tijd,
Dat gy u niet begeefd om echtelijk te paren,
Dewijle dat gy zijt in 't rijpste van uw jaren;
Wat is de schorting doch, zeg my daer d'oorzaak van?
- Floria.* Ik, die u niet en ken, dat niet wel zeggen kan.
- Cecilia.* Gy kend, indien gy wild, maer 't scheid u aen 't vertrouwen.
- Floria.* Heb ik een misverstand, wild 't my ten goeden houwen.
- Cecilia.* Dit redelijk beleyd drijft mijn bedenken verder,
Dat onder 't Herders kleed wat meer schuyld als een Herder;
Het veynzen ons ontdekt vaek 't geen wy garen weten.
- Floria.* Hoe zeyd Mejufvrouw? *Cec.* Niet, 'kvraag hoe gy zijt geheten?
- Floria.* Hoe ik geheeten ben, dat zal Mevrouw verstaen,
Men noemt my hier op 't land, den Herder Floriaen.
- Floria.* Wel Floriaen, zeg my waer dat gy zijt gebooren?
- Cecilia.* In Vrankrijk, daer ik lang mijn Ouders heb verlooren,

Zoo dat als balling, ik in vreemde landen zwerf,
Daer ik mijn moeders liefd, en vaders zorg derf.

Cecilia. Mijn deert u ongeval, nu ik in 't boek uws wezen,
De droefheyd van u hert volkomen heb gelezen;
Beleefde Jongeling, begeert gy yets op my,
Ik wil u dienstig zijn, het zy ook, hoe het zy,
(Indien het u beliefd) ten Hove van mijn Vader.

Floria. Eerwaardige Princes, ik koom uw Hoogheyd nader,
En kniele neder voor het Altaer van uw deugd,
In alle dankbaerheyd, zoo gy aenschouwen meugt;
En offer voor de gunst van uw goedaerdigheden,
Een dankbaer hert, en heb niet anders te besteden;
Dat my gebeuren mocht de hoogste staet in 't Hof,
Ik sloegt met dankbaerheyd, alwaerde Iuffrouw, of;
'k Ben met mijn staet veruoegt, en 't onervaren leven,
Zoud zich in Hooffsche dienst niet wel kunnen begeven;
Veel zoeter is voor my, dees ongeachte rust,
Als alle Hooffsche weeld vol quelling, en onlust.

Cecilia. Te oordeelen na recht, zoo wel als welbehagen,
Uw wijfheyd die verdiend een gouden Kroon te dragen;
En u manhaft gemoed dat acht ik neffens dien,
Zoo heus, dat het behoorde volk'ren te gebien.

Floria. Wel eedele Princes, is 't spotten u behagen?
Uw onderdaen, en slaef, is 't willig te verdragen;
Oft zoo u Hoogheyd veynst, en door het veynzen tracht
Te weten mijn begeert, te kennen mijn gedacht,
Door uysterlijke schijn het binnenst te bewijzen,
Gelijk de Zotten doen als men haer zotheyd prijzen;
De lof en prijs, Princes, die gy aen my verliend,
Die ken ik my niet waard, nocht hebze noyt verdiend;
Princes, mijn tijd verloopt, en eyscht my te vertrekken,
Dies laet mijn dankbaerheyd u voor vergelding strekken.

Cecilia. Vaer wel dan Floriaen, den Hemel u geleyd.

Floria. Uw wensching werd beloond, Princes, met dankbaerheyd. *Binn.*

Cecilia. Vaer wel beleefd gemoed, dat my veel doet bedenken,
En waert gy niet te veer, ik soud u weder wenken; (zweeg,
'k Draeg noch yets in mijn hert 't geen ik door schaemt ver-
Vermits ik (om de eer) een nabedenken kreeg;
U streng gebod, ô schaemt! valt voor de swakke Vrouwen
Te lastig, en te swaer, gehoorzaam t'onderhouden;
Waerom, ach wreede schaemt! waerom en zinne wy
Zoo wel niet als de mans, in liefds verkiezing vry?
Maer doet ons meer, als haer, onze begeerte staken?
Staet 't wetten breke vry, 't staet vry, die ook te maken;

Ik make in de liefd mijn zinlijkheyd een wet,
Die my de keur gebied, en die de liefde zet.

Binnen.

FLORENTIVS. RODRIGO.

Florent. Rodrigo. *Rodrig.* Ha! *Flor.* Kom hier.

Rodrig. Wel Heer, wat 's u believen?

Florent. Gae heen na de Princes, en breng haer deze brieven;
Groet haer uyt mijnen naem. *Rod.* Wel Heer het zal geschien,
Maer zeg ereys men Heer, zal ik 'er jou geluk meê bien?
Of is het hylik noch niet klaer?

Florent. Rodrigo, zwijg.

Rodrig. Wel hey! en meugje dat niet lyen?

Die hem zijn neering schaemt zal nimmermeer bedyen;
Om de warrit te zeggen staet het niet al op een goe voet?

Florent. Dat vragen past u niet, gy onbeleeften bloed;
Rodrigo, ga en doet dat ik u heb belast.

Rodrig. Wat was dat Heer? ik weet, zie een reys Heers chop, hoe
frey dat mijn dit wammes past.

Florent. Dat 's wel, gaet gy maer voort, waer toe dit lange kijken?

Rodrig. Wel als ik voor Ambassadeur gaen zal, zoo moet het ummers
wat lijken; (soen?)

Wat dunkt jou van mijn broek, mijn Heer, is die al goet fat-

Florent. De broek, Rodrigo! ja, die kant hem heel wel doen.

Rodrig. Laet zien, wat is 'er meer tot dees mijn reys van noode?
Mijn laerzen Heers chop, staen die zoo al op de moode?

Florent. Rodrigo, 't is genoeg, uw laerzen die zijn goed.

Rodrig. Wat dunkt jou van mijn kraeg? en van mijn Spaensche hoer,

Florent. Ook wel. *Rod.* Wat dunkt jou toch van deze mijn ponjetten?

Florent. 't Is wel, ga voort. *Rod.* Mijn Heer, je moet 'er wat op letten;
Is 't hoetje niet te plat, en wat te briet van rand?

Florent. 't Is op de Spaensche wijs, men gaet zoo in u land.

Rodrig. Als ik mijn recht bedenck, ik ben hier niet in Spanjen,
't Waer beft dat ik aentrok een Griekze rok met franjen,
En op d' Atheensche wijs, mijn Heer, my kleeden ging,
Licht dat my de Princes te beter dan ontving;
Wat dunkt jou daer van Heer?

Florent. Onnoodig, 't is genoeg met al dit lange lellen,
Rodrigo, ga maer voort. *Rod.* Ik zalder my na stellen;
Zie daer mijn Heer, maer hoor! hoe diend dit aengeleyd?
't Is mijn vergeten Heer, wat hebje mijn gezeyd?

Florent. Dat gy dees brieven zult gaen brengen mijn beminde.

Rodrig. Wat meer? *Flo.* En groeten haer. *Rod.* Maer waer zal ikze vinde?
Weuntze noch tot heurent? zoo weet ik wel waer 't is.

Florent. Rodrigo, ja ga heen. *Rod.* Maer eer ik mijn vergis.

Zal

Zal ikze groeten Heer? *Florent.* 'k Zeg ja. *Rodrig.* 't Was mijn vergeten;

Maer Heer, zoo 't u liefd, zoo laet my doch eerst weten,
Of ikze groeten zal met termen opzen Spaens,
Oft op de Fransche wijs, oft opzen Italiaens?
Gekust oft ongekust, al staende oft gebogen,
Wat is de mode hier? *Florent.* Vertrek voort uyt mijn oogen,
Ga, hier lang my de brief.

Rodrig. Wel Heerschap, waerom dat? wat isser zegt, ey zegt?

Florent. Ik acht u niet bequaem, maer vind u veel te slecht. (Heeren,

Rodrig. Te slecht? *Flore.* Ia, al te slecht. *Rodr.* Hoe trots zijn groote
Dat dat een ander zey, ik zouw hem Ponjaerdeeren.

Florent. Wat preutelt gy? ga voort, geef my den brief weêrom,
Ik acht u tot dit werk te grof, te bot en dom.

Rodrig. Acht my waer voor gy wild, ik wil den brief bestellen,
Dit Spaenssch gemoed laet zich zo van geen Grieken quellen;
Zie daer mijn Heer, ik ga, ik weet hoe 't wezen moet,
Uw wil is, dat ik de Princes eerbiedig groet,
En dat uyt uwe naem, niet zoo? en daer beneven
Zal ik haer deze brief van uwent wege geven,
Is dit niet recht mijn Heer, en zal ik zoo niet doen?

Florent. Ia, maer het moet geschien met eer, en met fatsoen.

Rodrig. Heel wel, heel wel, al recht, ik zal 't jou zoo wel klaren.

Florent. Rodrigo! ga voort heen. *Rod.* Bey zagt, eerst wat bedaren;
Daer is mijn Ponjaert, Heer, houd die zoo lang by jouw,
Want oft haer de Princes wat qualijk toonen wouw,
En my, in mijne eer yet wat te na mocht spreken,
Ik soud het lichtelijk dan met den Ponjaert wreken;
Voorzichtigheyd, mijn Heer, verhinderd alle quaed.

Florent. Rodrigo! schik dat gy in als manierlijk gaet;
Toond haer Princes gesteurd, oft schijnt zy te misnoegen,
Gy zult u niet te min beleefd daer tegen voegen;
Ga heen. *Rod.* Ik zal, daer meê, dat 's gang, daer gaen ik heen
mijn Heer. *Binnen.*

Florent. En hier op deze plaets zult gy my vinden weêr.
Ha zoete vyandin! ik bid wild u erbarmen,
Ontsluyt uw ooren voor mijn al te droevig karmen;
Hoe lange zult gy my, Lief! my en mijn gebeên
Verwinnen, ô Princes! met een te wreeden neen?
Cecilia! zal min mijn trouwe hoop doen liegen?
En zal de hoop mijn wensch, door uw straf heyd bedriegen?
Dat laet gy nimmer, ô gy Minne-god! niet toe,
Want ik te trouwen dienst om de Princesse doe;

Princes!

Princes! ik voel mijn hert ontfteken met de minne,
 Door 't lieve oogs gelonk, ô fuyvere Godinne!
 Wiens oogjens oogen niet (door heldre glans, en fchijn)
 Maer eerder (zoo my dunkt) twee morgen-sterren zijn;
 't Sneeuw-witte vel gemengt met lieffelijke bloezen,
 Draegt op haer kaeckjes puyk van inkarnate roozen;
 Die 't minnend herte voen met grage minne-luft,
 O min! ô zoete brand! mogt gy eens zijn gebluft!

Princes Cecilia, pronkperle aller Vrouwen!
 In 't diepste van mijn hert zult gy uw woonplaets houwen,
 In 't koor van mijn gedacht, voor 't altaer van de min,
 Word gy steeds aengebeên alleen voor mijn Godin?

Cecilia uyt. Daer rijft mijn morgenster met opgepronkte leden,
 Gelijk Aurora komt ten Hemel afgetreden!
 Het fchijnt zy heeft haer gang tot mywaerts aengeleyd:
 Een Prins voor 't altaer knield van uwe Majesteyt,
 Uytmuntende Princes, van afkomst, en van staten,
 Zoo gy u vergenoegt met mijne dienst woud laten,
 Ik maecten my uw slaef, en trouwen onderdaen.

Cecilia. Uw meening, Prins! heb ik uyt uwen Brief verftaen,
 Die gy my heden, door Rodrigo, hebt gezonden?
 Hebt gy voor dezen niet zoo vaek in my bevonden
 Afkeurigheyd? waer toe my op een nieuw verzocht?

Florent. Uyt hoop, dat ik Princes noch eens bewegen mocht.

Cecilia. Wanneer 't hertnekkig paerd den rijer niet wil hooren,
 Nocht luyfteren na 't toom, zoo dwingt hy 't met de sporen?
 Voor dezen heb ik u met alle goedigheyd,
 Uw aengeboden dienst zoo dikmaels afgefeyd;
 En ziende, dat het my tot voordeel niet kan ftrekken,
 Doet gy, met reden, my tot toornigheyd verwekken.

Florent. Verfchoon my, ach Princes! zoo ik u yets misdeed,
 Ik kniel voor u, en sweer, 't is my van herten leet;
 Denk, dat de kracht des mins heeft krachtelijk vermogen,
 Waer door den minnaer werd zijn redens kracht ontogen;
 O fchoonheyd! liefdens vreugd; ô strafheyd! minnaers fmert;
 Princes, is 't dan uw wil te pijnigen mijn hert?
 Te plagen mijne ziel met onverdiende plagen?
 Ey fchoone, dood uw slaef! *Cecil.* Waer toe dit zotte klagen?
 Waer toe van my begeert het geen de liefd verbied?

Florent. Uw slaefte dooden, ach! vermach uw liefd dat niet?
 Princes, gy spreekt geveynft. *Cecil.* en gy spreekt tegen reden.

Florent. Met welke reden kan Princeffe dat bekleeden?

Cecilia. 't Is bot, en plomp gevraegt; ja nauwelijks antwoord waerd;
 Wat waend gy, dat ik ben onmenschelijk van aert,

Dat

Dat ik op u begeert, en eyschen zonder meenen,
 (Uyt wraecklust) aen u zoud zoo wreede straf verleenen,
 En zijn een moorderin door 't dooden van die geen
 Die my om weêr-min bid? 't strijd tegen alle reên.

Florent. 't En doet, vermits Princes wil dat ik liefd zal derven.

Cecilia. Dat wil ik. *Flor.* 't Kan niet zijn, ten zy gy my doet sterven.

Cecilia. Ik u doen sterven? *Flor. Ia. Cecil.* Dat niet, maer wil dat gy
 U lieven staekt; en noyt weêr-liefd verzoekt aen my.

Florent. Dit 's oorzaak van mijn dood. *Cecil.* Wie doet u d'oorzaak an.

Florent. Mach ik het zeggen? *Cecil. Ia. Flor.* Gy zijt 'er oorzaak van.

Cecilia. Gy spreekt als onbedacht, en oordeeld zonder reden,

Mits gy geen meester zijt van uw genegtheden;

De oorzaak van uw quel, en doodelijk verdriet

Ontstaet uyt uwe min; want minden gy my niet,

Zoo kost ik immer u mijn weêr-min niet ontzeggen,

In welk ontzegging al uw quelling schijnt te leggen;

Schoon ik u weyg'rig ben, en gy geen weêr-liefd vind,

Niet tegenstaende gy oprechtelijk bemind;

Zo hebt gy recht nocht reên om my voor wreed te schelden,

Maer wel u zelfs, vermits dat gy uw-liefde stelden

Op een die uwe liefd geen weder-liefde draegt,

Om dat de liefde haer in 't minste niet behaegd;

Allerdus Florentius, vaert wel, en leef nae wet van rede,

uyt. En toom, door reed'lijkheyd, uw liefs genegthede,

Die vruchteloos aen my na weder-liefde staen;

Vaert wel, het is voor my, op heden tijd om gaen.

Binnen.

Allerd. Vind ik zijn Hoogheyd hier gescheyden van de menschen;

'k Wensch u geluk, en al wat men een vrund mach wenschen,

Hoe dus verzuft mijn Heer? u wezen my betoond,

Dat droeve fantasy in uw gedachten woond;

Dit ben ik ongewoon, hoe dus verzuft van zinne.

Florent. Allerde, vrund ik swerf in 't dool-hof van de minne;

Ik dwael van redens spoor, ik loop ik weet niet hoe,

Ik ben niet dien ik waer, ik weet niet wat ik doe,

't Gedacht is op de hol, de zinnen zijn aen 't rennen,

Ik schijn met Phaëton der zonnen jagt te mennem;

Allerde, lieve vrund waer dat ik koom, oft ga,

De droefheyd volgd my staeg, gelijk mijn schaduw, na;

En brengt my in gedacht haer wreede ongenade,

Ik heb op hoop gemind, dies voed de hoop mijn schade;

Genade was mijn hoop, maer ongena betoond

Haer straf zoo wreed, dat hoop in my geen meer en woond.

Allerd. Gemoedigd Prins, en vrund, van rechte vrundschafts wegen,

Ben ik met u veel meer, als met mijn zelfs verlegen;

Ach!

Ach! mijn verliefde hert drijft in een woefte zee;
 En 't gun uw Hoogheyd fchort, dat fchort Allerdus meê;
 Het geene dat u queld, dat zelfde doet my plagen,
 Ik kan 't niet melden wat ik al in 't hert moet dragen.

Florent. Wie is d' oorzaak uws quel? wie hindert u, uw wensch?

Allerd. Florentius, eylaes! eylaes, 't is Emmerens,
 Die met een zoet onthael van minnelijke reden
 In minne-vlam ontftak al mijn genegentheden;
 't Aentrekkelijke zoet van haer korale mond,
 Heeft met de pijlen van mins kusjes my gewond;
 Haer gunft, op mijn verzoek zoo minlijk zy betoonde,
 Dat ik noyt dacht, dat daer beveynstheyd onder woonde;
 O minnelijk bedrog! ô Vrouwenstover-kunft!
 Hoe veynft gy in uw min, hoe speeld gy met uw gunft; (wen.
 Ach, Prins! men mach voort aen op menschen niet vertrou-

Florent. Allerde, waerde vrund! voornamelijk op vrouwen,
 Die met een schoone schijn zien wat den minnaer peynft,
 En wetende zijn grond, is al haer schijn geveynft;
 Fy valsche dubbelheyd, gemeen in veele Vrouwen,
 Is mijn Princesse valsch, wie zal men dan vertrouwen?

Allerd. Nu ik die valscheyd heb gespeurd in Emmerens,
 Nu kan ik nimmermeer vertrouwen op een mensch;
 Ik trek mijn min van haer, en heb nu voorgenomen,
 Dat ik (nae dezen dag) niet meer by haer wil komen;
 En voor het best zoud ik (gelijk een vrund) u raên,
 Uw liefdt 't ontrekken haer, eer dat het u mocht schaên.

Florent. Allerde, hoe! wat 's dit? my kan geen dienst geschiede,
 Van die, die 't minnen my tot mijn Princes af rieden;
 Ik min, ja min haer zoo, dat eer ik 't minnen staek,
 Ik my eer vyand van de gantsche wereld mack;
 Cecilia die moet, en zal, met my ook trouwen,
 Of 't zal gantsch Grieken, oft mijn eygen zelfs berouwen.

Allerd. Bezadig, Heer, en Prins! heb ik u door mijn raed
 In 't minste deel verkort, en duydt dat niet zoo quaed.

Florent. Allerde, neen, ô neen! het oprecht ware teeken
 Van uwe vruntfchap, is genoegzaam my gebleeken;
 En van uw gunft tot my, ik wel verzeekerd ben,
 Zoo dat ik dat, mijn vrund, niet qualijk nemen ken.

Allerd. Lofwaardig is den mensch, en meest dien mensch te roemen,
 Die zelfs de reedlijkheyd een reedlijk mensch mach noemen;
 Ten waer de reedlijkheyd in 't Princeljk gemoed
 Huyfvesten, dikmaels loonden hy met quaed het goed:
 De reedlijkheyd is zoo, zy kan in quade zaken,
 Door oprecht onderscheyd een zeker oordeel maken;

Of 't quaed met reden mach, voor quaed doen zijn geduyd,
 Vermits de reedlijkheyd merkt uyt wat grond het spruyt;
 Indien 't zijn Hoogheyd lust met my noch wat te wandlen,
 Wy zullen breeder van dit stuk te zamen handlen.

Binnen.

DERDE HANDELING.

FLORIAEN.

IK dacht vast by mijn zelfs, alzo ik herwaerts ging,
 't Verloopen van de tijd veranderd alle ding;
 Tot wat geluk (zoo 't schein) had my de tijd ver-
 koren;

Het geen de tijd my gaf, is door de tijd verlooren;
 Waer was doch mijn gedacht? ha! doen ik heb versmaed
 Een aengeboden gunst, om op te treên tot staet;
 Waer waert gy domme geeft, toen gy u liet ontvlieden
 De gunst, die een Princes u gunstig quam aanbieden?
 Wiens aengeboden dienst, en vriendelijke reên,
 Ik tot belooning gaf een bot, en plumpe neen;
 Berouw, eylaes berouw! hoe plaegt gy mijn gedachten,
 Die door 't geheugen, mijn verlooren luk betrachten;
 't Geheugen, ach! Princes, herwenscht verloopen lust,
 Mijn ongerust gemoed voed op versmade rust,
 Mijn wensching is vergeefs, gelegtheyd verloopen,
 Verzuymenis belet my eenig troost te hoopen;
 Die kans is al verzien; eervarentheyd ons leerd,
 Dat de verloopen tijd noyt wederom en keerd.

Doch Cicero zeyd recht, en 't mach ook wijfheyd heeten:
't Verloopen te herwenschen is maer tijd versleeten.

Onnut is 't dat ik klaeg van mijn verlooren luk,
 Onnut is 't dat ik nu beweên 't verlies met druk.

Cecilia
 uyt. Daer komt zy zelve aen, hier moet ik noch wat wachten;
 Om zien oft ik oock kan yets van haer grond betrachten;
 Ik schuyl my wat ter zy, hier onder 't schaeuw van groen,
 Om zien wat dat Princes hier op het land wil doen.

Cecilia.
 Mijn hertje brand van zoete min
 Zoo zeer, dat ik die hetten
 Niet uyt mijn zieltje, nocht mijn zin,
 In 't minste deel, kan zetten.
 Ach roover! die mijn vryheyd steeld,
 Gy maekt my een slavinne;
 Ik ga, ik sta, gestadig speeld,
 Uw heufheyd in mijn zinne.

c

Slavin;

Slavin, door will'ge slaverny,
Ben ik van liefdens wetten;
Ach Herder! ik kan uw waerdy
Niet uyt mijn zinnen zetten.

Hoe zoet is minne als men mind,
Daer ziel en zinne neygen;
Als liefde haer genoeging vind,
Zoo krijgt men haest een eygen.

O sprakeloos geboomt! gy die mijn treurig klagen
Nu op een korten tijd gehoord hebt alle dagen;
Hoe zeer dat ik, eylaes! in liefde ben bestreên,
En tot de Echt verzocht, van Princen aengebeên;
Van Vorsten trouw geliefd, met smekende gebeden,
Die ik, op hun verzoek, steeds toonden tegesheden,
Mits ik Lands-douwe kies voor een vergulde troon,
En min de Herders staf, meer dan een Konings kroon;
Dies drijft de liefde my, verzeld met mijn gedachten,
Na 't gun de liefde my meer als het Hof doet achten,
Zoo dat ik (als verliefd) mijn vreugde zoek in 't wout,
Om dat mijn liefdens Zon hem daer verborgen houdt.
Ach boompjes! bloempjes, vee, en klaver-rijke weyden,
Vernieuwers van mijn vreugd, en zoete vrolijkheyden;
O! heughelijke plaets, waer mijn verliefde oog,
Ziels voedzel uyt de deugd van eenen Herder toog;
Een Herder dien ik lief, en eeuwig liefd zal dragen,
Een Herder, die my doet van rechte liefde klagen.
Zacht zinnelooze Maegd, verkies zoo lichtelijk niet,
Want onbedachte liefd bracht meenig in 't verdriet;
Pleeg raed met achterdocht; wat zou my deze raden?
Mijn liefd te staken? neen! veel eer wil ik versmaden
Een Scepter, en een Kroon, ja Koninglijk bevel,
Eer ik mijn trouwe liefd uyt mijn gedachten stel;
Hoe! zal ik dan een stok, in plaets van Scepter, sweyen?
Verschoven in het veld de slechte Schapen weyen?
Zal ik een Herder dan verkiesen voor een Prins?
Zoud dat mijn Vader wel gedogen? neen, geenzins;
Nochtans wil ik het Rijk veel liever noch verliezen,
Als haten hem, die 'k min, en dien ik haet verkiesen;
Dit oorzaekt my geweën, en bitterlijke smert,
De oogen vol getraen, met zuchten in het hert!
De keurvorst van mijn ziel, die ik heb uytverkoren,
Is van een kleyne staet, en lage stam geboren;
Hoe, staet het dan niet vry dat hoogheyd zich verneerd,
En uyt oprechte liefd de kleyngheyd begeerd?

Daer

Daer rijft de Zon mijns ziels, en dwingt my noch te veynzen,
Ik zal met deze brief ontdekken mijn gepeynzen ;
Wel Herder Floriaen ! ik wensch u goeden dag.

Floria. En ik u al het geen men yemant wenschen mach ;
Princes, dus eenig hier ? *Cecil.* Zoud gy my eenig achten ?

Floria. Mits ik u eenig vond. *Cecil.* Verzelt met mijn gedachten !

Floria. Gedachten, die misschien op u geliefde voen.

Cecilia. Zoo acht ik Floriaen, dat dikwijls d' uwe doen.

Floria. Hier denkt men om geen min ; wy arme Herders knapen,
Zijn steeds bekommert, met veel zorgen, voor de Schapen,
Om houden oog in 't zeyl (gelijk ons plicht gebied)
Oft men de Wolf ook na de Schapen komen ziet.

Cecilia. De Schapen die gy meend, dat acht ik zijn de Maegden,
Wiens zinnen dat uw liefd, wiens weêr-liefd u behaegden,
Dat gy bekommert zijt met zorg voor het Vee,
'k Versta alleenig uw getrouwe min daer meê.

Floria. Vergeef my dat Princes, 'k ben zoo gelukkig niet,
Dat my van eenig Maegd eenige gunst geschied ;
Ook heb ik noch mijn tijd in 't minnen niet versleten.

Cecilia. Zoo moet gy, Floriaen, dan op u zeggen, weten,
Dat gy niet oord'len meugt dat u geen gunst geschied,
Dan oft gy 't al schoon zegt, ik kan 't gelooven niet.

Floria. Het zeggen staet aen my, aen u, Princes, 't gelooven.

Cecilia. Ik meen dat mijn geloof u zeggen gaet te boven.

Floria. Dat niet, uw kloekheyd my verwind in dit verschil,
Dewijle gy, Princes, uw tong hebt tot u wil ;
Had my natuur begaeft met kunst van wel te spreken,
'k Verftouten my wel licht een Maegd om gunst te smeken,
'k Zoud smeken met gevry om lieve weder min,
Alwaerdige Princes, die, daer ik slaef van bin.

Cecilia. 't En schort u daer niet aen, dies steld u door de reden
In alles vry vernoegt, en reedelijk te vreden ;
't Is wonder Floriaen, ja wonder geeft het my,
Dat zoo een braven Held leefd zonder vryery ;
Volmaekte schoonheyd, die uw jonge jeugt verçiert,
En lieftalige tong, met reden gemanierd,
Zijn machtig om een Maegd tot minne te bewegen,
Indien gy, Floriaen, daer toe maer waert genegen.

Floria. Genegentheyd, Princes, is wel tot min gezind,
Maer, mits genegentheyd gelegentheyd niet vind,
Is mins begeert te niet ; dies moet ik 't minne stake,
Tot dat genegentheyd gelegentheyd kan rake ;
En zoo ik eenig Maegd tot my geneygt, mocht zien,
'k Vertrouw dat ik haer zou mijn liefdens dienst aanbien.

- Cecilia.* Ik twijffel, Floriaen, oft gy u woord zoud houwen.
- Floria.* Mijn woord mijn zegel is, daer mach men op vertrouwen.
- Cecilia.* Wie al te licht vertrouwt, wel licht bedrogen werd.
- Floria.* Bedriegen kan hy niet die vroom is in zijn hert.
- Cecilia.* Eylaes! een vroom gemoed is heden quaed te vinden.
- Floria.* Princes, voor anderen kan ik my niet verbinden,
Ik spreek alleen van 't mijn. *Cecil.* De woorden die zijn goet.
- Floria.* En 't hert niet minder, als 't de tongen spreken doet.
- Cecilia.* Waer 't zoo, ik zoud u licht dan vry wat toe vertrouwen.
- Floria.* Van mijn getrouwigheyd moogt gy u zeker houwen.
- Cecilia.* Wat zekerheyd kan ik van uw getrouwheyd zien?
- Floria.* Mijn tong getuygt het hert, ik spreek gelijk ik mien.
- Cecilia.* 't Zijn woorden Floriaen, en woorden kunnen liegen.
- Floria.* Daer waerheyd blijkt, daer kunnen woorden niet bedriegen.
- Cecilia.* De waerheyd, Floriaen, gaet dikmaels maer in schijn.
- Floria.* Daer schijn van waerheyd is, daer kan geen waerheyd zijn.
- Cecilia.* Wat raed dan als de schijn de waerheyd wil vertoonen?
- Floria.* In deze zaek, Princes, zal ik mijn zelfs verschoonen;
Ik haet de dubbelheyd, en schuw bedriegery,
Vertrouwt Princes my niet, s' ondek dan niet aen my,
Ik verg haer Hoogheyd niet dat zy my zal vertrouwen.
- Cecilia.* Ach! Floriaen, ik kan my langer niet onthouwen,
Want uw oprechtigheyd vertrouw ik zoo veel toe,
Dat gy 't verschoonen zult, is 't zaek, dat ik misdoo;
Indien ik u ontdek mijn zin en welbehagen,
Mishagen s' u, ik bid, wild dan geen roem gaen dragen;
Dat gy een Konings kind tot liefden hebt bekoord,
Maer toon u heusch gelijk een vromen toe behoord.
- Floria.* Princes, den Hemel zal eer op het aerdrijk dalen,
Eer ik u zoeken zoud met valscheyd t' achterhalen;
Eer zal het zee gediert zich nestelen in 't wout,
Eer ik u ontrouw ben in 't geen gy my vertrouwt;
Eer zal 't gevogelt zich geneeren in de stroomen;
Eer zal men bergen zien veranderen in boomen;
Eer zal men 't water zien veranderen in land;
De golven van de zee zien staen in lichten brand;
Eer zal de lucht in vuur, en 't vuur in lucht verkeeren,
Eer ik niet doen en zoud al wat gy moogt begeeren;
Al waer 't dat gy gebod my in mijn dood te gaen,
Zoo zal 't om uwent wil, Princeffe, zijn gedaen.
- Cecilia.* Onmogelijk dat ik mijn liefde kan verswijgen,
Mijn hallef doode ziel moet uyt u leven krijgen;
Gy zijt het Floriaen, gy zijt het die my doet
Verfmaden Rijk, en Kroon, en minnen nae 't gemoed.

Florentius uyt. Zie hier een Konings kind van liefden overwonnen,
Hoe zoud ik langer voor mijn Herder veynzen kunnen;
Mijn Herder, die ik min, en minnen zal zoo lang,
Tot dat ik Floriaen voor Bruydegom ontfang.

Floria. Princes! Princes wat 's dit? ik bid wild overwegen
Wat swarigheyd dat hier voor u is in gelegen;
Ik bid, Princes! ik bid, zijt wijflijk onderrecht,
En dat gy doch dit stuk wat beter overlegt,
Op dat gy in liefs keur niet al te ver moogt doelen.

Cecilia. Ey, Floriaen! laet my die zorge zijn bevolen;
Mishaegd mijn liefden u, de waerom my verklaerd.

Floria. Misshagen? neen Princes! ik kniel voor u ter aerd,
En acht tot dat geluk onwaardig my te wezen.

Cecilia. Ontfang dees Brief, daer in zult gy mijn meening lezen;
Mijn wil, en ook mijn wensch zult gy uyt dien verstaen,
Vaer wel tot avond toe, vaer wel mijn Floriaen. *Binnen.*

Floria. Vaer wel, Princes! vaer wel, u heuffelijk gebieden,
Zal van uw Onderdaen goedwilliglijk geschieden. *Binnen.*

Florent. Wat laet gy toe, ô God? ach Hemel! kan 't geschien,
Dat ik die trots, en spijt moet met mijn oogen zien?
Fy u Cecilia, ik sweer het zal u rouwen,
Dat gy, ach! Konings kind, een Herder zoekt te trouwen;
Cecilia dus zot, dus geyl, dus heet, dus licht?
Is 't oog betovert, oft begoogelt mijn gezicht?
Ik weet niet wat het is, 't veroorzaekt my veel klachten;
Ik twiste met mijn zelfs, ik kijf op mijn gedachten;
Is 't droom? is 't beuzeling? oft duyvels spokery?
Zoud zy hem minnen? dat geloof is ver van my;
Gelooven moet ik immers 't gun mijn oogen zagen;
O Hemel! moet ik dan die smaed, en spijt verdragen?
't Waer my te zeer getrotst; ha! edel Konings kind,
Dat gy een boer, een boer meer dan een Prins bemind;
Dat ongelijk en zal geen Prinlijk hert gedogen,
Is anders mijne haet niet minder als 't vermogen. *Binnen.*

D I A N A.

Droeve ziel! beween uw druk,
Klaeg de Goon u ongeluk,
Al uw ramp, en al u lijn,
Al uw quelling, al u smert,
Al de droefheyd van u hert,
Al u ongelukkig strijen.
Hemel-voogd, die 't al gebied,
En verborgen dingen ziet,
Herte-kenner aller menschen;

Gun in alles wat gy voegd,
Mijn wil met uw wil veruoegd,
Wat u wille wil te wenschen.

Valt mijn lijden my wat swaer,
Is mijn zieltje vol gevaer,
Angst, en vrees, door val der zonden;
't Berouw in my, weet gy, is groot,
En wild niet, Heer! des zondaers dood,
Als 't hert berouwig wert bevonden.

Met walging ik de zonden haet,
En al haer lusten boos, en quaed,
De ziel tot groote schaden;
Dewijl zy niet dan strikken zijn,
Waer in men, door een schoone schijn,
Kan werden listelijk verraden.

De wereld is gelijk een klip,
Den mensch niet anders als een schip,
Gedreven door de woeste winden;
Het schip drijft daer de wind het trekt,
De klip met water overdekt,
Schip, en Schipper doet verflinden.

Zoo gaet het leyder! met den mensch,
Die al zijn lust heeft na zijn wensch,
Veel prikkel loopt zijn ziel te wonden;
Zijn wellust, ach! dat is zijn wind,
Die drijft hem, daer hy 't prikkel vind,
Op klippen, 't welk zijn de zonden.

Den mensch, die door 't geluk verhoogd,
En het verandren niet beoogd,
Maer op 't geluk steld zijn betrouwen;
Trest hem daer na de tegenspoed,
Terstond ontvalt hem al de moet,
Hy kan in ramp geen mate houwen.

't Zy het geluk den mensch verheft,
Het zy de tegenspoed hem trest,
Hy toond in beyd vaek vreemde kuren;
Verkeerd het luk, dan is 't wel hoe,
In weelde zijnde, zie wel toe,
Licht draeyd het rad van avonturen.

Hier ben ik by de plaets, en arme Cel, alwaer
Geruft, en Godlijk leefd dien ouden Kluyzenaer;
Wiens oeffening, en lust, is vasten, en gebeden,
Wiens rijkdom is de deugd, in kleynheyd wel te vreden;
Wiens

Wiens huys-raed is een boek, waer in hy daeglijks leeft;
 Tot trooft van zijn gemoed, en wellust voor de geest;
 O geestelijk vermaek! uw vreugd gaet ver te boven
 De wellust die men vind in Koninglijke Hoven;
 O wel beraden man! geruste Eremijt,
 Die hier in eenzaamheid, met God, uw leven slijt,
 En eyndigt in de deugd den loop van uwe dagen,
 Om zoo uw ziel aen God ten Hemel op te dragen.
 Waer zijdy, Godes vrund? koom, Vader! voor den dag;
 Ik wensch u al het geen, men yemand wenschen mach.

Eremijt. God loon uw wensching, en wil u voor onheyl hoeden.

Diana. Ik bid u Vader, houd mijn stoutigheyd ten goeden.

Eremijt. Wat stoutigheyd hebt gy, Me lufvrouw, my betoond?

Diana. 'k Sprak gaerne yets met u, dies bid ik, my verschoond.

Eremijt. Spreek wat u lust. *Dia.* Ik zoud u Vader, yets wat vragen.

Eremijt. Vraeg my wat u geliefd. *Dia.* Hoe moet die mensch zich dragen
 Die, door berou van zond, zoo grooten droefheyd maekt,
 Dat hy (door droefheyd) tot wanhoop (by na) geraekt?

Eremijt. Zoo ver en moet den mensch zich zelven niet verloopen,
 Dat hy uyt droefheyd zoud van Gods genaed wanhopen;
 God wil berouw, doch geen die meerder zonden teeld,
 Maer God wil zulk berouw, 't welk zondens wonden heeld;
 En dat berouw bestaet in Goddelijke vruchten,
 't Welk is berouw, gemengt met tranen, en met zuchten,
 Leedwezen over 't geen waer in men heeft misdaen,
 Dus verde moet de ziel in rouw der zonden gaen;
 Wie verder gaet die doolt, en raekt in meerder dwalen,
 Gods goedheyd (in 't berouw) steld voor den zondaer palen,
 Dat hy niet verder gaet als God aen hem gebied,
 Mismoedig zijn, dat is het recht berouwe niet,
 Maer 't neemt berouw eweg; dit is oprecht berouwe,
 Dat men leedwezen toond met vastelijk betrouwe
 Op Gods genadigheyd, wiens goedheyd is zoo groot,
 Dat hy bekeering wil, en niet des zondaers dood;
 Geen zonden, 't zy hoe grof van 't zondig hert bedreven,
 Zy worden by den Heer vergeten, en vergeven;
 Vergeven, om dies wil dat Christus heeft betaeld,
 En aller zondaers last op zijnen hals gehaald;
 Hy wil, dat niemant zy om zonden uytgestoten,
 Mits hy zijn dierbaer bloet aen 't Kruys heeft uytgegoten;
 En met zijn dood verlost het zondige geslacht,
 Het welke door zijn dood in 't leven werd gebracht;
 Wanneer den mensch gedenkt op Christi dood, en sterven,
 Met vast besluyt, voortaan de zond te willen derven;

Dit is 't dat God vereyft, hier kan men meê voldoen.

Diana. O Godlijk onder-recht! om 't hert met trooft te voen;
 Hoe zalig is die les, die gy my hebt gegeven;
 Hoe zalig, Vader! slijt gy hier u sterflijk leven;
 Hoe wel geruft zijt gy die d' aerdsche lust verfmaed,
 En noyt boven natuur de lust te buyten gaet;
 Hoe zalig leefd gy van de menschen afgescheyden,
 Daer geen bedriegers u tot quaed-doen aen en leyden;
 Daer geen gelegentheyd tot zonden u bekoord,
 Daer gy noyt ydelheyd, oft geyle reden hoord!
 Ach! had ik zoo geleefd, zoo had ik niet gevonden,
 Dien schender, die my heeft gebracht tot vuyle zonden;
 Verleyd, onteerd, geschend, op eeden van zijn trouw,
 O Goddeloos bedrog! bewezen aen een Vrouw.
 Ik bortel traen op traen, eylaes! uyt deze oogen,
 Om dat Florentius, den Prins, my heeft bedroogen;
 En is met zijn bedrog Diana nu ontvlucht,
 Die om haer eere schreyd, en om haer kuysheyd zucht.
 Ach Vader! 'k ben gezind mijn vyand na te gaen,
 In onbekende schijn by hem te onderstaen,
 Oft ik, door mijn beleyd, hem niet en zal bewegen,
 Tot waer berouw, van 't gun hy heeft bestaen te plegen;
 Dies ik op u verzoek, dat gy my doch vergund,
 Een zaek, waer meê gy my ten hoogsten dienen kunt.

Eremijt. Waer ik u dienst kan doen zult gy my willig vinden.

Diana. 'k Zal my met dankbaerheyd weêr in uw dienst verbinden.

Eremijt. 'k Doe gaerne t' uwen dienst, Iufvrouw! wat ik vermacht.

Diana. 't Is dienstig om zijn quaed te brengen aen den dag.

Eremijt. Zeg my uw wil, die 'k met de mijnen wil vereenen.

Diana. Wild gy my deze kap, heer Kluyzenaer, wat leenen?

Eremijt. 't Zy dees, oft diergelijk. *Dia.* Wel Vader, 'k neemze aen,
 En zal in Kluyznaers schijn na 't Hof van Grieken gaen,
 Om onbekend den Prins Florentius te spreken,
 Die onderstond aen my zijn eed, en trouw te breken;
 Ik zal (in dezen schijn) hem raken in het hert,
 En melden hem mijn leed, en onverdiende smert;
 'k Zal ongeval, noch smaed, nocht ramp, nocht onheyl vreezen,
 Het zy hoe God het voegt, ik zal hem dankbaer wezen.
 Wanneer mijn ziel op God een vast vertrouwen zet,
 En hy mijn helper is, wie is 'er die my let?

Eremijt. Uw hoop, en u geloof, uw Goddelijke reden,
 Getuygen, dat gy zijt vol deugd, en goede zeden;
 Het is een deugdzaam hert, dat als het onrecht lijdt,
 Zich op een vaste hoop, van Godes hulp, verblijdt;

't Geloof

't Geloof in u is groot, op God staet u vertrouwe;
 Ia ik verwonder my, dat gy, ô aerdsche Vrouwe!
 In dit ongeval, u zelve troost door reên,
 En met de wille Gods, uw wille steld te vreên;
 Uw werken die zijn goed, beleyd met Godes vreezen,
 En wie dat zoo begint, zal God behulpzaam wezen;
 Maer, wie met domme kracht op eygen wijfheyd leund,
 Met ingenomen haet op felle wraek-lust steund,
 Die doold, al waent hy 't niet. *Dia.* 't Is Vader, recht gesproken,
 Wie God de wraek beveeld, die vind zich best gewroken.

Eremijt. Gelukkig is dien mensch, die zoo op God vertrouwt.

Diana. Gelukkig is hy die zich van de menschen houdt,
 En niet en acht noch pracht, nocht wereldsche çieraden,
 Nocht steund op 's menschen hulp, maer al op Gods genaden;
 Gy, die uw jaren kort, en die uw dagen slijt,
 Uw Schepper te geval, de menschen tot een spijt,
 Die in de wellust, laes! het weelig vleesch zoo streelen,
 Dat zy haer ziel, daer door, de rechte lust ontsteelen;
 Gy, die tot drank en spijs van 's levens onderhoud,
 De geur'ge kruydjes keurt, uyt dit begraefde wout,
 In schrale water-beek uw drooge tong doet lave;
 Ach Vader! dat aen my, aen my God zoo veel gave
 Dat ik zoo leven kost gelijk gy, Vader, doet,
 Zoo (dunkt my) dat ik zoud gerust zijn van gemoed.

Eremijt. Wie rust inwendig zoekt, die moet uytwendig strijden;
 Wie leefd 'er zoo gerust, die niet en heeft te lijden?
 Daer is geen staet op aerd die ruste geven kan,
 Want yeder staet die brengt zijn eygen onrust an;
 Geen staet (het zy hoe 't zy) doet yemant rustig leven;
 Geen staet kan aen den mensch volkomen ruste geven;
 Geen mensch ('t zy in wat staet) kan leven zoo volmaekt,
 Dat een volmaekte rust in zijn gemoed geraekt.
 Iuffrouw, daer is een kap, al iffe kleyn in waerde,
 Gy moetze niet na waerd, maer na de gunst aenvaerde,
 'k Gaf beter, zoo 'k ze had. *Dia.* 't Is meer dan ik kan loonen,
 En met gelegentheyd zal ik u, Vader, toonen
 Wat aengename dienst dat my van u geschied,
 Ik toon een dankbaer hert. *Ere.* En meer begeer ik niet.

Diana. d' Algever mildelijk uw goetheyd wil beloonen.

Eremijt. Zeer noodig zal dit zijn om aen den Prins te toonen.

Diana. Wat is dit, Vader? *Ere.* Doe het open, en beziet,

Hoe dat dit aerdsche vleesch verdwijnt tot stof, en niet.

Diana. Eylaes! een bekkeneel. *Ere.* Een spiegel, om 't aenschouwen,

Hoe weynig dat een mensch op 't leven mach vertrouwen;

Een

*Geeft haer
 een Doods-
 hoof.*

Een boek, waer in men leerd, hoe't met de menschen gaet,
 Een middel, waer door't hert berouw krijgt van zijn quaed;
 Draeg dit met u, Mevrouw, en steld het hem voor oogen,
 Die u onteerd heeft, en door valsch beleyd bedrogen;
 Het kan u dienstig zijn in dit u ongeval,
 Licht, het inwendig hem zijn schuld getuygen zal.

Diana. O! Goddelijk bestier, en middel uytgevonden,
 Om 's menschen herte af te trekken van de zonden;
 O raed, ô wijzen raed! ô middel wel bedacht!
 God loon u, Vader! die door u betoond zijn macht;
 In deze kap gekleed zal ik ten Hove treden.

Eremijt. Bedek met deze kap uw Vrouwelijke leden.

Diana. Wie zoud vermoeden, als dat ik Diana ben?

Eremijt. Onmogelijk, dat yemant nu Diana ken.
 Dees middel is bequaem, om tot uw wensch te raken,
 God wil u voorstel een gelukkig eynde maken.

Diana. God loon uw wensching,

Eremijt. Die wil u in deze schijn
 Behoeden, en voortaan, in als uw hulper zijn;
 En in u voorneem een getrouw bezorger wezen,
 Vertrouw op God, zoo staet u geen gevaer te vrezen. *Binnen.*

VIERDE HANDELING.

FLORIA EN. CECILIA.

Floria. **P**rinces, na dat ik heb uw lieve Brief doorlezen,
Heb ik mijn hoop gevoed met honderd duyzend
vreezen;

En kniel ootmoedelijk voor uwe Hoogheyd neêr.

Ach! is 't tot proef, Mevrouw, oft ernstig u begeer?

Cecilia. Kost ik met hert en ziel, mijn meening u getuygen,

Ik zouw gewilliglijk ter aerden neder buygen,

En offeren aen u mijn innerlijk gemoed,

't Welk uwe deugden heeft in mijne ziel gevoed;

Waer door dat ik u lief, en lieven zal op aerden,

Tot dat de dood my brengt, van daer my 't leven baerden;

Geteeld van niet tot yet, yet ben ik in de schijn,

Waer door ik op een kort weêrom tot niet zal zijn.

Floria. Princes, 't is my genoeg, de oorzaak van mijn vreezen,

Zal d' oorzaak (zoo my dunkt) ook van mijn sterven wezen;

Ten aenzien het gebied, en Koninglijke macht,

Uws Vaders heerlichappy, en Koninglijk geslacht,

Van groote Stam, en staet in heerlijk verhoogen,

Zullen, in geener wijs, edel Princes! gedogen,

Dat een onedel hert (de heufheyd ongewend)

U hoog-geboren Vrouw, door deze liefde schend,

Dat gy verlaten zoud dit Koninglijke leven,

En, om een Herders liefd, het Koningrijk begeven;

Te waerd is uw waerdy, u voegt geen Herders rok,

U past geen roozen hoed, geen hazelaren stok;

Ik hebbe niets Princes, dat ik u kan betoonen,

Waer mede zal ik uw getrouwe trouwheyd loonen?

Een arrem Herders zoon, van slecht, en lage staet,

Die met een kleyn getal van Schaepjes omme gaet,

Een vreemd verschoveling, die nietig is van machten,

Niet waerdig dat men hem zoo waerdig zoude achten;

Uytmuntende Princes! ik hebbe macht, nocht goed,

Maer ben in kleynigheyd, by Herders, opgevoed;

Ik bid u, wild de zaek wat beter overwegen,

Wat swarigheyd dat daer, voor u, is ingelegten;

Misschien, Princes! dat u de reden zoo veel leerd,

Dat gy (om beters wil) uw liefde van my keerd.

Cecilia. Mijn onverkeerlijk hert kan nimmermeer verkeerren,

Maer, is en blijft stantvast by 't eerelijk begeeren;

Kend gy liefs aert te recht, zoo weet ik wel, dat gy

Niet zonder reden zult hier in verschoonen my,

Mits

Mits ik niet wulleps , maer met voorbedachte zinnen ,
 En rijpelijk beraed , my stel om u te minnen ;
 Ik haet de hoogheyd , overmits my meer behaegd ,
 U deugd-lievende ziel die gy in 't lichaem draegd ;
 Uw trouwe nedrigheyd my teelden , boven allen ,
 Een gunstig hert tot u , dat met een welgevallen
 Van 't Herders leven , in vermaek , en kleynelust ,
 Zocht een te zijn met u , in onbenijde rust ;
 Ik kies voor 't Hof het veld , om dat ik daer mijn leven ,
 Tot stille rust , en lust , mocht veyliglijk begeven ;
 Het staet mijn Vader vry , 't is waer , my te gebien ,
 En na gehoorzaamheyd zoo moet zijn wil geschien .

Maer , 'k ben in liefde vry
 Van Vaders heerschappy ;
 Liefd wil , na liefds behagen ,
 't Gebieden zijn ontslagen ;
 En acht voor staet , en goed .
 De rijkdom van 't gemoed ,
 Dat is , een goed genoeg ,
 Waer na ik my wil voegen ;
 En zoo mijn 's Vaders wet ,
 Het zelfde my belet ,
 Wil ik door bosch , en heyden ,
 Met u , de Schaepjes weyden ;
 Dies maekt de liefd u Heer
 Van my , door mijn begeer ,
 Dies Floriaen , laet varen
 Uw zorgen , vol beswaren .

Floria. Princes ! ik zeg Princes , en waerom niet Godinne ?
 Gy dwingt mijn slechte ziel uw Hoogheyd te beminne ;
 Het aldermeest dat my met moeylijkheyd beswaerd ,
 Dat is , dat ik uw deugd na haer verdienst , en waerd ,
 Geenzins beloonen mach ; doch , zoo ik kan betreffen
 Mijn voorige geluk , zal u mijn staet verheffen
 In eer , in trouw , in liefd , verliefde Konings kind !
 Door dien gy uwen slaef zoo trouwelijk bemind .

Cecilia. Op uw getrouwigheyd , zal zich mijn liefd vertrouwen .

Floria. Van mijn getrouwigheyd moogt gy u zeker houwen .

Cecilia. Hoe zoet is liefde , als zy liefd dat zy begeerd .

Floria. 't Is 't aengenaemste dat natuur den mensch vereerd .

Cecilia. 't Is liefdens rechte aert te lieven na liefds wetten .

Floria. 't Is rechte liefd , daer 't keur gebied de liefd te zetten .

Cecilia. Ach ! daer men zoo vereend past liefden op geen haet .

Floria. Vermits oprechte liefd het al te boven gaet .

- Cecilia.* De liefd vermach het al, dies lief ik zonder schromen.
- Floria.* De liefd verzoet het al, wat yemand op mach komen.
- Cecilia.* Dies sweer ik u, dat my uw liefde wel behaegd.
- Floria.* Princes, aenziet uw slaef, die in zijn handen draegt
Een hazelaren staf; een slechten hoet by dezen,
Niet met Gesteenten, nocht met Perlen uyt-gelezen,
Omcingeld, nocht gecierd; geen gaven meer by my,
Dit lichaem (overdekt met deze Herders py)
Draegt yets dat ik u tot verzekering wil gunnen,
Is 't zaek, dat ik daer meed u zal vernoegen kunnen;
Al hoewel dat het is mijn alderbeste pand,
Om dat te offren u, Princes, reyk my uw hand;
Het is mijn ziel, mijn ziel tot uwe liefd gebooren,
Die (zoo 'k u niet en lief) moet eeuwig gaen verlooren;
Princes, het is mijn ziel, mijn ziel die u in noot,
Door rechte liefde, trouw zal blijven totter dood;
Princes, de liefde doet my voor u neder buygen,
Mocht ik het met een kus uw lieve lipjes tuygen,
Die tot getuyge gy moogt drukken aen de mijn,
En laten die 't verbond van onze trouwe zijn.
- Cecilia.* Bezegel dan uw trouw met offerand van kusjes,
En boet de graegte vry van mijn verliefde lusjes;
Niet met een geylheyd, die uyt heete welluft rijft,
Maer, die in eerbaerheyd uw rechte trouw bewijft.
- Floria.* Ik kus uw lieve mond, en offer daer mijn trouwe.
- Cecilia.* Cecilia die sweerd te zijn uw echte Vrouwe.
- Floria.* En Floriaen beloofd getrouwheyd totter dood.
- Cecilia.* Cecilia omhelst haer Herder, in haer schoot.
- Floria.* En Floriaen omhelst Cecilia uyt minne.
- Cecilia.* Cecilia verbind aen u, haer ziel, en zinne.
- Floria.* En Floriaen, geeft u, Princes, zijn lievend hert.
- Cecilia.* Cecilia die wil dat gy de haren werd.
- Floria.* En Floriaen die wil zijn hert aen 't uwe geven.
- Cecilia.* Cecilia die wil eenhertigh met u leven.
Nu laet ons wijsfelijk, mijn Herder, ons beraên,
Met wat beleyd dat wy best raken hier van daen;
Ik wenschten dat gy wist een middel te ontdekken,
Waer door wy uyt het Hof in stilligheyd vertrekken;
En waer wy onze reys best nemen, geef my raed.
- Floria.* Princes, wat zal ik raên? ik schroom voor deze daed.
- Cecilia.* Waer is uw liefd? mijn Lief, laet liefde raed verzinne.
- Floria.* Ik weet. Princes die moet, in schijn van Herderinne,
Haer kleeden; en alzoo met my, door bosch, en dal,
Gaen reyzen, tot de plaets daer 't haer believen zal.

- Cecilia.* Dees middel dunkt my goet, doch waer wy zullen keeren,
Dat stel ik, Floriaen, alleen aen u begeeren;
Voor my, waer 't u geliefd, mijn liefde, en mijn hert
Die volgen Floriaen, al ging hy 't zy hoe verd,
Mijn liefde, en mijn trouw zullen mijn Lief verzellen. (len,
Floria. Ach! oft ons God den Heer, eens weêr ter plaets woud stel-
Daer ik gebooren ben; zoo wenschten ik geen meer,
Vermits ik u daer kost bewijzen alle eer,
Ia meerder als Princes vertrouwd, dat ik zal kunnen;
Ach! woud ons God (mijn Lief) zoo veel geluk vergunnen,
Zoo zoud ons luk, Princes, tot aen den Hemel gaen.
Cecilia. Indien gy 't raedzaam vind, wy zullen 't onderstaen.
Floria. Gy zult, zoo 't u geliefd, in Herderinne kleede,
Op morgen voor den dag, na 't eyken bosch toe trede;
Aen geen zijd van de Beek, dicht by des Kluysnaers Cel,
Alwaer ik u mijn Lief, dan volgen zal. *Cecil.* 't Is wel;
Ik zal van nootdrift my, tot onze reys verzorgen,
En komen daer ter plaets, gelijk gy zegt, op morgen;
En by de Kluys ik u, mijn Herder, wachten zal.
Floria. Den Hemel wil mijn Lief behoer voor ongeval. *Binnen.*

KONING, FLORENTIUS, en eenige Hovelingen.

- Koning.* Vertrek. Florentius wat schuytler? zijn uw zinnen
Verwerd in 't dool hof van de zinnelooze minne?
Hoe Prins, wat is 'er? spreek, hoe staet gy dus en treurd,
Wat let u? is u yets bejegend, oft gebeurd,
Is 't om Cecilia? doet zy u treurig leven?
Ik loof, dat ik haer zal aen u ten Echte geven.
Florent. Zijn Majesteit beloofd meer als hy geven kan.
Koning. Wel, dat schijnt vreemd gezeyd! geef my daer reden van.
Florent. Cecilia die heeft een ander trouw gesworen,
Waer van uw Majesteit de zekerheyd zal hooren.
Koning. Florentius die doold, en heeft een quaed vermoen.
Florent. Ik kan zijn Majesteit daer goede blijk van doen.
Koning. Ik weet, 't is misverstand ontstaen uyt jalouzye.
Florent. 't En is noch jalouzy, noch liefdens razernye.
Koning. Ey, Prins! ten kan niet zijn, 't zal nimmermeer geschien.
Florent. Grootmogend Majesteit, oft ik het had gezien!
Koning. Gezien! dat haer Princes verbonden heeft te trouwen?
Florent. Grootmogende Monarch! ik zal het staenden houwen.
Koning. Wel droomd Florentius? *Flor.* Neen, mogend Majesteit,
Maer 't is waerachtig, zoo, gelijk ik heb gezeyd.
Koning. Waerachtig Prins! wat blijk kund gy daer van verklaren?
Florent. Het geen ik zeg, zal ik zoo naektlyk openbaren,

Dat

Dat zijne Majesteit geen blijk meer eyschen zal.

Koning. Florentius, wat blijk getuygd u ongeval?

Aen wie heeft haer Princes verloofd, buyten mijn weten?

Florent. Het is my onbekend, hoe dat hy word geheeten,
Grootmogend Majesteit, de naem en ken ik niet.

Koning. Is 't yemand in mijn Hof, die deze gunst geschied?

Florent. 't En is geen Hoveling, nocht Hovelings gelijken.

Koning. Wel laet my van die 't is, dan eenig teeken blijken.

Florent. Ik schroom dat ik ontdek de zaeke zooze leyd,
Mits dien zy quetst de eer van uwe Majesteit. (niet verder.

Koning. Mijn eer? *Flor.* Uw eer. *Kon.* Hoe is 't dan Prins? *Flor.* Ey! vraeg

Koning. Ik wil dat gy 't my zegt. *Flor.* Eylaes! het is een Herder,
Een Herder, die op 't land de Schapen hoed, en weyd;
Dees mind Cecilia, grootmogend Majesteit.

Koning. Nu houd ik zeker, Prins, dat gy u vind bedrogen,
Daer gy dat hebt gezien, daer heeft het oog gelogen.

Florent. Gelogen? waer het maer gelogen. *Konin.* En zoo is 't,
Florentius die heeft zich in het zien vergift.

Florent. Vergift? ô neen! ô neen! 't is verre van vergiffen,
Grootmogend Majesteit, mijn zeggen zal niet missen;
Ik heb het aengezien, en ook van woord tot woord,
Wel duydelijk en klaer met opmerk aengehoord;
Cecilia die heeft een brief aen hem gegeven,
Waer in zy (zoo zy zeyd) haer meening had geschreven.

Koning. Wel waer is dit geschied? *Flor.* Omtrent de Beek in 't wout,
Ten naesten by daer zich den Kluyzenaer onthoud. (teeken

Koning. Wanneer was 't? *Flor.* Nu van daeg. *Kon.* En toonden zy hem
Van liefden, oft van min? *Flor.* Daer is zoo veel gebleeken,
Is dat geen blijk genoeg? dus sprak zy, Herder! kom
Omhels my, die u mind, voor haren Bruydegom.

Koning. Florentius, is 't waer? *Flor.* Zoo waer, dat ik met eeden,
Grootmogend Majesteit, wil sweeren dat zy 't deden;
Ia leven, goed en bloed, stel ik daer voor te pand.

Koning. Cecilia, doet gy mijn Kroone deze schand?
Dat gy een Herder zoekt voor Bruydegom te trouwen,
Veel liever liet ik u de kop van 't lichaem houwen;
Ia haer van lit tot lit vernielen, eer ik woud
Gedogen, dat zy haer zoo veer verloopden zoud;
Men diend, hoe eer hoe best, dit vuur zijn vlam te dooven.

Florent. Dit vuur brand verder als zijn Majesteit zal loven.

Koning. Hoe, is 'er dan by haer oneerbaerheid geschied?

Florent. Wie zich in twijffel vind, die heeft het zijne niet.

Koning. Hebt gy dan yets gespeurd? ik wil gy zult het zeggen.

Florent. Ik wil haer Majesteit dit niet te laste leggen,

- Wat niet geschied en is, wel licht geschieden kan.
- Koning.* Het is gelijk gy zegt, daer is al vry wat an, (ten)
Men moet dan Prins, het quaed (om meerder quaed te schut-
In 't eerst, met alle vlijt, den loop van 't quaed doen stutten;
Wanneer men in 't begin de ziekte wederstaet,
Zoo werdze menigmael verhoed met kleynen raed;
Het naest is, dat men tracht dit voorneem om te stooten,
En dat den Herder zy in hechtenis gesloten;
Vervolg hem Prins, en maek dat gy geen tijd en spild. *Binnen.*
- Florent.* Grootmogend Majestejt, ik doe het geen gy wild.

A L L E R D V S. F L O R E N T I V S.

- Allerd.* Hoe dus verbaest? wat is 'er, Prins! u wedervaren?
Florent. Yets wonders, 't geen ik u, mijn vrund, moet openbaren.
Allerd. Het moet al vry wat zijn, na dat u wezen duyd.
Florent. Is 't niet wat vreemds, mijn Heer, Cecilia de bruyd!
Allerd. En met u Hoogheyd? *Flor.* Neen Allerdus.
Allerd. 't Kan niet missen.
Florent. Het kan; en 't gaet ons veer ook boven onze giffen.
Allerd. Ik acht zijn Hoogheyd boert. *Flor.* Neen, 't is geen boertery.
Allerd. Hoe is het dan mijn Heer? ik bid verklaer het my.
Florent. Alzoo ik my op u, als op mijn zelfs vertrouwe,
Zoo kan ik ook geen zaek voor u verborgen houwe;
Dewijl ik van uw trouw, mijn vrund, verzekerd ben,
Zoo is 'er niets dat ik voor u verswijgen ken;
Dies let met aendacht eens, Allerdus, op mijn woorden,
Ik weet, u leven gy noyt vreemder stuk en hoorden.
Alzoo ik by geval, alleen door 't bosch quam gaen,
Vond ik daer de Princes, by haren minnaer staen,
Geliefkooft, en gevleyd, ô zotte, zotte zinnen!
Hoe zot zijn maegden als de lust haer tergt tot minnen;
Wat doen de maegden niet, als min haer gaende maekt.
- Allerd.* Gelijk het vlas op 't vuur zeer haest in brand geraekt,
Zoo licht vervalte een maegd in oneer, en te schande,
Wanneer zy in haer hert de minne-lust doet brande;
Een maegd die min ziek is, loopt prikkel aen haer eer,
Doch dit vertrouw ik op Princeffe nimmermeer.
- Florent.* Vertrouwt niet al te veel. *Allerd.* Hoe! niet te veel vertrouwen?
Zijn Hoogheyd wil Princes niet voor lichtvaerdig houwen.
- Florent.* Lichtveerdig, Heer, oft niet, ik heb zoo veel gezien,
Dat met Princes wel mocht oneerbaerheyd geschien;
Zoo 't niet geschied en is.
- Allerd.* Princes! *Florent.* En noch al verder;
Zy is verliefd, en mind, voor Bruydegom, een Herder.
't Schijnt

- Allerd.* 't Schijnt ongelooffelijk.
- Florent.* Nochtans zoo is het waer,
En heb 't zijn Majesteit ontdekt zoo naekt en klaer,
Dat hy daer over my wel hoogelijk belasten,
(Eer 't verder komen mocht) den Herder aen te tasten.
- Allerd.* O Hemel! wat ik hoor, dat nu een Konings kind,
Zoo zeer in min verval, dat zy een Herder mind;
- Pagie* Wat kan de min niet doen? wat werkt de min al kuuren?
uyt. Doch, deze min, mijn Prins! en zal niet lange duuren.
- Pagie.* Genadig Prins, en Heer! het Hof is vol gerucht,
Dat de Princes nu is geweken, en gevluucht;
Al 't Hof is vol onrust, zijn Majesteit verlegen,
En wil dat men haer zoek, en volg op alle wegen;
Ook heeft zijn Majesteit my striktelijk belast,
Om uw Genaden aen te zeggen, dat gy vast
En sterke wachten steld, om 't vluchten voor te komen.
- Florent.* Ga Pagie, zeg de zaak is by der hand genomen;
Allerdus, vrund! gaet gy de Noorder hoeken door.
- Allerd.* Ik zal, en ben ontsteld van 't geen ik zie, en hoor;
Ik zal op 't spoedigst my begeven haer te zoeken,
En rennen metter haest door al de Noorder hoeken;
Ik zal, in 't eyken Bosch de wegen zoo verzien,
Dat daer geen door-tocht zal, van eenig mensch, geschien;
'k Zal al de passien doen met trouwe wacht bezetten,
Die op het vluchten van Princes wel zullen letten.
- Florent.* Ey ga, Allerdus! ga, op dat geen tijd en spild.
- Allerd.* Ik ga, en doe, mijn Prins, al 't geene dat gy wild.

Binnen.

C E C I L I A , in Herderinne kleeding.

V AER wel verheven Throon,	Eer yemand het verspied,
Vaer wel Scepter, en Kroon,	Oft door de telgjes, vlied,
Ik laetze die haer minne;	Om my te achterhalen.
Wat is 'er meer aen vast	Wat neem ik voor een spoor?
Als moeyten, zorg en last?	Ik ga dit wegje door,
't Is best een Herderinne.	Tot ginder by het Beekjen;
Wie kent my in dit kleeed?	Stap voetjes, stap wat aen,
Ey vlugge voetjes, tred,	Waer toeft gy Floriaen?
Eer 't dagje neer komt dalen;	Koom, volg my op dit streekjen.

Hier is de Beck, en Kluy, alwaer mijn Lief my zeyden,
Dat ik, in deze schijn, zijn komste zoud verbeyden;
Ik tred in 't kluyfjen, by den ouden Kluyzenaer,
Alwaer ik ben bevrijd voor onheyl, en gevaer;

- Houw zich, waer zigt gy hier? *Ere.* Ik koom, wat 's u begeeren?
- Cecilia.* Ik zoud wel garen yets van u, Heer Vader! leeren;
 Waerom dat gy den loop van uwen levens tijd,
 In woefte wildernis, zoo armelijk verslijt?
- Eremijt.* 't Is daerom, Herderin, dat ik door rouw der zonden,
 In dienst aen Gode, al mijn leven heb verbonden,
 Om zonds verdiende straf door boeten weêr t'ontgaen.
- Cecilia.* Waerom dat, Vader! in de wildernis gedaen?
- Eremijt.* Om door de wildernis my stadig in te beelden,
 De woefte wildernis van mijn verloopenen weelden;
 De eenzaamheid, om dat zy geen beletzel geeft,
 Wanneer de geest zijn lust in God te dienen heeft;
 De armoed die ik lijd, is my een willig lijden,
 Vermits de armoed is een middel, om te mijden
 De wellust, die in 't hert de meefte zonden voed;
 Het arrem leven strekt een wet voor het gemoed,
 Om overdaed en weeld ter zielen uyt te jagen,
 Mits weeld, en overdaed den oorsprong zijn van plagen.
- Cecilia.* Zoo speur ik dan dat u de armoed verheugd,
 Om dat de armoed is een Voedster van de deugd.
- Eremijt.* De armoed voed geen deugd; veel armen haer begeven
 Meer tot de boosheid, als wel tot een deugdzaam leven;
 Zoo armoed voeden deugd, zoo most men d' arme lien
 (Zoo meenig als 'er zijn) dan altyds deugdzaam zien;
 Neen Herderin, daer strijd de rede dapper tegen,
 Als dat de deugde zoud in d' armoed zijn gelegen;
 De deugd ontstaet alleen uyt een oprecht gemoed,
 En werd door reden in des menschen hert gevoed;
 De armoed is bequaem om wellust uyt te vinden,
 De reden doen den mensch aen deugdens wet verbinden.
- Cecilia.* 't Is redelijk gezeyd! doch, 'k bid u, rede geeft,
 Waerom dat gy dan hier dus arremlijke leeft?
- Eremijt.* Om door de armoed geen overdaed te plegen,
 Gelijk de overvloed het herte kan bewegen
 Tot schandelijk misbruyk, daerom is armoed goet.
- Cecilia.* Zoo houd ik staende noch, dat armoed deugde voed;
 Want kan men misbruyk door een arrem leven mijden,
 Zoo voed de armoed deugd, daer kan niet tegen strijden.
- Eremijt.* 't En heeft geen kracht van deugd dat yemand misbruyk
 Om dat hy niet en vind de middlen tot de daed; (laet,
 Maer dat is rechte deugd het misbruyk af te keeren,
 Als lust en overvloed 't misbruyk aen ons begeeren,
 Daer toe port reedlijkheid (en niet de armoed) an,
 Maer armoed is een zaak die daer toe dienen kan;

Allerdus uyt. En rede voed de deugd, zoo dat de deugd uyt rede,
De armoed willig kieft, uyt deugds genegenthede.

Cecilia. Daer zien ik yets, eylaes! dat my een oorzaak geeft,
Waerom mijn hert in vrees, endroeve zorgen leeft;
Vaer wel, ik ga. *Ere.* En ik om mijn gety te lezen. *Binnen.*

Cecilia. Is dat Allerdus niet? ô God! wat mach 'er wezen?
Ik ben ontsteld, eylaes! en op het hoogst bedroeft,
Ach! Floriaen, mijn Lief, dat gy zoo lang vertoefd;
Ik spreek Allerdus aen, die van my niet en weet,
Noch my niet kennen zal in 't Herderinne kleed;
Om weten wat hy wil heb ik een groot verlangen.
Wel Heer! hoe dus vermoeyd? hebt gy noch niet gevangen,
Noch eenig wilt op 't spoor, vervolgd in dezen hoek,

Allerd. Neen Herderin, 't en is geen wilt dat ik nu zoek,
'k Ben om een ander vangst hier in het Bosch gekomen;
En hebt gy de Princes hier niet by u vernomen?

Cecilia. Princes Cecilia? *Aller.* Na hare vangst ik haek.

Cecilia. Waer in heeft zy misdaen? dit schijnd een vreemde zaak,
Waerom zoud de Princes doch vluchten? door wat reden?
Heeft zy in eenig deel de wetten overtreden?
Oft yets verbeurd, waerom zy vluchten zoud? ey zecht!

Floriaen uyt. Mijn vrund, ik acht gy zijt heel qualijk onderrecht.
Wat karmen hoor ik daer? oy my! ik ben in vreeze.

Floria. Waer mach mijn Herderin, waer mach mijn Engel weze?
Waer zijt gy, mijn Princes? komt Floriaen te baet,
Die niet en weet, eylaes! waer dat hy heene gaet.

Cecilia. Hier ben ik, hier mijn Lief, mijn Lief, mijn tweede leven,
Cecilia en zal haer Herder niet begeven.

FLORENTIVS met eenige Hovelingen.

Florent. Geef u gevangen, voort. *Floria.* Waer in heb ik misdaen?

Florent. Dat zult gy op een kort wel hooren, en verstaen.

Allerd. Princes een Herderin? dees schijn heeft my bedrogen,
En die ik heb gezocht, stond zelve voor mijn oogen.

Florent. Princes, verschoon mijn plicht, het is uws Vaders last.

Cecilia. Getrouwe liefde op geen dwang, nocht straf heyd past. *Binnen.*

V Y F D E H A N D E L I N G.

KONING, FLORENTIVS, met al het Hofgezin.

Koning. **H** Et schijnt ik ben tot ramp, en ongeluk gebooren,
O Hemel! wat komt my al swarigheyd te vooren;
't Gedacht mijn rampspoed, laes! nauw achterhalen
ken,

't Schijnt ik aen 't ongeluk, gelijk, gebonden ben;

O Hemel-voogd! hebt gy voorzien dit Rijk te plagen,
 Ey! legt het geen meer op, als het vermacht te dragen;
 Geschand-vlekt van mijn kind, ô noyt gehoorde daed!
 Gezegen is de steun van al mijn eer, en staet;
 Mijn kroon leyd in de asch, mijn eer welk pleeg te brallen,
 Die leyd nu t' eenemael, eylaes! ter neêr gevallen;
 'k Wil dat den Herder voor de Rechters zy gesteld,
 Op dat hem vonnis (na verdienste) werd geveld.

Florent. Ik zal zijn Majesteit den Brief eerst over geven,
 Die de Princesse aen den Herder heeft geschreven,
 Daer vindmen proef en blijk, van haer verloofde trouw,
 Dit is bewijs, in dien men 't stuk ontkennen wouw.

FLORIA EN in de gevangenissen.

Wie hindert haet, wie schaede de logen?
 Die door de nijd meyneedig liegt;
 Den mensch werd van den mensch bedrogen,
 Maer, ach! geen mensch die God bedriegt.

In u, ô Heer! staet mijn vertrouwen,
 Ik vrees geen straffe, pijn, nocht dood,
 Ik zal mijn hoop verzekert houwen,
 Dat God geen vromen laet in noot.

Met boeyens vast om mijne handen,
 Gelijk misdadig, niet misdaen;
 O God! verlicht mijn sware banden,
 Laet my van u genaed ontsaen.

Is 't dat ik moct, door liefde, lyen
 Een straf die 'k niet en heb verdiend;
 Mach maer mijn ziel met God verblyen,
 Tot straffe my de dood verliend.

Zalige zieltjes, die hier boven,
 In vrede leeft, en vrolijk zijt;
 Daer ik hier noch veracht, verschoven,
 Haek na dien aengenamen tijd.

KONING, FLORENTIVS, eenige Raeds-heeren,
 vier Rechters, en al 't Hof-gezin.

Koning. Laet den misdadigen hier voor de Rechters komen.

Floria. Wat hebt gy doch met my, gy Heeren voor genomen?

Rech. Om uyt uw mond de schuld uws misdaeds te verstaen.

Floria. Wat leyd men my te last? waer heb ik in misdaen?

Rech. Gy hebt de wetten van dit Koningrijk gebroken.

Floria. 't Is tegen recht, en reên, ja valschelijk gesproken;

Lact

Laet my de wetten van dit Koningrijk eerst zien;
 Waer zijn de wetten die oprechte liefd verbien?

2 Rech. Die vind gy in het boek van u gemoed beschreven.

Floria. Wie zal van mijn gemoed getuyge kunnen geven?

2 Rech. Uw misdæd die u daer oprechtelijk verwijt,
 Als dat gy Herder, swarè straffe schuldig zijt.

Floria. Ik kan in mijn gemoed, noch schuld, nocht misdæd vinde;
 Indien ik schuldig ben, dat is, dat ik beminde,
 En noch beminnen zal, Princeffe's Konings kind,
 Die ik beminne, om dat zy my heeft bemind;
 Zoo dit een misdæd is, zoo laet my straf verwerven,
 Eer ik mijn liefde breekt, zal liefde my doen sterven.

1 Rech. Gy wijst u vonnis zelf, het sterven komt u toe.

Floria. Zoo 't recht bewijzen kan dat ik zoo veel misdæd.

1 Rech. Het is genoeg misdæden, een Konings eer te schennen.

Floria. Niet minder schaem ik my, ô Rechters! zulks t'ontkennen.

2 Rech. Ontkennen is geen recht, tw werken die zijn klaer.

Floria. Dat 's recht gezeyd, daerom is mijn ontkennen waer.

2 Rech. 't Is waer, dat gy het recht, en wetten hebt geschonden.

Floria. 't Zal waer zijn, zoo wanneer dit waerlijk werd bevonden.

1 Rech. Is dit een Herder? hy is meerder dan gemeen.

Koning. Hy toond een kloek gemoed met deffigheyd van reên.

1 Rech. 't Is waer, dat gy Princes beloften deed van trouwen.

Floria. Dat is geschied, en my in 't minst noch niet berouwen.

2 Rech. Wie heeft u met Princes het trouwen toegestaen?

Floria. Is hier yets in verbeurd? zoo heeft het liefd gedaen.

1 Rech. Die liefd stond u niet vry, nocht kan u niet bevryen,
 Van straf die gy, door haer, verdiend hebt om te lyen.

Floria. Straf my (na dat u dunkt) alwaer 't schoon met de dood.

1 Rech. Acht gy u die verdiend? kend gy uw schuld zoo groot?

Floria. In 't minste niet. 2 Rech. Waerom dat vonnis dan gegeven?

Floria. En waerom niet zoo gy my komen kund aen 't leven?

2 Rech. Met recht hebt gy de dood tot uwe straf verdiend.

Floria. Om dat ik aen Princes mijn liefde heb verliend?

1 Rech. Om dat gy de Princes zocht uyt het Rijk te brengen,
 En uw vervloekte lust met Konings bloed te mengen.

Floria. Men zegge wat men wil, 't is verre daer van daen,
 Dat ik in oneer zocht mijn lusten te verzaen,
 En 't Koninglijke bloed te schenden door ontrouwe;
 O neen! daer voor zal God mijn ziel onschuldig houwe.
 Gy Rechters, oordeeld recht; wanneer men dat bespeurd,
 Zoo wensch ik dat men my van lit, tot lit verscheurd;
 't Is 'er in mijn hert oyt zulk gedacht gekroopen,
 Zoo mach men Floriaen het vel van 't lichaem stroopen;

Kapt;

Kapt, rabraekt, brand, en vilt, en doet my alles an,
Wat men tot straf oft pijn voor my bedenken kan.

Rech. Na wetten van dit land, hebt gy verdiend te sterven,
En zult u vonnis na de wet van 't recht verwerven;
En van uw misdæd eyscht het recht geen meerder blijk,
Als dat gy zocht Princes te voeren uyt het Rijk;
Dit is den hals verbeurd; dies moogt gy u bereyen,
En 't Recht en laet zich nu met zeggen geen meer peyen.

Koning met alle de anderen binnen.

F L O R I A E N (bewaerd van eenige Dienaers)
blijft op 't Tooneel.

O albeziende Godt! mijn zinnen, en gedachten,
Vliegen ten Hemel op met geestelijke krachten;
De wereld loos, en boos, de menschen valsch en quaed,
Die passen op geen recht, maer oordeelen uyt haet;
De vromen dikmaels vuyl, en fielen vaek voor vromen,
Doch, die 't gemoed voldoet hoeft laster niet te schromen;
Verwezen totter dood, Cecilia! Goddin,
Om dat ik eerelijk u liefde draeg, en min;
En gy my weder mind, vereenigd met ons beyden,
In zuyverlijke liefd, moet ik mijn liefde scheidyden;
O scheidyden al te wreed! niet wreed door doodes pijn,
Maer wreed, om dat ik moet van u gescheidyden zijn;
Cecilia, vaer wel, vaer wel mijn uytverkooren,
Ik ben tot uwen dienst, mijn Engel! niet gebooren.
Princes, wanneer mijn ziel dit lichaem, laes! verlaet,
Zoo draeg om mijnent wil, uyt liefd, een rouw gewaed;
Ter liefde van uw slaef, wiens trouwigheyd zal blijken,
Noch dood, nocht vuur, nocht swaerd, nocht geene plagen
Pronk uw Altaren op, ô zuyvre Lief-goddin! (wijken.)
Ontfang de offerand van mijn getrouwe min.
Breng my van daer ik quam, op dat ick my bereye,
Om zalig in den Heer, van dezer aerd te scheidyden.

C E C I L I A , gekluyffert zijnde, komt met eenige
Dienaers voor de Gevangenis.

Rechtveerdig God, hoe kan u Goddelijk vermogen,
Dit ongelijk, eylaes! verdragen, en gedogen?
O God! uw mogentheyd, en machten ik aenbid,
Verloft mijn tweede ziel die hier gevangen zit.
Gy lijd, en ik heb schuld, ô onverdiende plagen!
Volmaekter Jongeling mijn oogen noyt en zagen;

Gekniel

Geknielt ter aerden neêr leyd uw bedroefde Bruyt,
 Koom Floriaen, mijn Lief, en steek u hoofd eens uyt;
 Zie wie hier voor u leyd, met hert en ziel gebogen,
 De armen opgerecht, de tranen in de oogen,
 De handen toegevoegt, en uytgereykt tot dy,
 Alzoo ik schuldig ben, mijn Lief, vergeef het my.

Floria. Sta op, Princes, sta op, gy hebt my niet misdreven;
 Het knielen komt my toe, aen u staet het vergeven,
 Mits gy om mijnent wil, ô Koninglijke maegd!
 Dees yfre boeyens om uw redre handen draegt;
 Ey! droog, Cecilia, de traentjes op uw wangen,
 Die my beswaren, hier dus swarelijk gevangen;
 Ey! staek u zuchten, droog uw wangen nat betraend,
 't Beswaerd mijn hert te meer, 't ontçiert u schoon gedaent;
 Princes, mijn Lief! ik bid (geboeyd in yfre banden)
 Laet af van schreyen, en het wringen in de handen;
 Want yder traentjen dat 'er uyt uw oogjes perst,
 Benauwd my 't herte zoo, dat het van droefheyd berst;
 De zuchjes, die daer uyt uw teere boezem swellen,
 Doen mijn benauwd gemoed met meerder smert beknellen,
 Ik voel door u verdriet in my te meerder smert,
 Die als een ballast leyd op mijn benauwde hert.

Cecilia. Indien ik u, mijn Lief, mocht van die last bevryen,
 Daer is geen dood zoo wreed, ik woudze om u lyen,
 De traentjes die ik ween, en bigglend neder giet,
 Zijn niet om mijn ellend, maer meer om u verdriet;
 U lijden valt my swaer, uw droefheyd drukt mijn herte,
 Om dat ik ben geweest de oorzaak van uw smerte;
 Hoe is het mogelijk, dat zonder schreyen ik
 Geduuren kan, den tijd van eenen oogenblik;
 Eylaes! het is vergeefs, dit hert geperst in rouwe,
 En kan de oogen van de tranen niet onthouwe,
 't Lijf is de ziel te nauw, de wereld my te bang,
 Zoo lang als ik met u mijn sterven niet ontfang,
 Om met mijn Lief, door liefde, van 't werelds af te scheyden,
 Op dat mijn ziel, uw ziel ten Hemel mach geleyden.

Floria. Princes, noch eens Princes! Princeffe, voor altijd
 Zoo bid ik u, mijn Lief, dat gy gedachtig zijt,
 Dees reden, daer ik zoek mijn Engel meê te peyen:
Wat God te zamen voegt, dat zal den mensch niet scheyen.
 Is 't dat de dood mijn ziel doet scheyden van der Aerd,
 Troost u, en denk, Princes, ik ben uw liefde niet waerd;
 Troost u met Godes wil, die niet en is t' ontvlieden,
 Wat Godes wille wil, mijn Lief, dat moet geschieden.

Mocht

Cecilia. Mocht tot verlichtenis, uw onverdiende pijn,
Mijn hertzen Lief, met d' uw, in een gesmolten zijn;
Dat ik u deze last, en onverdiende plagen,
Getrouw tot in der dood, mijn Lief, mocht helpe dragen,
Zoo waer mijn hertje dan ten deele, wat verlicht.

Floria. Hoe toond gy u dus droef, Princes, voor mijn gezicht?
Ik bid, zoo veel ik kan, wild uwe droef heyd staken,
Den Hemel, hoop ik, zal een goeden uytkomst maken;
Mijn Lief, mijn lieve Lief, waer toe zoo grooten rouw?
Dewijl het God den Heer met my zoo hebben wouw:
Mijn Lief, ik bid u doch, houw op, houw op van schreyen.

Cecilia. Het valt mijn ziel te swaer van d' uwen af te scheyen.
God heeft het zoo gewild, zijt met Gods wil te vreên.
Mijn Engel, het word tijd dat ik my, tot gebeên
En Gode voegen ga, voor 't Aerds het Hemels kieze.

Floria. Ach! zal ik dan mijn Lief, uw liefde zoo verlieze?
Princes, 't is geen verlies, wanneer men beter mind,
Waer is 'er meerder vreugd als men ten Hemel vind;
Mijn ziel den Hemel zoekt, en wil een beter erven,
Nu dat de ziel my leerd de spreuk, *Gedenk te Sterven.*

Als my de dood, van 't lijf ontbloot,
Zoo laet dit op mijn Graf-steen houwen;
Een Herder zocht, (maer onvolbrocht)
Een Konings kind als Bruyd te trouwen.

Cecilia. Ik hoop u dra, te volgen na,
Mijn Lief! door liefde, en trouwe;
'k Zal na uw dood, mijn Maegden schoot
Zoo lang ook zuyver houwen.

K O N I N G , Rechters, met alle wat ten Hoof is.

Koning. Breng haer terstont van hier, en d' Herder voor 't gerecht.

Cecilia. Beweeg u Vader! *Kon.* 'k Wil gy niet een woord meer zegt.

Floria. Grootmogend Majestejt, mijn sterven, oft mijn leven
Staet in het Boek alleen van uwen wil geschreven;
En wat zijn Majestejt my waerdig acht verdiend,
't Zy 't leven oft de dood, na dat hy my verliend,
Ik duldig dragen zal, en troosten my door reden;
Moet ik nu sterven? 'k ben met sterven wel te vreden,
Niet dat ik (na verdienst) de dood my schuldig ken,
Maer dat ik, door de liefde, daer toe genegen ben.

Rech. Uytwijzende het recht, bevind men u verdiend
Te hebben, 't swaerd des doods. *Flor.* Indien gy 't dan zomiend,
Grootmogend Majestejt; zoo zal ik na u wetten,
(Als 't doch niet anders mach) goetwillig my gaen zetten.

Ik

Ik die moet sterven, als misdadig, niet misdaen ,
 Onnoozel als een Lam ter wreeder slachtbank gaen,
 Ter liefde van mijn Lief den dood gewillig sterven ;
 Vaer wel mijn Lief, vaer wel ! vaer wel, nu moet ik derven
 De wel-gewenschte vreugd uws liefdens, op der aerd ;
 Vaer wel tot dat u ziel met my ten Hemel paert.
 Alzoo mijn levens tijd ten eynden is geloopen ,
 En dat 'er geen gena voor my en is te hoopen ,
 Bereyd ik my ter dood, en kniele voor het swaerd ,
 En offer God mijn ziel, het lichaem aen de aerd ;
 Ik kniel, vaer wel Princes, met God vereenigd weest,
 In uwen handen, Heer ! beveel ik mijnen geeft.

D I A N A in Kluyfenaers kleedingh.

Diana. Houw op, Scherp-rechter, houw ; ik die als Ambassade ,
 Eerst wat te spreken heb uw Hoogheyd, en Genade ;
 Naest heusche groetenis aen zijne Majesteyt ,
 En 't gantsche Hofgezin ; zoo werd u aengezeyd,
 Ha ! Griexze Vorst, en Prins, dees gifte te aenvaerden. (den
Florent. Wel Kluyzenaer, wat 's dit ? *Dia.* Mijn Heer, de groote waer-
 Van dit juweel, by u te wege brengen zal ,
 Dat gy herroepen zult dit droevig ongeval ;
 Gy, die een ander straft, straft eerst uw booze daden ,
 Opent dit boeck, en leer daer uyt, uw eygen quaden ;

e

Ondek

Ondek dees spiegel, 'k zeg dees spiegel! waer in gy
Zult klarelijke zien uw snoo bedriegery.

Florent. Zie toe, niet al te hoog, of 't mocht u wel berouwen.

Diana. Het geen ik heb gezeyd, dat zal ik staenden houwen;
Koom, doe dees spiegel op, u zelven daer bezieet,
Gy, die misdadig zijt, veroordeel andren niet;
Aenschouwt het geen ik brocht, gy zult daer in bevinden,
Dat uwe daden u aen deze straf verbinden;
Doe op, doe op dit boek, waer in gy vinden zult,
Waerachtige getuyg van uw godlooze schuld.

F L O R E N T I V S ontdekt het Doods-hoof.

Florent. O Hemel! wat is dit? wat wil dit Kluyfnaer wezen?

Diana. Een boek, waer in gy kund uw eygen misdaed lezen.

Florent. Wie is 'er, die een Prins van misdaed overtuygt?

Diana. Een arme Kluyzenaer, die hier ter aerden buygt,
En stelt dit bekkeneel, tot tuyge, u voor oogen,
Dat gy, op eed van trouw, Diana hebt bedroogen;
Dit spreekt in u gemoet, hoe 't met den mensch verkeert,
Ey Prins! ik bid, hier aen u eygen zelven, leerd;
En denk, wanneer de dood, u dees gelijk zal maken,
Hoe 't met de ziel zal gaen, door u vervloekte zaken;
Dat gy u trouw, u eed, u waerde Lief verliet,
Die my, tot u te gaen beweegden, om 't verdriet
Dat gy haer hebt gedaen, uw Hoogheyd voor te houwen;
En is uw ontrouw u, ô Prins! noch niet berouwen?

Florent. Ik sta, gelijk verzuft, verwonnen in 't gemoed!
Met een berouwig hert, mijn ziel haer klachten doet;
Berouw, hoe schielijk komt gy my 't gemoed ontroeren,
Ik ben niet waardig om de naem eens Prins te voeren;
Onwaardig ben ik nu, onwaardig ken ik my,
Dit Princeljk geweer, te dragen aen mijn zy;
Ach! oft den Hemel gaf dat ik haer eens mocht spreken,
Ik zoud voor haer gezicht, my op mijn zelven wreken;
Ik ken 't, ik heb misdaen, mijn herte voeld berouw,
Ik heb mijn trouw verlooft, Diana is mijn Vrouw,
Ik wil, en zal mijn Lief Diana Echtlijk trouwen.

Diana. Florentius, zult gy ook uw beloften houwen?

Florent. Ik zal, dat sweer ik u, maek dat zy hier verschijn.

Diana. Zoo gyze spreken wild, zy kan hier daedlijk zijn.

Florent. Ik zal haer liefden trouw gelijk mijn Bruyd betoonen,
En bidden, dat zy doch mijn misdaed wil verschoonen.

Diana. Die zijn verschoond, zoo gy u maekt haer Echte man.

Florent. Wat blijk, oft zekerheyd betoond gy my daer van?

'k Heb

- Diana.* 'k Heb volle macht van haer, daer van met u te spreken.
- Florent.* Zoo dat zoo is, toon my, Heer Kluyzenaer, een teken.
- Diana.* Geen teken heb ik meer, als 't geen ik u verklaer.
- Florent.* Had ik Diana zelfs. *Dia.* Oft ik Diana waer,
- Florent.* Hoe, gy Diana? *Dia.* Ia Diana.
- Florent.* 't Schijnt gelogen.
- Diana.* 't Is niet vermits gy ziet Diana voor uw oogten;
Doch, 't schijnt Florentius Diana niet en kend.
- Florent.* Diana, Lief! zijt gy 't? *Dia.* Florentius, ik ben 't;
Zie hier Diana zelfs, in deze Kluyfnaers kleeren.
- Florent.* Heb ik Diaen onteerd, ik zalze weder eeren.
- Diana.* Wat werkt de liefde niet in deze Kluyfnaers schijn?
Gedenk te Sterven, Prins, gy zult te vrede zijn.
- Koning.* Wat wonder werkt de min, zoo wy hier zien voor oogten,
Florentius getrouwt? hoe vind ik my bedrogen.
- Florent.* Grootmogend Majesteit, voor wien ik neder buyg,
En mijne misdaed u rechtvaerdelijk getuyg;
En bid genade, in het geen ik heb misdreven,
Genad'ge Majesteit, ik bid, wild my vergeven
Dat ik Diana heb getrouwt, en boven dien,
My heb verftout, mijn trouw uw Dochter aen te bien;
Ik heb niet wel gedaen, ey! wild genade toonen,
En al mijn misdaed, door u goedigheyd verschoonen;
Ey, toon genaed aen my, en d' Herder, die hier staet
Verwezen totter dood, veroordeeld van uw Raed;
Ey, loon geen liefd zoo wreed, eylaes! 't is my berouwen,
Dat ik dees Herder heb beschuldigd van ontrouwe,
Oft eerelooze min, gepleegt aen 's Konings kind,
Die hem eerst, eer hy haer geliefd heeft, heeft gemind.
- Koning.* Zegt, Herder, wie gy zijt, en waer gy bent gebooren,
- Floria.* In Vrankrijk, daer ik, laes! mijn Ouders heb verlooren;
Mijn Vader, van geslacht, uyt Koninglijke stam,
Door ramp, en ongeluk tot neder-lage quam,
Zoo dat ik heb gedoold in schijn van Schapen-hoeder;
Cyrus mijn Vader was, en Isabel mijn Moeder;
Dit draeg ik tot getuyg; mijn Vader, in zijn leven,
Heeft zelve my dees ring aen mijnen hand gegeven,
- Diana.* Die namen, en dien ring zijn my zeer wel bekend,
't Waren mijn Ouders meed, dies gy mijn Broeder bent,
Mijn Broeder Floriaen! wat wonder leerd den tijd.
- Floria.* Ach Hemel! wat ik zie, Diana, hoe zijt gy 't?
- Diana.* Ik ben 't?
- Floria.* Mijn Zuster! hoe zal ik uw trouwheyd prijzen?
'k Moet Broederlijke liefd met deze kus bewijzen.

Koning. Almachtig God, hoe vreemd stierd gy der menschen loop,
 Gy helpt de vromen, Heer ! vaek tegens alle hoop ;
 Gy zijt een helper aen die geen, die u vertrouwen,
 Zy doolen nimmer, die Gods wetten onderhouden ?
 Wie God den Heer vertrouwt, in tegenspoed, en noot,
 Die werd van God verlost, alwaer 't ook in de dood.
 Dit blijkt hier in dit Spel, 't welk leerd, *Gedenk te Sterven*,
 Wie 't sterven wel bedenkt zal Godes hulp verwerven ;
 'k Vergeef den Herder al het geen hy heeft misdaen,
 En boven dat, neem ik hem voor mijn Swager aen,
 Erken hem voor een Prins, en zal mijn Dochter trouwen.

Florent. Hier eyndigt rouw met vreugd, zoo yeder kan aenschouwen,
 Hier leerd men wat de liefde niet al te wege brengt.
 Hier leerd men, hoe dat God vaek ongelijk gehengt.
 Hier leerd men dat de deugd wel dikmaels werd verschoven,
 Maer dat zy (op haer tijd) het onrecht gaet te boven.
 Hier leerd men, hoe een Maegd moet in het minnen gaen.
 Hier leerd men geyle min (in 't vryen) tegen staen.
 Hier leerd men in de liefde getrouwigheyd betoonen. (nen.
 Hier leerd men hoe men moet zijn naesten mensch verschoo-
 Hier leerd men voor het laetst, de rechte liefdens vreugd,
 Dat is getrouwigheyd, gegrondvest op de deugd.

Eerste Vertooning.

Daer Cecilia voor het gantsche Hofgezin verschijnt, en met groote verwondering Floriaen aenziet.

Tweede Vertooning.

Daer Floriaen , en Cecilia malkander omhelzen, in het bywezen, en met welgenoegeen, van 't gantsche Hofgezin.

Derde Vertooning.

Daer Floriaen omhangen werd met een Koninglijken Tabbart, en van den Koning den Scepter toegereykt.

Vierde Vertooning.

Daer Floriaen met Cecilia , en Florentius met Diana, getrouwt werden van den Biffchop.

STELLING DER VERTOONINGEN.

Eerste Vertooning.

Floriaen (geknielt) kust des Konings hand ; Florentius en Diana omhelzen malkander ; alle den Raed , en Hovelingen hebben het oog op dat werk. Cecilia heel besweken , werd van twee Staet-Iufvrouwen onder haer armen geschoort, en ziet met groote verwondering op Floriaen , die voor haer Vader geknielt leyd ; neffens Cecilia staet Allerdus , wijzende op het werk van Floriaen aen den Koning.

Tweede Vertooning.

Den Koning staende ter hooger, en Florentius ter lager hand van Diana ; en alle den Raed en Hovelingen daer beneffens in order ; ziende altezamen na Cecilia, die van Floriaen omhelst werd.

Derde Vertooning.

Den Koning reykt den Scepter aen Floriaen en Cecilia; die daer haer rechter-hand opleggende, van alle den Raed en Hovelingen voor Erfgenaem van de Kroon erkend werden , door het opsteken der vingeren.

Vierde Vertooning.

Floriaen met Cecilia , en Florentius met Diana, kruys-wijs over malkander staende met hand-sluytige , werden van den Biffchop getrouwt.

OP DE VERTOONINGEN.

Eerste Vertooning.

Liefde. Cecilia (met rouw bevangen)
Stort tranen op besturve wangen,
Gepijnigt van een bang verdriet ;
En schijnt met zuchten uyt te dond'ren,
De grootheyd van haer groot verwond'rent,
Mits zy haer Lief in 't leven ziet.

Trouw. Het leven schijnt Princes t'ontglippen ;
De dood zit op haer bleeke lippen,
Mits zy haer Lief al zielloos acht ;
Haer Lief (als van de dood verzezen)
Zal noch haer lieve Bruygom wezen,
Schoon, Liefde dat niet had verwacht.

Tweede Vertooning.

Liefde. De haet, en smaed zijn overwonnen,
Een nieuw omhelzen word begonnen,
Nu dat Cecilia bevind ;
Dat die, die zy had uytverkoren,
Van Konings stamme is geboren,
Geboren Prins en Konings kind.

Derde Vertooning.

Trouw. Hoe kan de tijd den mensch verkeerren,
Gelijk wy door de tijden leeren,
Wat vindmen zuur, wat vindmen zoet ;
Hy, die veroordeeld was te sterven,
Zal Scepter, Kroon, en Rijk verwerven,
Na lang geleden tegenspoet.

Vierde Vertooning.

Liefde. De Liefd zal liefdens recht behouwen.
Trouw. Florentius Diana trouwen.
Liefde. Cecilia Prins Floriaen.
Trouw. Een yeder zal de zijnen erven.
Liefde. Dat leerd de spreuk, *Gedenkt te sterven.*
Trouw. Dus ziet men 't in de wereld gaen.

R O Z E M O N D ⁵⁷

E N

R A N I C L I S,

Bly-Eyndend-Spel.

I N H O V D.

Cypriaen (*Trouws* beloftenisse gedaen hebbende aen *Iusvrouw* Celestina) versoekt Mins lust met haer te plegen, zy de kuyshbeyd lievende, wil 't zelfde niet gedogen; waer over Cypriaen misnoegt zijnde, zich dadelijk begeeft na *Iusvrouw* Rozemond; doet verzoek om haer te minnen, en tot zijn liefde te bewegen; doch werd haer wederliefde hem ontzeyd.

Raniclis komende (naer ouder gewoonte) vind Cypriaen voor de deur van Rozemond, is grootelijks misnoegt, en beschuldigt Rozemond van ontrouw, dies Rozemond vleyende, hem zulks zoekt t'ontpraten; doch is zijn jaloersheyd zoo groot, dat geen beedinge nocht gevley, van zijn geliefde Rozemond, zulks heeft kunnen te wege brengen, derhalven Rozemond (gram werdende) hem haer Liefde ontzeyd. Raniclis dit ter herten nemende, beklaegt hem over zijn jaloersheyd, valt Rozemond te voet, bid aen haer dat zijn misdæd hem vergeven mogte werden, doch is vergeefs.

Cypriaen een Liedje gerijmt hebbende, komt voor de deur van Rozemond, laet het zelfde aldaer door eenige Spelluyden, op het sierlijkst speelen en zingen; Rozemond komt by hem, haer gelatende groot misnoegen daer over te hebben, zeggende, zo zy haer lusten mogt gebruyken, zoud zy Cypriaen wraek, in plaats van liefde, tot vergeldinge verleenen. Cypriaen zich nederbuigende, bied zijn geweer aen Rozemond, opend zijn boezem, begeert dat zy haer wraek-lust zal volbrengen, en offert hem gewillig uyt Liefde ter dood.

Rozemond verwondert over zijn gewilligheyd, aenvaerd zijn degen, dreygt hem te doorsteeken; zy Cypriaen onvertzaegt ziende, dreygt hem eerst de oogen uyt te steeken, en daer na het leven te benemen; hy even stant vast blijvende, beweegt hier mede het hert van Rozemond, die in plaats van wraek, t'geweer ter neder smijt, Cypriaen ombelzende, wreekt haer met een kus, waer over Cypriaen verblijd, en zich in dienst haers Liefde begeeft.

Rozemond, in haer eenigbeyd zijnde, zingt het Liedjen, dat zy van Cypriaen begeert hadde; ondertusschen komt Raniclis in Boere kleeding, sprekende met Rozemond; eyndelijk zeggende verstaen te hebben van een zeker Herderin, dat een *Iusvrouw* (genaemt Rozemond) geliefte werd van eenen Cypriaen, welken Cypriaen de Herderin beloften gedaen hadde om te trouwen, maer niet en wilde na komen, om dat zy hem de Minne lusten weygerde.

Rozemond verwonderende, kost sulks niet gelooven; Celestina in Herderinne schijn, sweert aen haer zulks geschied te zijn; Cypriaen komt op het slag; het zelfde

verstaende, ontbond het, zeggende zijn leven geen Herderin gesproken te hebben.

Celestina ontdekt haer; Cypriaen dit ziende, is verwondert, en werd van Celestina met zoo veel waer-tekenen overtuygt, dat Rosemond, zijn valscheyd gewaer word, en hem verbod doet (in 't by-wesen van Raniclis,) hem noyt na dezen meer by Rosemond te laten vinden, waer mede Rosemond (onwaardig) van hem afscheyd, en Raniclis, en Celestina middel ramen om haer voorgenomen werk te volvoeren.

Rosemond mistroostig over Cypriaens valscheyd, krijgt berouw dat zy haer Raniclis heeft afgeslagen, besluit eyndelyk aen Raniclis te schrijven; vreesachtig zijnde, weet niet hoe zy wil; Cupido by haer komende, raed haer voort te varen, belovende haer vry verzekert te zijn, zulks by Raniclis aengenaem, en waardig ontfangen zal werden; haer aanbiedende den Brief in handen van haer geliefde Raniclis te geven. Raniclis den Brief ontfangen hebbende, gaet daer mede by Celestina, haer troostende met hoop, door hem en Rosemonde, zoo veel te weeg te brengen, dat zy (gelijk hy met zijn Rosemonde) ook met haer Cypriaen, gelukkig zal komen te trouwen.

Raniclis openbaerd hem aen Rosemonde, werd zeer aengenaem by haer ontfangen, met beloften van Echtelyk te Trouwen.

Raniclis gedachtig zijnde, Cypriaen en Celestina, besluit met Rosemond, dat Rosemond haer verkleeden zal in 't Herderinne kleeid van Celestina, en dat Celestina haer verkleede in schijn van Rosemond, om te zien, oft men door die middel kost werken om Cypriaen tot Celestina te bewegen; dit geschiedende, komen by Cypriaen, die zich verandert vindende van gemoed, valt voor Rosemond ter aerden, meenende die zelfde Celestyn te wesen; haer biddende zijn misdaed te verschoonen, en hem in genade aen nemende, haer liefde en trouwe wilde waardig kennen; Rosemond (om Cypriaen te proeven) zeyd met den Huysman getrouwt te zijn, alzo Cypriaen haer verlaten hadde, en dat hy nu zoude moeten genootzaekt zijn met Rosemond te trouwen; waer over hy mistroostig zijn ontrouw beklaegt; neemt voor hem eenzaam te leven, ter oorzaak hy zijn trouw gebrooken hadde, en niet wilde met een ander vereenen als met zijn geliefde Celestina.

Rosemond haer ontdekkende, zeyd hem Celestina te zullen genieten; Celestina haer ontdekkende, ombelst Cypriaen.

Raniclis het Boere gewaed uyt doende, getuygt Cypriaen dat hy met Rosemond zal trouwen, en eyndigt alzo.

Namen der Uytbeelders.

CYPRIAEN, verlooft aen Celestijn.

CELESTINA, een Amsteldamsche Dochter.

ROSEMOND, woonachtig tot Amsteldam.

RANICLIS, verliefd op Rosemond.

CUPIDO.

MARGRIET, Kamenier van Rosemond.

EERSTE

EERSTE HANDELING.

CYPRIAEN. CELESTINA.

Cypria.

Yn Lief! waerom hebt gy, van mijne liefd
miftrouwe?

Celesti. Uyt vreeze dat gy uw belofte niet zult
houwe.

Cypria. Wat oorzaak heeft uw vrees, dat zulks
zoud gefchien?

Celesti. Maer door d'ervarentheyd, gelijk wy daeglijks zien.

Cypria. Uw vrees is ongegrond, en buyten wet van rede.

Celesti. Gelijk mijn Lief daer zeyd, zoo zeyden dikwijls mede

Die geen, die Minnens lust volbrachten, maer zoo dra

De lust geboet was, ach! dan most op haer gena

De Dochter leven; neen! ik laet u toe te vryen

In alle eerbaerheyd, maer steld de Min ter zyen;

Denkt om de lust niet eer, voor d'eere dat toe laet;

't Gebruyk van Min, eylaes! een teere Maget schaed;

Al wat de Liefd vereyft, in d'eer, dat moogt gy krijgen.

Cypria. Mijn Liefd wil Minnens lust. *Cel.* Ik bid mijn Liefd wild fwijgen,

Zoo gy, mijn trouwlijk Liefd, zoo toond uw Liefd getrouw,

Houd lust zoo lang in dwang, tot dat ik ben u Vrouw,

Bedwingd uw lusten doch, tot dat bequame tijden

Die vreugde tuffchen u en my Lief zullen lijden.

Cypria. Ik die zoo meenig dag, ik die verscheyde jaren

Getracht heb, met mijn lieve Celestyn te paren;

Ik die door trouwheysd pand u swoer zoo meenig eed,

Dat ik u trouwen zoud zoo gy mijn wille deed;

Gy hebt van dag, tot dag, gevoed mijn Mins vertrouwen,

En my tot noch de lust, ach! Celestyn onthouwen;

Waerom ey! zegt my doch uw Minne niet verleend,

Indien gy Cypriaen uyt rechte Liefde meend?

Celesti. Gy vraegt het geen gy weet, daer zijn verscheyde wetten

Die 't minnen wel gebien, maer minnens lust beletten;

Men ziet, wanneer een Maegd een Jongman zoo veel geeft,

Dat hy zijn minnens lust van haer verkreegen heeft,

Zijn vryen is gedaen, wat volgt 'er? ach! ellende,

Een knaging in 't gemoed, die Maegden kuyfheyd schende;

Men laet de arme Maegd beweenen hare rouw,

En die haer had gevrijd, die zoekt een ander Vrouw.

Cypria. Wat zekerheyd hebt gy, dat Cypriaen zoud hater

Zijn Celestyn, na zy de min had toe gelaten

De

De lusten zijnes wensch ; veel eer vertrouw ik dat ,
 Als lust genoten is, men meerder oorzaak had,
 Om in de Liefd stantvast zijn Lief getrouw te blijven.

Celesti. Wat zoud men menig boek van dezen handel schrijven ?
 Wat had men menig dag van noode, eer men zouw
 Bewijzen het vervolg, van mins plicht voor de trouw ;
 Zoo veel ken Cypriaen niet sweeren, nocht beloven,
 Of 't is wel eer geschied, dat men onwaard verschoven
 Een eerbaer Dochter liet ; 't mocht ook zoo gaen met mijn,
 Daerom en zal 't van my doch noyt geleden zijn ;
 Hoe wel 't is waer gy my vaek hebt beloofd te trouwen ,
 Zoo gy uw Ziele mind moet gy beloften houwen ;
 En 't zy dat gy de min al na uw lust volbracht ,
 Gy hield uw trouwe niet, zoo gyze nu niet acht.

Cypria. 'k Heb Celestina, u mijn Liefdens trouw gesworen ,
 't Is waer, 'k heb u voor mijn Ziels afgodin verkoren ;
 Ik draeg u in mijn hert, ik min u in mijn Ziel ,
 Gelijk mijn afgodin, voor wien ik dagelijks kniel ;
 Zoo ik met mijn verzoek, mijn Engel heb misdreven,
 Ay! wild uyt Liefde dat u Cypriaen vergeven ,
 't Is maer verzocht, en zoo 't verzoeken u mis haegd ,
 Is 't billik dat uw slaef zich naer u wille draegd.

Celesti. Uw heuf heyd (waerde Lief) ken ongljik meer verdienen,
 Als mijn eerbieding weet uw heuf heyd te verlienen ;
 Mijn lievert, ach ! 't is tijd dat ik vertrekken moet ,
 En zijt met deze kus van Celestyn gegroet.

Cypria. Vaer wel, mijn Lief, vaer wel. *Cel.* Eylaes ! mijn Lief, hoe dus?

Cypria. Wat is 't? *Cel.* En geeft gy my niet eens? *Cyp.* Wat doch? *Cel.* Een kus.

Cypria. Verschoont my Lief, ik wensch indien 't u lust te sçheyde,
 Dat u de goede Goon met deze kus geleyde. *Celestyn Binnen.*
 Gaet Celestina, gaet, de kus dien ik u gaf,
 Daer meê zal ik van u mijn Liefde trekken af.

Ik minden Celestyn wel eer ,
 Maer nu min ik een ander weêr ;
 O min ! ô zoete min ! uw krachten
 Die speelen steeds in mijn gedachten ;
 O min ! uw schicht heeft my gewond
 Met Liefd, tot Iufvrouw Rozemond ;
 Ik ga, en voeg my by haer deur ,
 Daer ik uyt zoete minne treur.

Ach ! Rozemond, gy die met zoete droom, uyt minne,
 De lieve slape voed ; uytmuntende Godinne,
 Die niet u Cypriaen, wiens hert met min gewond ,
 Uyt Liefde lieven wild, wreed, wreed Rozemond.

Die Raniclis alleen uw gunsten schijnt te toonen ,
 En mijn getrouwe dienst onwaardig te beloonen ;
 Ach ! wreede Venus, ach ! hoe pijnigt my u brand ,
 Daer leyd mijn roem, ik sla de Wapens van der hand ;
 En zal in plaets van dien, als ik my placht te wreken ,
 Niet meer dien streng Mars, maer u, ô Venus ! smeeken ;
 In plaetze van dit Swaerd, dat d' alderwreestte dwong ,
 Zal ik, ach ! Cypria gebruyken nu mijn tong ;
 Om met gevley, gesmeek, u hertje Lief te trekken
 Ter plaets, daer ik het mach mijn hertens wond ontdekken ;
 Op hoop, dat uw genaed, ach ! waerde Rozemond,
 Genezing toonen zal, aen mijn verliefde wond ;
 Ey ! fluxze beenen, mijn geboeyde hert wilt dragen
 Ter plaets, daer Rozemond, mijn tong mach hooren klagen ;
 Van al de droeve ramp, van al het wreed verdriet ,
 Dat my om harent wil, (leyder !) alleen geschied ;
 Ach min ! ach zoete min ! ach minne ! drijft my heene
 Voor 't Venster van mijn Nymph, op dat mijn droevig weene
 Mach raeken haer gehoor, en dalen in haer hert ,
 Op dat zy eens gevoeld, mijn nieuw ontfteeken smert ;
 Mijn Lief, mijn Rozemond, wiens hertje leyd gedoocken
 In zachte pluymen, met uw oogjes toe geloocken ;
 Ik roep, ik roep noch eens, mijn Lief, mijn Rozemond ,
 Mijn Lief, mijn lieve Lief, aenschouwt de zoete wond ,
 Die my de minne (God) heeft in het hert gedrongen.

ROZEMOND uyt 'et venster.

Rozem. Wel Cypriaen, gy hier ? *Cyp.* Godin, ik ben gedwongen,
 Dat ik hier in de nacht, met moedeloos getreur,
 Kom doolen over straet, en kermen voor uw deur ;
 Aenziet uw slaef, Princes, die leefd als zonder leve ,
 Zoo ik u yets misdoe, wilt het mijn Lief vergeve. (toont.

Rozem. Noemt gy my Lief ? dat 's vreemt, 'k heb u noyt Liefd ge-

Cypria. Is 't wat te vry ? ik bid mijn vryigheyd verschoont.

Rozem. Te vry, en ook te stout. *Cyp.* Mijn Engel moet vertrouwen
 Dat waer de Liefde heerft, geen reden maet ken houwen.

Rozem. Wie buyten redens maet Liefd 's lusten volgen wil,
 Die volgd geen Liefde, maer een reddelooze gril ;

Op vrundfchap ik verzoek, vertrek u Cypriaen ,

Raniclis uyt. Vermits ik niemand wil by nacht te sprake staen.

Cypria. Dit u verzoeken zal ach ! Rozemond geschiede ,

Uw onderdaen en slaef volbreng u heus gebiede ;

Vaer wel, ha ! Ziels vooghdes, schoon dat ik van u ga ,

Ik draeg u beelt'nis meê, ik oog uw oogjes na.

Binnen.

Binnen.

Dit

Ranic. Dit 's meer als ik oyt zag, dit 's buyten de gewoont,
Dat yemand in de nacht zich voor uw deur vertoon'd;
Mijn Lief, mijn Rozemond, dit oorzaekt my veel vreeze,
Dat onder onze Liefd een valsch bedrog weze;
Wil ik gaen kloppen aen, en spreekken eens met haer?
Hy klopt. Ik doe 't; dat hoort zy licht.

R O Z E M O N D uyt 't venster.

Rozem. Wel Liefste zijt gy daer?
Ranic. Ia Rozemond; wilt gy dat ik my zal vertrekken?
Rozem. Zoo zoud mijn Zonnens glans met nevels damp bedekken,
Neen Lief, ik koom beneen; ach! *Ranic*lis mijn waerde.
Ranic. Ik achten u wel eer mijn glory op der Aerden,
Maer leyder nu mijn hel. *Rozem.* Mijn hertje wel hoe dus,
Dat gy my niet ontfangt met een gewoone kus?
Waer in misdeed ik Lief? *Ran.* Die vraegd het geen hy weet,
Onnodig dat men die beleefden antwoord deed,
Ontrouwe Rozemond. *Rof.* Hoe dus mijn Lief? *Ran.* Ontrouwe.
Rozem. Hoe, is 't u errenst, oft zal ik het spots-wijs houwe?
Ranic. Doet zoo 't u best gevalt. *Rof.* Ey! doet my doch verstaen,
Waer in dat ik u heb, mijn eygen hert misdaen;
Ey! zegt doch is van my u eenig leed geschied?
Ranic. O neen! oft alzoo waer dat acht gy immers niet.
Rozem. 't Schijnt Lief gy boert met mijn.
Ranic. 't Is waer, gy raed te degen,
'k Acht Rozemond is om mijn boertery verlegen;
Gy noemt my uwe Lief, ha! Hemel ken het zijn?
Hoe lief dat ik u ben, betoond gy wel aen mijn.
Rozem. Mijn hertjen, ach! wat is 't? *Ran.* U hertje? *Rof.* Ia mijn hert.
Ranic. Noemt hem zoo, die in 't hert van u gelief kooft werd.
Rozem. Dat doen ik, want ik Lief geen liever als die geen
Die voor mijn oogen staet, en steeld mijn 't hert alleen;
Mijn *Ranic*lis, mijn Lief. *Ran.* Ha! licht verkeerde Vrouw,
Uw flikke floyery, ik voor beveynstheyd houw,
Ha! wispelturige die met uw lossen zinne,
Speeld yder uur op uur, in nieu ontfteken minne;
De eerste die gy mind, is die gy 't laetste ziet,
Het oog dat voed uw min, maer 't hert gevoeltze niet;
Onlukkiger als ik, en leeft 'er wreede Goden,
Ik die mijn dienst, mijn Ziel, mijn leven aengeboden,
Uyt gulle Liefden heb, haer, die uyt Liefde mijn,
Haer Liefde thoonde, maer 't was Liefde in de schijn;
Ha! Rozemond is dit 't geen gy mijn swoert te houwen?
Rozem. Van waer, ach! *Ranic*lis komt u dit valsch mistrouwen?

Van

- Ranic.* Van waer, ach! Rozemond komt u die zotte zin
Dat gy lichtvaerdig dus verwisseld in uw min? (hooren;
- Rozem.* Lichtvaerdig? *Ran.* Ia. *Rozem.* O Goon! wat moet ik niet al
Wat laster komt my tot mijn onschuld hier te vooren?
Wat dulle razerny heeft Raniclis ontmant?
Wat jalousy heeft hem berooft van zijn verstand?
Gy weet het, ach! helaes, dat mijn verliefde zinne,
Noyt yemant meerder gunst betoonden, in het minne,
Als u, die nu mijn gunst, mijn Liefde, en mijn trouw,
Voor zoo lichtvaerdig scheld, ach! dat den Hemel wouw,
Dat ik de min zoo niet ter herten had genomen.
- Ranic.* Ach! dat den Hemel woud dat ik noyt waer gekomen
Ter plaets, daer my de min eerstmael het hert ontstak,
En u beveynsde tong, van 't veynzend minne sprak;
Ik haet den dag, de uur, dat wy (ô Goden) t'zamen,
Voor d' alder eerste mael, van min te spreken quamen;
Ik haet die zotte lust, en wensch op my een straf,
In plaets ik Rozemond, het eerste kusje gaf;
O kus! ô valsche mond! ô oorfaeck mijnes Minne!
Ontrooffter mijnes vreugd! ô Dief-eg mijnes zinne!
O kus! 'k verfoey de kus, die eerstmael 't vuur in 't hert
Ontsteeken heeft, en nu betoond haer brand, en smert.
- Rozem.* Is dit de loon mijns diensts, vergeldinge mijns trouwe;
Ach! Hemel, hoe is mijn, mijn vryigheyd berouwe;
Hier meê staek ik mijn Liêfd, hier meê is 't lieven uyt;
Vaer wel, mind daer 't u lust, 'k verfoey die Venus guyt.
- Ranic.* Meend gy het geen gy zegt? *Roz.* Och ja. *Ran.* Ik niet mijn
'tZijn liefdens treekjes Lief, die ik uyt liefde toone, (schoone,
Mijn waerde Rozemond, een kusjen. *Roz.* Weg van mijn,
U kussen? neen, ô neen! 't zal nimmermeer niet zijn.
- Ranic.* Mijn Rozemond, ik ken u doch niet toe vertrouwen,
Dat gy die wreedheyd steeds zult in u hertjen houwen,
Vertrouwt (mijn waerde Lief) my doch niet anders toe,
Als dat ik dit (mijn Lief) uyt rechte Liefde doe.
- Rozem.* Acht gy dat Liêfd? ik niet, weg met uw zotte treken;
Mijn Liefde is gedaen, uw laster deedze breken;
Zoo lief, lief-kooft gy niet, dat ik in Liêfd verval,
Zoo verr', dat ik u oyt weêr liefde toone zal.
- Ranic.* Ach! Rozemond, mijn Lief, mijn zoete vyandinne,
Ik kniel voor u ter aerd, en bid u om de minne
Die ik u heb getoond, en toonen zal, dat gy
Uw wraek-lust boet aen mijn, met Liefdens tyranny;
Ach! ziele Voedsteres, hert bocyster, pronk der aerde,
Mins glory, Liefdens roem, is Rozemond mijn waerde;

Met neêr gebogen knien val ik voor u te voet ,
 En offer Rozemond mijn leedwezend gemoed ;
 Ik ken 't ik heb misdaen , maer misdoen zonder weten ,
 Heeft (buyten kennis) Lief , Raniclis doen vergeten ;
 O Min ! hoe min ik dus ? ô brand ! die my zoo brand ,
 Dat ik (door Liefde) ben als redeloos ontmand ;
 Ik bid u Rozemond , met sprakelooze spraek ,
 Wreekt u op Raniclis met wraekelooze wraek ,
 Doet wat u lust te doen , gebied Lief u gebiede
 Zal door berouw mijn Lief , mijn Rozemond geschiede.

Rozem. Noemt my u Lief geen meer , mits ik uw Liefd verzaek ,
 En toon af-keerlijkheyd (als proeve van mijn wraek .)

Ranic. Moorderesse , neen , beulin ; ook niet , ha ! Rozemonde ,
 Zal in zoo lieven hert die wreedheyd zijn bevonde ?
 Zal in u zacht gemoed zoo straffe straf heyd zijn ,
 Dat gy my dooden zult ? ha ! Hemel is op mijn
 Der Goden haet zoo groot ? neen Rozemond mijn leven ,
 Vlucht niet , ey ! laet ik u eerst noch een kusjen geven ;
 Een kusjen waerde Nimph. *Roz.* 't Zal nimmermeer geschien.

Ranic. Waerom mijn Rozemond ? *Roz.* 'k Wil Raniclis niet zien. *Binn.*

Ranic. Vlucht gy , ha ! Moorderin , en wreedste aller Vrouwen ?
 Nuschuw voor Raniclis , wie had oyt zulk vertrouwen ?
 Is 't (Goden !) dus verkeert , heb ik zoo veel misdaen ,
 Dat al de Liefden is zoo schielijk weêr vergaen ?
 Dan doch ; 't schijnt Rozemond veel meer vermaken vind ,
 In Cypriaen als my ; almachtig Venus kind ,
 Uw Goddelijke macht aenbid ik met eerbiede ,
 Laet mijn genade van mijn Rozemond geschiede ;
 'k Heb Rozemond misdaen , ik zelfs de oorzaak ben ,
 Dat ik van Rozemond geen gunst meer krijgen ken ;
 Vervloekte jalouzy , door u is dit gekomen ,
 Ik ga om zien wat best tot hulp diend voorgenomen. *Binnen.*

T W E E D E H A N D E L I N G .

C Y P R I A E N komt met eenige Speel-luyden , voor
 de deur van R O Z E M O N D .

Cypria. **D**E nacht , de bruyne nacht , beschaduw't berg , en
 boomen ;
 O nacht ! gewenschte nacht , vreugd-voedster voor
 die geen ,
 Die met geruste slaep haer vreugde scheidt in 't droomen ,
 Daer ik hier voor haer deur op-offer mijn gebeên ;

't Be-

't Bedroefde hert vol pijn zoekt yets tot zijn vermaken ;
 De min, eylaes ! de min mijn geest tot rijmen dreef ,
 Op hoop met vreugd mijn smert u hertje mocht geraken,
 Dies op gevoyfde maet, ik deze rijmpjes schreef ;
 Dees rijmpjes, die voor u mijn Rozemond met snaren,
 En lieffelijk geluyd, al mijn bedroeft verdriet ,
 Al klagende met vreugt, mijn smert zullen verklaren ;
 Vang aen, en queelt met vreugd, de pijn die ik geniet.

Werd dit na volgende gezongen, en gespeeld.

I.

V Lied heen droeve zuchjes,
 Na mijn Rozemond, wiens hertje brand (eylaes !) van zoete minne ;
 Venus uwe vruchjes,
 Worteld gy in 't hert, van mijn verliefde lieve moorderinne ;
 Droeve traentjes mocht ik u mengen in haer bloed,
 Rozemond, ik weet,
 Mijn smert, mijn leet,
 Beweegden u gemoed.

II.

Maer wat is 't (ó Goden!)
 Oft ik klachjes, traentjes, zuchjes, offer aen mijn Rozemonde,
 Gy (door uw geboden)
 Hebt haer in de min, met trouws beloften waerdiger verbonde ;

f 2

Vliege

Vliegt ten Hemel, droeve zuchjes, tuygd aen de Goon,
 Dat ik om de Min,
 Van mijn Goddin,
 Moet sterven duyzend doon.

I I I.

Ach! hoe kan ik leven,
 Als ik Rozemond, bedenk hoe gy in lusjes, van de minne,
 Sult ten offer geven,
 Lipjes, borsjes, hartje, zieltje, ja u zelfs aerds Goddinne;
 Droeve gedachjes zullen mijn tuygen wat u geschied,
 Lieve minnens vreugd,
 Mijn Lentens jeugd,
 Moet smooren in verdriet.

R O Z E M O N D uyt 'et venster.

Rozem. Wie daer? Cyp. 't Is Cypriaen, ha! voedsteres mijns leven.

Rozem. Gy hebt my met uw doent, oorzaak tot wrack gegeven.

Cypria. Voldoet Iufvrouw het geen, ik heb aen u verdiend,
 't Zy wrack, 't zy wat het zy, al 't geen gy mijn verliend,
 Neem ik gewillig aen. Roz. Vertoeft ik koom beneden.

Cypria. Speel-luyden u vertrekt.

Speel-luyden binnen.

Rozem. Wel Cypriaen, wat reden

Bewegen u, dat gy in 't midden van de nacht,
 Met vruchteloos gespel mijn hert te winnen tracht?

Cypria. Iufvrouw het is de Liefd; Liefd doet my zulks plegen.

Rozem. Wat oorzaak? Cyp. Om u hert tot Liefde te bewegen.

Rozem. Tot Liefde? Cyp. Ia, tot Liefd, ha! lieve Rozemond,
 Op hoope dat uw slaef daer door beweging vond.

Rozem. Indien ik na mijn wensch, u Cypriaen mocht loonen, (nen
 'k Zoud my aen u. Cyp. Hoe doch? Roz. Een wreê beulinne too-
 In plaets van Liefd, die gy u hier meê acht verdiend,
 Zoud u een wreede wrack tot looning zijn verliend.

Cypria. Toond u, naer uw beliefd, zoo wreed als 't u behaegt,
 Dood my, 't zal glory zijn, dat zoo een lieve Maegd
 Een Minnaers Ziele doet uyt 't lievend lichaem varen;
 Ach! Rozemond, verkort, verkort mijn levens jaren,
 Indien ik niet en mach genieten uwe min,
 Gun dat ik van uw hand de dood ontfang, Godin;
 Ik offer u met vreugd, om mijn ellend te korten,
 Dit stale Lemmet om 't getrouwe bloed te storten;
 Ontfangt het, 't geen wel eer beschermmer was van mijn,
 Laet dat nu Rozemond, uw wracks voldoender zijn;
 Laet dit zijn Meesters bloed, uyt hert en aders zuypgen,
 Laet dit geveruwde stael met bloed mijn trouw getuygen;

Ik kniel, zie daer mijn Lief, en lever u dit swaerd.

Rozem. Zoo lieven dood, acht ik u Cypriaen-niet waard, (villen?
Meer wreedheyd wil mijn wraek. *Cyp.* Lust uw wraek mijn te
Voldoetze, graeg zal ik, wat gy wild, willig willen;
Is dat noch niet genoeg, zoo doet my deze smert,
Rukt levend uyt mijn lijf mijn op-geoffert hert;
Oft kapt van lit, tot lit, al mijn verliefde lede,
Ha! Rozemond, wat zal ik tot verzeekerthede
Van mijn getrouwe min meer toonen, als dat gy,
Bereyd en willig ziet om uwe Liefd in my.

Ziet hier de plaets bereyd,
Daer 't lievend herte leyd,
Ha! lieve Moorderinne;
Uw wreedheyd noem ik zoet,
Koom Rozemond voldoet,
Uw wraek-lust aen mijn minne.

Rukt uyt zija Leger-steê
Mijn hertje, 't geen alreê
Uw willige slaef doet buyge;
Op dat het aen Me-vrouw,
Zijn Liefde, en zijn Trouw,
Getrouwelijk mach getuyge.

Rozem. Reykt my u swaerd. *Cyp.* Zie daer almogende Godin
Mijn trouwe borst ontbloot, en stoot 'er vrylijk in.

Rozem. Wel aen houd daer; ô neen! legt daer vervloekte degen.

Cypria. Heeft Rozemond berouw, van haer opzet gekregen?

Rozem. U moorden, 't waer te wreed; neen, 'k wil my anders wreken.

Cypria. Hoe doch? *Roz.* Maer met dit swaerd de oogen u uytsteken.

Cypria. Mijn oogen, waerom doch? ach! Rozemond, mijn oogen?

Rozem. Om dat gy daer door hebt de Liefd in 't hert getogen.

Cypria. Uw slaef gewillig is te doen 't geen u behaegt.

Rozem. In plaets van wraek is 't Liefd, die Rozemonde draegt;

Mijn wraek dat is een kus, ô roover van mijn ziele!

Op wien Liefds keurig oogen krachteloos verviele;

Wanneer u zoet gespel, en 't aengename Lied,

Op 't çierlijkst gerijmt, na bootsten u verdriet;

O pijn vol van vreugd! ô vreugde vol van klachte!

Hoe waardig doet gy mijn in 't hert die waerde achte;

Ach! als ik noch bedenck u Liedjen zoet van zin,

Zoo brand mijn hertje, (laes!) in vlamme van de min. (ken

Cypria. Veynst Rozemond met mijn? *Roz.* Het veynzen moet ik sta-

Cypria. Zal Cypriaen (Iufvrouw!) dan aen zijn wensch geraken?

Rozem. Spreekt op, en zegt uw wensch. *Cyp.* Ik wensch (mijn waerde
Te sterven van uw hand, tot teeken mijnes trouw. *Vrouw*)

Rozem. En ken uw trouw aen my geen ander teeken geven?

Cypria. Het alder-zeekerst is, dat ik verlaet het leven.

Rozem. Zoud ik dan moorderin van uw getrouwheyd zijn,
En dooden Cypriaen? *Cyp.* Op dat daer door in mijn
Mach bliken wien ik ben, en hoe dat ik beminne.

Rozem. Waend Cypriaen, in mijn zoo wreedten hert te vinne?

Waend Cypriaen, dat ik een, die my zoo getrouw
Bemind, als een beulin van 't leven rooven zouw?
Waend Cypriaen, dat ik zoo godloos my wil toonen,
En uw getrouwigheyd zoo ondankbaerlijk loonen?
Ach! neen, mijn teer gemoed is van een ander aert,
Mijn voorstel was tot proef, ik acht uw trouw zoo waerd,
Dat ik tot loon van dien, indien gy most verliezen
Het leven, graeg de dood voor u wilde verkiezen.

Cypria. O Goon! ô goede Goon! wat luk toond gy aen mijn?
Dat Rozemond mijn trouw haer dood acht waerd te zijn;
Iufvrouw, uw slaef die knield eerbiedig voor uw voeten,
De gansche wereld zal die glory weten moeten,
Dat d' Amstel roemen mach van een Bataeffche Maegd,
Die om getrouwigheyd, getrouwe Liefde draegd;
Wat zeg ik? ik zeg recht, ten zy my het vertrouwen,
In Liefde niet bedriegt, mits in 't gemeen de Vrouwen
Te licht veranderen, het geen ik niet vertrouw
In Rozemond, die 'k voor stantvast in Liefden houw;
Bataeffche Nimph, çieraed, en pronk van alle Maegden,
Ach! mocht het zijn verschoond, indien ik u yets vraegden?

Rozem. Zeer garen, mits ik u ook yets te vragen meen,
Dies vraegd 't geen u gelieft.

Cypria. Neen, Rozemonde, neen;
Vraegt gy eerst. *Roz.* Waerom ik?

Cypria. Op dat ik eerst door 't vragen,
Met antwoord mach voldoen, mijn Iufvrotw's welbehagen;
Die (zoo zy mijne vraeg) met antwoord my voldeed,
Mocht oordeelen, dat ik tot voldoening, gereet
Van hare vraeg zoud zijn; door haer voldoen verbonden,
Dies laet my tot voldoening d' eerste zijn bevonden,
Op dat mijn will'ge dienst aen Rozemond geschied,
En my (in als wat zy gebiede) willig ziet.

Rozem. Nu zal ik d' eerste zijn, mijn vrage dat is deze,
Mach my de eer geschien het Liedjen eens te leze,
Het geen gy Cypriaen deed speelen voor mijn deur?
Het Liedjen, waer door ik verwiffel in mijn keur;

VAN ROZEMOND.

'k Min die ik heb gehaet, 'k haet hem die ik beminde,
Door 't zoet gevry, dat ik in uwe Rijmpjes vinde;
Ey! geeft my 't Liedje doch, waer door mijn Zieltje leeft.

Cypria. Niet tegenstaende het niets deftigs by hem heeft,
Geef ik het Rozemond, 't is slecht van stijl, en rede.

Rozem. Het zy dan hoe het zy, 't steld mijn begeert te vrede.

Cypria. Ontfangt het Rozemond ontfangt het waerde Vrouw;
Oogt niet op 't nietig rijm, maer acht 'et door de trouw;
Die 't zelfde my (uyt Liefde) tot Rozemond deed schrijven,
Wiens will'ge slaef ik ben, en eeuwig hoop te blijven.

Rozem. Uw Geestigheyd, uw deugd, ach! heufche Cypriaen,
Die hebben my (op 't hoogst) in mijn begeert voldaan,
Zoo 't u believen zy, laet ons wat t'zamen wandelen;
'k Heb yets geheym's met u in stilligheyd te handelen. *Binnen.*

RANICLIS.

Ach! waert my niet geschied, ik had het noyt gedacht,
Dat zoete Liefde was van zulk een wreede kracht;
Dat ik mijn Rozemond, door jalousy verstoorde,
Was oorzaak dat zy na mijn smeeking niet en hoorde;
Dat ik mijn Rozemond zoo dwarffen antwoord gaf,
Als zy my vleyde, ach! dat werkt mijn eygen straf;
Waer waren Raniclis doch uw gedacht, en zinne?
Hoe quaemt gy dus verdoold tot nadeel uwes minne?
Dat gy uw aerdsch Godin, aendeed jalours verdriet,
En haer, oy me! aen mijn onwaardig smeeken liet;
O spijt! ô na berouw! ô knaging van leedwezen!
Vervloekte jalousy, uyt u is dit gerezen;
Ik die by Rozemond zoo waardig placht te zijn,
Zy die haer Liefdens dienst zoo dienstelijk aen mijn,
Aen mijn te toonen placht, is nu mijn Vyandinne,
Ia toond my wreede straf, en wrack, in plaets van minne;
Ach! Rozemond, schoon gy uw Liefde trekt van mijn,
Zoo zult gy noch mijn Lief, mijn Ziels voogdesse zijn;
Ik zal (zoo lang mijn Ziel, zal in dit lichaem wonen)
U alle Liefde, en dienst eerbiedelijk betoonen;
Ik zal mijn Rozemond (zoo lang ik leef) getrouw
Beminnen; haer alleen verkiesen tot mijn Vrouw!
Wat middel zal ik best gebruyken in mijn minne?
Om Rozemond (eylaes!) de neyging mijnes zinne
T'ontdekken; ach! hoe zal ik dit best leggen an?
Dat ik als (onbekend) haer zomtijds spreken kan,
In vreemt gewaed, hoe doch; wil ik my gaen verkleede?
In Boere schijn, en dat om veel verscheyde reede,

TOONEEL SPEL

Die 'k daer toe noodig acht, dit is de rechte vond,
 Te spreken met mijn Lief, en waerde Rozemond;
 Ha Hemel! gun aen mijn, dat ik mijn zoo mach dragen,
 In deze schijn, dat ik mijn lufvrouw mach behagen;
 Ey Goden! door uw macht, my zoo veel gunst verleend,
 Dat Raniclis doch met zijn Rozemond vereend;
 Cupido, god der min, ô Venus! Liefd Godinne,
 Toond uwe gunst aen mijn, ik bid u laet mijn minne,
 Laet mijn gewonde hert, mijn lijf, mijn ziel, en bloed,
 U zijn een offerhand; ik open mijn gemoed,
 En geef u al de grond van mijne min te kennen;
 Laet ik my door uw gunst, mijn leven lang gewinnen,
 Ten dienste van mijn Lief, ter Liefd van Rozemond;
 Ha! Rozemond, mijn Lief, mijn Zieltjen is gewond,
 Mijn hartje blaekt, en brand, 't gedacht en zinne haeke,
 Dat ik op 't spoedigst my verkleed, en vaerdig maeke,
 Om in een Boere schijn te spreken, haer die 'k min,
 En toonen onbekend de neyging mijnes zin.

Binnen.

RANICLIS uyt in boere gewaed.

Dit arme hert gewond
 Met Liefd tot Rozemond,
 Gaet Boere kleeding kiezen;
 Die 'k ben wil ik niet zijn,
 Maer (laes!) door deze schijn
 Mijn eygen zelfs verliezen.

Wat doet de Liefd niet al,
 Waer meê den lievert zal
 Liefds lieve kuere speele?

O Liefd! uw list is vreemt,
 't Gegeven gy beneemt,
 En acht het voor geen steele.
 Staet Liefde 't steelen vry?
 Zoo neem ik dan voor my
 Liefds dievery te plegen;
 Mijn hert (met min gewond)
 Zal trachten Rozemond,
 Tot weêrmin te bewegen,

Bin.

C E L E S T I N A.

Nu mijn Lief een ander vryd
 Heb ik reden om te klagen,
 'k Bē mijn rust, envryheyt quijt,
 Treurende slijt ik mijn dagen;
 Cypriaen, hoe komt het by
 Dat g' u Liefde trekt van my?

Is den Hemel dan zoo wreed?
 Zijn de Goden my zoo tegen?
 'k Zal tot teeken van mijn leed,
 Storten brakke tranens regen,
 Nu dat Celestyn verliest
 Cypriaen die 'n ander kiest.

Raniclis
 uyt.

Ranic.

Wat lufvrouw zien ik daer, in onbekende kleede?
 Zal ik vrymoedelijk wat nader tot haer treede?

Cypriaen, ha! Cypriaen,
 Is u Liefd zoo haest vergeten?
 Denkt gy nu niet langer aen,
 Al de tijd die wy versleten
 Hebbē, menig nacht aē nacht,
 In Vryagie door gebracht.
 In Vryagie, in de Min,
 In veel duyzent zoete lusjes,
 Stelt gy 't alles uyt u zin, (jes?)
 Denkt gy niet meer op de kus-
 Op de lonkjes, op 't gevry;
 En op al de minnery.

En

En onderstaen oft ik ook yets vernemen ken,
 Waer door zy twijffelen mocht of ik Raniclis ben;
 Me lufvrouw goeden dag. *Cel.* Ik dank u Huysman zeer,
 Voor uw beleefde groot, en onverdiende eer.

Ranic. Lufvrouw; u heusch gemoed geeft door de tong te kennen,
 Dat zich de Steeluy meer tot goede zeden wennen,
 Als 't grove Boere volk, oft slecht gemeene lien,
 Die zelden men zoo heusch, gelijk de Rijke zien.

Celesti. Uw woorden zijn getuyg van goed verstand, en reede.

Ranic. Maer niet geacht lufvrouw; want huydendaegs de kleede
 Meer eer verdienen, als de wijste Man zijn reên;
 Ik ben een Boer gelijk de Huyfluy in 't gemeen,
 Van oordeel weynig, en in kennis onervaren,
 Slecht van verstant, ten aenzien wy de jaren
 (Ons levens) meest besteên, in woel'ge slaverny,
 Als dagelijkse plicht, 't geen is Land-bouwery.

Celesti. Uw redeneering my zeer goed gevallen teeld,
 Hoe lukkig heeft het luk haer gaven u gedeeld,
 Dat gy na rust, en lust met arbeyd slijt uw dagen,
 En 't werk niet swaerder neemt, als zelfs het welbehagen
 Uw willige lust gebied. *Ran.* Men ziet vack hoe verkeert
 Dat meenig oordeeld, daer hy dikmaels ongeleerd,
 En niet ervaren is, van 't geen hy derst uyt spreken;
 Lufvrouw 't Land leven heeft al meê zoo veel gebreeken,
 Van zinne quelling, hertzeer, en ook droeve strijd,
 Vol zorg, vol kommer, onrust, en noch zoo veel dat gy 't
 Op duyzent niet en zoud bedenken, nocht vermoede;
 Ben ik wat plomp, ey! houd mijn Boers heyd wat te goede.

Celesti. Neen Huysman; 't geen gy spreekt is redelijk, en wel,
 Ia, zoo dat ik in 't minst my daer niet tegen stel.
 'k Wensch my de last uw 's ampts (hoe swaer die zy) te dragen,
 En dat ik eens mocht zijn van 't lastig juk ontslagen;
 't Geen my dit herte drukt. *Ran.* Hoe lufvrouw, deerd u yet?

Celesti. Eylaes! *Ran.* Wat doch? *Cel.* Eylaes! een overgroot verdriet.

Ranic. Verdriet? *Cel.* Och ja! *Ran.* Hoe ken 't verdriet u lufvrou quellen.

Celesti. Ach! Huysman ik en ken u d' oorspronk niet vertellen.

Ranic. Hoe na is 't Liefd lufvrouw, die u dus treuren doet?

Celesti. 't Is Liefd, eylaes! 't is Liefd, wiens bittere quel ik moet
 Verlichten door de tong, en melden door het spreken,
 Vermits het klagen schijnt de droefheyd wat te breeken,
 Wanneer men onbeschroomt, 't herts grond te kennen geeft.

Ranic. 't Is wonder lufvrouw, dat gy om de Liefde leeft
 In zulk een quelling, 'k bid dat gy my doch verklaert,
 Op wat manier gy zijt uyt Liefde dus beswaert.

Ach!

Celesti. Ach! Huyfman als ik maer in mijn gedachten krijg,
De tijd mijns vryery, onmogelijk dat ik swijge,
Van al de zoete vreugd dien ik uyt Liefde genoot;
Als mijn geliefde my zijn trouwe dienst aanbod;
Noyt gaf hy my een kus, noyt drukten hy mijn handen,
Oft zeyde, Lief, dit zijn de ketenen, en banden,
Waer mede ik mijn Ziel, aen uwe Zieltje bind,
Dat u tot in de uur mijns doods getrouw bemind;
Eylaes! hoe meenig nacht in dezer wijs verfluten,
En nu, och arm! en nu onwaerdelyk vergeten,
Word ik van hem, die my zoo vaek zijn trouwe swoor,
Vergeet zijn Liefde, en steld mijn Liefde gantsch te loor;
O droefheyd! al te droef, ô lijden! niet om lijden,
Ach! dat de dood de draed mijns levens af woud snijden,
En zenden my te graef, zoo waer mijn quel gedaen.

Ranic. Iufvrouw! mijn deerd uw quel, dan doch gy moet verstaen,
Dat gy de Goon misdoet, met onverduldig spreken.

Celesti. Mildoen ik, om dat ik wensch 't eynde mijns gebreken?

Ranic. Neen; maer om dat gy wenscht te zijn uyt u verdriet,
Door 't sterven, welk gebrek men in veel menschen ziet;
Wanneer de Godheyd haer om beter schijnt te plagen,
De swakke mensch terstond, wenscht om het eynde zijns dagen;
Zoo hy na wensch niet werd van zijne plaeg bevrijd,
Wenscht hy, gelijk als gy, dat hem de dood afsnijd
De draed zijns levens loop; ô ongodzalig wenschen!
En zijn de Goden niet beheerschers van de menschen?
Beschikken zy 't niet al wat dat den Mensch geschied?
En oft gy duyftmael wenscht te sterven, 't baet u niet;
Ten aenzien, gy niet kend voor dat de Goden willen,
Dies is het best zich met der Goden schik te stillen,
Tot dat haer Mogentheyd een uytkomst ons verleen,
Dies bid ik, Iufvrouw! steld door reden u te vreên;
En zegt my wien het is die Iufvrouw zoo beminde,
't Geviel wel licht dat ik voor u kost hulpe vinde;
Vertrouwt my als een Vriend, en geeft my te verstaen,
Hoe men dees Jongman noemt. *Cel.* Men noemt hem Cypriaen;
't Is Cypriaen, eylaes! wiens Liefde ik heb genooten,
Maer nu een aender vryd, en is voor vast beslooten

Met haer te treên in d' Echt. *Ran.* Met wie doch is 't verbond?
Celesti. Een Amsteldamsche Maegd. *Ran.* Hoe hiet zy? *Cel.* Rozemond.

Ranic. Mijn beyde wel bekend, maer hebt gy van haer trouwe
Eenige zekerheyd? *Cel.* Die zal ik by mijn houwe;
Doch zoo veel moet ik u ontdekken, waer door gy
Zult speuren Cypriaen, en Rozemonds gevry;

Zy is wel eer geliefd van eener die met rede,
 Zijn affcheyd nam van haer, door een'ge tegenhede
 Die hem ontmoeten, na hy haer lang had gevrijd,
 Zoo dat dees Cypriaen, eens op een zeeker tijd,
 De eer van Rozemond verzocht by haer te wezen;
 't Geen Raniclis aenzag; waer uyt dat is gerezen,
 Een haet, (door jalouzy) waer meed hy oorzaak gaf,
 Dat Rozemond haer Liefd van Raniclis trok af;
 Want zoo was die genaemt. *Ran.* O wonderlijke dingen!
 Wat brengt de vlotte tijd ons al veranderingen,
 Wat zietmen langer niet door tijds, en toe-vals schik,
 Dien Raniclis van wien gy zeggen wild, ben ik;
 Wy beyde met een wond gepijnigt. *Cel.* Wat ik hoore,
 Zijt gy dit Raniclis? *Ran.* Och ja! tot ramp gebooren.

Celesti. Wat doet de Liefd niet al, gy in dit Boeren kleet,
 Zegt om wat reden gy (ach Raniclis!) dit deed?

Ranic. Uyt Liefd tot Rozemond. *Cel.* Hoe; wilt gy uwe zinne,
 Met vruchteloze list noch stellen om te minne?
 U Liefdie is getrouwt, u Lief die heeft de mijn,
 En Rozemond die zal een anders Vrouwe zijn.

Ranic. De hoop (ach! Celestyn) mijn trouwe Liefd toezeyd,
 Hoe dat de Liefde noch zal onder dit beleyd
 Yets vruchtbaers werken; dies ik heb voor mijn genomen,
 In deze schijn noch eens by Rozemond te komen;
 Om hier door te verspien, en wel te onderstaen,
 Of Rozemond getrouwt is, met uw Cypriaen;
 Genomen ik bevind de zaak alzoogelegen,
 Zoo is 'er evenwel noch goede middel tegen,
 Indien gy neffens my, wild volgen mijne raed,
 En kleeden u als ik, in onbekend gewaed;
 Om zoo by Rozemond met listelijke trekken,
 De trouw van Cypriaen, aen u gedaen, t' ondekken;
 Waer door dat Rozemond gewis, door dit geval,
 Haer Liefd van Cypriaen verzeeker trekken zal;
 Te meer als gy u kleet in Herderinne kleede,
 En haer ontdekt op wat manier, en door wat rede
 Hy trouws belofte brak; zy zal bespeuren dat
 Hy u uyt geyle lust, belooft te trouwen had;
 En voorders wat daer by meer hoord, de tijd zal leere,
 Wanneer gy by haer zijt in Herderinne kleere;
 Gaet (Celestyn) met my. *Cel.* Ik ga, en volg uw raed,
 't Werd licht verschoond, mits Liefd het al te boven gaet. *Binn.*

DERDE HANDELING.

ROZEMOND.

GEvleugeld Goodje, ach! gy blinde Venus jonge,
 Door uwe macht zijn my de zinnen zoo bedwonge,
 Dat ik niet kan, nocht wil, 't geen ik wel gaern zouw,
 Mijn wil is willig te verfmaden, 't geen ik houw,
 En keur voor d'opperste mijn herts, en Zielens vreugde;
 O wispeltuerige Liefd! gy die d' ellend mijns jeugde
 Met bittere quijning dort; ô zoete brand van min!
 Hoe vaek verwissel ik de neyging mijnes zin;
 Hoe vaek verkies ik wel, en zonder te verkiezen,
 Doet my de min, (eylaes!) 't verkooren weêr verliezen;
 Hoe vaek heeft lust, haer lust, genooten in 't gevry;
 Vryagie ach! gepleegt met Raniclis en my;
 Maer nu is 't Cypriaen, ach! Cypriaen mijn waerde,
 Mijn eenigste vermaek, en wellust op der aerde;
 O Afgod mijnes Ziels! ô dwinger mijns gemoed!
 O Huys-heer van mijn hert! gy die my knielen doet
 Eerbiedelijk ter aerd, met beeding aen de Goden,
 Dat gy (door haer bestier) Liefds opperste geboden,
 Uyt Liefd, mijn Lief volbrengt; en op een kort verschijnd,
 Daer gy uw Rozemond, om 't af-zijn, treurig vijnt;
 Vermits bestemde tijd nu lang al is verlopen,
 Van welk de Liefde my u by-zijn deed verhoopen,
 Hoe wel gy noch vertoeft, vertrouw ik vast dat gy
 Door 't een of 't ander werd zoo lang verlet van my;
 De Liefde dwingt mijn lust om stillen het verlangen,
 Door 't zoet gerijm waer aen mijn hert, en zinnen hangen,
 Van u (mijn Lief) gemaekt; want waer ik zit of sta,
 Ik queel en neury steeds uw zoete rijmpjes na;
 De woordjes schijnen my tot minnen te bewegen,
 En 't zoete voysje maekt tot zingen my genegen;
 Wel op dan droeve geest, laet mijn Liefs klagjes zijn,
 Een voedzel mijnes Liefd, getuyge zijnes pijn;
 Kunstrijke Cypriaen, zoet vloeyende Poët,
 Die door uw rijmpjes 't hert, en Ziel te steelen weet
 Van uwe Rozemond; uw rijmpjes zijn 't die dwinge
 Uw Rozemonde, haer op 't vroylijxt na te zinge;
 O rijmpjes! zoet gerijmt, ô rijmpjes! zoet van zin,
 O woordjes! die my dwingd tot grondelooze min,
 Ik voel de lusten my met lieve graegte dwingen,
 Dat ik het Liedje my eens laet te voren zingen;

Margriet;

Margriet, waer zydy nu? koom, zet u hier wat neêr,
 Voldoe my in het geen dat ik van u begeer;
 'k Verzoek, Margriet, van u, en ook van uw Gespeele
 Dat gy dit Liedjen my eens wild te vooren queele.

ZY ZINGEN:

I.

V Lied heen droeve zuchjes,
 Na mijn Rozemond, wiens hertje brand (eylaes!) van zoete minne;
 Venus uwe vruchjes,

Ranclis in boere gewaed nyt. Worteld gy in 't hert, van mijn verliefde lieve moorderinne;

Droeve traentjes mocht ik u mengen in haer bloed,

Rozemond, ik weet,

Mijn smert, mijn leet,

Beweegden u gemoed.

II.

Maer wat is 't (ó Goden!)

Oft ik klachjes, traentjes, zuchjes, offer aen mijn Rozemonde,

Gy (door uw geboden)

Hebt haer in de min, met trouws beloften waerdiger verbonde;

Vliegt ten Hemel, droeve zuchjes, tuygd aen de Goon,

Dat ik om de Min,

Van mijn Goddin,

Moet sterven duyzend doon.

III.

Ach! hoe kan ik leven,

Als ik Rozemond, bedenk hoe gy in lusjes, van de minne,

Sult ten offer geven,

Lipjes, borsjes, hartje, zichtje, ja u zelfs aerds Goddinne;

Droeve gedachjes zullen mijn tuygen wat u geschied,

Lieve minnens vreugd,

Mijn Lentens jeugd,

Moet smooren in verdriet.

Ranic. Iufvrouw dus eenig hier in vreugden opgetoge?
 Door 't lieffelijk gezang, schijnt my dit hert ontvloge,
 De ziel verlaet haer plaets, al wat 'er is in mijn,
 Wenscht aen die zoete vreugd deelachtig steeds te zijn;

Rozem. Zoo lieven stem, (Iufvrouw) ik lange niet en hoorde.
 Maer Huyfman, hebt gy wel met aendacht op de woorde
 En zin van 't Lied gelet? Ran. Och ja! de zin is goet,
 Het Voysjen aerdig, en de woorden overzoet,
 Na ik bespeuren ken is 't voedzel uwes minne.

Rozem. Vermits het heeft gemaekt de Voogd-heer mijnes zinne.

Ranic. Zoo hoor ik wel Iufvrouw, dat gy Liefds handel pleegt.

Rozem. Dit Liedjen (Huyfman) heeft tot Liefde mijn beweegt.

g

Heeft

- Ranic.* Heeft Iufvrouw dan geen Liefd voor dezen meer gedragen?
Rozem. Wat reden hebt gy om mijn zulks af te vragen?
Ranic. Geen reden anders als dat ik wel heb verftaen,
 Dat Iufvrouw werd gevrijd van eenen Cypriaen.
Rozem. Dat 's waer; maer zegt my eens wie dat u zulks zeyde.
Ranic. Een Herderin. *Roz.* Dat 's vreemt.
Ranic. Noch vreemder, dat hy fcheyde
 (Na Trouws beloftenis,) van deze Herderin,
 Om dat hy niet en mocht gebruyken geyle min;
 Daer komt zy zelve aen, mijn deerd haer droevig treuren.

C E L E S T Y N in Herderinne kleeding uyt.

- Ranic.* Die haer gelaet aenschouwd; de oorspronk ken bespeuren,
 Van haer weemoedigheyd; God groet u Herderin,
 Noch even treurigh? ey! stelt droefheyd uyt uw zin.
Celesti. Ach Huyfman! dat gy wift, (helaes!) wat dat ik drage,
 Met reden zoud gy my, mijn leed helpen beklage.
Rozem. Bedroefde Herderin, het fchijnt aen u gelaet,
 Dat gy inwendig voelt een quelling die u fchaed;
 Wat oorzaak? *Cel.* Ach Iufvrouw! indien ik van mijn quellen
 Mocht zijn verlicht, ik zoud u alles gaen vertellen;
 Maer (leyder!) oft men klaegt, een ander zijn verdriet,
 Het spreek-woord zeyd: men hinkt van een anders zeere niet;
 Best dat ik heel mijn fmert. *Roz.* Best is 't u die t' ontdekken,
 Licht ik in dit geval u kost een hulp verftrekken;
 Ik heb ten naeften by de oorzaak al verftaen,
 Na dat dees Huyfman zeyd, zoo is 't om Cypriaen;
 Heeft hy u toegezeyd als echtelijk te trouwen?
Celesti. Och ja! *Roz.* En wil hy zijn belofte nu niet houwen?
Celesti. Ach neen! maer elders vrijd.
Rozem. Zeer qualijk komt in mijn
 't Geloof, dat Cypriaen zoud zoo lichtvaerdig zijn,
 En dat hy zijne Liefd door neyging zijnes zinne,
 Zoo laeg zoud stellen, op een flegte Herderinne;
 Niet dat ik flegtheyd haet, maer zegt alleen daer by,
 Ten aenzien zijn perzoon, een hooge eers waerdy,
 De braefste Iuffers weet, zoo door zijn gaeftig leven,
 (Als groote rijkdom) een oorzaak tot Liefd te geven;
 Dies dunkt my vreemd dat een zoo heufch en rijk van goed,
 Zoud minnen eener, die zoo arrem opgevoed,
 En zober leven leyd, ik ken 't niet wel vertrouwe,
 Dat hy een Herderin verzocht heeft tot zijn Vrouwe.
Celesti. Iufvrouw! indien ik maer eens sprak met Cypriaen,
 'k Zoud in zijn by-zijn u de oorzaak doen verftaen;

'k Weet

- 'k Weet dat ik zijn gemoed met reden zoud bewegen ;
 Dat hy in 't minste deel niet hebben zoud daer tegen.
Cypriaen Daer komt hy aen, eylaes! 'k verander in 't gemoed,
 De leden trillen my, met grilling door het bloed.
Cypria. Vind ik mijn Lief hier by een Huysman, en zijn Vrouwe?
Ranic. Neen Heerschop, na ik hoor, zult gyze moeten trouwe.
Rozem. 't Is billik, mits gy zijt aen d' Herderin verlooft.
Cypria. Hoe Lief, zijn deze luy van haer verstand berooft?
 Wech kinkel, gaet van hier, voort oft ik maek u voeten.
Celesti. Gy placht my (*Cypriaen*) op ander wijs te groeten;
 Gy die dees lippen hebt zoo menigmael gekult,
 Gy die uw kust daer meed zoo dikwijls hebt gebluft;
 Gy die in u gemoed, het al, en al kend weten,
 Wat dat 'er tusschen u, en my al tijd versleten
 In Liefdens handel is; zult gy niet denken an
 Beloften die gy deed te werden mijne Man;
 Is dit de eer genoeg? bedenkt u wel te degen.
Cypria. Waer heeft u valsch beleyd dees middel doch gekregen?
 Gy liegt al 't geen gy zegt, want ik u niet en ken,
 Maer zal betoonen dat ik een voorstander ben
 Van waerheyd, en mijn eer; waer kend gy my doen blijken,
 Dat ik oyt heb gezien, u ofte uws gelijken?
 Ik vraeg waer ik by u oyt was, en op wat tijd?
Celesti. Ik vraeg, oft gy dan noyt u leven hebt gevrijd?
Cypria. Ik vraeg oft gy my wel hebt tot eeniger stonden,
 By eenig Herderin u leven lang gevonden?
Celesti. Ik vraeg, al weêr, oft gy noyt handelde van min?
Cypria. Ik vraeg u oft het oyt was met een Herderin?
Celesti. Ik vraeg u noch, oft gy u leven niemand minde?
Cypria. Ik vraeg u waer dat gy getuygenis zult vinde,
 Dat ik oyt Herderin, oft u tot min verzocht?
Celesti. Ik zal 't bewijzen, dat gy 't hebt aen my volbrocht,
 Denkt gy niet *Cypriaen*, dat zelfs de Goden weten,
 Hoe gy u hebt met my, in vryery gequeten?
 Denkt vrylijk *Cypriaen*, dat ik getuygen ken
 Van 't geen, waerom ik hier by u gekomen ben;
 Hebt gy my niet beloofd als Echte Vrouw te trouwe?
 Hebt gy my niet beloofd (met Eeden) woord te houwe?
 Swoert gy niet by de Goon, by hemel, en by aerd,
 Dat ik in Liefd met u (door trouw) zoud zijn gepaerd?
 Swoert gy niet meer als eens by 't drukzel uwer handen,
 Als dat, dat waren onze Liefds verplichte banden,
 Waer meed gy zeyden, ik mijn Liefd aen d' uw verbind,
 Dees kus is tot getuyg, dat *Cypriaen* u mind;

En wat gy zeyden meer, dat swijg ik om der eeren ;
 Vermits dat het de tijd noch alles wel zal leeren.

Cypria. Wat let my dat ik my niet op uw valscheyd wreek ?
 Wat let my dat ik u niet hals, en beenen breek ?
 Wat let my dat ik niet verdedig mijne zaeke ,
 En u in 't geen gy spreekt, gantsch loogenachtig maeke ?
 Waer, en wanneer, heb ik mijn leven u gezien ?
 Zegt snoode pry. *Cel.* Ach Goon ! ken 't goede Goon gefchien ?
 Dat ik dees laster zal onlijdlijk moeten hooren ;
 En vreeft gy Cypriaen, dan niet der Goden tooren ?
 Dat gy ontkennen wild het geen gy swoert aen mijn ,
 Doch licht zijt gy verdoold, door d' onbekende schijn ,
 Waer in ik my (uyt Liefd) tot u waerts heb begeven.

Cypria. Ik vrees 't is Celestyn. *Roz.* Wat vreeft gy ? *Cyp.* 'k Zeg het leven
 Des mensch, is anders niet als quelling en ellend.

Celesti. Van uwe quel gy zelfs alleen de oorzaak bent ;
 Eylaes ! had gy my niet uw trouw zoo hoog gesworen ,
 Zoo waer uw quelling niet uyt mijn verdriet geboren ;
 Om dat gy trouwheyd swoert, zoo toon ik nu mijn trouw ,
 Aenschouwt eens Cypriaen, wat Liefd werkt in een Vrouw.

Cypria. Hoe Celestyn, gy hier in dit Boerinne klead ?
 Wat oorzaak, dat gy dees verlooren arbeyd deed ?
 't Is waer, dat ik wel eer met Celestyn verkeerde,
 En handelde van Liefd ; doch mits gy niet begeerde,
 Dat ik in mijn gevry met u zoud verder gaen ,
 Zoo heb ik ook met reên geen meer verzoek gedaen.

Ranic. Wat ken Liefd niet al doen, een Iufvrouw in dees kleeren.

Celesti. Ach Cypriaen ! gy kent, met reden niet verweeren,
 De oorzaak, waerom gy uw Liefde trokt van mijn ,
 't Was om dat ik niet woud tot uwen wille zijn ;
 Gy trachten na mijn eer, gy zocht uw lust te boeten ,
 En mijn onwaerdelijk te treden met de voeten ;
 'k Zal my geenzins ontzien, te melden wat gy deed ,
 De waerheyd spreek ik uyt, het zy u lief, oft leed ;
 Mijn hebt gy trouw beloofd, mijn swoert gy trouw te houwen,
 En zoo gy 't niet en doet, ik sweer u, 't zal u rouwen.

Rozem. Ik zie, ach Cypriaen ! en speur aen u gelaet ,
 Dat deze zaak met u, niet al te wel en staet.

Ranic. Mijns oordeels, zal 't zoo zijn gelijk de Iufvrouw zeyde.

Cypria. De Iufvrouw, en de Boer, die liegen 't (zeg ik) beyde.

Rozem. 't Is daer meê niet genoeg, doet blijken zulks met reên.

Celesti. Dat ken hy Iufvrouw niet, want ik zal hem alleen
 Met een woord zijne trouws beloftenis getuyge ;
 Zoo zeeker als ik hier ter Aerde neder buyge ,

In kenniffe der Goon; wiens wetentheden al,
 Bekend zijn onze doend, en droevig ongeval;
 Die Goon, voor wien dat niet en ken verduyftert werden,
 Die gunnen eeuwig my in droefheyd te volherden;
 Die Goon, voor wien ik leg geknield ter aerden neêr;
 Die gunnen my de vreugd haers Hemels nimmermeer,
 Indien gy my niet hebt beloofd als Bruyt te trouwe,
 Ach leyder! welk beloft schijnt Cypriaen berouwe;
 Om dat mijn eerbaerheyd ontzeyden hem mijn min,
 Tot wiens onkuyfche lust ik niet genegen bin,
 Voor dat ik in de Liefd door 't trouwen ben verbonden,
 Dies sproot uw haet alleen uyt mijne vrees der zonden;
 Is 't anders als ik zeg, bestraft my Cypriaen.

Cypria. Ten is geen antwoord waerd, ey Lief! kom laet ons gaen.

Rozem. Schaemt u lichtvaerdig mensch; wat waent gy dat mijn zinne
 Niet gantsch zijn af-gekeert, van u godlooze minne?
 Ik dank die goede Goon, dat ik noch niet en ben
 Zoo verr' in Liefd met u, oft dat ik scheyden ken;
 'k Onzeg u mijn verzoek, en raed u noyt te komen
 U leven meer by my; vermits ik heb vernomen
 Uw snoode valscheyd, ach! gaet eere schender gaet,
 Denkt niet dat ik u lief, maer op het bitterst haet.

Binnen.

Cypria. Vlucht daer gy wild, ik zal mijn zaken zoo beleggen,
 Dat gy uw Liefde niet zult kunnen my ontzeggen;
 Ik heb u verd' genoeg, gy zult mijn Vrouwe zijn,
 Het spijt dan wie het wil.

Ranic. Daer tegen stel ik mijn.

Cypria. Wat zeyd dees lompen Boer?

Ranic. Gy zult dees Iufvrouw trouwen.

Cypria. Dat zal een Boer wel doen, dies laet ik s' u behouwen.

Binnen.

Celesti. Ach Raniclis! hoe zal 't geval noch met ons leven?

Ranic. Zeer wel, ik hoop 't geluk zal ons goe uytkomst geven;
 Kom laet ons t' zamen gaen besluyten goede raed,
 Ik zie dat deze zaek in goeden doene staet.

Binnen.

VIERDE HANDELING.

ROZEMOND met haer Kamenier.

Rozem. **M** Argriet. *Marg.* Me-vrouw.

Rozem. Gy zult eens in mijn kamer gaen,
 En halen 't Liedjen, 't welk ik heb van Cypriaen
 Begeert, maer ach! hoe is 't begeeren mijn berouwen,
 Gaet haelt 'et, want ik wild niet langer by my houwen;

Brengt ook Papier en Inkt. *Marg.* Gelieft Me-vrouw yets meer?

Rozem. Voor dees tijd niet.

Marg. Ik ga, en doe na u begeer.

Binnen. En weêr uyt.

Rozem. Daer komt Margriet, ik zal my zetten om te schrijven.

Marg. Gelieft Me-vrouw dat ik vertrekken zal, oft blijven?

Rozem. Blijft vry. *Marg.* Zeer wel Me-vrouw.

Rozem. Neen, gaet, maer komt flus weêr.

Marg. Gelieft Mevrouw dan te hebben ook yets meer?

Binnen.

Rozem. Neen, gaet, laet my alleen; Wat wil ik nu bedrijve?

Wat wild gy Rozemond, aen Raniclis doch schrijven.

O valsche woorden! die mijn Zieltjen hebt bekoort,

Ik zend u weêr te rug, en gaet daer gy behoord;

Uw valscheyd oorspronk is van dees mijn ongelukken,

Dies scheur ik u tot wraek, aen hondert duyzend stukken.

Ey! trouwe Liefde, wild met bloed mijn traentjes mengen,

En dit papier eylaes! met lettertjes besprenge,

En woortjes voegen t' zaem; steld lettertjes by een,

Van bloedige koleur; tot teeken mijns geweën;

Tot teeken mijns berouw zal ik al schrijvend klagen;

Ey! Letter-dragers wild de droeve bootschap dragen

Aen hem, die in mijn hert zijn beeltens woonsteed heeft,

Wiens Zieltjen in het mijn, door trouwe Liefde leefde;

't Is hy die ik mijn Liefde, door jalouzy ontzeyde,

Als hy getrouwelijk my om weder-liefde vleyde;

Door Liefdens jalouzy, rees eerstmael onze haet,

Die nu een oorzaak is van mijn bedroefde staet;

Ach! dat ik zeeker waer, en vastigheyd mocht vinde,

Dat noch mijn Raniclis, zijn Rozemond beminde,

Hoe graeg zoud deze Ziel verhuizen uyt haer steê,

Tot teeken mijnes Liefde mijn hertje voeren meê,

En offerent hem op; ik weet als hy mocht weten,

Hoe ik hem noch bemin, zijn smaed waer weêr vergeten;

Nu dan, wat schaede verzocht, ach! staet het my al vry?

Ik weet niet wat het doet, ô Liefde! hoe plaegt gy my,

Wil ik? wel ja, ik doet, ach my! ik ben in vreeze,

Als Raniclis dan zal mijn hertens meening leze;

Wat zal zijn antwoord zijn? bespotten mijn bedrijf,

Dat ik uyt Liefde zoo vrypostig aen hem schrijf;

En zoo mijn schrijven hem dan mocht (eylaes!) mischagen,

Zoo had ik oorzaak al mijn leven lang te klagen;

'k Weet niet hoe dat ik zal, ach Liefde! ach! wat raed?

Best Rozemond gy u bedenkt, eer gy 't bestaet;

Na dat ik met beraed, en kennis heb gewege

Dees zaek; vind ik daer in veel swarigheyd gelege;

Beraden

Beraden is 't geluk van 't geen men wil bestaen ,
 Want dikmaels teeld een zaek veel droefheyd onberaen ,
 't Schijnt achterdocht, en Liefd die willen t' zamen strijden ;
 De Liefd wil dat ik schrijf, 't geen d' ander niet wil lijden ;
 Wiens wil zal ik voldoen? hoop is vermengt met vrees ,
 Ik volg de Liefd ; vermits de achterdocht meer rees
 Uyt schroom, als rede ; want indien ik ga na rede ,
 Zoo stellen hoop en Liefd de achterdocht te vrede ;
 Dies ik uyt Liefd begin ; ey Liefde ! houd doch maet ,
 Dat gy niet al te verr' buyten uw palen gaet.

ROZEMOND schrijft ; CVPIDO uyt.

Cupido. Wat wonder wat nieuws, wat wonder wat nieuws, heeft deze
 nieuwe Kramer.

Rozem. Wie komt mijn steuren hier? *Cup.* Iufvrouw, noyt aengenamer
 Oft liever vrundschap u geschiede, als van mijn ,
 Nu op een kort Iufvrouw u zal bewezen zijn ;
 Ey ! laet ik my by u wat rusten ; 'k ben van 't loopen
 Zoo moe ; doch zeer versteurt dat ik niet ken verkoopen
 Van dèes mijn Kramery ; ey ! lieve Iufvrouw ziet ,
 Daer is wat ongemeens, u leven looft gy 't niet.

Rozem. Weg, weg, van hier gy Boef.

Cupido. Wel Meysje, wat is ditte ?

Ey ! lieve Iuffertje, laet my hier noch wat zitte ,

Al deze Kramery zal ik u laten zien;
 'k Heb yets dat u zoo aengenaem zal zijn, ik mien
 Dat van u leve gy noyt liever gift mocht krijgen;
 Doch van wien dat het is, dat zal ik zelve swijgen,
 Vermits gy 't zelfs zult zien; zie daer ik weet gewis,
 Dat gy haest raden zult, van wie dit Liedjen is. (kregen?)

Rozem. Wat Liedjen? *Cup.* Dit. *Roz.* Waer hebt gy Boefjen dit ge-

Cupido. Van hem, tot wien ik weet gy Iufvrouw zijt genegen.

Rozem. Hoe ik genegen ben, daer weet gy weynig van.

Cupido. Wat meent gy dat mijn godheyd, dat niet weten kan?

Hoo, hoo, gy zijt verdoold, ik ken u hert en zinnen,

En dat zy zijn geneygt om Raniclis te minnen;

Ik wist (eer gy begoft) dat gy hem schrijven woud,

Doch gy wist niet hoe gy den Brief bestellen soud;

Nu, nu, kom tij 'er aen, en stelt u om te schrijven,

Want ik zal hier zoo lang by u wat zitten blijven.

Rozem. Cupido dat ik wist dat ik vertrouwen mocht,
 Te schrijven aen mijn Lief, het geen mijn liefd goet docht,
 Ik schreef, oy me! ik schreef. *Cup.* Schrijft vry, ik wil u sweere,
 By deze Boog, en Pijl, dat gy zijn hert zult keere,
 In alle liefd tot u; want ik verzeekert ben,
 Dat zonder uwe liefd, u Lief niet leven ken.

Rozem. Ach! dat het zoo mocht zijn. *Cup.* Ontlaet u dies te vreezen.

Rozem. Hoe welkoom waert gy mijn, ach! dat het zoo mocht wezen.

Cupido. 't Is zoo, en twijfeld niet. *Roz.* Wel aen, ik neem voor mijn
 Te schrijven; maer wie zal dan mijn Liefs Bode zijn?

Cupido. Ik, Iufvrouw Rozemond, zal hem uw Brief toe dragen.

Rozem. Cupido. *Cup.* Wat gelieft u, Iufvrouw, my te vragen?

Rozem. Niet; maer ik schrijf aen hem, die 'k heb in Liefd misdaen.

Cupido. En ik zal hier terwijl zoo lang wat speelen gaen,
 En halen zoo eens al mijn goetjen voor den dag,
 Daer heb ik (Iufvrouw) yets dat noyt yemand meer zach.

Rozem. Wat is 't? *Cup.* 't Zijn rijmpjes, van een braef Poët geschre-
 Die tot vereering my dit Boekjen heeft gegeven. (ven,

Rozem. Hoe is 't getituleert? *Cup.* Hy noemd het Venus jeugd,
 Om dat den inhoud is van Liefd, en minnens vreugd;
 Daer is een Raedzeltjen, noyt zoeter van u leven,
 Dat heb ik Rozemond, zeer dikwijls uytgegeven,
 Onder de Iuffertjes; die 't noyt en kosten raên,
 Ik moet verzoeken eens, oft gy 't wel kend verstaen;
 Is 't dat gy 't raed, ik zal uw kloekheyd hoog waerdeeren,
 En tot belooning met het Boekjen u vereeren.

Rozem. Cupido, 'k ben te vreên; koom aen en geeft 'et uyt,
 Ik zal u zeggen wat het Raedzeltje beduyd.

Cupido. Het Raedzeltjen is dus, hoort toe ik zal 't eens lezen ;
Mijn dunkt Iufvrouw, 't zal licht voor u te raden wezen.

*Men acht 'et voor een fchat op Aerd ;
't Werd dikwijls tegens dank bewaert ;
't Werd met moeyten verkooren ;
Met vrolijkheyd verlooren.*

Rozem. Het is zeer zoet gezeyd, 'k heb lust daer na te raden ,
Oft ik het niet en wift. *Cup.* Dat ken Iufvrouw niet fchaden ,
Doet maer u best, en let te degen op de zin ,
Gy raed het lichtelijk. *Roz.* Cupido ; 't is de min.

Cupido. Zoo 't Iufvrouw u gelieft, zoo geeft daer reden van.

Rozem. Zeer wel, vermits ik u daer meê believe kan ;
Men acht de min dikmaels veel meer als Rijkdoms fchat ,
En tegens dank werd zy bewaert zomwijl, om dat
Gelegentheyd ons geen bequame middel stelde ,
Dat die men mind, de grond zijns minne niet ken melde ;
De weder min die werd met moeyten vaek verkooren ,
En als men 't ja-woord geeft, werd min met vreugd verlooren.

Cupido. 't Is Iuffertje na by, maer dat en is 't noch niet ;
Mijn leven vond ik geen die daer zoo na by ried ;
Bedenkt u noch eens wel, indien gy het durft zeggen ,
Ik weet voorzeeker, dat gy 't Raedzel uyt zult leggen.

Rozem. Cupido ; 'k raed geen meer. *Cup.* Wel geeft gy 't dan zoo op ?
Ey raed noch eens, gy slaet de fpijker op zijn kop.

Rozem. Is 't zoo niet als ik zeg, laet ik het raden blijve ,
Op dat ik raek ten eynd van mijn begonnen fchrijve.

Cupido. Wel raedje dan geen meer? *Roz.* O neen! ik ken 't niet raên.

Cupido. Zoo moet ik Iufvrouw doen het Raedzeltje verftaen ;
't Is hier noch noyt geraên, maer als ik in den Haeg kom ,
Daer word het wel geraên. *Roz.* Wat is 't dan?

Cupido. 't Is de Maegdom ;
Ey ziet hoe lachtze daer, dat moet 'er wel behagen ,
Wel Rozemond, wil ik u noch een Raedzel vragen ?

Rozem. Neen looze guytje, fwijgt, ik heb terftont gedaen ,
Wilt dan met deze Brief na mijn beminde gaen ;
Om reden heb ik daer geen op fchrift op gefchreven ;
Hou daer. *Cup.* Zeer wel, ik zal den Brief Raniclis geven. *Binnen.*

RANICLIS hebbende den Brief.

Ranic. Ach ! aengename gift van mijn gewenfte Lief ;
Ach ! oorzaak van mijn vreugd, ik kus de waerde Brief ;
Ach ! zoete woortjes, die u Raniclis doet leven ;
Ach ! zoete lettertjes, zeer kunstelijk gefchreven ;

Ach!

Ach! lieve Rozemond, voogdesse mijnes Ziel;
 Ach! afgodin mijns herts, de Liefd wil dat ik kniel,
 En zoo veel dankbaerheid de goden zal betoonen,
 Als uw verdiensten Lief, zijn waerdig te beloonen;
 't Schijnt dat der Liefden god, na lang geleden pijn,
 Op 't onverwacht zijn gunst ten vollen stort op mijn;
 Dies ik uw godheid zal met lof, en vreugde loven,
 Liefds Altaer cieren op, van onderen tot boven,
 Met vuur en offerand, op 't statigste gedaen,
 Op dat mijn dankbaerheid ten Hemel op mach gaen;
 Dies kniel ik voor Liefds Troon, om storten mijn gebede,
 U machtig Minne-god, alleen tot dankbaerhede.

RANICLIS *knielende voor den Tempel, alwaar (CVPIDO staende) by mede offerhande zijn godheid is dankende; onderrusschen moet hier Muzicael gezongen, en gespeeld werden.*

RANICLIS ZINGT,

Stemme: Laura zat laest by de Beek.

<p>I.</p> <p>A Erdschen God! gy die mijn ziel, In de minne vlam doet brande; Ik (die voor uw Godbeyd kniel, Vast geboeyd aen Liefdens banden) Offer u mijn offeranden, Aen het Altaer van de Min; Voor uw heyligheyd gebogen, Kleyne god, van groot vermogen, Trek mijn klagt ter zielen in.</p>	<p>Roosjes, menigmael belonkken, Van mijn lieve Rozemond; Rozemond mijn ziels godinne! Die ik in het lieve minne, Weyg'rig, en afkeerig vond.</p>
<p>II.</p> <p>Aerds Voogdes! vol vuur, en glans, Om 't verliefde hert t' ontvonkken; 'k Offer u dees Roozen-kran, Roosjes, die op 't cierlijxt pronkken;</p>	<p>III.</p> <p>Roos en blom doormengt met groen; Zal ik op uw Altaer stoken; En mijn offerande doen, In uw Tempel; daer met smoken, Deze Roosjes zullen roken, Tot verzachting van de wond; Toegewijd uw heyligheden, Gun verzoening op mijn beden, En beweeg mijn Rozemond.</p>

CELESTINA.

Celesti. Beweegelijk gespel, ô aengenaem gezank!
 O lieve liefdens vreugd! ô blijdelijke dank!
 't Schijnt Raniclis gy zijt tot uwe wensch gekomen;
 Wat diend 'er nu voor my, eylacy! voorgenomen?

Ranic. Mijn vreugde is zoo groot dat ik niet laten ken,
 Te toonen aen de Goon de dienst die 'k schuldig ben;
 Ik schijn, ach Celestyn! als van de dood verreezen,
 Koom wild uyt deze Brief mijn blijde blijdschap lezen;

Dit

Dit 's oorzaak mijnes vreugd, dit zal de oorzaak zijn,
 Dat Cypriaen zijn Liefd zal toonen Celestyn;
 Nu weet ik Celestyn zoo goeden vond te maken,
 Dat gy gewisselijk aen Cypriaen zult raken;
 Gy ziet uyt deze Brief dat Rozemond my mind,
 En om te trouwen my van herten is gezind,
 Waer door ik weet dat zy my willig zal gehengen,
 Een middel; waer door ik zoo veel te weeg zal brengen,
 Dat Cypriaen zijn trouws beloft zal komen na;
 Dies ik van stonden aen na Rozemonde ga,
 Met deze mijn verzoek; dat zy om uwe minne,
 Haar met dees kleeding klee in schijn van Herderinne;
 En gy zult u gewaed veranderen in schijn
 Van Rozemond, en gantsch in hare kleeding zijn;
 Ik (in mijn Boers gewaed) weet Liefdens plicht te plegen,
 En Cypriaen tot uwe Liefde te bewegen.

Celesti. Dees middel wel bedacht, my licht een uytkomst geeft.
Ranic. 't Is ongetwijfeld, 'k bid, dat gy geruustig leeft.

ROZEMOND uyt.

Ranic. Daer komt mijn Rozemond, ey lieve! wilt vertrekken.

Celesti. Ik ga, vaer wel.

Ranic. 'k Moet zien, oft zy yets zal ontdekken.

Binnen.

Rozem. Oy me! hoe zeer ben ik (uyt Liefde) in verlangen,
 Om weten oft mijn Liefde Brief wel heeft ontfangen;
 Hoe haek ik na die uur, hoe wensch ik om dien dag,
 Te weten, hoe hem doch mijn dienst behagen mach;
 Daer komt, het looze wicht, het machtig minne Goodje.

Cupido
uyt. Zijt Rozemond gegroet. *Roz.* Ik dank u Cupidootje,
 Ey! zegt nu oft mijn Liefde Brief van u ontfing.

Cupido. Hoort lufvrouw, hoe het my met deze Brief noch ging.

Rozem. Hoe, is die niet besteld?

Cupido. O ja! maer 'k zelje zeggen,
 Op wat manier, lufvrouw! dat ik dit aen ging leggen;
 De Brief die gy my gaest, die gaf ik aen een Boer,
 Die groote kennis heeft met Raniclis, en swoer
 My by zijn keel, de Brief aen Raniclis te geven,
 Met middel, dat u daer op antwoord werd geschreven.

Rozem. Eylaes! ik ben bevreesd, en houde voor gewis,
 Dat deze Brief, in handen niet gekomen is
 Van hem, aen wien dat ik die heb (door u) gezonden. (den,

Cupido. Daer komt den Huysman zelfs. *Ran.* En heb die geen gevon-

Rozem. Aen wien de Brief most zijn; dees gaf hy mijn weërom.
 O aengename Brief! gy zijt my wellekom.

lufvrouw

Cupido. Iufvrouw ik laet u t' zaem, en ga, wilt my verfchoonen. *Binnen.*
Rozem. Cupido, 'k zal uw dienft mijn leven lank beloonen.

Zy leeft den Brief : gelezen hebbende, fpreekt :

- Rozem.* Zijt gy dien Huysman niet, die heden Celestijn
 Van wegen Cypriaen, deed komen hier by mijn ?
Ranic. Iufvrouw ik ben die geen. *Roz.* Mach ik u wel vertrouwen
 Te vragen yets, het geen gy zult by u behouwen ?
Ranic. Gy vraegd, oft vraegd my niet, doet Iufvrouw u begeer,
 Doch van het geen gy vraegd, ik u mijn trouwheyd fweer.
Rozem. Zoo zegt my doch oft gy dees Raniclis lang kende,
 En hoe het quam dat hy by u dees Brief dorft zende,
 Ook waer dat gy hem fpraekt. *Ran.* De tijd ik hem eerft zag,
 En kennis kreeg, zoo lang is als mijn heugen mach ;
 Dies hy my onbevreesd den Brief wel mocht vertrouwen,
 Dies fpreekt u hertens grond, ik zal 't verborgen houwen.
Rozem. Doe hy mijn fchrijvens las, hoe was doch zijn gelaet ?
Ranic. Als oft voor zijn gezicht op rees den dageraad.
Rozem. Ach ! hoe geliet hy hem, als hyze had door-lezen ?
Ranic. G'lijk of hy van de dood in 't leven waer verzezen.
Rozem. Maer fprak hy niet, als hy mijn meening had verftaen ?
Ranic. Och ! ja ; als dat zijn Ziel ten Hemel fcheen te gaen.
Rozem. Zoo ben ik zeker dan dat hem mijn doent behaegde ?
Ranic. Hoort Iufvrouw, wat hy zich op 't aldergrootft beklaegde.
Rozem. Wat was dat ? *Ran.* Maer dat hy u had op 't hoogft misdaen,
 Ten tijden als hy u eens zach by Cypriaen ;
 Waer uyt de jalouzy in d'hoogfte top gerezen,
 Hem nu een oorzaak geeft van uwe Liefde te vreezen ;
 Zoo hy verzeekert waer dat gy noch even zeer
 Hem minde ; ja hy fwoer te minnen u zoo weêr ;
 Ach ! als ik noch bedenk, de vreugde die u lief
 Betoonde, als ik hem behandigden uw Brief ;
 Hy gafze kus op kus, hy boog hem neêr ter aerden,
 Ontfing uw lieve Brief, in grooter eer, en waerden.
Rozem. Doet doch zoo veel om mijn, by Raniclis weêr gaet,
 Getuygt hem hoe dat hy in 't hert geworteld staet ;
 Zegt hem ('t geen gy zult zien) ter Liefde van zijn minne,
 Dat ik ter aerden boog, aenbad de Liefde Godinne ;
 Dat ik mijn hert en ziel, mijn Lief ten dienft mach bien,
 En dat ik op een kort hem weêr by my mach zien ;
 Om mijn getrouwe Liefde hem trouwelijk te tuygen,
 Al knielende ter aerd, mijn voor zijn voeten buygen ;
 Zegt dat ik hem misdaen, maer hy niet heeft aen mijn,
 En dat ik bid dat het my mach vergeven zijn ;

Zegt

Zegt hem dat ik zijn Brief zoo lang voor hem zal kussen,
Tot ons de eer toe laet der Liefden brand te blussen;
Zegt hem dat ik den dag, de uyr, minuten tel,
Verwachtende (op hoop) dat ik met hem verzel.

Ranic. Ik ga, Iufvrouw, en zal 't hem alles wel verklaren.

Rozem. Den Hemel u geleyd. *Ran.* De Goden u bewaren;
Maer hebt gy Iufvrouw ook te zeggen hem yets meer?

Rozem. 'k Weet anders niet.

Ranic. Wel aen, ik ga; noch kom ik weêr;
Maer zal ik Raniclis voor vast toe mogen zeggen,
Dat gy genegen zijt op hem uw Liefd te leggen?

Rozem. Och ja; en dat ik sweer, het zy in wat geval
Ik raeken mocht, dat ik hem eeuwig minnen zal.

Ranic. Heeft Iufvrouw, my ook meer te zeggen voorgehomen?

Rozem. 'k En weet geen meer. *Ran.* Ik ga, noch moet ik weder komen.

Ranic. Voogdesse mijnes Ziel, Voedstresse mijns gemoed,
Nu ik uw trouwheyd zie, ziet wat mijn trouwheyd doet;
Mijn Liefde, waerde Lief, in 't hoogste top gevlogen,
En ziet uw Raniclis nu staen, Lief voor uw oogen.

Rozem. Mijn Lief, mijn waerde hert, mijn uytverkooren Ziel,
Voor uw getrouwe Liefd ter aerd ik neder kniel;
Wat doet de Liefd niet al, gy in dees Boere kleere?
Vw trouwigheyd verdiend uw liefde Lief ter eere.

Ranic. Vw liefde Lief verdient dat ik (die om u leef)
Mijn Ziel, en leven u Lief tot belooning geef;
Behaegt u mijne Liefd, ik sweer u trouw te houwe.

Rozem. Zoo 's Raniclis mijn Man.

Ranic. Zoo 's Rozemond mijn Vrouwe.
Dees kus mijn Lief, laet die getuygen hoe 'k u min.

Ranic. En dees dat ik tot u uyt Liefd genegen bin;
Mijn waerde Rozemond, uyt goe genegenthede,
Bid ik u, dat gy my verleent, Lief, noch een bede.

Rozem. Al wat mijn Lief van my begeert, dat zal geschien.

Ranic. 't Volbrengen komt my toe, en u Lief het gebien,

Rozem. 't Gebieden staet aen u, aen mijn Lief het volbrengen;
Dies spreekt wat u gelieft, ik zal 't mijn Lief gehengen.

Ranic. Alzoo my Celestyn (door schijn van Herderin,)
Behulpzaam is geweest ten dienste van mijn min,
Is 't billik dat ik haer mijn hulpe weêr verleene,
Dat zy met Cypriaen, in Liefd meê mach vereene;
In welke zaak mijn Lief haer ken zeer dienstig zijn,
Mits dat gy u verkleed in schijn van Celestyn;
En Celestina haer in schijn van Rozemonde,
'k Weet dat door dit beleyd een oorzaak werd gevonde;

Dat Cypriaen zijn Liefd aen Celestina toond,
En hy aen haer, en zy aen hem, haer Liefde loond.

Rozem. 't Is wonder wel bedacht, ik zal mijn Lief genoeg en,
Celest. nyt. En my ten dienst van deze twee gelieve voegen.

Rozem. Daer 's Celestina zelfs. *Cel.* Vind ik u beyde t'zamen?

Ranic. Tot dienst uws Liefds, mijn Lief en ik, goe middel ramen.

Rozem. Ik zal als Herderin vertoonen Celestyn,
En gy als Rozemond, zult in mijn kleeding zijn,
Op dat door dit beleyd uw Liefd ten eynd mach raken;
Kom laet ons gaen, en ons op 't spoedigst vaerdig maken.

Al t'zamen binnen.

V Y F D E H A N D E L I N G.

C Y P R I A E N.

Cypria. **D**En mensch onlukkig is, die niet bedenkt zijn staet,
Hoe 't menschen leven als een teere blom vergaet.
Onlukkig zijnze die niet denken op dees zake;
En zijnde wel te pas, haer reekeninge make.
Onlukkig is de mensch, die nimmermeer betracht,
Het alder-grootst geluk; maer (leyder!) minst geacht.
Onlukkig leeft die mensch, die 't leven acht in waerde,
Als oft het lichaem, noyt zal rotten in de aerde.
Onlukkig leeft die mensch, die zoo zijn dagen slijt,
Als oft na deze Eeuw, noyt komen zal een tijd,
Een tijd van reekenschap. Onlukkig aerdsche menschen,
Die alle valscheyd pleegd om tijdelijke wenschen.
Onlukkig leeft die mensch, die eer, die staet, die pracht,
Die dit aertsch leven meer, als 't Hemels leven acht.
Onlukkig leeft die mensch, die zelfs zich derf in beelde,
Dat hy 't aertsch leven mach gebruyken in de weelde.
Ach! wat verandering getuygden my 't gemoed,
Als ik flus overdacht, mijn afgestorven bloed;
Waer zijnze, die voor mijn op aerd plachten te leven?
Rijk, arrem, edel, slecht, oud, jong, waer doch gebleven?
Waer hy, die gelt en goed met hoopen kreeg by een?
Waer hy, die door zijn macht trotseerden het gemeen?
Waer hy, die door zijn kracht zoo meenig Ziele velde,
In kloeke feyten zich, als Mars ten strijde stelde?
Waer zijn zy al die op haer daden droegen roem?
Gebrooken als een glas, verdort gelijk een bloem;
Wat baet den minnaer nu die voortijds placht te wezen,
Zeer aengenaem onthaeld, en by zijn Lief geprezen;

Wat

Wat baet dien minnaer nu 't geen hem doe was zijn vreugd ?
 Dat was zijn Liefs aenschijn, 't wel leven in haer jeugd ;
 Waer is 't goud geele hayr gekrult en zoet bestrengeld ,
 Met zijde snoertjes, en met strikjes dicht door mengeld ?
 Waer 't hooge voor-hoofd wit? waer wangen bloozend blank ?
 Waer 't lieflijk gespel ? waer 't aengenaem gezank ?
 Waer al het zoet gevry ? waer doch al deze dingen ?
 Tot stof en asch vergaen door tijds veranderingen ;
 Ach ! als ik dit bedenk, en sla mijn oog op mijn ,
 Zoo werd ik overtuygt, dat ik mijn Celestyn
 Heb grootelijks misdaen ; 'k heb haer beloofd te trouwen ,
 't Geen ik te breken zocht, maer ach ! 't is my berouwen ;
 Ik wil mijn Celestyn met heufche dienst, en groot
 Eerbiedig spreken aen, en vallen haer te voet ;
 Met beeding dat zy my, mijn misdaet wil vergeven ,
 En dat ik haer getrouw zal dienen al mijn leven.

CELESTYN in de kleeding van ROZEMOND ; ROZEMOND
 in de kleeding van CELESTYN ; RANICLIS in Boere gewaad.

Cypria. Daer komt mijn Celestyn ; ach ! Hemel doet mijn tuyge
 Aen haer mijn groot berouw ; eerbiedig ik my buyge
 Voor uwe voeten neêr ; deugd waerde Celestyn ,
 'k Bid u, dat mijn misdaed my mach vergeven zijn ;
 Indien gy waerdig kend uw Liefde my te toonen ,
 'k Zal die met trouwe dienst mijn leven lang beloonen ;

h 2

Ontfangt

Ontfangt my in gena, en neemt mijn Liefde an.

Rozem. 't Is nu zoo verr', eylaes! dat het niet wezen kan,
Ten aenzien gy van my onwaerdiglijke fcheyde,
En vrijden Rozemond, en mijn uw Liefd ontzeyde;
Heb ik dees Huysman nu gegeven mijne Trouw,
Zoo dat gy Rozemond, betracht voor uwe Vrouw.

Cypria. Ach! Celestina, ach! waer zal ik my dan keere?
Ach! Hemel goede Goon laet deze Ziel uyt-teere
In quijning en geknaeg, in quelling en verdriet,
Dat mijn ontrouwigheyd is aen mijn Lief geschied;
Ik bid u Celestyn, zoo 't is in u vermogen,
Ontfangt my in gena, en toond mijn u medogen;
Zijt gy noch niet getrouwt, zoo toond u trouw aen mijn,
Ik zal ter dood getrouw in alle dienst u zijn;
Medoogt u waerde Lief, toond meely (door 't berouwe,)
En't geen ik heb beloofd, mijn Lief, laet my dat houwe.

Celesti. Ten ken niet zijn, vermits dees Huysman is haer man,
Die voor zijn Herderin haer neemt in d' echte an;
Ach Cypriaen! is u mijn Liefde nu dan tegen?
Daer ik op 't hoogste ben tot Cypriaen genegen.

Cypria. 'k Heb geen genegentheyd als tot mijn Celestyn,
En zoo 'k die niet geniet, zoo zal 't ook niemand zijn;
Dies ik in eenzaamheyd wil slijten gaen mijn dagen,
In bitt're quijning, en in droeve quelling knagen,
Tot boete mijns misdæd, en straffe mijnes zond;
Vaer Rozemonde wel. *Cel.* Meend gy 't? *Cyp.* Ia 'k Rozemond.

Celesti. Is uw genegentheyd zoo groot, om haer te trouwen?

Cypria. Och ja! *Cel.* Zoo zult gy dan uw Celestyn behouwen.

Cypria. Mijn Lief, hoe dus mijn Lief? *Cel.* Noch meer zult gy bevinde,
Ik kus mijn waerde Lief. *Cyp.* En ik mijn wel beminde.

Rozem. Ik ben niet die ik schijn, aenschouwt eens Cypriaen,
Wat wy uyt Liefde niet al hebben onderstaen;
In dit Boerins habijt heb ik mijn Lief gevonde.

Ranic. Daer leyd het Boere kleed, ik kus mijn Rozemonde.

Rozem. Ik kus mijn Raniclis. *Cel.* En ik mijn Cypriaen.

Cypria. En ik mijn Celestyn; hier mede is 't al gedaen.

Ranic. Vergeefs is 't niet gezeyd, Liefd is een wonder ding,
Vermits wy zien dat Liefd, werkt veel verandering.

22

M E Y S P E L
V A N
C L O R I S
E N
P H I L I D A .

I N H O V D .

CLoris, een Hoveling in't Hof van Persen, komt in de Mey tijd met den Koning ter lagt; verliest, door de bevallicheden, vermengt met schoonheyd, op de nytmuntenste Herderinne Philida; om wien hy 't Hof verlaet, zich als Herder ten boschwaerd voegt, 't land leven aen neemt, en pleegt met haer vrijage; zy, haer weynzende, gelaet Philander te beminne; die mistroostig daer verschijnt, over de afkeerigheyd van zijn Lerinde; hy, by Cloris wel bekend, ontdekt zijn ongeval, met meening zich wytlandig te begeven, dies Cloris voort vaert in zijn Minne.

Den Koning, op de lagt, gebiedt zijn Edelen te vertrekken; hy in minne-lust, tot Philida, ontsteken, weynst voor Cloris, en verzoekt zijn komst ten Hove; 't gun Cloris schroomt te weygeren, en voldoot den Koning in zijn begeerte; neemt afscheyd van zijn geliefde, met belofte van wederkomst; hy die in 't Hof komt werd in boeyens gezet, als een misdadigen, doch zonder schuld; den Koning ondertusschen gaet, in gelijke kleeding als Cloris, na Philida; onderstaet in dien schijn haer 't onteeren; hy die niet op en doet, zoekt haer met geweld tot zijn wil te brengen; 't gun belet werd, door Philander; over wiens komste den Koning, verbaest en vreesachtig, de vlugt neemt.

Philander ontdekt het schelm-stuk, als die daer van kennis had gekregen; Philida geneygt tot wraek, ter liefde van haer Cloris, begeeft haer in manne kleeding na 't Hof, bestraft den Koning over zijn bedrijven, brengt de valscheyd in het licht, verlost Cloris uyt de boeyen, aen wien den Koning verschooning zoekt, 't gun geschied; ombelzen malkander in trouws beloftenisse; Lerinde komt op 't slag, verandert haer voorige afkeerigheyd, trouwt met Philander.

Namen van de Uytbeelders.

K O N I N G van Persen.

C L O R I S een Hoveling, daer na Herder.

P H I L I D A, een Persiaensche Herderin.

L E R I N D E, des gelijken.

P H I L A N D E R

T H I R S V S

} twee Herders, verliest op L E R I N D E.

Het Tooneel beeld af Boskage.

E E R S T E H A N D E L I N G.

K O N I N G , C L O R I S , met eenige
Hovelingen op de lacht.

Koning. **I**K voel my afgemat, door stijf en yvrig jagen,
Den arbeyd kan de mensch, hoe kloek hy is,
vertragen.
Ik neem aen niemand proef, 'k word aen my
zelf gewaer. (daer?)
Waer rusten wy ons best, op dat ik weêr be-

Cloris. Indien zijn Majesteyt gelieft, met my, wat verder
In 't dichte bosch te gaen; ik wijs hem daer den Herder,
De Zonne-brand ontschuyt, in schaduw van 't geboomt,
En daer een koele beek, van 't hoog gebergte stroomt.
De lust schept zelf daer lust. *Kon.* Wel Cloris, sprey de boomen
En telgen wat van een, op dat 'm'er door mach komen.

Cloris. Genadig Vorst, 'k volbreng u heusselijk gebied.
Dit is de plaets, die 'k meen, die gy hier voor u ziet.
Ey! zie dees lommeren, met roos en bloemen, pronkken;
Zou niet 't bedroeffte hert daer door in vreugd ontfonkken?
De boompjes, om en om, met bladertjes geçierd,
Genieten het begroet van 't queelende gediert,
Het zoetlijk ruyssen van de beekjes, die hier vloeyen,
Doen langs dees groene kant, de water-roozen bloeyen.

Philida
zingende
uyt. Dees plaetze nood my vaek van 't hofuyt enkle lust;
Kan zy zijn Majesteyt niet noden tot zijn rust?

Koning. Heel wel; wat zoet geluyt verheft zich door de boomen?

Cloris. Het is een Herdetin, die herwaerts schijnt te komen.

Philida. Ey zoete zuchjes vlied,
Waer heen? ach minne!
Na Thirus? neen, ey niet!
Verliefde zinne;
Vaert voort, 't is best, O neen! best is 't gekaten,
't Is niet ach Philida,
Laet gy uw zuchjes na;
Wat zeg ik neen, oft ja,
't Ken al niet baten.

Schoon dat ik zuchjes loos, 'k zal geen verlichting krijgen;
Zoo lang gy Thirus van de zoete min wild swijgen;
U aenschijn van het mijn is (leyder!) nu zoo verd;
Dat het gehoor niet brengt mijn zuchjens in u hert.

V bertje

*V hertje van het mijn
 Te werd gescheyde ;
 Mijn zuchjens kost het zijn ,
 Dat gy geleyde
 Mijn hertje by het zijn, oft 't zijn by mijne ;
 Zoo zoud ik tot de smert ,
 Van mijn verliefde hert ,
 Dat u geoffert werd ,
 Wel hulpe wijne.*

Maer ach ! ik wil, nu 't anders is, mijn zuchjes staken,
 En hier in 't bosch alleen mijn hertje wat vermaken ;
 Om zoo mijn min, terwijl mijn lammertjes in 't groen ,
 Haer voedzel nemen, op mijn Thirsus min te voên.
 Wie zie ik daer in 't Wout, gins achter d' elzen boomen ?
 Het schijnen Edellien, die hier te jagen komen.
 Ik ga, en spreek haer aen ; mijn Heeren, met verlof,
 Dat ik u steur, ik bid, neemt my 't niet qualijk of,
 Verschoont my dat ik u (wel licht vermoeyd) door 't jagen ;
 Dus lastich valle, met mijn nodelooze vragen.
 Gy schijnt, naer ik bespeur, bedroeft in u gemoed.
 Wat oorzaak ? hoe na valt de vangst niet al te goet.

Koning. De moed, gezonken, door u heusselijk aenschouwen,
 Zal my voort aen de lust tot jagen wel onthouwen.

- O Cephalis! uw lacht gelijkt niet naer de mijn,
 Die van zoo lieven proyt, my laet gevangen zijn.
 Hoe Herderin, wat 's dit, van waer komt u 't vermogen,
 Dat gy my levend Dood? ô tintelende oogten!
 Die my de Ziel ontvoerd, en 't herte stookt met brand,
 Gy hebt my, door uw kracht, te krachtelijk ontmand.
 Barst uyt, wat doch; eylaes! ach Cloris! zijn uw zinnen
 Niet meed verandert als de mijne? *Clor.* 'k Brand van minne;
 De tong verflaewt in spraek, 'k beswijk heel in 't gemoed.
- Philida.* Hoe Edellien wat 's dit? *Kon.* Een grilling, die my 't bloed
 Doet stijgen van beneên tot boven, daer de zinnen
 De hette van het bloed doet branden om te minnen;
 Ik brand, eylaes ik brand! de min wroet in mijn borst,
 Ik noemden u mijn Lief, ach Engel! dat ik dorst;
 U aengenaem gezang heeft door haer zoet vermogen,
 My, Koning, als een slaef, naer uw begeert gebogen.
 Ik ruyl de Kroon aen 't Vee, indien u 't ruylen lust;
 Ach zoete kaekjens! waert gy eens van my gekust.
- Cloris.* Genadig Vorst, heeft min u hert zoo ingenomen,
 Oft veynst zijn hoogheyd? *Kon.* Neen.
- Philida.* Gy doet een bloosje komen,
 Op mijne kaekjes, (door u boerten) moogend Heer,
 Een bloosje, 't welk mijn schaemt getuygt. *Kon.* Ey! zit wat neêr.
- Philida.* 'k Misdeed u Hoogheyd licht.
- Koning.* Waer in zoud dat geschieden?
- Philida.* Maer dat mijn needricheyd mocht schaden u gebieden;
 Ten voegt in zulker wijs, my in het minste deel,
 Maer waert met dienst te doen, al waert ook vry wat veel,
 'k Voldeed dan u verzoek; maer wijl gy spreekt van minne,
 Past aen zijn Hoogheyd niet de dienst eens Herderinne;
 Met u verlof ik ga, vaert Edellieden wel.
- Koning.* Zoo haestig Herderin? *Phil.* Genadig Heer, ik zel
 Vergiffen al mijn tijd; de wacht is my bevolen,
 'k Moet zien waer heene dat mijn lieve Schaepjes dolen. *Binn.*
- Koning.* Ach Cloris! brand u hert niet in de zoete min?
 Wat aengename vreugd gaf my die Herderin?
 Als ik haer zoet gezang, haer minnelijke rede
 Vol Lieflijk vermaek, en 't Lichaem braef besnede,
 Hier in dit Lom're wout, met ziels vermaek ontving,
 Vond ik, ach Cloris! my gantsch vol verandering.
 Ik speur dat hy niet min, als ik, in min ontfteeken,
 Mijn voorneem trachten zal door alle list, te breeken;
 Dies veyns ik, als oft ik, de min verfoeyen wouw.
- Cloris.* Wat zeyd zijn Majesteyt? *Kon.* Maer dat een schoene Vrouw,
 Zoo

Zoo door de schoonheyd, als wat meer, in haer gebooren,
 Het mannelijke hert licht ken tot lust bekooren;
 En dat d' aentrekkelijckheyd beweegt, en is niet vreemt;
 Maer wyslijk is 't wanneer men 't hert die lust beneemt.
 Door 't aenzien waer ik laes, in lust op haer vervallen;
 Maer nu ik my bedenk, acht ik het niet met allen;
 Ik ban de min uyt my, en toon een meerder hert,
 Dan oft ik, door de min verviel, in kinder smert.
 't Is Cloris tijd om gaen, laet ons ten Hove keeren.

Cloris. Naer u gebied mijn Heer, voeg ik staeg mijn begeeren. *Binn.*

PHILANDER zingt.

V Eld Godinne!
 Gy die in 't wout uw Schaepjes weyd en voed;
 All mijn zinne,
 Ja ziel, en leven, ik u geven moet;
 Ach! mijn herr,, vol pijn en Liefdens smert,
 Looft duyzent zuchjes,
 Als ik de vruchjes,
 Van mins genuchjes,
 Voel speelen in mijn zin,
 Nu ik u mis, mijn schoone veld godin,

Philan. Ga Echo! ga en draeg dees zuchjes aen die geen,
 Om wien dat ik 'er loos, ey ga! en drijf'er heen,
 Oft is het niet genoeg, ik zal wat meerder klagen,
 Indien 't u Echo lust, mijn klagjens voor te dragen.
 Mijn Lief, mijn waerde helpt, nu Echo, antwoord dan;
 Zoo ik u dienst verzoek, neemt gy de bootschap an?

Lerinde.

An.

Philan. Neemt gy 'er Echo, an? 't is wel ach Herderinne,
 Ik zal, hier als alleen, mijn klagten dan beginne.
 Ey minne zuchjes gaet, verzeld mijn klagjes doch,
 't Geen gy my hebt beloofd; houd gy dat, Echo, noch?

Lerinde.

Noch!

Philan. Houd gy dat noch? wel aen, ik moet u eensjes vragen,
 Oft ik vrypostich mach mijn hertens grond uyt klagen?

Lerinde.

Klagen.

Philan. Klagen, wel ik klaeg, om dat ik, leyder! mis,
 Lerinde, die mijn Lief, mijn Ziel, mijn leven is.
 Waer zijt gy, schoonste Nimph? waer doold gy met u schapen?
 Oft zijt gy vrolijk nu met and're Herders knapen?
 In het gezelschap daer een yeder draegd zijn krans
 Ter eeren van de Mey, om zingen aen den dans?

Lerinde,

Lerinde, ach! hoe droef ben ik, daer gy in weelde
 Met and're Herders zijt; wiens luk hun blijheyd teelde,
 Door 't aengenaem vermaek, dat haer u by zijn geeft,
 Wijl uw Philander (laes!) in duyzend pijn leeft;
 Lerinde, Nymph; ken 't zijn, dat buyten onze minne,
 De vreugd u vreugd verstrekt; ach! schoone Herderinne,
 Kooft gy oyt meer vermaek, dan het vermaek der lust?
 Lust die mijn Zieltje voed, waer in u Zieltje rust;
 Ach min! woud gy tot my Lerindes zinnen neygen,
 En maken van die lieve Herderin mijn eygen.

Lerinde.

Eygen.

Philand. Werd zy mijn eygen, ach! ik sweer, 't werd haer beloond,
 Met zulk een Liefde, als oyt een Herder heeft betoond.

Lerinde.

Toond.

Philand. Toond (zegt gy) wel; aen my zal zulk een Liefde blijken;
 Als oyt ter wereld bleek, zou zy my dan bezwijken?
 Maer Echo; voer toch eerst mijn klagjes aen Lerind,
 Die zelve niet en weet hoe haer Philander mind.

Lerinde.

Mind.

Philand. Mind; ja ik min haer zoo dat ik de trouwste herten,
 Die 't minnen oeffenen, in trouwheyd wel mach tertten;
 Ach Echo! bootst aen haer mijn minne klagjes na,
 Mind zy my laet dan zijn uw lieve weerklank, ja.

Lerinde.

Ia.

Philander, Lief mijn hert.

Philand.

Lerinde, Lief mijn leven.

Lerinde.

Ik zal u zoete smert,
 Een vroolijk voedzel geven.

Philand.

De tijd mijns levens tijd,
 Lerinde, veld-Godinne,
 Die ik met vrees, en strijd,
 Gesleten heb, door 't minne,
 Vergeet ik nu gy my,
 Hebt tot u Lief verkooren;
 Weg droef heyd aen d' een zy,
 Mijn vreugd is weêr herbooren.

Lerinde. Hoe zit gy nu dus stil! Philander, 't dunkt my vreemt?

Philand. Wat Lief? Ler. Dat gy niet eens van my een kusje neemt;

Het woortjen is 'er uyt, och had ik doch geswegen,
 Gy denkt licht dat ik om u kussen ben verlegen;

Philander, zoo gy 't denkt, zoo speurt gy wien ik min.

Philand. Dat's recht gezeyd mijn Lief, de neyging uwes zin,

Toond dat gy ongevalst (tot my) nu zijt genegen.

Lerinde. Tot u mijn Lief alleen, mijn hertje woeld en wroet

Vast

Vast in zijn leger steê ; ach ! zoete minne moet
 Gy duyken onder schaemt ! Philander ! wat 's 'er tegen ;
 Gy swijgt, en antwoord niet, 't schijnt u de spraek ontbreekt,
 Daer ik u antwoord eysch ; hoe komt dat gy niet spreekt ?
 Het spreken hoort u nu te recht te pas te komen.
 Wat stilheyd heeft uw geest, Philander, ingenomen ?
 Ziet gy niet wat ik wil ? wild gy niet 't geen ik wou ?
 Philander, wel hoe is 't ? en is uw Trouw geen Trouw ?
 Bevestigt gy de Liefd, die ik u loof te toonen,
 Niet met het loon waer meê men Liefd behoord te loonen ?

Philand. Wat 's dat ? *Ler.* Een kus.

Philand. Mijn Lief, 't gedacht was weg, ik sweer,
 Dies geef ik twee voor een. *Ler.* Slechs kussen, en niet meer !
 Zoo veel als 't u gelieft. *Ler.* Ach ! zinnelooze zinne ;
 Bestaet in 't kussen Lief, alleen de vreugd van 't minne ?
 Philander, 't schijnt gy noch mijn meening niet verstaet,
 Weet gy noch niet wat in het minnen omme gaet ?
 Ay my ! *Phil.* Hoe is 't ?

Lerinde. Eylaes ! mijn vryheyd wild verschoonen,
 De Liefde wil dat ik mijn vryheyd zal betoonen.
 Philander, weet gy noch niet wat ik zeggen wil ?

Philand. Ia Nymph, ik weet uw wensch. *Ler.* Philander, zoetjes, stil,
 Dat niemand ons en ziet, het zien zoud ons licht schaden,
 Vermits het nijd verwekt in alle minne daden.
 Houw u derhalven schuyl, ach ! roover van mijn schaemt,
 Ik laet u veel meer toe als maegden plicht betaemt ;
 Kus, streel, en wat u lust te doen, ik zal 't gedogen ;
 Ach min ! ach zoete min ! hoe groot is u vermogen !

Philand. Ach min ! ach zoete min ! wat teeld gy lieve vreugd !
 Philander, boet uw lust ter wijle dat gy meugd.

Lerinde. Wijl my de min gebied te volgen Liefdens wette,
 Zal ik, wat doch ? de schaemt wat aen een zijde zette,
 Nu my gelegentheyd, zoo mild, haer gunste bied,
 Zal ik de min voldoen. *Ler.* Maer dat ons niemant ziet. *Binnen.*

T W E E D E H A N D E L I N G.

CLORIS in een Herders kleed, zijn Hooffche
 kleeding by hem hebbende.

Cloris. Min ! die my de eer van 't Hof verwisslen doet,
 De wapens, helm, en swaert, ruyl ik nu aen het zoet,
 En rustig leven, 't geen men hier te land mach leyden ;
 Ik wil met Philida de woll'ge Lammers weyden,
 Hier door 't geboomt, en bosch ; ach ! schoone Herderin,
 Ik schey van 't Hof, en voeg my tot de zoete min ;
 'k Verander

'k Verander van gewaad. 'k verlaet de hoofze staten.
 Ik min de kleynigheyd, en wil de grootsheyd haten. (suaerd,
 'k Kiez 't Herders kleed, voor 't Hoofs, daer leyd het trotze
 't Geen ik voor dezen hield, mijn çierzel op der aerd ;
 Daer al de oorlogs eer, de pronck, de hoverdye ;
 Die uyt verwaentheyd hebt, des werelds Monarchye,
 In hare stant gestelt ; legt daer al t' zamen neêr.
 Ik acht de zoete Min, en niet uw yd'le eer.

P H I L I D A Z I N G T,

Stemme : Ghy Lodderlijke Nimphje zoet.

A L is het Konings Hof vol lust,	Om Konings zijde kleede,
De Herders hebben meerder rust,	Als Goden aengebete.
In 't onbenijde leven,	De wellust (door gewoonte) geeft
Als 't Koningrijk ken geven.	Geen Koning lust, door dien hy heeft
De zorgen maken Koning slaef,	In als zijn wensch voorspoedig,
Al heeft hy overloed van haef ;	Door wellust overvloedig.
Wat ken 't hem anders geven,	Maer dingen die men zelden ziet,
Als ongerustig leven.	Ia zelden, ofte niet geniet ;
Ik ruyde noo mijn Herders staet,	Die teelen wel behagen,
Mijn stroyen hoet, mijn slecht gewaad ;	Gewoont maakt wellust plagen.

Cloris. 't Schijnt d' Echo door het bosch, uw lieve stem na bootste,
 En uwe zoete zang uytgalmde op het grootste,
 En 't zoetste dat zy kon ; zoo dat de nachtegael,
 Zijn held're stem verheft ; 't gevogelt al te mael,
 Dat in 't beboomde wout op dicht betakte linde,
 By 't ruyfchen van de blaên, en 't zoet geruys der winde,
 Queeld, schaterd, tiereliêrd, en lieve deuntjes zingt,
 Dat my het hert in 't lijf van vreugde danst en springt.
 Ha Philida ! hoe zoet en lieflijk is 't om wezen,
 Daer zoo veel bloempjes, uyt de bruyne aerd gerezen,
 Op 't çierlijxt çieren dees zoo groen begraeftde paên,
 Die vol van zoet gewas, en keur'ge kruydjes staen ;
 Daer 't kristalijne nat met zilver klare stroompjes,
 Uyt enge beekjes vliet, en zoo verquikt de boompjes,
 Diens telgjens dichte blaên, by 't vlieten van de bron,
 Een dichte hut verstrekt, voor 't steeken van de Zon.
 O zal'ge Herderin ! hoe zalig is 't te leven,
 In zulk een staet als gy ; geen Vorst oft zoud begeven
 Zijn Vorstendom, dewijl zijn hoog verheven huys,
 Niet halen mach by uw geruste Herders kluyt.
 't Is waer, men eerd een Vorst, men acht hem door 't gebiede ;
 Nochtans, zoo lukkig niet, als kleyn geachte liede,

Acht

Acht ik zijn groot geluk, zijn Staet, zijn Rijk, zijn Eer,
't Schijnt weelde, 't schijnt vermaek, maer u vermaek is meer.

Philida. Hoe Hoveling, wat 's dit? waerom in Herders schijn.

Cloris. Om dat my meer behaegd op 't land als 't Hof te zijn;
'k Verfoey de woefte krijg, en dien de God der Minne,
En word een Herder, om u, schoone Herderinne.

Philida. Het schijnt gy boert met my! mijn aenschijn krijgt een bloos.

Cloris. Wiens schoonheyd schaemt getuygt, tot schaemt der schoon-
Die oyt Provens, geteeld heeft, op haer lieve blade; (ste roos,
O onuytspreeklijk zoet! woud gy mijn lust verzaden,
Mijn wil was op 'er hoogst. *Philid.* Mijn Zieltje voeld onroerte.
Uw naem is Cloris, doetze niet. *Clor.* Ia *Philida.* *Philid.* U boerte,
Uw zoete veynzery, gaen mijn bedenking na,
Hoe gy te weten komt, dat ik heet *Philida.*

Cloris. Dat heb ik, door de Min, hier laestmael ingenomen,

Toen gy al zingende zijt in dit Bosch gekomen,
Alwaer ik zulken wond in dit mijn hert ontving,
Dat ik noch altijd blijf by dees verandering;
Verandring dien ik lief, en ook zal eeuwig lieven,
Al zou 't de swarte nijd in 't schrael gebeente grieven.
Ik kies, voor 't Hof, het veld, de schaepjes voor de schat,
Die d'alder grootste Prins, oft Koning oyt bezat.
Geen zoeter zoetheyd, als het zoet, ja zoetste leven,
Dat in een Herders staet dit groene bosch ken geven.

Philida. 't Schijnt Cloris, dat het land, en haer vermaeklijk groen,

Uw lusten nauwelijcx ten vollen kunnen doen.
Gy heb ten Hoof geleyd een ruym en weeldig leven,
En nu, van Hoveling, tot Herder u begeven,
Ey zeg! wat oordeeld gy, voor u, te zijn het best?

Cloris. Mijn antwoord is gereed; ik geef het eerst om 't leest.

In 't Hof is anders niet dan bitterheyd te vinden,
Voor zulke die hun ziel daer aen te vast verbinden.
't Hof's wellust is verdriet, bekleed met wellusts schijn;
't Hof is zoo weelig niet, als 't menig waend te zijn;
't Hof heeft zijn Hoofs verdriet, 't zy Princen, Vorsten, Graven,
Zy zijn dikmaels ten Hoof niet meer dan arme slaven.
Ia 't groots gemoed is steeds zoo aen de zorg gevest;
Dat lust, door lust vergaet, tot het gemeene best;
De zorg, begeert van eer, tot hooger eer te komen,
Die hebben met geweld het Hof zoo ingenomen,
Dat men ten Hove naeuw een Prins, oft Koning ziet,
Die niet gebonden is aen staet zuchts streng gebied.
De slechte hutjens van de Herders zijn te loven,
Ver boven 't hoog gebou van alle Princen Hoven.

Heeft Alexander den vermaerden Philozooph,
 Geen achtien Iaren tijd, in Hooffe plicht ten Hoof,
 Zijn trouwe dienst getoond? en daer na zich begeven
 Van 't Hof, en op het land geleyd een rustich leven?
 Ook Cato den Romeyn (zoo ons Plutarchus schrijft)
 Verlaet het Roomsche Hof, en langer niet en blijft
 Ten hove; daer hy 't Hof, zoo wel heeft leeren kenne,
 Dat door 't land leven, hy 't Hofs leven woud ontwenne.
 Wat Vorften zijn 'er niet al uyt het Hof gegaen,
 Om zich de slaverny van 't Hooffe luk t' ontslaen?
 Een groot getal dat, door hun voorbeeld, ons kan wijzen,
 Dat uwe leven meer is dan het Hoofs te prijzen.

Philida. 'k Heb Cloris, door uw zoet en aengename praet,
 Mijn tijd by na vergift; ey zie! de Zonne gaet
 Al onder, in het west, om morgen in het oosten,
 Door een gewenschte komst, zoo meenig ziel te troosten.
 Want al wat leven heeft krijgt leven van de Zon,
 De Zon is voor de mensch gelijk een levens bron.
 't Istijd dat ik vertrek. *Clor.* Wel lust u dan te scheyden,
 Zoo gun my d' eer, dat ik u (*Philida*) geleyde,
 Tot aen uw woning toe. *Phil.* Ach Cloris! wat een kal,
 Wie zoud mijn Lammertjes dan drijven na de stal?

Cloris. Dat is een slechte vraeg, mijn schoone Herderinne,
 Hy die u heden mind en eeuwig zal beminne.
 Laet gy 't op Cloris staen; hy zal ten Boschwaerd treên,
 En aluw Lammertjens vergaderen by een.

Philida. Neen Cloris; ik zal dat van u toch nimmer dogen;
 Maer uw geboden dienst beloonen, naer vermogen,
 Waer dat ik kan oft mach. ach Cloris! ach! wat is 't?
 Ik draeg yets in mijn hert; ik wilde dat gy 't wist.
 Ik wenschte dat ik u mijn wensch mocht openbaren.

Cloris. Ik bid u, *Philida*, wil my uw wensch verklaren.

Philida. Verklaren? *Clor.* Ia. *Phil.* O neen! neen Cloris; 'k gekker meê.

Cloris. Ey! zoete *Philida*, gun Cloris doch een beê, (rouwe.
 En zeg my wat gy wenscht. *Phil.* Neen Cloris; 't mocht my

Cloris. Hoe kunt gy zoo beveynst u doch voor Cloris houwe?

Philida. Ach Cloris! zou ik niet? het veynzen is een deugd.

Cloris. Ik weet niet *Philida*, wat gy al praten meugt.
 Waer toe is veynzen nut, een voedzel van bedriegen,
 Wie veynst, is staeg geperst in zijn gemoed, te liegen;
 Den veynzaert niemand (als die veynst) bedriegen mach,
 Want wat men veynst het moet, en 't komt ook aen den dag;
 Dies bid ik, *Philida*, ontsla u 't schadelijk veynzen,
 En meld aen Cloris eens de grond van uw gepeynzen.

Hoe na is 't Thirfus liefd die u om 't herte slaet ?

Philida. Ik Thirfus lieven ? *Clor.* Ia.

Philida. Ey Cloris ! wat een praet,
Zoud Thirfus na my zien ? neen ! die vrijd zijns gelijke ;
Men zeyd, en 't voegt ook best, de rijke by de rijke ;
Ik ben voor Thirfus niet, zoo Thirfus ook voor my ;
Min ik, het is gewis een ander, loof het vry.
De tijd eyft mijn vertrek, wel Cloris, zijt gegroet.

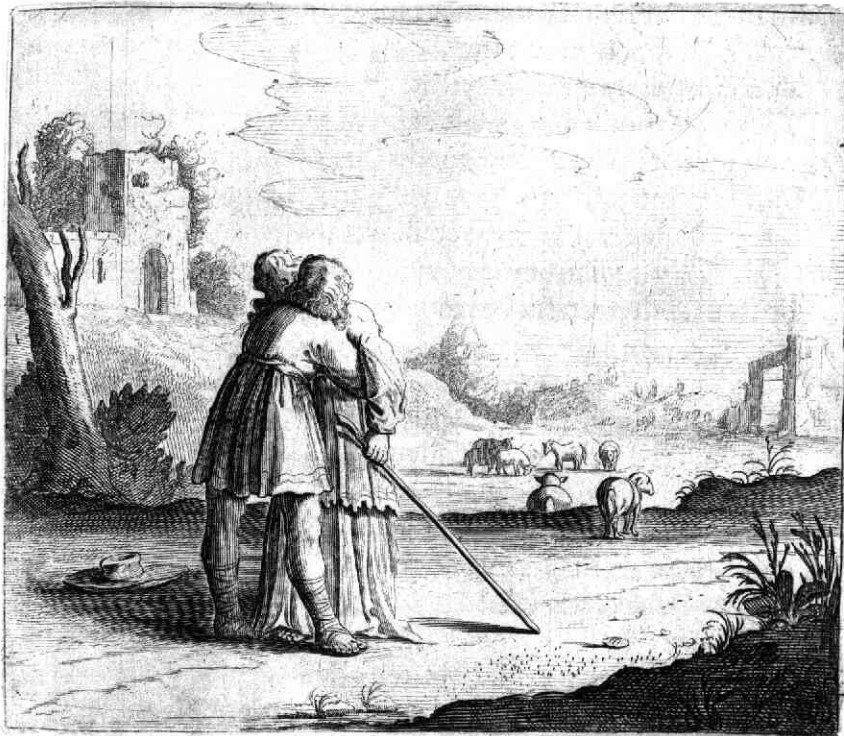
Cloris. Vaer wel. *Phil.* Eylaes ! *Clor.* Wat is 't ?

Philida. Ach Cloris ! ach ik moet !
Zacht Philida, ik wil, wat doch ? 't geheym mijns zinne,
Ontdekken Cloris. *Clor.* Lief ! *Phil.* Vaer wel.

Cloris. Ach Herderinne !

Philida. Wat zegje ? *Clor.* Niet, vaer wel, vaer wel, mijn Philida.

Philida. Ik ga tot wederziens. *Clor.* Ik oog uw stapjes na.

Philida. Ik wil, en ken niet gaen. *Clor.* Best dat ik u geleyde.

Philida. Een kusje schort 'er aen, en daer meê zal ik schejde.

Cloris. O ongeveynsde Min ! wat is uw zoetheyd zoet.

Philida. O zoetheyd die het zoet met zoo veel zoetheyd voed !

Cloris. O voedsel ! dat de mensch zoud in het sterven baten.

Philida. Nu ga ik. *Clor.* Zult gy my dan hier alleenich late ?

Philida. Ia Cloris. *Clor.* Zegt gy ja ! zoo blijft dan noch wat staen.

Philida. Waerom ?

Cloris. 'k Zal mijn gezicht wat op uw schoonheyd slaen,

En voên uw Zieltjen in het mijn, dat als gevlogen,
 Van d'aerde schijnt om hoog in Venus Troon getogen,
 Gun my, ach Philida! dat mijn gezicht wat speelt
 Op d'alder schoonste pronk, ter Wereld oyt geteeld;
 Vergun my Philida, uw schoonheyd aen te schouwen,
 Op dat mijn Ziel van u gedachtenis mach houwen;
 Mijn oogen drukken in mijn hert u beeltenis,
 Dat zoo mijn hert alleen u beeltens wooning is.
 Is 't dat gy nu vertrekt, en laet my eenig blijven,
 Zoo zal, ach Philida! 't gedacht de zinnen, drijven,
 Op 't pronck cieraet, dat mijn gezicht in 't herte toog,
 En speelen met u beeld, door het gedacht, zoo hoog,
 Dat my d' inbeelding van uw schoonheyd zal verstreken,
 Zoo veel, dat ik de tijd uws af zijns zal doen rekken,
 Tot tijds geluk aen my u by zijn weêr verleên,
 En missend Philida, met haer mijn tijd besteên.

Philida. Ach! wel bestierde tong, die alles uyt kunt spreken,
 Zoo dat het uwe min aen stof niet zal ontbreken.

Vaer wel, voor 't alderlaest. *Clor.* En noch niet eens gekust?

Philida. Houwt, Cloris, wat te goed. *Clor.* Al wat mijn Liefite lust,
 Lust my (om harent wil) gewillig te gehengen;
 'k Zal houden wat te goed en nochtans ook volbrengen.

Philida. Wel Cloris; dat komt zoet, en was 't niet al te stout!

Cloris. Te stout; ach neen! ik bid my dat ten goede houwt.

Binnen.

PHILANDER, LERINDE.

Philand. Lerinde, hoe, wats dit? my Mind gy in de schijn,
 Maer in der daed zoo zal 't alleenich Thirusus zijn;
 Wat baet my doch de gunst, en al het welbehagen,
 Dat gy uyt Liefde my dus lang hebt toegedragen;
 Ten aenzien ik in 't minst noch niet bespeuren ken,
 Dat ik verzeekert van een goede uytkomst ben;
 Dewijl ik u dan heb geliefd als mijn beminde,
 Verzocht dat gy u door beloften zoud verbindde,
 Met my te treên in d' Echt; maer laes! tot noch ontzeyd,
 Doch zoo dat ik het hield, voor dochters eerbaerheyd;
 Had gy in erenst my, mijn Liefds verzoek verboden,
 Ik had u niet geliefd, dat sweer ik by de Goden;
 Had gy op mijn verzoek, my zoo niet aengehaelt,
 Ik had mijn leven na Lerinde niet getaelt;
 Dan doch, voor u onthael, en vrundschap my gebleken,
 Sal noyt vergeldinge van dankbaerheyd ontbreken,
 Lerinde, uw verdienst te loonen na waerdy;
 Ons Liefde, ô Lerind! is maer geveynst aen my;

Voor

Voor dees tijd ben ik dan geperst van u te sçheyde.
Ik zie mijn hoop is uyt, waer toe dan langer beyde?
Vaer wel met deze kus, vaer wel dan voor het laeft,
Uw beeltenis blijft in mijn Ziel altijd geplaeft;
Den Hemel gun mijn Lief Lerinde wel te varen.

Lerinde. Ik wensch Philander, dat ik my met u mocht paren.

Philand. Lerinde, dit 's alweêr, alweêr uw oude vond,
Waer door dat gy mijn hert quest met een nieuwe wond.
Ik achten 't waer te zijn, zoo gy u woud verbinde,
Met eeden; om te zijn, ha Nimph! mijn wel beminde,
En doen toe zeggend aen Philander van uw trouw.

Lerinde. Den Hemel weet het ach! hoe garen dat ik zouw,
Maer dat ik niet en ken, door al te strikte wetten,
Doch wild gy u op hoop een wijl te vrede zetten,
Om zien, oft ons de tijd gelegenthede brocht,
Waer door dat ik mijn Liefd aen u verbinden mocht;
Ik sweer ik trachten zal met u mijn Lief te trouwe,
Philander u, die ik voor mijn beminde houwe.

Philand. Genomen ik verbey op hoop van tijds toeval,
Kunt gy verzekren my, de tijd zoo loopen zal,
Dat ongetwijffeld ik 't gewenste zal genieten,
Ik ben te vreden; en zoo niet, zal 't my verdrieten,
Dat ik een ure wacht, ik laet de jaren staen,
Dat ik vertrouwen zoud op zulk een ydlen waen;
O neen! 't is lang genoeg my daer meê op gehouwen,
Ten zy dat gy my doet beloftenis van trouwen;
Ik zal na deze uur, noyt denken om de min,
Maer drijven al de lust tot minne uyt mijn zin.

Lerinde. Philander zoud gy dan Lerinde zoo vergeten?

Philand. Lerinde, 'k heb mijn tijd te vruchteloos versleten,
In zulke schijn-liefd als gy aen Philander toond,
Waer door gy my gebracht hebt in een qua gewoont;
Dit is de laeste mael, dat ik het u zal vragen,
Oft gy beloven wild, uw Liefd, u welbehagen,
Te toonen niemand als Philander, die geen meer
Uw Min verzoeken zal, na deze reys, ik sweer;
Nu zegt my hoe gy wild, nu zegt my of, oft an,
Op dat ik weet waer na dat ik my voegen kan.

Lerinde. Philander, 't schijnt ik zal met Thirus moeten trouwe.

Philand. Waerom (Lerinde) my dan dus lang opgehouwe?
Waerom Philander dan zoo vele gunst verleend,
Indien (Lerinde) gy Philander niet en meend?
Waerom zoo meenigmael met my alleen gezeten?
Waerom mijn schoone tijd zoo vruchteloos versleten?

Waerom my aengehaeld, gehouden meenig nacht?
 Tot dat Aurora ons de blonde morgen bracht;
 Waerom zoo gunstig my geoffert uwe leden?
 Waerom (zeg ik) waerom zoo vele vrygheden?
 Die ik van u genoot, en gy genieten liet,
 Daer gy uw Thirfus mind, en meend Philander niet.
 Heb ik niet meenigmael Liefds wetten overtreden?
 Hebt gy die vryigheyd niet williglijk geleden?
 Heb ik uw Maegden schoot (Lerinde) niet genaekt,
 En buyten Liefdens wet u lichaem aengerackt?
 Al wat de zoete min, mijn grage lust kon biede,
 Liet, ô Lerinde! gy, als slapende, geschiede;
 Treed eens in u gemoed, ziet wat 'er is gedaen,
 En of u d' eer gebied Philander af te gaen;
 Doch 't is mijn wil, dewijl ik twijffel in het weten,
 Hoe gy Lerinde, u met and'ren hebt gequeten;
 Ik eyndig mijn verhael, het is u wel bekend,
 Indien ik had gewild, uw eere waer geschend;
 Fy my, ik haet de uur, dat u lichtvaerde treken,
 Tot zulken eynde dan Philander zijn gebleken.

Lerinde. Philander, ik en had uw heufheyd noyt vertrouwt,
 Dat gy mijn vryigheyd ten snoodsten duyden zoud;
 Ik ken 't, ik heb misdaen, my in mijn plicht vergeten,
 Maer dacht noyt dat het my zoo vuyl zoud zijn verweten;
 Philander, had gy my niet tot dien val gebracht,
 Ik zweer het u, ik had het nimmermeer gedacht;
 Had ik u niet bezind, ik had het niet geleden.

Philand. Lerinde 't geen gy zegt strijd tegens uwe reden;
 Had gy my wel bezind, waerom my dan ontroofd,
 Het geen mijn minne zocht, aen anderen beloofd?
 Had gy my wel bemind, gelijk ik vast vertrouwde,
 Waerom geen trouw beloofd? ach! dat de Goden woude,
 Dat ik Lerinde noyt mijn leven had gekend,
 Zoo had ik niet uw eer, nocht ook de mijn geschend.

Lerinde. Vertrek, vertrek van my Philander, uyt mijn oogen,
 Mijn schaemt kan langer niet u aenschijn hier gedogen;
 Vertrek, oft ik vertrek, gaet weg, laet my alleen,
 Dat ik (zoo achterhaeld) mijn droeve ramp beweene.

Philand. Lerinde, u bedaer. *Ler.* Ik ken zoo niet bedaren,
 Eylaes! wat spokery, komt voor mijn oogen waren;
 Zie daer Philander, eens gezeten op een stier,
 En drijft Lerinde weg, weg spokery van hier;
 Weg met uw nare schrik, weg met uw vieze grille.
 Daer Thirfus! daer, wat mach den schellem hebben wille?

Gaet

Gaet weg, ik wil u niet, ô neen ! ik wil 'er van ,
 Weg Thirfus, Thirfus weg, Philander is mijn man ;
 Philander ? ja, ô neen ! ô neen ; 'k moet Thirfus trouwen ,
 'k Heb my aen hem verlooft, 'k moet mijn beloften houwen.

Philand. Lerinde, ach ! hoe is 't ? *Ler.* Philander, hoe zou 't wezen,
 Mijn hertjen is belaft, met angst, met zorg, en vreze ;
 Philander, ach ! het schijnt my 't hert aen stukken barft ;
 Philander, 't schijnt de Ziel my uyt het lichaem parft ;
 Philander, 't schijnt de Dood my dood met duyzend plagen ;
 Philander, 't rouwt, my dat ik my zoo heb gedragen ;
 Philander, 't rouwt, my dat ik heb mijn Liefd verzeyd ,
 Al eer ik u oyt zag, oft kreeg genegentheyd ;
 De Goon zijn mijn getuyg, hoe wel ik u mach lijdén,
 Waer door inwendig ik gevoel een bitter strijden ;
 't Is al een wijl verleên, dat Thirfus my verzocht
 Tot mins beloften, die ik aen hem heb volbrocht ;
 Zoo dat ik buyten weet mijns Vaders my verloofde ,
 't Geen, door een lang vertrek, allengskens weêr verdoofde ;
 En ondertuffchen viel mijn zin op u, ô rouw !
 Op hoop dat Thirfus my in vryheyd stelle zouw ;
 En wijl ik niet en ben van zijn beloft ontslagen ,
 En (zonder zijn verlot) u Liefde heb gedragen ;
 Bid ik (Philander) ach ! dat gy mijn doch verschoont ,
 Dat ik my al te vry heb, buyten plicht, getoond ;
 Derhalven bid ik u met uytgestorte tranen ,
 Dat gy ons vryigheyd aen niemand wilt vermanen ,
 Maer dat gy my vergeeft al wat ik u misdeed.

Philand. 't Geen ik u heb misdaen, is my van herten leet ;
 Philander nimmer zal zoo reed'loos zijn bevonden ,
 Dat hy (die d' oorzaak zocht) zoud melden anders zonden ;
 Lerinde, wild gy noyt van welvaerd zijn beroofd ,
 Trouwt niemand als die gy uw trouwe hebt beloofd .
 Geluk, en al 't geluk wil u den Hemel gunnen ,
 Dat ik Lerinde zoud op aerde wenschen kunnen ;
 Leefd met uw lieve Lief, en blijf hem zoo wel by ,
 Dat het de Goden zelfs een wel gevallen zy ;
 Vaer wel, met deze kus, hier meê zal alles rusten ,
 'k Wensch u met deze kus, de wensch van al uw lusten. *Binnen.*

D E R D E H A N D E L I N G .

P H I L I D A , C L O R I S .

Philida. **W**el El Cloris, kunt gy noch niet dat ik wensch ver-
zinnen?

Cloris. Wel dat gy Mind, maer niet wie dat gy moogt
beminnen.

Philida. Een die my nieten mind, ach Cloris! is 't niet vreemt,
Dat ongemind te zijn, mijn minne oorsprong neemt?
Wat is 't eylaes! ik wil, en kan mijn grond niet zeggen,
Vermits geen Dochter voegd haer Liefde eer te leggen,
Eer zy verzekering van Minnaers Liefde heeft,
Dies Philida bedroeft in Liefdens quelling leefd.

Cloris. Wie is daer oorzaak van? ey! geef my dat te kennen.

Philida. Neen Cloris. *Clor.* Waerom neen?

Philida. 'k Zou daer mijn Eer meê schennen.

Cloris. Uw Eer (in deze zaak) en lijd gantsch geen gevaer.

Philida. Te melden van de min, voegd hem, maer geenzins haer.
Neen Cloris, best zal 't zijn,

Dat ik de Min met pijn,
Met quelling, en met smerte,
Doof in mijn lievend herte;
Eer mijn verliefde zin,
Zoud tuygen wien ik Min,
En zoo (door minnens hette)
Mijn eerbaerheyd besmette.

Cloris. Ey Philida! bedenkt,
Dat dat geen Eer en krenkt;
Te melden zulk begeeren,
Doet Liefde meer vermeerren,

Mits dan u Liefde toond, een onbeveynst gemoet.

Philida. Een Dochter queest haer Eer (zeg ik) zoo zy dat doet.

Cloris. Wel waerom staet het dy,
Zoo wel, als mijn, niet vry?
Te toonen dat uw zinnen,
Genegen zijn te Minnen.

Philida. Om dat het oud gebruyk ons zulke wetten geeft.

Cloris. Daer Liefde keur gebied, 't gebruyk geen plaets en heeft;
De Liefd verwind het al, waer vindmen zulke wetten,
Die Liefdens zinne keur ter zijde kunnen zetten?
Indien oprechte Liefd uw zinnelijkheid beheerd,
Waerom vermeugt gy niet te melden zulk begeerd?

Gy

Gy draegt verholen Min, wie zal uw Min beloonen,
 Oft ken het doen, ten zy die gy mind, wild betoonen,
 Dat gy hem liefd; want wat is Liefde zonder daed?
 Niet anders (Philida) als vruchteloze baet;
 Daer zeker niet dan niet tot voordeel is te vinde,
 Die nimmermeer bemind verplicht zich aen 't beminde;
 Hoe ken Liefd Liefde zijn, ten zy Liefd Liefde doet,
 En dat men Liefde draegt uyt Liefde blijken moet,
 Oft hy oft zy eerst liefst, is daer wat aen gelegen?
 Als tusschen beyden Liefds voldoening werd verkregen;
 Zoo veel vermach de Liefd, in u, als oock in my,
 En daer zy eerst begint, blijkt dat haer werking zy;
 Genomen Philida, kreeg zin om my te Minne
 (Uyt goe genegenheyd) met hert, met Ziel, met zinne,
 't Welk gy betoonden my; zoo bleek der Liefden kracht,
 En door Liefds werking werd van my Liefds waerd volbracht,
 Als ik zoo uw gunst geneygt tot my mocht vinden,
 Ik Liefde, 't geen ik niet zoud derven onderwinden;
 't En waer de Liefdens gunst aen my voorzeyde, dat
 Uw goe genegenheyd tot my behagen had;
 Dan loond ik Liefd met Liefd, wat schande kon dat wezen?

Philida. Ach Cloris! 'k heb het al te veel gezien voor dezen,
 Dat Dochters zinnelijkheid, en aengeboode Min,
 Een spot was over straet; zoo dat daer door mijn zin,
 En Liefdens zinnelijkheid, zoo veer noyt zullen dwalen,
 Dat oyt beveynst Minnaer, mijn Liefd zal achterhalen.

Cloris. Dewijl de zoete Min, mijn Minnend hertje drijft,
 Dat het niet langer in zijn zoete smerte blijft,
 Zoo bid ik, neêr geknield, uytmuntend Herderinne,
 Dat gy eens proeve toont van ongeveynsde Minne;
 't Schijnt met mijn stoute eys oft ik de goden terg,
 Dat ik u, Philida, om my te Minne verg;
 Waerom zoud ik ook niet, 't bestaet in rechte Minne,
 Wie minde niet, ô goôn! zoo schoone Herderinne;
 Moght Cloris dat geluk van Philida geschiên,
 Dat Cloris waerdig waer uw gunst tot hem te zien;
 Mocht Cloris, goede goôn, dit lukkig luk genieten,
 De bergen, boomen, ja de kristalijne vlieten
 Van frissche beeken, en van zuivre water bron,
 Ia alles wat in 't wout vermaking geven kon,
 Dat zoud om Cloris luk, gelukkig verblyen;
 De vogeltjes in 't bosch, de bloempjes, daer de byen
 Haer zoetheyd zuigen, uyt de dichte lom're blaên,
 Daer roos, daer vyolet gemarmert onder staen;

Dat

Dat al te zamen, zoud in dubble vreugd geraken,
En over Cloris luk, een blijde lofzang maken.

Indien gy Herderinne
Getuygde my uw Minne.

Philida.

Oft ik van Minne sprak,
En dat 'er dan ontbrak,
De gunst; die gy mocht meene,
Dat ik u zoud verleene.

Wat baten 't Cloris dan, als hy mijn Min mocht vijne,
Misgunstig aen de zijne.

Cloris.

Dan zoud ik, Philida,
Op hoop van uw gena,
In dienften, en gebeden,
Mijn leven lang besteden;
Op hoop, dat met 'er tijd, ik uw verliefde zinne,
Tot my waerts mogte winne.

Philida.

Maer oft dan waer zoo vert,
Dat ik mijn Ziel, en hert,
Al over had gegeven,
Om Echtelijk te leven;
Wat middel, Cloris, dan om die begonne zaken,
Tot een goed eynd te maken?

Cloris.

Geen middel, als de dood,
Hulp Cloris uyt de noot.
'k Zoud al mijn Leve dagen,
Mijn droef verlies beklagen;
En over 't ongeluk van Philida te derven,
Uyt rechte liefde sterven.

Philida.

Neen Cloris steld, door reën,
Uw onrust wat te vreën.
Denkt wat de Goden voegen,
Dat moet ons wel genoegen.
Ach! 't is mijn zelfs verdriet dat ik na mijn behagen,
Tot u geen Liefd mach dragen.

Cloris.

Gund gy uw liefd de mijn,
Waerom ken 't dan niet zijn,
Dat gy, na keur uw's zinnen,
Zoud Cloris mogen Minnen?

Philida.

Om dat ik niet en ken,
En zelf mijn zelfs niet ben.
Door een verloofde trouwe,
Die ik zal moeten houwe.

Cloris.

Verkeerd uw vreugd in rou, gy velden en rivieren,
Staekt pluymgedierte, staekt u vrolijk tierelieren,

En schrield met droeve galm, en yffelijk geluyd,
 Mijn onverwacht ellend op 't alderdroevigst uyt;
 Gy Nymphjes van het Bosch, en van de waterstroomen,
 Beheerschers van het Wout; gy Bergen, Boffchen, Boomen;
 Gy alles zyt getuyg, dat ik te Boschwaerd quam,
 Alleen om Philida; (ten Hoof mijn affcheyd nam)
 O yd'le hoop! gegrond, op zinneloos behagen.
 Bedroefde stond, die ik te recht wel mach beklagen,
 Dat mijn gedachten oyt vertrouwden op de min.
 O Min! in welker hoop, ik my bedrogen vin;
 O Min! hoe zal mijn hert uw heete brand uyt smooren?
 Nu my zoo schielijk slaet een donder in mijn ooren,
 Een blixem in mijn Ziel, een onweêr in het hert,
 Waer door ik als een Schip op strand gesmeten werd,
 Van levens hoop berooft, door kracht van woeste golven.
 'k Ly Schip-breuk aen mijn min, zoo dat ik gansch bedolven,
 Bedompeld in een Zee, van woeste Baren, smoor;
 Indien ik Philida niet anders spreken hoor.
 Ik loof niet Philida, als ik my recht bepeynze,
 Oft gy (om d' erbaerheyd) voor Cloris schijnt te veynze;
 Om eens een proef te zien, hoe ik my in mijn rouw,
 Van Mins verlies, aen u, ach! schoonste dragen zouw;
 Luft u daer teeken van, gy zult niet meer behoefte,
 Als my in Doods gevaer, te stellen, om te proeve;
 Oft ik zoo Lief het lieve leven wel bemin,
 Als d' aengename Ziel, van u, mijn Herderin;
 Ziel die mijn Ziel gebied, ootmoedig neêr te buygen,
 Mijn ongevalste min een Herderin te tuygen;
 Een Herderin, die meer vermach als eenig Vrouw,
 Die ik de waerdichste op 's wereld bodem houw;
 Al waert dat my 't geluk, ten Hemel had verheven,
 't Gebied van Volk, en Land, ja Koningrijk gegeven,
 'k Verliet het al te zaem, ach Philida! alleen,
 Om u, (als mijn Godin, ge-eerd en aengebeên.)

Philida. Wiens wan geloof zoo groot dat zy niet zoud vertrouwe,
 't Geen Liefd u spreken doet, dat gy daer woord zoud houwe.
 Den loozen Angelaer het bitter dekt met zoet,
 Dies 't Visjen, dat niet weet waerom dat hy het doet,
 Bekoort werd, door het zoet, en met het zoet gevangen,
 En, zonder 't zoet genot, blijft aen het hoekjen hangen;
 Zoo 't Cloris u geliefd met mijn wat voort te gaen,
 'k Zal u van deze zaek wat breeder doen verstaen.

' Samen Binnen.

CLORIS

C L O R I S komt, na weynig paufering, vveder uyt.

Cloris. Zoo 'k flus mijn Herderin betuygde hoe 'k haer minde,
Betuygde zy dat zy Philander meer bezinde,
Dan my. Ach Hemel ! geef aen my, rampfalgig menfch,
Dat, van Philander, ik, tot mijn geluk en wenfch,
Verkrijg , dat hy zijn liefd op hare liefd niet zette,
Zoo kost gy, Philida , my 't Minnen niet belette.
Ik fpreek als onbedocht , door Liefde, buyten reên,
Best dat ik zelve ga eens na Philander treên,
Om hooren oft zoo is, als Philida my zeyde ;
En oft hy op Lerind' zijn Liefde niet en leyde ;
Dat ga dan naer hem toe , hy is de rechte Man
Die Cloris van zijn druk en lijden helpen kan ;
*Philan-
der uyt.* Zie daer zeer wel te pas komt my Philander moeten ;
'k Ben u (mijn Vrund verplicht eerbiediglijk te groeten.

Philand. En van gelijken ik, my Cloris 't uwaerts draeg.

Cloris. Dank zy mijn Vrund, die ik, uyt ware vrundfchap, vraeg,
Hoe 't met uw Liefde staet, zeg, hoe is het gelegen ?
Zal uw gewenfte wenfch noch niet haest zijn verkregen ?

Philand. Vrund Cloris, dien ik als een goede vrund vertrouw,
Onmog'lijk, dat ik yets voor u verborgen houw.
Weet dat ik heb gemind, gevrijd in zulker voegen,
Dat Minnaer aen zijn Lief, noyt meerder kon genoegén ;
Van vriendelijk onthael, van gunft, van vrycry,
Ia alles wat ik kon bedenken deed zy my.
Ik (op haer zoet bedrog) ging ftellen mijn vertrouwen,
Op een onvafte grond mijn vafte Liefde bouwen ;
En meenden ik ging vafst, maer doen ik vaftheyd zocht,
Bevond ik, dat ik niet op 't achterft had gedocht.
Lerinde was 't mijn Vrund, die my, door hoop, toezeyde
't Geen zy my naderhand met liften weêr ontleyde.
Lerinde (Cloris Vrund) met Thirfus trouwen zel.

Cloris. Met Thirfus ? *Philand.* Ia met hem.

Cloris. Ik loof het niet. *Philand.* Ik wel.

Cloris. Zoo zie ik wel, men mach op menfchen niet vertrouwen.
Zeyd my haer Zuffter niet, dat zy veel liever wouwen,
Dat haer Lerinde met de flegfte Herders knecht,
Als wel met Thirfus zoud begeven in de Echt.
Doch Vrund, ftel u te vreên, 'k heb ftof om ute peyen,
'k Weet eene dieu Liefd , en graeg om Min zoud vleyen,
Waert dat de eerbaerheyd haer zulcx niet ontried.

Philand. Mijn Vrund, wie is 't ? *Clor.* Ik derf haer (lacy!) noemen niet,
Maer

Maer weet dat zy u Liefst , en hert'lijk heeft verkooren.

Philand. Zy is dan die zy is, 't is Cloris al verlooren ,
Nu ik Lerinde mis, is al het minnen niet ;
Al waert een Koningin, het waer mijn maer verdriet ;
Dat ik gedachten kreeg een ander Nimph te trouwen ,
Neen Cloris; neen, ik hou voortaan geen meer van Vrouwen,
Ik ban de minne weg, en vlucht als Baling voort ,
Daer niemant van my weet, daer niemant van my hoord ;
Ik ga door Berg en Bosch, verslijten mijne dagen ,
Ter liefde van mijn Liefd, Lerinde toe gedragen.
Met u verlof, mijn Vrund, met u verlof, ik ga ,
Daer ik, met droeve smert, beweenen zal mijn scha.

Cloris. Philander, Vrund, hoe dus ? waer is de moet gebleven ?
Waer meed gy and're plagt zomtjids, wat moets te geven.
Philander, ken de Min ontmannen zoo een Man ?
Zoo zeg ik, dat geen kracht de Min verwinnen kan.

Philand. Vaer wel, mijn Vrund vaer wel.

Cloris. Philander, zoud gy 't meenen ?

Philand. Ik meen 't. *Clor.* Het is te kinds, zoo moedeloos te weenen ,
Te zuffen om een Vrouw, daer zoo veel Vrouwen zijn.

Philand. 't Verlies van een is my een doodelijke pijn.

Cloris. Die pijn gy licht weêr met een ander kunt verzoeten.

Philand. Gy spreekt als onverzocht.

Cloris. Nochtans mijn Vrund, wy moeten
Doen blijken, dat, in noot, de kloekheyd van een Man,
De sware lasten, van de rampspoed dragen kan.

Philand. Ha Cloris ! 't is geen kunst een ander troost te geven ,
Maer die in rampspoed is, en duydelijk ken leven ,
Daer hangt wat meerder aen ; dit is 't geen my ontbreekt ;
En 't is doch al vergeefs, wat gy my hier van spreekt ;
Nu ik Lerinde mis, nu mis ik zin, en reede.

Cloris. Philander, werd 'er om de Min zoo veel geleede ?
't Is meer als ik oyt dacht. *Phil.* Meer als u is geschied ,
Door d' onervarentheyd, zoo weet gy 't leyder ! niet.

Cloris. Nochtans, wie rampspoed treft, moet op 't verand'ren hoopen.

Philand. De rampspoed reden roofd, en doet ons hooploos loopen.

Cloris. De reden (dieze wil gebruyken) meer vermach.

Philand. In een rampzalig mensch, men zelden reden zag.

Cloris. Geen ramp zoo groot, of rede ken de smert verzoeten.

Philand. Ach Cloris ! rampspoed tred de rede met de voeten.

Cloris. Een redelijk mensche steld zijn ramp aen redens wet.

Philand. Wie in de rampspoed is, de reên ter zijde zet.

Cloris. Philander ga met my, ik moet u moed aen spreken ,
De beste vrundschap is altijd in noot gebleken. *s' Samen binnen.*

Philida. Als ik met Cloris flus ging langs dees groene paên,
 Doen gaf hy my zijn Min hart-grondig te verstaen,
 Dan doch ik veynsden my Philander te beminnen,
 Om daer door eens te zien de neyging van zijn zinnen;
 En of de Min hem ook geworteld was in 't hert,
 Dan of hy maer uyt lust daer toe gedreven werd;
 Ach! vind ik hem stantvast, hy zal mijn Min genieten.
 Ik zet my hier wat neêr; ach! kristalijne vlieten,
 Hoe çierlijk is 't çieraed van uwe zuyvre bron;
 Ach! dat uw koele stroom mijn hette blussen kon!
 Ey! mijn verliefde hert, mijn Cloris, mijn beminde,
 Ik klaeg vrypostig uyt, hier onder deze linde,
 De quelling dien ik laes, om u, mijn Cloris, ly;
 Kom Cloris, kom mijn Lief, en rust u wat by my.
 Ik wil met vreugd mijn hert (tot zijne komst) vermaken,
 Ik weet een liedje? kon ik op de wijs geraken,
 Ik zong het; licht de wind tot hem de weerklink joeg,
 En hem de zin van 't Lied tot op zijn hartje droeg.
 Laet zien, hoe is 't begin? ik weet, ey pluymde dieren,
 Heft onder 't zoet gezang u vrolijk tierelieren,
 Bootst al de woordjes na, geeft Cloris te verstaen,
 Dat Philida (uyt Liefd) met Minne is belaên.

Zy Zingt:

GY die de staet van 't Hof,
 Gy die de roem, de eer van werelds pracht, door Min,
 Ruylt aen het blader lof,
 En aen de Liefde van uw lieve Herderin:
 Is Liefd zoo zoet, dat u verliefd gemoed
 Doet blijken, dat geen staet, trouwe Min te boven gaet?
 O Min, ô zoete Min!
 Die Cloris in het hert, my in de boezem brand,
 En woekert zoo diep in,
 Zoo dat de Liefde gaet, ver boven mijn verstand:
 Is Liefd zoo zoet, dat u verliefd gemoed
 Doet blijken, dat geen staet, trouwe Min te boven gaet?
 Zoo zal ik dan tot loon,
 Dees uw getrouwe Trouw, die gy aen my bewijst,
 Niet met een Konings Kroon
 Vergelden; maer met Trouw, die zelfs uw trouwheyd prijst:
 Is Liefd zoo zoet, dat u verliefd gemoed
 Doet blijken, dat geen staet, trouwe Min te boven gaet?

Ach!

Ach! Cloris, 't schijnt mijn ziel, mijn hertjen, en mijn zinne,
 Genieten Hemels vreugd, door 't voedzel van u Minne.
 Ach! Cloris is u Liefd zoo Trou, dat gy verlaet
 En wisselt Hooffsche Eer, om slechte Herders staet?
 Zoo zal ik (om u Trouw) met Trouwe Min te loonen,
 My naer u lieve wil, in 't zoete minne toonen.
 Waer zijt gy, ach! mijn hert? waer dwaeld gy doch al heen?
 En laet uw Philida zoo langen tijd alleen.
 Zieik daer Thirfus niet? hy is 't, ik wil vertrekken,
 En gaen na Cloris toe, om hem mijn Min t' ontdekken. *Binnen.*

THIRSVS voor de deur van LERINDE.

- Thirfus.* Rijst op, mijn Nymph, rijs op den dag die komt aendringen,
 Ey! hoor, den wachter blaest het daget in den Oost;
 Ik hoor de Vogeltjes haer morgen deuntjes zingen,
 Die d' Echo in het Bosch, met zoet geluyd na bootst.
 Rijst op Lerinde, rijst, de nacht die is gescheyden,
 Den ochtend rood gekaekt, die komt ons weder by;
 Ik hoor dijn Lammertjes, al blatend u verbeyden,
 Kom drijft uw Schaepjesuyt, en wandelt wat met my;
 Hier door dees klaver laen, daer kristalijne vlieten
 Uyt borlen van de grond, en stralen op der aerd;
 Laet my (Lerinde) daer mijn lieve lust genieten,
 Nu dat mijn Zieltje, met u Zieltjen is gepaert.
- Lerind.* Hoe Thirfus! hoe dus vroeg hier in het bosch te dwalen,
 Al eer den dageraad haer liefelijke stralen
 Van d' Hemel neder stort. *Thirf.* Lerinde, lief ik moet
 Op offeren, voor 't eerst, aen u mijn morgen groet;
 Gy vraegd wat my hier drijft, mijn lieve herderinne,
 Het is een zoete lust van liefde, en van minne.
- Lerind.* Ach Thirfus! ach ik schrik! *Thirf.* Lerinde, lief, waer voor?
- Lerind.* Ik schrik, eylaes! als ik de min maer noemen hoor.
- Thirfus.* Hoe schrikt gy voor de min. *Ler.* Mits ik geen min mach lyen,
 Dies bid ik, Thirfus! staekt u minne, en u vryen,
 De min is my een plaeg, een pijn, en wreede smert;
 En heb ik oyt gemind, dat rouwd my in mijn hert.
- Thirfus.* Lerinde, wat is dit? *Ler.* Ach Thirfus! wat zou 't wezen?
 't Is waer, dat ik mijn gunst, en vrundschap u voor defen
 In 't minnen heb getoond, maer ach! dat is geschied,
 En waer het niet gedaen, geloofd, ik deed het niet.
- Thirfus.* Lerinde, lief, hoe dus, hoe dus verkeert van zinne?
 Lerinde! meend gy 't ook? oft veynst gy in uw minne?
 Hebt gy, op mijn verzoek, uw trouw my niet beloofd?
- Lerind.* Toen brande my de min, nu is die uytgedoofd,

Dies baerd min my berou.

Thirfus. 't Berou en kan niet baten ,
Lerinde die en mach haer Thirfus niet verlaten ;
Beloften maken schuld, Lerinde is mijn Bruyd.

Lerind. Mits min berou gevoeld, zijn die beloften uyt.

Thirfus. Berou heeft hier geen kracht beloftenis te breken ;
Lerinde ! gy en meugt uw trouw niet tegen spreken ,
Gy zijt aen my verlooft, ik zal u noyt ontslaen.

Lerind. 'k Ontsla my zelfs , vaer wel, mijn minne is gedaen. *Binnen.*

Thirfus. Hoe los, en ligt is 't hert der Maegden, in het minne ;
O wispeltuergen aert ! hoe speeld gy met uw zinne ,
Hoe schielijk dreyd uw wil, hoe haest zijt gy verkeerd,
Hoe schoon in uw beloft, hoe valsch in uw begeert ;
Is dit gelijk 't behoord ? mins lust met my te plegen ;
Lerinde ! gaet uw min op zulke valsche wegen ?
O Goon ! dat had ik noyt Lerinde toe vertrouwt ,
Ey ! luyfter na mijn klagt, gy Nymphjes, van dit wout ;
Aen wien ik al mijn leed, en droeve noot wil klagen ,
Hoe is het mogelijk dat Maegden haer zoo dragen ?
Dat zy in haer gevry (om minnelust te voen)
Den minnaer al zijn wil, in 't minnen, laten doen ;
O maegdelijke min ! berooft van schaemt en deugde ,
Wat heb ik menigmael genoten minnens vreugde ,
Als my Lerinde, laes ! omhelsde in haer schoot,
Wiens ontrouw mijne Liefd zal slijten door de dood. *Binnen.*

VIERDE HANDELING.

PHILANDER met een boeren Py.

DE blonde dageraet ,
Verspreyt haer glants de telgjes door, en door ;
Het morgen sterretje staet,
En flikkerd met haer straeltjes lieffelijk voor
De vensters van mijn Nymphjens tent ,
Al waer ik niemant zie omtrent.
't Gevogelt in het Wout ,
Van blijdschap dertel speeld, en tiereliemd ;
De telgjes nat bedout ,
(Met blader loof en bloeyzeltjes verçiert ,)
Geruygen al de zoete Min ,
Van mijn verliefde Veld-Godin.
Wiens leden af-geslooft ,
Door 't Vryen van de lieve lange nacht ;

Leggen

Leggen door slaep berooft,
 Van zoete Min, en Minnelijke macht,
 Zy ronkt met zoete zugjes uyt,
 Kom Thirfus, by u lieve Bruyt;
 Wat zoete dromen zijn 't,
 Die gy zoo zoetjes premeld binnens monds,
 Eylacy! zoo het schijnt,
 Acht gy Philander niet die zoo goet ronds,
 Hier onder deze groene tak,
 Lerinde eerst van 't minnen sprak.

Wat vrye vryigheyd,
 En is 'er in ons minne niet geschied,
 Philander droevig schreyd,
 Nu dat Lerinde Thirfus Minne bied,
 En slaet Philander voor het hoofd,
 Nu gy zijn zinnen hebt gerooft.

't Gaet by de Herders om,
 En by de Herderinnen is 't gemeen,
 Zoo 'k in 't gezelschap kom,
 't Is al Philander heeft een blaauwe schein,
 Philander leefd in swaer getreur,
 Lerinde gaet met Thirfus deur.

Nu heb ik dan (mijn Lief!) nu heb ik voorgenomen,
 Dat ik niet meer en zal by u Lerinde komen,
 Maer my tot eenzaamheyd in woeste wildernis
 Begeven, nu ik u mijn Lief, mijn leven mis.
 Vaer wel mijn Lief, vaer wel mijn Lief, maer anders Vrouw,
 Mijn Lief, om dat ik van uw Liefd gedacht'nis hou,
 Gedachtenis die noyt zal uyt mijn Ziel geraken,
 Gedachtenis die my een Altaer zal doen maken,
 In 't binnenst van mijn Ziel, in 't diepste van mijn hert,
 Daer uwe beeltenis steeds aen gebeden werd;
 Een Altaer, daer het vuur zal van mijn Liefde branden,
 Een Altaer, daer ik u doe daeg'lijcx offerhanden,
 Een Altaer, daer u beeld, zal als voor oogen staen,
 En daer ik neêr gekniel, Lerind zal bidden aen;
 En zoo mijn levens tijd mijn Lief ter eeren slijten,
 Tot my de bleeke Dood ter aerden neêr komt smijten;
 Vaer wel dan Lief, vaer wel, vaer wel genoten vreugd,
 Waer aen Lerinde gy, noch vaek gedenken meugt.
 Vaer wel verlopen vreugd, vaer wel verlopen luste;
 Vaer wel ach! zoete mond, die my zoo dikmaels kust;
 Vaer wel Lerinde Lief, gedenkt aen mijn vertrek,
 En dat ik u daer meê mijn trouwe Min ontdek.

Ach Lom're blaedjes, die de woordjes, ja gedachjes,
 En al het zoet onthael van vriendelijke lachjes,
 Zoo meenig duyzend reys, hebt op dees plaets verspied,
 Vaer wel, getuygen van mijn lijden en verdriet. (nen,
 Wanneer een schrale Dood my 't vleesch stroopt van de bee-
 Wie zal, Lerinde, dan Philanders dood beweenen?
 Wie d' uytgeteerde romp bedelven in de Aerd?
 Wie bidden dat mijn Ziel toch gaet ten Hemel waert?
 Wie zal de Goon ten dienst het heylig Altaer stookten?
 Wie met geheyligt vuur gewijde Wierook smookten?
 Op dat mijn bleeke schim noyt voor uw oogen sweeft,
 Maer in een stille rust der eeuwigheden leeft;
 O Zael'ge Goon! ik zal tot uwe offeranden,
 De Wierook van mijn Liefd, hier in dit hert doen branden,
 Al eer d' hol oogde Dood, my met haer schichten raekt,
 En van Philanders vleesch een aes der Wormen maekt.
 Vaer wel dan Lief, vaer wel, vaer wel, vaer wel Lerinde,
 Vaer wel mijn lieve Lief, vaer wel mijn wel beminde.
 Vaer wel ik scheyd van u, en draeg in deze steê,
 (Door een geheugenis) mijn afgodinne meê.
 Vaer wel voor 't alderlaest, nu is het tijd te scheyde.
 Vaer wel, geluk en heyl tot 's levens eeuwigheyde.
 De Goden gunnen u, zoo veel als ik u wensch.
 Vaer wel verlaten Vrou, van mijn rampzalich mensch. *Binnen.*

P H I L I D A.

Zy
 spreekt.

'k Ontwijk het stralen van de Zon,
 Gins achter Berg, en Boomen,
 Dicht by de overschauwde bron,
 Daer Cloris placht te komen.

Zy zingt.

*Die of zyn Minne van my trekt,
 Oft op een aer gaet stellen,
 Oft met de Minne spot, en gekte,
 Om Philida te quellen.*

Zy
 spreekt.

Luft u te quellen, quelt me vry,
 Mijn Liefd zal 't al verdragen,
 Indien 't uyt rechte Liefde zy,
 Ten zal my noyt misnagen.

Zy zingt.

*Ik zal hier ginder in het groen,
 Mijn Cloris komst verwachten,
 En daer een middag slaepjen doen,
 Om voeden mijn gedachten.*

Zy
 spreekt.

Met droomen die 't verliefde bloed,
 Tot in 't gedacht doet stijgen;

Geef

Geef Goon dat ik van Cloris moet,
Yets in mijn droomen krijgen.

Zy zingt.

*Ik zal gaen drukken met mijn hand,
De naem, van mijn beminde,
Hier met mijn staf in 't natte zand,
Oft snyens op een Linde.*

Zy
spreekt.

Oft vlechten aen een Roozen-hoet,
Mijn Cloris naem met Bloemen,
Op dat hy ziet wat Liefde doet,
Om hem mijn Lief te noemen.

Zagt, zien ik daer mijn Cloris niet,
Gins achter geene Linde?
Het schijnt dat hy my niet en ziet,
Oft niet zal kunnen vinde.

C L O R I S.

Cloris.

Koft gy (lieve Lommer) spreken,
Oft betoonen eenig teken,
Van mijn overtrouwe Min;
Die ik met een welbehagen,
Heb getrouwelijk gedragen,
Tot mijn lieve Veld-Godin.

Heb ik niet de Hooffsche staten,
't Hof, en Hooffsche eer verlaten?
Ia mijn zelve zoo verneert;
Dat ik d' eer van Swaerd, en Wapen,
Zocht te ruylen aen uw Schapen,
Maer tot noch toe niet begeert.

Philida, al mijn gepeynzen,
Achten al u weyg' ren veynzen,
Niet zoo koel als gy u houd;
Niet zoo ang voor Cloris Minne,
Weyg' rig met verliefde zinne,
Schoonste Herderin van 't Wout.

Schoon gy waert een Koninginne,
Meerder kost ik u niet Minne,
Waerder kost gy my niet zijn;
Meerder Liefd kost ik niet toonen,
Hooger kost gy 't noyt beloonen,
Als met weder Min aen mijn.

Hoor ik daer niet in de linde,
Yet wat ritfflen, oft zijn 't winde?
Die daer ruyffchen door de blaën.

Philida.

Cloris, och ik schijn te swijme,
Cloris, Cloris, komt doch bijme,
Al mijn veynzen is gedaen.

Cloris.

Philida, mijn Lief! wat zegje?
Zoete bekjen, och! waer legje?
Lief, wat doeje by de sloot?

Philida.

Ik pluk bloempjes in mijn schoot;

Cloris.

Staek u zuchten, staek u karmen,
Philida; rust in mijn armen.

Philida.

Cloris, Cloris, och! wat raet?
Voel eens hoe mijn hertje slaet,
Voel eens hoe mijn leeden trille;
Wat mach dit beduyden wille?
Cloris, och! ik sterf van pijn;
Wild gy niet mijn hulper zijn?
Och! ik koom weér tot bedaren,
'k Weet niet waer mijn zinnen waren,
Dat ik hier dus neder zeeg,
Cloris riep, en mijn ontreg,
Cloris, Cloris, voel mijn handen,
Voel doch eensjes hoeze branden;
Cloris, Cloris, 'k hou voor wis,
Dat het Liefdens koorsjen is.

Horders

Cloris.

Herders kind oprecht in 't Minne,
 Niet geveynst nocht valsch van zinne;
 Niet gelijk het Steeds gebroed,
 Wispeltuurig van gemoed.
 Loos, en valsch in Minne treeken,
 Anders meenen, als zy spreken,
 Anders denken als zy doen,
 Opgevult met quaed vermoen.
 Valsch van herten, schoon voor d' oogen,
 Trotzen op haer groot vermogen,
 Snorken op haer weydzpracht,
 Roemen op haer Adels dracht.
 Op haer afkomst moedig pralen,
 Op haer Tijtels, dieze halen
 Ik en weet niet waer van daen,
 't Is te vreemt om te verstaen.
 't Steeds gebroed is niet met allen,
 't Gaet 'er altijd op een kallen,
 Met een schamper, schots verwijt,
 Meenig Vryer tot zijn spijt.
 Meenig moet het quellen lyen,
 Van zijn Minne, van zijn Vryen;
 Heeft hy wat te hoog gezien,
 Dat verwijt hem elk ien.
 Is men slechjes in de kleeren,
 Niemand zalje trouwheyd eeren;
 Pronkje niet met Hooffsche pracht,
 Zoo en wordje niet geacht.
 Daer en geld geen trouw in 't Minne;
 Maer als Liefde Gelt ken winne,
 Maektmen stracx een Houwlijk klaer,
 Met het ongelijkste paer.
 Philida mijn uytgelezen,
 Die wat 's, die is 't, die zalt wezen;
 Philida Mind pracht nocht goed,
 Maer een oprecht vroom gemoed;
 Dat in Cloris is te vinde,
 Philida mijn wel beminde.
 Noyt by Philida en had,
 Eenig Iufvrou van de Stad.
 Niet laetdunkend, niet hovaerdig,
 Openhertig en goed aerdig;
 Ongevalft in al uw reën,
 Minzaem tegens yeder een.

Wist

Wist gy, als ik hier wat eet,
 Dat ik nimmer zoete beet,
 Nimmermeer een dronkje doe,
 Oft ik wensch 't uw hallef toe.
 Heb ik een versnapering,
 Van het een oft ander ding,
 Wist ghy hoe dat ik dan sta,
 Och! had dit mijn Philida;
 Wist gy hoe ik trouw en graeg,
 's Morgens voor den douw en daeg,
 Dicht ontrent uw Wooning blijf,
 Als ik eerst het Vee uyt drijf;
 Al mijn Schaepjes blijven staen,
 Willen qualijk verder gaen.

Philida. Stil Cloris, zoo my dunkt ik hoor in 't Bosch gerucht.

Cloris. 't Zijn Iagers die te Veld vervolgen 't Wilt dat vlucht,
 In dicht bewosschen ruygt, en door gespreyde Bomen,
 Daer het de grage lust der winden tracht t' ontkomen;
 Wiens viervoetige sprong, naderd het vluchtig Wilt,
 Indien het (achterhaeld) zijn snelle loop eens stild;
 Dies het in 't Bosch ontwijkt, in holen, ofte kuylen,
 De felle Dood-steek van der Winden scherpe muylen.
 Zie daer den Koning zelfs met eenig Hof-gezin,
 Vervolgen 't vluchtig Wilt, de Bosschen uyt en in.
 Mijn Lief! ik ben verplicht zijn Hoogheyd hier te groeten.

Koning. Gelukkig komt gy my (vrund Cloris) hier ontmoeten;
 Dewijl ik af-gedwaeld van and're Edellien;
 Op d' onbekende weg ken qualijk uytkomst zien;
 Ten aenzien, ik gedwaeld alhier door Eyk en Linde,
 Op mijn verdroogde tong, geen laeffenis ken vinde,
 Dies bid ik, Cloris, dat gy my, in deze pijn,
 Geleyd daer mijne dorst eens mach verzadigt zijn.

Cloris. Indien zijn Majesteyt, niet is te zeer gebonden
 Aen de gewoonte; dat wat buyten dien gevonden,
 Hem geen vernoeging geeft, zoo zal, zoo waert, als Wijn,
 Hem niet ons schrale drank uyt klare Beekjes zijn;
 Maer weet Natuur haer na gelegentheyd te voegen,
 Ligt dat ik met mijn dienst uw Hoogheyd kon genoeg.
 Zie daer een frissche Beek, een zuivre water-bron,
 Met lommer overschaeuwt, voor 't stralen van de Zon;
 Zie daer genadig Vorst, en plaets daer al te malen
 De Herders hunnen drank, (tot laeffenis) uyt halen,
 Een drank die noyt Natuur aen eenig deel misdoet,
 Maer door haer zoberheyd ons met gezontheyd voed.

KONING drinkt uyt de Fonteyn.

Koning. Ach! Cloris, ik bevind de smaek is niet gelege
 In Hooffsche drank; als ik aendachtig overwege
 Natuurs voldoening, die door graegte meerder geeft,
 Te smaken uyt het kleyn, als 't alder grootste heeft.
 Het krachtig nat geperst, uyt Rijnschen Muscadel,
 En was my noyt zoo zoet, oft aengenaem, als wel
 Dit zoete water my gevalt, dat hier komt dringen
 Uyt dichte heuvels, en uyt dees Fonteyne springen;
 Ten aenzien my het een, (door de gewoont) niet geeft,
 Dat door Natuur alleen, het ander by hem heeft.
 Ach! Cloris 't is niet vreemt, dat gy de Hooffsche staet,
 Ruylt aen een Herders rust, die 't Hof te boven gaet;
 Daer gy van last, van vrees, van zorgen zijt ontslagen,
 En alle lust geniet, daer wijze van ons jagen.
 Gelukkig die Natuur zoo veel gegeven heeft,
 Dat hy, gelijk als gy vernoegd, in kleynheyd leefd;
 Gy volgt uw lieve lust, daer Liefdens wet gebied;
 Wy Minnen d' af komst, daer de Hoogheyd meest opziet.
 Niet Liefde, maer begeert, moet in de Hoogheyd Minnen.
 Gy Liefd, daer 't Liefd gebied, uw schoone Herderinne,
 De Liefd gaet boven staet, ik spreek 't geen ik bevin,
 Ik voel mijn hert gewond, met Herderinne Min.

Zacht

Zacht Vorst, hier dient geveynst; wil ik mijn wil verkrijgen,
 Zoo moet ik dan van 't geen, ik wil voor dees tijd swijgen;
 Hoe Vorst? en wild gy dan uw tochten niet gebien?
 Maer volgen zotte lust, en op u minder zien;
 Dat 's dulle razerny; 't is dan zoo 't is, 'k moet stil
 In 't veynzen zijn, zoo ik liefs wetten volgen wil,
 Indien 't my Cloris lust uw heufheyd yets te vragen;
 Zoud ik u ook misdoen? *Clor.* Ik hoop my zoo te dragen,
 Grootmogende Monarch niet min na dezen dag,
 Als ik voor dezen my tot u te dragen plach.
 Wel wetende dat ik zijn Hoogheyd mach vertrouwen,
 Dat gy in al u doen, u zult aen reden houwen.

Koning. Indien ik, Cloris, wist dat ik u vergen zouw,
 Yets dat u oorzaak gaf tot swarigheyd, oft rouw;
 Voor u, oft voor de uw, dees schoone Herderinne,
 Die gy oft hebt getrouwt, oft noch op trouw moogt Minne;
 Veel liever had ik mijn verzoeken na gebleven,
 Als dat ik oorzaak van verdriet daer meê zoud geven.
 Alzoo de tijd zoo loopt, dat ik, my voor een tijd,
 Moet scheyden uyt het Rijk, en dat geen uytstel lijd.
 Wijl mijn besloten reys tot het gemeene beste,
 En d' uur van mijn vertrek geloopt is op 't leste;
 Zoo is, dat ik 't gebied wel overgeven wouw;
 U die mijn zaken weet, en die 'k 'er toe vertrouw.

Cloris. Grootmogend Vorst, en Heer; goetwillig ik beken,
 Dat ik gehoorzaamheyd zijn Hoogheyd schuldig ben;
 Ia 't zy met welke dienst ik u te pas mocht komen,
 Alwaer 't in Doods gevaer, zoo zoud ik nimmer schromen,
 Voor uwe Majesteit te stellen my en 't mijn,
 Om u in alle noot een trouwe hulp te zijn;
 Alleen van het gebied zoek ik te zijn ontslagen.

Koning. Mijn wensch is machteloos; ontbreekt u het behagen.

Cloris. Mijn machteloze macht behaegt te doen uw Wet.

Koning. Die vry van wetten is, ik geene wetten zet.

Cloris. Daer leefd geen onderdaen, oft is aen Wet verbonden.

Koning. Een dienaar buyten dienst werd wetteloos bevonden,
 In zaeken die de plicht van dienaers wet aengaen,
 Waer in gy my genoeg voor dezen hebt voldaan;
 Dies moet het door geen wet, oft geenzins door gebiede,
 Maer uyt een goede wil alleenlijk geschiede,
 En zoo u die ontbreekt ik maek 'er door geen Wet.

Cloris. 't Is billik ik mijn wil naer u behagen zet.

Koning. 't Is billik dat gy 't laet, zoo gy 't u acht tot schade.

Cloris. 't Is billik dat ik wil, onwillig, zoek genade.

- Koning.* 't Is billik, Cloris, ik van mijn verzoeken swijg,
 Ten aenzien ik berou van dit mijn voorstel krijg,
 Best blijft gy by u Lief. *Clor.* Die (hoop ik) zal 't genoeg,
 Dat ik na 's Konings dienst, my dienstig zoek te voegen.
- Koning.* Wel Cloris! spreek met haer, en zoo gy 't raedzaam raemt,
 Dat gy een korten tijd maer in 't gebieden quaemt,
 Gedienstig zoud gy tot beloning my bevinne;
 Ha! wel te recht geveynst; tot voordeel van mijn Minne.
 Was Cloris maer ten Hoof, ik maekte haest dat mijn
 Begonnen Min, vernoegt aen d' Herderin zoud zijn.
- Cloris.* Hoe zegt gy mogend Vorst? *Kon.* Niet Cloris dan dat ik,
 U komt verwachten zal, dies ik mijn voorder schik. *t Samen bins.*

CLORIS, PHILIDA.

- Cloris.* Dewijl de tijd zoo loopt (mijn Lief) dat ik niet ken
 Ontzeggen 's Konings dienst, daer 'k aen verbonden ben;
 Zoo is 't, dat ik als nu (mijn Engeltje!) mijn waerde,
 Mijn voorgenomen reys, op 't spoedigt zoekt t' aenvaerde;
 Om my (zoo haest ik ken) by u te voegen stel,
 Stel u gerust, ik zeg, mijn Engeltje, vaer wel.
 Doch eer ik noch vertrek, hoe wel met droeve smerte,
 Neem (bid ik Philida) mijn beede doch ter herte;
 In 't af zijn, laet mijn Ziel beheerschen u gedacht,
 Gelijk ik met het mijn by u te wezen tracht;
 Denk aen de Liefd, mijn Lief, die ons t' zaem heeft verbonden;
 Laet buyten onze Liefd, geen Liefde zijn gevonden.
 Mijn Lief, ik zeg vaer wel. *Phil.* Ach! Cloris, 't valt te swaer,
 Dat wy dus schielijk moeten scheyde van malkaer;
 Ach! Cloris, kent gy dus uw Philida vergeten?
 Ach! Cloris, looft het vry, indien ik had geweten
 Dat gy zoo haest van mijn gescheyden had, ik meen
 Ik in belofenis met u noyt waer getreên;
 Ik dacht, dat u het Hof niet meer en kon vermaken,
 Maer dat gy 't voortaan zoud (om mynent wil) verzaken,
 En met mijn slechte staet u stellen wel vernoegt,
 Met mijne Schaepjes, van de Goon, my toegevoegd;
 Mijn Schaepjes, die door rouw van hare Herderinne,
 Druyloorig zullen gaen, ach! Cloris, nu ik minne;
 Zoo minne, dat ik (laes!) nauw levend blijven ken,
 Indien ik niet verzeld, met u (mijn Cloris) ben;
 Doch, nu 't zoo is bestemt dat gy van my moet scheyde,
 Wensch ik dat u de Goon (mijn Lief, mijn Ziel) geleyde,
 En houd in u gedacht, mijn Lief, mijn laeste beê,
 Draegt in u Zieltje, Lief, mijn lievend Zieltje meê.

Cloris. Mijn lief, mijn ziel, mijn hert, mijn rust, mijn lust, mijn leven,
Om uwent wil vind ik my nutter hier gebleven,
Als dat om 's Konings dienst ik my ten Hoof zoud spoen,
Indien ik daer meê ken u lieve Liefd voldoen.

Philida. Ach neen! nu 't is bestemt, nu laet het zoo geschiede,
Maer keerd zoo haest gy kent. *Clor.* Ik zal na u gebiede,
(Mijn Lief, mijn afgodin) my voegen; op dat ik
In 't lieve minne my na u believen schik;
Had ik geweten dat het my zoo swaer zou vallen,
Al 't Koninglijk verzoek waer aen my niet met allen;
Doch nu 't zoo is gezeyd, drijft mijn beloft my voort,
Mits ik, mijn Engel, ben niet beter als mijn woord;
Dewijl 't dan zoo moet zijn, een kusje voor 't vertrekken,
Een kusje, ach! mijn Lief, mijn uytverkoren Ziel!
Ha! vlugge tijd, wild doch uw teye dagen rekken,
Zoo lang ik voor het beeld van mijn beminde kniel.
In 't af zijn vluchtig vlied, de dagen maekt tot uuren,
Het zoet verlangen van mijn lieve Lief voldoet,
O min! begonstigt my; Liefd, wild my vorder stuuren,
Op dat Liefd aen mijn Lief, Liefds lieve lust haest boet.

Philida. Vaer wel mijn Lief vaer wel, vaer wel mijn Ziels beminde,
Ik zal van dag, tot dag, hier onder deze linde
Vernieuwen, door 't gedacht, ons zoete vryery;
En u, van uur, tot uur, verwachten weêr by my;
De zoete morgen stond en zal zoodra de roozen
Door 't stralen van de Zon, op 't cïerlijkst niet doen bloozen,
(Als noch de zilv're dau bepereld Bloem en Kruid)
Oft ik zal al mijn Vee, en Schaepjes drijven uyt;
Zoo lang zy weyden, zullen weyden mijn gedachte,
En tot de nare nacht begint, uw komst verwachte.
Als 't immers wezen moet, vaer wel, dan Lief, vaer wel.

Cloris. Uw beeltenis ik in mijn Ziel meê dragen zel,
Mijn Philida ik ga, blijft gy de Goon bevoolen.

Philida. Ik ga en zie waer dat mijn lieve Schaepjes doolen.

Binnen.

V Y F D E H A N D E L I N G.

K O N I N G.

DE gaven van 't geluk, my dus lang toegevoegt,
Met grage lusten zijn tot noch by my ontfangen,
Zoo dat my aen de gonst van het geluk genoegt,
Genoegent nochtans, krijg al weêr een nieu verlangē,
Hoe komt het doch, ô Goon! dat gy die 't meeste geeft,
Daer hy, die 't minst geniet noch toond het meest genoegen?

En

En die door uwe gunst, het meest ontfangen heeft,
 Zich vaek tot dankbaerheyd, het alder minst zal voegen;
 Die al heeft wat hy wencht, noch dikmaels meer ontbreekt,
 Als die, die niet en wenscht, nochtans wel zoud behoeven;
 Mits hy (die 't alles heeft) van geen genoegen spreekt,
 Maer hoe veel dat hy heeft, te meer leeft in bedroeven.

Die al heeft wat hy wenscht, ontbreekt noch veel tijds yet,
 En hy (die veel ontbreekt) zal nochtans niet meer wenschen;
 Die veel heeft, en meer wenscht, zulks al te veel men ziet
 Gebeuren, aen 't geslacht der sterffelijke menschen.

Den een die volgt Natuur, en d' ander volgt een Wet;
 Wie onder Wetten staet, die is gelijk verbonden.

Want door Natuur de mensch, meest op 't begeeren let,
 Daer den vernoegde houd de overvloed voor zonden.

Als ik my recht bedenk, te veel en ken niet baten,
 Zoo doen die dan verr' best die haer genoegen laten;
 Wanneer behoefstigheyd werd van 't geluk voldaan,
 En het genoegen neemt voor zoete wellust aen.

't Gezin zich wat vertrek. ben ik nu niet alleen?
 Om van mijn zoete Min te spreken, zoo 'k het meen;
 O Min! ô Philida! die my in Min doet branden,
 Zoo zeer, dat ik de Kroon, besmetten moet met schanden.

In Cloris schijn zal ik betrachten Herderin,
 Uw zoete Maegdom te verkrijgen, door de Min;
 Ha! Cloris, aen uw komst zal al mijn Min-luk hangen,
 Want voor een wyl tijd zult gy wezen mijn gevangen,

In hechtenis gesteld; tot dat ik heb volbrocht,
 Mijn voorgenomen daed, en grill'ge Minne tocht;
 Ik hake na de uur van mijn gewenste minne,
 Die ik te bluffen hoop, aen Cloris Herderinne,

Cloris.
 Daer komt hy, maer hem is de waerom onbewuft,
 Zijt Cloris wellekom, 't is my een groote lust,
 Ik u zoo vlijtig zie volbrengen mijn begeeren,
 Zoo 't u believen zy, laet ons ten Hove keeren.

Cloris. Al wat den Koning wil van my hebben gedaen,
 Dat neem ik als een Wet tot zijnen dienste aen.

Binnen.

K O N I N G.

Koning. Ha Min! wat doet men niet om aen u lust te raken?
 Nu diend geen tijd verzuymt, om voorgenome zaken
 Te brengen tot een eynd; nu heb ik Cloris vast,
 Waer door mijn grage lust te meer, en meerder wast,
 Om mijn ontfteken Min aen Philida te boeten,
 Indien dat zy my mogt hier in dit Bosch ontmoeten.

Waer ik my veynzen zal, (in zulk een schijn gekleed)
 Als oft ik Cloris waer; ik ga en maek my reet,
 In alles zoo gelijk, dat Philida van beyde,
 Den een voor d' ander niet zal kunnen onderscheyde;
 En onder dit beleyd zal mijn ontsteken Min,
 Betrachten Mins genot aen Cloris Herderin.
 Ik ga; om tot een eynd op 't spoedigste te komen,
 Van 't geen ik (door de Min) by my heb voorgenomen.

C L O R I S in de gevankenis, spreekt aen den Konink.

Cloris. Wat hebt gy mogend Vorst toch in de zin met my?
 Wat waend zijn Majesteit ik een verrader zy?
 Wel anders is 'er aen mijn trouwe dienst gebleken;
 Wat leydmen my te last? toond (bid ik) eenig teken,
 Waer in ik heb misdaen; op dat ik klaerlijk mach,
 Mijn al r' onnoosle straf doen komen aen den dag;
 Onschuldig sluytmen my dees boeyens om de handen;
 Onschuldig werd mijn eer bevlekt met deze schanden,
 Geen recht, maer groot geweld werd Cloris aengedaen,
 En valschelijk onthaeld, en op het Hof ontfanen;
 O valsch en slim bedrog! wie zal zich voor u hoede?
 Wat hebt gy voor met my? spreek, en bescherm de goede,
 Straf die, die straf verdiend; en volg der Goden Wet,
 Op dat gy 't heylig recht, ô Koning! niet besmet,
 Met zoo onnoosle straf (door wrack,) van die my haten,
 En mogen vreedig my, in kleinigheid niet laten;
 Ken ik noch niet voldoen? daer ik door eer van kracht,
 Niet na de hoogheyd, maer na lage ruste tracht?
 Oft gund men my die niet; hoe zal ik my dan dragen,
 Dat ik mijn haters mach (ô hooge Goen!) behagen?
 Ik kniel eerbiedig neêr voor uwe Majesteit,
 Om weten wat mijn vroom gemoed werd opgeleyd;
 Dat zich in diensten van 't gemeen zoo heeft gequeten,
 Het geen zijn Majesteit, (indien hy wil,) ken weten;
 Wat diensten zijn 'er voor 't gemeene nut verzocht,
 Die Cloris niet en heeft met grage vlijt volbrocht?
 Wat prikkel, wat gevaer, wat Liefde, ja mijn leven,
 Heb ik ten offer aen 't gemeen, en u, gegeven?
 Is dit den loon daer van? hoe Vorst, vertrouwt gy my,
 Dat ik zoo snood een schand tot straffe weerdig zy?
 Vertrauwt gy Cloris toe yets by der hand te nemen,
 Dat hem van Godes Wet, en d' eere zou vervreemen?
 Vertrauwt gy Cloris toe te doen zoo snood een daet,
 Die noyt een eerbaer hert, het vroom gemoed toelaet;
 O neen!

O neen! 't is verr' van daer; noyt zal 't de daed betoonen;
 Noyt zal 'er zulk gefpuys in Cloris boezem wonen;
 Noyt zal ik fchuldig zijn bevonden in het geen
 Dat men my leyd te laft; ik Offer mijn gebeên,
 Om eens de oorzaak van mijn snoode straf te weten,
 En wat ik heb misdaen, oft waer in niet gequeten,
 Gelijk een vroom gemoed betaemt, mijn hater fpreekt,
 Waerom dat gy (met straf) u dus op Cloris wreekt.

Koning. De zaak loopt geen gevaer; u gramfchap toomd met reden,
 En fteld u Cloris voor een korten tijd te vreden;
 Ik zal u zaken zelfs gaen nemen by der hand,
 Ik zelver, Cloris, zal verdedigen de fchand,
 Die men uw heufheyd doet; zoo 'k u onfchuld befpeure,
 Zal hy, die u dit doet, zijn doent; op 't hoogft betreuren;
 Dies peyd u dan met hoop, dat ik in alle vlijt
 Voorftander van u eer, zal zijn voor deze tijd.

Binnē.

PHILANDER, in Kluysenaers kleeding.

Philand. Dewijl 't gerucht 't ondekt, dat Cloris is gevangen,
 Bevind ik my op 't hoogft gedreven, van 't verlangen,
 Om hem te fpreken; op dat ik mach onderftaen,
 Waer in hy heeft verbeurt, oft wat 'er is misdaen;
 Hier ben ik by de plaets daer Cloris zit befloten.

Cloris. Wie daer? *Phil.* Een die van u veel vrundfchap heeft genoten,
 En zoekt u, lieve Vrund! weêr vrundfchap aen te doen,
 Ia u (zoo 't helpen kan) met alle trooft te voen.

Cloris. Wie zijt gy, zeg my dat? *Phil.* Philander! die u hede
 Verfchijnd, in dit gewaed, om zonderlinge rede;
 Vrund Cloris! ach! ik ben op 't hoogft met u begaen;
 Ik bid u, zeg my doch waer in hebt gy misdaen?
 Wat leyd men u te laft? *Clor.* Dat kan ik u niet zeggen,
 'k Heb zelfs verlangen wat men my te laft zal leggen,
 'k Ken mijn gewiffe vry van d' alderminfte fchuld.

Philand. Zoo is uw beste hulp een Goddelijk geduld;
 Men kan wel voor een wijl de waerheyd doen verdrukken,
 Waer door de boze zoekt zijn quaed te doen gelukken;
 Maer, 't ga zoo 't wil, mijn Vrund! de waerheyd die beklijft,
 Zy is gelijk het vet dat altijd boven drijft;
 Wie vry is van de daed, die kan geen leugen hind're.

Cloris. De leugen kan de Eer der Vromen niet vermind're,
 Voor zoo veel als 't gemoed voor God onfchuldig zy;
 Wat dit belangt, ik sweert dat ik onfchuldig ly;
 Doch! d' oorfpronk van mijn ramp, en dat onfchuldig lijden,
 Schrijf ik den Koning toe; mits mijn gedachten ftrijden

Heel tegen zijn beleyd ; en beelden my vast in ,
 Dat hy tot Philida ontsteken is in min ,
 Ik speur 't aen al zijn doent, hy zoekt mijn Bruyd te schennen,
 't Gun my zijn redenen te recht getuygen kennen .
 Mijn vrund ! ik moet aen u zijn voorstel doen verstaen ,
 En hoe den Koning heeft met my te werk gegaen ;
 Gy weet, hoe ik (in min met Philida verbonde)
 Mijn opperste vermaek in haer by wezen vonde ;
 En eens als ik met haer zat in het bosch verzelt ,
 Begaf den Koning zich te jagen op het veld ,
 En komende by ons, was dit al zijn begeere ,
 Dat ik een korten tijd ten hove waert zoud keere,
 Om het gebied zoo lang te oeffenen, als hy
 Uytlandig wezen most, ter oorzaak zoo hy my
 Berichte, dat hy zich om eenige lands zaken
 Op 't aller spoedigst most te reyzen vaerdig maken ;
 Ik ben door 't aenzoek toen van zijne Majesteit
 Bewilligt, dies ik hem 't verzoek heb toe gezeyd ;
 Hier komende, doet my den Koning (tot mijn schanden)
 In boeyens sluyten, en met ketenen mijn handen
 Belasten, als oft ik, op 't hoogste had misdaen ,
 Gelijk ik niet en heb ; maer ach ! ik ben begaen,
 Dat onder dit beleyd, den Koning zal betrachten ,
 Mijn kuyfche Herderin, on-eerlijk te benachten ;
 En dat in schijn van my, dit leyd my op de Leën ,
 Dies bid ik waerde Vrund, Philander dat gy heen
 Op 't spoedigst keeren wild, om onheyl voor te komen,
 't Geen ik vertrou den Koning vast heeft voorgenomen ;
 Spreekt gy mijn Lief, ik bid (naest lieffelijke groet,)
 Van mijnent wegen haer, die droeve bootschap doet ;
 Ik zal met hoop op God, een goede uytkomst wachten ,
 En zegt mijn Philida, dat zy uyt mijn gedachten
 Noyt oogenblik en is ; dat ik door liefde, en pijn
 Op 't hertelijkst verlang om weêr by haer te zijn .

Philand. Ten aenzien dit bedrog, ten aenzien deze treken ,
 Zal aen mijn dienstigheyd, Vrund, Cloris niet ontbreken ;
 Ik zal met alle vlijt en middel zoeken gaen ,
 Waer door dat ik u hoop van deze last t' ontslaen ;
 Mijn trouw zal ik (mijn Vrund) u in den noot doen blijken ,
 Zoo, dat gy daer in noyt kost vinde mijns gelijken ;
 Stelt u gerust, ik ga, en maek door mijn beleyd
 Dat gy haest werd verlost. *Clor.* Den Hemel u geleyd.

Binnen.

PHI-

P H I L I D A.

Wat vreugd, wat ziels vermaek, wat herts verquikking geeft
 Ons d' aengename Mey, door wien het alles leefd,
 In blye blyheyd dat 'er leven heeft ontfangen?
 Door 't zoet vertoonen, van uw rood gebloofde wangen;
 Godin des dageraeds, verrijkt met Phœbus gloed,
 Zoo dat gy Bosch en Veld zeer çierlijk çieren doet;
 O aengenaem vermaek! van zoete zomer dagen,
 Die 't dor geboomte doet weêr nieuwe vruchten dragen;
 En çiert de telgjes op met groen bepronkte blaên,
 En in de zoete Mey neemt nieuwe spruytjes aen;
 't Zoet geurig kruytje dat zich spreyd hier langs de velde,
 Ken ons 't getuygenis van uwe zoetheyd melde;
 Verstreke Lenten die met u verliefde rey,
 De blye boodschap brengt van d' aengename Mey;
 Een tijd, een zoete tijd, een tijd, die men mach noemen,
 Een vreugde voor de Ziel, door 't çierzel uwer Bloemen;
 De Kruyden zoet van geur, die gy te voorschijn brengt,
 Die zijn met alle vreugd, en zoetigheyd vermengt;
 O aengename Mey, die Velden, en Rivieren,
 Die Bosschen vol geboomt, met schaterende dieren,
 Het oog, en oor verleent, waer door d' aenschouwers hert,
 In 't hooren, als in 't zien, met vreugd ontfeken werd;
 Aenziende 't schoon gebloemt, de Bosschen en de Boomen,
 Gebergte, en valley, met klare water stroomen,
 En ruyfchend zoet gedrang dat door de Bergen vlied,
 En uyt de beekjes steets zijn snelle driften schiet;
 Aenziende 't pluymgediert, met volle kropjes uytten,
 Een zoet getierelier, en lieve deuntjes fluyten;
 Wat hert verheugd zich niet, wanneer het maer aenschoud,
 Hoe dat het zoet gediert (gepaert) te zamen houd?
 In 't lust gebruykert, zoo dat mijn verliefde zinne,
 Als door een voorbeeld doen, gedenken aen mijn minne,
 Min dien ik Cloris draeg, wiens af-zijns bitt're smert,
 Benauwt mijn droeve Ziel, bekneld dit ted're hert;
 Elk uur dunkt my een dag, de dagen lange jaren,
 Door 't by zijns zoet verlang, om met mijn lief te paren;
 Maer laes! watis 't? oft ik om Cloris min mijn tijd,
 Met vruchteloos beklag, in treurigheyd verslijt;
 Als 't anders niet en mach, verandert dan gedachten,
 De droefheyd in vermaek, van Cloris te verwachten,
 Met aengename hoop verzekerd van zijn trouw,
 Aen wiens oprechte grond ik my geankerd houw;

Gelijkerwijs een Schip van d' Haven afgedreven,
 Zich zal aen 't Anker op een goede reë begeven,
 Tot dat bequame tijd en wel gelegen wind,
 Den Schipper dienstig tot zijn reys, na 't onweer, vind;
 Zoo zal ik (Cloris) ook gelegentheyd verbeyde,
 Tot u de Goon by my, weër-lukkig geleyde.

Dies wil ik gaen,, van telg en blaën,
 Het alder keurigst keuren,
 Cieren een hoed,, van bloempjes zoet,
 En alderley koleuren.

Die ik (door min) aen de Godin,
 Ten Offer zal gaen dragen,
 Kom Flora by,, en help my,
 Voldoen mijn wel-behagen.

Vuld gy mijn schoot,, met Roosjes rood,
 Die ik aen een zal hechten;
 Kom Flora by,, en help my,
 Mijn Lief een kransje vlechten.

Zy vlecht een kransjen, zittende onder de Bomen; onder-tusschen komt
 den Koning, in kleding van Cloris.

Koning. Wie zoud nu niet vermoen als oft ik Cloris waer?
 Ey! voegt in deze schijn, ô Goden! my by haer,
 Nu ik verzekerd ben, dat Cloris niet zal komen,
 Waer door verhinderd werd, 't geen ik heb voorgenomen;
 Vergund my (Cypria) dat ik zoo veynzen mach,
 Dat doch mijn zoet bedrog noyt kome aen den dag;
 Godin, vergund my doch de zoete brand van minne
 Na wensch te blusschen, aen die schoone Herderinne;
 Wiens schoonheyd brengt te weeg, dat ik in dit gevaer
 Mijn zelve stellen ga, en dat alleen om haer;
 O min! ô zoete min! wat hebt gy looze treken,
 Met wat een list kunt gy u zoet bedrog besteken?
 O min! ô zoete min! die 't machtigst hert ontmand,
 En in de wijste mensch de reed'lijkheyd verband;
 Want wijsheyd, wet, nocht reën, de Liefde kan verwinnen.
 Ha! Vorst; zult gy 't bestaen? ach! derft gy 't wel beginnen?
 Beginnen; waerom niet? de zaak zoo wel beleyd,
 En heeft in 't alderminste deel geen swarigheyd;
 Vaer met u voorneem voort, vermy het na bedenken,
 Dat door kleynhertigheyd, een goede zaak kan krenken;
 Alleen gedenk ik nu met vreugde aen de pijn,
 Die door de min (hoop ik) haest zal geeyndigt zijn;

Wanneer

Wanneer ik Philida omhels, en mijne kusjes
 Op 't alder zoetst betoon, met hondert duyzend kusjes.
 Ey kusjes! waer op ik wel duyzend deuntjes queel,
 Terwijl ik met de hand uw blanke borsjes streel,
 Die zelfs 't Albaster wit in schoonheyd doen beschamen;
 En voor de rest zal my het zeggen niet betamen,
 Als ik met haer alleen (stil achter 't dichte groen,
 In zoete minne tocht) mijn lusten zal voldoen;
 De leden sidd'ren my, 't schijnt dat zy mijn ziet komen
 (Met Bloempjes bezig) gins van verre by de Bomen.
 Ach! Venus stier mijn tong, op dat 'er niet ontbreek,
 Wanneer dat ik met haer (in schijn van Cloris) spreek;
 Mijn Lief, mijn Philida, de Goon my dus verr' brochte
 In mijne wederkomst, veel eerder als ik dochte;
 En zijt met deze kus mijn Engeltje gegroet.

Philida. Gy wellekom mijn Lief, mijn lievend Zieltje moet
 Getuygen, u mijn Liefd vermengt met duyzend kusjes,
 Die gy genieten zult met aengenaeme kusjes;
 Nu haek ik na die uur, nu wensch ik om den dag,
 Dat ik met u (mijn Lief) in d' Echt ver-eenen mach.

Koning. Zoo haest en zal des tijds gelegentheyd niet dienen,
 Zoo haest 't geluk ons geen bequaemigheyd verlienen,
 Oft mijn verliefde Ziel, door wettelijke trouw,
 Zal trachten Philida te maken Cloris Vrouw;
 Doch eer die tijd genaekt, mijn hert smoort in verlangen
 Zoo zeer heeft my de Min in uwe schoont gevangen,
 Dat Liefde, die gy Lief, tot uwe Cloris draegd,
 De oorzaak is, dat hy u om een beede vraegd;
 Wat vraeg ik? (Ziels voogdes) voor wien ik neder kniele,
 En noem mijn waerde bruyd, de Ziele van mijn Ziele;
 Die ik als minne slaef, vley, smeek, uyt Liefde bid,
 Dat gy hier in het groen by my wat neder zit.

Philida. Hoe zoud ik u (mijn Lief) die beede niet vergunnen?
 Hoe zoud ik (Cloris) u mijn Lief dat weyg'ren kunnen?
 Zoo ik u daer meê ken (mijn Liefste) vriend(schap doen,
 Zal ik wat aen u zy, gaen zitten hier in 't groen.

Koning. Ach! Philida mijn Lief. *Phil.* Stil Cloris, houd uw handen.

Koning. Ey Liefje! *Phil.* Niet te stout. *Kon.* De minne doet my branden.

Philida. Ey Liefste! dooft de brand van u ontsteken Min;
 Houd lust zoo lang in toom, als ik u eygen bin
 Door wettelijke trouw. *Kon.* Mijn waerde uyt-verkoren,
 Heeft Cloris u zijn trouw (mijn Engel) niet gesworen?
 Wat trouwe wild gy meer. *Phil.* Een Goddelijk verbond.

Koning. Ach! Philida, mijn Lief, hoe ken u lieve mond

Zoo harden vonnis, op mijn zoete lusjes, strijken ?
 Heeft Cloris u zijn trouw, (mijn Engel!) niet doen blijken ?
 Heeft Cloris niet versmaed het Hof, om uwe Min ?
 Heeft Cloris niet getoond hoe zijn verliefde zin,
 Geen schat, geen eer, geen pracht, oft yetwes ken vermaken,
 Als Philida alleen; waer wild gy vaster zaken ?
 Wat weygerd gy de lust te geven haren eysch ?
 Ontzegt mijn zoete min, u aengename vleysch.

Philida. 't Voegt niet, mijn zuyv're schoot met mins onreynne hette,
 Voor dat wy zijn gepaert, met minne te besmette;
 Maer als wy (door de trouw) in d' Echte zijn vergaerd,
 Zoo wil ik Liefdens lust voldoen na Liefdens aert.
 Wat is de min ? eylaes! een voedzel van qua lusten,
 Die een oprechte Ziel, belet in God te rusten;
 Een voedster van bedrog, een oorspronk van ellend,
 Een dief-eg van de eer, die maegden kuyf heyd schend;
 Een doolhof vol verdriet, een wellust zonder vreugde,
 Een zoetheyd zonder zoet, een kanker in de deugde;
 Een broedzel van veel zond, wiens lust het vleesch bekoord,
 Een beul, een dwingeland, die zelfs de liefde moord.
 Zoo Cloris my bemind, hy moet met my bekennen,
 Dat mins gebruyken is, oprechte Liefde schennen;
 Het is Liefds rechte aert dat zy de min versmaed,
 Eer dat het recht gebruyk van d' Echt de lust toelaet;
 Is 't (Lief) dat gy my mind, gy moet de lust verwinne,
 Zoo niet, en is 't geen Liefd, maer prikkeling van minne,
 Die gy (bid ik) mijn Lief uyt uwe zinnen zet,
 En na de trouw, voldoet Liefds lust door heyl'ge wet.

Koning. Hoe kundy doch de lust van minne tegen spreken ?
 Is Cloris vast verbond niet trouw genoeg gebleken ?
 Ten is geen min; 't is Liefd als lust op trouw geschied,
 Maer dat is min, die lust betracht, en 't trouwen niet;
 Maer Cloris zoekt met u, en anders geen te trouwen;
 Van wiens beloften gy verzekerd u meugt houwen.

Philida. Weet Cloris dat die geen die trouwe Liefde draegd,
 En voerd een heusch gemoed, noyt vergen zal een Maegd,
 Dat zy haer schoot mis bruykt, om min haer lust te toonen,
 Voor dat de wet van trouw, de lusten doet verschoonen;
 Hoe schoon dat gy met schijn uw reden (Lief) bekleed,
 Ach Cloris! in der daed en is het niet een beet;
 Schoon ik verzekerd ben, dat gy beloofde trouwe,
 My hebt gefworen, al u leven lang te houwe,
 En ik, onechtelijk, met u niet ben vereend,
 Waer op dat u 't genot mijns minne waer verleend;

En ik in deze staet een vrucht van u mocht dragen,
 Wat waer mijn leven dan een hel vol wreede plagen?
 Van yeder een veracht, getreden met de voet,
 Gelijkerwijs men een oneerbaer Vrouwe doet.

Koning. Wat, wild gy uw beloft dan breken? dat 's te schandig.

Philida. Zoo gy dit schandig heet zoo zijt gy onverstandig;
 Is Cloris van dien aert, is Cloris zoo gezind?
 Zoo rouwt het my, dat ik oyt Cloris heb gemind;
 Weg hater van mijn eer, zijn dit uw Hoofsche trekken?
 Die buyten schoon, maer vol bedrog inwendig steken;
 Mijn Liefd verkeerd in haet, ik Liefden u wel eer,
 Maer wild gy die weg in, ik Lief u nimmermeer.

Koning. Gy Liefd, oft Liefd my niet, ik volge mins gebiede;
 En wat mijn minne wil, dat wil ik zal geschiede;
 Ik wil mijn wille doen eer gy van hier vertrekt,
 Al zouden al de Goon tot wraek zijn opgewekt.
 Den strengen donder God en zal met al zijn wetten,
 Mijn voorgenomen lust, niet breken oft beletten;
 En hy die d' afgronds rijk heeft eeuwig in gebied,
 Die lacht 'er zelve om, en wil dat het geschied;
 Daer helpt noch dit nocht dat, gy zult voor dit mael moeten
 U neygen na mijn wil, mijn geyle rochte boeten;
 U lichaem dat en zal niet rusten door de Dood, mael moeten
 Voor dat mijn minne lust haer wil heeft van u schoot;
 Niet eer zal u de Dood ter aerden neder vellen,
 Voor dat de lusten my hier in te vreedden stellen;
 Niet eer heb ik mijn wil, niet eer ben ik voldaan,
 Voor dat gy mijn begeer hier in hebt toegestaen;
 Mijn handen zullen eerst omhelzend u vermaeken,
 Mijn lippen zullen eerst bedrukken uwe kaeken;
 Niet eer en zal de dood verminderen u rouw,
 Eer u mijn manne kracht, gemaekt heeft tot een Vrouw;
 Sa voeg u na mijn wil ik heb het voorgenomen.

Philida. Ach! goede Goon, waer toe is Cloris doch gekomen?
 Ach! Goden, zal mijn eer door Cloris zijn geschent?
 Ik hoop niet Cloris, dat gy zoo ontzinnig bent;
 Ach! Cloris ik en ken in 't minste niet geloven,
 Dat gy my tegens dank mijn kuyscheyd wilt ontroven;
 Eer dat geschied, ik bid, dat my mach zijn verleend
 Als dat een wreede dood my 't vleesch stroop van 't gebeent;
 Is u verstaelde hert van eenige medoogen?
 Bevrijd mijn eer, en doet my sterven voor uw oogen;
 Geen Maegd bemind haer eer, indien zy niet en kan,
 Onkuysche handeling, weërstaen van eenig man;

Dies Cloris kniel ik neêr, geboogen voor uw voeten,
Ach! wild door mijne dood uw heete tochten boeten;
Medoog door mijn gebeên, laet my van oneer vry.

Koning. Het ken niet zijn. *Phil.* O Goon! hebt deernis met my,
Waer mede zal ik doch rechtvaerde Goden strijden?
Wat wapens zullen my in dit verdriet bevrijden?
Wat weerstant zal ik doen? ik ben een Maegd alleen
Die van geen vechten weet, als met een droef geweên,
En yffelijk gekerm, het nare Bosch te vullen,
Daer my geen menschen, ach! te hulpe komen zullen;
Is vleesch lust dan zoo streng, eer dievery zoo groot,
Dat ikze niet en ken weêr houden met de dood?
Is geyle vlam zoo hoog, dat ik die ondertusschen
Met volle overloop van tranen niet ken blusschen?

Was oyt tyran zoo wreed, en bitter van gemoed,
Dat hy geen Maegden eer, wil sparen om haer bloed?
Gewillig Cloris, ach! wil ik mijn bloed uytstorten,
Wild doch in 't minste deel mijn eere niet verkorten;
Ootmoedig kniel ik neêr, en bid u Cloris aen,
Dat gy uw oogen wild medogend op my slaen.

Koning. Meent my u slim beleyd met zulk een schijn te peye?
Meent gy geblinthokt my van 't spoor zoo af te leye?
Dat zal, nocht ken niet zijn, dus Philida swijg stil,
En doe in deze zack mijn wetten na mijn wil;

Wat

Wat let my, dat ik niet verzadig minne dorsten,
 En ruk de kleeders op voor uw sneeuw witte borsten?
 Wat let my, dat ik u ter aerden niet en vel?
 Mijn lieve lust voldoe, dië ik haest boeten zel.

Philida. Ach! Cloris, ach! bedaer.

Koning. Zijt Philida te vrede.

Philida. Ach! laet my ongeschend.

Koning. 't Zijn al verlooren rede,
 'k Heb lang genoeg gewacht.

Philida. O Goden! geeft mijn raed.

Koning. Wat zucht gy? *Philid.* Dood my ach!

Koning. Dat 's al vergeefs gepraet,
 Zit neêr. *Philid.* Ach! laet my staen.

Koning. Gaet voort je moet. *Philid.* Ey niet!

Koning. Nou, nou. *Philid.* Oy meê! *Kon.* Kom kom.

Philida. O boofwicht van mijn vlied.

Koning. Hoe dus? *Philid.* O Goon! *Kon.* Wat is 't?

Philida. Bedaer. *Kon.* Wel aen. *Philid.* Mijn eer.

O almogende Goon! gedoogd het nimmermeer.
 Gy zult my, Cloris noyt in eer, en faem verdrukken,
 Al zoud gy my dit hert uyt deze boezem rukken;
 Gy zult my Cloris noyt doen komen tot dien val,
 Zoo lang een druppel bloeds in d' aders blijven zal.
 O Goon! ô goede Goon! aenhoord mijn droevig kermen;
 Ach! zoo 't u wille is zoo wild mijn eer beschermen;
 Oft is het in uw macht, zoo sterrik mijn geklag,
 Dat ik zijn boos opzet met tranen breeken mach;
 Behoed mijn zuiverheyd door Goddelijk vermogen;
 Dat ik mijn vyand mach bewegen tot medogen;
 De vyand van mijn eer; de roover die mijn prangt,
 Om yets waer aen mijn eer, ja zelfs mijn Ziele hangt;
 Bevrijd my voor dit quaed, gy weet het goede Gode,
 Ik sterf veel liever, als t' ontheyl'gen uw gebode;
 En sterf ik niet (ô Goon!) maer werd de daed vervult,
 Ik neem u als getuyg, ik zondig zonder schuld.
 Nu dan, ik ben getrooft van beyden een te kiezen,
 Het zy mijn leven, oft mijn eere te verliezen;
 Het leven voor de eer, zoo toond mijn kuyfch gemoed,
 Dat d' eer behoord te gaen, voor leven, goed en bloed.
 Gy Cloris, nimmer zult tot uwen wil geraken;
 Gy Cloris, zult my noyt uw Hoer, nocht Boele maken;
 Doet alles wat gy wild, ik zal my voor mijn eer,
 Met Vrouwelijke kracht gaen stellen dan ter weer.

- Koning.* Holla ; wie zien ik daer ? 't is raedzaam ik vertrek,
Eer yemand, die 'er leeft, mijn boos besluyt ontdek. *Binnen.*
- Philida.* De Goden hebben u, ach Vader ! hier doen komen,
Het leven, oft mijn eer, waer, zonder u, genomen.
Ik zie, die God vertrouwt, al is hy vaek in noot ,
Omcingeld van ellend, bestreden tot der dood ,
In d' alderswaerfte druk, die hem mach overvallen ,
Die zeg ik, God vertrouwt, en schaed het niet met allen.
- Philand.* Gods vrees, is 't eenig ding, waer uyt alleen ontstaet
Een wellust zonder vreugd, die 't al te boven gaet ;
Die zich in handen van dien Leydsman heeft bevoolen ,
Wat wegen dat hy gaet, hy zalder nimmer doolen.
Lukzael'ge Herderin, waer uyt was doch ontstaen ,
Het prijkkel van uw eer, oft leven, te beschaen.
- Philida.* Een dertel Hoveling, heel zeedig in zijn praten ,
En heusch van ommegang, ging willig 't Hof verlaten ,
En voegde zich hier by de Herders op het land ,
Al waer hy meer vermaek, als in de Hoven vant ;
Was yder aengenaem, beleefd en zeer liefstallig ,
En wel bemind by my, door 't wezen heel bevallig ;
Waer door de zinlijkheyd van mijn verliefde Ziel ,
Te haest door zijn verzoek, ach ! leyder, op hem viel ;
Zoo dat ik aen hem, met beloftenis van trouwe ,
My had verbonden, dat ik werden zoud zijn Vrouwe ;
Op welk beloft dat hy in dertelheyd verzocht ,
Dat hy zijn geyle lust aen mijn volbrengen mogt ;
En ziende dat ik niet en woud zijn lust gehengen ,
Zocht hy met wreede dwang tot zonden my te brengen ;
Dies, Vader, ik in 't end met rijp beraed besloot ,
Te sterven voor mijn eer, een overwreede dood.
- Philand.* Ten was geen Cloris die uw Eere zocht te krenken ;
Gelooft dat Cloris noyt om zulk een daed zoud denken ;
Gelooft het nimmermeer, ô deugd lievende Vrouw !
Dat Cloris hem tot u zoo godloos dragen zouw.
- Philida.* Hoe Vader kend gy hem ?
- Philand.* Ach ! zoud ik hem niet kennen ,
Daer wy, ô Philida ! zoo goede Vrunden bennen ;
Onmog'lijk dat dien held zoud zulk een stuk begaen.
- Philida.* Hy noemt my by mijn naem, Goon ! ben ik ook verraen ?
- Philand.* Verraden ; neen, ô neen ! ik weet gy my wel kent.
- Philida.* Philander, ach ! zijt gy 't ?
- Philand.* Ia Philida ik ben 't,

En zal u al het geen dat u is wedervaren,
 Met korte reden, en op staende voet verklaren;
 'k Heb Cloris zelfs gezien, die groot verlangen had
 Om weêr by u te zijn, als hy gevangen zat,
 Wanneer hy zijn beklag my deed met deze rede;
 Zoo haest en was hy binnen 't Hof noch niet getrede,
 Den Koning die gaf last dat men hem vangen zouw,
 Waer van dat Cloris voort de oorzaak weten wouw;
 Maer lacy! mits men 't niet en wist, mogt hy 't niet weten,
 En heeft tot noch zijn tijd gevankelijk versleten;
 't Vermoede dat hy had, was dat den Koning socht,
 Dat gy door zijne lust mogt zijn tot schand gebrocht,
 En dat uw eer door list van hem mogt zijn genomen,
 Derhalven ben ik hier op zijn verzoek, gekomen.

Philida. Philander, 't schijnt een droom die my het hert beswaerd,
 Doch wederom verblijd, door 't geen gy my verklaerd;
 Ik voel my heel verblijd, doch 't hert niet vry van vreze;
 Verblijd; om dat mijn Lief, vry van dit stuk zal weze;
 Bevreest, om dat hy is in hechtenis gesteld,
 Daer men hem 't leven licht beneme door geweld;
 Ik ga en heb geen rust, voor dat ik met hem spreke,
 En van dit valsch bedrog my op het hoogste wreke.

Philand. 'k Ga Philida met u op 't alderspoedigst heen,
 En wensch den Hemel ons hier toe geluk verleen.

Binnen.

K O N I N G.

Koning. Die aanslag is mislukt, hoe nu best aengeleyd?
 Eer dat het snel gerucht mijn snoode daed verbreyd;
 Wil ik nu Cloris gaen ontsluyten uyt zijn banden?
 En oft hem Philida, ontdekte dan die schanden
 Door my aen haer geschied; 'k weet niet hoe ik het klaer,
 Ik maek het zoo 'k het maek, de zake loopt gevaer;
 Best dat ik Cloris spreek, aen hem ondek de zake,
 Om zien oft ik het ken met hem ten besten make.
 Ach Cloris! ik heb u op 't alderhoogst misdæen,
 Een groot berouw komt my in mijn gewisse-slaen.
 Ik die de quade straf, heb zelve quaed bedreven,
 En bid ootmoedig, dat gy 't my doch wild vergeven;
 Oft zijt gy niet vernoegt als met een wreeder wraek,
 Verschoon my, bid ik u, in deze quade zaak;
 Ik koom om met berouw mijn misdæen te bekennen,
 Ik had in 't zin de eer uws Herderins te schennen;
 Dir's d'oorzaak dat ik u in hecht'nis heb gedaen,
 Doch 't snoode werk noch niet volbrocht, (hoe wel bestaen;)

Door toeval van de Goon, die 't zelfde my beletten,
 Zoo dat ik in het minst haer eere niet besmette ;
 Ik bid u Cloris, Vriend neem het ten besten af,
 En naer 't u wel gevalt, voldoe aen my de straf.

Cloris. Is 't droom ? is 't spokery ? wat komt my hier te vooren ?
 Hoe vreesst zijn Majesteyt dan niet der Gooden tooren ?
 Hoe dorst gy 't Vorst bestaen, te schende Cloris Vrouw ?
 Niet wettelijk vereend, maer door beloofde trouw.
 Indien zy mogend' Vorst is onbesmet gebleven,
 Ik sweekd zijn Majesteyt het is hem al vergeven ;
 Maer is haer eer gequetst, haer kuyfheyd yets mitfdaen,
 Ik zal 't met wrack voldoen, al zoud 't my eeuwig schaên.

PHILIDA gevapend, in manne kleeding, komt met PHILANDER
 voor de gevankenis, en spreekt tegen den Koning.

Philida. Waer zijt gy Cloris nu, die 't minne zoo wel lusten ?
 Dat ik om uwen 't wil my in de wapens rusten ;
 Waer zijt gy boofwicht nu ? waer zijt gy snoode schelm ?
 Om wien dat ik dit hoofd dek met een yseren helm ;
 Waer zijt gy Cloris, die met Philida woud leven,
 Als een die over lang het eerbaer heeft begeven ?
 Waer zijt gy Cloris, die met Philida in 't groen,
 En dichte Boomen, woud uw troetelingen doen ?
 Ik dachvaerd u ten strijd, en vecht om vrouwen eer,
 By d'opperste der Goon ik Cloris loof en sweer,
 Dat ik my wreken zal, en met dit stael beweeren,
 De sno verradery die gy pleegd aen haer eere,
 Hoe wel zoo niet volbrogt als gy wel had gemeent ;
 Wat let my dat ik 't vleesch niet hak van u gebeent.
 De slooten, hoe zy zijn geslooten, 'k zalze breeken,
 En stellen Cloris vry, en my op Cloris wreken ;
 Op Cloris ? neen ; op hem die Cloris was in schijn ;
 Wie denkt den Koning wel, dat hier by hem mach zijn ?
 Een die de valscheyd haet, voorstander van de goede.

Koning. Waer toe kloekmoedig Held, dit ongerustig woede ?
 Wat is 'er dat u let ? *Philida.* Dat hebt gy wel verstaen,
 'k Wil dat men Cloris voort doet uyt de boeyens gaen ;
 Die tot zijn onschuld heeft tot noch toe hier gezeten,
 Ha ! Koning, knaegt u niet de kanker uws geweten ?
 Dat gy de Vromen zoekt met schanden te verraen,
 Treed eens in u gemoed, ziet wat gy hebt gedaen ;
 Uw doent is my bekend, ik was 'er dichte by,
 Als gy aen Philida verzocht uw schelmery.

Koning. Wie zijt gy? *Philid.* Wie ik ben? die, die ik placht te wezen,
En geenzins zal voor u, ô Godloos Koning vrezén;
Die, die de valscheyd heeft van u bedrog gezien;
Die, die gemoedigt u zijn hoeft te wraek komt bien;
Wien u vermomd bedrog, te valschlijk is gebleeken,
Zoo dat ik ben geperst op u mijn leed te wreeken;
Door valscheyd dien ik u, ha! Koning, tuygen kan.

Koning. Gy scheld onschuldig my, en liegt 'er valschlijk an;
Heeft Cloris niet misdaen, gelijk hy niet en heeft,
't Is reden dat hy gaet daer hy in vryheyd leeft.

Philida. 't Is daer meê niet genoeg. *Kon.* Niet hooger 't zal u rouwen.

Philand. Het geen hy zeyd (mijn Heer,) dat zal ik staenden houwen.

Koning. Ik raed u dat gy swijgt. *Philand.* 't Is billijk 't geen ik doe,
Het spreken staet mijn vry, u komt het swijgen toe.

Koning. Wat trots, wat smaed, wat spijt, wat komt my niet te vooren?
Wat moet ik hier van u zeg lommen rekel hooren?

Philida. 't Geen dat zijn Majesteit op 't leelijkst heeft betoond,
Geeft oorzaak dat men hem met zulke glory kroond.
Daer leyd den Helm, daer 't Swaerd, daer 't Harnas, dat een
Vrouwe

Ge dragen heeft, tot een getuyg'nis van die trouwe
Die Cloris is beloofd, door een verliefte geval;
Mijn Cloris die ik voor mijn eygen trouwen zal.
Kom Lief, kom hier by my, ontfang mijn Zieltjen, ach!
Dat van mijn zuyv're Liefd u noch getuygen mach;
Waer toeft gy, ach! mijn Lief, en is 'er niemant dan,
Die u een reys by my, ach! Cloris, helpen kan?

PHILIDA en PHILANDER breken 't gevangen-huys met
gevveld open, CLORIS komt by haer.

Cloris. Mijn Lief, mijn Philida getrouwste Herderinne;
In wien dat ik bespeur de aldertrouwste minne;
De aldertrouwste Liefd, de aldertrouwste trouw,
Die oyt ter wereld is gebleeken in een Vrouw;
Waer meê zal Cloris doch beloonen 't trouw bedrijf?
Mijn Lief! *Philid.* Mijn Ziel!

Cloris. Mijn hert! wiens Lief ik eeuwig blijf;
Ik heb den Koning (Lief,) zijn misdaed al vergeven,
Indien gy zuiver in uw eere zijt gebleven.

Philida. Mijn eer, mijn Lief, die is in 't minste niet misdaen.

Cloris. Zoo neem den Koning dan weêr in genade aen.

Philida. Ik loon geen quaed met quaed, maer doe naer u behagen.
Genadig Vorst al zoo 't de Goden zoo voorzagen,

Dat door haer schikking u voornemen werd belet,
Ken ik zijn Hoogheyd vry, mits ik niet ben besmet.

Koning. Ik wil my dankbaerlijk aen Philida betonen,
Om haer goetdadigheyd, ten vollen te beloonen;
Van al wat ik bezit, eyft wat u lust begeert,
Al waer 't mijn halve Rijk, 't werd u verleend, ik sweer 't;
Eyft bid ik, wat u lust, tot beyder uw verzoening,
Ik zal tot Offerhand van mijn misdæds voldoening,
Op-Offeren al 't geen, gy wild van mijne macht.

Cloris. 't Berou heeft ons voldæen, van 't werk noch niet volbracht.
'k Heb mijn genoegen Heer, dat ik mijn levens dage,
Mach slijten met mijn Lief, na Liefdens welbehagen;
Mijn lieve Philida, wiens Liefde overwind
De aldertroufste Vrouw, die men ter wereld vind;
Laet ons de Goden gaen met Offerhand bewegen,
Dat zy ons in de Echt verleenen, heyl, en zegen,
Op dat van dag, aen dag, ons Liefd vermeerde, en groeyt,
Gelijk het Eg'lentier dat in de Liefde bloeyd.

Koning. Indien 't u, Cloris, lust te volgen mijn gebiede,
Zoo laet my deze mael, mijn wil hier in geschiede,
Dat gy in blye vreugd met my ten hove tredt,
Daer ik zal maken doen, ter eeren u gereed,
Een Hoofs en zoet vermaek, van alle Bruylofs vreugde,
Op dat u Zieltjens haer vereenigen in deugde.

Philida. Dank zy zijn Majesteit voor 't geen hy ons aanbied.

Cloris. Voor u geboden gunst wy dankbaerheyd betoonen.

Philida. By d' Herders voegt het best, en by den Koning niet,
Dies ons zijn Majesteit gelieve te verschon.

Koning. Als 't anders niet en mach,
Zoo wensch ik Cloris, ach!
Dat u de Goden geve,
Heyl, voorspoed, liefde, vreugd,
Al wat gy wenschen meugt,
In dit rampzalig leven.

Cloris. Wy aen zijn Majesteit,
Voor weldæd, dankbaerheyd
Zijn schuldig te betoonen.

Koning. Door schuld zoo vind ik mijn
Aen u verplicht te zijn,
De deugd met deugd te loonen.
Gund, Goddelijke schaer,
Uw zegen aen dit paer,
En is 'er yets misdreven,

Zoo bid ik aen u twee,
En ook de Goden meê,
Dat het my werd vergeven.

Vaert wel vereende twee,
Leeft lang in heyl en vreê,
Dewijl gy tracht te scheyde;
Ey! voerd een heufche mond,
Van 't geen dat ik bestond,
Verzoek ik aen u beyde.

Cloris. Nu ik na wensch geniet
Mijn lief; is al 't verdriet,
Ha! Vorst, verkeerd in vreugde.

Philida. Vergeten is 't met my.
Cloris. Ik stel de wraek ter zy,
Nu ik vereen in deugde.

Met u verlof wy gaen,
En denken niet meer aen
Het geen nu is verlede.

Philida. Ten zal noyt zijn gedocht,
Alzoo 't niet is volbrocht,
Steld Liefden ons te vrede.

L E R I N D E in Boerinne kleeding.

Lerind. Is dat Philander niet? ik treed wat nader by,
Op dat ik ondersta oft het Philander zy;
Hy is 't, ik veyns, en wil door 't veynzen ondervinde,
Oft hy my noch bemind, gelijk hy my beminde;
Ik wensch u goeden dag. *Phil.* Zoo wensch ik u weêrom.

Lerind. Ik dank u, vrund; weet gy waer over ik hier kom?

Philand. Dat is my onbekend, ook qualijk om te weten.

Lerind. Kent gy ook eenen, die Philander werd geheeten?

Philand. Wat reden, dat gy na Philanders name vraegd?

Lerind. De reden zijn genoeg, vermits 't my zoo behaegd.

Philand. Ik ben Philander zelfs, spreek op, wat wild gy zeggen?

Lerind. O min, ô trouwe Liefd! hoe zal ik dit beleggen;
Zijt gy Philander? *Phil.* Ia. *Ler.* Philander, is die geen
Aen wien ik, hier ter plaets moet offren mijn gebeên.

Philand. Die zijn geminde heeft voor die tijd afgeslagen,
A M Die zijn geminde heeft voor die tijd afgeslagen,
Waer over zy, op 't hoogst, dat ongeval betreurt,
En wenschte dat het noyt, Philander! waer gebeurt.

Philand. Van wie is 't dat gy spreekt? *Ler.* Haer name is Lerinde.

Philand. Die was, die is, en blijft mijn lief, en wel beminde.

- Lerind.* Philander! Lief, ey zie! wat liefde heeft bestaen;
Ik nam om uwen 't wil dees boere kleeding aen;
Op dat ik u mijn Lief! mijn liefde zoud getuyge.
- Philand.* Lerinde, Lief, de liefd doet my hier neder buyge,
Om met een dankbaer hert te loonen liefds bedrijf,
En onder die beloft dat ik uw dienaer blijf.
- Lerind.* Mijn dienaer? neen, mijn Lief! maer ik uw dienareffe.
- Philand.* O neen! ik uwe slaef, en gy mijn ziels voogdesse.
- Lerind.* Philander! Lief sta op, sta op, ik bid u, rijs.
- Philand.* Met deze kus, mijn Lief! ik u mijn liefd bewijs;
Bezegel mijne trouw op twee robijne tipjes,
Daer nektar overvloeyd; ô heunig zoete lipjes!
Mijn zieltje leeft en sweeft op 't uytgezogen zoet,
Dat van uw oever stroomt en mengt zich met mijn bloed.
- Cloris.* Wat baerd de liefde vreugd? hoe zoet is 't zoo te vrye?
Dat liefd 't geliefde mind.
- Philida.* Wat teeld de liefd verblijje?
Als liefd op lang verzoek, in 't eynd 't geliefde vind.
Philander! veel geluk met, uwe Lief, Lerind.
Lerinde! veel geluk, wensch ik u, met Philander.
- Lerind.* Ik dank u Philida; 't gaet hier den een, als d' ander;
'k Wensch u 't geen gy my wenscht.
- Philida.* Uw wensching zy beloond
Met zulke wensching, als Lerinde my betoond.

H E L E N A ^{r43}

Bly-eyndend-Treur-Spel,

I N H O V D.

Als Rogier na zijn drie jarige minne, tusschen hem en Helena gepleegt, (zonder hoop van gelukkige uitkomst) van haer zijn afscheyd neemt; beklaegt zy haer Ouders, als oorzaak over zulks, en begeeft haer (in Kluyzenaers gewaed) na zeker Bosch, alwaer zy voor haer neemt een Eremyts leven te leyden, om door zulke middel haer eere te bevrven.

Rogier (om het vervolg van Cassandraes Godlooze minne) begeeft hem uytlandig, na dat Cassandra misbruykt hebbende haer schoot in oneer, hem als Vader de vrucht wilde opsweren, en geraekt eyndelyk (niet wetende van Helena) ter plaetse alwaer hy haer vind; en niet anders wetende als dat hy by een Kluyzenaer is, ontdekt aen haer de oorzaak zijns vertrek, en werd in zulken schyn van zijn Lief Helena bemind.

Cassandra (verstaen hebbende het vertrek van Rogier) vervolgt hem (door raed eens Toveres) gewapend, in manne kleding, ontmoet haer onder wegens een Edelman, in vrygagie zijnde met Elizabeth, gekleed in Hoveniers gewaed, en na uyerlyke gedaente schyn hebbende met Rogier, waend hem die te zijn, en scheld hem voor een verrader; die zy tot gramschap verwekt, en werd van hem doorsteken.

Elizabeth ontfelt en swaermoedig door een benauwde droom, (de welke aen haer de ontrouw van haer Lief voorzeyde) begeeft haer droevig voor zijn oogen; Karel wanende deze droefheyd uyt zijn doodslag ontstaen te zijn, zoekt haer te troosten, en maekt haer (van 't zelfde niet wetende) zulks onbedachtelyk bekend; waer door zy haer liefde aen hem ontzeyd. Karel (over zijn onbedachtelyk melden) versocyd hem zekven; bedroeft en mistroostig zijnde, valt in wanhoop, en door steekt hem zelve.

Elizabeth (in haer voornemen verandert zijnde) besluyt, Karel nimmer af te gaen, maer haer leven gedurende, minne toe te dragen; komende ter plaetse alwaer zy van hem afscheyden was, vind aldaer zijn Geest waeren voor haer oogen, maekt groot misbaer; haer schuldig achtende over zijn dooa; werd heel krankzinnig; eyndelyk steld Elizabeth haer gelaten; aennemende een Nonnen kleeid, en doet belosten in zuiverheyd haer leven te eynden.

Rogier is gezint weder te vertrekken, doch werd hem van zijn onbekende Lief (als Kluyzenaer) zulks asgeraden, maer te verwachten, tot dat hy verzeckertheyd heeft van Cassandraes dood, ofte tot hem 't geluk aldaer met een goed partuur vereene, om alzo met blydschap weder na zijn Ouders te reyzen. Cassandraes Geest voor haer verschijnende, verklaert de oorzaak haers doods.

Helena ontdekt aen Rogier wie dat zy is; haer bekend gemaakt hebbende, doen malkanderen belosten van te trouwen, en keeren beyde wederom naer hys. Dit geschied zijnde eyndigt het Spel.

Namen der Uytbeelders.

- K A R E L, een Edelman.
- E L I Z A B E T H, een Edel Insvrouw.
- H E L E N A, een Edelmans dochter.
- C A S S A N D R A, verliest op Rogier.
- R O G I E R, een Burgers Zoon.
- T O V E R E S.
- L V C I A, Staet-dochter, van Elizabeth.

E E R S T E

E E R S T E H A N D E L I N G .

K A R E L , E L I Z A B E T H .

Karel. **N**oyt had ik, Lief gedacht, het geen ik nu be-
vinde,
Hoe vast dat aen een ding de menschen haer
verbinde;
't Verloop des tijds getuygt des tijds veran-
dering,

En maekt een nieuw begeert van 't een, oft ander ding.
Mijn alder-hoogste lust (Me-lufvrouw) was wel eer
De oeffening des Krijgs, en d' hand'ling van 't geweer;
Als ik den Stalen kling mogt voor mijn Vyand trekken,
't Lichaem rondzom met Stael, oft Harnas-plaet bedekken,
Om een gewapend Held te hakken op de huyl,
Dat als een Blixem daer de vonken stoven uyt,
Dan had mijn lust haer wensch, en 't hoogst dat zy begeerde;
Wanneer men (om het lof van wapens) Karel eerde.
Maer ach! hoe is 't verkeerd, nu dat my heeft verthoont
De minne tovery, die in Eliz'beth woond.
Hoe mild'lijk heeft natuur begaeft uw maegden lede?
Hoe kunstrijk bootst uw tong de kloeke schrandrhede,
Die u diepzinning breyn in d'herzenen besluylt,
En deeld (wanneer 't u lust) haer gaven mildlijk uyt;
Ach! ach! zoo haest als my, de tintelende oogjes
(Omcingelt, en bezet, met twee git swerte boogjes)
Verscheenen; ja, zoo haest ik maer mijn schoone zag,
Was ik vervallen in een eyndeloos geklag.
Vergeefs waerd, ô mijn Zon! dat ik voor u zoud veynzen,
Ziet maer mijn wezē aen, hoe 't toont mijn herts gepeynzen,
Voogdesse van mijn ziel, hoe is mijn hert ontmand.

Elizab. Bedwing uw lusten (Heer) door 't mannelijk verstand.
De min ken in de mensch vaek werken vreemde kuuren,
Wat al te haest begint zal in 't gemeen niet duuren;
Men ziet het dagelijks, wie al te licht vertrouwt,
Dat het vertrouwen haer ook lichtelijk berouwt;
Veel tijds een Dochter doold door al te licht vertrouwe,
Zoo lang een Minnaer mind zal hy zijn woord wel houwe;
Maer zijn verandering gewend men door de tijd;
Men ziet zijn liefde duurd niet langer als hy Vrijd.

Karel. Mijn Lief, waer toe geveynst? ey! wild het veynzen stake,
In mijn getrouwe liefd zal noyt verand'ring rake.

Ik min

Ik min u als mijn ziel, ja dat ik meerder kon,
 Ik zoud bewijzen, ach! mijn uytgelezen Zon;
 Toond my een treekje, lief! van lieve wederminne,
 Dewijlik ftadig smeek u hoogheyd aerdsch Godinne!
 Godinne, ja Godin vergun uw slaef gena,
 Dewijlik (levend dood) voor uwe oogjes sta;
 Gy die mijn vryheyd naemt kent my die weder geve,
 Indien uw gunft my gund in uwe dienft te leve.

Elizab. Gy eyst meer van mijn gunft als ik u geven kan.

Karel. Gy geeft my 't geen ik eysch; neemt my voor dienaer an.

Elizab. 't Geen Karel gy verzoekt, ken ik u niet belette.

Karel. Zoo wild my (lufvrouw) dan in 't dienen wetten zette.

Elizab. 't Waer onbeleeft, mits gy zijt buyten mijn gebied.

Karel. Ach! neen Elizabeth, in 't alderminfte niet.

Elizab. Mijn dunkt, Heer Karel doold, en wil 't geen hy niet wille.

Karel. Wel waer in zoud mijn wil met d' onwil dan verschille?

Elizab. In 't wenschen zonder wil; gy zegt ik neem u af
 Uw vryheyd, die gy wenscht mijn gunft u weder gaf;
 Ken ik die geven, als gy wild dat mijne wetten
 Uw wil gebieden, die uw wils vryheyd beletten?

Karel. 't Strijd tegens het verzoek van 't geene gy begeert.
 't Doet niet; dewijl de dienft (volbrocht) 't gebieden eerd,
 Als liefd 't gebied behaegt, zoo teelen wetten blyheyd,
 En blywillige dienft valt voor een dienaer vryheyd.

Elizab. De woorden, Karel, die verschillen met de daed.

Karel. Die woorden niet vertrouwt, hoopt op geen toeverlaet.

Elizab. Die woorden licht geloofd, die heeft een quaed vertrouwen.

Karel. Nochtans wie niet belooft, die ken zijn woord niet houwen.

Elizab. 't Volbrengen van de daed bestaet in woorden niet.

Karel. Hoe ken 'er schulden zijn, daer geen beloft geschiet?

Elizab. Beloften moeten niet, maer 't werk de daed beloone.

Karel. Waer niet belooft en is, behoeft men niet te toone.

Elizab. Nochtans werd wel goe daed zonder beloft volbrocht.

Karel. 't Volbrengen teeld meer gunft, wanneer het werd verzocht.

Elizab. 't Is waer; maer het verzoek en 't herte vaek verschille.

Karel. Door 't herts genegentheyd verzochte woorden wille.

Elizab. Waer toe zijn woorden nut, zoo 't hert goe meening heeft?

Karel. Om dat men door de woorden 't hert te kennen geeft;

Ach! lief Elizabeth, waer toe dus hoog getreên?

Ik mijmer daer ik sta, dwael zelve in mijn reên;

Ik pleyte met mijn zelfs, hoe ik best in het minne,

Uw strafheyd, in dit stuk, bequaemst zal overwinne;

Uw machteloze slaef smoort in een heete vlam,

Die uyt uw oogjes haer begin en oorspronk nam;

Beweegt

Beweegt u, ach! mijn Lief, mijn hertje, en mijn waerde,
Die ik beminnen zal zoo lang ik leef op Aerde.

Elizab. Denkt Karel dat een Maegd gebonden is aen schaemt,
Waer door de vryigheyd haer zoo wel niet betaemt; (ken,
Voorwaer een eerbaer Maegd die schijnt haer plicht te bree-
Indien zy staet gereed, zoo haest de Vryers spreken;
Uw eerlijk liefs verzoek, ik gunstig dankbaer ben,
Voorts mach Heer Karel zien, wat luk tijd brengen ken.

Karel. Ik dank Elizabeth, voor haer vergunde eer,
't Vernoegeen my ontbreekt; de liefde eyfcht wat meer,
Vermogende Godin; ik buyg my voor uw voeten,
Gy kund, door weder-liefd, my al mijn quel verzoeten;
Gund my 't geen ik verzoek door liefdens lief geklag;
Verkeering met mijn Lief, wiens gunste veel vermach;
Want ommegang teeld liefd.

Elizab. Gy schijnt van liefd te spreken;
Heer Karel doet een bloos van schaemrood my uytbreken;
Heer Karel 't is voor my, voor dees tijd, tijd om gaen.

Karel. Verschoond my Iufvrouw heb ik u in yets misdaen.

Elizab. In 't minste niet mijn Heer, 't was liefdens kozery?
Vaer wel.

Karel. Vaer wel mijn Lief, mijn hertje blijft u by;
Hoe Karel, wel hoe dus; wat voel ik door mijn lede?
Wat roofst mijn kennis my? wat moord in my de rede?
Wat maekt my dus vergekt? wat maeld my in de kop?
Wat rijfster uyt mijn borst, en stijgt na boven op?
Wat rabraekt my dus fel met mijmerende grille?
Wat razerny schijnt hier met my te pleyten wille?
Wat draeg ik op mijn zijd, dees stalen deege dan?
Wat wapens baten my als ik niet vechten kan?
Hoe Karel, dus verzot alleenlijk door de oogen,
De liefde van een Vrouw, zoo diep in 't hert getogen?
Hoe Karel, dus ontmand door Vrouwelijk geweld,
Dat gy u moed, u macht, u kracht ter zijden steld;
Hoe Karel, dus ontzind, hoe dus in min ontfteken?
Hoe Karel, dus verzot, zijn reden u ontweken?
Hoe Karel, is de min dan Karels Over-heer?
Hoe Karel, ik vertrouwt mijn zelve nimmermeer?
Hoe Karel, in de min, in kinder-spel vervallen?
Hoe Karel, dat gy wild in zotternye mallen,
Was nimmer u begeer; hoe Karel; ach! ik gis
Dat langer nu geen hert in Karels boezem is?
Ach! was de lust gepeyd, was minnens graegt verkregen,
'k Verwiffelde terstond in afkeer, het genegen;

Binnen.
Eylaes!

Eylaes ! 't genegen hert, dat nu in pijn smelt,
Betracht mins lusten, door de brand van mins geweld. *Binnen.*

HELENA, ELIZABET, CASSANDRA.

- Helena.* Gespeelen ! is 't uw wil, laet ons eens graesjes binde.
Elizab. Voor my ik ben te vreên. *Cass.* Men zal my willig vinde
In 't geen 'er werd verzocht. *Helen.* Zoo bid ik laet ons gaen,
Wat verder in het bosch, door groen begraefde paen,
En rusten in de schoot van Floraes bloem cjerade,
Al waer mijn Lieve lust het herte wil verzade
Met vrolijkheyd, door zang van dit gerijmde lied.
Elizab. Wat heeft het voor een voys? *Hele.* Gespeel ! ik weet het niet,
Ey zie, belieft het u, oft gyze ook kunt zinge.
Elizab. Dat voysjen is vol swier, en vol veranderinge,
't Is zoet en aengenaem; och ja ! ik kan 't zeer wel,
Dies ik het Speelnoot, u ten dienste zingen zel.

ELIZABET zingt.

S Poeyd vluchtig vluge voetjes,
Na mijn moorderinne;
Ach ! al te traeg, en zoetjes,
Om mijn Ziel, uyt minne,
Door trouw, die Vrouw, wiens hert, mijn smert niet gevoeld te geven;
Zy die mijn Ziel, voor wien ik kniel, zy die mijn Ziel doet leven,
Heeft eylaes ! mijn dood beschreven.

Stookt Venus uw Altaren,
 Laet tot Offerhande,
 Mijn Ziel ten Hemel waren,
 't Lievend lichaem branden;
 Godin, die 'k min, toond recht, uw knecht, die uyt Liefd wil sterven,
 Om dat de Min, ach! Aerdſch Godin, om dat de Min moet derven,
 't Geen de Min zocht te verwerven.

Eylaes! 'k wil my bereyde,
 (Nu ik mins luk derve,)
 Van u mijn Lief te ſcheyde,
 Liefde doet my ſterve;
 Vaert wel, ik zel, dit hert, vol ſmert, gaen ten Offer dragen;
 De Liefd Godin, zal ik door Min, zal ik door Min met klagen,
 Eynden doen mijns levens dagen.

Cassan. Noyt hoord ik zoeter voys, noyt zulke lieve worde,
 Noyt zulk een deſtig Rijm, als ik u zingen hoorde;
 Zoo wie met aendacht let volkomen op de zin,
 Die trekt 'er uyt met ſmaek, het voedzel van de min.

Helena. 't Is Speelnoot als gy zegt. *Cass.* Helena mach wel roemen
 Van al die minnen, de gelukkigſt haer te noemen;
 Om dat het Liedjen is gekomen van die geen,
 Die haer getrouwelijk Liefd. *Helena.* Cassandra, met wat reën
 Zoud gy beweeran dat het is gelijk gy zeyde?
 Dan doch dat zy zoo 't zy, ey! kom wild, met u beyde,
 Uw graefjes brengen voort, zie daer heb ik het mijn;
 Nu kom, en laet ons zien, wie eerſt de Bruyd zal zijn.

Cassan. Daer is mijn graeze krans. *Eliz.* En daer de mijne mede.

Helena. Nu van de kransjes zal ik geven mijne rede.
 Cassandraes graesjes zijn gantsch los. *Cass.* En d'uwe? *Helena.* Valt;
 Elizabeth gy hebt het ook niet wel gepaſt.

Elizab. Hoe, houden mijne niet? *Helena.* O neen! daer zijnder geene
 Die wel gebonden zijn, (dunkt my) als mijns alleene,
 Het is om dat mijn Bloem is van het Eglentier.

Cassan. En dat gy werd gelieft (Helena) van Rogier.

Helena. Wat rede dat Rogier werd by mijn bloem geleden? *teken*

Cassan. Om dat de telgen (die dees Bloem teeld) zijn als teken,
 Dat deze Bloem moet zijn met moey'lijkheyd geplukt,
 Ten aenzien, dat die geen die onvoorzichtig rukt
 Het Eglentier van een, om 't Bloempjen af te breeken,
 En eer hy 't krijgt, gevoeld, hoe ſcherp de doorens ſteeken;
 Gy zijt het Eglentiere bloempje, dat met pijn
 En moey'lijkheyd zal van Rogier verkregen zijn.

Elizab. U zinnebeeld is goed, Cassandra! *Helena.* Ik Vertrouwe
 Dat u Lavender-bloem, meer op Rogier zal houwe.

Cassan. Geef reden. *Helen.* Wel ik zal; De witte bloem die zeyd
Met sprakelooze reën, dat zy de zuiverheyd
En onbesmette deugd alleenlijk af doet beelde;
'k Heb vaek van u verstaen, dat deugde Liefde teelde
In u, en dat om deugd alleenlijk gy mind;
Zoo is 't (mijns oordeels) dat men meerder geen en vind
In deugden, als Rogier; doch hy is van geen rijken,
Dit acht Cassandra niet; zoo dat ik ken doen blijken
Dat uw Bloem op Rogier, veel meer past als de mijn,
Om dat ik garen zoud getrouwt met rijker zijn.

Cassan. Helena, wat het zy zal ons de tijd best leere;
Laet van Elysbeths bloem ons ook eens redeneere,
Mijn Liefde met Rogier is niet met al gepast.

Helena. Waerom? *Cassan.* Dat weet gy wel, de graesjes zijn niet vast.

Helena. Elizabeth, en d' uwe zijn ook niet gebonden,
Nochtans werd uyt de kleur uws bloems dees zin gevonden;
Het lieffelijk provens getuygt u Liefdens teeken,
Dan doch, de kleur des bloems, doet uwe Liefde breeken;

Rogier,
en Karel
uyt. Om dat hy (die u Liefd) meer min als Liefd betracht,
En gy de schaemte meer als hy de welluft acht.
Zacht speelgenoots, ik zie daer ginder yemand komen,
Na 't schijnt zoo hebben zy haer gang tot ons genomen.

Cassan. 't Is Karel, met Rogier.

Karel. Zijt Iuffertjes gegroet.
Eerbiedelijke dienst ik u betoonen moet;
Elizabeth ik zal my neffens u gaen voegen.

Rogier. Helena (hoop ik) zal haer met mijn dienst genoeg;
Laet ons het elzen Bosch wat verder wand'len door,
En stellen daer yets zoets tot kortswijl, t' zamen voor.

Helena. Cassandra, gaet gy meed?

Cassan. Voor dees tijd niet. *Rogier.* Wat rede?

Cassan. 'k Heb yets te doen.

Elizab. Wy gaen terstont al t' zamen mede.

Al t' zamen binnen.

C A S S A N D R A, R O G I E R.

Cassan. Rogier, mijn Lieve Lief, ken 't maegdelijk gemoed
Bewegen niet u hert, met dienften die 't u doet;
Rogier, mijn Lieve Lief, gevoelt gy geen meedoogen,
Daer ik mijn neder buyg al knielend voor uw oogen?
En smeek u om het zoet genot van weder min,
Vermits dat ik (uyt Liefd) tot u genegen bin;
Hoe menig zoud zijn dienst op-offeren de Goden,
Om te verkrijgen 't geen u zelfs werd aengeboden;

't Geen u betamen zoud te doen, geschied van my,
Om dat ik (ongevalscht) tot u genegen zy;
Hoe zijt gy doch zoo koel, en my in 't minnen tege?

Rogier. Om dat ik niet en ben tot minne noch genege;
Uw dienst is zonder dank; meer eer zoud my geschien;
Dat ik u ongeneygt (in min) tot my mogt zien;
Cassandera, de min die gy aen my komt roonen,
Daer wensch ik dat gy meugt een ander meed beloonen;
Ten aenzien my de min, in geender wijs gevalt.

Cassan. Hoe druyg gaet u dat of, het schijnt Lief dat gy mald,
Om daer door eens te zien, hoe zeer ik u beminne;
Gy ziet Rogier, gy ziet, gy ziet het dat mijn zinne
Tot u waerts zijn geneygt; dies jond my doch het geen,
Mijn Maegdelijk verzoek u offerd met gebeên;
Hoe mach u harde hert, een Maegd zoo laten prachge;
Speurd gy niet uyt mijn oog, en 't vriendelijke lachge,
Wat dat mijn jeugt begeert? wiens lust de minne port;
Rogier, verstaet gy niet wat dat Cassandra schort?

Rogier. Cassandra minnens lust, wiens geylheyd ik verzake.

Cassan. Rogier, wild gy Rogier u dan een lozeph make?

Rogier. In daden hem gelijk, een Vyand aen de lust.

Cassan. 'k Vertrouw Rogier, gy veynst, ik bid u Lief ey! kuff
Dees lippen, die na 't zoet van uwe kus verlangen.

Rogier. Cassandra gierd met schaemt uw Maegdelijke wangen,
En denkt dat schaemt moet zijn het wapen van een Maegd,
Die op haer kuyfheyds lof haer hoogste vreugde draegt;
Band de vervloekte lust (Cassandra) uyt uw zinne,
Verfoeyd de Godloofheyd van vuyl onkuyfsche minne.

Cassan. Rogier, ken in uw jeugd zoo dorre koudheyd zijn,
Dat gy u niet beweegt door minne lust in mijn?
Rogier, als gy uw oog maer slaet op deze oogen,
Gevoeld gy daer door niet mins opperste vermoogen?
Rogier, ik offer u dees lippen, en dees Ziel,
Ontfangt mijn offerhand, waerom ik neder kniel
Voor 't Altaer uws waerdy; ô wellust van mijn leve!
De min Cassandra dwingt haer zelve op te geve,
Om na den eysch des mins van u te zijn voldaan;
Dies neemt mijn doch Rogier, voor uwe wellust aen.

Rogier. Eer zal de donk're nacht den held'ren dag bedekken,
Eer ik mijn Ziele zoud met vuyle lust bevelken;
Neen, neen Cassandra, neen, 't zal nimmermeer geschien,
Dat gy genegen my tot minnens lust zult zien.

Cassan. Ten lust my langer niet, uw weyg'ring te verdragen,
Maer sweer Rogier, dat hy (eer lang) 't hem zal beklagen. *Binn.*

Gact

Rogier. Gaet vry Godlooze Maegd, doet alles wat gy meugt,
 Noyt zal u boos beleyd my trekken van de deugt;
 Noyt zal uw vuyle min tot wellust my bekooren;
 Noyt zal door uwe zond mijn Zielens leven smooren,
 Maer in oprechte liefd, betragt ik voor mijn Vrouw
 Helena, die 'k drie jaer betoond heb liefdens trouw.

Helena
uyt. Daer komt mijn Ziels voogdes na dat ik ken bespeuren,
 Zoo is haer yets geschied het geen mijn Lief doet treuren;
 Helena, Lief ik zie, ik zie 't aen u gelaet,
 Dat gy mismoedig zijt; zegt my waer uyt ontfaet
 De oorzaak van u druk? *Helena.* Rogier, (eylaes!) dit hert
 Moet u getuygen, ach! de nieuw begonnen smert,
 Gesproten uyt ons liefd. *Rogier.* Wat is u wedervaren?

Helena. Tot mijnder leed (eylaes!) moet ik het u verklaren;
 Mijn Vader, ach! die wil dat ik mijn minne staek,
 En dat ik van dees uur uw liefde gantsch verzaek;
 Mijn Vader, ach! die wil dat ik u by zijn vliede,
 Veel liever sterf ik laes! als dat zulks zoud geschiede;
 Dies weet ik niet hoe wy dit zullen leggen an,
 Bequamer middel (Lief) ik niet bedenken kan,
 Als dat wy t' zamen gaen in stilligheyd vertrekken.

Rogier. Helaes! ik zie dat uw genegentheden strekken
 Uyt rechte liefd tot mijn, dies ik u raden zal
 Dat gy u onderwerpt geenzins het ongeval
 Dat hier uyt zoud ontstaen; maer doet u Vaders wille,
 Gewillig zal ik my met deze hoop (Lief) stille;
 Ik weet, gy anders geen bemind, mijn Lief, als mijn,
 En ik zal niemants lief, mijn Lief, als d' uwe zijn;
 Wy zullen met beleyd een goede middel ramen,
 Waer door uyt liefde wy vaek zullen komen t' zamen;
 En voeden zoo ons liefd ter tijd 't geluk ons brengt
 Gelegentheyd, waer door u Vader ons gehengt
 Te trouwen. *Helena.* Ach! Rogier, ach! dat ken niet geschieden,
 Maer volgt mijn raed, en laet ons stil van hier gaen vlieden,
 Wanneer mijn Vader zal gevoelen 't ongeval,
 Weet ik dat hy in 't eynd ons liefd gedogen zal.

Rogier. Zeer garen voeg ik my, mijn Lief, naer u begeere:
 Maer als wy vluchten, ach! waer zullen wy ons keere?
 Waer trekken wy best heen? wat plaets verkiesen wy?
 Daer niemant ons verspied, maer daer wy leven vry.

Helena. Ik weet gelegentheyd, laet dit aen my bevolen,
 Gebruykt dees middel Lief, en laet ons t' zamen dolen;
 Op morgen komt by my in 't krieken van den dag,
 Op dat ik dan met u van hier vertrekken mach;

'k Zal alles tot ons reys van node, vaerdig make.
 Rogier. En ik om u, mijn Lief, te dienen in dees zake.

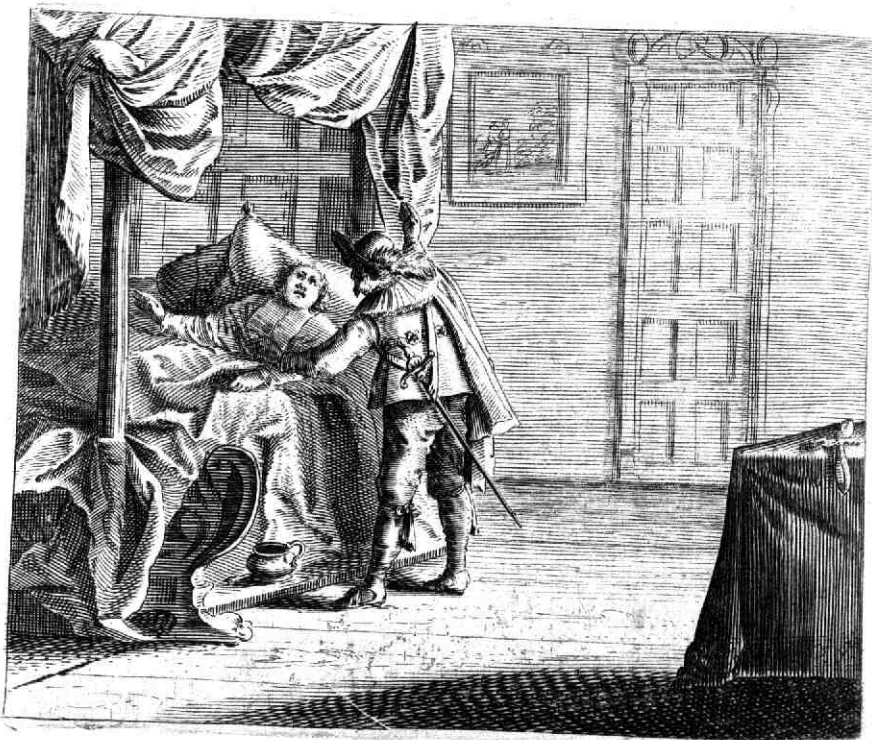
Binnen.

T W E E D E H A N D E L I N G.

C A S S A N D R A.

Cassan. **R**ogier, de trots die my door 't weyg'ren is geschied,
 Zal u een oorzaak zijn van quelling en verdriet;
 Ik zal, om my op u, na lust, en wensch te wreeken,
 De wetten vande eer, en plicht der Maegden breeken,
 Misbruyken mijne schoot, en spelen u een pert,
 Waer door uw yd'le roem, van eer, verduystert werd;
 Ik zal, Rogier, ik zal uyt spijt my doen beslapen,
 Op dat uyt my een Vrucht in onecht werd geschapen;
 Van welke daed ik u op 't hoogst beschuld'gen zal,
 En brengen al uw eer (door dit beleyd) ten val.

Binnen.

R O G I E R voor 'tbedde van H E L E N A.

Rogier. Helena, lieve Lief, de nacht is al verlopen,
 Mijn Engel! slaept gy noch? mijn waerde Lief doet open
 Uw oogjes, en aenschout de zoete Dageraad,
 En hoe de blonde Zon verguld zijn schoon gelaet.
 Voogdesse van mijn Ziel, hoe dus tot slaep genegen?
 Ontwaekt, rijst op mijn Lief, ontwaekt, ik overwege

Met

Met zorg, dat de zaak van onze liefds beleyd,
 Door al te lang vertrek, mogt teelen swarigheyd.
 't Is tijd, 't is over tijd, mijn Engeltje, mijn waerde,
 Dat met de morgen vroeg, wy onze reys aenvaerde;
 Ontluykt uw oogjes Lief, de lieve slaep verdriift,
 De tijd en wil niet Lief, dat gy hier langer blijft;
 Ach! mijn Helena, Lief, Helena Lief.

H E L E N A ontvakende, zeyd.

Wat vreeze

Doen u manhaft gemoed nu dus zorgvuldig weze?

Rogier. De liefde die ik u draeg.

Helena. Rogier, mijn Lief, wat raed?

Ons liefde is te niet, mijn Vader is te quaed;
 Zoo ik met u vertrek, ik zal 't met straf betalen,
 Ik vrees, waer dat ik vlugt hy zal my achterhalen,
 En hem met wraek voldoen, al waerd schoon met mijn dood,
 Dit was het laest, mijn Lief, 't geen hy met my besloot.

Rogier. Onlukkige Rogier, hoe is 't geluk u tegen?

Wat baet het, Lief, dat gy (uyt liefde) zijt genegen
 Met my te treên in d' Echt? als Vaders strenge straf,
 Verbod doet op den hals, uw liefde te trekken af
 Van my, in wiens gevry, drie jaren zijn verlopen,
 Van welk my yder dag hoop's uytkomst deed verhoopen;
 Maer is (naer dat verloop) noch als het was in 't eerst,
 En hoe ik nader koom, hoe ik my vind op 't veerst;
 Ten aenzien my de hoop geen uytkomst en voorzeyd,
 Gebieden reden my, te nemen mijn affcheyd;
 Ik dank u voor de eer, en deugd aen my bewezen,
 Waer uyt dankbaerheyds plicht (Helena) is gerezen;
 Die tot vergelding my in eeuwigheyd verbind.

Helena. Gy weet dat ik u heb getrouwelijk bemind,
 Geduurende de tijd uws liefds my toege dragen;
 Mijn goede gunst tot u getuygt het welbehagen,
 Dat ik in al mijn liefde (Rogier) u heb getoond,
 Gy weet, met welke gunst uw liefde is beloond;
 Den Hemel is getuyg, dat ik in 't eerbaer vryen
 Behagen had, en u van herten wel mogt lyen;
 Niet in geveynstheyd, maer met een oprecht begeer,
 Gelijk ik dat voor God, in d' hoogen Hemel sweer;
 Dies is het niet mijn schuld, maer 't zijn mijn Ouders wetten,
 Die 't houwelijk Rogier van u, en mijn beletten.

Rogier. Dewijl 't dan zoo moet zijn, ben ik gezint te scheyden,
 Na 't eerbaer Vryen lang gepleegt tusschen ons beyden;

Vaer wel met deze kus, vaer wel mijn Lief voor 't laeft,
Uw beeltenis blijft in mijn ziel eeuwig geplaeft ;
Den Hemel gun, mijn Lief, Helena wel te varen.

Helena. Den Hemel gun Rogier, met waardiger te paren.

Rogier. Den Hemel die gun my mijn dood nu ik u derf.

Helena. Den Hemel die gun my dat ik uyt liefde sterf.

Rogier. Verschoont my, ach! in al het geen ik heb misdreven.

Helena. Heb ik u yets misdaen dat wild my ook vergeven.

Rogier. Vaer wel dan met dees kus.

Helena. O scheid al te wreed.

Rogier. Vaer wel mijn Lief.

Helena. Gy scheid, maer 't scheid is mijn leed.

Binnen.

K A R E L, E L I Z A B E T H.

Elizab. Hoe veel vermach de tong daer liefd haer spreken doet,
Zy is een Toveres in 't maegdelijk gemoet ;
Ach! Karel wist gy hoe dat ik met lijf en leven
Genegen ben aen u mijn zelve op te geven ;
Doch oft ik u al min, wat is 't meer als verdriet,
Mijn Vader wil (eylaes!) ons liefd gedogen niet.

Karel. Zoo gy my liefde draegt, weet ik ons voor te wenden
Een middel, die de haet uws Vaders wel zal enden.

Elizab. Ach! Karel 'k zorge neen, zijn haet is al te groot.

Karel. Geen trouwe liefde werd door Vaders haet gedood.

Elizab. Helaes! gy Karel spreekt als hier in onervaren.

Karel. Ik zal Elizabeth, u zulliks doen verklaren;
Is 't dat liefd mijn verzoek ten goeden duyde ken,
Van uwe Ouders gunst ik wel verzekert ben.

Elizab. Ach! Karel, kost dat zijn, ach! kost gy dat beleggen,
Ik zoud u mijne liefd niet weyg'ren nocht ontzeggen.

Karel. Ik weet 'er middel toe, vertrouw u maer op mijn,

Elizab. Wat middel, zeg my dat, kan hier toe dienstig zijn?

Karel. Uw liefde, Lief most my zoo veele gunst verleene,
Dat gy lichamelijk my deed met u vereene.

Elizab. Hoe Karel, zoekt gy my te brengen in verdriet?

Karel. Neen Lief! maer dat daer door ons houwelijk geschied.

Elizab. O! neen, ik wil op 't hoogst die valsche middel vliede;
Neen Karel, dat en zal doch nimmermeer geschiede,
Dit gaf een oorzaak aen mijn Vader van meer haet;
Neen Karel, my gevalt in 't minst niet aen die raed.

Karel. Bedenk u wel mijn Lief, hoe kan men beter ramen,
Om onze Zieltjes in d' Echte te verzamelen;
Denk, Lief, hoe menigmael dees middel is geschied.

Elizab. Helaes! hoe menigmael was 't menig tot verdriet.

't Verdriet

Karel. 't Verdriet geeft zoet, wanneer 't zoet zuur'lijk werd verkre-

Elizab. Wat p'rijs is 'er in dat zoet dan weêr gelegen? (gen.

Karel. Wat p'rijs, ach! mijn Lief, ken doch daer uyt ontstaen?

Elizab. Wat p'rijs Karel, ken de zond de Ziel niet schaen?

Karel. Zond die om beter schied, ken die tot straffe dyen?

Elizab. Geen goed komt door de zond, dies moet men zonde myen;
De tijd eyscht dat ik ga; tijd zal de uur vervullen,
Dat wy op andre wijs malkander spreken zullen;
Vaer wel mijn Lief, vaer wel.

Karel. En gy mijn Afgodin,
Ontfangt van my dees kus zoo ik u minnaer bin;
Ach! Lief, noch ken mijn Ziel van d' uwe niet wel scheyde,
Noch eens mijn Lief, daer meê wil d' Hemel u geleyde.

Elizabeth binnen.

Karel. Liever uur, nocht blijder dag,
Had ik oyt mijns levens dagen;
Blijder ik noch krijgen mach,
Diend het luk my na behagen;
Als ik in uw lieve schoot,
Sterven zal een zoete dood.

Spoeyd uw gangen snelle tijd,
Vluchtig vlied ha! vlugge uren,
Die zoo vaek te vluchtig zijt,
Nu zult gy te lange duuren,
Eer die lieve uur genaekt,
Die mijn blijdschap blijder maekt.

Tijd, als ik u tijd geniet
In 't verkrijgen van mijn lusten,
Dat gy nu te snelder vlied,
Meugt gy dan te trager rusten;
Maer nu spoeyd u snelle tijd,
En als dan vry trager zijt.

Hemel zal u loop dien dag,
En dat zoete uurtje brengen,
Dat ik mins lust plegen mach,
't Welk mijn Engel zal gehengen;
Dat ik van te trouwe swijg,
En nochtans haer Maegdom krijg.

Venus, zoo ik daer toe raek,
Zal de minne my gebiede,
Dat ik u een Tempel maek
Daer u Offerhand geschiede;
Daer ik uw Altaren stook,
En de min ter eeren rook,

HELE-

H E L E N A.

Helena. Vaer wel, noch eens vaer wel, mijn Vader, en mijn Moeder;
 Nu scheid u eenig kind, dat Zuster nochte Broeder,
 Dat vriend, nocht maegt meer zal om hulpe smeeken gaen,
 Mijn troost alleen voortaan zal in dien hulper staen,
 Die van mijn Liefde weet alleen de rechte gronden;
 Die my in mijne Liefd, oprechtig heeft gevonden.
 Ha! mogend Hemels voegt, gy die het al gebied,
 Buygt mijne wil dat die naer u geboden ziet;
 Gun my de weg des deugds oprechtig te betrede,
 De loop mijns levens tijd te slijten in gebede;
 Gun my (Almachtig God) dat ik na dezen dag,
 My uyt de booze strik des werlds scheidyden mach;
 Gun my (ô Hemels God) na Geestelijk aenrade,
 Te lieven zuiverheyd, de wereld te verfmade;
 En dat mijn teere Ieugd langs 't pad der deugde treed,
 En volgt de zuiverheyd, in dit verachte kleed;
 'k Wil uyt de wereld my nu eenzaam'lijk begeben,
 In schijn van Eremijt, om t' eyndigen mijn leven.
 O Liefd! nu ik niet mach genieten Liefds begeer,
 (Niet in onzuiverheyd, maer Goddelijke eer)
 Met mijn gewenschte Lief Rogier die 'k Liefde drage,
 Zal ik gaen dienen God, mijn Liefds verlies beklage,

In mannelijk gewaad, en schijn van Eremijt,
Op dat door dit beleyd, mijn eer geen schandvlek lijd. *Binnen.*

R O G I E R.

Rogier. Hoe vrolijk en geruft zijn zy, die haer begevén
Uyt 's werlds slaverny, en gaen geruſtig leven,
Daer eendracht veylig woond, oprechtigheyd omgaet,
Daer nimmer vroom gemoed zijn naefte plaegt met haet;
Hoe ruſtig leeft een menſch hier met een kleyn te vrede,
Na wetten des Natuurs, niet na begeerlijkhede.
Cassandra, 't is om u, om uw Godlooze min,
Dat van mijn Ouders ik my afgeſcheyden vin;
Cassandra, om wiens luſt, om wiens oneerlijk minne,
Moet ik my eenig hier in vreemde lande vinne;
Cassandra temt de tocht, die u de Ziele ſchaed;
Cassandra, bluft het vuur van u Godlooze haet,
Waer mede gy de glants mijns eere zoekt te dove,
Dat yder een van my een quade daed gelove;
Gy doopt u laſter tong in ſchadelijk fenijn,
En ſpuwt u boos vergif volmondig uyt op mijn.
Beſlapen liet gy u, onkuyſſchelijk onteere,
Om mijn (uyt ſpijt) de Vrucht als Vader op te ſweere;
Ten aenzien ik uw min vol geylheyd heb verſmaed,
Toond gy uw valſcheyd my met onverdiende haet;
Dit 's d' oorzaak dat ik vlugt, en laet het God bevolen;
Dit 's d' oorzaak dat ik zal in eenzaamheyd gaen dolen;
In eenzaamheyd, (eylaes!) zal ik nu doolen gaen,
Doch met een vaſte hoop in God, geworteld ſtaen;
Een vaſte hoop in God, verſterrik mijn vertrouwe,
Dat by de vroomen ik zal worden vroom gehouwe;
Hy die in zijn gemoed geen ſchuld van ſchandvlek ziet,
Die ſchaed de magre nijd in 't alderminſte niet.

H E L E N A in Kluyzenaers gevaed.

Helena. Wat gaet u aen in 't Boſch dus eenzaam hier te dwalen,
Daer u geen vreugde, maer verdriet uyt is te halen?
Wat pord u dat gy hier dus eenig u vertoond, (woond,
Daer nauw'lijx God, nocht menſch, nocht reed'lijk Schepzel
Maer wel een groot getal van yffelijke Beeſten,
En nare ſpokery van veel vermoorde Geeſten;
Van welk zoo meenig hier (in 't dicht beboomde wout,
Vol ſchrik, vol angſt, gevaer, zich ſpokende, onthoud.
Rogier. Ach! grijze Vader, hoe ken 't hert bekommert weze,
Wanneer de Ziel zich heeft gewapend met Gods vrezé?

Waer

Waer is 'er yets op aerd, dat vrezens oorzaak geeft,
 Als zich een vroom gemoed God opgeofferd heeft?
 Geen leven is zoo zoet, als 't Hemels hoop ken peyen,
 Oft wil om 't Hemels wel van 't Aerdſch gewillig ſcheyen.

Helena. Uytwijzend uwe reën beſpeur ik Godlijkx yet,
 Nochtans onzeeker, oft het zeeker Godlijk hiet.
 Geſchiet uw doet door dwang, te weten, dat uw reden
 Alleen gegrontveſt zijn, op een'ge tegenheden,
 Die u ontmoeten in 't betrachten van uw wenſch;
 Zoo is deugd zonder Liefde, door ſwakheyd van de menſch.
 De menſch is zoo van aert, wanneer hy leeft in luſten,
 En dat hy in de vreugd des werelds 't hert mach ruſten;
 Zoo wenſcht hy om geen dood, hy wenſcht noyt om den dag
 Dat zijne Ziel verhuylt, maer by hem blijven mach;
 Is 't dat de kans verkeerd, loopt het geluk hem tege,
 Hy is (door tegenheyd) tot ſterven wel genege;
 Ia roept de Godheyd aen, en wenſcht om 's levens end,
 Alleen op dat hy werd bevrijd van zijn elend;
 Dits onduld, en geen deugd. *Rogier.* Uw reden die zijn klaerlijk,
 En 't geen gy Vader ſpreekt, bevind ik recht, en waerlijk;
 De oorzaak van mijn komſt hier in dit woefte wout,
 Zal, Vader, u van mijn vry werden toe vertrouwt;
 Ten tijden, als de luſt een geyle maegd bekoorde,
 Heeft zy haer ſchoot miſbruykt, 't geen d'eere niet behoorde;
 Zoo dat natuur haer heeft (door toedoen van een Man)
 Verleent, het geen natuur alleen niet geven kan;
 Om door dit valſch beleyd te ſtijven haer begeere,
 De vrucht als Vader my onſchuldig op te ſweere.
 Mijn Ouders veel bejaerd waer meeft de zorg by woond,
 Hebben haer Liefde my in deze zaek betoond;
 Mijn Vader vond geraen een tijd lang my te zennen,
 Daer my (als onbekend) geen menſchen zoude kennen;
 Op hoop dat met der tijd verand'ring mocht geſchien,
 Dies God geleyden my, ach leyder! dus allien
 In woefte eenzaamheyd, door nare vreemde wegen.

Helena. Bedroefde Jongeling, ik ben op 't hoogſt genegen
 Te weten waer van daen gy komt, en wie gy zijt.

Rogier. Ach! Vader, eender die van 't luk (laes!) werd benijd,
 Het bitter ongeval doet mijn haer noodlot ſmaken;
 Doch moet (gelijk gy zegt) uyt noot geen wetten maken;
 Maer met geduldigheid de ſware ramſpoeds laſt
 Lijdzamig dragen; want een zalig Chriſten paſt
 Gehoorzamelijk zijn wil, onder Gods wil te buygen,
 En zich een dienaar van zijns Heer en wil te tuygen;

Ach

Ach leyder! wien ik ben, en waer ik koom van daen,
 Zal ik (mijn Heer) u doen te weten, en verstaen;
 Mijn naem die is Rogier, aen d' Amstel stroom gebooren,
 Tot ongeval, en ramp, (na 't schijnt) van God verkooren;
 Twee zaken zijnder Heer, indien ik s' u verhael,
 Zult gy bevinden dat ik heel rampzalig dwael;
 Doch willig, mits Gods wil my dat heeft op-gelade,
 Dies ik verlossing zoek, aen d' Hemelsche genade;
 Den oorsprong mijnes ramps heeft Liefde uyt gewrocht,
 En minne heeft (eylaes!) het werk ten eynd gebrocht;
 In 't kort ik heb gevrijt, gelieft in deugd, en trouwe,
 Maer 't werde my benijd van een Godlooze Vrouwe
 Oft maegd, gelijk ik flus mijn Heer gaf te verstaen.

Helena. 'k Hoor wel, uw Liefde is door haer te niet gedaen.

Rogier. 't Is zoo mijn Heer, ik most door haer Godlooze strecken
 Mijn Lief verlaten, ach! bedroefde hert, doet breeken
 Een brakke tranen stroom, nu ik Helena mis,
 Helena, die mijn Ziel, en levens voedzel is.

Helena. Gy noemt haer naem Heleen? *Rogier.* Helena ik beminde.

Helena. En minden zy u niet? *Rogier.* Ach! hoe zy my bezinde
 Weet God, voor wien dat niet verborgen is op Aerd;
 Cassandra heeft alleen mijn Liefds verlies gebaerd.

Helena. Cassandra? *Rogier.* Ja mijn Heer, Cassandra is die gene,
 Die and'ren liet met haer oneerlijk vereene;
 Waer mede zy mijn eer bekladde, daer by swoor
 Ik haer beslapen had, waer door dat ik verloor
 Het luk mijns Liefds; (eylaes!) licht dat ik u ontstelle,
 Mits ik uw heyligheyd met yd'le reden quelle;
 Best swijg ik, en my voeg na 't Goddelijk begeer.

Helena. Vaert voort in uwe zaek. *Rogier.* Misdoen ik ook mijn Heer?

Helena. In 't minste niet, laet my het eynd van dezen hoore;
 Waerd gy verzekert van die geen die gy verkoore
 (Uyt rechte Liefde) had, dat zy u had bezind?

Rogier. Och! ja. *Helena.* Dewijl zy u, en gy haer, had bemind,
 Verwonderd my dat zoo de Liefde van u beyde,
 Door valsche logen van Cassandra moste scheyde.

Rogier. De valscheyd, was mijn Lief (ach leyder!) onbekend,
 Wanneer de leugentael, mijn eere had geschend;
 Dies zy om deze zaek, als balling is gaen doolen,
 In welke staet zy heeft aen God haer jeugd bevolen.
 Ik bid u Vader laet ons na u Kluysjen gaen,
 Daer zal ik u de zaek op 't breedste doen verstaen.

Binnen.

DERDE HANDELING.

CASSANDRA.

Cassan. **D**E lang geleden trots zoekt wrake van de spijt,
Dat gy noch even dreuts in 't minnen t' mijn waerts
zijt ;

Het lof van ydel eer waer meed gy zoekt te brallen,
Zal door Cassandraes macht verstroyen, en vervallen ;
Ha ! trotschen dwingeland, die my aen doet meer leed,
Als oyt tyran op Aerd, aen zijne Vyand deed ;
De spijt valt my te swaer, mijn minne te versmade,
Verrijkt met goed, en gelt, zal ik om u genade
Meer pracchen ? 't is te kinds, ja 't aldergrootst verdriet,
Om min te smeeken, een, die gantsch niet overschiet ;
Wat heb ik nu gewracht door mijn bedekte lagen ?
Vervloekte bastaert, moet ik negen maenden dragen,
In tegenheyd geteelt ; op dat ik daer door zou
Beletten u verzoek tot eenig ander Vrou,
En u Rogier, de vrucht als Vader op doen sweere,
Dan zult gy pronken met het lof van yd'le Eere ;
Ik sweer, dat uwe vlugt u haest berouwen zel,
Al zoud ik mijne reys aenvaerde na de Hel ;
En door Godlooze raed van d' onder aerdsche Geesten
Vervolgen u tot in de poel der Helcher beesten ;
Om wraeke, na mijn wensch, te nemen trotschen fiel,
Wiens lichaem dat ik wil doen scheyden van de Ziel ;
Dan doch, hoe zal ik best Rogier te vinde komen ?
Daer schiet my yets in 't zin, en diend wel waer genomen,
En voort in 't werk gesteld ; hier woond in dit gehucht
Een oude Toveres ; die zal, met snelle vlucht,
Een daed'lijk zenden uyt ; hier is 't, ik wilze spreken,
Om my, door haer beleyd, op mijn Vyand te wreken ;
Waer zydy Toveres ? wat maekt gy oude Kol ?
Ontsluyt de deure van dit donk're nare hol,
En staet my eens te spraek, u is 'er aen gelegen.

Toveres Wie is 'er op beluft, oft my te zien genegen ?
van bin- Vertoeft, ik koom u by, schrik niet voor mijn gelaet ?
nen. Wat is u zeggen ? *Cass.* Ik koom hier by u om raed,
Doch, acht het noodig eerst mijn voorneem t' openbaren,
Ik zal u zeggen wat dat my is wedervaren ;
Mijn hoogste neyging drijft my op het spoedigst hier,
Om weten waer mach zijn gevlugt, mijn Lief Rogier.
Hoor wijze Propheters, dus is de zaek gelegen,
Ik ben in Liefd geweest tot een Rogier genegen ;

Die

Die mijn geboden min onwaardig heeft verſmaed,
 Als 't lichaem zocht in luſt van hem te zijn verzaed;
 Voor min genoot ik haet; voor vrundſchap ſtuure woorden;
 Wat dienſten dat ik deed, geen dienſten hem bekoorde;
 Dit ſpeet my 't meeft van al, dat hy my deed dees ſpijt,
 Dat 's dat hy vluchten; dies ik wil dat gy my zijt
 Hier in behulpzaam; doet my blijken u vermogen,
 En maekt dat ik noch eens den ſchelm zie voor mijn oogen.

Tover. Begeert gy anders wat. *Caff.* Voor ditmael niet. *Tov.* Kom binne,
 Ik zal op uw begeer, mijn ſwarte kunſt beginne. *Binneh.*

C A S S A N D R A, T O V E R E S, weêr uyt.

Tover. Nu hebt gy 't zelfs gehoord, en grondig wel verſtaen,
 Dat u in deze zaak 't geluk wil tegen gaen,
 Indien gy trachten wild by uw Rogier te raken;
 Zoo moet gy u bereyd tot 's levens eynde maken;
 De zaak loopt groot gevaer; de plaetze daer hy is,
 Die hiet men 't Moorders Boſch, en woefte wildernis.

Caffan. De zaak zy zooze wil, ter wereld is geen wet
 Die my de reys (om wraek te nemen) nu belet;
 Daer is geen dood zoo wreed zy zal mijn blijdfchap telen,
 Indien ik met Rogier mach na mijn luſten ſpelen;
 Ik weet met wat beleyd ik dit zal onderſtaen,
 Alzoud mijn Ziel daerom in 't Rijk van Pluto gaen;
 Ik zal in mans gewaed gewapend my toerufften,
 Om wraek te nemen aen de Vyand van mijn luſten;
 En toonen my aen hem een monſter, tygerin,
 En achten hem niet meer gelijk hy deed mijn min;
 Ik ga, en ſtel 't in 't werk. *Toveres.* Gaet met my, 'k zal u leerè,
 Op wat manier, en wijs, gy derwaerts heen zult keere. *Binnen.*

K A R E L, by hem hebbende een Hoveniers Py, met
 een ſpae, ofte ſchop.

Karel. Ha! Karel, ken de min de reden zoo ver brengen,
 Dat zelfs een reed'lijk menſch, de minne ken gehengen,
 Te ſtellen in gevaer het leven, Ziel, en al?
 Och! ja; Elyzabeth, mijn Afgodin, ik zal,
 Ik zal door 'dit beleyd, mins lieve kuuren ſpeelen,
 En mijn Elyzabeth haer zoete maegdom ſteelen;
 O oogen! oogen die mijn hebt zoo ver gebracht,
 Dat min mijn reed'lijkheyd oneerlijk heeft verkracht;
 O lonkjes! lief gegluur, dief-egge mijnes trouwe,
 Hoe Karel, wild gy uw beloſt, en eer niet houwe?
 Maer uyt een zotte luſt, en minnelijk begeer,
 Te ſchenden zoo een Maegd door 't ſteelen van haer eer;

O neen; te deugdzaam is Elyzabeth gebooren,
 Dat door mijn (minnens lust) haer eer zoud zijn verlooren;
 Neen, Afgodinne neen, mins lusten ik verzoek,
 Maer u te schenden ik op 't alderhoogst vervloek;
 Ha! Perle, pronk, çieraed, ha! schoonste aller schoone,
 Getrouw'lijk zal ik uw genoeten min beloone;
 Dienstwillig zal ik zijn, zoo gy mijn dienstig zijt,
 Elyzabeth, mijn Ziel haekt na die zoete tijd;
 Dat ik in dit gewaed, mins lust met u mach plegen,
 Waer toe, op 't hoogste zijn mijn ziel, en zin genegen;
 O vonkje van het vuur! 't geen my het herte brand,
 O wonderlijke kracht! die Karel zoo ontmand.
 Die lieve uur genaekt en diend wel waer genomen,
 Dat ik, als Hovenier, zoek in den Hof te komen;
 Trekt Karel aen het kleed, dekt het inwendig vier,
 En zijt geen Karel meer, maer voortaan Hovenier;
 O welbedachte vond! wat heeft min looze trekken,
 Ik zal dit Edel hert in boere kleding s'teeken;
 Wie zal in 't minst vermoen dat ik nu Karel ben,
 Nu gaen ik voort, om zien oft ik haer spreken ken.

KAREL trekt het Hoveniers kleed aen, ondertusschen komt CASSANDRA gewapend, en meent dat Karel, Rogier is.

- Karel.* Holla! wie zien ik daer? *Cass.* Een daer gy niet op dacht.
Karel. Dat ken wel zijn, ik had geen Krijgsman hier verwacht;
 Wat is u zeggen? *Cass.* Yets, 't geen gy wel licht kunt raden.
Karel. Ik raden? *Cass.* Ia, gy raên; verrader, door uw daden.
Karel. Verrader, wat is dit? ziet voor u wat gy zegt,
 Licht zijt gy heel verdoold, oft qualijk onderrecht;
 'k Handhaefde noyt verraed, dat mach ik vrylijk sweere.
Cassan. Zoo gy 't niet weten wild, ik zal 't u weten leere;
 Wat waend gy, dat ik u in dit gewaed niet ken?
Karel. Gy kent, oft kent my niet, verrader ik niet ben;
 Wie zijt gy? *Cass.* Een die u het vluchten zal verleere.
Karel. Ik vluchten noyt om quaed, maer ben die 'k ben met eere.
Cassan. Mind gy de eer, hoe maekt dan Liefd in u verander?
Karel. Die mijn mind, min ik weêr, dies lieven wy malkander.
Cassan. Hier vind ik 't geen ik zocht; wel eer zijt gy gemind
 Van eener, die u dreuts, en tot haer weygerig vind,
 Versmadende haer Liefd; dit is 't geen ik wil wreeke.
Karel. Gy zijt hier niet by die, met wien gy waend te spreken.
Cassan. Hoe na vreeft gy de straf van uw bedreven daed,
 Nu dat gy werd gewaer dat u de wraek na gaet;

Ontkennen zult gy niet uw naem door deze klede,
 Gy zijt Rogier, van wien Cassandra heeft gelede
 De meefte spijt, en trots, die yemant lijden mach,
 Het geen ik wreken zal op heden dezen dag;
 Ik zal u leeren doen Cassandraes min vergeten.

Karel. Ik heb mijn leven van Cassandra niet geweten.

Cassan. 't Is valsch geloogen, 't geen ik u hier spreken hoor.

Karel. Gy liegt het zelve, en gy hebt een onrecht voor.

Cassan. 't Zy recht, oft onrecht, zoo gy mijn niet met de daed,
 En dat op staende voet, oock klaerlijk blijken laet;
 Oft gy die gene zijt, Rogier, Rogier die 'k meene,
 Zoo zal ik u het vleesch af-hakken van de beene.

Karel. Ik, die zoo meenig daed, ik die zoo meenig stuk
 Van wapens heb verricht, tot roem van mijn geluk;
 Zal ik nu deze trots van zulk een bloed gedoogen?
 't Is wonder dat ik u hier lijde voor mijn oogen;
 Gy bengel, die de vlag (te kinds) op krachten roerd,
 Aen wien niet blijkt, dat gy oyt degen hebt gevoert;
 Zijt gy die man, die 't vleesch zal hakken van mijn beenen?
 Ik zorg gy zult veel eer uw trotze roem beweenen;
 Mits gy my dwingen wild te zeggen wien ik ben;
 Een Hovenier, gelijk dit kleed getuygen ken;
 En zoo gy 't niet gelooft, zoo doet mijn anders zegge.

Cassan. Dat ik dees Degen u niet om de oore legge

- Is wonder valschen fielt; 'k zeg noch gy zijt de man.
Karel. Zoo gy om proef hier quaemt, beproeft mijn machten dan,
 't Is lang genoeg getroft. *Cass.* Geen dreygen doet my zuffen.
Karel. Grootspreeken ken in 't minste deel mijn niet verbluffen,
 Doet my de eer en zegt doch eens wie dat gy zijt?
Cassan. Gy vraegt het geen gy weet, dies barst mijn gal van spijt;
 Zie daer verrader, dit zal u doen kleynder zingen.
Karel. 't Schijnt ik gedwongen word, tot ongenegen dingen,
 Doch; als het wezen moet is 't korste pad het best.

K A R E L loopt 'eronder, en doorsteekt haer.

Cassan. Oy meê.

Karel. Dit is uw loon, neemt dat noch voor het leest.

Binnen.

V I E R D E H A N D E L I N G.

E L I Z A B E T H, met haer dienftmaegd.

- Elizab.* **L**Vcy. *Lucia.* Me Vrouw.
Elizab. Eylaes! ontfeld is mijn gedacht
 Door een benaude Droom, van dees voorleede nacht.
Lucia. Door Droom?
Elizab. Door droom (Lucy) vind ik mijn zoo verflagen,
 Dat deze beenen my, van angst nauw kunnen dragen;
 Ik schrik, eylaes! ik schrik, waer dat ik kom oft ga,
 De spook die 'k zach door droom, die volgt mijn stappen na.
Lucia. Me Vrouw, Droom is bedrog, wild u daer niet in quellen.
Elizab. Lucia luyftert toe, ik moetze u vertellen;
 Mijn docht dat ik een Duyf geneygt te paren zach,
 Waer by een Sparwer (op zijn wijze) met geklag
 Zich voegde; zoo dat hy het teere Duyf je groete,
 Op hoop, aen 't Beef je zijn verhitte lust te boete;
 Om aen 't onnozel dier te toonen (ongepaert)
 Met slim bedrog, zijn vuyl en roofachtige aert;
 En dat my dit ontfeld (Lucia) 't heeft zijn rede,
 My leyd (meer als ik zeg) yets swaerlijx op de lede;
Karel
uyt. Dan doch ik hoop dat God voor eenig ongeval,
 Mijn (door zijn mogentheyd) genadig hoeden zal,
 Lucy. *Lucia.* Me Vrouw. *Elizab.* Vertrekt.
Lucia. Ik doe 't geen gy gebied. *Binnen.*
Elizab. Doch dat ik hier vertoef, en meld aen niemant niet.
Karel. Wat brakke douw ontçierd (mijn Lief) uw roode wangen?
 Wat heeft u lieve hert zoo droeffelijk bevangen?
 Wat drijft 'er uyt u borst, oft Maegdelijk gemoed,
 Zoo meenig zucht, op zucht? zeg my wat tegenspoed

Dat

Dat u bejegt is, zedert mijn laest by weze?
 Eylaes! u wezen doet my quade tijding vreze;
 Wat let u Lief? ey zeg! *Eliz.* Ach! Karel, ach! ik sterf.
 Veel liever duyzend doon, eer ik het zeggen derf.

Karel. Hoe Lief; ik bid u houd voor my doch niet verborgen.

Elizab. Verbergen ken ik niet, hoe wel ik ben vol zorgen.

Karel. Wat zorgt gy lieve Lief? de zaak is 't licht niet waerd.

Elizab. Ach! woud dat God, ik zorg. *Kar.* Zorg niet mijn Lief, bedaerd.

Elizab. Bedaren, ach! ik ken tot geen bedaren komen.

Karel. Ik weet de oorzaak licht die 't zeggen u doet schromen;
 De zaak loopt geen gevaer, steld gy u maer te vreên.

Elizab. Het leyd my al te swaer (ach! Karel) op de leên.

Karel. Gantsch niet mijn Lief, wie ken yets van mijn daed verklaren?

Elizab. De tijd, eylaes! *Kar.* De tijd? *Eliz.* De tijd zal 't openbaren.

Karel. In 't minste niet mijn Lief, daer zal noyt yemand zijn,
 Die dit bedreven feyt vermoeden zal op mijn;
 Genomen 't quam al uyt dat ik hem heb besprongen,
 't Geschiede mits het my werd op den hals gedrongen.

Elizab. Hoe Karel, wat is dit, wat hebt gy doch bedreven?

Karel. En weet gy 't niet mijn Lief, dat ik hem nam het leven?

Elizab. Ach! Hemel, wat ik hoor, wat hoor ik hooge Goon?

Hoe Karel; wat deed u een Zielig schepzel doon?

Dat ik weemoedig was, dat deden and're reden,

Hebt gy u zoo misgaen, zoo zalt noyt zijn geleden

Dat ik met u in Liefd vereene; neen, ô neen!

Zoo lang ik leef op Aerd ontzeg ik u met reên;

'k Wist niet van deze zaak, maer (laes!) mijn droevigheden

Die waren meest ontstaen, alleen uyt deze reden;

Want mijn inbeelding had ontrouw van u voorzeyd,

En nu ontzeg ik u om dit Godlooze feyt.

Karel. Droom ik, hoe is 't met my; hoe is 't met my gelegen?

Fy onbedachte tong; fy had ik doch geswegen;

Fy ruykelooze hand; fy onbedachte daed;

Fy vruchteloos berouw; fy klachten al te laet.

Zal Karel nu de naem van moorder zijn gegeven?

Daer my dit snoode feyt is op den hals gedreven;

Hoe Karel, zult gy nu gevoelen dubb'le pijn,

Een moorder heten, en zonder Elijs beth zijn?

Veel eer door 't stael, dat dees de moordsteek heeft gegeven,

Mijn eygen moorder zijn, en brengen my om 't leven;

Ik wil door 't blanke stael, dat dees de moordsteek gaf,

Mijn droeve levens draed ontijdig snijden af;

Veel liever wil ik mijn verliefde borst ontblooten,

En door dit minnend hert, dees staele degen stooten;

Als zonder u (mijn Lief,) en waerde Afgodin,
Te leven op der Aerd, te derven uwe min;
Zoo my uw lieve min, uw min niet mach gebeuren,
Zoo zal de wereld dan mijn droeve ramp betreuren.

Elizab. Die reden (Karel) staekt, mistrout niet op Gods macht,
Waer door gy lichtelijk tot kennis werd gebracht;
Wild u tot ware boet van uw misdaed begeven.

Karel. 't Is mijn vergeefs getroost, zoo 'k zonder u moet leven.

Elizab. En zoo 't niet anders mach, wat is 'er om te doen?

Karel. Zoo zal dan Karel na het eynd zijns levens spoen;
Twee beulen plagen my, en pijnigen de zinne,
Den een dat is berouw, en 't ander is de minne;
Ik min Elyzabeth, doch afkeer is mijn loon,
O strafheyd al te straf! ô overwreede Goon!
Dat mijn Elyzabeth haer Karel ken versmade,
Nu hem het ongeval haer last heeft opgelade;
Nu my de meeste troost op 't hoogst van noode zy,
Nu toond gy al te wreed, uw wreedheyd tegens my.
Looft bange borst, ey loos! een overvloed van zuchten,
Nu mijn Elyzabeth, haer Karel wil ontvluchten;
Ontvluchten, hoe ken 't zijn? *Elix.* Twee zaken (Karel Heer)
Beletten mijn de min, en willen 't nimmermeer.
't Een is mijn Ouders wet; zoo dat ik u voor dezen
Heb menigmael gezeyd, dat niet zoud willen wezen;
Het tweede is (eylaes!) uw Goddelooze val,
Waer door ik nimmermeer, met u vereenen zal;
Eerbiedig dank ik u voor d' eer aen mijn bewezen,
Ik bid u voor het laest, der Goden straf te vreezen;
Met ootmoed en berouw, u zondig hert verneerd,
Verzoent de Goden, en uw Ziel ten Hemel keerd.

Karel. Vlucht gy? ha! moorderin, en wreeste aller vrouwe;
Vlucht niet Elyzabeth, het vluchten zal u rouwe;
Nu Karel kort beraed, daer 's hulpe voor u pijn,
Hoe doch? te sterven, ach! wie zal mijn rechter zijn?
Ik zelfs, gy zelfs? ô neen, waerom ô neen? 't moet wezen,
Hoe wezen? wild gy dan de groote God niet vreezen?
Wat vreeze? 'k vrees gantsch niet, holla; ik vrees 't gespuys
Dat eeuwig Zielen plaegt, in 't onder Aerd'sche huys;
Ha! ha! wat fantazy zoekt my dusom te leye;
En met een vieze schrik van helsche plaeg te peye?
Weg grillen, Karel sa scheyd af van 't vies geteul,
Kom stier u Ziel ter hel, en zijt uw eygen beul;
Neen, Karel; neen, ô neen, bedaerd, moord niet u zelven,
Laet wanhoop doch zoo diep uw Ziele niet bedelven,

Binnen.

In 't nare duyfter rijk, waer strenge Pluto heerft ,
 En Helſche ſlaven dwingt, daer yder om het zeerſt
 Zondige Zielen plaegt ; wat mach ik doch bedenken ?
 Vaer met uw zaeken voort, geen Duyvel ken my krenken.
 Raek ik in Plutoos rijk, het heyr zet ik zoo om,
 Dat ik licht in de plaets van Pluto zelve kom ;
 Ik zal (als Iupijn zelf) ter hellen neder dond'ren ;
 Waer van mijn komſte zich Prins Pluto zal verwond'ren ;
 Wiens ſtrafheyd mijn geweld in geender wijs ontziet,
 Maer zal den Hel-god zelfs vermorffelen tot niet ;
 Kom Cerbre Helſchen hond, uw hulp aen my verleene ,
 En ſcheur dit knagend vleefch van deze teye beene ;
 Proſerpina Princes, kom zeg ik voor den dag,
 Op dat ik u 't geſchenk mijns Ziels vereeren mach ;
 Barſt nare af-grond op, en ſpalkt uw kaken open ,
 Kom eunjers altemael om Karels Ziel te kopen ;

Kom Charon met uw boot wat leggen aen de wal ;
 En laedze met een Ziel, die ik haelt loffen zal ;
 Geen ſtraf is my te ſtraf, mijn ſnode daed te wreken ;
 Nu uwe ſtraf heyd mijn (Elijſbeth is gebleken ;
 Wel aen dan droeve borſt, bereyd en mack de plaes
 Daer 't vinnig ſtael zijn luſt boet in u bloed, eylaes !
 Eylaes ! Elyzabeth, nu gy my hebt verlaten ,
 Moet Karel, Karel zelfs, zijn eygen zelve haten ;

Vaer

Vaer wel voor 't laefte dan, dit swaerd zal uyt mijn borst
Doen stralen een Rivier; op dat uw grage dorst
In wraeke zy gelescht; ha! wreede moorderinne,
Ik sterf, ik sterf, ik sterf, nu gy my niet wild minne.

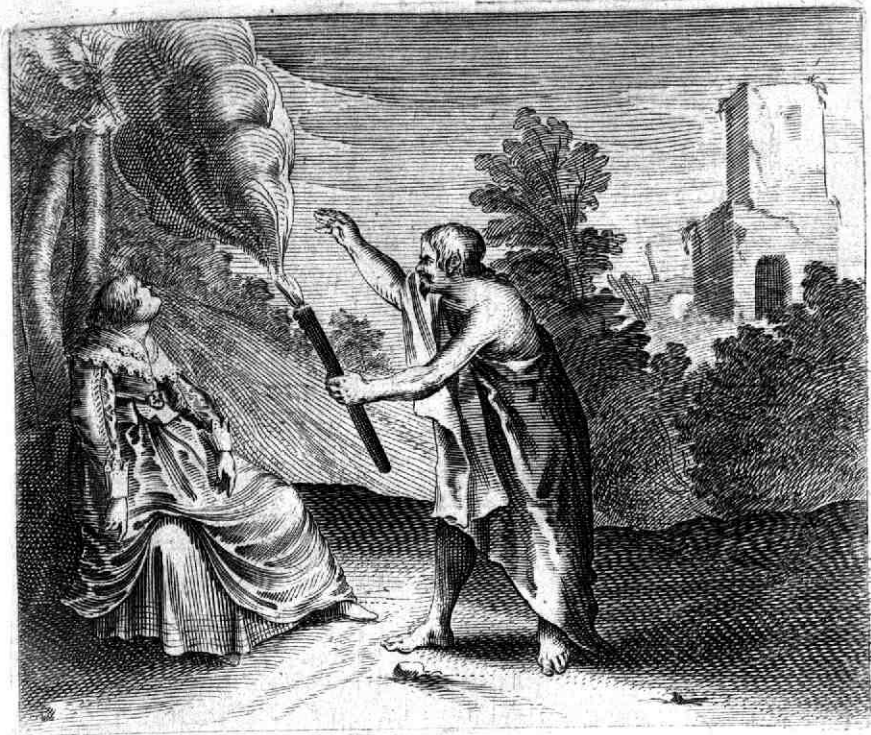
E L I Z A B E T H.

Hy doorsteekt hem.

Elizab. Als ik van Karel flus voor 't laest gefcheyden ben,
Heeft my 't berouw beweegt, dat ik niet laten ken;
Om mijn berouwig hert aen Karel t' openbare,
En mijn genegen Ziel (uyt Liefd) hem te verklare;
Is hy in ongeluk vervallen, 't was door noot,
Wel deed hy die uyt Liefd, luklooze bystant bood;
O Afgod mijnes Ziels! oft ik u al wil haten,
Het is vergeefs, de Liefd en wil 't my niet toelaten;
In plaets van haet, zit min geworteld in mijn hert,
Die mijn verliefde Ziel gevoelen doet uw smert;
Zoo haest, ach! Karel, als mijn oogen 't luk genieten,
Dat zy haer lonken op uw grage lusten schieten,
Zoo zal mijn will'ge Ziel, door Liefd zijn aengeport,
Dat zy haer Liefd alleen hertgrondelijk uytstort,
En offerens u op; ô Karel! 'k zal my voegen,
Om u, in uwe min, ten vollen te genoegen;
Natuur verkracht mijn Geest, en wil dat ik met lust,
Hier onder 't Elzen loof, my slapende wat rust;
Op hoop, oft Karel ondertuffchen hier mocht komen,
Van wien ik in mijn slaep, hoop heugelijk te dromen;
Buygt teere voerjes buygt, rust neder in het groen,
Daer mijn verliefde Ziel haer middag slaep wil doen.

*Zy gaet neder zitten, en geraekt in slaep, ondertuffchen komt de Geest
van K A R E L voor haer verschijnen.*

Karel. Waek op Elyzabeth, waek op, waek op van 't slapen,
En ziet uw Karel hier (Elyzabeth) wanschapen,
Met wangen bleek; waek op, aenschouwt wie dat ik ben,
Een die u niet genoeg voldoen met bidden ken;
Om tot vergiffenis zijns misdaeds te bewegen,
Eylaes! eylaes! eylaes! Elyzabeth, 't genegen
Strekt op het alderhoogst om u te bidden an,
Te bidden zoo, dat ik niet meerder bidden kan
Om u vergiffenis; hoe ken 't my zijn vergeven,
Het geen ik heb misdaen in mijn voorgaende leven?
Ach! bidden al te laet, de zond heeft my gedood,
Dies is mijn arme Ziel in d' aldergrootste noot,
Schrikt niet Elyzabeth, 'k vermach u niet te deeren,
Maer u door mijne komst stantvastigheyd te leeren;
Aenschouwt

Aenschoud dees bloed'ge borst , aenschoud mijn diepe wond ,
 Die 'k eeuwig dragen moet tot straffe van mijn zond ;
 Door geylheyd die my heeft aen d' eene kant bestrede ,
 Ten anderen heb ik 't gebod Gods overtrede ;
 Daer by mijn zelfs gedood, ô bitterlijk gequel !
 O knaging mijns gemoeds ! ô pijn van de Hel !
 O yffeljk geweest ! ô knerzeling der tanden !
 O Helsche tyranny ! ô Hel ! ô eeuwig branden !
 Mijn Geest (Elyzabeth) most gy voor ditmael zien ,
 Steld u geruft, ten zal na dezen noyt geschien ;
 De oorzaak is om u rechtvaerdig te verklaren ,
 Dat ik u zocht tot lust van min, maer niet te paren ;
 Dies ik in geylheyd, niet in Gods vrees heb gemind ;
 Ik heb geen meerder tijd, de droeve uur begind ,
 Dat ik weêr keeren moet na d' onder Aerd'sche kuylen ,
 Daer nimmer eynd en is van kermen, en van huylen ,
 Door d' onverdragelijke pijn van d' Helsche vlam ,
 Mijn bootfchap is gedaen ; ik ga van daer ik quam.

Binnen.

ELIZABETH, ontvakende zeyd :

Elizab. Hoe dus, wat schrik, wat schroom doet my de Ziel ontroere ,
 En schijnen my, eylaes ! eylacy ! te vervoere ?
 Wat sweeft 'er om en d' om, zoo schrikkelig voor my heen ,
 Wie daer, wie (zeg ik) komt daer ginder na my treên ?

Ik

Ik schrik, zie daer, zie daer, daer komt 'er een aen kermen,
 En zoekt my met geweld te vangen in zijn narmen;
 Wie is 't mijn Lief, eylaes! voor zijn gelaet ik beef,
 Wel Karel; ach! ach! ach! ik my gevangen geef;
 Kom (zeg ik) uwe Lief, kom zeg ik my ontzielen,
 Die niet en hebt ontzien u zelve te vernielen;
 Waer vlucht gy Karel, ach! mijn Karel, dus verkeerd?
 Uw oogen opgespalkt, uw kaken uytgeteerd;
 Daer komt mijn Karel aen, zie daer, hoe komt hy trappen,
 Daer leyd wat in de weeg, hy wil 'er over stappen,
 En treden tot my toe; ha! Karel stoute gast,
 Zie daer, daer Pluto daer, daer houd hem Pluto vast;
 Zie daer het snood gebroed, de Nikkers met hun allen;
 Ach! Karel, hoe zijn u de oogen ingevallen.
 Ha! schelm, moordenaer, laeg-legger na mijn eer,
 Vertrekt, ha! fielt vertrekt, en komt hier nimmer weêr. *Binnen.*

ROGIER, HELENA.

Rogier. 't Verlangen drijft my aen om weder t' huys te raken,
 Dies geeft my (Vader) raed hoe ik het best zal maken;
 En wat my diend bequaemst in deze zaak gedaen.

Helena. 't Gemoed getuygt mijn u vertrek noch niet geraen;
 Na dat ik heb bespeurt de oorzaak uws vertrekken,
 Door valscheyd die gy my op heden gingt ontdekken,
 Uyt geyle min gebroed; Cassandra, zoo gy zegt,
 Zoekt u door slim beleyd te brengen tot de Echt;
 Cassandra die gebruykt veel duystre slimme treeken,
 Om haer Godloos verraed (uyt spijt) op u te wreeken;
 Zy zoekt haer snoode lust te plegen na begeer,
 Zy tracht door boos bedrog te krenken uwe eer;
 Indien gy u (Rogier) voor zullix wild verhoede,
 Zoo bid ik volgt mijn raed, en houd het my ten goede;
 Dat ik u voorneem zoek te breken, 't schied om best;
 God weet het, ach! hoe mijn gemoed my drijft en preft;
 Om u (wat ik vermach) oprechtelijk te toonen,
 Raed ik u qualijk, wild (bid ik) mijn raed verschoonen;
 Mijns oordeels, 't waer u best, als dat gy wel verzaemd,
 En met een goed partuyr, weêr by uw Ouders quaemt.

Rogier. Ach! Vader, kost dat zijn, het waer mijn hoogste wenschen,
 Zoo ik genieten mogt de deugdzaamst aller menschen,
 Helena! die ik heb zoo trouwelijk gemind,
 En zy van herten my had wederom bezind;
 Wat luk waer boven 't luk van mijn geluk te achten,
 Als my mijn Vader mogt zoo weder t' huys verwachten;

Wat

Wat blijdschap, en wat vreugd, zoud voor mijn Ouders zijn,
 Dat zy my zoo vol vreugd weêr zagen, na mijn pijn.
 Weg reden zonder hoop, weg ydele gedachten,
 Die my onlukkige, doen zoo gelukkig achten ;
 Dat my 't luk zoud geschien te trouwen noch met haer.

Helena. Het zoud geschieden wel, zoo ik Helena waer.
 O Almogende God ! door uw Almogentheden,
 Vergund my doch mijn wensch. *Rog.* Ach! Vader, uw gebeden,
 Getuygen my de gunst, die gy uw dienaer draegt,
 Doch, denkt het geen gy bid, aen Gode zelfs mis haegd.

Helena. Mis hagen? *Rog.* Ja. *Hel.* Wat reên? *Rog.* De reden die zijn deze,
 Dewijl gy bid om 't geen, onmog'lijk, niet kan weze,
 Vertoorend gy Gods macht, onmog'lijk kan niet zijn.

Helena. En kent gy dan Rogier gelooven niet met mijn,
 Dat wat onmog'lijk schijnt, God mogelijk kan maken.

Rogier. Och neen mijn Heer ! door schijn veranderen de zaken,
 Niet hare eygenschap; die blijven zoo zy zijn,
 't Onmog'lijk dat word niet, of 't is maer door de schijn.
 Neemt by gelijkenis, dat gy uw manne lede,
 Met Vrouwelijk gewaed uytwendig gingt beklede,
 En maekten u gelijk in kleding als een Vrouw,
 Gelooft vry dat men u daer voor ook oord'len zouw,
 Maer 't waer alleen door schijn. *Hel.* Gy spreekt van yd'le zake,
 Maer 't geen ik zeggen wil dat zoud de Godheyt rake ;
 't Onmogelijk moog'lijk werd door Goddelijke macht,
 Den mensch eerst zijnde niet, die werd door Hemels kracht,
 Van Gode, 't geen hy is; dan doch 't God'lijk begeere,
 Zal ik, voor dees tijd, in Poëtery verkeere ;
 Tot tuyge mijnes gunst, zoo gund ik u, uw wensch,
 En my om uwen 't wil, te zijn een ander mensch ;
 Ik wenschten dat ik waer Helena. *Rogier.* Door wat rede ?

Helena. Om u te toonen, 't hert en Ziels genegenthede,
 Met welke dat ik u hert grondelijk bemin ;
 Rogier ik beeld my in dat ik Helena bin ;
 Zoo tergt liefs neyging my, en 't schijnt ik door uw deugde,
 Genoodfaect ben dat ik met Goddelijke vreugde,
 Den Hemel, en ook God, op-offer mijn gebeên,
 Dat zijne Godheyd u verleene uw Heleen.

Rogier. Ach! Vader, ik bespeur met welk een goet genegen,
 Dat ik uw hulp, en gunst, tot mywaerts heb gekregen ;
 Indien u gunstig hert geen macht ontbrak, 'k vertrouw
 Dat my, na wil, en wensch van u geschieden zouw ;
 Schoon my uw goede wil, die macht niet kan betoonen,
 Zoo zal ik niet te min u even dankbaer loonen,

Voor alle eer, en deugd, die gy my hebt gedaen ;
 Dewijl mijn hert my trekt om weder t' huys te gaen ,
 Verzoek ik u verlof. *Helena.* 'k Heb u niet te gebiede,
 Indien gy scheidt wild, uw wille moet geschiede ;
 Maer ach ! (Rogier) eer gy van hier vertrekt, zoo moet
 Gy volgen mijne raed, en vallen eerst te voet,
 De groote Majesteit des Hemels ; laet ons hede
 Hier in mijn Kluysjen gaen op-offeren gebede ;
 Dat u in uwe weg den Hemel gunstich zy,
 Op dat gy veylich meugt geraken weêr, daer gy
 Uw lieve Ouders meugt in goede welvaerd vinde ,
 Tot welkers dienst ik my in eeuwigheyt verbindt ;
 Kom doch Rogier, ey ! kom, en laet ons beyde gaen ,
 Op dat met ons gebeên de Godheyt werd voldaan ;
 Om Hemels gunst tot uwen voordeel te verleene.

Rogier. En dat ik (na mijn wensch) mijn waerde Lief Helene,
 Genieten mach ; ik ben gewillig en bereyd ,
 Te dienen in gebeên Gods groote Majesteit.

De Geest van CASSANDRA.

Cassand. Staekt, droeve kammernis, deugd lievend Jongeling,
 Die ik drie jaren lang in geyle lust na ging ;
 Tot my dees diepe wond het leven heeft benomen ,
 Wanneer ik onder stond u valschlijk na te komen,
 Door raed eens Toveres; my moeten onder weeg
 Die gene, waer van ik dees sware wonden kreeg ;
 Vermits ik waenden dat gy 't waert Rogier, wiens minne
 Met dulle razerny verwerden my de zinne ;
 Zoo dat ik onbedacht, door Goddelooze raed,
 Op 't hoogst vervallen ben in een vervloekte staet ;
 Mits ik het helsch gespuys te hulp zocht u te quellen ,
 Zoo lijd ik nu de straf, en wreede pijn der Hellen ;
 'k Ben door uw deugd geparft te komen voor den dag ,
 Op dat ik daer door u mijn dood getuygen mach ;
 En dat gy weten zoud mijn leven is ten ende,
 Most dees mijn komst geschien ; dies ik my weder wende
 Ter plaets, daer naer geweest, en bitterlijk geschrey ,
 De Helsche Poel beswalkt met zuchten veelderley. *Binnen.*

Rogier. Ik schrik in mijn gemoed, rechtvaerde straf doet blijken
 Dien God , van wien mijn hoop zal nimmermeer beswijken ;
 O wonderlijk bedrijf ! ik speur, ô God ! uw macht ,
 Met welke gy my hebt in het gemoed verkracht ,
 Dat ik als machteloos, Heer, dijn Almogentheden ,
 Genootzaekt ben nochtans met krachtige gebeden,

Te loven; Vader ach! wat voor een dankbaerheid,
 Zal ik betoonen God, mijn Hemels Majesteit?
 Voor dit geluk, 't welk my geschied is door het sterven,
 Van dees Cassandra, om wiens wille ik most swerven,
 Als balling achter land, gescheyden van die geen,
 Die ik zoo trouw'lijk heb gelieft; mijn Lief Heleen.
 Nu zal ik dag, nocht uur verzuymen, maer my stellen,
 Om my in d'Echte met Helena te verzellen;
 Dies wegen laet ons gaen, ter plaets daer men God eerd,
 Op dat mijn droeve druk, weër in geluk verkeerd. *Binnen.*

ELIZABETH by haer hebbende een Nonne-kleed,
 met een Doods-hoofd.

Om in eenzaamheid te zijn,
 Wil ik mijn
 Uyt de booze wereld scheye;
 En met een oprecht begeer,
 In den Heer,
 Een Godzalig leven leye.

Daer het herte, na zijn wensch,
 Van den mensch,
 Afgezonderd is, om rede;
 Dat men van des werlds strijd,
 Is bevrijd,
 God te eeren met gebede.

Want die onder menschen
 Zelden heeft (sweeft,
 Goe gedachten, God te loven;
 Want de wereld trekt begeer,
 Altijd neer,
 Eenzaamheid de Geest na boven.

Ach! als my de vlugge tijd,
 Wisse strijd, (ten;
 Van de dood brengt in gedach-
 Dan voel ik mijn wel getroost,
 't Alder grootst,
 Van de wereld kleyn te achten.

Al het werelds zoet gelaet
 In der daed
 Is maer snoode ydelheden ;
 Als men overdenkt hoe ras
 Dat het glas ,
 Van het leven, daeld beneden.

Die (wat hem den Heer toe-
 Wel vernoegd, (voegd)
 Dankbaerheyd aen Godken gevē;
 Deugdzaam is in zijn gemoed,
 En wel doet ,
 Ach! hoe zalig is diens leven.

Wereld, ik zeg u adie
 Mids ik zie
 Al uw looze, booze strecken ;
 Die door uw gevalschte schijn
 Heunig zijn ,
 Maer in 't eynd als gal opbreken.

Al uw glory, roem, en pracht ,
 Al u macht ,
 Al uw welluft, en vermake ;
 Al uw gaven (hoe begeerd)
 Het verkeerd ,
 Dies ik wereld u verzake.

Nu ban ik de vuyle min
 Uyt mijn zin ,
 Geyle lusten ik verfoeue ;
 Maer in plaets van dien zal deugd,
 In mijn jeugd ,
 Zalig in de *Liefde Bloeye*.

En dit zuiver wit gewaed
 Zal de staet ,
 Van mijn reynigheyd getuygen ;
 En in deze zuyv're schijn ,
 Zal ik mijn, (gen.
 Voor mijn Schepper nederbuy-
 Dat hy my in deze staet

Doch toelaet ,
 Al mijn leven te volberden ;
 Op dat ik na dezen dag ,
 Eeuwig mach,
 (Heer) by u ontfangen werden.
 Laet dit Bekkeneel voor mijn ,
 Spiegel zijn,
 Om mijn zelfs te leeren kennen ;
 Dat wy (na het vleesch) van Aerd,
 Stof gebaerd ,
 Niet dan stof, en asch en bennen.

Vaer wel dan snoode Feecx met uw bedriegery ,
 Vaer wel, wereld, vaer wel, gy heerft geen meer in my,
 Met al u snood verraed, en booze listigheden,
 Die hier zoo menig mensch met smerten heeft geleden;
 Wat zijt gy wereld doch? een Poel vol damp, en stank,
 Der Goddeloozen vreugd, en droeven ondergank;
 Een strik, een Helle zelfs, die niet uytbraekt dan plage,
 Een Hoer, een snode Feecx, die vruchten schijnt te drage
 Van vreugde; maer eylaes! die op uw vruchten ziet,
 Die vind in uwe vreugd, een helle vol verdriet;
 O wereld! wat zijt gy een Voedster van Godloofheyd,
 En queekt de menschen op, in overgeven boofheyd;
 O wereld! hoe streeld gy de herten naer u zin,
 En blaest den gierigert uw loze strecken in;
 Gy wereld, stookt het hert, en scherpt de bitze tanden,
 Der gener die door nijd opflokken, alle schanden;
 En spuwen laster uyt, van vromen, wereld ach!
 't Is wonder dat ik u bedrog verhalen mach;
 O spiegel! waerd gy vaek voor veeler menschen oogen,
 Onmog'lijk dat den mensch, wierd van den mensch bedrogen;
 Onmo-

Onmog'lijk wereld, ach! onmog'lijk zoud u zijn,
 Te zaeyen in den mensch, u wreede Ziels fenijn;
 Vaer wel wereld, vaer wel, dit zal mijn leydsman wezen,
 Door wien ik niet en zal uw list, oft valscheyt vrezen;
 Dit kleed, dit Nons gewaed, diend my voor 's levens tijd,
 Dit Bekkeneel een baek, waer na mijn Ziel met vlijd,
 Zal stieren 't zinnen Choor, om niet te mogen dwalen,
 In 's werelds woefte Zee, waer in niet is te halen
 Als quelling, list, bedrog, verdriet, ellend, en pijn,
 Vaer wel wereld, mijn vreugd voortaan in God zal zijn. *Binn.*

V Y F D E H A N D E L I N G.

H E L E N A , R O G I E R.

Helena.

Wat is 'er dat op Aerden leeft,
 't Geen niet zijn haest verand'ren heeft,
 En schielijk ken verkeeren?
 Geen dingen hier ter wereld zijn,
 Hoe groot van macht, hoe vast in schijn,
 Die geen verand'ring leeren.

Rogier.

Den Hemel, die op 't geurig kruyd,
 Dat in de groene velden spruyt,
 De koele dau laet dringen;
 En çierd het lieffelijk gebloos
 Van Lely, Vyolet, oft Roos,
 Getuygen al veranderingen.

Wanneer zy buyen neder stort,
 En met een felle wind omgord,
 Oft zengd met blixem vlagen,
 Een Roos, oft Lely schoon ontdaen,
 Schoon men die in haer fleur zag staen,
 Leyd morgen schielijk neêr gellagen.

Helena.

Den mensch (gelijk men heden ziet)
 Is heden wat, en morgen niet,
 Door doodes felle donder;
 Bezit hy heden schatten waerd,
 Al is hy Koning op der Aerd,
 Hy leyd 'er morgen onder.

Rogier.

Die gift'ren groote eer bequam,
 Veel steden door zijn kracht in nam,
 Met kloek beleyd in 't strijden;
 En trotst op zijn gewonnen eer,
 Leyd morgen zelfs verslagen weêr,
 En moet verwinning lijden.

Wat baet doet staet, oft machts geweld,
 Oft op gehoopte schat van gelt,
 Ken 't een uur levens baten?
 Wanneer de dood haer vonnis strijkt,
 Oft als haer komst genaekt, dan blijkt
 De nietigheyd van staten.

Bequame tijd, en stond gebien my te vertrekken,
 Laet u mijn dankbaer hert, tot een vergelding strekken,
 Voor uw bewezen deugd; die gy my hebt betoond,
 Wensch ik ach! Vader, u op 't alderhoogst beloond;
 Nu is de uur vervult dat ik van u moet scheidde,
 Nu is 't den rechten tijd dat ik my moet bereyde,
 Te keeren wederom, daer ik mijn Ouders vind,
 En daer ik mijn Heleen drie jaren heb gemind;
 Ach! welke min ik hoop met Gode te volherde,
 En dat Helena zal noch mijn getrouwde werde;
 Dies wegen Vader, ach! ik van u scheidde moet,
 Vaer wel, vaer wel voor 't laest, met een dankbare groet.

Helena. Holla; blijft hier by my, 'k wil niet dat gy zult scheidde,
 Voor dat ik zelve zal u wederom geleyde;
 Want zonder mijn, zeg ik, zult gy van hier niet gaen.

Rogier. Hoe Vader; wat wil dit, hoe zal ik dit verstaen?
 'k Acht niet dat gy het meent, my langer op te houwe;
 Dat gy mijn nadeel zoekt, en ken ik niet vertrouwe;
 Dat gy mijn schade wild, met quelling, en verdriet,
 Door 't hind'ren mijns vertrek, dat hoop ik ymmer niet.

Helena. Ik wil dat gy by my, hier in dit Bosch zult leven,
 En u alleen ten dienst, Rogier, van my begeben;
 Ik wil al wat gy wild, uw wil zal zijn de mijn,
 Ik lief Rogier, vermits ik niet en ben, die 'k schijn. (schromen.)

Rogier. Niet die gy schijnt, hoe dat? *Helena.* De schaemte doet my

Rogier. Wat hebt gy, Vader, met dit zeggen voorgenomen?

Helena. Op dat gy hier uyt moogt mijn eygenschap vermoen.

Rogier. Kent gy my anders, als gy zijt, vermoeden doen;
 Te weten Eremijt. *Helena.* Na 't uysterlijke kleeid;
 Ik ben geen Eremijt, hoe wel gy my zoo heet.

Rogier. Geen Eremijt? 't is vreemt, en oorzaekt my veel vreeze,
 Door dien ik denk, by wie dat ik hier dan mach weze.

Helena. By eender die met u wel wenscht gepaert te zijn.

Rogier. Hoe Vader; 't schijnt gy raest. *Hele.* 'k Wil dat gy blijft by mijn,
 Zoo zult gy zien, Rogier, Helena met u paren,
 Den Hemel zal u hier haer werking openbaren;
 Gy zult, Rogier, hier zien Helena die u mind,
 Indien gy na mijn raed u wil genegen vind;

Gy zult, Rogier, haest zien hoe schielijk alle dinge,
Hellen, door tijds verloop, na veel veranderinge;
Helena, houd haer hier, en leeft gelijk ik doe.

Rogier. O Goden wat ik hoor? ey! Vader zegt my hoe;
En op wat plaets ik haer, eens zal te sprake komen.

Helena. Eer dit geschied, Rogier, heb ik voor my genomen,
t' Ontdekken u, uyt naem van haer, hoe zy begeert,
Dat gy hier blijft, en niet weêr naer u Vader keert;
Voor en al eer gy zijt in d' Echt met haer verbonden,
Op dat uw Ouders vreugd werd in dees vreugd gevonden.

Rogier. Is 't droom? *Hele.* Ach! neen Rogier, het zijn der Godē werken.

Rogier. Indien den Hemel my, die gunste doet bemerken,
Dat ik hier in dit Bosch, Helena trouwen mach,
Zoo zal ik, al de tijd mijns levens, dag, aen dag,
Den Hemel, en ook God, op-off'ren dank gebede,
Die my, door u, ach! Vader, deze waerdighede
Verleenden; dies ik bid, dat my uw hulp geschied,
Op dat mijn waerde Lief, Rogier noch eenmael ziet.
Ey! Vader laet ons gaen, 'k en kan niet langer beyde,
Oft deze Ziele moet van 't lievend lichaem schejde;
Waer vind ik mijn Heleen? om wien ik stervend leve,
Ach! Vader wild my doch een goede uytkomst geve;
Dat ik haer spreken mach, laet my het luk geschien,
Dat ik Helena mach eens voor mijn oogen zien;
Indien ik langer moet mijn afgoddinne derve,
Zoo doet gy, Vader, my hier voor uw oogen sterfe;
Dies bid ik, neer-geknielt, dat gy my doch ontdekt,
Waer mijn Helena is. *Helena.* Rogier uw smeeking trekt,
Mijn hert, mijn Ziel, mijn zin, uw wensch te vergenoege,
Doch schaemt belet de spraek.

Rogier. Hoe zegt gy? *Helena.* 'k Zal my voege,
Om uw in 't geen gy wenscht, op 't hoogste te voldoen,
Ik ben ten eynden, hem met veynzery te voen;
Ach! tonge, meld, ey! meld, het geen de schaemt verbied.

Rogier. Wat zegt gy Vader? *Helena.* Ben ik uw Helena niet?

Rogier. Hoe Vader, gy Heleen? *Helena.* Die als een Kluyzenaer,
Hier in dit eenzaam Bosch vol zorge, en gevaer,
Ter liefde van Rogier, in dees Eremitage,
Mijn zinnen heb gevoed op ons oude Vryage;
Waer in ik hoop, Rogier, gy noyt verand'ren kent,
Ziet hier Helena zelfs.

Rogier. Zijt gy 't mijn lief? *Helena.* Ik ben 't.

Rogier. Mijn lief een Kluyzenaer? ô wonderlijke werken!
Uw groote mogentheyd, ha Gode! wy bemerken;

Helena, lieve Lief, voor wien ik neder buyg,
 Mijn nieu-gebooren vreugd met blijde blijdschap tuyg;
 De liefd gebied my Lief, dat door beloofde trouwe,
 Ik aen u dienst my zal eeuwig verbonden houwe,
 Zoo u mijn liefd behaegt, getrouheyd ik u sweer.

Helena. Als uwe Dienares buyg ik ootmoedig neêr;
 En had ik niet gekent uw deugdelijke daden,
 U kloekheyd en verstand, u wijs voorzichtig raden;
 Ik had het minne my, mijn Lief noyt onderstaen,
 Gelijk ik nu door Gods toeschikking heb gedaen.

Rog. Heeft den Hemel 't zoo ge-
 voegt,

U in d'Echt met my te pare,
 Is't u wille? *Helen.* My genoegt.

Rog. Hemel gund ons wel te vare;
 Hoge Godheyd! uw bestel,
 Is vervordert, en gaet wel.

Hoge Godheyd! 'k moet u
 moeye, (beê,

Gund my doch mijn lieve
 Laet ons herten in *Liefd*
 Bloeye.

Gund ons voorspoed, heyl,
 en vreê;

Hoge Godheyd! uw bestel,
 Is vervordert, en gaet wel.

Hele. Wat den Hemel t' zamen
 voegt, (sচেয়ে;

Dat en zal de mensch niet
 Liefd moet zijn door liefd
 vernoegt,

Lieve liefde, bind ons beyde;
 Lieve liefde, vvild ons voen,
 Zoo blijfd liefd in *Hele* doen.

A L C I P

E N

A M A R I L L I S ,

Bly-eyndend-Spel.

I N H O U D.

AMarillis, wiens Ouders het land-leven hadden aengenomen om de gerustigheyd, wierd aldaer in oeffening van Schapen hoeden, opgequeekt; desgelijks Alcippe, die van Amarillis gelieft zijnde, geboden werd 't land-leven af te schaffen, 't Hoofsche leven aen te nemen, om door 't zelfde tot hooger eer en staet te rijzen.

Hy haer gebod geboorzamende, reyft met Clindor, zijn Neef, ten Hove, alwaer de huldinge des Vorstins Amasis geschiedende; de Princes Lucia het ooge op Alcippe laet vervallen, en doet hem door een oude Koppelaerster, met besloten ooggen, tot voor haer bedde brengen; daer zijnde, geraekt by haer, met voldoeninge van minne-lusten.

Alcippe, na 't genot van dien, komt by Clindor, verteld zijn wedervaringe, doch! niet wetende van wien zoo zoeten Venus-offer aen hem wierde opgedragen; snijdt, door raed van Clindor, een stuk franjen uyt de gordijnen, waer door Alcippe kennis krijgt, dat by zijn minne-lusten met de Princes Lucia gepleegt heeft.

Dit de Princes ter ooren komende, ontsteekt in gramschap, met besluyt van 't zelfde op het hoogst te wreken; neemt de nacht en nijdigheyd te hulpe, ophitzende Marcellus, om door hem Clindor ziel-loos te maken; Clindor, in gevecht rakende met Marcello, krijgt de overhand, en neemt hem 't leven; vluchtende naer Gotten, werd achterhaeld en in hechtenis gesteld.

Alcippe doet een voet-wal, verzoekt genade voor Clindor, doch! vruchteloos; zoekt derhalven middel om door hulp van eenigen Adel in Boere kleding, 't Kasteel te vermeesteren; welk geschiedende, verlossen Clindor uyt de boeyens.

De Vorstinne, op dit gerucht, doet Alcippe, voor eeuwig, uyt het Hof bannen.

Alphonfus, Ridder uyt Hispagnie, komt in 't Hof te Marcilie; tert aldaer de moedigsten Adel ter wapen; onder welk Leon, den Oom van Amarillis, zich vertoond, en van den Ridder Alphonso gedood wierd.

Amarillis dit aen Alcippe schrijvende, verzoekt wraeke over de dood van haer Oom; hy dienst-vaerdig op 't gebod zijns geliefde, begeeft zich onbekend ten Hove; daegd den Ridder ter wapen; dewelke by tot verwond'ring van al het Hofgezin, Ridderlijk verwind, en dood ter aerden neder veld; word alzo met groote vreugd, en eerbiedinge des Adels, en Hovelingen, in onbekende schijn, onthaeld; maer vertrekt weder uyt het Hof, zonder bekend te werden.

Pieman-

Piemander, gantsch misnoegt over zijn afscheyd, zonder te mogen weten, wat Ridder zich zoo dapperlijk gequeten heeft, komt by Cleante den Oom van Alcippe, die hem te verstaen geeft dat zijn Neef Alcippe dezen Ridder overwonnen heeft.

Piemander verwondert zijnde, doet dadelijk zijn bannissement herroepen, en Alcippe, met alle eerbiedinge ten Hove leyden; die welke aldaer met groote vreugde van de Vorstinne, als ook alle den Adel, statelijk werd ontfangen, en gestelt in de hoogste eere, en bedieninge van 't gantsche Hof en regering.

Alcippe, hem ziende op de hoogste trap van zijn geluk, bedenkt, en steld zich voor oogen, de losse verandering, als ook de Hoofsche ydelheden; neemt voor hem de bedrieglijke strikken der Hovelingen te ontwijken; de zorgelijke lasten te ontflaen; afleggende zijn Hoofsche, en weder aennemende zijn Herders kleeding; scheyd van 't Hof, begeeft hem te lande, en trouwt met Amarillis.

Namen der Uyt-beelders.

ALCIP,	}	Herders.
KLINDOR,		
CLEANTE,		Vader van Klindor.
AMARILLIS,		Herderin.
LVCIA,		Princes.
WRAEK,	}	Zwijgende.
NYDIGHEYD,		
NACHT,		
MARCELLVS,		Edelman.
AMASIS,		Vorstin van Marcilie.
ALFONSVS,		Spaens Ridder.
RODVS,		Edelman.
PIEMANDER,		Generael in 't Hof van Marcilie.
LEON,		Oom van Amarillis.
RODRIGO,		Edelman.
DIENAER,		

EERSTE HANDELING.

A L C I P lezende een brief binnens monds.

Alcip.

Er noch de blonde Zon het Hemels licht doet
 bloozen,
 En zuylt de morgen-dauw uyt vers ontloken
 Roozen;
 Eer noch Aurorazelfs uyt hare Tente treed,
 En 't lieflijk Hemels blaeuw met purper rood
 bekleed;

Eer noch den morgen-ftond gierd haer gebloofde kaken,
 Schep ik in eenzaamheyd mijn opperfte vermaken;
 Mijn blijdschap dreef my uyt om in dit lieve groen,
 Voor d' opgang van de Zon, mijn offerand te doen.
 Aen wie doch? aen die geen die my de ziel, en zinne,
 Doet haken na het Hof door zoete dwang der minne;
 't Is Amarillis, ach! die haer Alcip gebied,
 Dat hy ten Hove keerd, na staet, en hoogheyd ziet;
 Uw wetten en mijn hert en zullen niet verſchillen,
 Mijn heufch gemoed dat zal, mijn Amarillis, willen
 Met graege vlijt voldoen al 't gene u behaegd,
 Mits dien Alcip een hert in zijne boezem draegd,
 Dat meer na hoogheyd tracht, en lof van edel bloede,
 Als in kleynachting hier het ſlechte vee te hoede;
 Ik heb dus lang mijn jeugt verſleten onder 't vee,
 Doch tegens mijn gemoed was 't alles dat ik deê;
 Nu gy, ha! Amaril; Voogdeffe mijnes leven!
 Dees brief, dees lieve brief! my tot een wet geſchreven,
 In handen heb geſtelt; ô brief! die my belaſt,
 En zegt, dat langer my geen Herder-ampt en paſt;
 Maer dat ik land en vee te zamen zal verlaten,
 Verzoeken hooger eer, en dat door Hooffche ſtaten;
 Mijn wil en d' uw zijn een, mijn liefd uw wet gelijk,
 't Volbrengen zal aen u betoonen proef en blijk;
 Dat ik na wet uws wils, 't land leven zal verſaken,
 En trachten door manhafte daden te geraken,
 Aen lof, aen eer, aen gunſt, aen Ridderlijke roem,
 Op dat men my ten Hoofden tweeden Krijgs-God noem;
 Want ik het land, om 't land, mijn leven niet bezinde,
 Maer minden 't land, om dat ik Amaril beminde;
 Dewijl uw minne my gebied het land te vlien,
 Zult gy, als wel geneygt daer toe, my willig zien;

Uw

Uw wetten, en mijn wil, mijn Engel! evenaren;
Ik laet de Herders stok, ik laet de Schapen varen,
Ik ruyl de Boere-kleen, aen Hellem, Swaerd, en Schild,
Mits dien gy Amaril, dit van Alcippe wild.

Clindor Wie zien ik daer van veer tot my-waert komen treden,
uyt. Is 't Clindor niet, mijn Neef? hy is 't, ik moet op heden,
Ontdekken hem mijn vreugd, doch veynzen mijne min,
En melden hem geenzints 't gebod mijns Herderin.
Neef Clindor zijt gegroet. *Clind.* En gy Neef desgelijken.

Alcip. De volheyd van mijn vreugd wil dankbaerheyd doen blijkē
Aen 't Goddelijk geslacht; voor d'ingestorte geeft,
Die dus lang niet in my, Neef Clindor is geweest;
Mijn geeft, die dus lang heeft in duyfter leggen dwalen,
Wil, uyt een hooger, nu eens hooger eer behalen;
't Land leven ben ik wars, de grove boerery,
En 't Schapen hoeden, Neef, past langer niet aen my;
Ik tracht na hooger, en wil my ten Hoof begeven.

Clindor. Wel Neef Alcip, hoe dus van staetzucht aangedreven?
Gaet gy niet buyten spoor als gy u wel beraed?
Denkt Neef, dat yder voegt 't beroep van zijnen staet.
„ Den Schipliens past de Zee; de Huysliens passen landen;
„ Den Wijzen het gebied! den Krijgsman 't swaerd in handen;
„ Den Hoveling het Hof! een Schapen-hoeder past
„ Veel beter 't slechte Vee, als sware oorlogs last.
't Is buyten u beroep, als zijnde onervaren,
En weet gy niet mijn Neef, dat ongewoont maakt blaren;
Gelijk de spreuke zeyt? *Alcip.* Dit alles wel bedacht,
Vind ik door reed'lijkheyd, mijn lust van grooter kracht,
Weet gy Neef Clindor wel, wat my de reden leeren?

Clindor. Ia Neef; dat gy behoord van u opzet te keeren,
Indien gy reed'lijkheyd maer rechte plaetze geeft.

Alcip. Geen reed'lijkheyd krijgt plaets, ten zy men kennis heeft;
Door kennis, kan men van een zaek goe reden toonen;
Mits dien de reed'lijkheyd de mislag wil verschoonen,
Moet zy met kennis eerst en wel te rade gaen;
't Is niet genoeg een zaek op reden aen te slaen,
Maer yeder staet het toe zich naerstelijk te wennen,
Om 't geen, waer na hy tracht, eerst wel te leeren kennen;
Wel kennende het geen hem 't hert betrachten doet,
En vind het in zijn macht, zoo zijn zijn reden goet;
Maer of schoon yemand ken een zaek met reden prijzen,
Waer na zijn wensching strekt, en zonder aen te wijzen,
Of hem de zelfde zaek, oft goed zoud zijn oft quaed,
Die doolt, hoe zeer en vast hy ook op reden staet;

Zeyd Plinius niet recht, een zaak die zonderlinge
Op onze reden past; *hoe dat van alle dinge*
Is oeffening Meestres; verstaet mijn Neef den zin?
Hy zeyd de oeffening brengt ons bequaemheyd in.

Clindor. 'k Versta mijn Neef Alcip zijn meening, doch ik vreze,
Dat gy in hoofsche plicht heel onbequaem zult weze;
Mits gy te lang op 't land versleten hebt uw tijd,
En daerom onbequaem tot hoofsche plichten zijt.

Alcip. Neef Clindor, wat my doet de ongewoont ontbeeren,
Dat hoop ik metter tijd door oeffening te leeren.
„Denkt dat een reyzend man geen weg ten eynde raekt,
„Ten zy hy op de reys een goeden voortgang maekt;
„Het moedig Paerd laet zich van Ruyters niet beschryen,
„Ten zy het d' oeffening bequaem maekt te beryen.
Noyt kom ik tot het wit van mijn gewenschte zin,
Ten zy ik op het Hof, de hoofsche plicht begin.
Is 't niet een meerder eer met smert geraekt aen wenschen,
Als met kleynachting hier, by domme slechte menschen,
Te slijten 't leven onder beesten op het veld?
't Land leven voed een Boer, Hofs leven voed een Held.

Clindor. Alcippe, Neef ik speur uyt alle deze dingen;
Hoe licht des menschen hert valt op veranderingen;
't Docht my op heden vreemt wanneer gy zeyde, dat
Gy tot het Hof begeert, en groote lusten had?
Ik, die u voorstel stond op 't alderhoogste tegen,
Ben zelve nu met u gantsch tot het Hof genegen?
Alcippe heeft gelijk dat hy na hooger tracht,
Als ik het recht bedenck, wat is 'er min geacht
Als 't slechte Herder ampt, by yeder een verschoove?
'k Ben u gevoelen eens, en reys met u ten Hove;
Doch billik, dat men eerst daer van mijn Vader spreek;
Cleante
uyt. Ik bid u Neef ga meê; 'k hoop dat ik met gesmeek
Zijn hert bewegen zal ons 't reyzen te vergunnen.

Alcip. Daer komt uw Vader, die wy lichtelijk nu kunnen
Ontdekken onze zin. *Clind.* Mijn Vader zijt gegroet.

Alcip. Het zelfde ik mijn Oom, u ook toe wenschen moet.
Cleant. Ik dank u; waer van daen komt gy dus met u beyden?

Clindor. Een wonderlijke lust die schijnt ons aen te leyden
U met eerbiedigheyd een zaak te dragen voor,
Waer op verzoeken wy, mijn Vader ons verhoor.

Cleant. Zeg my wat gy verzoekt? *Clind.* 'k Zal 't Vader u ontdekken;
Alzoo tot hooger eer al mijn begeerten strekken,
Gelijk ook onze Neef Alcippe; is 't ons leet,
Dat men zoo langen tijd, in 't boere leven sleet;

Derhalven zijn gezint ons moedig te verkloeken,
Met u verlof, ten Hoof een beter ſtaet te zoeken.

- Cleand.* Wat luſt uw domme jeugd, te nemen by der hand?
Wat heeft het woelig Hof, doch by 't geruſte land?
't Land leven is een vreugd, daer 't Hof niet is dan quellen;
Wie is 'er die 't getal der Vorſten weet te tellen,
Die uyt de ſlaverny van 't kribbig hofs verdriet
Begaven haer te land? zeyd Iulius Cæzar niet,
Dat hy veel liever woud te lande vreedig wezen,
Als in het Roomsche Hof tot eer en ſtaet gerezen.
Dees wetten zijn van ouds al op het land geweest,
Dat yeder 't zijn gebruykt, geen woeker winſt en vreeft;
Noyt huysvrouw geeft 'er man oorzaak van jalouzye,
De wan-gunſt is 'er dood, men kend 'er geen benye;
Geen Venus Kamenier, oft Koppelaerſter boos,
Gebruykt men op het land tot luſten goddeloos.
En ziet men niet te land veel daden waerd om prijzen;
Hoe eerlijk Moeders daer hun Dochters onderwijzen;
Huys vaders hunne Zoons aen leyden in haer jeugd,
Tot noodelijk gewin, door wetten van de deugd;
Een yeder leeft te land niet zoo hy is genegen,
Maer zoo hy ſchuldig is zijns ſchuldige plichts wegen;
Elk leeft van 't geen hy wint, geen ziele zoo vervreemt;
Dat hy, door quade luſt zijn naeſten 't zijne neemt;
Elk eerelijk bezit, zijn land, zijn huys, zijn erven,
Een yeder leeft 'er in een vreeze van te ſterven.
Dit alles aen een zijd; let eens op mijn verhael,
Uw handen ongewent te voeren 't ſneedig ſtael;
Gy, die van kinds been af gedoold hebt met de Schapen,
Van leden al te ſwak om voeren ſchild en wapen;
Gy, die noyt anders waert als hier te land behuyft,
U voegt geen blank piſtool, geen degen in den vuyſt;
Maek eens een overleg met reden by u zelve,
Gy, die niet zijt gewoon als ploegen, ſpitten, delven;
In plaets van wapens draegd een ſlechte Herders rok,
En in dijn handen voerd een hazelare ſtok;
Gy, die niet hebt geleerd als matiglijk te leven,
Hoe wild gy u ten Hoof by d' Edeldom begeven?
Gy die geen leven als 't eenvoudig zijt gewent,
Moet denken, dat het Hof beſt paſt voor die, die 't kent.
- Cлиндor.* Wie leeft 'er die 't onkund niet kenbaer word door 't leeren?
Alcip. Die 't Hoofs wil leeren, Heer, die moet ten Hoof verkeeren.
Cleand. 't Is zoo, maer oefening eyſcht haer bequame tijd;
Wijl gy van kinds been af te land geoeffent zijt,

Zal ongewoonte uw, door onbequame jaren,
Met ongewoone last, in 't oeffenen beswaren?
Het Hooffsche leven diend van jongs af aengewend.

Clindor. 'k Vertrouw mijn Vader toe dat hy de reden kend,
Stelt reed'lijkheyd te werk; die leerd dat geene zaken
De menschen haer beroep volmaektelijk volmaken; (staet,
Geen staet volmaekt den mensch, den mensch volmaekt zijn
Hoe menig is 'er die ten Hoof voor Edel gaet,
Niet tegenstaende, 't is van jongs hem aengewaffen,
Zoo zal nochtans aen hem de boersheyd beter passen;
Daer leefster veel ten Hoof in weelden opgevoed,
En van een arrem hert, en moedelooze moed;
Hoe veel in tegendeel van slecht geslacht en leven,
Zijn door haer moedigheyd in 't Hof tot staet verheven;
Zoo dat mijns oordeels is van dezen 't rechte stuur,
De zaak niet die men liefd, maer zelve de natuur.

Cleand. 'k Had op u kloekheyd, Zoon, noyt zulken goet vertrouwen,
'k Zal door uw reden my als overwonnen houwen;
Indien natuur u trekt te zoeken Hooffsche staet,
Ik gun op u verzoek, als dat gy derwaerts gaet.

Alcip. Wat is 'er doch op 't land waer uyt men yets kan leeren?
Wat nutbaerheyd is 't onder beesten te verkeerren?
Zijn wy geen menschen? ook begaeft met manne leên?
Bequaem om in den dienst des Krijgs-Gods Mars te treên;
Gebreekt het ons aen kracht van zenuwen en schonken?
Ach neen! 't hert is my aen de wapens vast geklonken;
De moed is aen het swaerd genageld, en gehecht,
Ik draeg in 't lijf een hert dat met zijn vyand vecht.

Clindor. Nocht moedigheyd, nocht lust en zullen my gebreken,
Om na de hoogste eer des Edeldoms te steken;
't Zy ik het moedig Ros, in harnas blank beschry,
Het zy gewapend ik met mijne vyand stry;
Schoon my ten strijde mogt de braeffte Ridder dagen,
In Clindor is de moed met hem een kans te wagen;
Zoo moedig drijft de moed mijn moedigheden an,
Dat ik in strijde trots den trotsten Edelman.

Cleand. De moedigheyd toond blijk van uw genegentheden,
'k Zeg dat gy beyde spreekt met vast en goede reden,
Die als getuyge zijn van 't Adelijke bloed,
Ook dat gy beyde zijt by Adel opgevoed.
Clindor mijn Zoon, en gy mijn Neef, ik wil u beyden
Tot meerder moedigheyd van Hooffsche lust aenleyden;
Dewijl gy zijt geneygt tot wapens, en tot strijd,
Zal ik u doen verstaen van wat geslacht gy zijt;

Zoodanig, dat gy beyde meugt met aller eeren
 By d' eelfte Adel u gelijken en verkeeren ;
 Weet dat gy niet en zijt van Herders staet oft stam ,
 Maer 't braeffte Ridderfchap dat oyt ten hove quam ,
 Is van ons maegfchap ; dies u hier op staet te letten ,
 'k Bevinde dat natuur een yeder stelt zijn wetten ;
 'k Zeg wetten dwingen u dat gy het land verfmaed ,
 En volgens de natuur van hier ten hove gaet ;
 Dies ik van alles zal u beyde doen verzorgen ,
 Het geen van node zy, op dat gy tegens morgen
 Uw reys ten Hove neemt ; dies voegt u neffens my ,
 Om te verfchaffen al wat daer toe noodig zy.

Binnen.

A M A R I L I S.

Amaril. De hoop mijn liefde voed, dat onder deze linden
 Mijn Lief Alcippe zal zijn Amarilis vinden ;
 Op 't fchrijven van mijn brief, zijn antwoord doen verftaen ,
 En oft op mijn verzoek hy ook ten Hoof wil gaen ;
 Hoe woeld mijn hertjen in een drift met zoet verlangen ,
 Om antwoord van mijn Lief Alcippe te ontfangen ;
 Waer blijft gy, ach ! mijn Lief ? waer toe zoo lang vertoeft ?
 U af zijn 't ted're hert van Amaril bedroeft ;
 Ach ! hoe verdrietig valt de liefde 't lange wachten ,
 Ik raek aen 't doolen in de dool-hof mijns gedachten ;
 't Is best ik hier wat ruft, mijn gedachten bedwing ,
 En onder dit geboomt een Herders deuntje zing.

Zy zit neder , en zingt. *Stemme* : Ach ! blinde Bengel.

Amar. **Z** On van mijn zinne ,
 Herder van mijn hert ;
 Hoop van mijn minne ,
 Oorzaek van mijn fmert ;
 Hoe meug je doch zo lang vertoevè
 Ey ! lieve doet mijn wil ,
 Koom, koom Alcippe, by u Amaril.

Amar. Waer zal ik vinden
 d' Afgod van mijn min ?

Alcip. Hier by de linden
 Schoone Herderin.

Amar. Waer fchuyld gy u mijn waer-
 de Herder ?

Ey ! waerom fwijs je ftel ?
 Koom, koom Alcippe, by u Amaril.

Alcip. Buyg zuye winden
 't Groene loof wat neer ;
 En fpreyd de linden
 Ruyschend heen en weer ;
 Ey ! buyg de takjes van ma-
 kander.

Amar. Ach ! ach ! ik krijg mijn wil.
 Ik mijn Alcippe, gy u Amaril.

Hier

A L C I P in Hooffche kleeding, fchuyld
 achter de boomen , en zingt :

Alcip. Schoon Herderinne ,
 Voedster van mijn ziel ;
 Ik, die uyt minne ,
 Voor u neder kniel ,
 En fcheyd nu uyt het Herders levè
 Op u begeert en wil ;
 Hier is Alcippe, by zijn Amaril.

- Alcip.* Hier ben ik Amaril, hier ben ik Herderinne,
 Zie wat Alcippe doet ter liefde van uw minne;
 Zie uwen Herder hier verwisselt van gewaed,
 En dat om uwen 't wil geneygt tot Hooffsche staet;
 Ik ben volkomen nu gezint na 't Hof te keeren,
 Zoo door mijn eygen lust, als ook op u begeeren.
- Amaril.* Alcippe. *Alcip.* Lief. *Ama.* Alcip. *Alcip.* Mijn Lief, mijn Amaril.
- Amaril.* Uw lusten zijn te zeer gehoorzaam aen mijn wil.
- Alcip.* Mijn wil is willig naer u willens wet te leven.
- Amaril.* Tot loon wil Liefden u mijn hertjen overgeven;
 Ey! voegt bet by het uws, en voerd het uyt zijn steê,
 Mits u mijn hertje mind, neemt het voor 't uwe meê.
- Alcip.* Ik zal, mijn Lief, ik zal u hertjen met mijn dragen,
 In het gedacht aen u, mijn Engel! alle dagen
 Liefds offerande doen; en knielen niet alleen,
 Maer buygen ziel en wil, met offer van gebeên;
 Geen dag, geen uur, zal my des af zijns tijde deelen,
 Oft Amarillis zal in mijn gedachten speelen;
 U beeld, u lieve beeld, uw beeltenis zal my
 Verstrekken, aen 't gedacht, een schoone Schildery,
 Daer ik met hert en ziel gestadig op zal malen,
 En daer mijn leven zelfs het voedzel uyt zal halen.
 Mijn Lief, mijn Amaril! op heden zal 't geschien,
 Dat men de Huldning des Vorstins zal kunnen zien;
 Dies ik met Clindor reys, om daer eens aen te schouwen,
 De pracht die men daer zal op deze huldning houwen;
 De tijd geen uyt stel lijd, dies ik, mijn Amaril!
 Met u verlof, van u mijn afscheyd nemen wil.
- Amaril.* Alcippe, Lief! ik wil een zaak op u begeeren,
 Al eer dat gy van my ten hove waert zult keeren;
 Dat is; wanneer de weeld ten Hove u ontmoet,
 En dat gy in de weeld u hert met lusten voed,
 Om door geluk tot eer en hooger staet te steyg'ren,
 Wild dan, aen u gedacht Alcippe, doch niet weyg'ren,
 Te plaetzen in het hert u Lief, uw Herderin,
 Die in haer herte plaetst de Herder van haer zin;
 Ey! laet stantvastigheyd by u haer woonsteê houwen,
 Wisselt mijn slechtheyd niet aen Hooffsche Staet Iufvrouwen;
 Wisselt mijn trouwheyd niet aen 't Hofs bedriegery;
 Liefd mijn oprechtigheyd voor Hooffsche heerschappy.
 Dewijl gelegentheyd, mijn Herder! zal gebreken,
 Om mondeling met u, mijn Lief Alcip! te spreken,
 Verzoek ik dat zomwijl eens stomme boden gaen,
 Die my uw staet, en uw gezontheyd doen verstaen?

Plaetst my in uw gedacht den tijd van al uw dagen,
 Noyt ure van den dag, of 't herte zal my jagen
 Hier in de lommer; daer het met een minne-klagt
 Uyt nokken zal, helaes! hoe 't naer uw weer-komst wacht.
 Dewijl het dan moet zijn dat gy van my zult scheidten,
 Wil ik mijn Lief Alcip een stukke weegs geleyden,
 En met een lieve kus toe-wenschen luk op reys.

Alcip. En ik dit kusjen zal, mijn Lief! na liefdens eys,
 Doen, in 't verliefd gemoed, door 't vuur des mins verteeren,
 En uyt dat kusjen voedzel trekken na begeeren.
 Indien 't mijn Engel lust my uyt-geley te doen,
 Zal ik, door tijds verloop, my tot het reyzen spoen,
 En zal aen u, mijn Lief op 't spoedigst antwoord schrijven,
 Gy zijt mijn eygen, en die zult gy altyds blijven;
 Mijn liefd veranderd noyt, dat sweer ik by de Goon,
 Noyt wissel ik mijn liefd aen Koninglijke Kroon.

Binnen.

T W E E D E H A N D E L I N G.

A M A R I L I S.

WAnneer een dikke damp
 bedekt
 Het Hemels blauw met
 nare duyfter,
 De Zon met wolken overtrekt,
 Zoo geeft zijn strael op aerd geen
 luyfter.

Oft, als de Maen te reye gaet,
 Met rijke sleep van sterre stralen,
 En opgepronkt met Hemels staet,
 Haer weer-schijn laet van boven
 dalen.

En dat een drift van wolken
 swert, (ren;
 Benevelt 't Maen-licht en de ster-
 Zoo gaet het mijn verliefde hert,
 Wiens Zon mijn noch beschijnt
 van verren.

Mijn Zon, mijn licht, mijn lief-
 dens glans,
 Die my noch huysden heeft be-
 schenen,
 Als 't opper puyk van alle mans,
 Is nu uyt mijn gezicht verdwenen.

Alcip! mijn hertens Herder, ach!
 't Valt swaerder als my docht voor
 dezen,

Ik schijn op 't klaerfte van den dag
 In droeve duyfternis te wezen.

Nu gy u by-zijn my ontrekt,
 En 't land verlaet om hoofs telerē,
 Is 't hert met dampen overdekt,
 Mits 'k moet u Zonne-licht ont-
 beren.

Wat is 't, of tranen, zugt, en klagt
 Mijn droevig herte steeds verzel-
 len? (verzagt,

Mijn smert word daer door niet.
 Noch ook mijn innerlijke quellen.

Ey liefde! geef my hert, en moet,
 Om 't af zijn met geduld te helen;
 Bevrijt mijn Lief voor tegenspoet,
 O Goon! die 'k in u macht bevele.

Alcippe is ten Hoof gekeerd,
 Om daer na staet en eer te tragte;
 Alst luk hem hoger heeft vereert,
 Zal ik met vreugden hem ver-
 wachten.

Binnen.

VER-

V E R T O O N I N G.

Daer A M A S I S gehuld werd.

*Na dat de Vorsten zijn ten Hove t' zaem gekomen ,
Na dat de stemming des verkiezings is vervuld ,
Werd Amafis voor 't oog des Adels aengenomen ,
En, voor Vorstinne van Marcilien, gehuld.*

Kort na de vertooning, komt A L C I P P E uyt, en word
van G A B R I N A vervolgt.

Gabrin. Beleefden Jongeling, ik hoop met vast vertrouwen,
Dat gy mijn vryigheyd my zult ten besten houwen;
'k Wist garen wie gy zijt, om reden die my port,
En hoe gy, moedig Held, met naem geheten word?

Alcip. Gy, die tot kennis van mijn name zijt genegen,
Wat is u, zeg my dat, in 't minst daer aen gelegen?

Gabrin. U meerder als my zelfs, wist gy het geen ik weet,
Dienst-willig, weet ik, dat gy mijn verzoek voldeed;
Uw komfte hier ten Hoof zal u gelukkig maken;
Gy kunt hier, zoo gy wild, tot staet en hoogheyd raken;
Gy kunt verkrijgen 't gun noyt Vorst verkregen heeft,
Dies het van noden is gy my te kennen geeft,
Wie dat gy zijt, en hoe u naem is my laet weten.

Alcip. Wel, als gy 't weten wild, Alcip ben ik geheten;
En van geslachten ook uyt Adelijke stam,
Derhalven ik in 't Hof hier van Marcily quam,
Om Adelijk het gantsche Hof-gezin te eeren,
Op hoop van hooger, ik ten Hove kom verkeerren.

Gabrin. 't Schijnt het geluk alreê u dienst te toonen poogt,
Ik weet 'er een ten Hoof, die heeft Alcip be-oogt,
En uwe min zoo diep ter herten in genomen,
Waer door zy wil dat gy zult voor haer bedde komen;
Geen Vrouw van kleyne macht, maer van een hooge stof,
Niet van de slechste, maer de groofte van het Hof,
Na wien zoo menig Vorst getracht heeft, maer verloore.

Alcip. Wat hoor ik, Hemel, ach! wat komt my hier te voore;
Min-voedster Cypria, wat hebt gy voor met mijn?
Ik twijffel, oft dit niet een valsch bedrog zal zijn,
'k Heb dikmaels veel gehoord van 't Hof's bedriegeryen.
„Den Stierman die in Zee de rotzen niet wil myen,
„Lijd schip-breuk, waer door hy zich zelve brengt in nood,
„Door onvoorzichtigheyd veroorzaekt zijne dood.
't Hof is een woeste zee, vol klipachtige gronden;
't Hof is een hooge rots van schadelijke zonden;

't Hof leyd op valscheyd toe, door zoete veynzery,
 Dies dient voorzichtigheyd te wandelen met my; (zeggen,
 Hoe hiet gy? *Gabr.* 'k Hiet Gabrina, Heer. *Alcip.* Wild my eens
 Door wiens bevel gy my dit komt te vooren leggen?

Gabrin. Mijn Heer houd zich genoeg dat hem 't geluk geschied.

Alcip. Gabrina, ik vertrouw my op dat zeggen niet.

Gabrin. Wat waend Alcippa dan dat ik bee sta te liegen?

Alcip. Dat kost geschieden, mits de woorden vaek bedriegen.

Gabrin. Bedrog en ken niet zijn, daer daed de waerheyd toond.

Alcip. In schijn van waerheyd 't Hof's bedriegerye woond.

Gabrin. Waer schijn is zonder daed, daer is bedriegerye,
 Maer waer de daed zelfs blijkt, ken waerheyd, schijn niet lye.

Alcip. De reden zijn wel goed, waer 't werk zoo in der daed.

Gabrin. Zoo 't niet zoo is, wensch ik dat my den donder slaet.

Alcip. Gabrina, mach ik op uw woorden dan betrouwen?

Gabrin. Mijn woorden, Heer, meugt gy wel voor waerachtig houwen.

Alcip. Is 't waer dat my ten Hoof een edel Iufvrouw mind?

Gabrin. S' is meer als een Princes die tot uw is gezind.

Alcip. Is 't zoo? ey zeg! *Gabr.* Ik sweert by al de macht der Goden.

Alcip. Heeft zy my dan gezien? *Gabr.* Och ja! en my geboden
 Om u van deze nacht te brengen in haer zael.

Alcip. Gabrina, 't schijnt een droom. *Gabr.* Let eens op mijn verhael;
 Zy heeft my strik belast mijn naerstigheyd te plegen,
 Tot hare by komt u, Alcippe, te bewegen.

Alcip. Zal ik haer by zijn dan genieten mogen? *Gabr.* Ia.

Alcip. Zal 't zijn Gabrina, dat ik met u by haer ga?

Gabrin. Gy zult alleen haer niet met uwe by komt groeten,
 Maer zelfs haer lieve lust met minne kusjes boeten.

Alcip. Gabrina, brand haer hert tot my in minne-brand?

Gabrin. Dat zal getuygen zelfs de Gulde ledekant,
 Waer op gy deze nacht, in zoete minne lusten,
 Met een volmaekte Vrouw, zult veylig meugen rusten;
 Omhelst, gestreelt, gekust, gevleyd, ge-eert, gediend,
 Niet als een oorlogs Held, maer zoete Venus vriend.

Alcip. Gabrina, zeg my doch, hoe dat zy word geheten?

Gabrin. Zy heeft het my geboon dat niet te laten weten;
 't Is best, mijn Heer, dat zy haer naem u zelve zeyd.

Alcip. Ik vrees Gabrina, noch dat hier bedrog in leyd.

Gabrin. Daer van bevry ik u op straf der Goden plagen.

Alcip. Op 't geen gy sweert, wil ik, Gabrina, het dan wagen;

Alcippe is gewis al van een ander geest,
 En beter Vrouwen Man als Ioseph is geweest.
 Veel liever wil Alcip mins strijd met Venus slechten,
 Als wel geharnast, met den grooten Krijgs God vechten;

Dies

Dies ik vrymoedig ga, en doe 't gun gy begeert.

Gabrin. Een ding dient noch gezeyd al eer gy derwaerts keert ;
 Geen rechte lievert ken volkomen vreugd genieten ,
 Indien hy zich ontziet het bitter van verdrieten ;
 Alcippe, ach ! gy voed de zoete minne vlam
 In d' alderschoonste Vrouw, die oyt van Vrouwen quam ;
 Minzaam, beleeft en heusch, in 't Hof, nocht op der aerden
 En leeft 'er haer gelijk in edelhedens waerden ;
 Van dees belooft ik u, uw lusten na begeert ,
 Mits dien dat gy aen my beloften doet, en sweert ,
 Dat gy de zake zult by u verborgen houwen ,
 Gelijk ik u dat wil Alcippe, toe vertrouwen ;
 Haer naem zy niet gezeyd, haer minne niet gemeld ,
 Nocht ook aen niemand niet u zoet bedrijf verteld ;
 Ook zal dees lufvrouw uwe komste niet gedoogen ,
 Ten zy, dat het geschied met toegebonden oogen ;
 Geblinthokt moet gy gaen, daer gy na uwen zin ,
 Gebruyken meugt uw lust. *Alcip.* Hier vind ik prijkkel in.

Gabrin. Daer is, geloofst het my, geen prijkkel in gelegen.

Alcip. Hoe zoet de lusten zijn, dit maektze mijn weêr tegen ;
 Al was de lust van min noch duyzendmael zoo zoet ,
 Ik zoekze niet daer ikze blind'lings vinden moet.

Gabrin. Ik bid, voldoet mijn beê, want gy niets hebt te vrezen ,
 Ik sweert daer zal in 't minst voor u geen prijkkel wezen ;
 Waer is u moedigheyd, waer zulke strikte wet ,
 Waer vreze, die dat zoet van min te rugge zet ;
 Is 't mooglijk dat gy kunt de moet zoo laten zinken ?
 De min behoorden 't hert aen lust zoo vast te klinken ,
 Dat geene achterdocht, uw minne lust ontjaegt ,
 Te meer, dewijl gy zelfs gebeên word van de Maegd ;
 Fy Moeder ! uyt wien gy ontfangen hebt dit leven ;
 Fy u natuur ! die hem dees schoonheyd hebt gegeven ;
 Fy borsten ! die hy zoog, van zijne kindfheyd af ;
 Fy ! dat de schoonheyd hem geen meerder moed en gaf ;
 Fy ! daer een Vrouwe-lust door moedelooze mannen ,
 Kleynhertig en te kinds zoo licht word uyt gebannen.
 Alcippe, ach ! gy zijt die gene die gy bent ,
 Ik sweert, dat u ik noyt zoo hert-loos had gekent.

Alcip. Wie leeft 'er die niet zoud veranderen zijn zinnen
 Van alle achterdocht, om zoete lust der minnen,
 Te plegen ; zoete min, geen bitter ongeval ,
 My uwe zoetigheyd voortaan misgunnen zal ;
 Geen swarigheyd, geen zorg, en zullen my doen schromen ,
 Het zy in wat geval, om tot dat zoet te komen ;

Gabrina

Gabrina, isse schoon? *Gabr.* Uytmuntend. *Alcip.* Zoet van zeden?
Gabrin. Ook al. *Alcip.* En wel gesteld van lichaem en van leden?

Gabrin. Trots Heer, in als volmaekt. *Alcip.* En is 't haer wil en zin,
 Dat ik te nacht met haer zal plegen zoete min?

Gabrin. Ik sweer 't. *Alcip.* Zoo bid ik dan laet my niet langer wachten;
 Hoe tokkeld my de lust, hoe spelen mijn gedachten;
 Hoe kitteld my de graegt met innerlijke brand,
 Om aen de min Godin te doen mijn offerand;
 De vreugde schijnt mijn hert in tijds vertrek te klemmen,
 Gedachten in de vloed van Cypris stromen swemmen;
 De lusten maken zeyl om met voor-wind van min,
 Ruym-schoots de haven van mijn lust te loopen in.

G A B R I N A bind zijn oogen.

Gabrina, blind my nu, ik ben des wel te vreden.

Gabrin. Als 't u gelieft mijn Heer, nu laet ons binnen treden. *Binnen.*

V E R T O O N I N G.

Daer A L C I P P E by de Princes te bed leyd.

*Alcip, van de Princes in minne-lust ontfangen,
 Die vleyd, die bid, die streeld, die Lief-koost, en die smeekt,
 En offert Venus vreugd, met kusjes op haer wangen;
 Hoe by haer spraek verzoekt, niet eens zy weder spreekt.*

Na de Vertooning brengt G A B R I N A, A L C I P P E weder
 op zijn plaets, en gaet voort vveg.

Alcip. Ha min! hoe vol-op heb ik daer u zoet genoten,
 Hoe heeft het minne luk Alcip in lust gestreeld;
 Ach! ach! hoe heeft de min na wil, en wensch gespeeld,
 Als zy my had omhelst in d' armen vast besloten.

O min! waer uyt is doch de zoete lust gesproten,
 Die tot dit zoet genot Alcippe heeft gebracht;
 O min! hoe zoet hebt gy mijn lusten toegelacht,
 Dat ik niet weet wie 't is, dat heeft my meest verdrotten.

Doch, zoo veel speurden ik, hoe wel ik niet en zag,
 Dat deze lufvrouw, in wiens armen dat ik lag,
 Was jeugdig, lief en zoet, volmaekt in kunst der minne.

Natuur gy die in haer dit minne-vuur ontfaekt,
 Hebt haer ook in de min volkomentlijk volmaekt;
 En die volmaektheyd is geoffert aen mijn zinne.

Wat

Wat Iufvrouw mogt dit zijn, ach Venus! ach! wie is 't?
 Die my haer minne gaf, ik wensch dat ik het wift,
 Wie my die zoetheyd van de minnery verliende,
 En in dat zoet onthael mijn grage lusten diende;

Clindor Met bolle lipjes my zoo lodderlijk gekuft,
uyt. En alles wat zy heeft geofferd aen mijn lust.

Clindor. Wel Neef, hoe dus in uw gedachten op getogen?

Alcip. Neef Clindor, wel te pas, hoe zoud ik doch vermogen
 Te veynzen 't luk voor u, dat my hier is geschied,
 'k Zal u verklaren, Neef, want veynzen ken ik niet;
 Hoe zal ik op het best met woorden u verklaren,
 Wat vreugde my alreê ten Hoof is wedervaren?
 Ach leyder! deze tong gebreekt het aen de macht,
 Te melden 't zoetste zoet dat my de minne bracht.

Clindor. Hoe, Neef, hoe dus, wat is 't? *Alcip.* Hoor toe ik zal 't u zeggen;
 Als my de min, ik zeg de minne, dag ging leggen,
 Dat ik op vreemde wijs most komen daer ik zouw,
 Genieten minne-vreugd van een Princeffe Vrouw;
 Een Vrouw van groote macht en Adel hier ten Hove;
 Heeft my 't luk meer vergunt als Clindor zal gelove;
 Een oude Vrouw heeft my tot dit geluk gebrocht,
 En door dees Vrouw heeft zy het zelfs op my verzocht;
 Ik most geheel verblind by deze Iufvrouw komen;
 Doch mits dat my het licht, in 't by zijn wierd benomen;

Koff

Koft ik niet zien wie 't was, wiens rijke Ledekant
 Door 't zoete minne vuur bedoven stond in brand ;
 Waer in ik deze nacht na mijn begeerten ruste ,
 Met lieffelijk onthael, haer lieve lipjes kuste ;
 Zoo dat de volheyd ik van dien niet zeggen ken ,
 Doch een zaek is 'er daer ik moeyelijk om ben ;
 Dat 's, dat ik niet en mogt de plaets mijns vreugde weten ,
 Noch wie dees lufvrouw is, en hoe zy word geheten ;
 Wat listigheyd dat ik hier toe heb aengewend ,
 Zoo wierde my nochtans haer name niet bekend ;
 Doch zoo veel is 't, de plaets waer zy my deed ontbieden,
 De plaets daer mijne lust en minne vreugd geschieden ,
 Bepuurden ik dat was een plaets meer als gemeen ,
 En als ik op haer koets by duyster quam getreên ,
 Tuygen 't gevoelen my de kostele çieraden ,
 Waer meed haer Ledekant my docht te zijn beladen ;
 Bedenk eens Neef, bedenk wat vreugd mijn hert ontving ;
 Als ik by zulken Vrouw gantsch naekt te bedde ging ;
 Denkt by u zelve eens hoe 't hert in lust most woelen ,
 Als ik haer borsjes mocht, en ook wat meerder, voelen ;
 Haer borsjes matig rond, zoo poezelig en zoet ,
 Dat als ik daer van spreek in vreugde swijmen moet ;
 Wat noch de rest belangt dat zal ik stille swijgen ,
 En wenschen, zoo mijn lust die vreugd noch eens mach krijgen ;
 Dat my dees lieve Vrouw mocht werden dan bewuft.

Clindor. Gy, die my hebt ontdekt 't genot van uwe lust,
 Kunt middel, zoo gy wild, door mijne raed bekomen,
 Waer door de kennis ken by u worden vernomen ;
 Indien zy wederom u komen doet by haer ,
 Neemt dan gelegentheyd, in dezer voegen waer ;
 Wanneer gy by haer zijt, in 't affcheyd gaet ter zijen ,
 En wild uyt het gordijn, oft het behangzel snijen
 Yets van de franje, die u melden zal wie 't zy ,
 Met wien gy hebt gepleegt uw zoete minnery ;
 Gy, die door 't snyen zult gordijn oft hangzel schennen ,
 Zult zekerlijk hier door de lufvrouw leeren kennen ,
 Mitsdien dat gy daer na by daeg het Hof door gaet ,
 En met voorzichtigheyd wel naerftig gade slaet ,
 In welke zael het is daer gy gordijn geschonden ,
 Of 't hangzel hebt gesneen, hier door zal zijn bevonden
 Wie 't is. *Alcip.* Zeer wel bedocht.

Clindor. Denkt uw mijn raed niet goet ?

Alcip. Dit is de middel waer door ik haer kennen moet.

Binnen.

GA-

G A B R I N A.

Gabrin. O blijde nacht! voor hem die nu in minne-luften,
By mijn Princeſſe leyd in lieve vreugd te ruſten;
En voor de tweedemaal mins zoetigheyd geniet,
Wie kan bedenken wat 'er niet ten Hoof geſchied.
De tijd die is na by dat ik Alcip moet halen,
Me-vrouw die klopt; en eer den dag begint te dalen,
Moet hy vertrekken; dies ik daed'lijk binnen treê,
En breng Alcip geblind weêr op zijn eerſte ſteê.

G A B R I N A brengt A L C I P weêr op 't Tooneel,
en gaet voort weg.

Alcip. Het veynzen is vergeefs, al woud Princes niet ſpreken,
Ik weet dat zy het is, alleenig door dit teken;
Wat dat ik bad 't was niet, hoe 'k ſmeekte, zy ſweeg ſtil,
En gaf mijn lieve luſt volkomen alle wil;
Terwijl mijn hand haer blanke leden ſtreelde,
En zy in mins vermaak op 't zoetſte met my ſpeelde;
Al wat ik deed was wel, al wat ik ſprak was goed,
In 't kort, al wat zy heeft is uÿter maten zoet;
Doch, 't ſcheen, na dat ik aen haer wezen koſt beſpeuren;
Dat zy, heel moeyelijk, haer zelve gink verſteuren,
Als ik in 't lief geſtreel, met zachte woorden riep,
Princes; verſchrikten zy, al veynzend oft zy ſliep;
Maer dÿwers, en heel verkeerd zy haer na die tijd toonde,
Hoe 'k om verſchooning bad, in 't minſt zy my verſchoonde;
Ik ga zoo datelijk na mijn Neef Clindor toe,
Aen wien ik klarelijk hier van ontdekking doe.

Binnen.

L V C I A, G A B R I N A.

Lucia. *Gabrina.* *Gabr.* Wat gelieft Princes? *Luci.* Fy valſche pry,
Noyt had ik u vertrouwt zoo trouwloos tegens my.

Gabrin. Me-vrouw, 'k heb my getrouw in uwen dienſt gequeten.

Lucia. Hoe komt den vreemdeling Alcippe dan te weten,
Dat ik ben de Princes? gy hebt het hem gezeyt.

Gabrin. Dat ik onſchuldig ben ſweer ik uw Majesteÿt.

Lucia. Sweert niet 't is valſch, ik weet dat gy my payd met logen;
Gy hebt my, ſnode pry, verraden en bedrogen.

Gabrin. Princes, van mijn onſchuld de Goon getuyge zijn.

Lucia. 'k Zeg noch 't is valſch, te meer om dat hy noemde mijn:

Gabrin. Gy weet het hooge Goon, dat ik onſchuldig lije,

Alcip Princes, daer komt Alcip, ey! ſchuylt gy wat ter zije:

uyt. Ik zal uyt zijne mond de waerheyd wel verſtaen;

En wie hem van Princes de kennis heeft gedaen:

†

L V C I A

L V C I A schuyld ter zijen en luyfterd.

Gabrin. Alcip de lufvrouw heeft op heden my doen weten,
 Dat gy te nacht haer hebt Princes Lucy geheten;
 Wat reden hebt gy, dat gy haer zoo hebt genaemt?
 Alcippe, ziet wel toe, in 't minst u niet betaemt,
 Te seggen 't gun gy zegt; gy waend haer wel te kennen,
 En lichtelijk zoud gy door waende eere schennen,
 Van die, die eerelijk haer eer noyt heeft verkort,
 Ziet toe dat zy haer wraek op u niet uyt en stort.
 Gy hebt een ander veur als gy wel zult vertrouwen,
 Ik raed Alcippe u, dat gy de mond wild houwen
 Ik bid u, zeg my doch, Alcip, hoe quam het by?
 Dat gy de lufvrouw hebt genoemt Princes Lucy;
 Gy mist, voorwaer gy mist, en gy met dit te zeggen
 Zoud de onschuldige oneer te laste leggen,
 Dies zegt my door wat reden gy dit hebt gedaen?

Alcip. Gabrina, Clindor heeft my tot dit werk geraen.

Gabrin. In welker voegen gaf u Clindor doch te weten,
 Dat deze lufvrouw zoud Lucia zijn geheten?

Alcip. Door een zubbrijl beleyd heb ik dit onderzocht.

Gabrin. In wat manier is dit beleyd dan uyt gewrocht?

Alcip. Zoo ik door Clindors raed, de laetste nacht verleden,
 Een stuk van het gordijn heb zoetjes afgesneden,
 En in de Zael geweest, bevond ik na der hand,
 Als dat het de gordijn was van de Ledekant,
 Waer op dat de Princes gewoon is 's nachts te rusten,
 Met wien ik heb geboet de zoete minne lusten.

Gabrin. Alcip, 't is misverstand, 't is de Princeesse niet,
 Dies ik u raden wil dat gy wel voor u ziet,
 Dat gy in 't minstedeel wild zullikx van u geven,
 Of 't zoud u lichtelijk, geloofst my, kosten 't leven;
 Alcippe, swijgt, en dit vermoeden u ontlaet,
 Vaer wel, gedachtig zijt te volgen mijne raed.

Alcip. Gabrina, ik beloof u woorden te onthouwen,
 En swijgen; wat gebeurt 'er valscheyd onder Vrouwen. *Binnen.*

Gabrin. Nu heeft Princeesse zelfs gehoort wie 't heeft ontdekt.

Lucia. 'k Vergeeft Alcippe, maer tot Clindor 't herte strekt,
 Met lust om hem door wraek zoo moe en mat te maken,
 Dat hy niet levendig, hier uyt het Hof zal raken.
 Verschijn, ô wreede Wraek! vertoont u nare Nacht!
 Koom helsche Nijdigheyd, en pleegt u groote macht;
 Koom, zeg ik, en verschijn, verschijn u voor mijn oogen.

Wraek. Wie eyft mijn dienst? *Luc.* Maer ik, ha Vrouw! van groot ver-
 mogen, *Wild*

Wild gy my dienste doen? *Wraek*. Princes my maer gebied.

Lucia. My is een groote spijt, en snoode trots geschied,
 Waer van ik wraek verzoek. *Wraek*. Lief zijn my u geboden;
 Princeffe tot dit werk is my op 't hoogst van noden,
 Mijn Speel-genood, den Nacht, wiens macht het al bedekt,
 Wat tot een slimme gang langs boofheyds paden trekt;
 De boofheyd schuwt het licht, en wil in duyfter dolen,
 De wraek en nijdigheyd zijn aen de nacht bevolen;
 Wanneer ik met de nacht mijn offerand bestem,
 Soo heeft mijn doent en werk te beter pit, en klem;
 Geliefd het u Princes, dat ik de nacht verbeyde,
 Om dan de nijdigheyd door wraek-lust aen te leyde?

Lucia. Doet zoo, schikt dat gy u na mijn begeerte voegt,
 Dat 's dat gy my met wraek ten vollen vergenoegt.
 Ik wil dat gy u zult vervoegen met malkander,
 En by Marcellum gaen, de Neve van Pimander,
 Bewegen hem dat hy ten strijde treed, voor mijn,
 Met Clindor, van wiens trots de Wraek voldaan moet zijn. *Bin.*

V E R T O O N I N G.

Waer M A R C E L L V S verzelt is met de W R A E K, N A C H T,
 en N Y D I G H E Y D, en L V C I A hem toe-reykt een Degen,
 als vbraek verzoekende op C L I N D O R.

*De Nijdigheyd, en Wraek hier met de Nacht verzelt,
 Op bitzen 't herte van Marcellus om te vechten;
 Dies de Princes het swaerd hem in de handen steld,
 Om haer geleden spijt met volle wraek te slechten.*

M A R C E L L V S.

Marcel. De Wraek en Nijdigheyd my hebben aengebeden,
 Dat ik voor de Princes in een gevecht zoud treden,
 Met Clindor, die de eer van de Princeffe roofd,
 Dies ik met Eeden heb de wraek aen haer beloofd,
 En ga om Clindor tot het strijden uyt de dagen,
 Die haest zijn valscheyd zal met droevig leet beklagen.

Clindor
uyt. Daer komt hy wel te pas; eer-schenner van een Vrouw,
 De naem van Hoveling ik u niet waardig houw;
 Hoe dorst uw valsche tong Princeffen eere schennen?

Clindor. 't Geen gy my legt te last mach ik met recht ontkennen.

Marc. Zoo doet een eerloos hert, als het zijn misdaed ziet.

Clindor. Van misdaed overtuygt mijn hert in 't minst my niet.

Marc. Ontkennen is geen recht, nocht woorden waerheyds wetten?

Clindor. Met woorden kund gy my 't waerzeggen niet beletten.

Marc. De waerheyd is 't dat gy Princeffen eer verkort.

Clindor. Gy spreekt de waerheyd niet, zoo 't niet bewezen word.

- Marcel.* Onnodig is 't bewijs, daer misdæd is gebleken.
Clindor. Toont, hebt gy hier af blijk, my daer van eenig teken.
Marcel. Onnodig, mits ik u zoo veel niet waerdig ken.
Clindor. Zoo zeg ik dat gy liegt, en ik onschuldig ben.
Marcel. U zeggen geld 'er niet, gy zult haest anders zingen.
Clindor. Gy zijt de man niet die daer Clindor zult toe dwingen.
Marcel. Gedenkt de spreuke wel, *hoogmoed komt voor den val.*
Clindor. Ik vrees dat zulks wel haest aen u ervaren zal.
Marcel. Uw trotsheyd tergt mijn wræk te zoeken door den Degen.
Clindor. Die bulbak vrees ik niet gelijk de kinders plegen.
Marcel. Het schijnt, eer-schenner, gy rechtvaerde wræke tert.
Clindor. Uw leugentael geeft my derhalven moed, en hert.
Marcel. Wat let my, dat ik u dit in het hert niet drukke?
Clindor. Wat my, dat ik u 't hoeft niet kap aen duyzend stukke?
Marcel. Wat spijt, wat smaed, wat trots zal langer my geschien?
Clindor. Wat guyt, wat fielt, wat schelm, moet ik hier voor my zien.
Marcel. 't Hert barft my van de spijt die my hier komt te vooren.
Clindor. En my, dat ik mijn laet van u dus ringelooren.
Marcel. Verdeedigt u, zijt gy een man gelijk gy zegt.
Clindor. Alreê, dewijl gy my onrecht te laste legt;
 Wel aen, denkt vry dat noyt u Clindor zal ontwijken,
 En of my hert gebreekt dat zal ik haest doen blijken;
 Vertrouwt vry dat het my niet schorten zal aen moed,
 Hoe trots gy scheld en dreygt, ik laet u niet te goed;
 Zegt my wanneer, en waer gy wild dat ik zal komen,
 Daer my door uwe hand de ziele werd benomen;
 Wat waend gy dat ik u ontzien zal? neen geenzints!
 U dreygen acht ik wind, en vreezen waer te kinds;
 Wel aen steld uur en plaets. *Marcel.* De uur is al gebooren;
 't Verdriet my van een Boer meer woorden aen te hooren;
 'k Acht dat gy langen tijd ten Hove hebt verkeerd,
 Daer gy de oeffening van wapens hebt geleerd,
 Betoond nu wat gy kent, 't za als gy wild. *Clindor.* Voor dezen,
 Ha! trotze dwingeland, 't is waer, placht ik te wezen,
 Een Herder die te land de Schapen heeft gehoed,
 Daerom niet min als gy in heuf heyd van gemoed;
 'k Schroom met geen Edelman, hy zy wie 't zy, te vechten,
 Zoo u een Boer verwind, zal d' eer zijn luk oprèchten,
 En door de vlugge Faem uytblazen over al,
 Hoe dat een Boer hier brocht een Edelman ten val;
 Marcellus, als 't u lust. *Marc.* Wel aen past op mijn hande.

Zy raken in gevecht, MARCELLVS werd gewond, en valt dood ter aerden.

Clindor. Daer leyd den snorker nu, en laet de romp te pande;

Best

Best is 't dat ik vertrek, naer Gotten neem de vlucht,
Eer deze zijne dood verspreyd werd door 't gerucht.

Binnen.

Het doode lichaam werd binnen gedragen, L V C I A, en
G A B R I N A uyt.

Lucia. Hoe vinnig is 't geluk, cylaes! Lucia tegen,
'k Wil dat men Clindor zal, hier over alle wegen,
Vervolgen, en met vlijt na sporen, op dat hy,
Voor zijn bedreven quaed, rechtvaardig straffe ly.

Binnen.

D E R D E H A N D E L I N G.

A M A S I S, P I M A N D E R, en al het Hofgezin.

Amasis. **H**oe edel is de deugd in die die deugden plegen,
En door deugds werken 't loon van deugds verdienst
verkregen,

Gelijk het blijkt aen u, Pimander die met lof,
Een heerlijk ampt bekleed hier nevens my, in 't Hof.

Piman. Grootmogende Vorstin! wie zich gewend te stappen,
Van zijne kindsheyd afop deugdens eerste trappen,
Die rackt van laeg om hoog, daer 't luk haer gaven toond,
En daer men 't deugdzaam hoofd met groene lauren kroond;
Eer noch mijn jeugdens bloem te dege was ontloke,
Heb ik, doch zonder roem, en ongeveynst gesproke,
My tot de deugd gewent, na eer en lof gestaen,
En ben zoo, voort en voort, langs deugdens pad gegaen;
Tot ik de gunst uws Majesteyts quam te betreffen,
Die 't lusten mijn geluk dus hooglijk te verheffen;
De deugd verdiend deugds loon, dies ik my schuldig ken,
Vorstinne, t' uwen dienst, wiens Dienaer dat ik ben; (ren,
En wil nocht goed, nocht bloed, nocht lijf, nocht leven spa-
Om uwe Majesteyts verdienst te evenaren,
Met deugds vergelding, 't zy in welleker geval,
Uw Majesteyt van my dat ook begeeren zal.
Weldaed diend wel beloond, en dit zijn deugdens wetten,
Hier staet een heusch gemoed aendachtig op te letten,
Dat hy als 't tijd vereyft getrouwe hulpe bied,
Aen die, van wien, zeg ik, hem deugden zijn geschied;
Verdorven eeuw, helaes! hoe weynig, in uw dagen
Bevindmer, die haer na de wet der deugden dragen;
Maer loonen goed met quaed, die vaek het meest verdiend,
Werd veeltijds, na verdienst, beloning niet verliend;
Hoe veele zijnder die nocht lust nocht moeyten vrezen,
En trachten zoo hun rijk, oft land ten dienst te wezen;

En zonder dat hun loon verdiening evenaerd ,
Ondankbaerheid, met recht, voor goddeloos verklaerd.

A L C I P.

Alcip. Genadigste Vorstin! door medely gedreve,
Koom ik my hier voor u demoedelijk begeve,
En zoek genade op de misdæd van die geen,
Die van Marcellus wierd bevochten, en bestreên;
Genade, ô Vorstin! voor Clindor, uw gevangen,
Wiens rouwig herte perst hem tranen op zijn wangen.
Zijn misdæd rees uyt dwang, en niet uyt wraek oft haet,
Dies bid ik, ô Vorstin! verschoon, verschoon de daed.

Amasis. 't Verzoek is vruchteloos, hy zal zijn straf verwerven,
En, na verdiensten, zal men Clindor, ook doen sterven. *Binnen.*

Alcip. Dewijl my voor Clindor genade word ontzeyd,
Dient vruntſchaps rechte proef van my in 't werk geleyd,
En middel aengewent om Clindor te bevrijen,
Van zijn gevankenis, en al te droevig lijn;
Wat middel best gepleegt, en in het werk gestelt?
Waer door dat Clindor raekt uyt 's vyands wreed geweld;
Ik weet indien ik had noch thien oft twaelf mannen,
Tot hulpe mijns beleyds, met wien ik aen mocht spannen,
En my vertrouwen, op haer trouwheyd, 'k weet dat wy
Door dit beleyd gewis hem kosten stellen vry.
't Is morgen markt-dag, dies de luy na stad meest keeren,
En het Kasteel ontbloot, daer wy in Boere kleeren,
Ons veynzen zullen yets te veylen; in dees schijn,
De plaets, daer Clindor zit, licht kan vermeerstert zijn;
Daer dient geen tijd verzuymt, naer Gotten is geschreven,
Als dat men Clindor zal beroven van het leven;
Dies ik op 't spoedigst reys, verzelt met meerder macht,
Op hoop mijn aenslag werd gelukkig volbracht. *Binnen.*

C L I N D O R in de Gevankenis.

Clindor. Ach! my ellendig mensch, hoe ik my keer oft wende,
Ik draeg, eylaes! met my, mijn knagende ellende;
Ach Clindor! hoe bedroeft is uw ontstelde geest,
Die dag en nacht met schrik inwendig is bevreesst;
Waer dat ik ben my dunkt ik zie de Wrake komen,
De nacht beswaert de Ziel met schrikkelijke dromen;
De vreeze beeld my in de straffe mijnes daeds,
Gerechtigheyd wil 't loon mijns uytgewrochte quaeds;
't Gerucht gaet hier ten Hoof dat ik zal moeten sterven,
Wat droefheyd zal, eylaes! mijn oude Vader erven,

Als

Als hy dees tijding hoort? ô Hemel! kan het zijn,
 Stort uw genadigheyd nu eenmael uyt op mijn;
 Mijn Geest ten hoogst beroerd, op wreede doods geruchten,
 Mijn hert loft, dag en nacht, veel bitterlijke zuchten;
 De Ziel is steeds vol schrik, angstvallig en ontroerd,
 En schijnt al levend my ten lichaem uytgevoerd;
 Zoo haest ik mijn natuur tot rusten heb begeven,
 Dunkt my ik zie, helaes! het swaerd al opgeheven,
 En vaerdig tot de slag; my dunkt dat ik zie staen,
 Den Beul, om my de kop van dezen romp te slaen.
 O God! wat vreugd ken ik noch in mijn droefheyd leeren,
 Als ik u woord gedenk, ô opper Heer der Heeren!
 Wat is u woord een troost in dees mijn bange noot,
 Het woord des waerheyds zelfs, *'k wil niet des zondaers dood,*
Maer dat hy zich bekeer, bekeerende mach leven;
 O ongemeten troost! den zondaer toegeschreven;
 O Clindor! drukt dit woord in 't diepste van u hert,
 Verhoopt een Hemels vreugd, na dees uw Aerdsche smert;
 Het leven door de dood, opstandig door het sterven,
 En voor een Werelds strijd, een Hemels kroon te erven;
 Dit neem ik tot een troost, en bid u Hemels Heer,
 Versterkt my door uw Geest, hier in hoe langs hoe meer. *Binn.*

ALPHONSUS.

Alphonf. Geen Ridder, 't zy hoe kloek hy tegens my zich stelde,
 Die dees mijn trotzen arm niet los ter aerden velde;
 Geen Ridder die om eer, 't gevecht met my begon,
 Dien ik niet Ridderlijk met wapens overwon;
 Ik, door zijn Majesteyt van Spaengien, uytgezonden,
 Om wapen eer, heb noyt zoo sterken Held gevonden,
 Dien ik niet heb het hoofd van zijnen romp gesneên,
 Hoe moedig dat hy was, hoe trots van lijf en leên.
 Hier in Marcilien ik my ten Hooff vertoone,
 Om zien wat Ridders, en wat Edelen daer woone;
 En oft 'er yemand zy van zoo veel moed en hert,
 Dat hy te voorschijn komt, als hem Alphonfus tart.
 Ik ga ten Hoof, om daer mijn eere op te rechten,
 En zien of 't yemant lust om eer met my te vechten;
 Marcilien wel eer van Ridders was verzien,
 Die Ridderlijk het hooff een Ridder dorsten bien. *Binnen.*

A L C I P verzelt met thien oft twaelf Mannen, gekleed in Boeren kleeding, met mandekens onder den arm, en gevveer onder hun kleeren, gaen na 't Kasteel.

Alcip. Sa mannen, toont dat gy tot trouwheyd zijt genegen,
 En dat gy Clindor in de noot niet laet verlegen;

Doet blijken dat gy noch tot Clindor liefde draegt,
 En dat gy neffens mijn, u lijf en leven waegt;
 Neem moet, hier is de plaets daer Clindor zit besloten,
 Van wien zoo menig mensch getrouwheyd heeft genoten;
 Laet zijn getrouwheyd nu met trouwheyd zijn beloond,
 En dat zich yder nu getrouw aen Clindor toond.
 Een zaak dient ons voor al op't hoogst in acht genomen,
 Dat is, zoo haest als wy omtrent den ingank komen,
 Dat men in stilte dan terstont de Schild-wacht velt,
 Met al wat tegen ons zich in de wapens steld;
 Wy hebben geen gevaer, nocht tegenstant te vrezen,
 Mits dien het volk al meest nu in de stadt zal wezen.
 Sa Helden, dat 's u voor, die 't lust die volge my,
 Op hoop den aenslag ons gelukkig gedy.

Zy overvallen, en dooden de Schild-wacht.

- Clindor.* Alcip, hoe dus verbaest? ik oordeel uyt uw wezen,
 Dat Clindor, buyten hoop, het sterven heeft te vrezen.
- Alcip.* Neef Clindor, vrundschap heeft zoo veel te weeg gebrocht,
 Dat ik, in deze schijn u leven heb gezocht;
 Gebeden kosten de Vorstinne niet bewegen,
 Dies heb ik tot mijn hulp dees Edellien verkregen,
 En met beloft van eed te wagen lijf en goed,
 Om voor te komen wraek, genegen tot uw bloed;
 Wy onder dit beleyd, zijn in 't Kasteel gekomen,
 De Schild-wacht onvoorziens het leven afgenomen,
 Om uw getrouwelijk van doods gevaer t' ontslaen.
- Clindor.* Alcip, mijn lieve Neef, hoe dorst gy dit bestaen?
- Alcip.* Getrouwheyd gaf my moet, door liefden aangedreven.
- Clindor.* Mijn lieve Neef, gy loopt groot prijkel van u leven.
- Alcip.* Geenzins Neef Clindor, toon een mannelijk gemoed.
- Clindor.* De trouwheyd is te groot die my uw liefde doet.
- Alcip.* Geen vrees van prijkel doet des vrundschaps liefd beswijken.
- Clindor.* Hoe trouw uw vrundschap is, dat doet uw liefde blijken;
 Manhafte Edellien, gy doet te veel voor mijn.
- Rhodri.* Zoo veel en doen wy niet, oft meer wy schuldig zijn.
- Clindor.* Een eel gemoed is noyt vernoegt in trouwheyds daden. (den.
- Rhodri.* Als deugd geen trouwheyd blijkt zoo lijd de deugde scha-
- Clindor.* Mijn deugd heeft aen de u noyt zoo veel deugd verdient.
- Rhodri.* Waer deugd ziet op verdienst, is deugd zonder vriend.
- Clindor.* O vrundschap! door de deugd aen Clindor nu gebleken.
 O trouwigheyd! wiens liefd mijn tong niet uyt kan spreken;
 O deugde! die aen my dees vrundschaps proeve toond,
 Van waer komt my de macht die deze deugd beloond?

Neef

Alcip. Neef Clindor, tijd gebied geen uytstel meer te maken.

Clindor. Alcippe, Neef, hoe zal ik uyt dees boeyens raken?

Alcip. Door onze krachten wy de yzers grof en dik,
Afrukken van hun steê, dat 's in een oogeblik,
De grendels breken af, en slaen de sloten open,
En door een sterke kracht Neef Clindors leven kopen;
Laet ons gelijker-hand dit rukken gaen om veer,
En smijten van de muur een stuk ter aerden neêr;
Daer is een opening; 't za Neef terstond aen 't vluchten,
Eer dat men in de stad mach hooren dees geruchten,
't Istijd en over tijd te raken op het pad.

Clindor. De vrundschap in de nood is wel een edel schat.

Binnen.

P I M A N D E R.

Piman. Hoe schielijk kan 't geluk in onluk zijn verkeerdt,
Op d' eene dag verhoogt, op d' ander dag verneerd;
O wonder wankel rad! hoe los zijt gy in 't dreyen,
Die heden werd gevleyt, moet morgen and're vleyen;
Die heden is een Heer, een Prins, een Vorst, een Graef,
Is morgen maer een knecht, een Dienaer, ja een Slaef;
Die heden is vereert ten Hemel toe verheven,
Moet morgen in verdriet en droeve quelling leven;
Zoo gaet het met den mensch hier op dit aerdiche dal,
Niemant, zoo lang hy leeft, weet wat hem beuren zal;
Den tijd maekt droeve bly, en blijde vol bedroeven,
Den armen maekt hy rijk, den rijken doet hy proeven,
Het bitt're ongeval van droeve armoeds nood;
Doch 's menschen ongeval dat eyndigt door de dood.
Der Gotten Majesteit, door gramschap heel ontsteken,
Vermits Alcippe deed de boeyens open breken,
Zend Post op Post ten Hoof; begeert van de Vorstin,
Dat men Alcippe straft voor al het Hof-gezin.
Na dat de bank van Recht op heden was gespannen,
Heeft men Alcip, hoe wel noch vluchtig, hier verbannen,
En als een guyt verklaerd, die booslijk heeft verkort,
De wetten van het recht, waer door hy balling word;
Mijn deert zijn ongeval, en die het recht mocht zeggen,
Men kost al dit bedrijf Princes te laste leggen;
Zijn schuld is niet zoo groot als recht na recht mocht gaen,
Heeft hy verbeurt, dat 's waer, maer waer uyt is ontstaen
De oorzaak van zijn schuld, in 't geen hy heeft misdreven?
Wie 't quaed bestraffen wil, moet quaed geen oorzaak geven;
Lucia de Princes gaf oorzaak tot de daed;
Maer schoon zy heeft misdaen, wie straft haer van het quaed?

Wie

Wie doet de Paus in band? wie vvil de vvil beletten?
 Van die, die na hun vvil de vvetten zelve zette;
 Ten voegt geen onderdaen als zijne Vorst misdoet,
 Te straffen zijn bedrijf, maer 't past hem dat hy moet
 Gedulden in het geen daer Vorsten in verbeuren;
 't Is droevig, door haer quaed de straffe te betreuren;

Alphonf. De straffe van het quaed uyt hare lust ontfanen,

uyt. Holla! ik svijg vermits ik yemand daer zie gaen.

Alphonf. De heufheyd my gebied u onbekent te groeten.

Piman. Mijn Heer, uw heufheyd zal ik evenaren moeten,
 Met vvensching desgelijkx. *Alph.* Mijn Heer, is hier, in 't Hof
 Geen edel heufsch gemoed, 't geen tracht na eer en lof?
 Zijn hier geen Ridder in de vvapen-kunst ervaren?
 Gelijk'er eertijds veel alhier ten Hove vvaren,
 Die Lans en Speer zoo trots in zadel voerde, dat
 Marcilien daer van heeft altijds d' eer gehad.
 'k Verzoek, gelijk mijn plicht van jongs af aengeboren,
 De grootste Hoven; om daer Ridder op te sporen,
 Die ik de proeve doe mijns vvapens kunst, alleen,
 Om door een groote naem tot hooger lof te treên;
 'k Ben van de Ridderfchap uyt het getal der Ronden,
 't Welk in des Konings Hof van Spaengien word bevonden;
 Mijn wapen is getuyg van 't geen ik u verklaer,
 En werd dat niet geloof, zoo maekt de daed het waer;
 'k Verzoek mijn Heer gelieft ten Hove te doen weten,
 Dat hier een Ridder is die zich wel durfd vermeten,
 Dat in dit gantsche Hof is niet een zulken man,
 Oft Ridder, die Alphons met wapens trotzen kan.

Piman. Ten waer geen huysheyd u dijn voorstel te ontzeggen;
 Ik ga, om 't Hof-gezin de zaken voor te leggen,
 Als dat gy Ridderlijk ter wapen yemand daegd,
 Licht gy een Ridder vind die 't strijden met u waegd. *Binnen.*

VIERDE HANDELING.

AMASIS, PIMANDER, LVCIA, LEON,
 ALPHONSVS, RODRIGO, en alle de
 Edelen, en Hovelingen.

Piman. **G** Een bulderende wind beroerd de herde rotzen,
 Men laet zich hier ten Hoof van Spaensche moed
 niet trotzen;
 Men swicht hier voor geen spook van ydel roem en
 lof,
 Men acht de woorden hier niet meer als zand en stof,

Dat

Dat met de wind verftuyft, en word ter vlucht gedreven,
 De woorden zonder daed, zijn rompen zonder leven,
 Groot ſpreken is geen kunſt, het zeggen is maer wind,
 En't ſnorken is vergeefs, en eygen aen een kind.
 Gy Heeren, Helden en Manhafte Edellieden,
 Die u gebonden houd aen Amafis gebieden,
 Vorſtinne van dit Hof; gy Heeren wie gy zijt,
 Dees Ridder tracht na eer, by ons met wapen-ſtrijd;
 'k Vertrouw het Hof heeft hier zoo dappere gemoede,
 Gequeekt en op-gevoed, uyt Ridderlijken bloede,
 Die leven, lijf, nocht goed geenzints zullen ontzien,
 Maer Ridderlijk, om lof, 't hoofd dezen Ridder bien.

Rodrig. Hier is een hert dat noyt een Ridder ſtrijd ontzeyde;
 Hier is een hert dat zich noyt van de moed liet ſcheyde,
 Om 't hoofd te bieden aen de aldertrouten Man,
 Die oyt ter wereld was, oft immer komen kan;
 Mijn krachten menig Held in ſmaed en leed beproefde;
 Hoe menig Ridder zich door deze hand bedroefde,
 Wanneer gemoedigt ik haer trotsheyd over viel,
 Beroofden 't ſterflijk vleeſch d'onſterffelijke ziel.

Alphonſ. Zijt gy dien Man, wel aen, toond u noch als voor dezen,
 Ik vrees u eere zal al op het hoogſte wezen;
 Oft zoo 't geluk u lof, tot hooger eer verheft,
 En door u kloekheyd gy dat luk aen my betreft,
 Dat gy Alphonſus ziel van 't lichaam kund doen ſcheyden,
 Zoo zal de Faem u lof ten Hemel toe verbreyden;
 Om proef te zien van 't geen gy Ridder u vermeet,
 Verzoek ik dat gy u maekt vaerdig en gereet.

Trompetten werden geblazen, 't gevecht begonnen, en
 R O D R I G O verſlagen.

Alphonſ. Zal ik noch meerder eer van wapen-kunſt betrachten;
 Heeft yemand noch de luſt, ik zal 't van hem verwachten.

Leon. Hier is de Man, die 't lijf acht minder als de eer,
 En wagen wil zijn ziel aen 't Ridderlijk geweer;
 Hier is de Man, die zoekt 't Hofs eere op te rechten,
 't Zy levendig, oft dood om eere te bevechten;
 Op dat zijn dood verdient het lof, dat hy zijn borſt,
 Ter eeren van het Hof ten beſten geven dorſt.

Trompetten werden geblazen, na 't gevecht werd L E O N
 vervonnen, en dood ter neder gevelt.

Piman. Ongunſtige Godin Minerva, die u handen
 In zegen van ons trekt, hoe zal ik dan die ſchanden

Gedo-

Gedogen dat 'er in Marcilien niet zy.
 Een Ridder zoo vol kracht dat hy dees Held bestry;
 Het waer een schand, een schand die 'k niet en zal gedogen,
 Ten waer dat my de moed waer minder als 't vermogen;
 Neen, neen Pimander, neen, toond noch dat zelfde hert,
 Dat zelve van God Mars aen u geoffert werd;
 Pimander die wel eer in 't harnas vast geklonken,
 Een fellen blixem floeg, uyt stael en yzer vonken;
 Pimander, die wel eer door wapens heeft vernield,
 En met dees zelfden arm al Ridderlijk ontzield,
 Zoo menig oorlogs Held, en mannelijk besprongen,
 Al wat ik treften aen, tot mijne wil gedwongen;
 Niet minder ben ik noch, als ik toen heb geweest,
 Wat maer mijn name kost dat was voor my bevreesst;
 Ik ben 't, die menigmael mijn vyand heb geslagen,
 En ook den Lauw'ren Kroon, tot eere, meê gedragen;
 Ik ben 't, die niet en zal gedogen hier in 't Hof,
 Dat Spaengien trotzen zal met roem van zulk een lof;
 Dat niet een Ridder in Marcili zich vertoonde,
 Noch niet zoo kloeken Held in wien de krachten woonde,
 Die Spaensche macht bedwong; neen dat gedoog ik niet,
 Geen Spaensche hovaerdy zoo grooten eer geschied;
 Ik zal in deze vuyft een stalen degen voeren;
 Ik zal Alphonfi tong van zulk een roem besnoeren;
 Ik zal gemoedigt zelfs de wapens nemen aen,
 En met een Spaensche Mars noch eens ten strijde gaen;
 Om proef te geven van mijn kracht wel eer gebleken;
 Pimander laet de zaek zoo loffeljk niet steken.
 Al heeft uw kloeke hand door Ridderlijk geweld,
 Hier in Marcilien twee Ridders neer gevelt,
 Noch zijnder meer, noch meer die met u zullen vechten,
 Om ons vervallen eer, met eer, weêr op te rechten.
 Geen Hercules, hoe fel, hoe machtig, nocht hoe wreed,
 Nocht ook den God wiens vuyft de blanke wapens smeed,
 En doet door Brontis kracht de heete vonken stuyven,
 Die zullen zelve eerst met my dit hachjen kluiven,
 Eer ik zoo los de eer liet glippen; die my drijft,
 Zoo lang een druppel bloeds in dees mijn aders blijft;
 Telev'ren slag aen die, die dezen heeft geslagen;
 Pimander zal u ook een hert ten offer dragen;
 Pimander zal u ook een heusche moed besteên,
 Gemoedigt om, de eer, met u ten strijd te treên;
 Eer dood, als eere loos Marcilien te laten,
 Troost zich Pimander; die om d'eer der Hooffcher staten,
 Zoo

Zoo menigmael zijn bloed, en leven heeft gewaegt,
Den trotsten die hy wist, ter wapen uyt gedaegt,
Die laet zich nimmer noch van Spaensche moed braveren,
Die geeft geen kamp, oft moet zich laten overheren,
Die staet het nimmer toe dat gy uw lof verrijkt,
Tenzy Pimander, door uw dwang, zijn vlagge strijkt.

Dien. Grootmogende Vorstin, eerbiedig ik my buyge,
Om uwe Majesteit op 't spoedigst te getuyge,
Dat hier gewapend is een Ridder, die gehoor
Van uwe Majesteit verzoekt. *Amas.* Brengt hem hier voor.

A L C I P gewapend en vermomt.

Piman. Mijn Heer, als onbekend, de reden my bewegen,
Om weten wie gy zijt? *Alcip.* 'k Ben cener die genegen,
Met hert, en ziele is te staen na d'opper eer,
Die yemant halen kan door 't punct van zijn geweer;
En ongeraden is 't aen u te openbaren,
Wie dat ik ben, en wat dat my is wedervaren;
Ik ben zoodanig, dat ik tracht na wapen lof,
En dat alleen ter eer van dit vermaerde Hof;
'k Hoor hier een Ridder is uyt Spaengien aengekomen,
Met wien ik heb een kans te wagen voorgenomen.

Piman. Mijn Heer, ik vrees u zal door dees geen eer geschien.

Alcip. Al waert Achillis zelfs, ik zal hem niet ontzien.

Piman. Voor uwe neêrlaeg, Heer, zoud ik bekommert wezen.

Alcip. Al waer hy d'oorlogs God, zoo zal ik hem niet vrezen.

Piman. Gelooft, hy is God Mars gelijk in macht en moed.

Alcip. En in de zelfde wieg ben ik ook op gevoed.

Piman. Ziet Heer, hoe trots zijn bloed de aderen doet swellen.

Alcip. Ziet hier de mijnen Heer, die 'k daer zal tegen stellen.

Piman. Zijn dapperheyt en moed die zijn u onbewuft.

Alcip. Te meerder dat die zijn, te grooter is mijn lust.

Piman. Zijn felle krachten zijn gelijk der Leeuwen tanden.

Alcip. Niet minder is de kracht van dees mijn grove handen.

Piman. Zijn sterkten is te groot, dies wild u wel beraên.

Alcip. Al waert den Hel God zelfs, ik zal 'er tegen slaen.

Piman. Verwaentheyd, Heer, die doet de mensche dikwijls dolen.

Alcip. Wat dat belangt, laet zijn alleen aen mijn bevolen.

Piman. De wijl 't uw ernst is, moet uwen wil geschien.

Alcip. Waer is den Ridder, die het lust my 't hoofd te bien?

Alphonf. Hier is Alphonfus, die ten strijd noch is genegen.

Alcip. En hier de Man die dat verantwoord met den degen.

Alphonf. Gy toond met woorden, Heer, een dapper Mannen hert,

Mits gy tot wapen eer Alphonfus trotst, en tert.

Alcip. Waer is Alphonfus? van wiens daden en de wond'ren,
Men hoord, het snel gerucht, door al de wereld dond'ren.
My lust dien aerdschen God en tweede Mars te zien;
Ik ben 't Alphonse, Heer, ik ben de geen met wien
Het u gelieven zal een wapen kans te wagen;
Zijt gy dien grooten Held, die Leon hebt verslagen?
Zijt gy dien fellen Leeuw, die alle Ridders dwong?
Zijt gy dien Ridder, die Rodrigo hier besprong?

Alphonf. Die ben ik; wie zijt gy? *Alcip.* Die, die u zal beletten
Een kroon van hooger lof op uwen kruyn te zetten.

Alphonf. 'k Vertrouw, zoo in de tong gelegen is de kracht,
Dat gy de eere my zult roven door uw macht;
Voerd gy een edel hert, zoo vecht niet lang met woorde,
Ten is het eerste niet ik zulke Ridders hoorde.

Alcip. Al wat ten hoogsten is dat nadert aen den val.

Alphonf. Gy zijt de Man noch niet die 't daer toe brengen zal.

Alcip. U oordeel gaet niet vast.

Alphonf. Uw woorden zijn geen wetten.

Alcip. Hier is de Man, de Man, die voet by stuk zal zetten.

Alphonf. Dat is my lief, mits ik dien Man lang heb verwacht.

Alcip. Ik ben gereet, hou daer, koom an, en proeft mijn kracht.

Trompetten geblazen zijnde eyndigd het gevecht, en vword **A L P H O N S V S**
vervonnen en dood ter aerden neder gevelt.

Alcip. Daer leyd den Ridder die veel Helden heeft verwonne,
Doch, vruchteloos met my, als nu, den strijd begonne;
Daer leyd hy die te trots trotzeerde op zijn moed;
Daer leyd dien snorker nu verslagen in zijn bloed;
Daer leyd de eer van zoo veel overwonnen zielen.
Pimander Heer, voor u ik schuldig ben te knielen,
Om dit zijn blanke swaerd, als voor wat raers bekend,
Te offeren aen u die zullikx waerdig bent;
Uw heufheyd edel Heer, verdient door uwe waerde,
Dit Ridderlijke swaerd in dankbaerheyd t' aenvaerde;
Ontfangt het Heer van my, als een die 't voor u won,
En niemant waerdiger als u vereeren kon.

Piman. O braven Ridder! pronk en blixem aller Helde,
Die met uw sterke hand de trotste Ridder velde;
Gy die verwinner van den grootsten winner zijt,
Die oyt ter wereld is geweest in onzen tijd;
Gy zijt het die in lof ten Hemel zijt gestegen,
En van de Goden zelfs verdiend een Hemels zegen;
Gy zijt het die hem dwong, die 't al en al versloeg,
En aller Helden lof alleenig met hem droeg;

De eer is onverdiend, van u my aengeboden,
 Veel eer dees gifte past geoffert een der Goden,
 Dat is dien grooten Mars, die komt dees eere toe,
 Dies ik u voor dees eer, mijn Heer, bedanken doe.

Alcip. Geen Mars, geen Pallas, nocht geen Goden, ô Pimander!
 Geen Koning, nocht Monarch, alleen u en geen ander,
 Verkies ik tot de eer van dit verwonnen swaerd,
 Ik bid uw heufheyd dit in dankbaerheyd aenvaerd.

Piman. Ik zal zoo lang ik leef u trachten te beloonen,
 De eer aen my geschied, zal in Pimander toonen,
 Wat voor vergelding ik uw heufheyd schuldig blijf,
 U, die de wapens zijn geklonken aen het lijf.
 Genadige Vorstin, ey! laet voor alle dingen,
 De Rey van Adel, en de Eelste Hovelingen,
 Met statelijke eer, over 't verkregen lof,
 Dees Ridder Ridderlijk geleyden naer het Hof;
 Laet Hoofsche Iuffer-stoet met heugelijke kelen,
 Den lof dees Ridders nu eens vrolijk uyt doen quelen;
 Vereert zijn eer met al wat dienstig wezen ken,
 Tot dankbaerheyd die ik ten hoogsten schuldig ben;
 Niet ik alleen, maer ook uw Hoogheyd waerde Vrouwe,
 Zijt op het hoogst aen hem in dankbaerheyd gehouwe.

Amasis. 't Is billijk men dees Held verdiende eer betoon,
 Met vreugd, tot dankbaerheyd, zijn trouwe daed beloon;
 Zing uyt met blijde stem de Ridderlijke daden;
 Ey zing de Goden lof! tot dank van dees genaden.

A M A S I S en P I M A N D E R, stellen A L C I P P E tusschen
 hun beyden, alle de andere volgen ordentelijk wandelende over
 't Tooneel, en word dit navolgende gezongen.

Op de Stemme: Als Daphne d' overschoone Maegt.

WT danken u, ô hooge Goon!
 En eeren met vreugd dees vrolijken dag,
 En wenschen uw zegen dien Held tot een loon,
 Wiens kracht dat de macht van God Mars niet onzag;
 Looft dees Ridder, die door zijn daden,
 Al wat ter wapen was moedig bedwong;
 Ciert zijn hoofd met lauwr' re bladen,
 Mits dien by d' aldertroutsten besprong;
 En door zijn moedigheyd,
 Hem heeft ter neer geleyd,
 Die al de wereld was tot een schrik,
 Bedwong, en besprong in een oogenblik.

Binnen.

PIMAN-

P I M A N D E R , C L E A N T E .

Piman. Alzoo dees Held van 't Hof in stilt zijn affcheyd nam,
 En zonder zeggen wie hy was, van waer hy quam,
 Zijn wy verwondert, en op 't hoogst geneygt te weten,
 Wie dat hy wezen mocht die hem dus heeft gequeten;
 Noyt heeft men zijns gelijk gezien in eenig Hof,
 'k Zeg onuytsprekelijk acht ik dees Held zijn lof;
 Den gantschen Adel was met lusten ingenomen,
 Om weten, waer van daen dees Ridder is gekomen;
 Al 't Hofgezin, mijn Heer, vergaecten zich aen dees,
 Die zoo manhaftig hem tegens Alphons bewees;
 Hoe zeer dat de Vorstin hem streelde, en de vleyde,
 Dat hy haer zijne naem, en zijn geslachte zeyde,
 't Mocht niet geschien; ja wat verzoek men aen hem deed;
 Hy antwoorden, mijn naem moet blijven noch secreet.

Cleant. Wijl gy begeerig zijt Pimander, om te weten,
 Wie dezen is geweest en hoe hy is geheten;
 't Vermogen is in my, ik zulks te kennen geef.

Piman. Cleante, weet gy 't? zeg wie is 't. *Cleant.* Het is mijn Neef.

Piman. Uw Neef? *Cleant.* Mijn Neef.

Piman. Uw Neef, wat wonder dat ik hoore;
 Cleante, waer is doch dees, uwe Neef, gebore?
 Wat moeder heeft op aerd, een Held van zulke kracht,
 Cleante, zeg my doch, gebaerd en opgebracht?
 Wie was zijn Vader?

Cleant. Maer zijn Vader was mijn broeder.

Piman. Wat ampt bedienden hy? *Cleant.* Hy was een Schapen-hoeder.

Piman. 't Is ongelooffelijk. *Cleant.* Mijn Heer dat gy verstaet,
 Wy zijn gesproten niet uyt zulk een lagen graed;
 Maer van een edel stam is ons geslacht gekomen,
 En hebben op het land het leven aengenomen,
 Om de geruftigheyd. *Piman.* Ik bid u laet my weten,
 Hoe dezen uwe Neef, Cleante, is geheeten?

Cleant. Alcippe. *Piman.* Is 't Alcip? die is my wel bekend;
 Ik zal hem voort ontslaen van zijn bannissement,
 En doen hem alle eer die yemand kan geschieden;
 Ik zal 't uyt naem van de Vorstinne doen gebieden,
 Als dat men wettelijk zijn vonnis roepe weêr,
 En stellen hem ten Hoof in d' alderhoogste eer,
 Die yemand daer bekleed; dat is, naest de Vorstinne;
 Derhalven laet ons gaen, Cleante, voort na binne.

Binnen

V E R-

I. V E R T O O N I N G.

Daer A L C I P van de Vorstin ontfangen vword met vervvondering
van alle de Hovelingen.

*Alcip van straf bevrijt, door zijn manhafte daden,
Krijgt gunst, en raekt tot eer, by al het Hofgezin;
Met blijdschap, en met vreugd, ontfangt hem in genaden,
Het Opper-hoofd van't Hof, dat 's Amasis Vorstin.*

II. V E R T O O N I N G.

Daer A L C I P getelt vword in Staet.

*Alcip raekt tot gebied, en d' alderhoogste eeren,
Die neffens de Vorstin ten Hove wezen kan;
Dies moet het gantsche Hof getrouwbejd aen hem sweeren,
En, voor de Opperste, Alcippe nemen an.*

V Y F D E H A N D E L I N G.

A M A R I L I S.

Iefd drijft mijn hertjen
 hier in't groen,
 Om Goden offerand te
 doen,
 Om Pallas dankbaerlijk te loven;
 Om al het heylig Hemels tal,
 Met blijde vreugd, en zoet gefchal,
 Te stieren offer-dank na boven.
 Nu mijn Alcip de eere won,
 En dwong dat niemant dwingen
 kon,
 O eer! een oorzaak my tot vreze;
 Dat hooger Adel, edel bloed,
 Zal heerschen in zijn groots ge-
 moed,
 En Amaril tot nadeel weze.
 't Is heden 's menschen aert
 gemeen,
 't Geë met natuur komt over een,
 Door grootfheyd naer het groot
 te hellen; (noegt,
 Met kleynheyd niet te zijn ver-
 Wanneer 't geluk eë beter voegt,
 En ons de Goon tot hooger stel-
 len.

Alcippe droeg wel eer zijn min,
 Tot een vergeten Herderin,
 Als hy met haer de Schaepjes
 hoede;
 Nu vrees ik zal hy hooger zien,
 En lichtelijk zijn minne bien,
 Aen een geteeld uyt edel bloede.
 Zijn heusch gemoed van edel
 aert,
 Is Koninginnes minne waerd,
 De hoogheyd zal op hem aen leg-
 gen;
 En door de Hooffsche toovery,
 Tot staet zucht dwingen hem,
 dies hy
 Zal Amaril zijn liefd ontzeggen.
 Indien dit onluk op my vil,
 Wat ging u aen, ach! Amaril?
 'k Heb op zijn liefd te goed ver-
 trouwen;
 Neen Amaril! schuwt quaed ver-
 moen,
 U lief Alcip zal dat niet doen,
 Maer zijn beloften u wel hou-
 wen.

ALCIP met eenige Hovelingen.

Toen ongerustheyd my in rust niet wilde laten,
 Toen de gerustigheyd my tot de onrust dreef;
 En zoo vervoerde, dat al't Hofgezin my haten,
 Misgunnende, dat ik, dat ik ten Hove bleef.

Vertrek! hoe wankelbaer zijn al des Werelds dingen,
 Dat blijkt aen my, hoe licht verkeert het met den mensch,
 Hoe holt en zolt men hier; na veel veranderingen,
 Heeft my Fortuyn gebracht op 't hoogste na mijn wensch.
 Hoe eerloos heeft de smaed my uyt dit Hof doen vlieden;
 Hoe bits greep my de Nijd met felle tanden aen;
 Nu roept men my weêr in, en steld my in gebieden,
 Hoe hoog en laeg, helaes! kan 't met de menschen gaen.

Wie laeg is, tracht na't hoog, en als 't al is bekomen,
 Wat is 't, helaes! wat is 't, wanneer men 't wel in ziet?
 Bekommernis, en zorg, niet meer als enkel dromen,
 De staet-zucht, heerschappy zijn by gerustheyd niet.

Wanneer men op de hoogste trap al is gezeten,
 Daer ons de weelde dient, en Hoofsche tonge vleyd;
 Wat is 't? eer dat men 't waend zoo word m' 'er ofgesmeten;
 Is 't niet? ten minsten word het daer op toe geleyd.

'k Ben nu van 't Herders ampt tot Hoofs gebied verheven,
 Van beyds by my verzocht, vind ik groot onderscheyd;
 My walgt op 't hoogst aen dit onrustig Hoofsche leven,
 En min voor 't Hoofs gebied, het lands gerustigheyd.

Hoofsche wellust u waardige,	Rust voor 't heerschen; 't land
U gebied, en heerschappije,	voor 't hof;
Scepter sweying, goude Kroon;	Schaepjes hoeden voor 't gebiedé;
Maken menschen, door haer	Rust verkiezen, zorge vlieden,
waerde,	't Hoofsche leven snijd ik of.
Zoo waerd, dat men haer op	'k Scheyd my van de Hoofsche
aerde,	eere,
Vreest, en eerd, als aerdsche	En verwissel deze kleere
Goon.	Weder in een Herders rok;
Meer vind ik in 't Herders	Ik verwissel Helm, en Wapen,
leven,	Aen het weyden van de Schapen,
Als het Hoofsche weet te geven;	En den Degen aen de stok. <i>Binnen.</i>

A M A R I L I S.

Amaril. Ontloken dageraad geciert met morgen bloezen,
 De weerschijn van uw glans speeld op het bloos van roozen;
 En

En zoekt haer Hemels lust in graegte te verzaen,
 Met lieffelijker geur van versche rooze blaen;
 Provens, uw distel pronkt met keur van rooze knoppen,
 Bedropen, en besprengt met kristalijne droppen,
 En puyk van Hemels douw, ha Goddelijke Zon!
 Die met u strael begroet de kristalijne bron;
 En speelt met uwe glans op weelige landdouwen,
 Zoo lieffelijk, dat ik allenig door 't aenschouwen,
 Noyt meer vernoeging heb gehad in 't jeugdig groen,
 Als nu op heden dees çieraden my aen doen;
 Ach zoete drifjes! vlietend langs begraefde stranden,
 Uyt zandig duyn, verby dees klaver-rijke landen,
 Daer ik mijn lammertjes zoo vaek te grazen ley;
 Waer Konings Hof zoo zoet als deze klaver-wey?
 Waer is 'er een Palleys ten Hoof zoo uytgenomen,
 In çierffels opgepronkt, als dees valley met boomen,
 En veel verscheyde kleur van bloem, en kruid gewas,
 Waer uyt Alcip zoo vaek het alderkeurigst las,
 En vlocht een kranzeliyn om dees mijn blonde hayren,
 Als ons de zoete liefd hier t' zamen deed vergaren.
 Hoe vaek, Alcip, hoe vaek! hebt gy my hier verzeld,
 En nevens mijne zijd in 't groen u neer gesteld;
 Hoe menigmael hebt gy by my hier neer gezeten?
 Maer nu, nu zorg ik, hebt gy Amaril vergeten;
 Alcip mijn lief! hoe vaek, en menigmael hebt gy
 Hier in 't onlommert groen, gelegen aen mijn zy;
 Hoe menig kus heeft hier uw Amaril ontfangen;
 Hoe menig Roos hebt gy gekeurt op dees mijn wangen;
 Hoe menigmael hebt gy geoordeelt kaeks gebloos,
 Van hooger kleur, en stof als 't purper van de Roos;
 Waer zigt gy nu? helaes! zoo ver van my gescheyden,
 De vrees, de hoop verdrukt, uw weêrkomst te verbeyden;
 Nochtans zoo is 'er yets waer op ik my vertrouw,
 Dat mijn Alcippe my zal lieven voor zijn vrouw;
 U zal ik, Zon mijns mins, met zuyver welbehagen,
 Dit lichaem onbesmet uyt liefd ten offer dragen;
 Uw min, mijn lief alleen uyt min geoffert werd,
 Mijn maegdom onbevlekt voor u bewaerd in 't hert;
 Ach Hemel! van mijn hert; ach Afgod! van mijn minne;
 Ach Voogd-heer! mijns gemoets; ach Zonne! van mijn zinne;
 Wanneer zult gy doch weêr verschijnen eens voor mijn?
 Wanneer zal Amaril weêr by Alcippe zijn?
 Wanneer Alcippe zal de lieve uur genaken,
 Dat ik in minne-vreugd my zal met u vermaken.

Terwijl gy grage Schaepjes weyd,	Ach minne-God! hoe kan dat zijn?
Uw Herderin haer neder leyd, Hier in dit groen omlommert, Door zoete min bekommert.	Hoe zoud Alcip vergeten mijn? Ik heb een goed vertrouwen, Dat hy zijn woord zal houwen.
De zorgen maken 't hert be- vreeft,	Ik vrees, ik zorg, en 't heeft zijn reên,
En strijdē met mijn bange geeft, Gedachten doen mijn weten, Alcip zal u vergeten.	Dewijl hy is tot staet getreên, Zal hem de hoogheyd strekken, Tot hooger hem te trekken.

Ach! neen als ik my wel bezin,
De rede beeld my anders in,
En zeyd dat *liefde gaet veer boven alle dingen,*
En dat noyt liefde wijkt door tijds veranderingen.
Getrouwe liefd gaet boven al,
Dies hy my niet vergeten zal,
Schoon dat hem het geluk tot hoogheyd heeft gedreven,
Zal hy daer van aen my de helleft overgeven.
Hier wil ik mijn gedacht op voen,
Al rustend in dit lieve groen,
En mijn verliefde hert met zijn getrouwheyd peyen,
En met een zoete hoop Alcippe hier verbeyen. *Sy gaet zitten slapen.*

A L C I P.

Alcip. Vaer wel baldadig Hof met al uw heerschappijen;
Vaer wel, ha! ziele strik vol bitt're lekkernijen;
Vaer wel bedrogs vriendin; vaer wel luk-loos geluk;
Vaer wel wellustigheyd gekocht met smert en druk.
Wie leeft 'er zoo volmaekt, dat hy geen opspraak lije?
Wie zoo bemind, dat hy bevrijt is van 't benije?
Wie zoo verheven, dat geen wangunst daer op smaeld?
Wie komt 'er op het hoogst die niet weêr neder daeld?
Wie heeft ten Hove oyt zoo grooten eer genoten,
Dat naderhand hy niet ten Hove wierd verftoten?
Onnozelen verdrukt, pluym-strijkers gunst getoond,
Goed-aerdigen veracht, quaed-aerdigen verschoond.
O Hoofsche linkerny! wat brengt gy niet te voren?
Men doet 'er wat men wil, en weynig na 't behoren;
Den snappert is 'er wijs, den Rabberaer gezatig,
Den swijger, door gebrek van oordeel, noemt m' 'er statig;
Staet-zucht, ik leg u af, met al de Hoofsche pracht,
Ik wissel u al t' zaem aen slechte Herders dracht,
Ik laet u daer gy waert, en ban u uyt mijn zinne,
Voor Hoofsche wellust kies ik Amarilis minne;

Vaer

Vaer wel dan Hooffsche eer met al uw heerschappy,
 Ik laet u haer die 't lust, en kies de rust voor my;
 Ik ga, om Amaril mijn liefde aen te bieden,
 Ach minne God! laet my doch zoo veel gunst geschieden,
 Dat mijn ontfteken ziel, met het verliefde hert,
 Van Amaril uyt liefd, op Trouw ontfangen werd.
 Alvoedend mijn gedacht ben ik tot hier gekomen,
 O heugelijke plaets! geçiert met groene bomen;
 O kristalijne beek! en zuivre water-vliet,
 Van wien ik meerder vreugd en zoetigheyd geniet,
 Als van de Hooffsche staet; ô vrolijke landsdouwe!
 Wat is 't mijn hert een vreugd uw groente weêr t'aenschouwe;
 Landsdouw, ha! landsdouw, in wiens vermaeklijk groen,
 Ik met mijn Amaril de Schaepjes pleeg te hoen.
 Ach! zien ik recht, zoo leyd mijn Engel daer te slapen,
 Zy is 't, mits dien ik gints zie grazen hare Schapen;
 Ach! lieve lommer, die met uwe telgjes dekt
 Mijn zoete Amaril, wie uwe groente strekt,
 Meer als een Ledekant, met goud çieraed behangen;
 Wat weyd'er menig blad van roosjes op uw wangen,
 Hoe zoet en hoe geruft, hoe onbekommert leyd
 Mijn Amaril en slaept, daer 't labre windje spreyd,
 Beblade telgjes over haer gebloofde kaken,
 Geen Hooffsche wellust heeft in 't minst by dit vermaken;
 Ach! Amaril mijn lief, mijn hertje dat ik dorst,
 Ik drukten eens mijn hand op uw snee-witte borst;
 En vreesd ik niet, dat ik uw ruste zoud vervele,
 Ik most een kusjen van uw lieve lipjes stelen;
 Indien ik niet ontzag uw slaep te steuren, 'k zouw
 Drie kusjes Amaril, u leveren op Trouw.

AMARILIS droomende.

- Amaril.* Ach min! hoe meugt gy my noch langer dus bedroeven.
Alcip. Wat is de oorzaak van uw droefheyd? *Amar.* Zijn vertoeven.
Alcip. Wie is 't die gy verbeyd, en slapende verwacht?
Amaril. Een die alleenig ik voor mijn beminden acht.
Alcip. Wie acht gy dan alleen te zijn u wel beminden?
Amaril. Hem, die ik hoop getrouw in zijne liefd te vinden.
Alcip. Wie is 't? van wien uw hoop getrouwe liefd vertrouwd?
Amaril. Hy die de hoop my zeyd, dat zijn beloften houd.
Alcip. Wat voor beloften heeft den dezen u gegeven?
Amaril. Dat ik met hem getrouwd in zoete min zal leven.
Alcip. Wie is 't, van wien de hoop u dat geluk voorzeyd?
Amaril. 't Is hy, ik zeg, 't is hy, die in mijn narmen leyd.

Die

Alcip. Die in uw armen leyd, hoe word hy doch geheten?

Amaril. Alcippe, die noyt zal zijn Amaril vergeten.

Alcip. Is het Alcippe, die hier in uw armen rust?

Amaril. 't Is hy, die Amaril uyt reyne liefde kust.

Alcip. Staet het Alcippe vry uyt liefden u te kussen?

Amaril. Och ja! *Alcip.* En ook met u zijn minne-lust te blussen?

Amaril. Als mijne Echte Man staet hem dat plegen vry. (my;

Alcip. Wanneer doch? *Amar.* Als de Trouw hem heeft vereent met
Wanneer oft ik hem eens weêr zal aenschouwen mogen?

Alcip. Zoo haest mijn Amaril ontfluyten zal haer oog.

Amaril. Wanneer omhelst my weêr den Afgod van mijn hert?

Alcip. Zoo haest mijn Afgodin ontwaekt, en wakker werd.

A M A R I L I S ontwakende, ziet A L C I P noch niet.

Amaril. Wat doen ik zoete droom? hoe hebt gy my bedrogen?

In welke wellust was mijn geesjen opgetogen,
My doecht de zoete min haer vlam in my ontftak,
En dat ik mondeling met mijn Alcippe sprak;
Het was gelijk oft ik hem zag in eygen wezen,
Geliefkooft en gestreeld van hem, gelijk voor dezen;
O droom! ô zoete droom! uw valscheyd valt my svaer.

Alcip. Uw droom is geen bedrog, mijn Amaril! s' is waer.

Amaril. Alcippe, lief gy hier! zijt wellekoom mijn waerde.

Alcip. Alcip zal dankbaerlijk de wellekoomst aenvaerde.

Amaril. Zijt wellekome, noch eens, ô Afgod van mijn min!

Alcip. Noch duysendmael bedankt Alcip zijn Herderin.

Amaril. Waer meê zal Amaril uw trouwe liefde loonen?

Alcip. En waer meê zal Alcip u dankbaerheid betoonen;

Amaril. Uw Amaril heeft noch geen dankbaerheid verdient.

Alcip. Alcip heeft Amaril noyt zoo veel eer verliet,
Als my haer heufheyd tot vergelding steld te voren,
O Edel Herderin! de heufheyd aengeboren;
Mijn Engel laet ons gaen door dit begraefde dal,
En onder-weeg ik u, mijn Lief, verhalen zal,
Wat dat my op het Hof niet al is weder-varen,
Veel wonder zal ik u mijn Amaril verklaren,
En u getuygen doen, dat noyt het Hooffche zoet,
Zoo veel vernoeving heeft als 't Herders leven doet.

I N L E Y D I N G E ,

Gedaen op de Amsteldamsche

M V S Y K - K A M E R ,

Ie blijft in Eelen doen.

In Mayo 1634.

Namen der Uyt-beelders.

M V S I C A .

R E T H O R I C A .

L I E F D E .

A P O L L O .

M V S I C A , met Rey van M V S I C A N T E N .

NAest heuffche groetenis, en hert-grondige gunst,
Die gy, uyt liefde, draegd tot eerlijke kunnst,
Kunnst-lievers hier vergaert, wensch ik dijn heuffheyd
toe,

De zelfde liefd die ik, uyt liefde, blijken doe ;
Dat ik met dees mijn Rey, u zoek tot vreugd te wezen,
Dat is alleen uyt liefd, tot uwe liefd gerezen ;

Ik

Ik pleeg mijn kunst door liefde, mijn liefde uw liefde voed,
 Zoo dat de kunst uw liefde, door mijne liefde, voldoet;
 'k Vertoon my hier voor u, en tracht met zoete vreugde,
 Te peyen oor, en hert, en voeden Kunst met deugde;
 'k Vertoon my hier voor u, op dit ons kunst Tooneel,
 Waer liefde blijken zal met zang, en zoet gespeel;
 Eerbiedig bid ik u, zoo lang daer werd gezongen,
 Toont yver in 't gehoor, en stilstant in de tongen,
 Op dat mijn lieve vreugd met vreugd ontfangen werd,
 Zoo toont een open oor, by u kunst-lievend hert.

Hier moet Muzicael gespeelt, en gezongen werden, ondertuffchen
 komt R E T H O R I C A.

Rethor. Hoe vreugde Voedsteres, wat oorzaak, en wat rede,
 Dat gy met uwe Rey komt dit Tooneel betrede?
 Wat drijft uw lieve lust dat zy zoo zoeten vreugd
 Uytstort, en eert mijn Kunst, die in de ware deugd,
 Haer oeffening betracht; en zoekt voor alle zaken
 Niet min te stichten, als zy hoop geeft van vermaken,
 De herten van die geen, die deugdzaam zijn gezint,
 Tot eerlijke kunst, die ware deugd bemind;
 Dat ik de deugde min, zal aen mijn kunste blijken,
 Ik zoek niet, als wel eer, gewoont van 't Rethorijken
 Te maken; dag, aen dag, te spelen spel op spel,
 En zonder onderscheyd van eerlijk, oft wel;
 Ik tracht met vreugd, en deugd Kunst-lievers te vermaken,
 Ik tracht in eer, en lof, mijn eerlijke zaken
 Te brengen; dies ik my op 't hoogst genegen vind,
 Dat ik aen uwe kunst, mijn kunste nu verbind.

Musica. Rethorica Princes, gelieft by alle wijzen,
 U aengenaem verzoek zal al de wereld prijzen;
 Dies acht ik mijn ge-eerd, door 't geen gy my aanbied,
 En 't geen gy wenscht wensch ik, dies uwe wil geschied;
 Rethorica Vrundin, mijn vreugde zal vermeeren,
 Als gy mijn vreugde zult met uwe kunst vereeren;
 Rethorica Vrundin, Vrundinne voor altijd,
 Gelukkig acht ik my nu gy my gunstig zijt.

Rethor. 't Lust my, zoo 't u gelieft, party met u te spelen.

Musica. Zoo zit, Vrundin, wat neêr; wy zullen ons verdeelen
 Naer eysch van de party, en stellen stem, en toon;
 Wat zingt, Rethorica? *Rethor.* Een boven-zang. *Musica.* De Goon,
 Zijn voor het luk gedantk zy u met ons verzellen;
 Kom, laet ons stem, en snaer, wel op malkander stellen;

Als't

Als 't u gelieft begint, begin, en vang vry aen,
En wild, na de gewoont, beginnen maet te slaen.

Hier moet vveder Musicael gezongen, en gespeelt vverden;
ondertuffchen komt de L I E F D E.

Liefde. Gezegent zy de vreugd, ha! vreugde Voedstereffe,
Die gy te voorschijn brengt; en plant uw zoete lesse
Kunst grage herten in, lokt lusten tot uw vreugd,
Trekt Zielen tot uw lust, queekt herten in de deugd;
Gezegent zy de uur, lukzalig zijn die dagen,
In welk men eerst de lust, en rechten Yver zagen,
Om dees uw lieve vreugd te brengen aen den dag;
O vreugd! van welk men noyt noch uws gelijk en zag;
O vreugd! ô zoete vreugd! ô lust! voor oog en ooren;
O vreugd! ô zoete vreugd! alleen uyt liefde gebooren;
O vreugde! na wiens vreugd mijn grage Zieltjen haekt;
O vreugde! die uyt liefde, uw lief hebbers vermaekt;
Met u verlof koom ik vrymoedig tot u trede,
G'lauwierde Maegden, ey! ontfang, ontfang mijn rede;
Mijn voorstel neemt in acht, en weegt met rijp beraed,
Den oorspronk van dit werk, en nieuw begonnen staet;
In u bedenking neemt, met overleg van zinne,
Dat gy de oeffening uws kunsten wild beginne,
Tot eer, tot vreugd, tot deugd, tot wellust van die geen
Die u beminnen, en de leedigheyd vertreên;
Dies wegen stel ik u, Rethorica, dees wetten,
Verzoek dat u gelieft ook wel daer op te letten,
Alzoo uyt liefden is gesprooten u begin,
Zoo open het gehoor, en neem mijn reden in;
In alles wat gy doet laet rechte liefde blijken,
Schuwt misbruyk, 't welk gemeen is onder 't Rethorijken;
Dat 's laster, vuyle reên, ontucht, lichtvaerdigheyd,
't Welk in een eerbaer hert vaek valsche gronden leyd;
Schuwt deze niet alleen, maer wild ook buyten sluyten
Die geen, uyt wien men ziet van dien den oorsprong spruyten;
Mengt u gezelschap niet met zulken, maer 't geslacht
Dat eerbaer kunsten liefde, en Kunst door deugden acht;
Brenge niet op u Tooneel, als Kunst gegrond op deugde,
Speeld zoete boertery vol eereijke vreugde;
Leerd mislag en gebrek vertreden, watje doet,
Niet uyt een bitterheyd, maer liefde dragend gemoed;
Uyt liefde uw deugd-lust dwingt tot rechte deugd te leyden,
Zoo zal het snel gerucht u lofbaer lof verbreyden,
En blazen uyt met vreugd, hoe d' Amstel is vereert,
Door oeffening van kunst, die vreugd met deugde leerd;

Wild gy in u vermaek, en oeffeninge groeyen,
 Zoo tracht met naerftigheyd in rechte *Liefde te bloeyen?*
 Al wat 'er in de kunft tot vreugde werd gedaen,
 Dat moet, zeg ik, alleen in ware liefde beftaen;
 Indien u liefde ontbreekt, zijt zeeker dat uw zaken,
 Als op een loffe grond wel licht aen 't zijgen raken;
 Want zonder liefde duurt niet, liefde-loos teeld ongeval,
 Hier om in *Liefde Bloeyd*, en zoo verwind gy 't al;
 De vreugde dien ik heb in uwe Kunft bevonden,
 Die houden mijne luft hert grondelijk verbonden
 Aen u Kunft-rijke twee; en houd gy 't aengenaem,
 Zoo laet een vast verbond ons drie verbinden 't zaem,
 Op dat Muzijk vreugd mocht in hooger lof geraken,
 Zult gy Rethorica zoet Rijm, en Vaersjes maken,
 Die d' Eed'le Muzijk uyt queeld, op voys, en maet,
 En tot gedurigheyd van dees ons nieuwe ftact;
 Ik zal met al mijn vlijd gediensftigheyd bewijzen,
 Zoo dat de wijze zelfs ons oeffning zullen prijzen.

Rethor. Heylige Liefde, let en fpeur, uyt deze groet,
 Dat ik u draeg, uyt gunft, in 't binnenft mijns gemoed;
 Ik buyg my voor u neêr, verplicht om dank te toonen,
 De weldaed ons gefchied, betracht ik te beloonen
 Na waerde, en na recht, zoo veel als ik vermach,
 Door u, ô Liefde! komt ons lof nu aen den dag;
 Ten waer gy uwe kracht ons niet en openbaerde,
 Al onze voorftel was van kleen, oft geenen waerde;
 Maer wijl uw groote macht getrouwe hulpe bied,
 Ken onze Kunft beftaen, en zonder u gantsch niet;
 Dies ik eerbiedig u omhels, ô mijn vriendinne!
 Zoodanig ik u min, wensch ik u my te minne.

Liefde. Zoodanig gy my mind, zal ook mijn minne zijn.

Mufica. In zulke minne zoek ik ook uw gunft tot mijn,
 Hert-grondige Vriendin, 'k omhels u neêr gebogen,
 En wensch dat onze ftact vast blijft door u vermogen;
 Ey! voegt u neffens ons, en zijt gy van de Kunft?
 Zoo toond, gelijk als wy, de Lief-hebbers uw gunft;
 Kom zing, oft speel met ons, na dat u zal gevallen.

Liefde. Wat aengaet de Muzijk, verftaen ik niet met allen
 Om yets bequaems te doen; maer min de Kunft in 't hert,
 Verzoek dat my die eer noch eens bewezen werd,
 Dat ik uw lieve vreugd noch een-mael mach genieten.

Rethor. Ey! goude Zon, wild uwe ftralen neder fchieten,
 En met uw gulde glants bepronken ons Tooneel,
 Mits Liefde vreugde fchept in 't liefdelijk gequeel;

Vang aen, Vriendin, vang aen, queeld, speeld Kunstrijke Reye,
En wild met uwe vreugd Kunst-grage herten peye ;
Ten aenzien het verzoek van deze ons Vriendin.

Musica. Een yeder vat zijn toon, en maek een goed begin.

Hier werd weder Musicael gezongen en gespeeld, ondertuffchen komt

A P O L L O met M E R C U R I O verzeld,

by hun hebbende het Bleyzoen.

Apollo. Wat schepzel draegter ziel, d'welk niet en schept zijn vreugde
In grondelooze vreugd, die 't hert smelt in geneugde ?
Wat schepzel, 'k zeg wat Mensch, gevoeld niet dat zijn hert,
Door dees uw zoete vreugd, tot vreugd getrokken werd ?
Geen wonder is 't dat men de sterffelijke wijze,
Uw loffelijke Kunst als Goddelijk hoord prijze ;
De groote Goden zelfs genoeg, 't heylig Hof,
Der Musæ is vol vreugd ; men yverd om met lof
U voorgenomen werk voor wonder uyt te roemen,
En d' Amstel het palley van alle Kunst te noemen ;
't Is wonder dat men onder 't sterffelijk geslacht
Kunst-rijke Geesten vind, wiens liefd zoo groot van kracht
Is, dat zy om de Kunst Kunst-lievers voor te dragen,
Nocht laster, nijd, nocht spijt, nocht vyanden ontzagen,
Maer uyt een gulde liefd, en yver tot de Kunst,
Betoonden met haer lust de krachten van haer gunst ;
Dit Kunst-tooneel gesticht om daer door kunst te leeren,
Hoe dat men kunst behoord met Liefd en gunst te eeren ;
Te plegen tot vermaek, en eerelijke vreugd,
Muzijk met Rethorijk vermengt in alle deugd.
Ontfangt mijn heusche groet gy Gelauwierde Maegden,
Ten aenzien uwe Kunst mijn Godheyd zoo behaegden,
Dat ik gelijk wel eer gebruyklijk is geweest,
Als yemant, zoo om kloeke daden van zijn geest,
Begaeft is, en ge-eert, voor Koningen, oft Heeren,
Met wapens, en geschenk, om yver te vermeeren,
U met een kleen geschenk vereer ; op dat men weet,
Veel iaren na dees dag, wat Kunst uyt liefde deed.

Rethor. O groote Godheyd ! die ons doet ootmoedig buygen,
Om groote dankbaerheyd uw Godheyd te getuygen ;
Gunstige kunst God, onze dankbaerheyd beloond
De zegen die gy ons op heden hebt betoond.
Ik zal met Offerhand van zoete Rijmerye,
Uw Godheyd, groote God, op 't Goddelijkst toewye
Gerijmde dankbaerheyd, in Rijm, en maet gesteld,
Op dat mijn dankbaer hert Kunst-looninge vergeld.

- Musica.* Ik zal, tot dankbaerheid van dijne milde gunst,
Uyt liefde ons betoond, in deze onze kunst,
O groote Majesteit! vergelde uwe deugd,
Met aengename zang, en Goddelijke vreugd.
- Liefde.* Noyt zal 'er aen mijn gunst, ô Kunst-God! yets ontbreken,
Om met een deftig rijm, uw gunsten uyt te spreken,
Oft met een zoet gezang, door lieve Poëzy,
Uw lof te roemen uyt, tot dankbaerheid van my.
- Rethor.* 't Zoud my op 't alderhoogst een lust zijn aen 't behagen,
Indien ik met verlof, uw Godheid af dorst vragen;
Van dit ons Wapen-schild, d' uytlegging, oft den zin.
- Apollo.* Vraegt wat uw lust gelieft. *Rethor.* Verbonden ik my vin,
Uw miltheid, groote God Apollo, dank te toonen,
Voor zulke dienften als wy schuldig zijn te loonen.
'k Verzoek, zoo mijn verzoek u niet te lastig vil,
Om weten wat uw Godheid hier meê zeggen wil.
- Apollo.* Dees Maegden, die gy ziet dit oude Boompjen dragen,
Die staen gelijk bedroeft, en in 't gemoed verslagen;
Den een is Rethorijk, en Muzijk is den ander,
Als twee gezusters t' zaem verbonden aen malkander;
De af-gekapte Stam, alleen te kennen geeft
Hoe dat de Kunst van ouds by wijzen heeft geleeft,
En nu door haet, en nijd, berooft van Telg, en Looten,
Door rechte liefde heeft weêr spruytjens uyt-geschooten;
Zoo dat dees Oude Stam, berooft van 't oude groen,
Door 't nieuwe bloeyen zeyd, *Ie blijft in Eelen doen.*
- Rethor.* Met groote dankbaerheid, wy dit Bleyzoen aen-vaerden,
En buygen ons al t' zaem gelijkelijk ter Aerden,
En geven eer, en lof, uw Godheid, die 't ons geeft,
Als die door zijne macht de kunst gezegend heeft.
- Apollo.* Voor afscheyd wensch ik u, uw Kunsten zoo te plegen,
Dat yder dieze ziet tot deugden mach bewegen;
Dat yder deugdzaam Mensch, daer lof, en deugd van geef,
Op dat in lang geheug uw lof baer Kunste leef;
Vermaekt, leert deugd in vreugd, zingt rijmen, en gedichten,
Vertoond op u Tooneel, waer mede gy moogt stichten
En leyden tot de deugd; zoo krijgt gy, door u Kunst,
By alle wijzen lof, en aller Goden gunst.
- Rethor.* Vaer wel, gy door wiens gunst, de liefde Kunst doet groeye;
Vaer wel, gy door wiens gunst wy hoopen zoo te bloeye,
Dat van de bloeyzels die ons Kunst voort brengen zal,
Door zegen, en door gunst van 't driemaal drie getal,
De zielen, die in deugd de ware kunst beminnen,
Ziels vreugde, herts vermaek, in deugde zullen vinnen;

Binnen.

Vaer

Vaer wel, gy door wiens gunst, en Goddelijke macht,
 Dit voor-genomen werk ten eynd moet zijn gebracht,
 Apollo, wild uw gunst in deze zaak betoonen,
 En met uw lieve hulp, ons grooten arbeyd loonen;
 Op dat ons oude Stam, nu bloeyend door nieuw groen,
 Mach blijven, zoo zy is, dat is, *In Eelen doen.*

Word voor 't laest Musicael gespeeld, en dit navolgende, gezongen;

Stemme: 'k Zie den Hemel vol van vreugde.

I.

Gelaurierde Kunst Goddinne
 Rethorijk,
 Nu vereenigt met Muzijk;
 Gy die u de Goon doet minne,
 Door uw kunst,
 Krijgt der Goon, en Menschen gunst;
 Lof, en dank,
 Zy den Hemel met gezank.

I I I.

Dankt den Hemel voor zijn zegen
 Lieve Jeugd,
 Nu gy met uw zoete vreugd,
 Zelfs Apollo kund bewegen,
 Dat zijn gunst,
 Zegent onze zoete Kunst;
 Lof, en dank,
 Zy den Hemel met gezank.

I I.

Ciert uw zoete Rijmeryen,
 Rethorijk,
 Ciert uw rijmpjes met Muzijk;
 Op dat nu in onze tyen,
 Onze Kunst,
 Groeyd, en bloeyd, door Goden gunst;
 Lof, en dank,
 Zy den Hemel met gezank.

I V.

Wild ons blijde blijdschap tuygen,
 Pluym-gediert,
 Zoete deuntjes tiereliert;
 Wild met zang, en speelen juygen,
 Lieve Jeugd,
 Dees uw eerelijke vreugd,
 Hier in 't groen,
 Daer Ie blijft in Eelen doen.

M V S Y K - S P E L,

V A N

I V L I A N A,

E N

C L A V D I A E N.

Vertoond op de Muzijk kamer, in 't Jaer 1634.

I N H O U D.

NA dat Marcellus, een Griecx Hertog, de wapens aengenomen hadde, om den Koning uyt zijn Rijk te drijven, werd overwonnen; Hy, zijn Zoon, en Dochter vluchten in ballingschap, werden ten uytersten van den Koning vervolgt; Iuliana, in Herderinne kleeding, begeeft haer onder de land-lieden, om alzo van 's Konings achterhalen bevrijt te zijn; haer broeder Claudiaen, om die zelvige oorzaak, doold in schijn van bedelaer; treft, by geval, gelegentheyd, daer zijn Zuster, by hem onbekend, met ander gezelschap de muzijk oeffent, waer nevens hy zich vinden laet; geraekt met haer in rede, en werd tot liefde aen gezocht; beyde verliest zijnde, doen malkander trouws beloften.

Den Koning Philomenus, met zijn Adel en Hovelingen, hebbende den Hertog gevangen, gaen voor by de plaets daer Iuliana, en haer broeder hun verbouden; den Koning haer bevalligheden ziende, en zoet gezang aen hoorende, ontsteekt in liefde, en eyft haer weder-min, doch! toond haer weygerig; den Koning op andermael vervolgt zijn verzoek, en vind haer voorige weygering in beter veranderd; 's Konings Zuster verliest op Claudiaen, waer toe hy dapper aenstookt, om alzo zijn liefste een meerder voortgang te geven; 't welk geschiedende, trouwt den Koning Iuliana; en zijn Zuster Claudiaen; hun bekend makende verlossen haer Vader den Hertog, van zijn gevangenis, die alzo wederom in zijn vorige staet gesteld werd.

Namen der Uytbeelders.

A M A R I L L I S, }
 G R V S E L L A, } twee Griecxze Herderinnen.
 C O R I D O N, een Herder.
 I V L I A N A, Hertooqs Dochter.
 P H I L O M E N V S, Koning van Grieken.
 M A R C E L L V S, Griecx Hertog.
 C L A V D I A E N, Hertooqs Zoon.
 A P O L O N I A, Konings Zuster.
 M V Z Y K.
 P A L L A S.

E E R S T E

E E R S T E H A N D E L I N G.

A M A R I L L I S.

Amaril.

K zal op uw begraefde kant,
 Met Elzen takjes dicht beplant,
 Ha! Cristalijne vlieten;
 Wat rusten mijn vermoeyde leên,
 In zoete vreugd mijn tijd besteên,
 Uyt vreugd mijn vreugd genieten.

Wel op, wel op mijn zoete fluyt,
 En blaest het lieve deuntjen uyt,
 Het welk ik onlangs hoorde;
 Dat deuntje 't welk mijn geesje dwong,
 Dat het in vreugde zoo ontsprong,
 Dat my de lust bekoorde;

Te neurien de woordjes na,
 Die ik nu uyt mijn Fluytje sla,
 Op Maet, op Rijm, op Nooten;
 O voysje! dat my speeld in 't hooft,
 Veel zoeter als ik had geloofst,
 O vreugd! in 't hert gellooten.

Hoe was 't, hoe is 't? ik weet, laet zien;
 De toon begint uyt G zoo 'k mien,
 En hoop ik zal 't wel raeke;
 Wel aen dan Amaril vang aen,
 'k Zal met mijn voet de maet wel slaen,
 Wild zelfs u zelf vermaeke.

A M A R I L L I S speelt op een Fluytjen, ondertusschen komt
 G R U C E L L A verzeld met C O R I D O N,
 by hem hebbende een Vyool.

Coridon. Grucella lieve Nymph, wat aengenaem geluyt
 Verspreyd zich door 't geboomt? *Gru.* 't Schijnt Amarillis fluyt.

Coridon. Zoo is 't; kom laet ons gaen, en Amaril verzellen;
 Ik zal, Grucella, mijn Vyool daer onder stellen,
 En gy met uwe stem, wy maeken zoet party.

Grucel. 'k Ben Coridon te vreên, wy zijn hier dichte by
 De Lommer, wel verzien van Eyk, van Elst en Linde,
 Waer onder 't zoet geruys van zoele Zuye winde
 De sterke hetten breekt, en 't steeken van de Zon
 Verhindert door de Vliet, van koele water Bron;
 Daer zien ik Amaril; die, zoo lang hare Schape
 In klaver graze gaen, schijnt zorgeloos te slape.

- Coridon.* Grucella dat is waer, ik ga eens zoetjens heen,
 Wijl Amarillis ruft, gins in de Lommer treên,
 Om plukken Bloem, en Kruyd, daer 'k Amaril meê graze,
 Die uyt haer lieve mond Fyolen schijnt te blaze;
 Indien, Grucella, ik eens op haer borsjes raek,
 Zult gy ook klappen, zeg? *Grucel.* Hoe Coridon, die zaek
 Gaet my in 't minst niet aen. *Cor.* Zult gy 't ook yemant zeggen?
- Grucel.* Wat zoud ik zeggen? *Corid.* Maer dat ik my neêr ging leggen
 Hier neffens Amaril. *Grucel.* Waerom? wat raekt my dat.
- Coridon.* Wat vreugde zoud my zijn als ik haer borsjes vat?
- Grucel.* Dat 's Coridon te hoog. *Corid.* Grucella meugjet spreek?
 Ik moet. *Gru.* Wat moetje? *Cor.* Maer eens by haer boezem steeke
 Dit Roosje, wit als sneeuw. *Grucel.* Waer toe dit malle spel?
- Coridon.* Om zien wat witter is, dit Roosjen, oft haer vel;
 Dan heb ik noch een bloem, een vers geplukte Rooze,
 Die zal ik leggen op de kaekjens, lieve blooze,
 Die Amarillis draegt, verr' boven eenig Mensch,
 Om zien wat schoonder blooft, haer kaekjens, oft Provens;
 Ik weet, Grucel, ik weet haer bloos, en wit te zamen
 Gemengeld onder een, zal zelfs de Roos beschamen.
- Grucel.* Tijd Coridon te werk, en doet gelijk gy zegt.
- Coridon.* Grucella dat ik dorft. *Grucel.* Niet durven, arme knecht,
 Indien ik u recht ken, en zal 't u daer niet letten;
 Kom Coridon, 't is best dat wy ons neder zetten,
 Wekt Amarillis op, de tijd die gaet vast voort.
- Coridon.* Mija dunkt Grucella, dat u Amarillis hoord,
 s' Ontwaekt, en na het schijnt, zoo wilze weder speelen.
- Grucel.* Wel Amarillis, hier dus eenig? *Amaril.* Ach! ik heele
 De oorzaak die my doet in eenzaamheyd steeds zijn,
 Gy komt zeer wel te pas Grucella hier by mijn;
 Laet ons met zang, en spel den ander wat vermaken.
- Coridon.* Wel Amarillis, zoo 't u lust, in deze zaken,
 Uw lusten te voldoen; ik ben voor 't mijn te vreên.
- Amaril.* Laet ons Vyool en Fluyt dan stellen onder een;
 Grucella vat u toon. *Grucel.* 'k Weet niet wat ik zal zingen.
- Coridon.* 'k Heb yets met dryen, dat mijn dunkt zeer fraye dingen,
 Ook aengenaem te zijn. *Amaril.* Wat is 't?
- Coridon.* Yet nieuws. *Amaril.* Laet zien,
 Wel Coridon, ik bid u zegt my eens van wien
 Gy dees Parthye kreeg. *Corid.* Van eender die de woorden
 Nu onlangs Rijmden als hy 't voysjen zingen hoorden;
 Kom aen Grucella zing, ey! lieve sla de maet,
 En hoor een reys hoe zoet dat dit met dryen gaet.

Zy speelen en zingen, ondertuffchen komt I V L I A N A
in Boerinne kleeding zeer verbaest uyt.

Iuliana. Oy me! eylaes! waer heen, waer heen zal ik my wenden?
Den Koning heeft de Stad, en zoekt mijn eer te schenden;
'k Ben van mijn goed berooft, mijn eere lijd gevaer;
Ey Hemel! Heerscher; stierd my in het herte, waer
Dat ik mijn bergen zal, en dit gevaer ontkomen;
Krijgt my den Koning, ach! mijn leven werd genomen;
Oy me! waer keer ik heen? daer ginder Huyfliens zijn,
Die zal ik spreken aen, verzoeken dat zy mijn
In 't een of 't ander huys zoo lang willen versteeken,
Op dat ik doch ontkoom des Konings snoode treeken.
Luk wensch ik u te zaem, zijt hertelijk gegroet;
Ach! van een Hertooogs Kind, dat droevig swerven moet
In dees Boerinne schijn; ik bid u lieve vrinden,
Indien my yemand mocht vervolgen, en zoo vinden,
Dat gy my doch niet meld, maer zeggen wild, dat gy
Mijn Broeder bent, en ik u aller Zuster zy,
Om daer door 't leven, en mijn Eere te verschoonen.

Coridon. Wy zullen u in als ons trouwigheyd betoonen;
Zegt ons uw naem, en wie gy zijt, bedroefde Vrouwe.

Iuliana. 'k Hoop immers Harder dat ik mach op u vertrouwe.

Coridon. In alles vrijelijk, getrouwheyd ik u sweer,
En zal waer dat ik ken beschermen uwe eer.

Iuliana. 'k Ben Iuliana, d' Hertooogs Dochter. *Corid.* Wat ik hooré;
Hoe na Me-Vrouw! zoekt u, uw vyand na te spoore.

Iuliana. Och ja! mijn Vader is verwonnen, en verheerd,
Die nu te droevig, laes! het onluk dragen leerd;
Berooft, van 't Hertogdom, van erfdeel, en van Landen;
Den Koning Phylomeen, die heeft het in zijn handen;
Mijn Vader vlucht als ik, mijn Broeder van gelijk,
Dwaeld droevig achter land, verstootten uyt het Rijk;
Den Koning speurd ons na, hy zoekt mijn eer te schenden,
Dies ik bedroefde Maegd by na smoor in ellenden.
Ik hoor gerucht, oy me! dit zal den Koning zijn,
Ik bid u meld my niet, maer toond uw gunst aen mijn.

Den K O N I N G met zijn Adel, hebbende den
H E R T O O G gevankelijk.

Koning. Gy Huyfluy, zegt my eens, oft gy niet hebt vernomen,
Gevluchte luyden, van Athenen af-gekomen?

Coridon. 'k Heb dezen dag, mijn Heer, geen and're luy gezien
Als hier den Koning ziet, genadig Vorst, indien

Uw Majesteit gelieft wy op de zake letten,
Zullen gediensig achtervolgen uwe wetten.

Koning. Wat Herderin is dit? *Iuliana.* Een armen Boermans kind,
Dat met Land-bouwery het schamele kosje wind;
Uw dienareffe Heer. *Kon.* Mocht my uw schoonheyd dienen.

Iuliana. Mijn dienst, waer 't u gelieft, wil ik aen u verlienen
Grootmogend Majesteit; wat dienst ken ik u doen,
Die niet ge-oeffent ben als Vee, en Schapen hoen.

Koning. Uw heuf heyd is te eel, uw waerde is meer waerdig;
'k Zag onder Herders noyt een Herderin zoo aerdig
Als u. *Hert.* Ach! 't is mijn Kind, eylaes! hoe wil dit gaen.

Koning. Ach! schoone Herderin, ik ben u toegedaen;
Kom reyft met my ten Hoof, ik zal uw staet verheffen.

Iuliana. Eylaes! het ongeval dat wil my noch eerst treffen;
Ik zie mijn Vader daer gevangen. *Kon.* Herderin,
Wat spreekt gy dus alleen? *Iul.* Genadig Vorst, ik bin
In overpeynzing hoe dat ik my best zal dragen,
Om met mijn diensten uwe Hoogheyd te behagen,
Dewyl ik ben getrouwt, dees Herder is mijn man,
Zoo dat ik qualijk my ten Hoof begeven kan;
Ook heb ik Kinders Heer.

Hertoog. Zeer wel geveynst. *Kon.* De zake,
Bevind ik zoo, dat ik niet wel zal kunnen rake
Tot mijne wensch, om van uw dienst gediend te zijn;
Vaert al te zamen wel. *Koning met al de zijnen binnen.*

Iuliana. 't Luk diend in 't onluk mijn;
Mocht nu mijn Vader, ach! in zijne oude dagen,
Van zijn gevangenis bevrijd zijn, en ontslagen;
En dat ik weten mocht hoe 't met mijn Broeder gaet,
Zoo waer ik wel geruft in dees bedroefde staet;
Ik hoop den Hemel zal het al ten besten voege,
Ik zal met Godes wil mijn willig vergenoege;
Wel doet hy die als 't luk niet wil gelijk men wou,
In ongeval aen God zijn dienst toond even trouw;
Gy opper Hemel God, hebt my mijn luk benomen,
Als 't u belieft zoo ken ik tot geluk weêr komen;
Is 't niet in werlds eer, 't ken wezen in een zaek,
Die mijn bedroefde staet ken troosten met vermaek;
Ey! Herderinne wild mijn vryigheyd verschoone,
Ik bid u wild my doch uw hulp en bystant toone;
't Is my een sware pijn dat ik van Edel bloed
Geteeld, eylaes! eylaes! om nootdrift beed'len moet;
Ey! brengt my doch ter plaets, waer ik mijn dorst mach laven.

Amaril. Ik wenschten ons Princes zoo wel bedeed met gaven, Van

Van het geluk, dat wy, u wisten te voldoen.

Iuliana. Ik heb genoeg als ik het leven weet te voen,
Al waer 't maer een stuk brood. *Corid.* O wonderlijke dingen!
Dat 's Menschen leven is zoo vol veranderinge;
Genadige Princes, lust u met ons te gaen?
Gy zult naer onze macht van ons werden voldoen. *Binnen.*

CLAVDIAEN in Bedelaers gevvaed.

Claud. Zo lang de voorspoed diend, en 't luk blijft by de menschen,
En deeld haer gaven uyt naer wil, en hartens wenschen;
Zoo lang, eylaes! zoo lang, zoo lang, en langer niet,
Bevind ik dat een mensch, van menschen, hulp geschied;
O wonder wankel rad! hy doold in zijn vertrouwen,
Die op het hoogst gebracht, uw hoogte waend te houwen;
Hy doold die in 't geluk 't verand'ren niet be-oogt,
Dat hy weêr dalen ken gelijk hy is verhoogt;
Wel doet hy die in luk, het onluk steld voor oogën;
Wel doet hy die zich niet vertrouwt op zijn vermoogen,
En bind zijn lusten aen de gaven van 't geluk,
Op dat, als 't nood-lot komt, een onverwachte druk
Hem niet en overvalt; maer dat hy zich na mate
In onluk dragen ken, als 't luk hem heeft verlate;
Troost nu, ha! *Claudiaen*, in 't onluk, u met reên,
Hebt gy niet 't geen gy had, zijt even wel te vreên;
Indien gy wel door ziet de wereld, en haer zaken,
Gy keunt van 't ongeluk noch u gelukken maken;
'k Acht werlds luk, geen luk, 'k acht werlds eer, geen eer,
Die als zy zijn op 't hoogst, zeer schielijk dalen weêr.
Wat heb ik meenig Vorst, en Prins, op dezer Aerde
Gekend, die zijn geweest in luk, en grooter waerde,
Geacht, ge-eert, ontzien, als Goden aengebeên,
Maer, leyder! op een kort gleeed al die eere heen;
Zoo gaet het met den Mensch, die heden is verheven,
Werd morgen uyt zijn staet verstoeten, en verdreven;
En die den oorspronk wil van dit ellend ontgaen,
Die moet niet al te vast op zijn vermoogen staen.
Lukzalig is dat Land, Godzalig zulke Menschen,
Die niet uyt anders nood haer luk, en vreugde wenschen;
Godzalig zulk een Prins, gezegend zulk een Land,
Daer men voor woeste krijg een zael'ge vrede plant;
En daer de liefde bloeyd, en daer de Vorsten trachten,
Meer luk door vrede, te verkrijgen, als door krachten;
Daer rijkt Rijk, Land, en Stad, een yeder leeft na lust,
En d' Eelste staet op Aerd is vrede, vol van rust;

Hoe

Hoe rustig zoud ik zijn dat ik my mocht begeven,
 Te leyden op het land een arrem Herders leven;
 Had ik mijn Zuster Iuliana hier by mijn,
 En waer mijn Vader wel, ik zoud gerustig zijn;
 'k Betracht geen Hoogheyd meer zoo lange als ik leve;
 Ik zal in soberheyd mijn zoeken te begeven
 Hier op het Land, en by de Herders in het groen,
 Daer ik mijn lusten ken in kleynigheyd voldoen.

Iuliana
 uyt.

'k Zie daer een Herderin, oft Boermans Vrouwe komen;
 Ha Claudiaen! by u diend wel in acht genomen
 Te veynzen; op dat gy u niet en maekt bekend,
 Oft yemand merken ken, gy d' Hertooqs Zoone bent.

Iuliana.

Gy die hier achter land dus bidden loopt, en bed'len,
 Hebt beter dagen als wel hebben veele Ed'len,
 Oft Koningen op Aerd. *Claud.* Indien my niet ontbreekt,
 Boerinnetje, het geen waer van men dikmaels spreekt,
 Dat is 't genoeg, 't welk ik wel in my bevinde;
 Voorwaer geen Koning zijnen staet oyt zoo beminde
 Als ik wel doe de mijn. *Iuliana.* 'k Geloof het geen gy zegt;
 'k Verzoek aen u dat gy my doch eens onderrecht,
 Oft wel zoo eerlijk, als 't gerustelijk is, ken weze.

Claudi.

Wat dat belangt, ik zal Boerinnetjen in deze,
 Na mijn vermogen u antwoorden op dien vraeg;
 't Is eerlijk, als geruft. *Iuliana.* Nochtans wy alle daeg
 Veel menschen, in dat oordeel, anders hooren zeggen.

Claudi.

Wanneer men deze zaek in redens schael wil leggen
 En overweegen die, zoo is 't gelijk ik spreek,
 Ik oordeel van mijn zelfs; ik die in armoed steek,
 Zoud gaerne, zoo ik kost, yets eerelijks beginne,
 Om mijn nootdrufigheyd met meerder eer te winne;
 Dan doch gelegentheyd, 't zy hoe veel dat ik doe,
 En voegt my in het minst geen and're middel toe;
 Mits ik niet anders ken, voeg ik my na de rede,
 Daer ik het meeste derf, steld my het minst te vrede;
 Maer zoo ik meerder kost, daer ik het minder zocht,
 Om dat het minder my het meest gemak aenbrocht,
 Zoo waer 't zo eerlijk niet. *Iuli.* De waerheyd doet het blijken,
 Dat wijfheyd zoo wel is in arme-luy, als rijken;
 Uw reden die zijn klaer, in 't geen gy reedlijk leerd,
 Zoo dat gy door uw reën aenprikkeld mijn begeert,
 Om meerder reden op dit stuk, met u te maken.

Claudi.

'k En dacht noyt op het land tot zulk geluk te raken,
 Dat ik zoo rijken schat in d' Armoed vinden zouw,
 Dat om mijn redenen my zoo een lieve Vrouw

Zoud

Zoud smeeken, schoon gy zijt een Herderin, uw zeden,
Uw kennis, u verstand, uw wijsheyd, en uw reden
Doen my bedenken, oft wel zoo een heusch gemoed
Zoud kunnen werden, by de Herders opgevoed.

Iuliana. De gaven des verstands zijn voedzels van goe zeden,
Gelijk als uyt verstand voort-komen wijze reden;
Zoo is verstand het stof 't welk wetenschappe voed,
En uyt de wetenschap, zoo komt een heusch gemoed;
Des heusheyd oorspronk, is 't verstand van God gegeven,
Zoo wel die, die te Land, als in de Hoven leven,
Genoten deze gaef; dies oordeel ik voor mijn
Dat wel goe zeden kunnen by de Huysliens zijn;
Indien zy met verstand begaeft zijn. *Claudi.* Wijze Vrouwe;
Wat luk is 't my dat ik hier spraeke met u houwe;
Al schijn ik ongeacht, zoo is nochtans mijn hert
Geneygt tot wetenschap, die by de Wijze werd
De grootste schat ge-acht, die yemant ken bekomen;
Ik ben een Bedelaer, maer heb steeds by de vromen,
Als wijze, my vervoegt; ten tijden als het luk
My noch bevrijd had voor des Armoeds droeve druk.

Iuliana. Zijt gy getrouwt? *Claud.* O neen. *Iuli.* Meent gy uw jonge Iaren
Te slijten, zonder dat gy Echt'lijk zoekt te paren?

Claud. Ik weet niet Herderin, hoe dat noch loopen ken.

Iuliana. Hoe hier gy? *Claudi.* Celidon.

Iuliana. Van waer? *Claudi.* Van waer ik ben
Zal ik u Herderinne, garen openbaren,
Ik ben een Fransman, doch heb van mijn vijftien Iaren
Den Oorlog gediend. *Iuliana.* Wel Celidon dat 's vreemt,
Wijl gy een Krijgsmann zijt, dat gy geen dienst en neemt;
't Waer meerder Eer, als dus te beed'len achter lande;
De Krijg geeft Edeldom, en 't Beed'len dat is schande.

Claud. 'k Zoek Edeldom, nocht Eer, nocht Staet, nocht Werelds
pracht;

Maer zulke Edeldom, die God zelf Edel acht;
Ik zoek mijn wille, na de wille Gods te voegen,
'k Heb in mijn arremood een rijkelijk genoeg;
'k En zoek geen Hooffsche Staet, 'k en wensch geen werelds eer,
Maer dat ik hebben mocht van Gode mijn begeer;
Een Goddelijke wensch zoud ik van God betrachten.

Iuliana. Wat zoud dat zijn? *Claudi.* Maer dat gy mijn woud achten
Zoo waerdig, indien gy noch zijnde ongetrouwt,
My in u liefdens dienst voor slaef aen-nemen woud;
Hoe wel op 't duyzenst ik mijn zelfs onwaerdig kenne,
Zoo grooten gunst van u, zal ik nochtans gewenne

Mijn leven t' uwen dienst, mijn wille na u wet
Te voegen ; lieve Vrouw, indien 't my niet belet
De wangunst, die gy my in plaats van Liefd mocht toonen.

Iuliana. d' Aenbieding van uw dienst is waerdig te beloonen
Met dankbaerheyd ; wat trouws verbond aengaet ,
Ik ben noch vry en los, en leef een Maegden staet ;
En draeg u gunst, mits ik spur uw genegenthede ,
Die even gelijk ik, in kleynheyd zijn te vrede ;
Wild gy een Herders staet aenvaerden neffens mijn ,
En met mijn kleyne macht, en gunst te vreden zijn ;
Ik zal u, waer ik ken, dat meugt gy vry vertrouwen ,
Mijn hulpe bieden ; mits dat gy u zult verhouwen
Hier op het land, en my in als uw diensten doen.

Claud. Ik zal, ha ! lieve Nimph, met u de schaepjes hoen ;
Ik zal u alle dienst, en alle liefd doen blijken ;
Ik zal u eeren, en zoo eeren dat geen rijken ,
Ia Princen op der Aerd, meer eere kunnen sien
Aen haer Princeffen, als gy wel van my zult zien ;
Ik bid u, waerde Nimph, dat gy my doch laet weten
Hoe dat gy zijt genaemt.

Iuliana. 'k Ben Sylvia geheten ,
Een oudërlooze Maegd, by d' Huyfliens op-gevoed ,
En by de Herders, die zeer aengenaem, en zoet
Hier oeffenen Musyk, verkeer ik alle dagen ,
Dewijl ik in die vreugd heb groot'lijkx mijn behagen.

Claud. Die Kunst, ha ! lieve Nimph, ik metter harten min ,
En redelijker wijs ik ook ervaren bin ;
Ik zing, en speel wel meê 't zy wat my voor mach komen.

Iuliana. Wy hebben Celidon op heden voorgenomen
Een treftige Musyk te maken, dies gy meugt
U voegen neffens ons, op dat de zoete vreugd
Te aengenamer zy.

Claud. Ha Sylvia ! die ik minne
Uyt goe genegenthedyd, met hert, met Ziel, en zinne ;
De Liefde tot de Kunst, teeld Liefde die u mind ,
Zoo mind, dat Celidon zijn Liefde vast verbind
Om Sylvia alleen, als zijne Ziel te eeren.

Iuliana. Kom, Celidon, laet ons na het gezelschap keeren ;
Neemt aen een Herders Kleed, en voegd u na de tijd ;
Veynst waer gy komt, en zegt dat gy mijn Broeder zijt ;
Houd onze Liefd bedekt, en gantschelijk verborgen ,
Van kleeding, en van als zal ik u wel verzorgen.

Binnen.

CLAV-

TWEDE HANDELING.

CLAVDIAEN in Herders kleeding, IVLIANA, AMARILLIS, GRVCELLA, CORIDON, de MVSYK, met Rey van Muficanten; by haer hebbende eenig gebloemte, 't welk zy dragen na den Tempel van PALLAS, alwaer zy die zelvige op-offeren, met een Mufyk, van zang en spel.

Grucel. **V**Rund Coridon, ik hoop dat onze Offerande
Yets vruchtbaers werken zal.

Amaril. Te meer wanneer wy brande,
Dees Bloempjes uyt-gekeurt.

Grucel. Met Lauw're blaên geçiert;
O Maegd, ô Eedele Maegd! wel waerdig Gelaurierd;
Kom, zoet gezelschap kom, laet ons dees Tempel groeten,
De Kunst-Godin ter Eer, met neer-geboogen voeten;
Vereenig snaer, en stem, een yder vat zijn toon,
En kniele nevens my voor Pallas waerde Troon;
Ey! offer op met vreugd de Kunst-Godin, Kunsts schatten,
Strijkt eens op de Vyool op dat wy mogen vatten
Den toon, recht na den eysch; strijkt noch eens op de G,
't Is wel, kom laet ons gaen, en dragen d' Offer meê.
Goddinne van de Kunst, wy pronken uw Altaren
Met Bloempjes, en Lauwrier, op dat wy onze snaren,

Door zoet geluyt, en geur van 't aengename groen,
Naer u behagen tot den Hemel rijzen doen;
Verfmaed de dienften niet die wy uyt liefde toonen;
Maer wild met uwe gunft, ô Kunst-Godin! beloonen
Aen d' Ed'le Maegd Mufyk ons waerdigfte vriendin.

Pallas. Gy zijt my wellekom, treed nader tot my in,
Uw ſtemmen offert op, vang aen, vang aen uw vreugde,
En Goddelijke Kunst vermengt men alle deugde.

Hier moet Muficael gezongen en gefpeelt werden, dient gelet, dat
yder ordentelijk neder knielt voor den Tempel; na dat 'er
gezongen is ſpreekt *Pallas*.

O Ed'le Nymph Mufyk! uw Kunst ik zoo hoog acht,
Dat ik u waerdig houd om onder het geflacht,
Der groote Goon te zijn; ô Kunst! ô Ed'le vreugde!
O Goddelijk vermaek! ô vrolijkheyd vol deugde!
O zang! ô zoet geluyt! ô lieffelijk gefpel!
Uw vreugd ik boven al, naeft 's Hemels vreugde ſtel;
O vreugde! door de luft uw kracht alleen gekregen,
O ſtemmen! wiens vermaek de Goden zelfs bewegen;
O ſnaren zoet geklank! ô lieve melody!
Die zelfs de Goon beweegt, en trekt mijn gunft tot dy.

Mufyk. Ik ſpeur, ô Kunst-Godin! tot onze kunst uw krachten,
Daer 't Aerdfch geflachte die in tegendeel verachten;
Ia treden nu by na mijn waerde met de voet,
Dies ik, ô Kunst-Godin! om gunft u ſmeeken moet;
Wel eer waer ik geacht in Koninglijke hove,
Nu door een ſnood gebroet onwaerdelijk verſchove;
Wel eer ben ik geweest van grooten aengebeên,
Nu van een bot geflacht als met de voet getreên;
Derhalven, ô Godin! ons Muficale Scharen
Ootmoedig buygen neêr, en pronken uw Altaren,
En Offeren u op de gaven van ons Kunst,
Op dat wy door die vreugd bewegen u tot gunft;
Gunt ons, ô Kunst-Godin! zoo in de kunst te groeye,
Dat onder ons de Kunst in rechte Liefd mach bloeye.

Pallas. Vriendin, Edel vriendin, 'k en heb niet in mijn macht,
Dat u niet zy gegunt indien gy 't maer betracht;
Dies ſpreekt wat gy begeert. *Mufyk.* 'k Zal op gevoyfde maten,
Ons zoet verzoeken u in Rijmen hooren laten.
Gy Claudiaen, die vry meer als uytmundend zijt,
Zing op ons Rijmpjes dees Goddinne toegewijt.

CLAVDIAEN, zingt alleenig deze navolgende rijmpjes, dat gedaen zijnde, werd 'er Muficael met volle stemmen op vervolgt.

WT die ter Aerden buyge,
 Tot een Offerande ;
 Zoo deze Bloempjes tuyge ,
 Die op 't Altaer brande ;
 Door Kunst,, uw gunst,, Godin, wy in,, onze vreugd betrachten,
 Dat nijd nocht haet,, ons nimmer schaet, dat nijd nocht haet, verkrachten
 De Mufyk die wy hoog achten.

Hier op volgt de Mufyk met volle Stemmen.

Coridon. Ons uyt-geftorte vreugd, ons spelen en gezank,
 O wijze Kunst-Godin! neemt, bidden wy, in dank ;
 Ik twijfel niet oft gy, ô wijf heyd aller wijzen,
 Zult onze oeffening, en eerb're kunfte prijzen ;
 En om uw goede gunst ik mijne dienfte doe.

Pallas. Ik ftier u waerdig Lof tot aen de Wolken toe ;
 Vaer voort, ey ! vaer zoo voort, de leugd in deugd te leere,
 Doet d' Amftel met het Lof van uwe kunst vereere ;
 Voed harten in uw luft, queekt Zielen in uw vreugd,
 Zijt leerzaam in uw Kunst, en ftichtend aen de leugd ;
 Mijd lafter, haet, en nijd, ontucht, lichtvaerdighede,
 Tot niemants nadeel wild in Rijmen, oft in rede
 Uw Edelheyd misdoen ; maekt dat gy met uw Kunst
 De deugde blijken doet, gy krijgt der Goden gunst ;
 Mijn hulpe, waer 's u diend, zal altijd zijn ten beften.

Mufyk. Dijn groote Majesteit bedanken wy voor 't lesten.

Binnen.

A M A R I L L I S, G R U C E L L A.

Amaril. Wat of Coridon bedrijft,
 Dat hy dus lang van ons blijft,
 Waer mach hy zijn op-genomen ?

Grucel. Amarillis 't is noch vroeg,
 En wy hebben tijds genoeg,
 Coridon die zal wel komen.

Amaril. Die de Liefde niet en proeft,
 Weet niet wat de Liefd behoeft ;
 Ach ! Grucella als men Minne,
 Als men Liefde pleegt, en vrijd,
 In het groenste van de tijd,
 Heeft men qualijk halve zinnen.

Grucel. Amarillis jonge Meyd,
 Laet u zijn van mijn gezeyd,

Wild mijn woorden wel onthouwen ;

„ 't Is de Eer te licht gewaegt ,

„ Als een Jonge teere Maegt

„ Hare liefde veyld op trouwe.

Amaril.

Hoe Grucella, dit 's te slecht ,

Gy dient beter onderrecht ,

't Schijnt uw ouwe kouwe dagen ;

Niet gevoelen Liefdens aert ,

Gy weet niet wat Liefde baerd ;

't Schijnt gy noyt hebt Liefd gedragen.

Grucel.

Amarillis wulleps dier ,

Weet gy wel dat by het vyer ,

Meeft de Min werd vergeleeken ?

Amaril.

Ia Grucella ik beproeft ,

Dat dat vuur verkoeling hoeft ,

Zal 't zijn heete krachte breeken.

Grucel.

Door wat middel? *Amaril.* Door de Min.

Grucel.

Loffe woorden, zotte zin ,

Amaril 't geen u doet brande ;

Zoekt gy tot verkoeling, ach!

Amarillis, noyt men zach

Zulke minne zonder fchande.

Amaril.

Is het fchande dat men Mind ,

En uyt Liefde is gezind ,

Om in d' heylige Echt te trouwe ?

Grucel.

Neen, ô neen! dat zeg ik niet ,

Maer het misbruyk datter fchied ,

Onder dies, werd fchand gehouwe.

Dit is misbruyk dat een Maegd,

Vryers hare liefd op draegd ,

Vryers ftaet het toe te vryen ;

Vryfters zulks fchaden kan ,

Zoeken Vryfters Vryers an ,

Dat zal haer tot fchande dyen.

Amaril.

Dat beken ik, Vryfters Min

Heeft veel fchand, en opfpraek in ;

Maer werd zy gevrijt, wat rede ?

Dat zy niet weêr lieven zouw ,

Ziende hare Vryer trouw ,

Door des Liefds genegenthede.

Grucel.

Noch en ftaet het haer niet vry,

Datze blijken laet dat zy,

Graegten heeft, om Liefd te loonen.

Amaril.

't Is de Eere niet misdaen ,

't Ken der Maegden Eer niet schaen,
Op 't verzoek, weêr liefd te toonen.

Grucel.

Amarillis is noch slecht,
Weet niet dat een looze knecht,
Maegdens zinnen ken bekoore;
En haer vryen met de mond,
Tot dat hy haer Maegdom vond,
Die door vryheyd gaet verloore.

Amarillis jonge Meyt,
't Geen dat ik u heb gezeyd,
Om u beters wil geschiede.

Coridon
uyt.

Daer 's u Lief, Grucella gaet,
Doet met hem zoo gy 't verstaet,
Ik en ken u niet gebiede.

Binnen.

Coridon. Hoe Nimphje dus alleen? *Amaril.* Alleenig en verzeld
Met zulk gezelschap 't welk mijn hertjen heel ontsteld;
Gedachten zijn 't die my de Liefde doen beproeven.

Coridon. Hoe Amarillis, kan de Liefde u bedroeven
Door werking van 't gedacht? *Ama.* 't Gedacht bestraft my ach!
Dat ik de liefd niet meer zoo licht gelooven mach.

Coridon. 't Is ydelheyd, ik moet u hertje wat vermaken;
Ik hoorde flus een voysje, kost ik het wel raken,
Ik speelden 't op mijn Fluyt; 't is Amaril heel zoet,
Zoo dat ik u het Liedjen nu eens spelen moet.

Hy speeld op de Fluyt, dat gedaen zijnde spreekt hy.

Wat dunkt u Amaril? *Amaril.* U speelen steelt mijn zinne.

Coridon. Uw vriendelijke lonkjes doen my u beminne,
Ach! lieve Amaril, dat ik zoo speelen kon,
Dat ik het hertje van mijn Amarillis won;
Wie zoud men lukkiger als Coridon dan achten?

Amaril. Gy Coridon, behoeft van mijn niet te verwachten
Dat ik u lieven zal.

Coridon. Hoe Amaril, wat reên,
Dat gy niet zijt te vreên
Met mijn getrouwe Minne?

Amaril. Ey! Herder mind my niet,
Maer na een ander ziet,
Daer gy meer gunst meugt vinne.

Coridon. Mijn dunkt dat hier in 't wout,
Een Echo zich verhoud,
'k Moet zien oft ik die vinde;
Hier, oft een weynig voort,
Heb ikze lefthoort,
Het was omtrent deeslinde.

Hy fluyt
eens.

Hier is 'et Amaril ;
Ey ! weest een weynig stil,
En let eens op dit queelen ;
Wat speelen ik besta,
Die bootst my d' Echo na,
En zal 'er tegen speelen.

Coridon.

Amaril.

Coridon.

Amaril.

Coridon.

Amaril.

Amaril.

Was 't Amaril niet zoet ?
't Beweegden my 't gemoed.
't Geeft my een lust tot speelen.
Het trekt mijn hert tot Min.
Dies ik noch eens begin.
Wat doch ? *Coridon.* Op nieuw te queelen.

Queelt *Coridon*, ey queelt !
Mijn Ziel, en hertje steelt,
Steelt 't geen u werd gegeven ;
Steelt mijn geheel, ik lijd,
Ik ben mijn zelve quijt,
En leef, als zonder leven.

Coridon.

Amaril.

Coridon.

Amaril.

Ik Leef na u begeer,
Ik steel u, steelt mijn weêr.
Ach *Coridon* mijn eygen,
Ik steel 't geen gy my geeft.
Door u mijn Zieltje leeft.
Na u mijn zinnen neygen.

Binnen.

IVLIA

IULIANA.

Iuliana. Als ik mijn droeve Staet aendachtig overweeg,
 Zoo vind ik, laes! mijn hert van alle vreugde leeg;
 Ik ben een Hertooqs Kind, geteeld van Edel bloede,
 Berooft van Erf en Land, van Schat, van Staet, van Goede;
 Waer toe, ach leyder! is 't gekomen nu met mijn?
 Dat ik, eylaes! moet een verwurpen Dienst-maegd zijn,
 Hier op een vreemde plaets, by ongeachte lieden,
 Daer ik in ballingschap, om straffe te ontvlieden,
 Het Arme Vee moet hoen; en dat my meest berouwd,
 Ik heb een Bedelaer tot mijne man getrouwt;
 Hoe Iuliana, dat gy dus u hebt vergeten,
 En zonder achterdocht, oft kennis af te meten;
 Hoe door 't verloop des tijds, het luk noch keeren ken;
 U is 't, ô Goon! bewuft, in wat verdriet ik ben;
 'k Heb Celidon belooft, maer ach! wat wil het wezen?
 Door hem en ken ik noyt tot staet weêr zijn gerezen;
 Wat beeld gy Iuliana steeds u zelve in?
 Waer toe u dus ontruft door een verwerde zin?
 Drijft dees gedachten uyt, en voegt u na de rede,
 Gy hebt al wat gy meugt indien gy zijt te vrede;
 Wanneer gy u bedenkt, en wijsfelijk beraed,
 Zoo gaet de kleynigheyd verr' boven hooge staet;
 In my ontbreekt doch niet, als maer een goet genoeghen,
 Dies ik my daer na hoop te neygen en te voegen.

Ik zal, ha! lieve Lomm're Bomen
 Wat nader uwe groente komen,
 En zetten my wat neêr op uw begraefde kant;
 Daer beekjens Cristalijne vlieten;
 Al ruyfchend langs uw oever schieten,
 Uw oever die met Elzen takjes staet beplant.

Ik zal in uw begraefde dalen,
 Mijn droevig hertjen wat op-halen,
 En plukken Bloempjes, uyt het natte Cristalijn,
 Wiens drifjes ruyfchend neder vallen,
 Voen Bloempjes, kruydjes, aen de wallen,
 Waer van ik plukken zal mijn Lief een kransfelijn.

Om hem mijn Ziels Apol te noemen,
 Zal ik hem met een Krans, van Bloemen,
 Bekransfen, hem die ik keur voor mijn waerde Man;
 En Offeren 't hem op met vreugde,
 Die my doet minnen om zijn deugde,
 Zijn deugde die ik na waerdy niet loonen kan.

Nu

Nu Iuliana voed u zinne
 Hier in 't Belommert groen met minne,
 Dewijl gy Iuliana hier alleenig bent;
 Uw droeve zinnen wild verpoozen,
 Verschuylt u onder deze Roozen,
 Een Liedje zingt, op 't aerdigft Voysje dat gy kent.

I V L I A N A gaet in de groente neder-zitten; en zingt
 dit navolgende Liedjen, ondertuffchen komt den
 K O N I N G uyt, luyftert na 't zingen.

<p>L Aura zat laeft by de Beek, Onder 't fchaeuw van Elzen Bomen; Zachjes zy in 't water keek, Is daer na in fleep gekomen; En begoft beel zoet te droomen, Van de liefde, van de Min; Slapend is zy neêr gezegen, Met haer boezem los geregen, Lag die zoete Veld-goddin. Wyl zy daer alleenig zat, Coridon ging by haer zitte; Mits by na haer borfjes wat, Roept zyn Laura, wat is ditte? Ach! mijn boezem brand van hitte;</p>	<p>Hier meê zÿgt zy weder neêr, En begint op nieuw te droomen; Zooje wild, zoo meug je komen; Neen, ô neen! het krenkt mijn eer. Voort neemt hy een hand vol groen, 't Geen door mengelt was met Roozen; Laura riep, wat wilje doen? Ik begin van fchaemt te bloezen; Daer ging zy een zuchje loozen, Viel weêr zoetjes neêr in 't gras; Och! ik ben door droom bedroogen, Riep zy met beflooten oogen, 'k Meend ik zonder Maegdom was.</p>
--	---

Koning. O lieflijk gezang! ô zoete minne reden!
 Die my tot Min beweegt; ik koom vrymoedig treden
 Hier in dit Lomm're groen, daer ik, ô Harderin!
 Met een genegen Ziel op-offer u mijn Min;
 Een Konings hert hebt gy, ô Harderin! gevangen,
 En met de bloosjes die op uw sneeu-witte wangen
 Zoo schoon gemarmert ftaen, beweegt gy my, dat ik
 Mijn hert gevangen voel in Liefdens zoete ftrik;
 Een Koning knielt voor u, een Koning wiens vermogen
 Is minder als een flaef, alleenlijk door uw oogen;
 Uw oogen, ja daer by een aengename klank,
 Vol zoete zoetigheyd, van treffelijk gezank?
 Dees doen my in uw dienft ootmoedig neder buygen,
 Om u de neyging mijnes herte te getuygen;
 't Erf is geen wulpsche Min, ten is geen yd'le tocht,
 Die maer voldoening van mijn Mins genot verzocht;
 't Is Liefd, oprechte Liefd die ik tot u waerts drage;
 't Is Liefde, wiens gelijk men noyt ter wereld zage;
 't Is Liefd, voorwaer 't is Liefd, 't is Liefde ach! wiens kracht,
 Ha! fchoone Herderin, uw weder Liefd betracht.

Iuliana. Den Koning die misdoet zich zelve. *Kon.* Door wat rede?

Iuliana. Vermits zijn Majesteit verkleend zijn waerdighede,
Ont-Eeld zijn Edeldom, en spreekt van Liefd met haer,
Die nutter diend getrouwt met eenen Bedelaer.

Koning. Neen Harderin, ô neen! gy moet met mijn belye,
Dat Liefds keur niet en ziet alleen op de waerdye
Van Adel-Rijke pracht; maer Liefd volgt Liefdens wet,
En Liefd betracht weêr Liefd, daer Liefd haer zinne zet;
Geen Adeldom zoo Eel, geen Edelheyd zoo waerd,
Als de genegentheyd die rechte Liefds keur baerd;
Gy moet, ach Harderin! dit neffens mijn vertrouwen,
Indien dat gy u wild aen reên gegrond-vest houwen;
Dat niets Liefd overtreft hier op dit Aerdſche Dal;
Of 't spreek-woord waer vergeefs, de Liefd verwind het al;
Wild gy uw weder-liefd aen mijne Liefd doen blijken,
Ik zal u Echtelijk bedeele met twee Rijken;
Dat 's 't Atheensche Hartogdom, 't Griexsche Koningrijk,
D' welk gy bezitten zult, en wezen mijns gelijk.

Iuliana. Eerbiedig buyg ik neêr om dankbaerheyd te toonen,
't Vermogen my ontbreekt, dees eere te beloonen;
Ik kniel ootmoedig neêr, buyg dankbaerlijk ter Aerd,
Ia uw slaevin te zijn is Sylvia niet waerd;
Grootmogend Majesteit, ik bid u leeft na rede,
En steld u Liefdens keur door achterdocht te vrede;
Dat gy u niet vergeet in Liefde-looze Min,
Tot my een Huysmans Kind, en schamele Herderin.

Koning. Hoe gy u meer verkleent, hoe ik u meer verheffe;
Gy zult in Eer en Staet gantsch Grieken overtreffen;
Gy zult zijn Koningin van Grieken, hier t' Atheen;
Rijst Herderinne rijst, laet knielen met gebeên
Die 't knielen voegt, om u tot Liefde te bewegen;
Vergunt my, zoo uw gunst van my mach zijn verkregen,
Uw weder-liefd, ik bid. *Iuliana.* Grootmogend Majesteit
Die 't bidden niet en voegt, aen mijn onwaerdigheyd;
Ook is 't zoo verr' met mijn, dat door beloft van trouwe
Ik my verbonden heb, te zijn een Herders Vrouwe.

Koning. Is 't maer beloft, ach! die beloft ken zijn ontdaen.

Iuliana. Ik vrees de Goden my met straffe zoude slaen.

Koning. En is 'er dan geen hoop uw weêr-liefd te verwerven?

Iuliana. Veel liever hier ter plaets den dood, eylacy! sterven.

Koning. Bedenkt u Herderin, wat het verschillen zouw
Te zijn een Koningin, oft arme Herders Vrouw;
Te hebben alle lust, en in de weeld te leve,
Oft zich in d' arremood tot slaverny te geve;

't Ver-

- 't Verschil dat is te groot. *Iuliana*. Hoe veele dit verscheeld,
 Zoo ken nochtans de lust, de overloed, de weeld,
 My niet meer geven als een tijdelijke vreugde,
 Die ik zoo hoog niet acht als ik wel doe de deugde;
 Deugd die niet oogt op Staet, oft groot geachte dingen,
 Die onderworpen zijn des tijds veranderingen;
 Deugd, die de Ziele baerd een onvergankelijk zoet;
Claudi. Deugd, die in 's Hemels vreugd de Ziele brengen moet;
Uyt. Daer komt mijn Celidon, 't is tijd voor mijn te scheidde.
Koning. Wat oorzaak? *Iuli.* Om het Vee, Genadig Heer, te weyde.
Koning. Indien ik dan van u niet meer verkrijgen kan,
 Zoo bid ik Herderin, doet my die eer doch an
 Dat ik uw lieve stem, en zang, noch eens mach hooren.
Iuliana. Ik die my acht te zijn Slavin voor u gebooren,
 Doe wat uw wil gebied, in onderdanigheyd,
 Stel ik my willig te voldoen zijn Majesteit;
 Daer is mijn Celidon, die met zijn aerdig speelen
 Yets treftrigs maken zal, als ik begin te queelen;
 Kom Celidon zit neêr hier in 't belommert groen,
 Om zijne Majesteits believen te voldoen.
Claud. Grootmogend Vorst, indien uw Hoogheyd scheidt behagen
 In Kunst van goet Musyk, 't is billik wy ons dragen
 Als onderdanen, om zijn Hoogheyd met vermack
 En vreugde te voldoen. *Koning.* 't Is Herder zoo een zaek,
 Die ik op Aerden houd het Eelste aller Kunsten,
 En zal derhalven u betoonen doen mijn gunste;
 Veel meerder luk hebt gy, als ik, een Vorst gebooren;
 Ach! had den Hemel my tot zulk een luk verkooren
 Als u, ik waer vernoegt; doch dit stel ik ter zy,
 En met u zoet Musyk verheugt een weynig my.

CLAVDIA EN speelt onder het zingen van IULIANA,
 ondertuffchen komt APOLONIA luysteren.

O Liefde wiens vermogen	<i>Mijn staet, vol smaed, oprecht, maer slecht,</i>
Doet mijn keurig kiezen;	<i>niet geacht op Aerde,</i>
O keur! gevoed door d' oogen,	<i>Daer 't Hof, en Troon, ja Konings Kroon,</i>
Gy doet mijn verliezen,	<i>daer 't Hof en Troon, vol waerde,</i>
Mijn Troon, en Kroon, Ia 't Hof, vol lof,	<i>Zijn te Eel mijn Staet t' aenwaerde.</i>
't welk ik verzaeke;	<i>Hoe Edel deze schijnen</i>
Ach Floriaen! Liefd pord my aen, ach!	<i>Kunnen zy wel geven,</i>
Floriaen, ik haeke	<i>Het geen men weet te vijnen</i>
Konings schat u deel te maeke.	<i>In een Herders leven;</i>
Hoe Hooffsche Koninginne,	<i>Dat 's lust, vol rust, daer Min, na zin,</i>
Die een Herders leven	<i>Floriaen moet Minnen,</i>
Wild boven 't Hof beminne,	<i>Cecilia, ziet hoe ik sta, Cecilia mijn zinnen</i>
Goude Kroon begeben;	<i>Vallen op u, Koninginne.</i>

Uyt-

Koning. Uytmuntend zoet gezang, van Stem, van Voys, van woor-
Dit Liedjen ik met zulk een lust en aendacht hoorden, (den,
O zoete Sylvia! dat ik genootzaekt ben,
Te melden mijne vreugd, die 'k niet verbergen ken.

Apolon. Heer Broeder even is 't met my, als uw gelegen,
Ik heb door dit gezang genegentheyd gekregen,
Die my doet minnen; als, voor dezen heeft gedaen,
Cecilia, toen zy beminde Floriaen;
Ik bid zijn Hoogheyd, mijne Koninglijke broeder,
Vergun my, dat ik hier met dezen Schapen-hoeder,
Yets spreken mach van liefd. *Koning.* Doet zoo het u gevalt,
Ten aenzien dat ik my bevind in een gestalt,
Als gy, mijn Zuster, doet; het schijnt dat hier de Goden
Ons herten trekken na de wet van liefs geboden;
Ik min dees Herderin, en zal haer tot mijn Vrouw
Verkiezen, door de Echt, en wettelijke Trouw.

Apolon. En ik dees Herder; ach! de Liefde heeft geen wetten,
Ik weet niet wat my doet zoo schielijk liefde zetten,
Op dezen Herder, die ik noyt en heb gezien.

Koning. Het geen onmog'lijk schijnt, bevind ik, kan geschien;
Spreekt gy den Herder aen, ik zal de Herderinne,
Met reden zoeken te bewegen tot mijn Minne;
O schoone Sylvia! ten aenzien liefsdus wetten,
Moet ik my nevens u in 't groen wat neder zetten?
Ey! zegt my eens, hoe is dees Herder doch genaemt?

Iulian. Grootmogend Koning, ach! ic ben op 't hoogst beschaemt,
Om liefsdus reën te voldoen, aen u, aen uw genade.

Koning. Ey! stelt de schaemt ter zy, 't schijnt 't Goddelijk aenrade,
My, en mijn Zuster komt bewegen tot de min,
Haer na dees Herder; my tot u, schoon Herderin;
't Schijnt wonder, 't geen hier blijkt, dat uyt een goed genegē,
Ik en mijn Zuster beyd, genegentheden kregen,
Uyt Goddelijke Liefd, en lust tot Echte Trouw;
Dat d' Herder zy haer Man, en d' Herderin mijn Vrouw;
Ik bid u zegt zijn naem. *Iulian.* Hy 's Celidon geheten.

Koning. Ha! Celidon de Goon zijn tuyge mijns geweten,
Dat gy my groote dienst zult op het hoogste doen,
Zoo gy u voegen wild hier in dit lommer groen,
Om met een Konings Zuster, van de liefd te spreken.

Apolon. Wel Celidon het schijnt u aenschijn geeft een teeken
Van schaemte. *Clau.* 'k Ben beschaemt, Me-vrouwe. *Apo.* Schaem
Dewijl gy onbeschroomt mijn open-hertje ziet, (u niet,
Dat zich zoo laeg verneerd, om uwe gunst te trekken,
En 't binnenst dat het draegt, u ongeveynst ontdekken.

Claudi. Uw Hoogheyd is verdoolt, en dwaelt van 't rechte spoor,
't Is zeker dat uw Hoogheyd haer geluk verloor,
Als zy my liefd toe droeg. *Apol.* 't Zijn redelooze reden.

Claudi. Ten doen Me-vrouw. *Apol.* Met reën toont dan u tegenhedē.

Claudi. Ik zal Me-vrouw, ik zal met redelijk beleyd,
Betoonen op dees reden mijn reëns tegenheyd;
Voor eerst uw Hoogheyd moet met aendacht over-wegen,
Haer groote Mogentheyd, met Lof, en Eer verkregen;
Haer Af-komst, Staet, Geslacht, haer Koninglijke bloed,
Van Adelrijke Stam in d' Hoven op gevoed;
En aengezien, Me-vrouw, wy zekerlijk bevinde,
Een redelijk gebruyk onder de Hof-gezinde,
Dat rechte Adeldom, na hooger Adel ziet,
Wanneer de Echt-lust Liefdens wille keur gebied;
En zoo in tegendeel den Adel hier mocht dwalen,
En uyt haer minder meerder Liefds genoeging halen;
Men ziet dat Hooger Adel haer dan lager acht,
En minder eere toond, als zy te vooren placht;
Dit 's luk verliezing door vervolging van de rede.

Apolon. 't Is lukkelijk gewin, als d' Hoogheyd kleynighede,
Voor groote staten kiest; gy Celidon zegt wel,
Maer beter zijn de reën die ik daer tegen stel;
Doch, 't lust voor dees tijd my van die zaek niet te spreken;
Indien 't my voegde Celidon om u te smeken,
Ik deed, gelijk Cecilia wel heeft gedaen,
Die boven 't Koningrijk beminde Floriaen.

Claudi. Uythheemsche, groot Princes, ik die ter aerde buyge,
Om mijn ootmoedigheyd uw Majesteit te tuyge,
Bid uw Genade aen, dat zy op 't hoogst verschoond,
De plompigheyd die u een botten Herder toond;
Die u niet na den eysch van uwe waerdighede,
Vernoegen kan Me-vrouw, met redens deftighede;
Ik die een Herder ben, by Herders heb verkeerd,
Zoo dat ik noyt meer heb als Herders plicht geleerd;
'k Weet niet op wat manier dat ik my zal verschoone,
Dat ik uw heufheyd na waerdy niet kan beloone;
Doch op mijn Herders wijs, zal ik ha! waerde Vrouw,
Bedanken u voor d'Eer die 'k my onwaardig houw.

Apolon. Gy hebt my Celidon in 't minst te danken niet,
Dewijl u noyt van my is eenig eer geschied.

Claudi. Meer eer, en tienmael meer als ik weet te vergelden.

Apolon. Gy zoud my vrundschap doen, indien dat gy u stelden,
Tot mijnen dienst. *Claud.* Tot uwen dienst Me-vrouw,
Ik my, gelijk uw slaef, eeuwig verbonden houw.

- Apolon.* Ziet gy niet wat ik wil? *Claudi.* Ik wil wat gy gebied.
- Apolon.* Mijn wille zoekt uw dienst. *Claudi.* Uw diensten weyger ik niet.
- Apolon.* Wild Apolonia dan dienen. *Claudi.* Steld hem wet.
- Apolon.* Die weet gy, indien gy hebt op mijn reën gelet.
- Claudi.* Ik sweert Me-vrouw, 'k en doe. *Apol.* Ha Celidon mijn zinne!
Die neygen na het geen, men noemt de zoete Minne.
- Claudi.* Me-vrouw. *Apol.* Ha Celidon! *Clau.* Me-vrouw, gy die gebied,
Wild u in 't minnen doch zoo verr' verlopen niet;
Uw waerde is te waert, gy kiest zonder berade; (de;
Uw Hoogheyd doolt, en dwaelt, en mind haer schand, en scha-
Uw Eer, u Eel geslacht, uw Koninglijke bloed,
Ha hoog gebooren Vrouw, gy al te veel misdoet;
Had my 't geluk begaest met Koninglijke waerde;
Had my 't geluk gestelt in Monarchy op Aerde;
Had ik voor d' Herders staf, een Scepter in de hand;
Bezat ik 't Koningrijk, en waer een Vorst van 't Land;
Dan zoud ik my, Me-vrouw, ter Aerden neder buygen,
En my in Liefdens dienst uw trouwe Dienaer tuygen;
Maer nu, eylacy nu! een armen Landmans Zoon,
Die maer een stroyen Hoet in plaets draegt van de Kroon.
- Apolon.* De Kroon, de Monarchy, den Adeldom, de prachten,
En kan ik waerder niet, als deugd en wijsheyd achten;
Die speur ik beyd in u, de wijsheyd, en de deugd,
Die doen my Celidon beminnen. *Claud.* Ach! hoe meugt
Gy Apolonia, een slaef om minne smeeken?
- Apolon.* Hoe meugt gy Celidon u zelve tegen-spreken?
- Claudi.* 't Is wonder een Princes op Herders Minne ziet.
- Apolon.* Meer wonder is 't, dat gy die wild ontfangen niet. (noege.
- Claudi.* Me-vrouw, ik ben 't niet waerd. *Apolon.* Vw waerd kan my ver-
- Claudi.* Ik bid Me-vrouw, laet ik my by mijn Zuster voege.
- Koning.* Wat zegt gy Celidon, dat dit uw Zuster is?
- Claudi.* Ia Heer. *Koning.* Mijn herte dan te meer geruster is.
- Iulian.* Mijn Heer Celidon veynst, en schaemt zich in zijn minne.
- Apolon.* Hoe na is hy verlooft? *Iulian.* Ia Edel Koninginne. (vrouw!
- Apolon.* Aen wie? *Iul.* Aen my. *Apol.* Aen u? *Iuli.* Aen my. *Clau.* Och ja Me-
Dees Herderinne ik voor mijn beminde houw.
- Koning.* Dees Herderin en gy, zijt zelfs u zelven tegen,
Dat gy 't geluk niet wild, daer 't is tot u genegen,
Gy wild niet nu gy kent. *Iulian.* Ik ken niet zoo ik wil.
- Koning.* Ach! tusschen uwe wil, en macht is geen verschil,
Indien gy macht en wil, wild t' zamen evenare.
- Iulian.* Verbonden trouw heeft my verbonden om te pare
Met Celidon, en hem verbonden weêr aen mijn,
Dat tusschen onze Liefd noyt and're Liefd zal zijn.

Koning. Nochtans zoo moet en zal den Koning Silvia trouwen.

Claudi. Heer Koning! 't kan niet zijn, laet my het mijns behouwe,
Ik zal mijn trouw verbond niet breken. *Iuliaen.* Ach bedaert,
Swijgt Celidon, wy zijn noch echt'lijk niet gepaert,
Nocht door beloft van Eed zoo veer, oft kunnen scheyde;
En dat behoudens eer. *Claudi.* O Menschen! ydelheyde,
Zijn 't daer uw zin op speeld; hy mistrouwt die vertrouwt,
En op beloften van den Mensch zijn hope houd;
O Silvia! zoo licht uw Liefs beloft vergeten;
O Silvia! schoon gy u vry kend in 't geweten,
Had ik in u nochtans 't veranderen niet verwacht;
O woorden niet gemeent! ô liefde zonder kracht!
Trouwt met den Koning vry, en leeft met zijn genade;
Zoo my den Koning kost, wie weet met welke dade,
Met welke sware straf hy my bestraffen zou,
In plaetze dat hy my zijn Zuster geven wou;
Schoon dat ik sterven most, zoo zal ik openbare
Wie dat ik ben, en wat dat my is wedervare;
Ik vrees nocht straf, nocht dood, nocht lijden, nocht verdriet,
Nuik de liefd van mijn Silvia niet geniet.
Genadig Vorst, en Heer, ik geef my in uw handen,
Ik die in Ballingschap most swerven achter landen,
Als uw groot achtbaerheyd verwon mijns Vaders staet;
Waer door nu Celidon als balling dolen gaet;
Ik ben geen Celidon, maer Claudiaen gebooren,
Een Edel Hertoogs Zoon, maer luk, en land verlooren;
Marcellus, out en grijs, mijn Vader is. *Koning.* Hoe vreemt,
Dat na het ongeluk, 't geluk weêr oorsprong neemt;
O Goddelijk toeval! dat ons in werelds zaken,
Na 't ongeluk weêr kan tot het geluk doen raken;
Ik stel uw Vader vry en in zijn eerste staet,
Mits met mijn Zusters liefd gy u vernoegen laet;
Na dat de rampspoed quam u, en uw Vader treffen,
Wil ik u weêr tot staet, en Hertoogs eer verheffen;
Indien mijn Zuster Apolonia u trouwt.

Claudi. Het is mijn hoogste wensch, zoo zy 't mijn waerdig houd;
Vrouw Apolonia u ik van herten minne,
Te meer ik door dit luk mijn Vaders luk kan winne.

Apolon. Ach Edel Claudiaen! hoe gaet het met den Mensch?
Ik zie die God vertrouwt die krijgt het na zijn wensch;
Uw wijsheyd, en uw deugd, uw oeffening in kunste,
Uw aengenaem Muzijk, verdienen mijne gunste,
In liefde t' uwaerts; wijl den Hemel het zoo voegd,
Kies ik u Echtelijk zoo gy u houd vernoegt.

Claudi. Vernoegt, ja zoo vernoegt, dat ik in mijn genoege,
 Zoo lang ik leef, my zal in alle zaken voege,
 Om Apolonia te eeren, dag, aen dag,
 Met zulke Liefd als men op aerde noyt en zag;
 Had ik nu het geluk dat ik maer mochte wete,
 Hoe 't met mijn Zuster gaet, zoo mocht ik lukkig hete.

Iuliana. Het luk voldoet uw wensch, mijn Broeder Claudiaen,
 Ziet hier uw Zuster Iuliana voor u staen.

Claudi. O wonderlijk toeval! mijn Zuster, hoe kan 't zijn?
 Dat ik u heb gelieft in d' onbekende schijn.

Koning. Ha Iuliana Lief! wat kan den Hemel werken?

Claudi. Een Goddelijke schikking wy hier in bemerken.

Apolon. Ach! Iuliana, 't schijnt den Hemel met geluk
 U weêr verlossen wil uyt ongeval, en druk.

Koning. Liefst Iuliana my? *Iuliaen.* Ik neem uw liefde an,
 Hier ziet men wat de tijd door menschen werken kan.

Koning. Laet ons al t' zamen gaen ten Hoof, op dat wy meugen,
 Uw Vader met dees vreugd op 't heugelijkt verheugen;
 Laet al het Hofgezin bewuft zijn ons vermaek,
 Tot vrolijkheyd, en vreugd, van dees gewenschte zaek;
 Laet vrolijke Musyk, laet zang en zoete snare,
 Getuygen van de vreugd die ons is wedervare;
 Laet ons in onze vreugd het Hof met vreugde voen;
 Gy die vertreden waert, *Ie blijft in Eelen doen.*

F A V S T I N A,

Bly-eyndend'-Spel.

I N H O V D.

Fauſtina, een uytmuntende ſchoone Herderin, werd gelieft, en hertelijk bemind van den Iongen Koning Conſtantine; die in zijn liefde zoo volberd, dat hy diere beloften doet, met haer te trouwen; waer op volgt, dat zich Conſtantine hitzig aen geprikkelt voeld van minne-luſten, zijn geliefde daer om aen gaet, maer vind beleeſde tegenſtant; hy, hier door, ſterker aendringende als te voren, werd zoo redelijk bejegent, dat hy zijn verzoek vruchteloos beſpeurd; derhalven van haer af ſcheyd, en zijn liefde aen de Princes Caſterna, op offert; Fauſtina, bedroeft, en moeylijk, begeeft haer, op het zeggen van eenige Heydenſche Waerzegſters, in manne kleeding, ten Hove, al waer zy, onbekent, van den Koning voor Dienaer aengenomen, en op zeker tijd, van 's Konings wege met een brief aen de Princes gezonden, werd; die, ziende Fauſtina, nu in manne ſchijn, en genaemt Conſtans, word op haer verliefte, en zoo brandende in minne-luſten, dat zy haer niet ontziet, Fauſtina daer om aen te gaen; die, doch onmachtig, zulks met beleeſdheyd af keerde, 't welk de Princes zoo toornig maekt, dat zy den Koning aenklaegde, al oft Fauſtina, nu Conſtans, geſtaen hadde haer te willen verkrachten; dit al zoo aengenomen, werd Fauſtina voor 't Recht geſtelt, en veroordeeld tot een wreede dood; zy, voor al de wereld blijkelijk onſchuldig zijnde, ontdekt haer, en brengt Princeſſen valſcheyd aen den dag; 't welk den Koning ziende, omhelſte Fauſtina; trouwde haer voor zijn wettige Bruyd; zend Caſterna in ballingſchap uyt zijn Rijk.

's Konings Zuſter, de Princes Califta, langen tijd vryagie gepleegt hebbende met Ferdinandus, de broeder van Fauſtina, een zeer uytſtekenden Hoveling, wel ſtaende by den Koning, ontdekt haer liefde; Ferdinandus maekt zich bekend aen zijn Zuſter, en verzoekt de Princes ten Echt, die hem van den Koning vergund werd.

Namen der Uyt-beelders.

F A V S T I N A, Herderin.
 C O N S T A N T I N V S, Grieks Koning.
 C A L I S T A, 's Konings Zuſter.
 C A N T I S A, Staet Iuffer van Califta.
 F E R D I N A N D V S, een Ridder en Broeder van Fauſtina.
 2. H E Y D I N N E N, ofte Waerzegſters.
 C A S T E R N A, Princes van Perſen, in 't Hof van Grieken.
 2. R E C H T E R S, ofte Raeds-Heeren.
 S C H E R P - R E C H T E R.

E E R-

E E R S T E H A N D E L I N G .

F A V S T I N A .

Faustijn.

Oe vrolijk tiereliert 't gevogelt op de boomen, (stroomen)
 Hoe ruysfchend vlieten hier de koele water
 Van kristalijne beek, en zuivre water bron,
 Omlommert van de groent, begroet met
 morgen Zon;

Hoe zoet en aengenaem begint Auroor te bloozen,
 Wiens weerschijn schitterd op de purper roode Roozen,
 En breekt door 't dichte groen, langs ruyg bewoffen wal,
 En flikkerd met haer schicht op bergen, bosch, en dal.
 Ontloken morgen-stond, bepronkt met Zonne stralen,
 Hoe lieflijk laet gy uw lieve luyfter dalen,
 Op bloempjes, en op kruyd, op al dit lieve groen,
 Waer gy, mijn lammertjes, uw graegte kund voldoen.
 Dus door de natte douw, koom ik mijn schaepjes weyden;
 Graes, graege Beesjes, graes, wijl mijn genegentheyden,
 Door de gedachten zien in 't herte afgebeeld,
 Hoe veel den eene van den ander Mensch verscheeld.
 Den mensch, een schepzel Gods, en kan in geene delen,
 Belangende de Ziel, in 't minst en yets verschelen,
 Met zijne weerga; maer in staet wel ongemeen,
 Doch, wat de Ziel betreft, daer in zijn s' alles een;
 Al 't menschelijk geslacht hier levend op der Aerden,
 Van Scheppers wegen niets verscheeld in waerdens waerden;
 Zoo lief heeft God den Boer, als hy een Konink heeft;
 Zoo lief een armen Mensch als die in rijkdom leeft.
 Het tijdelijk geluk maekt geen Godzalig leven,
 God liefd die gene meest, die hem het meeste geven,
 Die is Gods liefste vriend, en die geeft Gode meest,
 Die meest zijn leven voegt na wetten van de geest;
 Een geestelijke vrucht is daer in meest gelegen,
 De zond te haten, en tot deugd te zijn genegen.
 Wat staet van leven best, om meest de deugd te voen?
 Wat staet van leven best, om Gode dienst te doen?
 Is armoed, oft is weeld bequaemst om God te loven?
 Is 't beter wel geacht, oft nedrig en verschoven?
 Is 't nutter Vorst en Prins, als Bedelaer oft Slaef?
 Is 't nutter Herder, als een Vorstelijke Graef?
 Geen staten 't zy hoe veel zy van malkander schelen,
 Oft yder in zijn staet kan Gode 't zijne delen;

Doch! swarelijker is 't in weelde engeluk,
 Te dienen Gode, als het is in ramp en druk;
 Meer stof in Herders kluyts om God den Heer te loven,
 Als 't Princen heere vind in Koninglijke hoven;
 Hoe vol het Konings Hof met weelden is gepropt,
 Met wellust zijn gemoet ten vollen in gekropt,
 Noch is 't een groot verschil by 't leven dat wy leyden,
 Meer rust geeft d' Herders staf, als Konings scepter sweyden;
 Geen gulden ledekant, zoo waerdig als dit groen,
 Om met geruste slaep natuurs lust te voldoen;
 Geen goude laken kan de Koninglijke Zalen,
 Zoo sierlijk pronken, als de wel geçierde dalen,
 Van groene lommers zijn gepronkt, en op geçiert,
 Met puyk van blader loof; waer 't pluymige gediert,
 Met lieffelijk gezang de veld Goon komt ontmoeten,
 En in de morgen stond Godin Aurora groeten;
 Geen hooffsche vreugd, geen stem, hoe lieffelijk, hoe zoet,
 En geven zoeter lust als 't Nachtegaeltje doet;
 Geen zang, geen snaren spel, kan 't Hof zoo zoet doen blijken,
 Dat het by ons vermaek in 't minst mach vergelijken;
 Wat pronk van rooder goud, wat glans van diamant,
 Geeft zoo veel weêrschijn, als den oever dicht beplant
 Met keurig blos van Bloem, en purpur roode Roozen,
 Die onder jeugdig groen te pronk staen met hun bloozen.

Ach roode Roosjes! zoet van geur,
 Mijn lieve hand lust u te plukken;
 Uw blos, en inkarnate kleur,
 Aen mijn bedouwde mond te drukken.

En zuygen van uw Rooze blaên,
 Het geurig nat daer op gedropen;
 't Geen Nectar zal te boven gaen,
 Doet u gesloten Knopjen open.

U Knopjen, dat voor Avond rood,
 Ontloken, had den dauw ontfangen,
 En met den nacht zijn blaedjes sloop,
 Dat graegt met graegte mijn verlangen.

Hoe graeglijk graegt mijn graeg begeert,
 Uw lieve Roozelaer te buygen,
 Om koele dauw op Roos geteert,
 Voor Nectar van uw blaên te zuygen.

O Roos! gy die in mijn gedacht,
 Vernieuwt verloopen vrolijkheden;
 Een Griekzen Koning groot van macht,
 Tracht my zijn minne te besteden.

O Vorst!

O Vorst! ô Griekze Constantijn!
 Beheerscher van 't vermaerd Athenen,
 Wat is 't dat u beweegd, om mijn,
 Uw Konings liefde te verlenen?

My dunkt dat ik zijn Hoogheyd hoor,
 Met ren ter jacht, door bosch en dalen;
 En volgt met lust de brak op 't spoor,
 Om 't schuwe wilt te achter halen.

K O N I N G , met eenige Adel ter jacht, ontmoet
 F A V S T I N A; alle de andere binnen.

Constan. Faustina. *Faust.* Constantijn; groot mogend Majesteyt,
 Ontfangt mijn morgen groet in goe genegentheyd;
 Uw dienarestte buygt, om hare plicht te toonen.

Constan. Beleefde Herderin, de liefd wil u verschoonen,
 En niet gedoogen dat zoo lieven Engel knield,
 't Geen beter voegt aen my. *Faustin.* Ach! oft gy u onthield,
 De lust tot zulk gesprek, 't geen boerten is, oft veynzen, (zen,
 Waer door zijn Hoogheyd tracht de grond van mijn gepeyn-
 In errenst te verspien, om zien oft ik wel zouw,
 Zoo slecht zijn, dat ik my uw liefde waerdig houw;
 In 't minste niet mijn Heer, zulks quam noyt in mijn zinne,
 Ten voegt niet dat een Prins een slechte Herderinne
 Zijn liefde bieden zal, wat schuylder doch in mijn,
 Dat u tot liefde trekt? ach Koning Constantijn!

Constan. Dat ik u liefde draeg de Goden kunnen tuygen,
 't Is liefde die my dwingt ter aerden neêr te buygen;
 't Geen my tot liefde trekt, 't geen my tot liefd beweegt,
 Dat zijn uw deugden, waer beneffens dat gy pleegt,
 De zoetste oeffening, die menschen kunnen leere,
 'k Zeg reden kaveling, en mach met waerheyd sweeren,
 Dat noyt geleerde tong my zoo wel heeft vernoegt,
 Als uw liefstalligheyd van 't Godlijk toe gevoegt;
 Natuur meer als gemeen in uwe schoonheyd wrachte,
 Schoonheyd met reên begaeft, doet my naer weêrliefd trachte,
 U lieven voor mijn lief. *Faustin.* Ten voegt uw Hoogheyd niet,
 Dat gy, groot mogend Vorst, op uwe minder ziet.
 Uw minder niet alleen, maer een slaevin gebooren,
 Daer gy een Koning zijt tot Heerschappy verkooren;
 Ik, om het slechte Vee als Herderin te voen,
 Gy, om u Rijk, en Kroon in staet te rijzen doen.

Constan. Wel wijze Herderin, onnodig deze reden,
 Hebik voor dezen niet van mijn genegentheden,

De rechte proef getoont, heb ik doen blijken niet,
Dat liefd in liefdens keur op geene wetten ziet;
'k Hoop ymmers niet dat u mijn liefde zal mis hagen.

Faustin. Grootmogend Vorst, de liefd heeft wonderlijke vlagen,
't Geen zy de een uur wil, haer d' ander uur mis haegd.

Constan. Dat speurd men noyt in die, die rechte liefde draegt.

Faustin. Wie draegt 'er rechte liefd? *Constan.* Die in de liefd volherden,
En noyt, om dit oft dat in liefd verandert werden.

Faustin. Waer vind men zulke liefd? *Constan.* In 't herte van die geen,
Die in de liefde noyt buyten beloften treên.

Faustin. Waer vind men lieverts die hun liefs beloften houwen?

Constan. Die zijn te vinden, Lief, alleenig door vertrouwen.

Faustin. Hoe vind men die alleen om dat men dat vertrouwt?
Ach neen! dat 's misverstand; Heer, my ten besten houwt,
Dat ik zoo stoutelijk mijn tegen rede toone,
Ik bid, zoo ik misdoe, uw Hoogheyd my verschoone;
Het is mijn leet dat ik dit zeggen heb bestaen.

Constan. Gy hebt in 't minste deel, my hier in niet misdaen,
't Gevalt my, mits 't my lust uw tegen reên te hooren.

Faustin. Zijn Hoogheyd op mijn vraeg dit antwoord steld te voren;
Dat door 't vertrouwen werd de rechte liefd gekent.

Constan. Och ja! hoe kent gy liefd, zoo gy mistrouwend bent?

Faustin. Hoe zoud men trouwe liefd door het vertrouwen kenne,
Mits veynzery, door schijn, de trouwheyd weet te schenne;
De tong roemt vaek van trouw, daer 't herte tegen strijd,
Dit kan geen trouwheyd zijn, schoon gy vertrouwend zijt;
Vertrouwd men yemand trouw, om dat hy daer van roeme;
En zal men yemand trouw in 't stuk van liefde noeme,
Om dat hy 't zelve zeyd? moet daer uyt zijn vertrouwt,
Als dat hy is getrouw? geen reden staende houwt,
Dat door vertrouwen yemants trouwheyd werd bevonden,
Wie hier op liefde steld, liefd los, en ongebonden;
Getrouwheyd leerd de tijd, maer het vertrouwen niet,
Oft yemand liefst getrouw, men door de tijden ziet;
De tijd moet door de tijd getrouwheids proef doen blijken,
Die vind men trouw, die noyt in trouwheids plicht beswijkê.

Constan. Is niemant dan getrouw van die, die 't openbaerd,
En met de tong de grond van trouw te zijn verklaerd?
Mijns oordeels, ja, men kan in 't zeggen waerheyd houwen,
Hoe vind die trouwheyd, die dit niet en wil vertrouwen?

Faustin. Mijn Heer de tong en 't hert verschelen vaek zoo veel,
Ia sweeren van de trouw, en toonen tegendeel;
Zoo dat vertrouwen niet en kan getrouwheyd vinden,
Hoe zeer de minnaers haer aen trouws beloften binden;

Men

Men ziet hoe dat de tijd veranderinge geeft,
 De tijd die openbaert wat dat het herte heeft,
 Dat 's rechte trouwigheyd, van zulke trouw ik spreke,
 Die altijd blijft stantvast, en zonder oyt te breke;
 Dees vind men door de tijd die alle dingen leerd,
 Maer door 't vertrouwen niet, mits dien den mensch verkeerd.

Constan. 't Is zoet, en wel gezeyd, begaefde Herderinne,
 Ik speur met groote lust de schrandrheyd uws zinne;
 Ik vind in u meer als ik oyt in Vrouwen zag,
 Zoo dat ik uwe lof in waerheyd roemen mach;
 Dit stelle ik ter zijd, zoo woorden kunnen baten,
 Zoo woorden krachtig zijn, wild u door woorden laten
 Bewegen tot mijn liefd. *Faust.* Zijn Hoogheyd spot met mijn;
 Hoe zoud een Herderin, een Konings Vrouwe zijn?
 Zal een verschoven Maegd van laege staet gebooren,
 Een Koninglijke tong, om weêr min smeken hooren?
 Ik bid u, Vorst, bedaert, uw Hoogheyd doet te kort
 Zijn Edeldom, zijn staet; voorzichtigheyd my port,
 Om met eerbiedigheyd uw Hoogheyd, en genade
 De liefd tot een Slavin, met reden, te ontrade;
 De tijd eyscht mijn vertrek, met u verlof mijn Heer.

Constan. Dat gy nu scheyden wild vertrouw ik nimmermeer, (reden.
 Vertoeft mijn Lief, ik bid. *Faust.* Noemt gy my Lief? *Const.* Met

Faustin. De reden zeggen neen, en toonen tegenheden.

Constan. Indien gy lieve Nymph, de reden plaetze geeft,
 Bevinden zult dat u mijn hert verkoren heeft,
 Voor opperste voogdes, en zielens wel beminde,
 Lust u daer proeve van, ik sweer 't gy kundze vinde.

Faustin. Wat proef kan daer van doch zijn Majesteyt my doen?

Constan. Meer proef als gy oyt kunt van 's Konings liefd vermoen;
 Ik stelle my als Slaef ten dienste uws gebiede,
 Gebied my wat gy wild, uw wille zal geschiede.

Faustin. 't Waer onbeleeft mijn Heer, en staet my geenzints vry,
 't Gebieden komt u toe, gehoorzaamheyd voegt my;
 Doch, zoo uw Hoogheyd zich met liefde voeld bevangen,
 En dat het hem gelieft, uyt liefde, niet door dwangen,
 Maer uyt goedwilligheyd, te toonen proef van dien,
 Ik wensch, hoe wel onwaerd, daer proeve van te zien.

Constan. Wat proef gelieft mijn Lief. *Faustin.* Die u lust my te geven,

Constan. Eyscht, bid ik, wat gy wild al waer het schoon mijn leven.

Faustin. Zoo waer ik moorderes; in plaets van Lief, beulin.

Constan. Neen schoone, maer zult zijn gebiedsteres mijns zin.

Faustin. 'k Verzoek dan yets op u. *Constan.* Wild u verzoeken stake,
 In plaetze van verzoek uw wil tot wetten make,

En

En zegt wat gy begeert dat ik tot proeve doe.

Faust. Dat zeggen, machtig Vorst, en komt my geenzints toe.

Constan. Het doet, indien 't u lust, zoo waardig my te kenne.

Faust. Noyt zal mijn heusch gemoed de kennis zoo ontwenne,
 Dat my de redelijkheyd zoo verre zal ontgaen,
 Dat ik gebieden zoud, 't waer onbeleeft gedaen;
 Zoud gy, die in u macht hebt landen, en ook lieden,
 Zoud gy, die Grieken meugt beheerschen en gebieden,
 U van een slechte Maegd, en arme Herderin,
 Gebieden laten? neen, 't is mijn gemoed en zin,
 Grootmogend Koning! op het alderhoogste tegen;
 Indien ik van de Goon had zoo veel luk verkregen,
 Dat ik in staet en macht uw Hoogheyd waer gelijk,
 Bezat in werelds pracht Palleys, oft Koningrijk;
 Niet om dat my misnoegd mijn kleynheyd op der Aerden;
 Niet om dat mijn begeert tracht na een hooger waerden;
 Niet om dat mijn gemoed na werelds staet-zucht trekt,
 Maer om dat 's Konings hert tot mijne weêrliefd strekt;
 Ach! dat ik wenschen mocht, en dat het niet mocht hind'ren
 Uw Edelheyd, nocht staet in 't minste deel vermind'ren,
 Ik wenschten. *Const.* Wat doch? zegt ik bid u.

Faust. Neen, ô neen!

Constan. Wat zoud gy wenschen? wenscht.

Faust. Mijn wensch strijd tegens reên,
 Doch, liefde kan, indien ik dool, mijn misflach helen;
 Ach! Koninglijke Prins, al mijn gedachten spelen,
 Op 't geen zijn Hoogheyd my in liefd te voren leyd;
 Hier over wensch ik dan dat sijne Majesteit,
 Mocht wezen mijns gelijk, bedeeft met minder goede,
 En neffens my in 't veld de slechte Schaepjes hoede,
 Wiens kleynheyd meerder vreugd als Konings wellust geeft;
 Een Koning alhoewel hy 't al na wensching heeft,
 Moet dikmaels in veel zorg, en droeve quelling swerven,
 En in zijn overvloed ook wel zijn lusten derven,
 Daer by gerustigheyd, voedstresse van de deugd,
 Gerustigheyd, wiens lust gaet boven alle vreugd;
 Waer vind men meerder rust als in het Herders leven?
 Waer uyt ik swarelijk zoud kunnen my begeven,
 Al waer 't dat my een Kroon van diamant, en goud,
 Al waer 't dat my een Hof van Marmor op gebouwt,
 Voor dees mijn rooze krans, in mangel wierd geboden,
 Ik zoudze laten, en my achten min van nooden,
 De Scepter, en de Kroon, als Herders staf, waer mee
 Wy heerschen en gebien, ons Schaepjes en ons vee.

Constan. Ik heb alreê uw wensch bespeurt uyt uwe reden;
 Ik heb alreê de proef van uw genegentheden;
 Ik heb alreê de grond van uwe wensch verstaen,
 Uw wensching die van my, door liefd zal zijn voldaan;
 Ik zal my van het Hof, hier op het land begeven,
 En leyden neffens u een rustig Herders leven;
 Ik zal gelijk eertijds, van Princen is geschied,
 Begeven my te land, verlaten het gebied;
 G'lijk Deocletiaen, die Keyserlijke staten,
 Die Scepter, en de Kroon, vrywillig heeft verlaten,
 En zoo de rust gezocht; de vrygheyd betracht,
 't Geen meermael is geschiet by Princen groot van macht.
 Den Koning Constantijn verwisselt zijn gebiede,
 Aen laege Herders staet, en tracht het Hof te vliede;
 Te ruylen Rijk en Kroon, aen uwe Herders staf,
 Ter liefd mijns Herderins, en snijden willig af,
 De lust tot Heerschappy, en Koninglijke daden;
 En zoeken de natuur niet meer te overladen,
 Met lust van hoofsche weeld, en heyl-loos overvloed,
 Gelijk men in 't gemeen in 's Konings Hoven doet.
 Den Koning Constantijn zijn liefde zal doen blijken,
 En toonen dat de pracht van hooge Koningrijken,
 Hem niet zoo waerdig zijn, als uw geruste staet,
 Die 's werlds Monarchy al verr' te boven gaet.

Faufin. Is 't mog'lijk moogend Vorst dat ik u kan bewegen,
 Uw Hoogheyd overleg de zake wel te degen;
 En proeve door de tijd, oft zijne Majesteyt,
 Volständig blijven zoud, in zijn genegentheyd;
 Wel heeft op zeker tijd den Filosooph geschreven,
 En tot een voorbeeld ons zijn spreuk in 't licht gegeven,
 Een spreuk die ons voor al behoord in 't hert te gaen,
 Een spreuk die noodig diend by ons te zijn verstaen;
 Dat is, den mensch moet zich zoo in zijn zaken dragen,
 't Gun hy maer eens wil doen bedenken veele dagen.
 Denk aen Sartorio, van wien men hoord, en leeft,
 Hoe langzaam dat hy tot het plegen is geweest,
 In zaken van gewicht; noyt liet hy zich beroeren,
 Maer bleef stantvastig, om zijn zaken uyt te voeren;
 Dit zy uw Majesteyt alleenlijk verhaeld,
 Wie zich niet wel bedenkt, hoe lichtelijk hy dwaeld.

Constan. Hoe meer gy met my spreekt, hoe meer ik u beminne,
 Uw aerdigheyd munt uyt, wel wijze Herderinne;
 Ik ga, en keer ten Hoof, om na een goed beraed,
 Te wisselen de Kroon, aen laege Herders staet.

Binnen.

T W E E-

T W E E D E H A N D E L I N G .

C A L I S T A , C A N T I S A .

Calista. **C**Antifa! *Canti.* Wat gelieft haer Hoogheyd de Princes.

Calista. Wat tijd is 't ? zegt my doch.

Cantifa. De klok sloeg hallef ses.

Mits dat uw Hoogheyd waert ten Hove afgetreden.

Calista. Cantifa, is 't zoo laet ? hoe voel ik my bestreden,
 Van liefd tot Ferdinand ; Cantifa, u vertrekt.
 Nu ben ik ymmer vry ; Calista, ach ! ontdekt
 Uw innerlijke smert, verzachtze door het klagen ;
 Wild uw verborgen pijn in 't hert niet langer dragen ;
 Meld uw genegentheyd, tuygt dat gy zijt gezint,
 Tot Ferdinandi liefd ; tuygt dat gy hem bemind ;
 Hoe zal dit best geschien ? 'k ben machteloos in 't plegen,
 Van liefdens listigheyd, hoe wel tot liefd genegen ;
 Ach ! minne God, in my gebreekt een goede raed,
 Daer by voorzichtigheyd, om dees mijn teere staet,
 Aen Ferdinando op 't bequaemste te ontdekken ;
 Ach ! had ik yemand die my mocht een hulper strekken,
 Hoe zoud 't verliefde hert verquikken in zijn druk ;
 Hoe blijde zoud ik zijn noch in mijn ongeluk ;
 Dat ik Cantifa ging mijn liefd te voren houwen ;
 Calista ! swaerlijk is 't op menschen te vertrouwen ;
 Noch swaerlijker is 't, en oorzaekt meerder smert ,
 Wanneer dat men zijn quel verbergen wil in 't hert ;
 Gemeenelijk bleef die in ramp-spoed meest verlegen ,
 Die door te bloden vrees zijn meening had verswegen ;
 Dies ik mijn liefd ontdek ; wie doch, wie vind ik best ?
 Cantifa ? neen ; waerom ? daer is in dit gewest,
 Geen mensch die ik mijn liefd derf beter toe vertrouwen,
 Als haer ; dies ik de zaak haer wil te voren houwen ;
 Cantifa is getrouw, en heeft een goed beleyd ;
 Cantifa diend de zaak van verr' eens aengezeyd.
 Cantifa ? *Cant.* Wat gelieft uw Hoogheyd ? *Calist.* Yets'tgeen gy
 Bequamenlijk, na my dunkt, uyt voeren kunt voor my.

Cantifa. Uw Hoogheyd my gebied.

Calista. Wat zoud ik u gebieden ?

Cantifa. Het geen Princeffe wil dat van my zal geschieden.

Calista. En oft dit mijn gebod waer tegens u gemoed ?

Cantifa. 't Is geen volmaekte dienst die men onwillig doet.

Calista. En oft u mijne dienst tot nadeel mocht gedijen ?

Cantifa. Een trouwe Dienares moet dat geduldig lijen.

- Calista.* De zaak heeft geen gevaer, ten waer s' u lastig vil.
- Cantifa.* Geen last, hoe swaer, zy werd verlicht door goede wil.
- Calista.* 't Zijn woorden. *Cantif.* Als getuygen mijns genegentheden,
In willige dienst tot u. *Calist.* Wie zich vertrouwt op reden,
Staet op een losse grond, en oorzaekt haer elend.
- Cantifa.* 'k Hoop dat haer Hoogheyd my voor een getrouwer kent.
- Calista.* Zoud gy, *Cantifa*, wel van uwe trouw begeeren
Verzekering te doen, en my met eeden sweeren,
Dat wat ik u ontdek zal werden noyt gemeld.
- Cantifa.* Ik swear 't, vertrouw my vry en u gerustig steld;
Haer Hoogheyd heeft voor mijn getrouwheyd niet te vrezen,
Begeert al wat gy wild, 'k zal u gedienschtig wezen.
- Calista.* *Cantifa*, zoud gy 't doen? *Cantif.* 'k Zal doen wat gy gebied.
- Calista.* 'k Wil yets verzoeken, maer in 't minst gebieden niet;
Cantifa, ach! wat is 't? oft ik my schoon inbeelde,
Te swemmen in een Zee van wellust en van weelde;
Cantifa, ach! wat is 't? oft al een sterflijk mensch,
Op Aerden alle ding heeft na zijn wil en wensch;
't Is veel, maer niet genoeg, 'k heb alles na mijn wille,
En noch en kan de wil begeerlijkheyd niet stille;
Ik speur behoefstigheid in 't Edele gemoed;
Ik lijd gebrek, en leef nochtans in overvloed;
Hoe zoud gy dit verstaen? 'k heb alles, yets ik misse,
Cantifa, wat het zy zult gy noyt kunnen gisse,
Ik schroom dat ik het zeg.
- Cantifa.* 'k Sweer dat het my verdriet
Dat uwe Hoogheyd schroomt, spreek uyt.
- Calista.* Ik durve niet.
- Cantifa.* Princes, ontlast u hert van innerlijk beswaren,
En meld my uwe zin. *Calist.* Zoud ik het u verklaren?
- Cantifa.* Och! ja Princes. *Calist.* O neen! ô neen *Cantifa*, neen.
- Cantifa.* Ay! waerom niet? *Calist.* Om dat het tegen strijd de reên!
- Cantifa.* De reên? *Calista.* De reed'lijkheyd verbied my u te zeggen,
De lasten, die eylaes! my op het herte leggen,
En perffen 't teer gemoed met innerlijke pijn,
Zoo dat de schaemte zeyd, het melden mach niet zijn;
Hoe werd mijn ziel bestreên, hoe mijn de zinnen malen,
En kan met zijn gedacht geen mensche achter halen?
Wat zoete zotterny beheerscht *Calistaes* zin,
En sluypt, en kruypt ter sluyk tot dees mijn boezem in;
En plaegt, en knaegt mijn hert met noyt verzochte plagen,
Die maegdelijke schaemt aen my verbied te klagen;
Cantifa, zoud gy niet wel licht de grond verstaen?
- Cantifa.* Mijn dunkt Princes, ik zou uw mening nu haest raên;

Princes, hoe na is 't liefd waer van gy word bestreden ?

Calista. Cantifa, liefde is 't, die my door al de leden,
Met schrik, met angst, met schroom, zoo fel en bitter quelt,
Dat niet het hert alleen, maer ook de ziel ontfeld.

Cantifa. Princes de liefde is vol wonderlijke vlagen.

Calista. Zy geeft den eene vreugd, zy doet den ander klagen ;
Cantifa, liefde is van wonderlijken aert,
De liefde die verblijd, de liefde die beswaerd.

Cantifa. Princes, het liefste Lief, geeft liefde, na liefs lije,
De liefd verzelt met vrees, geeft dikmaels 't zoetste vrije.

Calista. Cantifa, 't waer geen noot dat my de vreeze smert,
Zoo hy, die ik bemin, my liefden in zijn hert ;
Maer ach ! dat ik hem lief is noch aen hem verholen,
En dat hy 't niet en weet, doet my de zinnen dolen ;
Wat is 't oft ik hem lief, zoo hy dat niet en weet ?
Wat is 't oft hy 't al wist, zoo liefd hem tegenstreed ;
Eylaes ! ik lief, en ben op 't alderhoogst in vreeze,
Zoo 'k hem mijn liefde bie, zal s' hem onwaardig weze ;
Cantifa, ach ! wat raed, hoe leg ik dit best an ?

Cantifa. Ik zal u dienstig zijn, Princes, al waer ik kan ;
Indien ik weten mocht wie dat uw Hoogheyd minde,
Ik twijffel niet, oft zoud uw Hoogheyd hulpe vinde.

Calista. Cantifa, mocht dat zijn. *Cantif.* Princes, het zal geschien ;
Gebruykt my in uw dienst, mijn trouwheyd zult gy zien.

Calista. 'k Vertrouw mijn op uw trouw, dies spreek ik zonder schro-
Ik heb, eylaes ! de liefd te diep in 't hert genomen, (men,
En weet niet oft die geen die van my word bemind,
Tot mijne liefden ook zal wezen wel gezint.
Gy weet, Cantifa, wel, waer Maegden moeten vrije,
Hoe zelden dat men ziet die liefde wel gedije ;
Dit is het geen my queld, Cantifa, ach ! dit is 't,
Het geen my pijnigt, mits het hert 't geminde mist ;
Wat raed ? wat middel zal Calista kunnen vinde,
Dat zy haer liefde mach ontdekken haer beminde ?
Wat middel dient 'er best in deze zaak gedaen ?
Waer door dat ik hem geef mijn meening te verstaen ?

Cantifa. Indien uw Hoogheyd my gelieve te doen wete,
Wie 't is die gy bemind, en hoe hy is gehete ;
Ik weet, Princes, een vond te vinden, die u diend.

Calista. Cantifa, ach ! Cantifa, spreekt gy zoo gy 't mient ?

Cantifa. Uw Hoogheyd zy daer van verzekert. *Calist.* Dorst ik melden
Wie dat het is, eylaes ! de waerdigst aller Helden,
Die in het Griekze Hof oyt komt oft is geweest,
In moedigheyd van moed, als aerdigheyd van geest.

Cantifa,

Cantifa, zijns gelijk en leeft 'er niet op Aerden,
Zijn deugden munten uyt verr' boven alle waerden;
Cantifa, 't herte my in liefdens vlamme brand,
En die 't my branden doet, ach! dat is Ferdinand.

Cantifa. Is 't Ferdinand Princes? *Calift.* 't Is hy die 'k liefde drage;
't Is Ferdinand, op wien speeld al mijn wel behagen;
't Is Ferdinand, die my in liefde branden doet,
Hoe wel van laege stam, is edel van gemoed;
En vrees zijn heusch gemoed, zal geenzints kunnen lijen,
Dat ik hem zoeken wil te lokken tot het vrijen;
Cantifa, ach! ik vrees, als hy dit zal verstaen,
Hy zal 't my weyg'ren, en mijn liefde gantsch versmaen.

Cantifa. In 't minste niet Princes; maer tegens u vertrouwen,
Zal Ferdinandus zich op 't hoogst gelukkig houwen;
Wat reden zouden hem beweegen af te slaen,
Uw liefde? waer door hem werd meerder eer gedaen;
Ik hoop niet dat Princes in errenst dat zoud meenen,
Dat zy met Ferdinand zoud trachten te vereenen;
Hy die niet meer en is, als een Schaep Herders zoon,
Gy's Konings Dochter, van de groote Griekze Kroon.

Califta. Cantifa, swijgt, ik wil, en zal hem liefde dragen.

Cantifa. Al wat uw Hoogheyd wil, dat zal my wel behagen.

Califta. Zoo doet dan dat ik wil, mits dat ik u beloon.

Cantifa. Cantifa willig is te doen na uw geboon.

Califta. Cantifa, kost het zijn dat hy my eens quam spreken.

Cantifa. Princes, behendig zal ik deze zaek besteken.

Califta. Ach! mocht ik Ferdinand hier t' avond by my zien.

Cantifa. Uw Hoogheyd zy geruft, ik weet het zal geschien.

Califta. Cantifa, ach! eylaes, hoe woud gy dat beleggen?

Cantifa. Dat zal ik u Princes, in korte reden zeggen;

Dit zal mijn aenflag zijn; dewijle, dat ik weet

Dat Ferdinand, Princes, is een begaeft Poët,

Die zoet en aerdig rijmt; zal ik van hem begeeren,

Dat hy uw Hoogheyd wil van avond noch vereeren

Een Liedjen, waer na dat uw lust op 't hoogste trekt,

Die tot het zingen van zijn zoete Rijmpjes strekt;

't Is ongetwijffelt oft gy zult uw wensch verkrijgen.

Califta. Cantifa wel bedocht, maer bid u, wild doch swijgen,

Van 't geen ik heb gezeyd, gy weet dat maegden eer,

Werd lichtreljk gequetst, want die is swak en teer;

Cantifa, ga, ik bid. *Cantif.* Ik doe na u begeeren.

Califta. Wat liefde werken zal, dat moet de tijd voort leeren. *Binnen.*

Ferdin. Na dat Cantifa my die blijde bootfchap brocht,
 Als dat my de Princes tot haren dienst verzocht,
 Met mijne rijmery, heb ik daer yets gefchreven,
 Het geen ik de Princes Califta meen te geven;
 Ach Rijmpjes! waert gy doch van zulk een aert en kracht,
 Dat gy mijn lievend hert vertoonden haer gedacht;
 Ach Rijmpjes! dat gy kost getuygen aen haer zinnen,
 Hoe dat ik liefde draeg, en niet en durf beminnen;
 Ach Rijmpjes! dat gy kost haer Zieltje doen verftaen,
 Hoe dat mijn Zieltjen is haer Zieltje toegedaen;
 Ach Rijmpjes! dat gy kost voor uwe Rijmer klagen,
 Licht zoud Princes haer liefd tot Ferdinandus dragen;
 Maer ach! als ik bedenk hoe 't luk haer heeft bedeed,

Califte Hoe veel Califtaes staet met Ferdinand verſcheeld,
uyt. Is 't vruchteloos; daer komt Princeſſe my ontmoete;
 Princeſſe, met verlof dat ik uw Hoogheyd groete.

Califta. Wat reden, dat gy doet uw groetenis aen my?

Ferdin. Op dat Princes mits dien ontfang mijn rijmery.

Califta. Hoe Ferdinand, wat 's dit? *Ferd.* 't Geen gy my hebt geboden
 Door uwe dienaers. *Calift.* 't En is in 't minſt van noden,
 'k Ben anders nu bedacht. *Ferdin.* Zoo bid ik dan verſchoont,
 Uw dienaer; ach Princes! die zich boetvaardig toond,
 Dewijl hy tegens uwe Hoogheyd heeft miſdreven.

Califta. Waer is u rijm? *Ferdin.* Princes, ey! wild het my vergeven,
 Ik weyger u het rijm hoe wel gy dat begeert.

Califta. Ik zeg u geeft het my. *Ferdin.* Onwaardig is 't, ik ſweer 't.

Califta. Wel Ferdinand, mach my die eer dan niet gebeuren?

Ferdin. Ik vrees of de Princes haer daer aen mochte ſteuren.

Califta. Wel is 't dan zoo gemaekt? zoo luſt het my te zien.

Ferdin. Princes, den Hemel gun dat ik gena verdien.

Califta. Doet gy dit om verdienſt? dit komt my vreemd te voren.

Ferdin. Verdienſten van genaed, in dien ik mocht verſtoren
 Uw Hoogheyd. *Califta.* Ferdinand, behandigt my 't gedicht.

Ferdin. In dien 't u zoo gelieft, Princes, 'k voldoe mijn plicht,
 En wil gehoorzaam my aen uwe Hoogheyd dragen;
 Gun, Goon, dat haer doch mach mijn rijmery behagen.

Sy leeft binnens monds.

Califta. Wel Ferdinand, wat 's dit? wat beeld gy u niet in?
 Wat hebt gy, zegt my doch, met dit uw rijm in 't zin?
 Wat waend gy, dat de min mijn hert heeft in genomen?
 Wat waend gy, dat ik zoud hier door tot minne komen?

Wat

Wat meend gy Ferdinand, dat my de minne tergt,
 En dat mijn Edel hert u tot het minnen vergt ?
 Geenzints. *Ferdin.* Princes, ik had noyt diergelijk gedachte ;
 Noyt heeft haer Hoogheyd zulks in 't minste te verwachte,
 Van Ferdinando ; die zich nimmer zoo verftout,
 Maer als een slechte Slaef van uwe Hoogheyd houd ;
 Waer op zoud ik my doch zoo zeere verhoovaerde,
 Ik die een Herder ben geweest van slechte waerde ;
 Die Schapen en die Vee te lande heb gehoed,
 En ben in kleynheyd, hoe wel deugdzaam, op gevoed ;
 Zoo dat ik na der hand zoo verre ben gekomen,
 Dat ik de Wapens heb met lust ter hand genomen,
 En zijne Majesteyt uw Broeder trouw gediend,
 Daer my 't geluk op 't hoogst haer gunste heeft verliend,
 En my ten Hove heeft tot hooger opgerezen ,
 Doch zonder dat ik zoo vermetelijk zoud wezen,
 Dat ik gedachten kreeg van zulke hovaerdy,
 Als dat Princeffe zoud genegen zijn tot my ;
 'k Hoop, reden heeft in my Princes, een meer vermogen ,
 En zal in Ferdinand die zotheyd niet gedogen.

Calista. Gy reed'lijk Ferdinand, neen, al te groots en trots,
 Acht gy u tot mijn min, dewijle gy te schots ,
 De minne scheld voor zot, en zegt dat uw gedachten ,
 Noyt na Princeffe min door liefde, zullen trachten.

Ferdin. Ten aenzien, ach Princes ! ik zulks onwaerdig ben,
 Uw Hoogheyd al te hoog, te kleyn mijn kleynheyd ken,
 'k Acht my uw Slaef onwaerd, dat mach ik vrylijk sweeren.

Calista. Oft ik u minden, zoud gy 't minnen wel begeeren ?

Ferdin. Het antwoord op die vraag, Princes, valt my te swaer,
 Mits dien ik niet en weet oft veynzen is, oft waer.

Calista. Gy twijffelt, hoor ik wel, oft ik u mocht beminnen,
 En heb alreê gespeurd d' hoovaerdigheyd uws zinnen.

Ferdin. 'k En doe Princes, ik sweer 't, zoo waer ik neder buyg.

Calista. Hoe Ferdinand, ik neem uw woorden tot getuyg ;
 Gy twijffelt oft ik veyns dan oft ik waerheyd spreke ;
 Waer uyt gy blijken doet een vast en zeker teke,
 Van uwe twijffeling, oft ik u min, oft niet,
 Dit is laet-dunkentheyd, die men u plegen ziet.
 Een vreemdeling, noch meer, een Herder, die voor dezen ,
 Een Slaef, een Hoeder van de Schapen pleeg te wezen,
 Zal die vertrouwen dat een Maegd van Konings bloed ,
 Hem minnen zoud ? gy toond d' onheufheyd uws gemoed,
 Onlijd'lijk is 't, ik sweer 't, en kan het niet verdragen.

Ferdin. Princes, in dien 't zoo zy, wensch ik der Goden plagen ,

In zulken groot getal op mijne hals gelaën,
 Dat lijf en leven my daer onder gantsch vergaen ;
 Zoo 'k een gedachte kreeg van zulke hoovaerdije,
 Wensch ik de swaerste straf op my die men kan lije.

Calista. 'k Heb Ferdinand geveynst, en 't zeggen niet gemeent,
 Verschoont my, heb ik u in uwe eer verkleent ;
 Ik sweer 't, ik heb van u een al te goed vertrouwen,
 Gy meugt het Ferdinand, wel vast en zeker houwen,
 Dat ik u liefde draeg.

Ferdin. Eer zal den Hemel zijn
 Berooft van 't held're licht, en klare Zonne-schijn ;
 Eer zal den Nacht in Dach, eer Lucht in Aerd verkeerren ;
 Eer zal het pluym gediert, de water vloed begeeren,
 En nestelen in Zee, daer 't woeste water stroomt ;
 Eer zal 't geschobde Vee zich voegen op 't geboomt ;
 Eer zal den Hemel d' Aerd van al het Aerds berooven,
 Eer Ferdinandus dit vertrouwt, oft zal gelooven.

Calista. Het is u misverstand dat gy mistrouwt van mijn.

Ferdin. Ik weet wie dat gy zijt, en wie ik pleeg te zijn.

Calista. Dit schijnt my toegepast op 't geen ik heden zeyde,
 Als dat voor dezen gy de Schapen pleeg te weyde ;
 Ik bidde Ferdinand, zulks hem wil belgen niet,
 Mits dien dat zeggen my zoo wel als u verdriet.
 De reed'lijkheyd verbied zijn minder kleyn te achten,
 En eerlijk is 't in 't kleyn, na hooger eer te trachten ;
 Ik lief u Ferdinand, en sweer 't, gelooft me vry.

Ferdin. Ach! dat geloof, Princes, komt nimmermeer in my.

Calista. Dat is quaedwilligheyd, die menschen kan berooven
 Van goede wille, om niet te willen gelooven,
 't Geen hem tot voordeel strekt; ga met my in de Zael,
 Daer ik van deze zaak wat meer aen u verhael.

Ferdin. Haer Hoogheyd my verschoon, 't is tijd ten Hoof te keeren.

Calista. Weygert my Ferdinand, zijn by zijn te vereeren ?
 Hy ga dan daer 't hem lust.

Ferdin. Ik weyg're nimmer niet,
 Van 't gene de Princes aen Ferdinand gebied.

Binnen.

D E R D E H A N D E L I N G .

CONSTANTINVS in een Herders kleet, onder zijn
Koninglijke kleding, met eenige Dienaers.

Constan. **V**ertrekt, *Diena.* Wy doen het geen den Koning ons
gebied. *Binnen.*
Constan. Nu ben ik ymmers, daer my niemant meer
en ziet,

Daer niemand melden zal 't geen liefde my doet plegen,
Geen staet-zucht kan mijn hert tot Hoogheyd zoo bewegen,
Als wel de liefde my tot kleynheyd neder trekt,
Om dat door liefde, 't hert tot kleyne laegheyd strekt;
De Kroon, de Scepter, 't Rijk, de Koninglijke Staten,
Wil ik ter liefde van Faustina gaen verlaten.
Weg Koninglijke Kroon, weg Perlen, Schat en Goud,
Weg Koninglijk Palleys van Marmor opgebouwt,
Weg weelden vol verdriet, weg wellust zonder vreugde,
Weg Hooffsche veynzery, schijn-heylig zonder deugde;

Hy smijt het Konings kleet af.

Weg Wereldlijke eer, van wien de wijsheyd zeyd,
Dat al haer roem niet is als stof, en ydelheyd;
Hoe meenig Vorsten zijn 'er door de dood vergeten,
Die 's werelds Monarchy in lust hebben bezeten.
Waer is hun wellust nu? waer doch hun Heerschappy?
Waer Scepter, waer de Kroon, waer al de Monarchy?
Verrot, vergaen, verteert, gelijk een rook verdwenen,
Hun vleesch als stof en asch, vervallen van de beenen;
Wie heeft 'er lust zijn hert te hangen aen het goed,
Wanneer hy dit bedenkt met aendacht in 't gemoed;
Wie voeld zich tot de eer des werelds aengedreven,
Die in zijn hert bedenkt de kortheyd van dit leven?
Weg werelds ydelheyd, weg zeg ik uyt mijn zin,
Weg, zeg ik uyt mijn hert, en komt 'er noyt weêr in.

Wat is 't een zoete vreugd,
Een wellust, en geneugd,
In Zomer tijd t' aenschouwen,
De Telgjes groen van blaên,
Die op hun struykjes staen,
In weelige Lands-douwen.
Daer 't pluymige gediert,
Zoo vrolijk tiereliert,
In schauw van groene boomen,

Daer ruyfchend beek, en bron,
Begroet van morgen Zon,
Uyt storten hare stroomen.
Besprengen Duyn en Dal,
En groen begraeftde Wal,
Wiens versch ontloken spruytjes,
Den offer van hun geur,
Verspreyen op de kleur,
Van bloemen en van kruydjes.
O koel

O koele water vliet!
 Gy die uw drifjes schiet
 In kristalijne stroompjes;
 Hoe lieflijk en zoet,
 Speeld in uw water-vloed,
 't Gewemel van de boompjes.
 Wiens takjes dicht van groen,
 De stroompjes pronken doen,
 Met vrolijke gieraden;

Daer 't klare kristalijn,
 Een spiegel schijnt te zijn,
 Voor pronk van Rooze bladen.
 Hier is de plaets, waer mijn
 Faustina pleeg te zijn,
 Hier zal ik haer verwachten;
 Hier zal ik offer doen,
 Omkومت van het groen,
 En voeden mijn gedachten.

Gaet neder zitten in de groente.

F A V S T I N A Singt:

Op de Stemme : Na dien de Goddelijkheyd.

Wie heeft 'er meerder rust,
 Die zijn gemoed,, voldoet,
 In wel-vermoegings lust;
 Oft die door Werelds macht,
 Van begeert,, overheert,
 Na meerder Hoogheyd tracht?
 Ervarentheyd die leerd
 Dat overdaed,, niet baet,
 Die 't meest heeft meer begeert;
 In meerder rust hy leeft,
 Die zich voegd,, wel vernoegt,
 In 't weynig dat hy heeft.

Wat baet een Konings troon,
 Wat Heerschappy,, voogdy,
 Wat baet een Goude Kroon;
 Zoo 't herte ongerust
 Werd geplaegt,, en doorknaegt,
 Van onverzade lust.
 Geen schat geen overvloed,
 Geen Hoofsche macht,, nocht pracht,
 En geven zoo veel zoet,
 Als wel 't vernoegen geeft,
 Aen die geen,, die te vreên,
 Gerust in kleynheyd leeft.

Ghezongen hebbende, spreekt dit na-volgende.

Hoe wel kan zich in kleyne zaken,
 Een wel vernoegde geest vermaken;
 Daer d' onvernoegde zich in veelen,
 Geen vrolijkheyd kan mede deelen.

De Rijken in haer rijke gaven,
 Zijn dikmaels min als arme Slaven;
 Vernoeuden, hoe wel min gegeven,
 Zijn rijk, schoon dat zy arrem leven.

Men ziet hoe veel tijds veele menschen,
 In d' overvloed, om meerder wenschen;
 En als 't na wensch al is ontfangen,
 Zijn 't strikken daer men aen blijft hangen.

En kunnen zelden ruste voeden,
 In wreck, en gierige gemoeden;
 Maer doen door lust van meer begeeren,
 In plaets van rust, de rust ontbeeren.

Faustina

- Constan.* Faustina, lieve Nymph, zie hier wat liefde doet,
Ik acht gelukkig my dat ik u hier ontmoet,
In 't kriecken van den dag, en vrolijke boschagie.
- Faustin.* Ik groet zijn Majesteit. *Constan.* Ik hoop dat mijn vryagie
U hertjen, Herderin, nu zal vernoeging doen;
Mits ik voor Konings Hof verkies dit lieve groen;
Voor Princeljk gewaed, dees slechte Herders kleeren,
Om voortaan neffens u als Herder te verkeerren,
Hier in dit vrolijk Wout, en klaver rijke Dal,
Waer ik de Schaepjes met Faustina hoeden zal;
Wiens stadig by zijn my op 't hoogste zal behagen,
Om hert, om ziel, en zin, uyt liefden op te dragen,
Aen u, aen u, mijn Lief, mijn lieve Herderin,
Om wien ik 't Hof verlaet, en d' Herders staet bemin.
- Faustin.* 'k Verwonder my op 't hoogst, van 't geen ik zie geschiede,
Dat gy, Grootmogend Vorst, u Koninglijk gebiede,
Uw Scepter, en uw Kroon, uw hoog verheven staet,
Al t' zamen, zoo gy zegt, om mijnen 't wil verlaet;
Heeft liefde zoo veel kracht; waer uyt is dit gerezen?
Ik kan bedenken niet wat dat 'er doch mach wezen,
In my, ik zeg in my, die niet bedenken ken,
Waer door ik, mogend Vorst, uw liefde waerdig ben.
- Constan.* Door schikkinge der Goon, heb ik u Lief verkoren,
Door yets dat van natuur uw jeugd is aengeboren;
U Geest, uw aerdigheyd, op 't aerdigst gemanierd,
Met wetenschap, en deugd op 't alderhoogst geëierd,
Gaen boven een Princes in Koninglijke Hoven;
Wat gaven dat 'er zijn, d' uw gaenze verr' te boven.
- Faustin.* Zijn Hoogheyd stelt in lof mijn kleynheyd al te hoog,
De reden my gebied dat ik het niet gedoog.
- Constan.* 't Is reën, ik u zoo hoog gelijk mijn zelve achte,
Ten aenzien liefde ziet op liefdens wet en machte.
- Faustin.* Vermach de liefd zoo veel? *Const.* Zoo veel de liefd vermach,
'k Sweer, Constantijns gelijk men noyt ter wereld zach.
- Faustin.* Grootmogend Majesteit, u voorstel doet my vreezen.
- Constan.* Wat vreeft gy doch? *Faust.* Eylaes! mocht ik verzekert wezen,
Van liefds getrouwigheyd, en ongeveynsde min.
- Constan.* Daer van zal tijd de proef betoonen Herderin.
- Faustin.* De vreeze my voorzeyd uw liefde zal verkeerren.
- Constan.* Van mijn getrouwigheids volherding wil ik sweeren.
- Faustin.* Sweer niet Grootmogend Vorst. *Const.* Ik, die uyt liefd u noeme
Mijn lief, neem tot getuyg al deze lieve bloeme,
De kruyden, en het groen en al het zoet gewas,
De boomen dicht van blaën, het klaverrijke gras,

De velden nat bedouwt, besprengt met versche stroomen,
 De wegen om en om met tellig rijke boomen,
 En geurig kruid beplant, mijn lieve Lief Faustijn,
 Die zullen van mijn trouw stantvaste tuygen zijn;
 En zullen in de plaets, dat haer de spraek ontbreke,
 U tuygen mijne liefd, betoonen u een teke,
 Van mijn stantvastigheyd; die eerze zal vergaen,
 Het tellig rijke wout doen zonder bladers staen;
 Indien ik ontrouw ben, zal wraek de Goden porren,
 Als dat zy struyk en stam, verdelgen, en verdorren,
 Verpletteren 't gewas van versch ontloken groen,
 Indien ik ymmer denk ontrouw aen u te doen;
 Maer zoek in tegendeel uyt liefden, u te trouwen,
 U voor mijn Echte Vrouw te lieven, en te houwen;
 Het Koninglijk gebied my t' eenemael t' ontflaen,
 Als Herder neffens u de Schaepjes weyden gaen;
 't Bekommerlijk gewoel, 't onrustig Hoofsche leven,
 Heb ik om uwe liefd verlaten en begeven;
 Het Koninglijk gewaed in Herders kleed verkeerd,
 'k Weet niet wat gy tot proef mijns liefde meer begeert.

Faustin. Dat ik mistrouwend ben, Heer! houd my dat ten goede.

Constan. Uw mistrouw staet gegrond alleen op quaed vermoede.

Faustin. 't Is onverzichtig dat men 't quade niet voorziet.

Constan. 't Vermoeden vreesst vaek quaed, en 't quade schuylt 'er niet.

Faustin. Daer raekt vermoeden dan door tijds verloop ten ende.

Constan. Men moet geë quaed vermoen, daer men noyt quaet bekende.

Faustin. 't Quaed, daer het niet en is, komt door gelegentheyd;
 Gelegentheyd, mijn Heer, den Mensch tot mis bruyk leyd.

Constan. Wat oorzaak is 'er doch, die u daer voor doet vreezen?

Faustin. Mits ik bespeur, ô Vorst! 't geen niet behoord te wezen;
 Ik ben een arme Maegd, een slechte Herderin,
 Gy zijt een Koning, en begeert dat ik u min;
 Hoe waer het mogelijk dat dat wel zoud gedije,
 De tijd, en wangunst zouden my dat luk benije;
 De Hoofsche Adeldom, geteeld van Konings bloed,
 Gedoog noyt dat een Prins aen my die eere doet;
 Princeffen, hoog van staet, met al de Hof gezinde,
 Die zullen aen de spijt haer wil en macht verbinde,
 Om my met volle wraek, als een verdiende straf,
 Van uwe liefd, ô Prins! onwaard te trekken af;
 Schoon gy my had beloofd, zoud geen beloften houwen,
 En uwe liefd tot my zoud metter tijd verkouwen;
 Ik zag uyt dit geluk mijn grootst onluk t' ontstaen,
 Mits uwe liefd tot my, zoud schielijk weêr vergaen.

- Constan.* Dit 's quaet vermoeden, 't geen gy niet en moet gedogen,
Fauftina, liefd is niet van diegelyk vermogen ;
Als ik u wettig trouw, het geen ik sweer te doen,
Hoe zoud gy dan van my dat quaed kunnen vermoen ?
Te meer de wetten zelfs daer zouden tegen spreken.
- Fauftin.* Ach ! die de wetten maekt, die kan de wetten breken.
- Constan.* Een vroom en oprecht Prins, is van een ander aert ;
Die wetten geeft, en schend die zelfde acht ik waerd, (teken,
In 't straffen dubbeld deel. *Fauft.* 't Zijn woorden. *Const.* Tot een
Dat in dier voegen ik noyt zal de wetten breken ;
Fauftina, 't is genoeg mijn meening onderzocht,
Ik heb, gelijk gy ziet, mijn liefdens plicht volbrocht,
En wil volbrengen al wat liefde zal gebiede ,
Laet my maer zoo veel gunst van u, bid ik, geschiede,
Dat gy beloften doet om mijne Bruyd te zijn.
- Fauftin.* Ach ! Goden, hebt gy dit besloten tegens mijn ?
Uw wille moet geschien, 'k en kan 't niet tegen strije ;
Gun dat my deze liefd ten goeden mach gedije ;
Spreekt zijne Majesteyt het geen zijn herte meent ?
- Constan.* 't Onsterffelijk geslacht wensch ik dat my verleend,
Al 't gene dat tot straf kan werden voor genomen ;
De Goden doen hun wraek ten vollen op my komen,
En pletteren tot stof dit lichaem, zoo 'k voort an ,
Uw Herder niet en blijf, en uw getroude Man.
- Fauftin.* Zoo zal ik dan door liefd op u mijn hertje stellen.
- Constan.* En ik als Herder u, mijn Herderin, verzellen.
- Fauftin.* Ik lief u nu 't u lust met my het Vee te hoen.
- Constan.* Het lust my, mits ik u daer mede dienst kan doen.
- Fauftin.* Wild gy, als Herder dan met my de Schaepjes weyden ?
- Constan.* 'k Zal Herder zijn van u, en uwe Schaepjes beyde ;
En sweer u van dees tijd te lieven voor mijn Vrouw ,
In liefde, eer en deugd, en in standvaste Trouw.

Binnen.

VIERDE HANDELING.

F E R D I N A N D V S.

- Ferdin.* **D**E zoete dageraad, naer midder nacht ontloken,
Leyd loom, en af-gemat; de Zonne neêr gedoken,
Schuylt in het west, en vlucht met zijn gewekēschim,
Door Tethys holle vloed, na d' onder-aerdsche kim,
En voert de nacht te rey, met sleep van Sterre stralen,
Wiens tintelende glans ten Hemel af komt dalen.
O Goddelijk gieraad ! met Hemels blaeuw bepronkt ;
O zuivere Diaen ! wien Ferdinand belonkt ;

z

Hoe

Hoe welkom is aen my, u waerdigste Vrundinne,
 De nacht, ik zeg de nacht vreugd-voedster mijnes minne;
 Zijt welkom blijde nacht die my tot vreugde strekt,
 Gy, die met flaeuw verschiet het aerdrijk overdekt,
 Om Ferdinandus met Calista te doen paren;
 O swang're tijd! die haest die lieve uur zult baren,
 Door welk 't verliefde hert zal proeven 't zoetste zoet,
 Waer meê de liefde, lievers hoogste liefde voed;
 Dat is het by zijn, ach! het by zijn van die geene,
 Aen wien men ziel en hert te zamen wil verleene;
 Calista, mijn Princes, 'k ben blijd, hoe wel ik treur,
 Dat gy my lieft, getuygt de sleutel van uw deur;
 O sleutel! die haer gunst tot my-waerts kund getuygen,
 Wild nu door dees mijn hand de stijve kracht doen buygen,
 Der stale veeren, en het uyt-gesprongen slot,
 En voeren Ferdinand, op 't lieffelijk gebod,
 Van zijn Princes, by haer; daer zien ik licht ontsteken,
 Wiens schijnzel blinkt door 't glas, dit is het rechte teken,
 Van 't geen Princes met my besproken heeft, toen zy
 By haer te komen op het hoogst gebod aen my;
 Daer slaet het twaelf, lieve uur gy zijt geboren,
 Koom liefde, voert dit hert en Ziel by d' uytverkoren,
 En alder waerdste pronk van 't Vrouwelijk geslacht;
 Nu Ferdinand, 't is tijd, uw dienste diend volbracht;
 Tot dus lang hiel de tijd u Ferdinand hier buyten,
 Maer nu gebied de liefd uw de deur te ontslyten;
 Princesse, zijt gegroet. *Calist.* Hoe Ferdinand, dus stout?
 'k Had u zoo onbeleeft mijn leven, niet vertrouwt.

Ferdin. Het geen ik heb bestaen, geschied door liefdens wette,
 'k Zeg wetten die Princes my in de liefde zette;
 Het was Princesse wil, dies is 't van my geschied.

Calista. Mijn wil? *Ferd.* U wil, Princes. *Calist.* 't En was mijn wille niet.

Ferdin. Princesse, hebt gy my dees sleutel niet gegeven?
 Hebt gy my niet belast, ô wellust mijnes leven!
 Wanneer het twaelf sloeg, dat ik dan vrylijk zouw,
 Ontslyten uwe deur, en komen by Me-vrouw?

Calista. Dat wel, maer waenden u in kennis bet ervaren,
 Als dat uw achterdocht, en inzicht meerder waren;
 't Is maer tot proef geweest, ô slechte Ferdinand!
 En ben verwondert over dit u kleyn verstand;
 Schoon ik u zulks gebod, en daer toe al bekoorde,
 Kend gy de Maegden niet? het waren Vrouwen woorde;
 Een Vrouw, een swakke Maegd is van natuur gezint,
 Te haten d' eene uur, 't geen zy den ander mind;

't Is nauwlijks midder nacht, daer ik in zoete lusten,
Lag op mijn Ledekant, met sluymmer slaep te rusten ;
En zonder dat gy my eens waerschouwt, treed gy toe,
En ziet my hallef naekt; wel Ferdinand, wel hoe
Dus grof en onbeleef? ik loof niet oft uw zinne,
Verwonnen van de liefd, die branden in de minne,
Mits gy mijn bloote borst, en open boezem zaegt,
Drijft gy het schaem-rood op de wangen van een Maegd.

Ferdin. Vergeeft my dat Me-vrouw! *Calist.* Ik doe 't en ben te vrede;
Kom Ferdinand, wilt met Calista binnen trede.

Binnen.

C A L I S T A , F E R D I N A N D.

Calista. 't Is lang na midder nacht, de morgen stond komt aen,
Dies laet ons Ferdinand, mijn Lief, mijn Ridder, gaen
Tot achter in den Hof; op dat ons niemant hoore,
Verschuylen wy ons hier in dichte hage doore ;
Wat verder noch ik bid. *Ferdin.* Ik zal uw wille doen.

Calista. Nu Ferdinand, zit neêr hier nevens my in 't groen.

Ferdin. Princes, als ik aenschouw, en zie om hoog van verre,
In 't Hemels blaew, de glans van tintelende Sterre,
Staet-dochters van de Maen; wiens Goddelijke stoet
My leerd, hoe hoog dat ik uw Hoogheyd achten moet ;
Uw oogjes ach! Princes, die zijn als Sterre stralen,
Wiens tintelende glans tot in mijn Ziele dalen,
Daer zy als vonken vuurs ontfteken liefdens Brand,
En smelten in een vlam het hert van Ferdinand ;
Ha! oogjes zoet gezicht, ha! lieffelijke lonkjes,
Wat zijn uw straeltjes doch? 't zijn minnelijke vonkjes,
Die gy, Princeffe Vrouw, in mijne boezem schiet,
Als maer u zoet gezicht op uwe Minnaer ziet ;
Ha! oogjes, waer natuur haer proefstuk most vertoonen ;
Ha! oogjes, in wien schijnt Cupido zelfs te woonen ;
Ha! oogjes, die alleen uytmunten meugt in lof,
Mits Cypria in u houd haer Palleys en Hof.
Princeffe, die mijn Hert heb aen het u gebonden,
En hebt het nu gequetst, mijn Lief, met zoete wonden ;
Een lonkje van uw oog, een kusje van uw mond,
Die hebben my gequetst, die maken weêr gezond ;
Uw lieffelijke mond, wiens rood korale lipjes,
Bevocht met Nectar dauw, doen bloeyen uwe lipjes,
Veel rooder als Korael; en kunnen door een kus,
Verleenen Hemels zoet wanneer ik maer eens blus,
De graegte van mijn liefd; ô kuffings! zoet vermaken,
Gun my, Princes, dat ik uw lipjes mach genaken.

Calista. Het veynzen heeft voort aen in my geen plaetze meer,
Dies kus ik Ferdinand. *Ferdin.* Ik mijn Princesse weêr.

Calista. Ik voel een lieve lust mijn blijde geest bespringen,
Om dit u Liedjen hier, mijn Lief, noch eens te zingen.

Zittende in den Hof, zingt C A L I S T A.

Stem : Ballet Bronchorst.

W at vermogen,	(Godin?	't Bos van Roosjes,	(sprengt ;
Voert schoonheid in u wezen, mijn	Heeft geen gelijk, het zy hoe schoon be-		
Die door d' ooge,	By de bloesjes,		
Een Ziele kan ontfonken, in de min;	Wiens incarnaet is met albast doormengt ;		
Zoet gezicht,	Lieve mond,		
Gelijk een Sterre licht,	Met lipjes rood en rond,		
Zijn uwe lonken,	Albaster tanden,		
Die my als wonken,	Sneeu witte handen,		
Voor d' oogen blonken,	Die doen mijn branden,		
Toen 't ooge zich ontsloot,	Zoo dat ik in de pijn		(schijn.
En my, en my een vonk in 't herte schoot.	Verfmelt, verfmelt als Sneeu in Zonne-		minen.

C O N S T A N T I N U S , F A V S T I N A.

Constan. De hoog getopte linde boomen,
Begroet van koele water stroomen,
Getuygen, hoe stantvast en trouw,
Dat ik tot uwaerts liefde drage,
En op het hooghste my beklage,
Dat ik mins lusten niet mach boeten aen Me-vrouw.

Faustin. De tijd, mijn Lief, kan dat niet lijden,
De eer gebied my zulks te mijden ;
De schaemte stelt te strengen wet;
En willen niet dat ik mijn zinne,
Verwinnen laet van Princen minne,
Ten zy dat my de Trouw daer toe heeft tijd gezet.

Constan. De tijd weet gy, is al besloten,
Verzekertheyd hebt gy genoten;
Waer toe mijn min de lust ontzeyd ?
Ik Sweer u voor mijn Bruyd te Trouwen,
Hoe kunt gy langer tegen houwen,
De lusjes van mijn min, nyt liefs genegentheyd.

Faustin. Ach! Prins daer zijn verscheyde wetten,
Die my uw minne lust beletten,
Onrijpe vrucht gedijd tot smert ;
De raeuwe spijs, door gulzich eten,
Veroorzaekt ziekte, gelijk wy weten,
Dies bid ik, stelt de lust van minne uyt u hert.

Zoo

Zoo lang, tot gy my door de trouwe,
 Ontfangen zult voor Echte Vrouwe,
 Als dan zal ik, mijn Lief, u zin ;
 Als dan zal ik u graeg verlangen ,
 Dit zuyv're lichaem doen ontfangen ,
 Ontfangen in mijn schoot uw Princelijke min.

Constan. De min toond my te grooten krachte,
 Zoo lang kan Constantijn niet wachte ,
 Dies koelt mijn lust ; gun Constantijn,
 Zijn minne smerten te verzoeten,
 Uw schoot met minne te begroeten,
 Faustina is mijn Lief, en zal mijn Vrouwe zijn.

Faustin. Daer leeft geen Minnaer op der Aerde,
 Zoo hoog in staet, zoo groot van waerde,
 Ter wereld niet zoo lieven vriend ,
 Die ik mijn Maegdom wil vertrouwe,
 Ten zy ik eerst ben zijne Vrouwe ,
 En hy door liefde die in d' Echt aen my verdient.

Constan. Zoo wild gy dan mijn min die gunste niet vergunnen ?

Faustin. Ten waer dat eerbaerheid het zoud gedogen kunnen ;
 Ten waer dat Echte trouw ons Zielen t' zamen bond,
 Want minne lust voor d' Echt, is al te grooten zond.

Constan. Die zonden, kan ons Echt ten vollen weêr verschoone,
 Mits dien ik sweer aen u, mijn Echte Trouw te toone.

Faustin. 't Is niet genoeg mijn Heer, trouw moet voor minne gaen ,
 Beloften gelden niet, ik neem geen woorden aen.

Constan. Wild gy dat ik dan zal van u mijn liefde trekken ?

Faustin. Veel liever als dat ik mijn kuyfheyd zoud bevlekken.

Constan. En hebt gy niet belooft te wezen mijne Bruyd ?

Faustin. Verwacht die tijd, zoo niet, zijn die beloften uyt ;
 Zoo gy my liefde draegd, zoo gy my zoekt te trouwen,
 Waerom en wild gy my mijn eer niet laten houwen ,
 Tot dat bequame tijd, mijn zelve zal gebien ,
 Dat ik u, Constantijn, in minne wetten dien ?
 En mijn verbonden plicht zal neygen mijne zinnen,
 Te gunnen uwe lust de zoetigheyd der minnen ;
 Ik bid u, Prins, dat gy zoo lang uw lusten staekt,
 Tot dat gelegentheyd ons daer toe vryheyd maekt.

Constan. Die vryheyd staet u vry, gy meugt die vryheyd nemen.

Faustin. In dien ik van de wet der deugde wil vervremen,
 En stellen eer en schaemt gelijkelijk ter zy ;
 Ach ! Prins, had gy my lief gy vergden 't noyt aen my ;
 Daer is te veel getuyg, het is te vaek gebleken,
 Dat Minnaers hunne liefd, en trouws beloften breken,

Wanneer de min haer lust voor 't trouwen had geboet,
 Stiet men d' onteerde Maegd als eerloos met de voet;
 De min is van dien aert, de min heeft zulke streken;
 De min, mijns oordeels, kan niet beter zijn geleden,
 Als by een moedig Paerd, dat vreemde sprongen springt,
 Ten zy men het betoomt, en met den teugel dwingt;
 De trouw betoomt de min, de Echt beteugelt lusten;
 Wanneer ik echtelijk by u mijn Prins mocht rusten,
 Wat zoud 'er kunnen zijn van 't geen natuur my gaf,
 Dat sweer ik by u Kroon, en Koninglijke Staf,
 Dat ik niet zoud aen u vrywillig over geven?
 Om daer meê na uw lust in Echte min te leven;
 Maer nu, eylacy! nu en mach het niet geschien,
 Het geen natuur als dan mijn lusten zal gebien;
 Dies, bid ik, Prins, bedaert, bedwingt uw lust door reden.

Constan. Faustina, ik en ben met woorden niet te vreden;
 Gund my 't geen ik verzoek, mits dat ik sweer getrouw,
 Te blijven in mijn liefd, en voor mijn Echte Vrouw,
 Geduerende de tijd mijns levens, u te minnen,
 Met ongevalste liefd, met hert, met ziel en zinnen;
 Waerom een Prins in dit verzochte niet voldaan?
 Waerom Faustina, my de min niet toe gestaen?
 Daer ik niet zoek de bloem uws kuyfheys te besmetten,
 En zonder te voldoen des Echts heylige wetten,
 Te schenden uwe eer; neen, dat 's mijn meening niet,
 Dat ik u door de min zoud brengen in verdriet;
 Dat sweer ik voor de Goon, die my doen neder buygen,
 Om u de zekerheyd mijns trouwe te getuygen;
 Neemt mijn beloften aen, en gund my mins vermaek.

Faustina. Ach! Prins gy wild van my, dat ik de eer verzaek;
 Ach! Prins, gy wild van my, de hoogste schat mijns leven;
 Ach! Prins, gy wild, dat ik de schaemte zal begeven,
 En laten na uw lust, misbruyken mijne schoot;
 Ach! Prins, zoo 't wezen mocht, ik waer veel liever dood;
 Niet dat ik u misgun mijn vleesch tot mins vermaken?
 Niet dat ik u misgun mijn zuyv're schoot te raken?
 Maer, om dat Godes wet op 't hoogst daer tegen strijd,
 En om dat noch de tijd die vryheyd niet en lijd;
 Min plegen voor de trouw, is trouw, en eere schenden;
 Min plegen buyten Echt baerd droefheyd, en ellenden;
 Min plegen voor de tijd, is beyde zond, en schand.

Constan. Faustina staet te vast op vrouwen misverstand,
 En geeft geen reden plaets; 't waer schande min te plegen,
 Zoo minne lust niet waer tot echte trouw genegen;

Indien de minne lust waer op bedrog gegrond,
Ik stond het met u toe, zoo waer het schand, en zond,
Maer nu niet, mits dat ik mijn trouwheyd aen u sweere.

Faustin. Ach! is dat nu uw zin, die zin kan licht verkeere;
De graegt maekt spijsze zoet, maer 't hert daer meê verzaet,
Heeft dikmaels walging, mits 't geproefde tegen staet;
De Maegdom van een Maegd voed dikmaels liefdens krachtē,
En doet een minnend hert, na minnens luste trachten;
Maer ach! in dat geval de minne lust beproeft,
Maekt minnaers zonder smaek, en Maegden heel bedroeft.

Constan. Noyt zal Faustina dat in Constantijn bevinden.

Faustin. Wie zal als borge zich aen my daer voor verbinden?

Constan. Mijn Princelijke Eed, en dees mijn Herders staet.

Faustin. In min is Princen Eed een kranke toe-verlaet;
De Princen, in dat stuk zijn aen geen wet gebonden,
Al breekt een Prins zijn Eed, hy maekt van zond geen zondē,
Een Prins is wil een wet, heeft hy de wet misdaen,
Wie zal in hunne wil de Princen tegen staen?
Ach! Constantijn, ik bid, ey hoor na mijn gebede,
Tracht gy na uws gelijk; en laet my hier in vrede,
Mijn lieve Schaepjes, en my Lammers weyden gaen,
Want Princen liefde staet in 't minste my niet aen;
Uw Hoogheyd my verschoon, en gund op mijn begeere,
Dat ik met u verlof, mach weder t' huys-waert keere.

Constan. Ga daer 't u lust. *Faustin.* Ik ga, met u verlof, mijn Heer.

Constan. Vaert wel. *Faustin.* Ik groet de Prins.

Constan. En ik Faustina weêr;
Faustina; *Faustin.* Prins.

Constan. Hoe is 't, wat hebt gy voor genomen?
Faustina, gaet gy dan zoo zonder weêr te komen?

Faustin. Gelieft zijn Hoogheyd yets, hy heeft my te gebien?

Constan. Oft ik gebod, en mijn gebod niet mocht geschien?

Faustin. Zijn Majesteyt die mocht my een gebod op leggen,
Al waer met reden mocht Faustina tegen zeggen;
Maer, wat betaemlijk is, staet my ten hoogsten toe,
Dat ik op u gebod gehoorzaamlijk voldoe.

Constan. 't Is recht, maer ach! zal ik mijn wensch dan niet verkrijgen?

Faustin. Zijn Hoogheyd die gelief daer stille van te swijgen;
Dat zal doch niet geschien, ten zy ik ben getrouwt.

Constan. Faustina, kan het zijn dat gy een Prins onthouwt
Zijn min? door welk hy zoekt u tot zijn vrouw te maken;
Faustina, mach een Prins niet tot zijn lust geraken?
Daer hy zijn trouwe sweert, en daer hy eeden doet,
Als dat hy eeuwig u in 't herte lieven moet;

Faustina, kan een Prins zoo veele gunst niet winne,
 Dat hy een Herderin beweegen kan tot minne ?
 Faustina, heeft een Prins zoo veel vermogen niet,
 Dat hem op Eed van Trouw de min haer lusten bied ?
 Faustina, kan een Prins, zoo veele niet verwerven ?
 Faustina, moet mijn lust u schoone lichaem derven,
 En missen langer noch de wellust van uw schoot ?
 Zoo houd het dat gy zijt de oorzaak van mijn dood.

Faustin. Ik niet, genadig Prins, gy zelve voed u lijên ;
 Gy zelve d' oorzaak zijt van u inwendig strijên ;
 Gy zelve doet u zelfs, een pijnlijke pijn ,
 Om dat uw lusten meer als uwe reden zijn ;
 Meer recht heb ik als gy, mits dien ik u niet verge,
 Maer gy tot uwe lust Faustina zoekt te terge ;
 Gy zelve d' oorzaak zijt van minnens heete vlam.

Constan. Die is de oorzaak, daer den oorspronk eerst uyt quam.

Faustin. Den oorspronk quam uyt lust ;
 Lust quam uyt u gerezen.

Constan. Mits gy de lusten maekt moet gy ook oorzaak wezen,
 Want zonder u, had ik u tot geen lust verzocht.

Faustin. Hoe Prins, heb ik de lust u in het hert gebrocht ;
 Dat 's misverstand, gy zelfs hebt die daer in gedreven,
 Gelijk ik daer van kan bequame reden geven ;
 'k Neem dat 'er yemand waer, die op den klaren dag,
 Het zy een groot juweel, oft yet wat waerdigs zag,
 En hy met lust bestond, aen dat juweel te raken,
 Ia zonder recht, oft reên tot eygendom te maken ;
 De vraag is, of 't juweel, dan of 't begeerig hert,
 Van de verkrijgings lust de schuld gegeven werd ?

Constan. Ik zegge, het juweel.

Faustin. 't Zijn ongerijmde zaken ;
 Wat niet en kan misdoen, hoe kan dat schulde maken ?
 Het is het hert, eylaes ! dat van de lust verheert,
 Het geen hem niet behoort, ongoddelijk begeert ;
 Want op de reden die zijn Hoogheyd wild betoonen,
 Kost yder dief daer meê zijn dievery verschoonen ;
 De reden anders leerd, wie wil dat hy niet moet,
 Die is de oorzaak zelfs van 't onrecht dat hy doet ;
 Kan noch zijn Majesteit mins lust niet neder zetten ?

Constan. Geen reden hebben kracht mijn lusten te beletten.

Faustin. Zoo gaen ik dan, en wensch dat 's Hemels Majesteit,
 U herte, mogend Prins, op goede wegen leyd ;
 Uw Hoogheyd zy gegroet, mijn tijd die is verloopen.

Constan. Hier is voor Constantijn geen uyt-komst te verhoopen. *Binnen.*

Bin.

FAV

F A V S T I N A weder uyt,

Faustin. O Koninglijke Min! hoe los is uwe lust,
 Om dat ik niet en heb uw geyle brand gebluft;
 Verlaet gy my; eylaes! eylaes onzalig minne,
 Daer 't hert op welluft ziet, en zoekt een Herderinne,
 T'ontblooten van haer Eer; nu u de Eer misgunt,
 Dat gy, ô Constantijn! uw lust niet hebben kunt.

*Heydin-
 nen uyt.* Wat Heydens zien ik daer? 'k heb dikmaels hore zeggen,
 Dat dit geslacht den mensch, op 't nauwst, weet uyt te leggen,
 Wat hem gebeurd is, en ook noch gebeuren zal,
 Dies spreek ik haer, om zien hoe dit mijn ongeval
 Wil eyndigen; ik ga, zeg my, bejaerde Moeder!
 Wiens wijf heyd aen den mensch verstrekken kan een Hoeder,
 Die ons voor ongeval, en swarigheyd bevrijd;
 Alzoo gy kunt voorzien wat ons, in onzen tijd,
 Geschied is, en als noch voor ramp zal weder varen,
 Wild my, wat my belangt, dit door uw kunst verklaren.

Heydin. Dat kan ik, door mijn geeft, in uwe handen zien,
 'k Weet wat u is gebeurt, en ook noch zal geschien;
 Indien het u beliest, ik zal 't u kunnen zegge,
 Doch! gy most in u hand een kruysten penning legge.

Wel

Faustin. Wel aen, ik zal zoo doen gelijk gy my gebied.

Heydin. En ik u melden 't geen noch onlangs is geschied;
Bedroefde Maegd! in 't eelst van uwe jonge Iaren,
Wat u bejegend is, dat zal ik openbaren;
't Scheen oft u het geluk tot hoogheyd brengen wouw,
Als u een machtig Vorst verzocht te zijn zijn vrouw,
Die door de minne lust uw kuyfheyd quam bestrijde,
Om u, ô jonge bloem! te brengen in het lijde;
Doch! hy hier in gestut, nam afscheyd, en ging deur,
Het geen u in het hert veroorzaekt veel getreur.

Faustin. Ik schrik van 't geen ik hoor, 't is waer dat dit geschiede,
'k Verwonder my op 't hoogst van 't geen ik in u liede
Bespeur; zoud gy my voorts wel kunnen doen verstaen,
Hoe het, in dit geval, met my noch toe zal gaen?

Heydin. Och ja! daer van kan ik u vaste blijk betoone.

Faustin. Doet zoo, ik zal te dank, uw diensten weêr beloone.

Heydin. Veel ramp, en ongeval hangt u noch over 't hoofd,
Meer lijden staet u aen, als gy wel zelfs gelooft;
U leven loopt gevaer, doch! 't zal ten besten komen,
Mits leugentael, en nijd niet hebben aen de vromen;
Voeg u in Dienaers schijn, ten Hove, daer zult gy
In dienst geraken, en ervaren het gevry
Des Konings; waer uyt u veel rampspoed zal ontmoete,
Dan doch! de liefde zal 't in 't eynde weêr verzoete;
Na veel geleden smert, en onverdiende pijn,
Zult gy noch, Herderin! een Konings Vrouwe zijn.

Faustin. Of dat den Hemel gaf, en dat ik alle plagen,
Ia ramp op ramp, en smert, op smert, een tijd mocht dragen,
Wat nood waer 't, als het noch tot zulk een eynde quam;
O Koninglijke min! ô minnelijke vlam,
Die in het Konings hert brand tot een Herderinne;
Zeg Moeder! zal hy noch volherden in zijn minne?

Heydin. 't Geen ik u zeg gaet vast, wat raekt mijn prophecy,
Daer in mislukten noyt het minste stuk met my;
Meer diend u niet gezeyd, gy moogt nu geen meer weten.

Faustin. O wijze Propheters! gy die u hebt gequeten,
Zeer vlijtig 't mijnen dienst, ontfangt van my uw loon,
Daer by een dankbaer hert 't welk ik aen u betoon.

Binnen.

V Y F D E H A N D E L I N G .

C A L I S T A , zittende aen een Tafel , voor haer
hebbende eenige boeken.

Calista.

Oe heuglijk is 't de geest in 't geestelijk te voen ;
Hoe rustig is 't gemoed in deugde te voldoen ;
O Goddelijke wet ! hoe Zalig is 't te leven,
Naer 's Hemels wetten , ons van 's Hemels Voogd
gegeven ;

O Edele natuur ! ô redelijke geest !

O menschelijk vernuft ! zoo los en onbevreesd ,

In 't geen natuur en Ziel ten hoogsten kan beschade ,

Door misbruyk van het goed , uyt lust tot overdade ;

Wat baet de menschlijkheid ? wat doch verstandig zijn ?

Het is gelijk een kaers by klare Zonnenschijn ,

Dat yemand wijsheid heeft om 't misbruyk af te snijden ,

En zelve niet en wil het quaed misbruyken mijden ;

O Edele natuur ! hoe vaek is 't hert bedroeft ,

Uyt lust tot overvloed daer gy maer weynig hoeft ;

Dit 's misbruyk in den mensch , eylaes ! gemeene plagen ,

Waer vind men menschen die haer hedendaegs zoo dragen ,

Als wel het Heydendom voor dezen heeft gedaen ,

Wiens leven 't Christendom te boven is gegaen ?

Wat Christen tracht de wet der deugden zoo te eeren ?

Als wy uyt Seneca , en and're Heydens leeren ;

Hy zegt , de Zaligheid des levens die bestaet ,

Daer in , dat men natuur geenzints te buyten gaet ;

O woorden ! wel gezeyd , ô Goddelijke reden !

Wat is 't oft men hier is als Goden aen gebeden ;

Wat is 't , eylaes ! wat is 't een schim , een ydel niet ,

Een drift , een water beek die los daer heene vlied ;

Wat is 't in aerdsche lust te swemmen , en te leven ,

Kan overvloed natuur meer als het hare geven ?

Wat is 't , in macht en staet van werlds eer te zijn ,

Strijd , quelling in der daed , maer vreugde in de schijn ;

Wat is 't in Monarchy ten Hemel op getogen ,

Wiens eere als een rook verdwijnt voor onze oogen ;

Geen hooger Monarchy , als is de ware deugd ,

Vriendinne des natuurs , en Zielens hoogste vreugd ;

O deugd ! ô Ed'le deugd ! ô Goddelijk vermaken !

Die uwe gaven proeft , wat kan die zoetheyd smaken ;

Hoe innig is de Ziel vervrolijkt en verblijd ,

Wanneer de geest in God het Aerdsche leven slijt .

Binnen.

C O N-

CONSTANTINVS, CASTERNA.

- Constan.* Na dat ik, ô Princes! mijn herte voel bestrede,
Om u te toonen mijne liefs genegenthede,
Heb ik mijn offerand Cypria toe-gewijd,
Met dees beloftenis, dat gy Goddinne, zijt
De wellust van mijn hert, de vreugde van mijn leven,
Aen wien ik mijne Ziel wil willig overgeven;
Ach! overschoon Princes, ontfangt, ontfangt een hert,
Dat niet meer mijns en is, maer heel het uwe werd.
- Castern.* Hoe Koninglijke Vorst, my meer om liefde gebeden,
Daer ik uw Hoogheyd heb ontdekt door welke reden,
Ik tot geen liefde my in 't minste stellen ken;
Dies bid ik u, indien ik zoo veel waerdig ben,
Dat my zijn Majesteit, niet wil van liefde spreken.
- Constan.* Casterna, ach Princes! gy dwingt my om te smecken,
Gy tergt my tot gebeên, gy perst my dat ik moet,
Mijn klachten aen u doen, ja vallen u te voet;
Gekniel, ô Aerds Godin! ter aerden neêr gebogen,
Leyd Koning Constantijn, en bid u om medogen.
- Castern.* Ik kniel en bid aen u dat gy u bidden staekt.
- Constan.* Princes, uw heufheyd my tot meerder Slave maekt;
Hoe meerder gy my bid, hoe meerder mijn gebeden,
Tot uwaerts moeten gaen; dies toont medogentheden,
En loont mijn liefd, met liefd, ô overschoon Princes!
O Afgodin mijns herts! ô Ziele voedsteres!

FAVSTINA, in Manne kleeding, uyt.

- Constan.* Wie daer? *Faust.* Beruchte Vorst! een dienaer, die gebogen
Ter aerden neder knield, om aen u groot vermogen,
Een onderdaen te zijn in alle dienstbaerheyd;
Ia, de geringste Slaef van uwe Majesteit.
- Constan.* Wat zijt gy voor een gast, en in wat land gebooren?
Ook hoe u name zy lust my van u te hooren.
- Faustin.* Ik ben een Herders kind, in Grieken op-gevoed,
Hoe wel van laege staet, heb ik een heusch gemoed;
En tracht door trouwe dienst tot eer en lof te komen,
Dies heb ik mijne reys hier in het Hof genomen;
Constans is mijne naem, gebooren hier te land.
- Constan.* Constans, ik acht uw naem gaet boven u verstand;
In 't woord van Constans meer verborgentheden legge,
Als Constans zelve zoud met reden kunnen zegge.
- Faustin.* Heer Koning! mijne naem ten nauwsten uyt-geleyd,
En is niet anders als stantvastigheyd gezeyd.

Constan. Ga heen ten Hoof.

Faustina. Ik doe na uw Hoogheyds bevel,
En hoop Faustina zal haer rechte Rol nu spele.

Binnen.

Constan. Uytmuntende Princes, en Aerdsche Afgodin,
Zal ik u herte noyt bewegen tot mijn min?

Castern. Achtbare Vorst! de min is my ten hoogsten tege,
Zoo dat ik tot de min, in 't minst niet ben genege;
Ik bid u, laet ons gaen.

Constan. O minneloos gemoed!

Aen wien mijn trouwe liefd vergeefs haer dienste doet. *Binnen.*

S E S T E H A N D E L I N G.

F A V S T I N A.

Faustina. **I**K die als Herderin de Schaepjes pleeg te weyde,
Ben, door de liefde, nu te lande af-geſcheyde,
Alwaer den Koning in vryagie was met mijn;
O liefde! die my hier doet 's Konings Dienaer zijn;
O liefde! wat doet gy de menschen niet beginnen,
Wat werkt de liefde niet in herten die beminnen;
O liefde! die uw vreugd in liefdens lijden vind,
Mits dien Faustina diend, die geen, die zy bemind;
Faustina voed met vreugd haer innerlijke smerte,
Vermits zy dag'lijks ziet die, die zy liefst van herte;
Maer ach! wat is 't? eylaes! als ik my wel bezin,
Dees vreugd schijnt wat te zijn, maer heeft haer p'rijkel in;
Hoe zoud het Konings hert zich kunnen zoo verneeren,
Dat het een Herderin ten Echte zoud begeeren?
Faustina, 't is bedrog, hoe is 't bedriegery?
Den Koning heeft zijn liefds beloft gedaen aen my,
En met een dieren Eed zijn trouwigheyd geswooren;
Faustina, slechte Maegd, uw moeyten is verlooren;
Nochtans verhoop ik yets tot voordeel mijnes mins,
En dat ten deele op beloften van mijn Prins;
Maer ach! dees brief doet my niet zonder reden vreeze,
Dat de Princeſſe zal des Konings Vrouwe weze;
Dees heeft hy my belast te brengen voort aen haer;
Ach Hemel! wat valt my dit pijnelijk, en swaer.
Casterna uyt. Daer komt zy aen, ik ga, om haer den brief te geven;
Princes, ik die ten dienst des Konings hoop te leven,
In alle trouwigheyd, voldoe mijns Konings last;
't Gelief haer Hoogheyd dat zy dezen brief aen taft.

a a

Heeft

Castern. Heeft u in zijne dienst den Koning aen genomen?

Faustin. Ja, mogende Princes. *Castern.* Van waer zijt gy gekomen?

Faustin. Ik ben hier op het land gebaert, en op-gevoed.

Castern. Eylaes! wat sluypt en kruypt 'er door mijn lacuwe bloed;
Hoe is uw naem? *Faustin.* Constans.

Castern. En oud, hoe menig jaren?

Faustin. By naest de zeventien.

Castern. En zegt my eens wat waren,
Uw ouders doch voor lien?

Faustin. Eylaes! hoe mach Princes dus scherrep op my zien;
Zoud ik wel zijn verraen?

Castern. Wat praet gy in u zelven.

Faustin. 'k Zeg dat mijn Vader pleeg te spitten en te delven,
Mijn Moeder, is Princes, een slechte Herderin.

Castern. Ach! zijn bevalligheyd betoovert hert en zin;
Waerom verlaet gy 't land, en zoekt ten Hoof te dienen?

Faustin. Op hoop, 't geluk my mocht een waerder staet verliezen;
Princes, wat werd dien mensch van menschen doch geacht,
Die in de armoed slooft, en niet na meerder tracht?
Wat is 't een Slaef te zijn in nedrigheyd verschoven;
Wat is 't een lust, ge-eert te zijn in 's Koning Hoven;
Wat is 't een werelds vreugd als yemand raekt uyt nood,
En door getrouwe dienst, komt van een kleyn tot groot?

Castern. Ik speur u heusch gemoed dat is tot staet genegen;
Zeer zelden word het luk van zulken een verkregen,
Die na geen luk en tracht, maer die zoo doet als gy,
Die speurt dat het geluk hem dikmaels dienstig zy;
Eylaes! als ik aenschouw de geestigheyd zijns wezen,
En zijn bevalligheyd bespeure neffens dezen,
Zoo brand mijn hert in lust van lieffelijke min,
Zijn aerdigheden, ach! die steelen my mijn zin.

Faustin. Hoe zeyd Princes?

Castern. Ik zeg, zijt gy tot staet genegen,
Door my kan dat geluk voor Constans zijn verkregen,
Indien gy dienen wild, my, die uw dienst begeerd.

Faustin. Princes, ik ben in dienst verbonden aen mijn Heer.

Castern. Ik zal u van die dienst ontslaen, en weêr bevrijen.

Faustin. Genadigste Princes, dat kan mijn hert niet lijen,
Dat ik in mijne dienst zoo licht verkeeren zoud,
Nu Dienaer van de Vorst, en morgen van Me-vrouw;
Dat waer lichtvaerdigheyd, een oorzaak my te haten.

Castern. Zoud gy u tot mijn dienst dan niet gebruyken laten,
Als gy verzekert waert daer door tot staet te treên?

Faustin. Mits ik verbonden ben waer 't buyten alle reên;

Dat ik Princeſſe Vrouw, een hooger ſtaet begeere,
Dat 's waer, doch wilze niet ten zy 't geſchied met eere.

Caſtern. Tot eer, en ſtaet kan ik u brengen zoo gy wild ;
Hy is 't geluk niet waerd, die willens 't luk verſpilt ;
Oft ik u zocht tot ſtaet en hoogheyd op te trekken,
En dat mijn gunſt daer toe een hulpe mocht verſtrekken,
Zoud gy, ô Conſtans ! deze gunſte dan verſmaen,
En zelve u geluk moedwillens tegenſtaen ?
Dat acht ik neen; mits dien dat alle menſchen pogen,
Door het geluk in ſtaet haer zelve te verhoogen ;
Gy kund indien gy wild; wie niet wil als hy kan,
Die kan niet als hy wil; doch is 'er oorzaak van,
Om dat hy willens wilde zijn geluk verſmade ;
Indien gy wel wild doen, laet u ten beſten rade,
Conſtans. *Fauſtin.* Princes.

Caſtern. Eylaes ! u by zijn baerd my ſtrijd,
Vermits ik u niet geef het geen gy waerdig zijt ;
Indien ik, na mijn gunſt, u van het mijns mocht geven,
Ik gaf u. *Fauſtin.* Wat Princes ?

Caſtern. Mijn hert, ja zelfs mijn leven.

Fauſtin. Princes. *Caſtern.* Conſtans.

Fauſtin. Princes, wat 's dit ? *Caſtern.* Eylaes ! ik ſweer,
Dat ik den Koning lief, maer lief u noch veel meer.

Fauſtin. Is 't droom ? *Caſtern.* O neen ! *Fauſtin.* Is 't ſpot ?

Caſtern. Ook niet. *Fauſtin.* Is 't ſpokerije ?

Caſtern. Ach neen ! 't is liefd. *Fauſtin.* Hoe liefd ?

Caſtern. 't Is liefde, ach 't is vrije ;

Ik ben mijn zelve niet, ach Conſtans ! ach, wat raed ?

Ik ſterve is 't dat gy Princeſſe min verſmaed ;

Ik ben gelijk verzot met liefde ingenomen.

Fauſtin. Princes laet zulks doch noyt in uw gedachten komen ;

Hoe gy my minnen ? my, die ben een Herders zoon,

Daer gy de naefte zijt aen 's Konings Rijk, en Kroon ?

Ik die een Dienaer ben een ſlaef van alle ſlaven,

Verzien met ſchat nocht goed met rijkdom nochte haven ;

Maer arrem, naekt en blood, verſhoven ongeacht,

En gy, edel Princes ! van Koninglijk geſlacht.

Caſtern. De liefde heeft geen wet, ik min, en wil u minnen,

Hoe minder gy bezit, hoe meerder dat mijn zinnen,

Vervallen in de liefd.

Fauſtin. Princeſſe, ach bedenkt !

Dat gy uw waerdigheyd, door deze tochten, krenkt ;

Bedenkt eens by u zelfs, en overlegt met rede,

Dat gy u onderwerpt veel duyzend ſwarighede ;

Ik hoop niet dat gy 't meent, oft eenigzints begeert.

Castern. De min, eylaci! heeft Casterna overheert;
 Wat is 't? oft ik schoon wil, ik kan geen veynzen plegen,
 Recht uyt gezeyd ik ben tot minne lust genegen,
 En sweer dat gy alleen, alleen de eenigst zijt,
 Van wien ik mins vermaek moet hebben nu ter tijd.

Faustin. Zoud gy een arme slaef, een arme slaef vergunnen,
 Het geen een Prince selfs noyt heeft verkrijgen kunnen?
 Denkt eens Princesse, denkt wanneer dit waer gedaen,
 Wat ramp, wat swarigheyd dat hier uyt zoud ontstaen?
 Wat zoud gy wraek, en smaed op uwe schouders laden,
 Een yder mensch, Princes, zoud spotten met uw daden;
 Bevleken uwe eer, uw Edelheyd tot schand,
 En dat door snoode lust van geyle minne brand;
 Uw waerdigheyd Princes, tot een slavinne maken,
 En ik in ongena by mijne Vorst geraken;
 Gy met de voet getreên, als van uw eer ontbloot,
 Ik als een fielt en guyt verwezen tot 'er dood;
 Dies bid ik u Princes, als dat gy wel te degen,
 Met rijpelijk beraed de zaek wild overwegen.

Castern. Die viezevazery en heeft geen plaets by mijn.

Faustin. Nochtans en zal ik noyt uw lust ten dienste zijn.

Castern. Zoo sweer ik zult gy u daer voor op 't hoogst beklagen.

Faustin. Princes, ik ben getroost te lijden alle plagen,

En heb veel liever van de wereld smaed en spot,
Als dat ik door die zond vergrammen zoud mijn God.

Casterm. Ondragelijke trots, die 'k niet en kan verswelgen,
O spijt! met recht heb ik uw smaedheyd my te belgen;
Onwaerdig acht ik my dat ik een uure leef,
Indien ik dezen bloed zijn rechte loon niet geef;
Ik sweer het Constans u, dat ik het zoo zal maken,
Dat gy in ongena by uwen Vorst zult raken;
Ik sweer dewijl u walgd de wellust van mijn schoot,
Dat ik om deze zaak u brengen zal in nood;
Indien gy niet en wild voldoen mijn wel behagen,
Zal ik u dan ten Hoof als schuldig gaen beklagen.

Faustm. Ik zal, Princes, in 't minst u dreygen niet ontzien,
Begeert gy mijne dood ik kanze niet ontvlien;
Zoo gy dit lichaem tracht in pijnen te doen lijn,
Trooft ik my, dat de Ziel in Gode zal verblijn,
Zoo my uw booze lust naer 't lichaem lijden doet,
Ik trooft my dat het God weêr aen de Ziel verzoet.

C O N S T A N T I N V S uytkomende, loopt
C A S T E R N A hem tegen.

Casterm. Uw Majesteit gebied uw Dienaer te vertrekken.

Constan. Vertrekt u flux, van hier; ik zie uw zinnen strekken,
Grootmogende Princes, tot droefheyd en getraen;
Heb ik in eenig deel, uw Hoogheyd yets misdaen?
Neemt gy het qualijk dat ik heb aen u geschreven,
Oft door dees Dienaer u mijn brief ter hand gegeven.

Casterm. 'k Vervloek, eylaes! deuur, en dees bedroefde dag,
Dat ik dien snooden guyt hier voor mijn oogen zag;
Eylaes! oy me! eylaes. *Constan.* Wat is u weder varen,
Ik bid Princes, ik bid dat gy 't my wild verklaren?

Casterm. Eylaes! wat is my hier van uwe staef geschiet.

Constan. Wat doch, Princes?

Casterm. De schaemt het melden my verbied.

Constan. Ik bid u, zeg my doch wat 's d' oorzaak van uw klagte?

Casterm. Uw Dienaer zocht, eylaes! Casterna te verkrachte.

Constan. Mijn Dienaer?

Casterm. Hy. *Constan.* Kan 't zijn?

Casterm. 't Is zoo. *Constan.* Ach wat ik hoor;
Dorft een zoo snoden guyt dit schelmstuk nemen voor?
Ik sta geheel verbaest en gantschelijk verslagen,
Dat dezen schellem dorft zoo snooden schelmstuk wagen;
Een slaef zocht die uw eer, ach Hemel! hoe kan 't zijn?
Hoe stort gy 't ongeluk dus vinnig uyt op mijn?

Ik zweer dat ik hem zal met zulke straffe pijn,
 Beloonen 't schellem-stuk, als ik zal kunne pijn;
 'k Zal hem van lit tot lit af-kappen doen de leên,
 En levendig het vleesch afnijpen van het been;
 Oft levendig het vel van zijne lichaem rukken,
 En kappen voorts de rest aen hondert duyzend stukken.
 O boofwicht! snooden guyt, hoe dorst gy dit bestaen?
 Princes, zoo 't u gelieft, laet ons ten Hove gaen.

Binnen.

CONSTANTINVS, CASTERNA, CALI-
 STA, FERDINANDVS met alle het
 Hofgezin, en Rechters.

Constan. Doet den misdadigen ter hooger vierfchaer komen.

FAVSTINA uytkomende, spreekt.

Faufstin. Wie zijn gemoed bevrijd, behoeft geen straf te schromen,
 Hoe zeer de logentael de waerheyd overstrijd,
 Haer snood, en valsch bedrog dat leert men door de tijd;
 Gy Rechters, die hier zit, om yder recht te geven,
 Doet recht met my, en straf my vryelijk aen 't leven,
 Indien ik schuldig ben aen 't geen men my opleyd,
 't Zal blijken, dat men my dit valschelijk na zeyd;
 Noyt had ik een gedacht Princeffen eer te schennen.

Recht. Verswaert uw straffe niet met valschelijk ontkennen.

Faufstin. Ik blijf by 't geen ik zeg, en oordeel die voor valsch,
 Die my onschuldig schuyft haer boofheyd op den hals.

Constan. Hoe durft den snooden guyt noch zoo stoutmoedig spreke?
 Scherp-rechter doet uw plicht.

Faufstin. 't Is noch geen tijd van wreken;
 My komt de straf niet toe, maer haer die s' heeft verdiend;
 Genadig Vorst, ik bid men my gehoor verliet,
 Dat ik onschuldig ben, mijn Heeren, dat zal blijken,
 En dat men over my valsch oordeel tracht te strijken;
 My, die als schuldig moet voor uwe Hoogheyd staen,
 Als een onnoozel Lam naer mijne slachtbank gaen;
 Mijn Heeren, dit u doen is waerdig te misprijzen;
 Wie kan 'er schuldig zijn ten zy men 't kan bewijzen?
 Geen recht, maer ongelijk, geschied aen zulk een man,
 Die men veroordeelt, en geen schuld bewijzen kan;
 Dat ik onschuldig ben, dat wil ik u mijn Heeren,
 Dat wil ik hier voor u met diere Eeden zweeren.

Recht. Het zweeren geld hier niet.

Faufstin. Mijn Heeren, dat is mis.

't Behoort te gelden, als 'er geen getuyg en is.

Men

Recht. Men acht hier voor bewijs genoeg haer Hoogheyds Eede.

Faust. Noch zeg ik het is valsch, sweert zy, ik sweer het mede.

Recht. 't Is billik men Princeffen zeggen oordeeld waer.

Faust. Waerom de waerheyd niet zoo wel in my, als haer?

Recht. Onwaerdig acht men u hier meer gehoor te gunnen,
Gy zult met Eeden noyt uw daed af-sweeren kunnen;
Scherp-rechter, vaer vry voort.

Scherp. 't Is lang genoeg tred an.

Faust. U dreygen, ik, eylaes! niet langer lijden kan;
Ha! Koning Constantijn, ik die hier voor u kniele,
Denk niet dat in de zond mijn lusten zoo vervielen,
Dat ik mijn leven heb getracht na Vrouwen eer,
En is het niet genoeg dat ik met Eeden sweer,
Zoo zal ik hier voor u al t' zamen doen vertoonen;
Getuygen, die voor my de zaek zullen verschoonen;
Had ik nu geen bewijs by 't onrecht dat ik ly,
Hoe ongenadig zoud men handelen met my.
Gy Rechters, die my hebt gelijk ter dood verwezen,
Als een misdadige mijn vonnis voor gelezen,
Mijn leven op ge-eyst als oft ik had misdaen,
Onschuldig doet gy my dit groote onrecht aen;
Dat ik onschuldig ben veroordeelt van het leven,
Daer zal ik u te recht getuygenis af geven;
Dat ik onschuldig ben zal komen aen den dag,
Zoo klaer, dat klaerder noyt de waerheyd blijken mach.
Gy Rechters, en gy Vorst, nu zal ik u verklaren,
Wat my in dit geval, eylaes! is wedervaren;
Weet dat ik niet en ben die, die gy mijn vertrouwd;
Weet dat ik niet en ben die, daer gy my voor houd;
Dat ik op 't hoogsten heb gehaet onkuysche streken,
Dat is, Grootmogend Vorst, genoeg aen my gebleken,
Als ik niet heb geacht belofenis van trouw,
Als ik uw geyle lust geen plaetze geven wou;
O Vorst! ik bid, gebied dat yemand deze banden;
En boeyens doch ontsluit van dees mijn teere handen,
Op dat ik mijn getuyg doe komen aen den dag,
En van mijn onschuld u de waerheyd toonen mach;
Maekt dees mijn handen los, op dat ik u betoone,
Wat hert en ziel dat onder deze kleeren woone;
Gy kent my niet te recht hoe wel dat gy my ziet;
Gy kent my, maer die 'k schijn, en ben ik lijk wel niet.

Constan. Niet die gy schijnt, wie dan?

Faust. Die, die gy pleegt te minne,
Een Dienaer in de schijn, een ander schuylt 'er binne.

Constan. Maekt dan de handen los, op dat ik zie wie 't zy.

Faustin. Groot mogend Majestejt, 'k heb nu mijn handen vry.

Ziet daer mijn open borst, hier noch de zelfde lede,
Om wiens genot my heeft den Koning aengebete ;
Die offer ik u op als in haer eerste staet,
Uw lusten heb ik wel, maer noyt uw liefd versmaed ;
Ik ben Faustina, hier in deze schijn gekomen.

Constan. O kuyfsche Herderin ! ô spiegel aller vromen !
Met vreugde, en vermaek val ik u om den hals ;
Faustina dus getrouw ! Princeffe gy dus valsch !
Ik zie wat liefde doet, dies zal ik liefde toonen,
En uw vervloekte daed, Princes, met straffe loonen ;
U bannen uyt mijn Rijk, en eeren voor mijn Vrouw,
Faustina, die haer toond tot mywaerts zoo getrouw ;
'k Omhels u voor mijn Bruyd, en zal u eeuwig minne.

Ferdin. Faustina, is uw naem Faustina, Herderinne ?

Faustin. Ja Heer, zoo is mijn naem.

Ferdin. Hebt gy geen Broeders meer ?

Faustin. Noch een.

Ferdin. Hoe noemd men die ?

Faustin. 't Is Ferdinandus, die ik voor mijn oogen zie ;

Mijn

Mijn Broeder.

Ferdin. Zuster, ach! ik kus u.

Constan. Wat ik hoore;

Wat komt de menschen in hun leven niet te vooren?
Ach Ferdinand! zie hier hoe 't rad des werlds dreyd,
Die gift' ren zat om hoog, als nu ter neder leyd;
Die gift' ren lag om laeg is heden hoog gerezen,
Faustina is, en zal een Koninginne wezen.

Ferdin. Van waer komt ons dit luk? ô Hemel! woud gy mijn,
In dit geval nu ook eenmael zoo gunstig zijn,
Dat ik met 's Konings wil Princes Calista trouwe.

Constan. Zoo 't haer beliest ik gun s' u tot een Echte Vrouwe.

Ferdin. Mijn leven t' uwer dienst, zy daer belooning van.

Calista. Al wat onmog'lijk schijnt den Hemel schikken kan;
Zijn Majesteyt die zy bewust dat ik veel dagen,
Aen Ferdinando heb getrouwe liefd gedragen;
Zoo zeer niet om de bloem van zijn ontloken jeugd,
Als om het hooge lof van zijn vermaerde deugd;
Deugd, die al 's werlds schat en rijkdom gaet te boven;
Deugd, die wy boven al ter wereld moeten loven;
Deugd, maekt hem Heer en voogd van een Princeffe Vrouw,
Ik lief u om uw deugd.

Ferdin. Uw liefd loon ik met Trouw.

Constan. 'k Wil dat Casterna zy te landen uyt gedreven.

Castern. Mijn misdaed meerder is als men my kan vergeven,
Ik vind de spreuke waer; *De leugen die mislukt,*
Hoe zeer zy met bedrog de waerheyd onderdrukt.

ROSIL.

T H E O D O R V S
 E N
D I A N I R A ,
 Treur-fpel.

I N H O V D.

Dianira, Nieuw-getroude, gaet, in het op-gaen van den dageraad, aen strand, om haer Echt-genoot, over Zuyder Zee, uyt Vriesland komende, te begroeten.

Gustavius, Dianira lang gevrijet hebbende, vervalt in redellooze wanhoop, en onbehoorelyke genegentheden, die hem, door zijn vrund Heraklius, tegen gemaakt werden.

Theodoor, even na zijn aenkomst, krijgt bedroefde tijdinge van groot verlies ter Zee, zulks dat hy in achterstal, en armoede moet vervallen; doet, in die gelegentheyd, zijn offerande aen het wankelbaer geluk, die hem, door de nijdigheyd op-gebitst zijnde, haer gunsten weygerd.

Theodoor, zijn bedroefde staet ontdekt hebbende aen zijn beminde, verzoekt, dat zy haer Ouders tot hulpe wil bewegen, om door haer bystant zijn schanden voor te komen; volgt daer op, dat zy by Vader, en Moeder opgehouden, en Theodoor verftoten werd, die boven de droefheyd van zijn geleden schade, moet van zijn Dianira af-gescheyden blijven, en alzo in meerder hertzeer, ontbloot van alle troost, en hoop, zijn ellenden dragen.

Gustavius, door deze gelegentheyd, zoekt Dianira aen tot Minne-lusten waer toe zy haer bewegen laet.

Theodoor, om in onbekende schijn, zijn Dianira te spreken, gaet by Augustinus, Biecht-vader van zijn Huysvrouw, kleed hem in den schijn van die zelvige, ontmoet zijn bed-genoot; zy niet wetende ofte is by Augustinus, belijdt haer Echtsbreuk; 't welk Theodoor verstaende, van mismoedigheyd zoo overvallen werd, dat hem het herte overstelpt; hy zich ontdekt, en dood ter Aerden neder valt.

Dianira, beweend op 't droevigst dit af-sterven, beklaegt haer ten hoogsten over haer misdaden; verandert haer minne tot Gustavius, in doodelyken haet; hy haer, in deze gelegentheyd, ontmoetende, verzoekt geveynsdelyk van hem den Degen, om de dood haeres Mans te wreken; edoch! dien hebbende, neemt wraeke van Gustavius over haer Echtschenning, eerst hem, en daer na haer eygen zelfs door-stotende.

Namen der Uyt-beelders.

DIANIRA, THEODORVS, GVSTAVIVS, Vryer. HERAKLIVS, Gustavy vrund.	} } } } } }	ECHTGENOTEN. DIANIRAES OUDE VRYER. GUSTAVY VRUND.	FLORENTIVS, CELESTINA, EMMERENS, NYDIGHEID. AVGVSTINVS, Munnik.	} Ouders van } Dianira. } Dianiraes zuster. } }
---	----------------------------	--	---	---

E E R-

E E R S T E H A N D E L I N G.

D I A N I R A.

Dianier. Ewenste morgenstond , die met u flikkerig
dagen,
Mijn logge geesje wekt ; en voed mijn wel-be-
hagen,
Met aengename lust te rijzen uyt mijn bed ,
Om gaen daer Theodoor my heeft een tijd
gezet.

O aengename dag ! 't schijnt ik uw gunst geniete ,
Nu dat de ochtend Zon zijn straeltjes neêr doet schiete ,
Op Bergen, Bosch, en Dal, zoo dat 'et zich verblijd ,
Wat op der Aerden leeft, in deze morgen tijd.
't Gevogelt tiereliert al schaterend door de boomen ;
Neptunus toond zijn gunst my door de Zuy'er stroomen ;
Æolus schijnt is Dianira toe-gedaen ,
En Triton blaest met vreugd, uw Theodoor komt aen ;
Ras vlugge voetjes vlied, treed na de Zuy'er stranden ,
Waer gy uw Theodoor, u Lief zult zien belanden.
De lieve uur genaekt dat voor ons Zuy'er wal ,
Mijn Lief, mijn Theodoor zijn zeyltjen strijken zal,
Vermits Neptuyn hem toond de gunste van zijn winden.
Ga, Dianira ga, om Theodoor te vinden ;
Te vinden Theodoor die 'k Echtelijk bemin ;
Verliefde oogjes schiet uw lonkjes Zee-waert in ,
Zend bodetjes voor uyt die Theodoor ontmoeten ;
Ga Dianier aen strand om Theodoor te groeten.
Daer zien ik, ach ! het Schip al leggen op de reê ,
Ras Dianira, ras, begeeft u na de Zee ,
De Visscher leyd aen boord, om Theodoor te halen ;
O aengename vracht ! waer meed zal ik betalen ,
De dienst, de lieve dienst die gy my Visscher doet ?
Vermits gy brengt te land de Voogd-heer mijns gemoed.
O zoete Zuy'er-Zee ! hoe hippelen uw baren
Van blijdschap, nu mijn Lief, mijn Echte Man komt varen,
Tot daer gy stut uw loop, en met uw stroompjes slaet ,
Al waer mijn Theodoor, mijn Lief, te lande gaet.

T H E O D O O R , in zijn hand hebbende een Vyool.

Theodor. Mijn Liefste zijt gegroet.*Dianier.* Gy wellekoom, mijn waerde ;

Die met uw Zonne-glans beschijnt, de lieve aerde ,

De

De aerde van mijn hert, zoo dat uw liefdens gloet,
Mijn hertje nu een Zon, een Zon verftrekken moet,
Om door die Zon de aerd mijns herte te verwarmen;
Kom Theodoor, en wild my drukken in uw narmen,
Gelijk ik u omhels, die 'k zoo lang heb gemist;
Zijt wellekoom mijn Lief, mijn hertjen, ach! hoe is 't?

Theod. Noch wel, dank zy de Goon, die 't zelfde my verleende,
En ons vergunden Lief, dat wy dus weêr vereende;
Maer wat ik vragen zoud, mijn Lief, mijn Dianier,
Wat maekt gy doch zoo vroeg, zeg zoete bekje hier?
Wat jaegt u doch op strand voor 't krieke van den dage?

Dianir. Vraegt gy dat Lief? *Theod.* Och! ja; zoud ik u dat niet vrage?

Dianir. 't Is liefde die my drijft, mijn lieve Theodoor.

Theod. O liefde! zoete liefd, ô prikkelende spoor!
Die Dianira drijft om Theodoor t' ontmoeten,
Die tot belooning moet zijn Dianira groeten;
Omhelzen, kussen, ach! die lieffelijke mond,
Die Theodoor omhelst hier in de morgen-stond;
Daer niemand ons verfpied, maer yder leyd te rusten,
Mits eerst den dag begint; waer zijnder zoeter lusten,
Ach! Dianier mijn lief, als by 't geliefd te zijn,
In 't kriecken van den dag, en vroege Zonne-schijn?
Daer niemands oore hoord, nocht ooge niet verfpiede,
Al wat by Theodoor en Dianier geschiede;
't Leyd noch in stille rust al wat 'er leven heeft,
Vermits de Zon noch eerst zijn komst te kennen geeft;
Den Douw noch versch gedaeld op Akkers, en op Velden;
De Zee die zich te nacht met sterke wind ontstelde,
Springt zoetjes op en neêr, haer golfjes spoeld op strand,
En stut met zoet gedruys haer vloedjes in het zand;
O aengenaem vermaek! hoe heug'lijk is 't aenschouwen,
De woon-plaets van mijn Lief, vol vrolijke Landsdouwen;
Daer koorn, gras en kruyd, daer bloem en lover groeyd,
Daer 't vette klaver spruyt, en groene Eyke bloeyd;
Daer quam uw Theodoor zijn Dianira minne.

Dianir. O Voogt-heer! van mijn hert.

Theod. O Vroed-vrouw! van mijn zinne.

Dianir. O Afgod! van mijn Ziel. *Theod.* Godinne van mijn hert.

Dianir. O Hemel! van mijn min. *Theod.* O Heelster! van mijn smert.

Dianir. O Zonne! van mijn vreugd. *Theod.* O Sterre! van mijn leven.

Dianir. O oorspronk mijns geluk! *Theod.* Gy kunt my 't leven geven.

Dianir. Mijn leven leeft door u. *Theod.* En 't mijn door 't uwe leeft.

Dianir. U leven 't mijne voed.

Theod. En 't uw my voedzel geeft;

Kom

Kom Dianier, mijn Lief, laet ons te boschwaert gaen,
 Daer boompjes, bloem en kruyd, met ochtent douw belaeu,
 Verheugen het gezicht; daer vyolet en roozen,
 Versch op hun distel staen, heel çierelijk en bloozen;
 Daer d' aerde door natuur haer schoot met bloempjes çiert;
 En daer de Nachtegael, een Prince van 't gediert,
 Zijn helle stem verheft; en daer de driffes vlieten,
 Haer Cristalijne stroom, langs groene wallen schieten;
 Laet daer uw Theodoor, mijn Dianira gaen,
 Hem rusten aen u zijd omlommert van de blaen;
 Wild daer, in dien 't u lust, een aerdig voysjen quelen,
 Uw Theodoor die zal daer zoerjes onder spelen;
 Kom Dianira, kom, laet ons na 't Bosch gaen treên,
 En mengelen de vreugd van snaer en stem in een.

Dianir. Wat Theodorus wil, wil Dianira mede.

Theod. Wat Dianier behaegd, stelt Theodoor te vrede.

Dianir. Wat Theodoor behaegd, uw Dianira doet.

Theod. Wat Dianira wil, is Theodoro zoet.

Dianir. Ach! Theodoor wie gaet u lof, uw deugd te boven?

Theod. Wie kan doch Dianiraes deugd ten vollen loven?
 Hier is de Lom're groent, hier is 't mijn Dianier,
 Daer Theodoor vermaek sचेpt in 't getierelier,
 Van 't kleyne pluym-gediert; ô vreugd! ô Land! ô Hove!
 Uw vreugde, in mijn zin, gaet alle vreugd te bove;
 Land vreugde is een vreugd, die 't oog en 't hert vereert;
 Het Land geeft aen de mensch al wat de lust begeert;
 Nu Dianira Lief in vreugden op-genomen,
 Door 't lieflijk gewas, van bloempjes, kruyd en boomen,
 Laet ons wat zitten gaen in 't aengename groen,
 En met gespeel en zang liefs offerhande doen;
 Zing Dianira zing, uw Theodoor zal speelen.

Dianir. Speel Theodoor; ey hoor! de Vogeltjens die queelen,
 En lokken Dianier tot zingen Theodoor;
 Mijn dunkt dat ik 't gefluyt des Nachtegaels daer hoor,
 Die Theodoors gespel gehoord heeft, en vernomen,
 Op welk geluyd hy schijnt ons nader by te komen,

Theod. Zing Dianira zing, op 't gene dat ik speel.

Dianir. Wel Theodoor ik doe 't, en offer in 't geheel,
 Al wat 'er is in mijn, dat zal tot vreugd uytdringen,
 Speel Theodoor, mijn Lief, uw Dianier zal zingen.

T H E O D O R V S speelt , waer onder D I A N I R A
dit navolgende zingt;

Op de Stemme : Ach ! blinde bengel.

W I e kan 'er geven,
Dat meer zoetheyd heeft ,
Als zulk een leven ,
Dat genoeging geeft ?
Geen zoeter leven als genoegten , zoo wie genoegten is rijk ;
Wie zal zich toonen Dianiers gelijk.

Mijn hoogste vreugde ,
En mijn meeste lust ,
Spruyt uyt de deugde ,
Daer mijn ziel in rust ;
O deugde ! die de ziel doet leven , licht leeft by wel vernooft ,
Die zich tot deugde , meer als rijkdom voeft.

Zoo het genoegten ,
Boven rijkdom gaet ,
Wie wil zich voege ,
Dan tot hooge staet ?
En rijkdom die ons niet en geven , 't geen wel 't genoegten doet ,
Dat 's vrolijk leven , en gerust gemoed.

- Theod.* O reden wel gezeyd ! ô woorden wel gezongen !
Waer door het herte wel gelokt werd , en gedwongen ;
Maer leyder ! niet gebrocht by veele in 't gemoed ,
Vermits begeerlijkheyd geen deugde zoekt , maer 't goed.
- Dianir.* Zoo 't u belieft mijn Lief , laet ons voor ditmael scheyde ,
Met groot verlangen zal mijn Moeder ons verbeyde.
- Theod.* Ik doe zoo 't u belieft , wy beyd zijn eens van zin ,
Gaet gy na huys mijn Lief , zoo tred ik met u in ;
Ik zelfs verlangen heb uw Moeder aen te spreken.
- Dianir.* Vermits dat onze tijd , mijn Lief , al is verstreken.

Binnen.

G V S T A V I V S . H E R A C L I V S .

- Gustav.* Heraclius mijn vriend , ik wil vertrekken gaen ,
Want ik mijn herte voel met droefheyd overlaen ;
Heraclius ik kan 't in waerheyd niet gedogen ,
Mijn hert vermach het niet t' aenschouwen met mijn oogen ,
Dat Theodoor mijn Dianira heeft getrouwt ,
Het welk op 't droevigst my , laes ! in mijn hert berouwt.

Gustavius

Heract. Gustavius ik bid wild u te vreden stelle,
 En u om Dianier doch langer dus niet quelle;
 Gebruykt de reed'lijkheyd, en toont u als een man,
 En quelt u niet met yet dat niet geschieden kan;
 't Is vruchteloos getreurt, om yet dat niet kan worden.

Gustav. Wist gy Heraclius hoe my de liefde porden,
 Zoo dat ik nacht nocht dag geen liever vreugde had,
 Als dat ik steeds het beeld mijns Dianiers aenbad;
 Raed geven valt wel licht, maer die is 't tot bedroeven,
 Die in de liefde raed van anderen behoeven;
 Uw raed is goed, maer ach! 't volbrengen my ontbreekt.

Heract. Gustavius u doch in geen meer droefheyd steekt,
 Laet varen Dianier, en stelt gy u te vrede,
 Het welk gy licht zult doen zoo gy maer leeft na rede,
 Die u wel leeren zal dat gy uw quelling stilt,
 Indien gy reed'lijkheyd maer plaets verleenen wild;
 Gy weet dat Dianier haer over heeft gegeven,
 Om in de Echte staet met Theodoor te leven;
 Wiens Trouw dat is geschied met zulk een vast verdrach,
 Dat niemant wie 'er leeft het weder breken mach;
 Gustavius mijn vriend, is 't mogelijk met uw handen,
 De Zee te maken land, en tot een Zee de landen?
 Is 't mogelijk om doen Gustavius mijn vrund,
 Dat gy den Hemel met uw hand bereyken kund?
 Is 't mog'lijk dat gy kund de loop des Hemels weeren?
 Is 't mog'lijk dat gy kund de Zon te rugge keeren?
 Is 't mog'lijk dat gy kund de Sterren en de Maen,
 Beletten dat zy na Gods wetten niet en gaen?
 Is 't mog'lijk dat gy kund van dezelage plaetze,
 De Donder met uw hand weêr naer den Hemel kaetze?
 Is 't mog'lijk dat gy kund het water maken vyer?
 Zoo zal 't u mog'lijk zijn te trouwen Dianier.

Gustav. 'k Zeg noch Heraclius gy spreekt wel goede rede,
 Maer reed'lijkheyd en stelt mijn krankheyd niet te vrede;
 'k Weet wel ik treur vergeefs, en oft ik ween en zucht,
 Ik doe als een die boud Kasteelen in de lucht;
 Ik ken 't Heraclius, mijn vrund, heel wel verzinne,
 Wat is 't? de reden kan mijn quelling niet verwinne;
 Uw raed is doch vergeefs, uw reden zonder kracht,
 Mijn liefde al te sterk, mijn weêrstant zonder macht;
 De wil wil wel na raed, maer raed na reên niet leven,
 Mits zy mijn liefde geen voldoening kunnen geven;
 Dies ik Heraclius ten eynden raed en reên,
 Moet leven in getreur, en sterven door geweên.

Heract. Gustavius ik speur gy krenkt verstand en zinne.

Gustav. Heraclius ik wil mijn Dianier beminne.

Heract. 't Geen gy Gustavius wild kan ymmers niet geschien.

Gustav. Wie kan, Heraclius, het minnen my verbien?

Heract. Was 't minne, zoo die min 't gemind niet mach genieten?

Gustav. Het voedzel van de min vermindert mijn verdrieten;

Heraclius, dewijl ik Dianira mis,

Dunkt my ik spreek met haer door mins gedachtenis.

Heract. Gustavius mijn vrund laet die gedachten varen,

Want die gedachten zijn oorzaak van meer beswaren;

Hoe gy daer meer op denkt, hoe gy uw quel meer voed,

En hoe gy u meer queld, hoe gy u meer misdoet;

Dies denkt niet op de min.

Gustav. 't Staet niet in mijn vermogen,

Heraclius. *Heract.* Mijn vrund.

Gustav. Heraclius haer oogen;

Haer oogen ach! die zijn 't waer door ik ben ontroert;

Haer oogen hebben my de zinnen weg gevoert;

Heraclius mijn dunkt gy kent geen liefdens krachten

Ha! als ik noch bedenk hoe vriendelijk zy lachten;

Met wat bevalligheyd zy zoetjes van ter zy,

Haer lieve lonkjes pleeg te schieten, laes! op my;

Heraclius mijn vriend, wat heeft zy schoone wangen?

Ach! wat een voor-hoofd, daer gekrulde lokjes hangen,

Al weem'lend om haer mond? wat heeft zy poeslich vleysch?

Heraclius daer 's niet oft alles heeft zijn eysch;

Haer oogjes kleyn en bruyn, haer neusje recht van passe;

Haer kaekjes wit als sneeuw, waer op twee roosjes wasse;

Haer lipjes bol en glat, daer by koralig rood,

Niet al te dik noch dun, niet al te kleyn nocht groot;

Haer mondje pas van wijd, albaster witte tanden,

Een zilver blanke hals, spier witte lange handen;

De borsjes appel rond geregen by de krop,

Die deden my het oog zoo vaek daer vallen op;

Haer voetjes kort en smal, de steunzels van haer lede,

Die zijn, in 't kort gezeyd, recht na de kunst besnede;

Dit al te zamen is veer boven het gemien,

Hoe mach het ander zijn dat niet en werd gezien?

Heract. O zotte malle mensch! en is het niet recht mallen,

In zulke zotterny van minne te vervallen?

Gustavius mijn vrund, mijn vrund, wat is 't? eylaes!

Een schaduw en een schim, maer stof, en wurmen aes;

'k Verwonder my dat men ter wereld menschen vinde,

Die haer genegentheyd aen deze dingen binde;

Een hand vol Vrouwe vleysch 't geen rotte moet in d' aerd,
 Is dat zoo veel verdriet, en zinne quelling waerd?
 O redelooze mensch! die aen de lust gebonden,
 Meer als de deugd, vervalt noodwendig tot de zonde;
 Uyt welke zonde volgt gewoonte tot het quaed,
 Waer door de mensch geraekt in een bedroefde staet;
 Zeg my, die over thienmael twaelf jaren minde,
 Gustavius mijn Vrund, waer die nu zijn te vinde?
 Waer zijn de oogen doch, en 't tintelende licht,
 Van 't vriendelijk gelonk, en lodderlijk gezicht?
 Waer kaekjens als de Roos? waer wemelende haaren?
 Waer zilver blanke hals geçiert met blaauwe aren?
 Waer lipjes bol en glat? waer zang en zoet gespeel?
 Waer 't hooge voor-hoofst, met de haartjes blont en geel?
 Waer is 't Gustavius, mijn vrund waer is 't gebleven?
 Gelijk een rook, door wind, verstorven en verdreven.

Gustav. Heraclius 't is waer, waerachtig ik beken,
 Dat ik door deze reën vry wat verandert ben;
 Dies bid ik laet ons gaen wat meerder hier van spreken,
 Door deze middel zal ik best mijn quelling breken.

Binnen.

T W E E D E H A N D E L I N G.

G V S T A V I V S.

Gustav. **H**eraclius heeft my belast met grooter waerde,
 Dit Edele geschenk in dankbaerheyd t'aenvaerde;
 Dit, zeyt hy, is een Boek waer in te lezen staet,
 Door welke middel men de min verkeert in haet!
 Dies zal ik deze gift met dankbaerheyd ontfangen,
 En heb om dat te zien een hertelijk verlangen;
 Dies ik het open doe, om zien wat dat 'et zy,
 Heraclius, het geen gy hebt vereerd aen my.

Hy opend een pakcken, daer in vindende een Bekkeneck

Heraclius, de gift die gy my hebt gegeven,
 Daer vind ik wie ik ben, en zijn zal na dit leven;
 Mijn vrund Heraclius dit gaest gy my tot leer,
 Dit leerd my dat ik ben een dienaer van mijn Heer;
 In deze spiegel werd, eylaes! te recht bevonden,
 Een gruwel, en een schrik, van min, van lust, van zonden;
 O mensch! ô minne slaef! wat is het eynd van dien?
 Ey! kom wild het met my in deze spiegel zien;
 O min! ô zotte min! wel eertijds mijn behage,
 Hier leer ik dat ik nu uw ydelheyd beklage;

bb 3

Hier

Hier zien ik wat 'et is, het geen de minne geeft;
 Hier zien ik wat 'et is, het geen de minne heeft;
 Een niet, die yet wat schijnd, een schijn, en niet, een wezen;
 Ach! dat 'et niet en is staet in dit Boek te lezen.

O Spiegel! waer mijn ziel in ziet,
 Een groote wat, een schim, een niet,
 Een leven en een sterven;
 Een sterven sterft men eer men leeft,
 Wie sterft eer 't leven hem begeeft,
 Die zal het leven erven.

De niet, waer op men 't oogte slaet,
 Dat 's rijkdom, wellust hooge staet,
 Als prikkels tot de zonde;
 De deugd dat is de rechte wat,
 't Gemoed een vreugd, de ziel een schat,
 Waer door den Hemel werd gevonden.

Binnen.

V E R T O O N I N G.

T H E O D O O R , en D I A N I R A leggen geknielt voor 't G E L V K; 't Geluk werd van de N Y D I G H E Y D te rug gehouden, om haer gunste aen de geknielde niet te gunnen; geduerende de Vertooning, werd dit navolgende, van eenige Reye, gezongen.

THeodoor, en Dianier,
 Leggen hier,
 Op der Aerden neer gebogen;
 Daer de wankelbare Vrouw,
 Garen wou,
 Over haer gebeën medoogen;
 Maer de Goddelooze Nijd,
 Zulks spijt,
 Doet 't Geluk te rugge keeren;
 Wat de Nijdigheyd vermach,
 Kan men ach!
 Aen haer booze werken leeren;

Daer zy vromen meê verdrukt,
 En ontrukt,
 't Geen 't Geluk wel vaek zoud geve;
 En het geen 't Geluk vaek bied,
 Krijgt men niet,
 't Luk werd door de Nijd verdreve.

Binnen.

N Y D I G -

N Y D I G H E Y D.

Nydigh. Mijn macht brengt veel te weeg, dies ik in deze tijde,
 Mach nauwelijks een uur het licht des Hemels lijde;
 Door qua gewoont waer in ik zelfs my heb gebracht,
 En meest mijn werk gepleegt in de verhole nacht;
 Ik zoek de duysterheyd met nare omme-wegen,
 Op dat het geen ik zoek, te beter word verkregen;
 Ik schuw het licht, vermits de duysterheyd my stijft,
 Om dies wil mijn bedrog door haer verholen blijft;
 'k Ben yder wel bekend, en draeg dees maeg're kaken,
 Vermits ik my bemoeey met Goddelooze zaken;
 De Vromen haer verdriet, te werken, is mijn werk,
 En mijn verdriet dat is als ik haer voorspoed merk;
 Ia 't knaegd my als ik zie een ander Luk geniete;
 Ik laet my moeylijkheyd, nocht arbeyd niet verdriete,
 Om hem, die 'k niet en gun, te krenken in zijn eer,
 Want als die valt, zoo valt ook zijn geluk ter neêr;
 Ik ly niet dat 'er een tot hooger eer zal stijgen,
 Als ik hem gun dat hy, hier levend, zal verkrijgen;
 Als my de lust ophitft te werken eenig quaed,
 Zoo neem ik dan te hulp de macht van al mijn raed;
 Waer van de listigheyd de opperste is gezete,
 Die meest bedenken kan als and're niet meer wete;
 Naest dees is Leugen-tael, die door de list bedocht,
 Veel quaedheyd, na mijn wil, en lust, heeft uytgewrocht;
 Dan heb ik achter-klap, die wonder is bedreven,
 Om my tot Nijdigheyd een goede raed te geven;
 Dees drie zal ik met kracht gebruyken, om door haer,
 Te brengen Theodoor in rampspoed, en gevaer.

Binnen.

D E R D E H A N D E L I N G.

T H E O D O O R.

Theod. **D**E vreugd en is, eylaes! zoo haest noch niet verkoren,
 Of 't ongeluk dat is daer tegen al geboren,
 Ik, in mijn hoogste vreugd van mijn begonne staet,
 Val schielijk weêr om laeg, mits my het onlust slaet;
 My is op deze dag bedroefde tijng geschreven,
 Dat my een Schip ter Zee met goed'ren is gebleven;
 Daer op de Nijdigheyd haer bitze tanden wet,
 En my, waer dat zy kan, haer valsche strikken zet;
 Oy my ellendig mensch! waer toe is 't my gekomen?
 Het geen 't Geluk my gaf, dat is my weêr benomen;

bb 4

Ontbloot

Ontbloot van al mijn goed, berooft van 't geen ik had,
 Verlaten heeft het my het geen dat ik bezat ;
 Geen menschen ik vertrouw, 't zy Vrunden ofte Magen,
 Die ik in 't minste deel mijn ongeval durf klagen ;
 Zal ik dan dit verdriet, en over droeve rouw,
 Verfwijgen voor mijn Lief, en eygen Echte Vrouw ?
 O neen ! ten kan niet zijn, mits wy zijn onverscheyde ,

Dianier En 't geen den een geschied, eylaes ! dat treft ons beyde ;
 uyt. Daer komt mijn Dianier, 'k verander mijn gelaet.

Dianir. Mijn Theodoor, mijn Zon, mijn licht, mijn dageraad.

Theod. Mijn Lief, mijn Dianier, ô ziele van mijn leve !

Dianir. O leven van mijn ziel ! gy moet my 't leven geve,
 Mits ik mijn eenig hier by vreemde luyde vin ,
 Daer ik alleen mijn Lief, mijn Theodoor bemin ;
 Uw troost mijn leven voed, op u staet mijn vertrouwe.

Theod. Veel trouwer als de Mans bevind men vaek de Vrouwe ;
 De liefde van een Vrouw, Mans liefde te boven gaet ;
 Genomen Dianier ik quam tot kleyne staet,
 By na in arremood van yeder een verlaten,
 En dat in plaets van gunst 't Geluk my quam te haten ;
 Dat druk en ongeval, verdriet, en ramp van als,
 My quamen op het lijf, en vielen op den hals ;
 My roofden eer en goed, ja sloegen my met plagen,
 De vraeg is Dianier, hoe gy u dan zoud dragen ?

Dianir. Genomen Theodoor gy raekten in verdriet,
 Alwaer 't ook tot 'er dood, ik en verliet u niet ;
 'k Heb u mijn trouw beloofd, mijn trouwheyd zoud niet wijkē,
 Maer in de meeste nood de alder-trouwste blijken ;
 Dat is de rechte proef daer trouwheyd blijken moet,
 Wanneer de mensch vervalt in druk en tegenspoed ;
 Ik acht geen trouwheyd trouw, als die de rampspoed diende,
 In nood komt meest te pas getrouwigheyd van vriende ;
 Maer 't werd bevonden, dat de vrundschap heel vervreemt,
 Wanneer het los Geluk haer gaven weder neemt ;
 Zijn dit geen vrunden die de vrundschap, laes ! verdoemen ?
 Och ja ! onwaardig dat men haer zal vrunden noemen ;
 Die zoo lang vrunden zijn als weelde welluft voed,
 En zoo lang als de weeld haer alle vrundschap doet.

Theod. Mijn Engel die zeyt recht, maer ik heb het vertrouwe,
 Als nood quam aen de man gy zoud u woord niet houwe ;
 Waer vind men hedendaegs een mensch die zoo getrouw,
 Als Dianira zeyd, in nood zich toonen zou ?
 Wat Vrouw zou aen de man zoo groote liefde drage ?

Dianir. 't Zou Dianira zijn ; die om u te behage,

In zulken ongeval zoud wezen wel gemoed,
 Met u mijn Theodoor, te dragen zuer, en zoet,
 En dat om dat ik u liefds proeve zoud verliene,
 Op dat alzo mijn liefd liefds looning mocht verdiene;
 Want dat is liefdens aert, dat trouwheyd blijkt in nood,
 Dies ik met u, uyt liefd, en trouwheyd, ging ter dood.

Theod. O trooft! ô zoete trooft! ô blijdschap in het lijden!
 Wanneer het ongeval mocht Theodoor bestrijden;
 Wat trooft begeerd ik meer, in d' alder-grootste rouw,
 Als my mijn Dianier alleen maer troosten wou?
 Als dan den Hemel had voorzien om my te plage,
 O trooft! als Dianier my die woud helpen drage;
 Ach! Hemel, tuygt mijn Lief uyt tranen die ik stort,
 Tuygt Dianira doch 't geen Theodoro schort;
 Ach! zuchjes wild voor my aen Dianira spreekken,
 Oft kan dat niet geschien, zoo laet door eenig teeken,
 Bemerken Dianier wat droefheyd dat ik draeg.

Dianir. Uw droefheyd is de mijn, dies bid ik Lief, ey klaeg!
 Klaeg my doch wat dat u mijn Lief is overkomen.

Theod. Ach! Dianira Lief, ik ben helaes! in schromen, ('t ook zy,
 T' ontdekken 't geen my schort. *Dian.* Schroomt niet; 'tzy hoe
 Ik zal u zijn getrouw, vertrouwt gy maer op my.

Theod. Eylaes! wat zal ik doen? ik wil en kan 't niet zeggen.

Dianir. Laet in u hert doch niet voor mijn verborgen leggen.

Theod. Zoo ik het u ontdek, koom ik in meer verdriet,
 Mijn Lief, mijn Dianier, ik durf het zeggen niet.

Dianir. Indien gy, Theodoor, uw nood my niet wild klage,
 Maer in u hert alleen u droevig onluk drage,
 Moet ik, ach leyder! dan uyt droefheyd gaen ter dood,
 Vermits ik u mijn Lief, niet helpen mach in nood.

Theod. Zoo wil ik liever u, mijn nood te kennen geve;

Ach! Dianira, was uw Theodoor om 't leve;

Ach! had ik u mijn Lief, mijn Engel, niet getrouwt.

Dianir. Hoe! is 't ons Houw'lijk dan 't geen Theodoor berouwt?

Theod. Neen Lief; maer dat gy moet door diē dees droefheyd smake.

Dianir. 'k Wil na des Hemels wil mijn willens neyging make;
 Is 't lijden, druk, oft ramp, hoe swaer 't ook wezen kan,
 't Geen u mijn Lief betreft, neem ik gewillig an.

Theod. Al waer 't mijn Lief dat my de gantsche wereld haten;

Al waer 't dat ik most zijn van yeder een verlaten;

Al waer 't dat Dianier mijn Lief mijn zelfs verliet,

Zoo moet ik nu aen haer uytklagen mijn verdriet;

Ach! Dianira Lief, ach! waer ik noyt gebooren,

Had ik u Dianier niet tot mijn Bruyd verkooren,

Zoo had ik noch wat troost, en leed alleen de pijn,
 Die gy nu, onverdiend, laes! moet deelachtig zijn;
 Uw Theodoor die is berooft van al zijn have,
 Zoo dat my d' armoed maekt een slaef van alle slave;
 Al 't geen my het Geluk gegeven heeft wel eer,
 Dat heeft de Nijdigheyd my nu ontnomen weêr;
 Ik ben berooft van als, 'k heb min als niet behouwe.

Dianir. In hem, die 't zoo belieft, moet wezen ons vertrouwe;
 Heeft het den Hemel zoo met Theodoor gevoegt,
 Waer is 'er beter raed, als daer in wel vernoegt?

Theod. Wat raed mijn Lief, wat raed om zoo volmaekt te wezen?

Dianir. De beste raed mijn Lief dat is den Hemel vrezen;
 't Heeft God alzoo belieft, God is zoo rijk als goed,
 En kan ons geven weêr geluk in tegenspoed;
 Die God, die goede God, die ons nu heeft gellagen,
 Die kan verzoeten weêr 't geen wy nu moeten dragen;
 Dies stelt uw hoop in God, met Gode zijt te vreên,
 Wiens goedheyd weder geeft zijn zegen, door gebeên
 God slaet zomwijl de mensch tot straffe zijnder zonden,
 Door straffe werd berouw, en Gods gena gevonden;
 Onlukkig is hy niet die van 't luk is berooft,
 Maer die in 't ongeluk Gods goedheyd niet gelooft;
 Door Godes goedheyd werd de mensch zomtijds gellagen,
 Ia word van hem verzocht met lijn, en met plagen;
 Op dat de mensch hier door tot kennis word gebracht,
 En door de kennis zijne zaligheyd betracht;
 Ach! Theodoor, schoon dat ik waer geteelt van Ed'len,
 En most met u, door nood, nu bidden gaen, en beed'len;
 Ia, hebben tot mijn spijs maer een droog stukje brood,
 Zoo blijf ik u getrouw, mijn Lief, tot in der dood.

Theod. O ongelukkig mensch! wat wil 't met my noch wezen;
 Ach Dianira! Lief, ik ben vol anxt, en vrezen,
 Als dat uw Vader ons, in dit ons ongeval,
 Zijn bystant, en zijn gunst onwaardig weyg'ren zal.
 O droeve bitt're strijd! wat baerd gy ramp en quelle;
 O dood! komt Theodoor ter Aerden neder velle,
 Ruk my de Ziel van 't lijf, nu 't onluk my dus slaet,
 En nu ik ben berooft van goed, van eer, en staet;
 Nu ik verschoven moet hier op der Aerden leven.

Dianir. Wie u begeeft, mijn Lief, ik zal u niet begeben;
 Ik loof en sweer u trouw, getrouwheyd tot 'er dood,
 Al most ik ook met u zijn in de grootste nood,
 Waer in een sterflijk mensch op Aerde kan geraken;
 Ik wil mijn Vader onze staet bekend gaen maken,

Op hoop hy ons een steun in deze rampspoed zy.

Theod. Mijn Lief, mijn Dianier, mijn Engel, looft het vry,
Uw Vader die zal zich te zeer hier in versteuren,
En ons en zal van hem, zorg ik, geen hulp gebeuren.

Dianir. Ik ga na Vader toe, op dat ik met hem spreek,
Licht dat ik hem beweeg, met tranen, en gesmeek;
Ik hoop mijn Vader te bewegen met gebeden,
Die zich om mijnent wil zal voegen na de reden.

Theod. Ga heen mijn Dianier, den Hemel u geleyd.

Dianir. Ik ga, vertrouwt op God.

Theod. Ey! breng my doch bescheyd,
Zoo haest gy antwoord van uw Vader hebt ontfangen,
Want ik met hoop en vrees na d' uytkomst zal verlangen;
Ach! dat den Hemel gaf, dat gy goed tijding bracht.

Dianir. Ik ga met deze hoop.

Theod. En ik u zoo verwacht.

Binnen.

VIERDE HANDELING.

FLORENTIVS, CELESTYN,
EMILIA, DIANIRA.

Florent. **G**Y zijt u zelve, Dianier, op't hoogste tegen,
En onbedacht tot uwe qualijkvaert genegen;
Gy weet niet wat gy wild, gy weet niet wat gy doet,
Gy doolt in't geen gy wild, dies ik u raden moet;
Heeft Theodoor verbeurt, hy mach zijn straffe drage,
Die op zoo lossen grond zijn welvaert dorste wage,
Is hy nu naekt en bloot, ik en ontbloot my niet;
Het spreekwoord leerd ons wel *voorzicht ontwijkt verdriet*;
En wie voorzichtig is bevrijd zich van 't ontblooten.

Dianir. Hoe Vader! wild gy dan u eygen kind verstoeten.

Florent. Niet u, maer uwen man, die ik niet langer ken.

Dianir. Denkt gy dan niet dat ik zijn Echte Vrouwe ben?

Florent. Die kund gy blijven, en by ons alleenig leven.

Dianir. Ik hoor wel, zoo most ik mijn Theodoor begeben.

Florent. Och ja!

Dianir. O neen! ô neen! dat zal, noch 't kan niet zijn,
Is 't ongeval voor hem, zoo is het ook voor mijn;
Zoud ik mijn Theodoor, in't ongeluk, verlaten,
Zoo most ik zelve God, en Gods geboden haten;
Meer straf quam my dan toe, als my nu wel geschied,
Verlaet ons het geluk, mijn Man verlaet ik niet.

Celestijn. Verlaet hem voor een tijd, en scheyd voor een'ge jaren,
Tot dat gelegentheyd hem weder doet vergaren,

't Geen

't Geen hy verlooren heeft.

Dianir. Ey moeder! my verfchoon,
En gun, dat ik u hier uw doling in betoon;
Hoe kan den Hemel zulk een mensch zijn zegen geve,
Die niet na Gods gebod zich voegen wil te leve?
'k Heb Theodoor getrouwt, en dit vereyft de Trouw,
Dat in de tijd van nood, een Echte Man zijn Vrouw,
Een Vrouw haer Echte Man, 't zy ongeval, 't zy plagen,
Die lasten, tot 'er dood, malkander helpen dragen;
Wenscht gy mijn Theodoor in beter staet te zien,
Zoo is het noodig dat gy ons de hand wild bien.

Emmer. Hoe Zuster? Theodoor verftaet hem geene zaken,
Waer mede dat hy kan weêrom tot staet geraken;
Dus is het best, zoo gy van nood wild zijn bevrijt,
Dat gy van Theodoor u af-fcheyd voor een tijd;
Zoo hem 't Geluk weêr diend kund gy u by hem voege.

Dianir. 'k Hoop ymmers Zuster, dat gy u zult vergenoege,
Door reden, en Gods Wet, hy is mijn Echte Man,
Zoo dat ik, Zuster, dat met God niet doen en kan;
Heeft hem den Heer verzocht met ongeval, en plagen,
'k Ben fchuldig Theodoor die last te helpen dragen;
Is 't dat ik wil met hem 't Geluk deelachtig zijn,
Waerom en zou 't verdriet niet hallef zijn voor mijn?
'k Heb hem voor God getrouwt, ik zal hem niet verlaten,
Al zoud my, al wat leeft daer om op 't bitterft haten;
'k Vrees God meer dan den mensch, wie God voor al bemind,
Is zeker, dat hy God in alle dingen vind;
Maer wie dat buyten God zijn hulpe wil verkiezen,
En zoeken 't by den mensch, zal God en mensch verliezen;
God is getrouw, zoo wy maer zijn getrouw aen God,
In het volbrengen van zijn Heylige gebod;
En zullen, fchoon hoe fwaer ons 't onluk mocht verdrieten,
Als ons den mensch verlaet, Gods trouwigheyd genieten;
Kan 't dan niet zijn dat ik mijn Ouders trooft geniet,
Zoo hoop ik dat my God zal troosten in 't verdriet.

Florent. In dien gy Dianier uw opzet niet wilt derven,
Zijt zeker, dat ik u zal van mijn goed onterven;
Dies laet u raden.

Celestijn. En wild na uw Ouders hooren.

Emmer. En doet gy 't, Zuster, niet zoo is uw hoop verlooren.

Dianir. Ik steun op hoop in God, en vrees het ongeval,
En weet niet hoe ik my best hier in dragen zal;
Zal ik dan in verdriet, en ongelukkig klagen,
Verslijten dus mijn jeugd, en ook mijn jonge dagen?

't Waer

't Waer best, als ik de zaak met reden overweeg,
 Te blijven hier, tot Theodoor een middel kreeg,
 Waer door wy eerlijk ons kunnen onderhouwe;
 Genomen dit geschied, zoo breek ik niet de trouwe;
 't Waer best, als ik 't bedenk, wil ik het dan bestaen?
 Neen; waerom Dianier? het mach wel zijn gedaen;
 Ik blijf van Theodoor, 't is best ik het zoo make.

Emmer. En zult hier door in uwe Ouders gunst gerake.

Binnen.

THEODOOR.

HOe gelukkig is die mensch,
 Die zijn wensch,
 Niet en stelt op Aerd'sche dinge;
 Maer door 't Heylige gebod,
 Van zijn God,
 Werelds lusten kan bedwingen.

*Aerd'sche Worm, Schepzel Gods,
 Waerom trots,
 Opgeblazen, en Hoovaerdig?
 Waerom zoekt gy weeld, en lust,
 Zonder rust,
 Groote Schatten, weynig waerdig?*

*Waerom mind u zot begeer,
 Werelds eer?
 Waer op moedig moed gedragen?
 Hoe geacht, en hoe ge-eert,
 Het verkeert,
 Schielijk werd gy neêr geslagen.*

Emmer. Daer zien ik Emmerens, wat tijding oft zy brengt?

uyt. Ik zie dat haer gelaet met droefheyd is gemengt;
 Mijn Zuster Emmerens, ik koom by u met vreze,
 Om hooren hoe het met mijn Dianier mach weze.

Emmer. Fy Theodoor! dat gy dus schand-vlekt ons geslacht,
 Dies van mijn Ouders gy voor eerst geen troost verwacht;
 En ook heeft Dianier, mijn Zuster, voor genomen,
 Dat zy by Theodoor niet weder denkt te komen,
 Voor en al eer dat hy een goede middel vind,
 Waer meê hy rijkelyk zijn onderhouding wint;
 Derhalven Theodoor zich vrylyk mach vertrekken.

Theod. Eer zal de aerde my een leger steê verstreken,
 Om slapen voor haer deur, en rusten op de straet,
 Eer Theodoor vertrekt, oft van zijn Vrouwe gaet;

Mach my zoo veele gunst oft vrundschap niet geschiede,
 Dat ik haer spreken mach? veel minder zal ik vliede,
 Oft scheidyden van mijn Lief, en Echt getrouwde Vrouw;
 Al waer het ook dat ik van armoed moeten zouw,
 Uyt schrale water-beek mijn droge dorst verzade;
 Gebruyken tot een spijs de kruyden en de blade,
 Die d' Hemel, door de Aerd, zoo mildelijke geeft,
 Op dat zoo Theodoor van Godes gaven leeft;
 O arme Theodoor! berooft van luk, en staten,
 Van menschen, vrunden, ja mijn Echte Vrouw verlaten.
 O Emmerens! hoe onbekent is u mijn smert;
 O Emmerens! mach dit u Vader van zijn hert?
 O Emmerens! hoe kan uw Moeder dit gedogen?
 Ach! heeft zy Tygerin dees wreedheyd uytgezogen?
 Uw Moeder Emmerens, toond uyt haer wreed gemoed,
 Dat Dianira is in wreedheyd op-gevoed;
 Is 't mog'lijk dat my zoud mijn Dianier zoo haten?
 Wel aen, verlaet zy my ik zal haer niet verlaten;
 Mach 't dan niet zijn dat ik mijn Vrouwe spreken mach,
 Zoo groet haer dan van my, en zegtze goeden dag;
 Schoon dat zy van my scheidy, mijn Ziele blijft haer eygen,
 Die zoolang als ik leef, tot haer in liefde zal neygen?
 Ik ga in eenzaamheyd beweenen mijn verdriet,
 Verlaten van de mensch, maer van mijn God noch niet;
 Ey! groet haer noch van my, die nu om haer moet dolen,
 Zegt dat ik wensch dat zy den Hemel blijft bevolen.

Emmer. Ik ga, en doe alzoo als gy van my begeert.

Binnen.

Theod. Nu zie ik wat het is wanneer 't Geluk verkeert;
 Nu ik van vrunden zoud de meeste vrundschap zoeken,
 Zijn 't vrunden die, eylaes! my voor den Duyvel vloeke;
 Doch, oft ik menschen troost, en hulp van vrunden mis,
 Wat hulp gebreekt my doch, zoo God mijn hulper is?
 Oft mijn benijder vloekt, en scheld op 't alderbooste,
 't Schaed niet wie my verdrukt, als God my maer wil trooste;
 Oft my de haet en nijd vast treden met de voet,
 Ten schaed niet, zoo God wil dat ik het lijden moet;
 Oft my de achterklap met laster zoekt te schade,
 Wat schaed het, zoo het God verzoet met zijn genade?
 Oft wangunst my verdrukt en niet dan bitter gund,
 Ten schaed niet goede God, mits gy 't vergelden kund;
 Oft ik nu schand en smaed, spijt, laster, oneer lije,
 Ten schaed niet, zoo my God in 't Hemels doet verblijje;
 De meeste nijd en spijt doet my mijn eygen bloed,
 Wat schaed het zoo gy 't God met Hemels weêr verzoet;

'k Ver-

'k Verzet het al in God, in God staet mijn vertrouwe,
 't Zy wat my overkomt aen God zal ik my houwe;
 Mijn krankheyd maek zoo sterk, Heer, dat ik machtig zy,
 Te lijden met geduld al 't geen gy over my,
 Laet komen, goede God, want door geduldig lijen,
 Geniet de Ziel van God, een Goddelijk verblijen;
 Hier om hoop ik door God met Goddelijke reên,
 In alle tegenheyd te stellen my te vreên;
 O Dianira! die de armoed zoekt t'ontwijken,
 En uwe trouwloofheyd, uw Theodoor doet blijken;
 Gy gaet my af in nood, en waend dat gy ontvlied,
 De droefheyd die u is door Theodoor geschied;
 Vlucht waer gy wild, gy kunt Gods straffe niet ontvliede,
 Door wien u tot een straf, een quader kan geschiede;
 Gy zijt mijn Echte Vrouw, en schuldig, na gemoed,
 Zoo lang ik leef met my te dragen zuur, en zoet;
 Maer ach! waer is 't gemoed? waer zijn geswooren Eede,
 Die wy in onze Trouw hier op malkander dede?
 Dat d'een den ander niet zoud afgaen in de nood,
 Maer in geluk, en druk, trouw blijven tot 'er dood;
 Zoo lang de voorspoed diend, werd Trouw en Eed gehouwe,
 Maer als het onluk komt, vergeet men Eed, en Trouwe;
 Vergeetze zoo gy wild, gy breekt de Trouw, ik niet,
 Wie druk door zulks ontwijkt, vervalt in meer verdriet. *Binnen.*

GUSTAVIUS, DIANIRA.

Gustav. Ach! Iufvrouw Dianier, uw droefheyd is mijn leet,
 En smert my in mijn hert het geen den Hemel weet.

Dianir. Gustavius, eylaes! ik proeve hoe de dinge,
 Des werelds zijn onvast, en vol veranderinge;
 Nu weet ik dat hy doolt, zoo wie dat zich verlaet,
 Op tijdelijk geluk, op rijkdom, eer, oft staet.
 Dees dingen al te zaem kan ik niet anders noemen,
 Als vreugde vol verdriet, oft çierelijke bloemen,
 Die in de Zomer-tijd heel çierelijke staen,
 Maer vallen los ter Aerd, als haer de Winden slaen;
 Hoe lukkig acht die mensch zich zelve wel te wezen,
 Die, na de Wereld is, tot eer, en staet gerezen,
 En die 't al heeft na wensch, het zy waer hy't begeert,
 Zoo dat hy als een God van yder word ge-eert;
 Wat is 't eylaes! wat is 't? want dagelijks wy leeren,
 Hoe groot dat yemand is, de voorspoed kan verkeeren;
 Daer leyd dien Aerdschen mensch met al zijn werelds eer,
 Daer leyd zijn groote macht, en al de lust ter neêr;

Die in de voorspoed wierd van yder aengebete,
 Word van de minste mensch in tegenspoed vertrede;
 Gustavius! denk doch waer is 'er meer verdriet,
 Als dat een vroom gemoed dit ongeluk geschied.

Gustav. De wereld hedendaegs is niet gelijk voor dezen,
 De menschen niet gelijk zy plegen wel te wezen;
 Dies in het kort gezeyd, geeft reën getuygenis,
 Dat het geschied, mits in de mensch geen liefde is.

Dianir. Ey! wild Gustavius met rede zulks besluyte.

Gustav. Dewijl de deugde moet uyt rechte liefde spruyte,
 En dat 'er by den mensch geen liefd gevonden werd,
 Zoo oordeelt yder na de lusten van zijn hert,
 En niet na deugdens wet; want deugde volgt de rede,
 De redelijkheid verschoond de menschen die misdeeden,
 In dien de misdaed niet door moedwil zy geschied,
 Want by de reed'lijkheyd en geld die misdaed niet;
 't Misdoen is tweederley, en kan ook zijn bevonde,
 Dat misdoen schandig is, en schande zonder zonde.

Dianir. Gustavius spreekt vreemt, hoe zal ik dit door-gronde,
 Dat zond geen schand en is, en schande weêr geen zonde?

Gustav. Wat dat de zond belangt, in tweederley bestaet;
 De eene zond geschied uyt lusten tot het quaed,
 En d' ander kan geschien onnoozel, zonder wete;
 Zond die onwetend schied, en mach geen zonde heete;
 Hoe wel een deugdzaam mensch onwetend zonde doet,
 By het onwetend volk een zondaer wezen moet;
 Aengaende nu de schand is verr' van zond verscheyde;
 En ook is zomtjids schand en zonde wel van beyde;
 Maer mits dat schande meê verdeelt word tweederley,
 Zoo is schand ook geen zond gelijk ik u dat zey;
 Dan is de schand geen zond als deugdelyke menschen,
 Door valscheyd, oft qua lust, niet schandelyks en wenschen,
 Nochtans door ongeluk vervallen in een schand,
 Die veele noemen zond, doch door haer misverstand.

Dianir. Zeer aerdig is 't gezeyd, dies kan ik dit u zeggen,
 Met geene tegenstant, oft reden wederleggen;
 't Is als gy zegt, en 't komt op dit voorstel te pas,
 Het menschen leven is niet als het eertjids was;
 Dat 's minder in de liefd gelijk wel eer voor deze,
 Ach! vond men meerder liefd, de schand zoud minder weze;
 Want zoo daer yemand in de schand onnoozel raekt,
 De mensch word schandelyk, en eerloos uyt-gemaekt,
 Van die, die hem meer haet als liefde wil betoonen,
 De haet vergroot de schand, en liefd zal schand verschoonen;

Hier

Hier komt dan wel te pas dat haer de schand verwekt,
 Daer schand in tegendeel door liefde word bedekt;
 In de voorleden eeuw de menschen men niet vonde,
 Zoo liefdeloos als nu, vol haet, vol twist, vol zonde,
 Die schande brengen voort; haet en vervloekte nijd,
 Die waren noyt zoo groot als nu in deze tijd;
 Maer liefde vond men meer, dies was de schande minder,
 Mits noyt de haet als nu, de Mensch deed zoo veel hinder;

Gustav. 't Is zoo gelijk gy zegt, maer dit gestelt ter zy;
 Ach! Dianira ach! hoe zal 't doch gaen met my?
 Gustavius, eylaes! gevoelt zijn oude vonken,
 Op nieuws ontfteken door uw lieffelijke lonken;
 De oude liefd beweegt op nieuw my weêr tot min.

Dianir. Gustavius stelt deze grillen uyt uw zin;
 Denkt dat ik ben getrouwt.

Gustav. Te meerder dat ik brande;

Dianir. Gustavius! *Gustav.* Mijn Lief!

Dianir. Gustavius, 't is schande,
 Dat gy my noemt u Lief, Gustavius, ey swijgt!

Gustav. Mijn oude Min, eylaes! weêr nieuwe lusten krijgt;
 Ach! Dianira, ach! dat ik u eens verklaerde,
 Hoe dat ik nu gelijk ben uyt-gedroogde Aerde,
 Die door de hette gantsch verdroogt is, en verftikt;
 Maer door de vruchtbaerheyd van uwe Min verquikt.

Dianir. Gustavius, ik bid u wild den Hemel vreezen,
 't Geen gy aen my verzoekt, onmog'lijk 't kan niet wezen,
 'k Heb Theodoor getrouwt, hy is mijn Echte Man,
 Zoo dat ik u verzoek doch niet volbrengen kan;
 't Is waer dat ik wel wensch dat ik u had genomen.

Gustav. Zoo waerd gy, Iufvrouw, niet in dit verdriet gekomen;
 En zoo gy van verdriet wild wezen noch bevrijd,
 Zoo mind Gustavius, uw Theodoor tot spijt;
 Laet my, 't geen hy genoot, ach! Dianier geniete,
 Ik sweer 't dat ik u zal verlossen uyt verdriete,
 En droeve moey'lijkheên, waer in gy zijt geraekt,
 Indien gy my bemind, en Theodoor verzaekt.

Dianir. Gustavius hoe zoud den Hemel dat gedogen?
 Gustavius eylaes! hoe zoud ik zulks vermogen?
 Te geven u het geen ik gaf aen Theodoor,
 Aen wien dat ik mijn Trouw met diere Eeden swoor;
 Eylaes! waer Theodoor gescheyden uyt dit leven,
 Zoo mocht ik u, na wensch, mijn zelve overgeven.

Gustav. Voldoet my Dianier, en blijft nochtans getrouwt,
 Laet my genieten 't geen gy evenwel behoud.

Dianir. Wat 's dat? *Gustav.* Uw min.

Dianir. Mijn min? *Gustav.* Uw minne aen mijn lusten;
Geeft my, 't geen Theodoor zijn lust zoo dikmaels blusten,
U Lichaem, Dianier.

Dianir. Gustavius, wat nood,
Dat ik u zulks gaf waer Theodoor maer dood.

Gustav. Indien gy u met my ten Echte wild begeven,
Ik sweert ik Theodoor zal brengen om het leven.

Dianir. Gustavius, ô neen! zijn dood en wil ik niet,
Schoon ik om zijnent wil moet lijden dit verdriet;
En moet in eenzaamheid om zijnent wille swerve,
Daer ik de lieve lust van zoete Min moet derve;
Nochtans vermach ik niet van wegen mijn gemoed,
Dat gy mijn Theodoor in 't minste deel misdoet;
Dat ik mins lust gebruyk, dat zijn naturens Wette.

Gustav. Die 'k hoop my Dianira niet en zal belette;
Ey! gund my het vermaek van uwe lieve Min,
Die 'k zoo lang heb betracht, mijn hertens Afgodin.

Dianir. Gy wild dat niet behoord, doch! d'oude liefde trekt,
My tot genegentheid, die minne-lust verwekt.

Binnen.

V Y F D E H A N D E L I N G .

T H E O D O O R lezende in een Boekskén.

Theod. Zoete Poëzy! ô Rijmpjes die my raekt!
O Rijmpjes! die mijn hert in droefheid noch ver-
maekt;
Gy zegt dat werelds lust, en Rijkdom vergeleken,
Werd by de Doornen, wiens scherpe prikkels steken,
En quetzen aen het vleesch, dat zoo de Rijkdom doet,
De Ziel, als men haer niet gebruykt gelijk men moet;
De armoed noemt gy Rijk, haer droefheid noemt gy
vreugde,
Mits Rijkdom zonde baerd, en armoed strekt tot deugde;
De tegenspoed maekt rijk, gelijk dit Rijmpje leerd,
Mits tegenspoed in vreugd, Rijkdom in druk verkeerd;
O lukkelooze mensch! lukzalig is u leven,
Indien gy willig u tot d' armoed kund begeven;
En duldig 't lijden lijd, het zy hoe dat gy leeft,
Rijk, arrem, droevig, bly, uw wil in Gode geeft;
Hoe lukkeloozer hier, hoe luk-rijker hier nader,
De Ziele wezen zal in vreugd by God den Vader;
Die door de Zone Gods de menschen heeft geleerd,
Dat men door lijen, en verdriet ten Hemel keert;

En

En op dat dit volbrocht zoud worden in dit leven,
 Zoo heeft God aen den mensch zijn Heyl'gen Geest gegeven;
 Die 's menschen Ziele sterkt, in lijen, en verdriet,
 In druk, in tegenspoed, 't zy wat de mensch geschied;
 Dat moet, en kan de mensch, door Gods Geest, leere dragen,
 Indien dat hy met God te leven, heeft behagen;
 Indien den mensch betracht zijn Ziele zaligheyd,
 Moet dragen met geduld, al wat hem God op leyd;
 O God! 't heeft u beliest my dit verdriet te geven,
 Dat ik door tegenspoed nu moet in armoed leven;
 Ik vinde nergens trooft, een yder my versmaed,
 Mijn Vrouw, mijn Echte Vrouw, eylaes! my zelfs verlaet;
 Van yder een veracht, van yder een verlaten,
 Mijn naeste vrunden zijn 't die my op 't bitterst haten;
 De noyt vernoegde Nijd heeft dag nocht nacht geen rust,
 Om aen mijn arme mensch te boeten wreedheyds lust;
 'k Heb niemant op der aerd tot wien ik my mach keere,
 Maer roep alleen tot God, uw wil geschied, ô Heere!
 Ik blijf mijn God getrouw, die niemant laet in nood;
 En bid alleen, ô Heer! geeft my maer dag'lijks brood,
 Van herten ik vergeef, die my in nood beswaren;
 Vergeeft my God, g'lijk ik vergeef mijn Schuldenaren.
 Gewillig lijd ik dan, schand, laster, smaed, oneer,
 Vermits gy 't, onverdiend, geleden hebt, ô Heer!
 Maer ik, het wel verdien, bid God, toond my genade,
 En tot besluyt, ô Heer! verlost my van den quade;
 Ik wensch mijn Heer geluk. *August.* God loons u Theodoor.
Theod. Ach! Vader mits ik u zoo garen spreken hoor,
 'k Verzoek uw reed'lijkheyd gelieve te verschoone,
 De stoutigheyd, die ik u waerdigheyd betoone.
August. 't Is Theodoor mijn plicht dat ik gediensdig ben,
 Al wie ik met mijn hulp ten dienst verstrekken ken,
 Dies gy vrymoedig meugt verzoeken u begeere.
Theod. Zeer garen wensten ik met u te redineere,
 Van 't geen de Ziele trooft, of 't geen de Ziel aengaet,
 Wanneer den mensch verval in een bedroefde staet;
 Ik heb mijn Heer zomtijds, en dikwijls leggen male,
 Op 't geen met mijn verstand ik niet kan achter hale,
 Hoe dat een deugdzaam mensch oprechtig van gemoed,
 En levend in Gods vrees, zijn vlijt, en beste doet,
 Om eerelijk zich met zijn winsten te geneere,
 Doch! alles te vergeefs, gelijk de tijden leere;
 In 't tegendeel men vind weêr menschen quaed, en boos,
 Vervreemt van God den Heer, en leven Goddeloos;

Nochtans het Aerdſch Geluk, diend haer na wil, en wensche,
 't Geluk, 't is vreemd, dat maekt haer eerelijke menſche;
 En zoo een deugdzaam menſch in tegenspoed geraekt,
 Men ziet dat tegenspoed zijn deugd tot ſchande maekt;
 Kan voorſpoed Godloofheyd vereeren, en verſchoone,
 Waerom kan tegenspoed, deugd geen verſchooning toone?

August. Wanneer een Chriſten menſch zijn rechte plicht voldoet,
 Weet gy wel Theodoor hoe hy dit nemen moet?
 Stelt maer de geeft te werk, niet 't oordeel van de menſchen,
 Die meer de Rijkdom, als haer Zalighede wenschen;
 Die meer in 't aerdſche goed vertrouwen als in God,
 Meer volgen hun begeert, als Gods wet en gebod;
 Dees zijn 't die door qua luſt zoo werden aangedreven,
 Dat zy miſtrouwen hem, die 't alles haer moet geven;
 Dit 's zonde, door de zond werd die menſch zoo verleyd,
 Dat hy het goed in 't quaed, het quaed in 't goed verdreyd;
 Het menſchelijk vernuft dat is zoo veêr gekomen,
 Dat het door zijn begrijp Gods reden ſchijnd te tomen;
 Of ſchoon Gods dienaar ſpreekt, ſchriftuur en waerheyd leerd,
 De menſch keert tot de menſch, dat is tot zijn begeert;
 Vriendinne van de zond, Voedſtreffe van de luſten,
 Die 't menſchen herte peyd, belovende veel ruſten;
 Veel welluſt en vermaak, veel wereldlijke eer,
 Zoo dat nu yeder een gelooft aen zijn begeer;
 Maer wild gy na de Geeft, die 't werelds gaet te boven,
 Maer ſlechtelijk alleen in 't eeuwige gelooven;
 Zoo zijt verwondert dat den Goddeloozen menſch,
 Al wat op aerden is, niet heeft na zijne wensch,
 Voor 't geen zijn Ziele zal hier namaels moeten lije,
 Als de Godzalige hem zal met God verblijje.

Theod. Mijn Heer; zoo yemant ook geraekt in tegenspoed,
 Niet tegenſtaende hy zijn vlijt en beſte doet,
 Op hoop zijn tegenspoed in 't eynde te verwinne,
 Doch dat het hem miſlukt; zoo kan ik niet verzinne,
 Oft men zijn tegenspoed en droevig ongeval,
 Het zy de menſch dan zelfs, oft God toe-ſchrijven zal?

August. Dat ſtaet zeer lichtelijk door reed'lijkheyd te leeren,
 Indien men met verſtand zich tot die zaek wil keeren;
 Zoo yemand in zijn hert de vroomigheyd bemind,
 En tot gerechtigheyd in alles is gezint;
 Zoo hy moetwillens niet verzuymt heeft zijne zake,
 In 't onluk zijnde, deed zijn beſt daer uyt te rake,
 En dat met hulp van God; mijns oordeels, heeft die menſch,
 Geen ſchuld, mits hy zijn beſt tot hulp deed van zijn wensch;
 Geen

Zoo dat hem God den Heer door 't onluk wil bedroeve,
 Op dat hy het geloof zoud van die mensch beproeve;
 Maer zoo de mensche onrechtvaerdig yets betracht,
 Oft dat hy zijne zake niet en neemt in acht,
 En zoo moetwillens wil zijn handel laten varen,
 Waer door dat hy vervalt in schade en befwaren;
 Die mensch heeft zelfs de schuld, en d' oorzaak zijns verdriet,

Is hem door niemant als zijn eygen zelfs geschied.

Theod. Nochtans mijn Heer zoud ik voor vastelijk vertrouwe,
 Dat die in 't onluk raekt, voor schuldig is te houwe,
 Vermits hy niet in tijds zijn schade heeft voorzien.

August. Daer de voorzicht gebreekt kan 't zelfde niet geschien.

Theod. Nochtans hy schuldig is, mits hy geen voorzicht pleegde,
 En dat met achterdocht hy niet en overweegde,
 Tot welken eynde dat zijn zake komen mocht.

August. Hoe Theodoor; gy spreekt hier in heel onbedocht;
 God, Schepper van de mensch, die geeft de menschen 't leve,
 Al wat de mensch gebruykt word hem van God gegeve;
 't Zy wijsheyd, 't zy verstant, 't zy wetenschap oft kunst,
 Dees krijgt den mensch niet uyt zijn zelfs, maer door Gods gunst;

Voorzichtigheyd die is een groote gaef des Heeren,
 En kan door haer voorzicht het onluk vaek af-keeren;
 Doch niet zoo 't God niet wil; voorzichtigheyd niet baet,
 In dien God wil 't Geluk de mensche tegen gaet;
 Want zoo voorzichtigheyd de wille Gods kost keeren,
 Zoo ging voorzichtigheyd boven de wil des Heeren;
 En een voorzichtig mensch kost door voorzichts geluk,
 Zich zelve, na zijn wil, bevryen van zijn druk;
 Heeft voorzicht zulke macht? 'k neem 't word alzoogenomen,

Zoo zegt nu eens van wie voorzichtigheyd moet komen,
 Van God oft van de mensch? komt voorzicht van de mensch,
 Zoo is 't vergeefs dat ik van God mijn welvaert wensch;
 Maer komt in tegendeel voorzichtigheyd van Gode,
 Zoo is de vraeg, oft noyt voorzichtig mensch in node,
 In armoed oft verdriet, oft ongeluk vervil?
 Voorzichtigheyd wel baet, maer niet als God niet wil;
 Had een voorzichtig mensch geluk en eer in handen,
 Zoo quam daer nimmermeer voorzichtig mensch in schanden;

In tegendeel men ziet hoe meenig mensch hier leeft,
 In kleyne wetenschap, die gantsch geen voorzicht heeft,
 Nochtans

Nochtans zal hem 't Geluk haer overvloed vergunnen,
 Daer geen voorzichtigheyd zulks zal by brengen kunnen;
 Zoo dat verlies oft winst van 't tijdelijke goed,
 Gelijk ik heb gezeyd, men God toefchrijven moet;
 Doch na ons Christen plicht geduldelyk ons dragen,
 Om in de wille Gods te stellen ons behagen.

Theod. Ik zeg dat op der Aerd geen mensch nu heden leefd,
 Die eenigzins geloof aen deze dinge geeft;
 De reed'lykheyd is weg, de liefde en medogen,
 Die hebben in den mensch nu langer geen vermogen;
 Men ziet geen zaken in, men oordeelt uyt gewoont,
 Geen misdaed, schoon zy is onschuldig, word verschoont;
 O liefde! eygen liefd die heeft u uytgedreven,
 Zoo dat men nu niet weet waer liefde is gebleven;
 O liefde! waert gy noch gelijk gy waert wel eer,
 De misdaed smeed zoo licht de vromen niet ter neêr;
 De liefde die zoud in de mensch wel meerder wezen,
 Zoo zich de mensch wat meer begaf om God te vreezen.

August. 't Is waer, de liefde is hier toe een goede raed,
 Vermits dat liefde Godes vrees te boven gaet;
 Want liefd moet in de mensch de Godes vreeze voede;
 God vreezen doen zoo wel de quade als de goede;
 Wat baet het een quaed mensch al vrees hy zijnen God?
 God vreezen zonder liefd, dat is met hem gespot;
 De quade vreezen God, maer willen 't quaed niet mijden;
 De goede willen 't quaed om Gods wil willig lijden;
 De oorzaak is de liefd die haer God vreezen doet,
 Zoo dat de liefde meer als Gods vrees wezen moet.

Theod. 't Is Vader zoo gy zegt, 't zijn naekte klare rede;
 Ach! door gebrek van liefd word nu de deugd vertrede.

August. Ten schaed deugdzame niet dat hy vertreden werd,
 Maer hem die haer vertreed, met een wrackgierig hert;
 Hoe duldiger de mensch zich toonen kan in 't lijden,
 Hoe meerder dat de Ziel ten Hemel zal verblijden;
 't Zy dat hy schand oft smaed, onschuldig oft met schuld,
 Moet lijden; dat hy 't lijd geduldig met gedult;
 Zoo wie onschuldig lijd zal God zoo zeer behagen,
 Dat hy aenschouwen zal het geen noyt oogen zagen;
 Wie zoo zijn lijden lijd, wie zoo zijn droefheyd draegt,
 Is zeker dat hy God door 't lijden wel behaegt.

Theod. Ik hoop in God mijn kruys geduldelyk te dragen,
 En moet u voor het laest mijn Heer noch een ding vragen;
 Alzoo 't my werd misgunt te spreken met mijn Vrouw,
 Die ik zoo garen noch wel een reys spreken wou,

Verzoek

Verzoek ik oft het u belieft, mijn Heer, in deze,
Met u vermogen my behulpelijk te weze.

August. Waer in ik Theodoor u kan gediensig zijn,
Dat zal geschien, dies spreekt wat gy begeert van mijn.

Theod. Maer dat ik met verlof uws Heyligheids, om rede,
Gelijk ik heb gezeyt, my in uw kap mocht klede,
Om spreken Dianier in onbekend gewaed.

August. 't Zal Theodoor geschien, dies met my binnen gaet. *Binnen.*

DIANIRA.

Dianira droeve Vrouw,
In wat rouw,
Hebt gy laes! u zelfs gesteken?
Dat gy Theodoor verliet,
In 't verdriet,
Theodoor zijt af-geweken.

Vyt het scheyde Lief van u,
Vind ik nu,
Recht verdiende straf der Gode;
Op 't vervolg ik niet en docht,
Maer volbrocht,
't Geen my doet de Ziele doode.

Theodoor liet ik alleen,
In 't geween,
Daer ik my van woud bevrije;
Maer den Hemel, tot een straf,
Daer voor gaf,
My noch meerder ramp, en lije.

Tot meer schade van mijn Ziel,
Ik verviel,
Door qua neyging mijnes zinne;
Zoo dat ik mijn Echte bed,
Heb besmet,
Door een vuyle lust van minne.

'k Ga na Pater Augustijn,
Daer ik mijn,
Van mijn zonde wil beklage;
Daer ik met berouw, en boet,
Val te voet,
God, die 'k daer door moet behage.

THEO.

T H E O D O O R in de Kap van Augustijn.

Theod. Zeer wel komt Dianier haer Theodoor ontmoeten;
En zal haer Theodoor, in plaets van Vader groeten;
Wel Dochter dus alleen?

Dianir. Alleenig, doch vol vreze,
Moet ik ach! Vader, nu ellendig fchepzel weze;
Mijn hert en ziele beyd zijn lacy! vol verdriet.

Theod. Wat is u Dianier bejgent, oft gefchied?

Dianir. Dat zal ik Vader u belijden, en uytspreke;
Ach! oogen ftort hier neêr uyt brakke water-beke,
Een bloedige Rivier; ftort oogen! traen, op traen,
Zucht zoo veel zuchten als gy zonden hebt gedaen;
Ach! hertje smelt in rouw, tot boete van uw zonde;
Laet voor mijn ziel, ô God! genade zijn bevonde;
Dat ik mijn Theodoor mijn Echte Man begaf,
Met meening, my een wijl van hem te fcheyden af,
Dat heeft my leyder nu noch fwaerder ftrof doen drage,
Die ik, zoo lang ik leef, op 't droevigft zal beklage;
'k Beklaeg my dat ik gaf mijn Ouders, laes! gehoor,
Dat ik in nood verliet mijn Man, mijn Theodoor,
Alleen om dat hy was in arremood gekomen;
Ach Hemel! hier voor hebt gy wrack op my genomen;
Ach! had ik Theodoor in nood niet afgegaen,
Zoo had ik deze zond, en fchande niet gedaen;
Ach Vader! 't herte berft, de Ziel wil my begeven.

Theod. Hoe kind, hoe dus bedroeft, wat is 'er doch bedreven?

Dianir. Ik heb mijn Theodoor verlaten in zijn nood,
Die ik mijn trouwigheyd beloofd had tot der dood.

Theod. Op wat manier hebt gy uw Echte Man verlaten,
Met meening dat gy hem u leven lang woud haten?

Dianir. Neen Vader, maer dat ik ben van hem afgegaen,
Dat heb ik door bedwang mijns Ouders, laes! gedaen;
Die wilden dat ik my zoo lang van hem zoud fcheyde,
Tot hy weêr quam tot ftact.

Theod. En dan zoo zoud gy beyde,
U voegen weêr by een, was dit u Ouders wil?

Dianir. Ia Vader.

Theod. Oft het ondertuffchen nu gevil,
Dat het Geluk haer gunft uw Man niet woud verleenen,
Zoo hoor ik wel zoud gy met hem niet weêr vereenen.

Dianir. Zoo is mijn Ouders zin.

Theod. Die zin houd ik voor quaed,
Uw Vader die gebruykt hier in verkeerden raed;

Dit 's recht een middel om de Echte-staet te breken,
 Gelijk ik daer van zal natuurlijk met u spreken;
 Dewijl gy twee zijt een door wettelijke trouw,
 't Geen God zelfs heeft voorzien dat zoo geschieden zou;
 Zoo hebt gy ook voor God een hoogen Eed gefwooren,
 En hebt malkander tot behulp, uyt liefde, verkooren,
 Dat d' een den ander niet zoud afgaen in de nood,
 Ten ware dat gy word gescheyden door de dood;
 Maer dat ook zuur en zoet, het zy geluk, oft plage,
 Gy die te zamen zoud malkander helpen drage;
 En nu u God den Heer heeft plagen op-geleyd,
 Scheyd gy en laet uw man alleen in swarigheyd;
 Dit is een groote zond vol periculooze zaken,
 Waer door gy God den Heer u kund tot vyand maken;
 Geen lijden, geen ellend, geen armoed, nocht verdriet,
 Vermogen, 't zy hoe 't zy, de Echt te breken niet;
 Nocht ook voor eenen tijd malkander af te scheyde,
 Vermits dat is de weg tot grooter swarigheyde;
 Want af-zijn breekt de liefde, als liefde gebroken werd,
 Zoo raekt ook met der tijd 't geliefde uyt het hert;
 Wat volgt'er ach! een hert geneygt tot meerder zonde.

Dianir. Het geen gy Vader zegt heb ik alzo bevonde;
 Had ik in last en nood mijn Echte plicht getoont,
 Den Hemel had my licht met zegening beloont.
 Ik heb gezondigt, ach! mijn God wild mijns ontfermen.

Theod. Door boete en berouw zal God hem uws erbermen;
 Beklaegd aen God den Heer u droeve zondens smert,
 Offert zijn Godheyd op een neêr-geslagen hert;
 Hier door word God verzoent en toond ons zijn genade,
 Die geene zondaers wil verstootten nocht versmade;
 Zijn bermhertigheyd laet niemand in de nood,
 Vermits hy zelve zeyd, 'k wil niet des zondaers dood,
 Maer zijn bekeeringe, en dat hy daer door leve;
 Dies scheidt een moed in God, en wild u weêr begeve,
 By uwe Echte Man; beleven uwe staet,
 In zuur oft zoet, hoe 't God u overkome laet.

Dianir. 't Is leyder! nu met my daer toe te verr' gekomen,
 Ach! 't is onmogelijk dat ik weêr aengenomen,
 In liefde worden zoud by mijne Theodoor,
 Dies ik in droeve rouw en bittere tranen smoor;
 In nare eenzaamheyd wil ik my gaen begeve,
 Met treuring en gequijn ten eynde mijns leve;
 Mocht ik mijn Theodoor mijn Echt getrouwde Man,
 Tot affcheyd voor het laest noch eenmael spreken an;

Op dat ik hem beken mijn zonden, en misdaden,
 Verzoekende van hem vergiff'nis, en genaden;
 Op dat, oft my de dood te schielijk overviel,
 Dat ik dan wezen mocht geruster na de Ziel;
 Niet waerd, ben ik eylaes! den Hemel aen te schouwe,
 Ten aenzien, dat ik ben de snoodste aller Vrouwe;
 Zonderffe groot en grof, stort uyt een tranens vloed,
 Tuygt deze dienaer Gods 't geheyme uws gemoed;
 O Hemel! laet my die genade Gods verkrijgen;
 O snoode zond! ik kan uw snoodheyd niet verfwijge;
 Ach Vader! ach! ik heb gebrooken Echt en Eed,
 Maer God is het bekend, 't is my van herten leed;

Theod. Hoe zegt gy, Eed, en Echt?

Dianir. Die heb ik overtrede.

Theod. Zegt Dianira my de oorzaak, en de rede,
 Met wie, en op wat wijs uw Echt-breuk is geschied.

Dianir. Gustavius, eylaes! brocht my in dit verdriet.

Theod. Gustavius?

Dianir. 't Was hy.

Theod. O Nikkerlijke zake!

Hoe kost Gustavius, eylaes! hier toe gerake?

Dianir. Alzoo hy my wel eer gevrijt had, en bemind,
 En uyt der herren lief, g'lijk hy noch is gezint;
 En ziende 't onluk had my van mijn Man gescheyde,
 Hy my door vleyery, in 's Duyvels strikke leyde,
 En bracht my tot zijn wil, en nikkerlijke lust,
 Die ik met mijne min ongodd'lijk heb gebluft.

Theod. Is 't meer als eens geschied?

Dianir. Neen Vader; deze zonde,
 Heeft my mijn ziel gequetst met doodelijke wonde;
 Ik wensch dat my de dood een zaligeynde geeft,
 Mits Dianira is onwaerdig dat zy leeft;
 Want ik ter wereld kan van God niet beter erven,
 Als door oprecht berouw, zalig in God te sterven.

Theod. 'k Bedroef my Dianier, en boven al mijn smert,
 Valt dit de grootste pijn, en quelling in mijn hert;
 O mensch! ô broffe mensch! die uw genegenthede,
 Te lossen breydel geeft, in plaetze van gebede;
 Wanneer een quaed gedacht genegenthed bestrijd,
 Men zonder tegenstand in 't hert die boofheyd lijd;
 O boofheyd, quade lust! ô Goddelijke zake!
 Die eer uw bitterheyd de mensche niet doet smake,
 Voor dat gy met de daed uw werken hebt volbracht;
 O Dianira! 'k had noyt zulks van u gedacht,

Bid Gode om genaed, eyndigt in God u leven,
 En bid hem dat hy u, uw zonden wil vergeven;
 Zijt zeker Dianier, zijt zeker en gewis,
 Dat Theodoor nu haest ten eynden 't leven is;
 Ik voel, oy me! ik voel, dat ik in flaent gerake;
 O dood! ik voel, ô dood! dat my uw schichten nake;
 'k Bid om gena, ô Heer! genade en geen recht,
 Toond bermhertigheyd uwe dienaer, en uw knecht.

Dianir. Mijn Heer, hoe is 't?

Theod. De dood komt die ik niet en vreeze;
 Ach! Dianier ik ben niet die ik schijn te weze.

Dianir. 'k Hoop immers Heer, dat gy zijt Pater Augustijn?

Theod. Neen, ik ben Theodoor, en Pater in de schijn.

Dianir. Hoe Theodoor, ô God! ô Hemel! kan 't geschiede?
 Waer zal ik nu van schaemt, en van benautheyd vliede?
 Ach! sterkt my goede God, geeft my de moed, en macht,
 Te doen aen Theodoor 't geen ik hem waerdig acht.
 Ootmoedelijk ik my ter aerde neder buyge,
 En u mijn Theodoor mijn rouwig hert getuyge;
 Mijn Lief, mijn Theodoor, mijn Echt getrouwde Man,
 Mijn misdaed ik aen u doch niet af bidden kan;
 Doch evenwel moet ik, u ziende noch in 't leve,
 Verzoeken uw genaed; wild gy 't my wel vergeve?
 Dat ik u bed, mijn eer, zoo godloos heb geschent,
 Waer door mijn leven zal in knaging zijn ge-end.

Theod. 'k Vergeeft u metter hert, wie wil een Christen heete,
 Die anders zond niet wil vergeven, nocht vergeete;
 Bid Gode om genaed, dien God aenbid en vreeft,
 Van wien gy uw genaed behoeft het aldermeest.

Dianir. O spiegel aller deugd! door wiens Godvruchtig leven,
 Dat ik alleen tot Godes kennis word gedreven;
 Zoo dat 'er niet en is ter wereld, waer na ik,
 Als tot genade Gods mijn zondig leven schik.

Theod. En ik my tot der dood.

Dianir. Ik my tot bittere tranen.

Theod. En ik om Dianier uyt liefde te vermanen,
 Dat zy voor 't laest van my dit tot een lesse leerd,
 Als dat zy boven al haer Ziel tot Gode keerd;
 Niet ziende na der aerd op tijdelijke vreugde,
 Maer na den Hemel met het ooge aller deugde;
 Niet zoekend in de mensch getroost te zijn in druk;
 Niet zoekend menschen hulp in tijd van ongeluk;
 Niet wenschen lichaems lust in tijdelijke goede;
 Niet zoekende uw vreugd in rijkdoms overvloede;

Dit alles is bedrog, dies in het ongeval,
 Keert u tot God alleen die u haest helpen zal;
 In God en is geen end, maer leven zonder sterven,
 En alle aerdsche vreugd die moet men namaels derven.
 Al wat de mensch bezit, van rijkdom, schat, en goed,
 Den mensch hier, door de dood, doch alles laten moet;
 Die 't meest van dees bezat, en niet na zijn behoore
 Gebruykte, gaet zijn ziel hier door, eylaes! verloore;
 Oy me! hoe bang word my, wat voel ik voor een smert?
 Het schijnd dat my de dood komt vallen op mijn hert,
 De dood wil my de ziel van 't lichaem af doen sचेये.

Dianir. God, hoop ik, dat uw ziel ten Hemel zal geleye,
 En gunnen my dat ik met u zal gaen ter dood.

Theod. Nu voel ik, Dianier, my in de grootste nood,
 Van sterven; waer in ik met God my vind te vrede.

Dianir. Ach! sterft gy Theodoor, van droefheyd sterf ik mede;
 Vergeeft my alles doch wat ik u heb misdaen.

Theod. 'k Vergeef; nu laet, ô Heer! uw knecht in vreden gaen.
 Vaer wel mijn Dianier, nu ik van hier moet sचेये,
 Hoop ik u weêr te zien in 's Hemels eeuwigheyde;
 Mijn lichaem laet ik u, nu ik het leven derf,
 Dit is het laetst, oy me! oy me! eylaes! ik sterf.

Hy blijft dood.

Dianir. O dood! ô nijd'ge dood! ô dood die ik beklage!
 Dat gy my Theodoor zoo sचेielijk hebt ontdrage;
 O dood! uw macht, ô dood! geeft my getuygenis,
 Hoe dat de mensch gelijk een bloem des aardrijks is;
 O dood! ô bittere dood! een schrik voor alle zonden;
 O dood! door wie de mensch van 't leven werd ontbonden;
 Wat is 't dat men in zond van vuyle lusten wroet;
 Wat is 't dat men de lust in snoode min voldoet;
 Wat is 't eylaes! wat is 't in alle weeld te leven,
 En aen begeerlijkheyd den lossen toom te geven;
 Wat is 't, eylaes! wat is 't als ons de dood genaekt;
 En bitterlijk fenijn dat dan de ziele raekt;
 Gelukkig die zijn lust, door 't derven, heeft verdorven,
 Hoe armer hier geleest, hoe rijker weêr gestorven.

G V S T A V I V S.

Gustav. Hoe Dianier! wat 's dit?

Dianir. Een spiegel waer men ziet,
 Hoe alle werelds vreugd verandert in verdriet.

Gustav. Is Pater Augustijn de wereld overlede?

Dianir. Om dat ik heb mijn Echt, en eere overtrede,

Heeft

Heeft Theodoor, eylacs! dees goede Man vermoord,
 Zoo dat rechtvaerdig hem een weêr-wraek toe-behoord;
 Ik zelve wil den Fiel met deze hand verniele,
 En zenden zijne geest by d' onder Aerdſche Ziele;
 Ik stel mijn wraek in 't werk.

Gustav. Neen Dianier, bedaert.

Dianir. Ik zeg Gustavius! dat gy my geeft u Swaert.

Gustav. Wat wild gy Dianier, met mijn geweer uytrechten?

Dianir. Maer uyt een wraek-lust met mijn Theodoor gaen vechten.

Gustav. Beveelt die wraek aen my, 't geen u doch niet en past,
 Want hier is Dianier, voor u te veel aen vast;
 Wat wild gy, zijn Beulin, uw eygen Man vermoorden?
 't Zoud meerder wreedheyd zijn als men zijn leven hoorden.

Dianir. Ik sweer Gustavius, zoo gy 't my niet en doet,
 Dat ik het eyschen zal met wraeke van u bloed.

Gustav. 't Schijnt Dianira raest, en is als zonder zinne.

Dianir. 't Schijnt dat Gustavius my haet in plaets van minne.

Gustav. Zeg Dianier, waer in ik u zulks blijken doe?

Dianir. Gy weygert my mijn wensch.

Gustav. Schrijft dat mijn Liefde toe.

Dianir. Uw liefd Gustavius? hoe kund gy liefde drage,
 Mits gy niet doen en wild het geen my zoud behage?
 Maer nu gy hebt uw lust, en min aen my geboet,
 Nu zoekt gy Dianier te schoppen met de voet;
 Ik draeg u and're liefd gelijk ik zal betuyge,
 Nu wil ik my voor Gustavius neder buyge;
 Ontblooten mijne borst, uyt liefd die ik u draeg,
 Om sterven van uw hand, zoo 'k u daer meê behaeg;
 Uw Dianira knielt met yverig verlangen,
 Om van uw hand de dood, uyt liefde, te ontfangen;
 Uw Dianira knielt, en offert haer ter dood,
 Kom aen Gustavius en ziet nu eens hoe groot,
 Mijn liefde t' uwaerts is; ik offer u mijn leve,
 Gustavius, ey kom! wild my de dood-steek geve;
 Gustavius, ey kom! mijn bede doch voldoet,
 Hoe staet gy dus bedrukt, verslagen in 't gemoet,
 Wat schrikt gy, hallef dood staen u de leên en trille.

Gustav. Den Hemel gund my dat ik zulks doch noyt en wille.

Dianir. Hoe trouw ik u bemin, ik hier door blijken doe,
 Suft niet Gustavius, maer stoot vrymoedig toe;
 Ey! kom beproeft mijn liefd, laet my uyt liefde sterve.
 Gustavius kan ik dan zoo veel niet verwerve,
 Dat gy de proeve van mijn liefd t' uwaerts neemt?

Gustav. Uw doent, ach Dianier! dunkt my te wonder vreemt;

Gy wild dat ik u zal getrouwe liefde toonen;
 Gy wild dat ik uw trouw met trouwheyd zal beloonen;
 Gy wild dat ik u ziel van 't lievend lichaem sçhey;
 Gy wild dat ik mijn ziel met u ter hellen ley.
 Hoe zoud dit trouwheyd zijn? het waer een meerder teeken,
 Van groote bitterheyd; geen liefd, maer liefde breeken;
 Wanneer ik dit bestond bewees ik metter daed,
 Dat ik geen liefde droeg, maer een vervloekte haet;
 Hoe zoud ik, die ik min, en lief heb uytter herten,
 Het leven nemen, met zoo gruwelijke smerten?
 My pijnigen 't gemoed, ô neen! 't kan niet bestaen,
 'k Had liever dat my zelfs de dood wierd aengedaen;
 Kan ik u Dianier mijn trouwheyds proeve geve,
 Dat gy met uwe hand my helpt uyt dit leve?
 Ik offer my heel graeg, en willig in uw macht,
 Op dat mijn trouwheyds proef, werd met mijn dood vol-
 bracht;

Ontfangt mijn Swaerd, zie daer, ik zal aen u doen blijken,
 Dat mijn getrouwigheyd de uw niet zal bewijken;
 Is dat getrouwheyds proef, zie daer dan Dianier,
 Proeft Gustavius trouw, ik geef u mijn Rapier,
 En kniel my voor u neêr; ey! kom wild my door-stooten;
 De plaets daer 't herte leyd, die zal ik u ontblooten;
 Dat is mijn linker-borst, in deze leeger-steê,
 Daer leyd, ô Dianier! mijn hertje al gereê;
 Daer leyd het en verwacht met trouwelijk verlange,
 Om van uw lieve hand een zoete dood t' ontfange,
 Suft niet, maer neemt een moed.

Dianir. O woorden zonder meene.

Gustav. Zoo ik het niet en meen, de Goden my verleene,
 Dat ik met Pluto dael na d' onder aerdsche poel;
 En dat ik daer tot straf zijn plagen eeuwig voel.

Dianir. Lang aen dan, ik zal uw getrouwigheyd eens leere.

Gustav. Wat zoud ik liever van mijn Dianier begeere?

Dianir. O booswicht! snooden schelm, die ik niet min, maer haet,
 Hier leyd mijn Theodoor gestorven door het quaed,
 En Goddelooze werk van u, met my, bedreve,
 Ach! mijn boelagie bracht mijn Theodoor om 't leve;
 Fy u! dat gy my hebt tot deze daed gebracht;
 Fy my! dat ik u heb gegeven zulke macht.
 In plaetze van mijn min zult gy de dood be-erven,
 En met u eygen swaerd van deze handen sterven.

Gustav. Hoe Dianier! wat 's dit, 't geen gy aen my betoond?
 Heb ik u yets misdaen? ik bid u my verschoont.

U bidden

Dianir. U bidden is vergeefs, ô moorder van mijn Echte;
 Nu zal ik na mijn wensch, uw boofheyd zelve rechte;
 Nu zult gy gaen ter dood, mijn wraek moet zijn voldaan,
 En na uw dood zal ik die zelfde gang ook gaen;
 Echt-schennere, daer gy zijt, u leven is ten ende,
 Ik neem u 't leven mits dat gy mijn eere schende.
 Hou daer is loon na werk.

Zy doorsteekt hem.

Gustav. O wraek! ô wreede wraek!
 Waer mede gy beloont die goddelooze zaak;
 O zond! wat is uw loon?

Dianir. De dood, die zond niet vreeze.

Gustav. Gena! gena! ô Goon! wild my genadig weze;
 Ik sterf, oy me! ik sterf, tot straffe van mijn zond;
 Ik sterf, oy me! ik sterf, aen deze sware wond.

Dianir. Nu Dianira, nu bereyd u ook ter dood,
 En met dit zelfde Swaerd u zelfs het hert af-stoot;
 Ach! Theodoor, dat ik in nood u heb begeven,
 En met dees Fieft, eylaes! ook overspel bedreven,
 Dat roud my, zoo dat ik mijn zelve wreken wil,
 Dat ik zoo goddeloos in deze zonde vil;
 Wat is mijn leve nu? mijn leven is een sterven,
 Een leven ach! het welk moet alle vreugde derven;
 O zonde! die zich toond een Slaef aen uwe lust;
 O zonde! wat 's uw loon, wanneer gy zijt gebluft?
 O zonde! die de mensch zoo schoon vertoond voor d'ooge;
 O zonde! door uw lust, hebt gy mijn Ziel bedroge;
 O zonde! wat is zond? een Nikkerlijk bedrijf,
 Die eeuwig ons vernielt zoo na de ziel, als 't lijf;
 O zonde! wat is zond? een vreugdeloos vermaken;
 O zonde! wat is zond? een zoetheyd zonder smaken,
 Een schaduw van wat zoets, een niet die yet wat schijnt,
 Een schim, een ydel rook die met de wind verdwijnt;
 O zonde! wat is zond? een goddeloos behagen;
 O zonde! wat is zond? een Hel vol wreede plagen;
 O zonde! wat is zond? een Lufvrouw schoon gekleed,
 Die uytterlijk wat lijkt, draegt binnen niet een beet;
 O zonde! wat is zond? de zonden aen te hangen,
 Dat is een strik waer in de ziele word gevangen;
 Een lok-aes aen de lust, een zoete slaverny,
 Een wellust vol verdriet, een wreede toovery;
 'k Wil wraeke van mijn zond, ik zelve wil mijn wraeke,
 En zelve my het hert met dit Rapier af steeke;
 U volg ik in de dood mijn Lief, mijn Theodoor!
 Om dat ik u verliet, na dat ik u verloor;

TOONEEL SPEL VAN THEOD. EN DIAN,
Gy die my tot uw hulp, en vreugde had verkooren,
Hebt nu u leven om mijn zonden, laes! verlooren;
Mijn leven ik verlies, om dat ik zulks bedreef,
En my niet waerdig ken dat ik op Aerde leef;
Dit 's teeken mijns berouw, vergeldinge mijns zonde,
Dit is mijn laetste uur, dit zijn mijn laetste stonde,
Dat Dianira hier op dit bedroefde dal,
In 't lichaem hare ziel, eylaes! behouden zal;
Ik kus uw doode mond, mijn Theodoor ik sterve,
Om dat ik u, mijn Lief, mijn Theodoor moet derve;
Vaer wel met deze kus, vaer wel mijn lieve man;
O menschen! denkt aen my wat zonde werken kan;
D' een zonde d' ander volgt, de zond brengt my om 't leven,
Mits Dianier haer wil de laetste Dood- steek geven.
O aengename dood! u vrees ik, leyder, niet,
Mits dien gy zijt het eynd van alle mijn verdriet.

Zy doorsteekt haer.

ROSIL-

R O S I L I O N

E N

R O S A N I E R E,

Bly-Eyndend-Spel.

I N H O U D.

Policander, Koning van Boyens en Ambarres, word beoorloogt van de Koninginne van Pictes, en Santons, genaemt Argire; dewelke Celiodante, als Veld-overste, met een machtig Leger in 's Konings land doet vallen; Policander ten yttersten benaauwt, en zijn laetste toevlucht genomen hebbende in de Stad Avarik, en aldaer sterk besloten, en omlegert, ziende geen ander uyt-komst als zijn verderf; verzoekt, hoe wel met wanhoop, door beleyd van zijn Dochter Rosaniere, bystand en hulp aen den Ridder Rosiljon; dewelke ter liefde van de Princes, en Koning, als daer toe verbonden door genote denyde, een machtig Leger van verstroyden Adel, en Krijg sieden by een vergaderd; valt in 's Vyands Leger; slaet door, en onzet de Stad; neemt Celiodant gevangen; en steld den Koning wederom in 't Rijk.

Hy, tot belooning van zijn getrouwde dienst, eyscht des Konings Dochter Rosanier ten Echt, 't welk hem den Koning toestaet.

Celiodante, als gevangen, vyand des Konings, vind zich in de liefde van de Princesse Rosaniere zoo zeer ontfleken, dat hy zich genootzaekt voeld om by den Koning op het huw'lijk aen te bouden; den Koning vreezende de machte van Celiodante, inziende zijnen staet, en Koninglijke afkomst, vind nut met toe-stemminge van alle zijn Raed, Rosaniere te trouwen aen Celiodante, met tegenstaende zijn beloften eerst aen Rosiljon gegeven.

Rosaniere, die haer liefde had gezet op Rosiljon, dit verstaende, neemt voor, haer Vader te verbidden, edoch, valt vergeefs, en vruchteloos; derhalven doet aen Rosiljon beloftenis van getrouwicheyd ter dood toe.

Den Koning Policander, om een eeuwigen vrede te besluynen met de Koninginne Argire, tot groot voordeel van zijn Rijk, wil Rosaniere, tegens dank, aen Celiodant doen trouwen, en haer met dwang de liefde tot Rosiljon doen af-slaen; welke geruchten ter ooren gekomen zijnde van Verance; doen den zelve ten hoof verschijnen; den Koning voor oogen stellende zekere teekenen, waer door zijn Majesteyt word bekent gemaakt, dat Celiodante is des Konings Zoon, dewelke hy in onecht by de Koninginne Argire geteelt heeft; waer van Verance zoodanige waerachtige verklaringe doet, dat den Koning hoe wel, verwondert, de waerheyd voor oogen ziet; en zich genootzaekt vind, alzoo Celiodant zijn Zoon, en Rosanier zijn Dochter is, van dat huw'lijk af te slaen; ondertusschen komt de Koningin Argire in 't Hoff van Policander; vind aldaer Verance, dewelke aen den Koning Policander, als ook aen de Koninginne Argire, waerachtige ken-teekenen voorsteld, dat den Ridder Rosiljon is de Ech-te Zoon van de Koningin Argire; waer nyt omstaende groote blijdschap, verenigt den Koning Policander, zijnde Weduwaer, met de Koninglijke Weduwe Argire, in vredelyk beslyt, en neemt haer aen voor zijn wettige gemaellinne; trouwt Rosaniere met Rosiljon; en Celiodant met Cephise; zijnde een voor-dochter van des Konings Policanders overleden huysvrouw de Koninginne, en eyndigt alzoo dit Tooneel Spel.

Namen der Uyt-beelders.

C E L I O D A N T, onbekenden
Zoon van Policander.
S C H I L D - W A C H T.
P O L I C A N D E R, Koning van
Boyens, en Ambarres.
R O S A N I E R E, Konings Dochter.
E R G V N T V S.
A R I O N T H E.
R O S I L I O N, onbekende Prins van
Pictes, en Santons.

C E P H I S E, voor-dochter van Poli-
canders overleden Koninginne.
B E L L I N D E, Staet-luffter van Ro-
saniere. (dante.
O R O N T E, Hof-Meester van Celio-
R A E D S - H E E R, van den Koning.
V E R A N C E, een Land-man.
H O V E L I N G.
A R G I R E, Koningin van Pictes, en
Santons.

E E R-

E E R S T E H A N D E L I N G.

C E L I O D A N T met een deel gewapende Zoldaten.

Celiød. 't

Eluk des Oorlogs hangt meer aen 't beleyd,
als krachten; (trachten,
Zoo wie in d' Oorlog wil de zegening be-
Die moet niet op zijn macht, maer op de
rede staen, (heyd gaen;
En meerder met beleyd, als met verwaend-

Na dat men krijgs-raed hield, om op des Vyands wallen,
Een proef te nemen, en met stormen aen te vallen;
Bestemde men, zoo lang te wachten, tot de nacht,
Haer loop wat verder, als ten halven, had gebracht;
O groote Goden! laet de gunst van uw genaden,
Versterken dit mijn volk, en zegend gy de daden,
In d' aenslag, die by ons, op heden is beleyd;
Uw hulp zy onze kracht, ons wit, voorzichtigheyd.
Mijn helden! zoo gy zoekt van beyden een te erven,
Dat 's eer bevechten, oft in 't veld met eeren sterven;
Zoo zult gy, onder my, gelijk mijn kind'ren gaen,
Gemoedigt, dezen nacht, met onzen vyand slaen;
Waer toe den Hemel schijnt te zijn op onzer zijde,
De Sterren, en de Maen, al oft zy willen mijde,
Den Vyand dienst te doen, verdonk'ren vast hun licht,
En blinden zoo, ey zie! den Vyand het gezicht;
Nu is de rechte uur tot ons Geluk gebooren,
Zoo yder zich wel quijt, is 's Vyands Stadt verlooren;
Men vind die op het swakst hier aen de Zuyder hoek,
Dies is het raedzaamst dat men daer eerst proef verzoek;
Elk grijp nu moed, en hert, om moedig aen te vallen.

C E L I O D A N T doet een aeval op de Stad; Trommel en Trompetten
vverden geroert, de Schildvvacht van de Stad, Volk vernemende, roept.

Schildw. Den Vyand zoekt met list te raken op de Wallen;
Allarm, op, op, op, op mannen, op, val aen.

A R I O N T H E met eenige Soldaten uyt vallende, drijft C E L I O-
D A N T te rug, en vverd in het vervolgen, doodelijk gevond.

Ariønt. De zegen is by ons, maer komt my dier te staen;
't Bloed stremt my, 't herte flaeut, de Ziel is aen 't vertrekken;
Ach! Helden laet mijn dood u voor een bake strekken,
Om met u bloed en moed te strijden voor die geen,
Die zelve goed, en bloed opzet voor het gemeen;

Toond

Toond uwen Koning trouw, u zal getrouwheyd blijken,
 Ik bid u, voor mijn dood, en wild doch niet afwijken,
 Mijn Vader; na wiens kroon Argire lagen leyd,
 En aengezien 't Geluk op losse spillen dreyd,
 Is zelfs den Koning, laes het noodeloot verschooren,
 Doch! 'twerd, door trouwigheyd in luk, vaek weêr herbooren;
 Dies, bid ik u noch eens, gy Helden! die hier staet,
 Dat gy getrouwigheyd ter dood toe blijken laet;
 Mijn dood zy u een les, om trouwigheyd te leeren,
 Hy eerd geen Goden, die den Koning niet wil eeren.
 De flacute breekt mijn spraek, de dood toond haer geweld,
 De dood verheerlijkt hem, die sterven mach in 't veld.

KONING, ROSANIERE, ERGUNTUS.

Koning. Hoe staet het, krijgslie? is ons d' overhand gebleven?

Ergunt. 't Geluk is op ons zijd, waer Arionth in 't leven.

Rosani. Is Arionthe dood? *Koning.* Ach! liet mijn Zoon de Ziel?

Ergunt. Mits hy te moedig, laes! op zijnen Vyand viel. (nomen?)

Rosani. Mijn Broeder dood? *Kon.* Mijn steun, en trooft my dus ont-
 Wat ramp, wat ongeval mach ons noch overkomen.

Rosani. Wat leet, wat ongeval hangt ons noch bovenhoofd,

O Koninglijke Bloem! nu dat uw luyfter dooft?

Nu dat uw bleeke mond de dood voerd op uw lippen,

En dreef, door 's Vyands stael, de Ziel door roode tippen,

't Gemoedigt lichaem uyt; zoo dat dit bleek gedaent,

Met Peerlen werd bestroeyt van mijn bedroeft getraent;

O moed! vol 's Konings bloed, uw Vyanden gebleken;

O doode mond! kon 't zijn dat gy noch eens mocht spreken;

O mannelijken narm! ontbloot van 't blanke stael,

Omhels, omhels my noch eens voor de laetste mael;

Gy, die om Vader, en om Zuster te bevrijden,

Ontijdig, voor uw tijd, den dood hebt moeten lijden;

Beweegt mijn droeve Ziel tot eyndelooze rouw,

Draegt gy ons gunst, ô Goon! ô Goon! zoo toon het nouw:

Koning. Helaes! nu is het tijd van weenen, en van klagen.

Rosani. Mits ons het noodlot drukt in droeve nederlagen.

Koning. Al wat het onluk heeft dat word ons opgelaên.

Rosani. Het is der Goden wil. *Koning.* Wie kan die tegen staen?

De rampspoed die ons treft heeft geen gelijk op aerde.

Rosani. En drukt, helaes! te zeer uw Koninglijke waerde.

Koning. De Kroon staet in gevaer, ons leven zelfs in nood.

Rosani. Wy in benautheyd, en mijn Broeder, laes gedood!

Koning. Men hoort niet in de Stad dan zuchten en dan karmen.

Rosani. Och! oft den Hemel eens woud over ons erbarmen?

Och!

Koning. Och! oft den Hemel ons een uytkomst gaf in 't end.

Rofani. Zoo niet, men roofd uw ziel, mijn kuyscheyd word geschend;
Ach Hemel! ach! verhoor ons klagen, en ons zuchten,
En doet den vyand van ons Stad, ô Goden! vluchten;
Den vyand die ons volgt in doodelijken haet,
Vermits uw Majesteyt Argires liefd vermaed;
Haer liefde zoekt uw gunst tot Echtelijk vereenen,
Waer uyt den oorspronk is ontstaen van dit ons weenen;
En zijn hier in de Stad omlegert en bezet,
Daer wraek-lust nu het swaerd op ons verderven wet.

Koning. Wat uyt-komst, ach helaes! in dit ons droevig lijden?

Rofani. Indien ik met getraen den vyand kost bestrijden,
Ik trad Celiodant al schreyend te gemoed,
Bestormde zijne ziel met Maegdens trane vloed.

Koning. Met tranen, met geschrey is hier niet uyt te rechten.

Rofani. Veel minder is 'er kans den vyand te bevechten.

Koning. Wat raed dan? *Rofan.* Ach! wat raed? mijn raden is te niet.

Koning. Vermits wy al te diep vervallen in 't verdriet.

Rofani. Wat raed, eylaes! wat raed? wat raed? 't is best vertrouwen,
En in de nood, de hoop op 's Hemels gunst behouwen;
Grijpt moed, mijn Vader, 'ey! bedroeft u niet te zeer,
Zoo gy beswijkt, zijg ik los onder 't noodlot neêr;
De moed, in tegenheyd, stut neêrlaeg door vertrouwen.

Koning. Dies is het best de moed in 't onluk te behouwen;
Het herte, aen de Goon te stieren in den nood.

Rofani. Zoo vind men troost, en vreugd alwaer 't schoon in de dood.

Koning. 't Is waer, wat ongeval den mensche mach ontmoeten,
Dat kan geduldigheyd door 's Hemels gunst verzoeten,
Dies men met Offer dan der Goden wraek verzoen.

Rofani. Op hoop van dat Geluk laet ons hun Offer doen,
Met tranen en gezucht. *Koning.* Met schreyen, en gebeden.

Rofani. Met innerlijk berouw, en onbesmette leden,
Op dat der zonden door de offerande keer.

Koning. Den Hemel 's vyands macht van onze wallen weêr. *Binnen.*

R O S A N I E R E.

Rofani. Nu als van hoop berooft, schijnt hoop my noch te peyen;
Wat hoop, eylaes! wat hoop zal onze droefheyd scheyen?
't Onzeker geeft wat moeds, maer ach! wel overdacht,
Vind ik mijn voorstel noch onvruchtbaer, zonder kracht;
'k Heb met weemoedigheyd dees letteren geschreven,
Die ik, zal onderstaen, aen Rosiljon te geven,
Door een vertrouwde bood, en af-gerechten man,
Die my in dit geval zal dienen, zoo hy kan,

Behen-

Behendiglijk met list door 's vyands leger raken,
 Om Rosiljon mijn nood, en leed bekend te maken,
 Hem aen te dienen ons ellend, en sware pijn,
 Verzoekende dat hy wil onze hulper zijn;
 O sprakeloos verzoek! als gy hem zult verschijnen,
 Zoo druk hem droevig in het lijden, en de pijnen
 Die mijn verkropte borst benaeuwen totter dood,
 Op dat hy willig ons wil helpen uyt de nood,
 En 't uysterste gevaer, waer in wy zijn gekomen;
 Ach Hemel! 't geen ik nu, door nood, heb voor genomen,
 Volvoer dat na mijn wensch. *Ergunt.* Princesse Rosanier,
 Op u gebod, aen my gedaen, verschijn ik hier,
 Om willig t' uwen dienst mijn leven te betoonen.

Rofani. Vertrouwt my dat ik zal uw trouwigheid beloonen;
 Doet, bid ik, alle vlijt, dat gy door 't leger breekt,
 Schoon dat in deze zaak voor u veel onheyl steekt,
 Zoo is 'er nochtans troost en uyt-komst te verhoopen,
 Vermits gy hier oft daer noch vinden zult een open;
 En speurt den Ridder na, den Ridder Rosiljon,
 Die door zijn moed, en kracht vaek Leeuwen overwon;
 Door wapens, en door swaerd bestreed de kloekste helden,
 Die oyt gewapend zich in swaren oorlog stelden;
 Dies voerd hy in zijn schild een overwonnen Leeuw,
 En word den tweeden Mars genaemt in onzen eeuw.
 Dees is 't dien ik verzoek dat gy van mijnent wegen
 Tot hulpe van ontzet wild zoeken te bewegen;
 Bid hem om mijnent wil den oorlog aen te gaen,
 En dat hy onder stae den vyand op te slaen;
 Tot welken eynde gy hem deze brief zult dragen.

Ergunt. Ik die, in dit geval, om u Princes! wil wagen
 Mijn leven, ziel en lijf, begeef my op het pad,
 Op hoop 't geschiede, zoo Princes het geerne had;
 De diepe nood waer in uw hoogheid leyd gezonken,
 Uw tranen, en 't gezucht doen my 't gemoed ontfonken,
 Om door medogendheid, te zoeken, in uw nood,
 Getrouwe bystand, schoon ik boetend met mijn dood;
 Als een trouw onderdaen verplicht aen zulke wetten,
 Die reden, en natuur mijn wil te vooren zetten,
 Begeef ik my, en dat gewillig, op de reys.

Rofani. En uw gewill'ge dienst zal ik na haren eys,
 Met een volkomen loon, *Ergunte!* zoo beloonen,
 Als immermeer Princes haer kan aen yemand toonen;
 Doet maer u best en vlijt. *Ergunt.* Princes het zal geschien;
 My zult gy trouwlijk u gebod volbrengen zien.

T W E E D E H A N D E L I N G.

R O S I L I O N , ziende op zijn swaerd.

Rosiljon.

Oo blinkt den dageraad met Hemel blaeuw in 't
 Oosten;
 Zoo pleeg een droef gemoed zich zelve vaek te
 troosten;

Zoo raekt men voort, en voort, ja klimpt van trap op trap;
 Zoo komt men van een kleyn tot groote Ridderſchap.
 Gy zijt het blanke ſtof geſmeed uyt ſtale ſtaven;
 Gy zijt het die mijn lof doet tot den Hemel draven;
 Gy zijt het Edel ſwaerd, dat my dus hoog doet treen;
 Gy zijt mijn opkomt; doch gy zijt het niet alleen;
 Gy zijt het middel wel, om d' eere op te rechten,
 Maer vruchteloos, zoo hert, en kracht niet mede vechten;
 Gy zijt het middel wel, 't welk kloeke daden doet,
 Maer moet gedreven zijn door macht, beleyd, en moed.
 O roem van mijn geluk! ô tuyge van mijn daden!
 O bloemen van mijn kranſ! in plaats van lauwe bladen;
 O perlen aen mijn kroon! çieraden van mijn eer,
 Trompetten van mijn lof, en glans van mijn geweer;
 Ik die een Ridders naem, door daden, heb verkregen,
 Voer al mijn Ridderſchap in wapen, en in degen;
 O Ridderlijk Iuweel! ô Princeljk çieraed!
 Dat meenig laffen guyl tot pronk diend over ſtraet,
 Alleen uyt hovaerdy en ydel wel behagen,
 Uw roem en is geen roem alleenig door het dragen;
 Uw opperſte waerdy die hangt alleen hier an,
 Als dat men, daer het diend, u wel gebruyken kan,
 Tot ſtraf van die miſdoet aen deugdelijke wetten,
 En tot een dwingeland om moet wil te beletten;
 De goeden zijt gy goed, de quaden gy verſtrekt
 Een geeffel, die tot goed het quaed gemoed opwekt.
 Wien heeft zich onderſtaen mijn eere te beſtrijden,
 Die tot zijn oneer niet van my heeft moeten lijden,
 Bedrukte nederlaeg? wien temd ik niet de moed,
 Schoon Ridderlijk in luſt van kinds been opgevoed?
 Dit is de hoogſte lof die ik op 't Aerdrijk voere,
 Het galmen van trompet, en klank van trommel roere,
 By gladde vonkken uyt een yſren huyl geſmeed,
 Is my het zoetſt muzijk, dat ik ter wereld weet;

Den

Den pronkert voerd zijn moed op glans van diamanten,
 In zijd, en zacht gewaed, geziert aen alle kanten
 Met peerlen, en met goud; ja lieft de pronk van glans,
 Daer wapen, en daer swaerd my zijn een lauwren krans;
 O grooten Strijd-God Mars! ik stook u offer vieren,
 En smeul in zoeten reuk gewijde lauwerieren,

Ergunt.
 uyt.

Uw Majesteit ter Eer! door wien mijn Eere leeft,
 Mits gy den geenen zijt die my gezegend heeft.
 Wie zien ik daer? *Ergunt.* Die geen, die schuldig is te buygen
 Voor uwe voeten; daer de waarheyd zal getuygen
 Met welke swarigheyd dat ik, geperst door nood,
 Mijn leven heb gestelt in p'rijkel van de dood;
 En koom, zoo op den hals, door slinxe omme-wegen,
 Gegaen uyt Avarik, om mijne dienst te plegen
 Aen u; van wegen haer die my gezonden heeft,
 Belegerd in de Stad, daer zy ellendig leeft;
 Ik bid, op haer verzoek, gebogen hier ter aerden,
 Als dat het u gelieft, mijn Heer, dees brief t' aenvaerden.

Rosiljon. Van wien is 't dat zy komt? *Ergunt.* Van haer, die gantsch
 Uw Ridderlijke hulp, in dit geval, behoeft; (bedroeft,
 Princeffe Rosanier heeft dezen Brief geschreven,
 Waer van de letteren getuyge zullen geven
 Die zy besloten draegt. *Rosil.* Komt dees van Rosanier?
 In plaetse van Princes, zoo kus ik dit pampier;
 Mijn hert verlangt met graegt den inhoud eens te lezen,
 Om zien wat haer verzoek aen Rosiljon zal wezen.

Hy leest den Brief.

Rosiljon, *uwe overwinningen zijn veel en heerlijk; maer onze ellenden
 swaer en menigvuldig; aengezien onze verstroying; het gantsche land
 veroverd; soldaten geslagen; mijn Broeder Arionthe om het leven; mijn
 Koninglijke Vader en ik in onze laeste stad gevlucht en vervolgt; sterkelijk
 belegerd, en van onzen vyand Celiodante benaut, en omringt; gevende u
 Edelheyd mits dezen te bedenken, oft deze onze benautheden uwe macht en
 moedigheden niet en zijn vereyschende.*

Door de bedroefde Princeffe Rosaniere.

Rosiljon. Vereyscht uw nood mijn hulp door dwang van bitter lijn?
 Mijn ziel en wil zijn 't eens om voor Princes te strijen;
 De proef van rechte trouw moet blijken in de nood,
 Princes zal zijn verlost, oft Rosiljon gedood.

Ergunt. O troost in droeve druk! daer trouwheyd wil het leven,
 Ten dienste van Princes, aen Mars ten offer geven;
 Ten offer voor die geen, die gantsch zijn afgemat,
 Gedreven op de vlucht nu in haer laetste Stad;

Den vyand dag aen dag die nadert vast de wallen ;
 En zoekt met roof en moord de Stad te overvallen ;
 Alwaer men door de vrees van droeve nederlaeg ,
 Veel duyzend tranen stort met zuchten alle daeg ;
 Wat leven leeft hy, ach ! die levend wenscht om sterven ?
 O Ridder Rosiljon ! wat zag men zielen swerven ,
 Om Koning en Princes te vrijen voor de dood ,
 Wanneer hy op de vlucht, en dat ter nauwer nood ,
 Quam binnen Avarik ; alwaer zijn onderdanen
 Zijn Majesteit, en ook Princes met droeve tranen
 Verwelkomde ; laes ! en met een naer gezucht ,
 Beweenden op het hoogst hun alderlaetste vlucht ;
 Elk burger toonde proef van zijn genegentheden ,
 Bezorgden meer haer Heer, als zy hun leven deden ;
 Elk troosten, zoo hy kost, het Koninklijk gemoed ,
 En dat onder beloft van leven, lijf, en goed ;
 De minste als de meest deed proef van trouwheyd blijken ,
 Elk swoer zijn Majesteit, in nood niet af te wijken ;
 Maer wat baet goede wil, hoe zeer haer liefde port ,
 Indien het neffens dien haer aen 't vermogen schort ?

Rosiljon. Waer zijt gy Ridders pronk, my van Princes gegeven ?
 Waer zijt gy, op wien ik voer al mijn Eer, en leven ?
 Vecht nu voor haer, die u gestelt heeft in de hand
 Van hem, die dwingen zal dien trotschen dwingeland ;
 Vecht nu voor uw Princes, eyscht wraek van 't nare zuchten ,
 In jammer, en geschrey, over 't bedroefde vluchten
 Van Koning, en Princes, van Vader en van Kind ,
 Zy, die u gaf aen my ; mijn ziel door u verbind,
 U wederom voor haer te off'ren my mijn leven ,
 Dit lichaem, deze ziel, ja al wat my gegeven
 Is van de Goden zelfs, om stutten 's vyands moed ,
 Wiens wraek-lust haekt na roof van 't Koninklijke bloed ;
 Den God des Oorelogs die zegen mijne leden ;
 Godin der wapenen, op heden aengebeden ,
 Vergun my uwe gunst, op Rosaniers geklag ,
 Waer door ik haer, in nood, mijn bystand bieden mach.
 Ergunte ! zoekt met list een voorflag nu te maken ,
 Op hoop het u gelukt weêr in de Stad te raken ;
 Laet list uw voorgang zijn, en dat op zulke paên ,
 Die u, hoe wel onveyl, tot in de Stad doen gaen ;
 En wild, op mijn beloft, daer mondeling verklaren ,
 Aen hare Majesteit ; als dat ik zal vergaren
 Een macht van strijdbaer volk, met wapens wel verzien ;
 Zegt dat ik ben getrooft den vyand 't hoeft te bien ,

De Stad t' ontzetten, Haer haer vryheyd te verwerven,
 Oft wel gemoed in 't slaen om harent wil te sterven;
 Oft door des vyands macht mijn leven af te staen;
 Oft door mijn moed, en kracht den vyand op te slaen;
 Ga, bid ik, spoedig, laet haer deze troost ontfangen;
 Want die op uytkomst hoopt leeft vreezend in verlangen;
 Dies ik noch eenmael bid Ergunte wild u spoen.

Ergunt. Heer Ridder, bid geen meer 'k zal 't ongebeden doen. *Binn.*

I. V E R T O O N I N G.

Alwaer eenige verstroyden Adel, van CELIODANTE gellagen,
 zich vergadert by ROSILION, onder beloften hem te willen
 dienen, waer op gepast zijn deze navolgende rijmpjes.

*Verstroyden Adel, van Celiodant geslagen,
 Geeft zich in dienste van den Ridder Rosiljon;
 Die hem gemoedigt vind als nu de kans te wagen,
 Met die, die door zijn macht dees Adel overwon.*

II. V E R T O O N I N G.

Alwaer den Adel aen ROSILION, als Velt-Heer, den
 Eed doet van getrouwigheyd.

*Den Adel onderswerpt zich Rosiljon te sweeren
 Den Eed van trouwigheyd; en maekt hun onderdaen
 De wetten, die men steld, om 's vyands macht te keeren;
 De Stad t' ontzetten, en den vyand op te slaen.*

R O S A N I E R E.

Rofani. Waer of Erguntus blijft? eylaes! zijn lang vertoeve,
 Veroorzaekt in mijn hert een bitterlijk bedroeve,
 Door vreeze, dat hy by den vyand is verspied;
 Daer komt hy; ach! hoe is 't Ergunte? *Ergun.* U verdriet,
 Grootmogende Princes! zal haest ten eynde raken,
 Indien den Hemel wil begunstigen de zaken,
 Die Rosiljon, op uw verzoeken, neemt ter hand;
 Hy zal, al wat hy kan, vergaren op het land,
 In wapens stellen; doen trompet, en trommel roeren,
 Ia nemen in zijn dienst al wat geweer kan voeren,
 Om wel gemoedigt zoo den vyand 't hoeft te bien,
 Waer van men op een kort, Princes! de proef zal zien;
 Dit heeft den Ridder my belast aen u 't ontdekken.

Rofani. Dit zal mijn Vader, en my tot vertroosting strekken. *Binnen.*

R O S I L I O N , met alle den Adel, en macht van Krijgs-lieden.

Rosiljon. Ten dient geen tijd gespilt, den vyand te verrassen,
Hoe kost men beter tijd als nu op heden passen?
Sa helden, grijpt een moed en dring op 't Leger toe,
Ik ga u zelver voor daer ik de proeve doe.

Binnen.

Celiod. Op mannen, mannen op, op, op, op met u allen,
Den vyand komt met macht op 't Leger aengevallen,
Een yder maek zich reê gewapend, om te slaen;
Op mannen, mannen op, en neem de wapens aen.

Binnen.

Trompetten werden gesteecken, trömmels geroert; den K O N I N G en
R O S A N I E R E , komen op den tooren, zien na 't Leger; 't welk,
na een weynig gevecht, werd opgeflagen, en alzoo de Stad ontzet.

Rosani. Roziljon dient bedankt, Heer Vader, voor dees daed.
Koning. Kom, gaen wy hem te moet, met d' Eedelen en Raed.

K O N I N G , R O S A N I E R E , met eenige Hovelingen
by R O S I L I O N .

Koning. Den Hemel loon uw dienst, en trouwheyd ons bewezen.

Rosani. Uw lof, ô Ridder! is ten Hemel toe gerezen.

Koning. Den vyand op de vlucht laet Hut en Tente staen,
En op uw aenslach is met schande door gegaen;
Al 't Leger is verstroyt en t' eenemael geslagen,
O aengename troost! in droeve nederlagen;
O blijdschap in de nood! ô uytkomst in 't verdriet!
Dus lang aen ons betoond, dus lang aen ons geschied;
O Hemel! zijt gedankt voor dien vergunde zegen,
Door Rosiljon alleen verwonnen, en verkregen;
Die's vyands voorneem brak, en door zijn Leger sloeg,
Al 't volk, door schrik, en vrees, als stof voor wind verjoeg;
Zulcx dat zy, over heert, uw moed en macht ontvloten,
U, door wiens kracht men ziet het veld verspreyt met dooden;
O Ridder Rosiljon! ik vind uw hulp zoo groot,
Dat die alleen my heeft verloft uyt al de nood,
En 't uysterste gevaer waer in ik lag gedooken;
Maer ben als nu gelijk een roos, die op geloooken
Door dichte doorens komt; ik ben gelijk de Zon,
Wiens glans geen schijnzel aen het aerdrijk geven kon,
Zoo lang een dikke damp zijn luyfter had betogen;
Gy zijt het die mijn glans op heft door u vermogen;
Gy zijt het die na dat mijn luyfter was gedooft,
My, in mijn nederlaeg, de kroon weêr zet op 't Hoofst,

Doch!

Doch! zal zoo lang ik leef, uw trouwigheyd erkennen.

Rosiljon. Grootmogend Majestejt! wie deugd liefd moet zich wennen

Te toonen proef van dien, en dat in tijd van nood;
Een deugdzaam onderdaen, alwaer 't schoon met zijn dood,
En moet hem niet ontzien zich voor zijn Heer te quijten,
Schoon hy het leven most in duyzend wonden slijten,
Indien daer door zijn Vorst maer eenig nut geschied;
Wie dit niet doet, schoon hy wil deugdzaam zijn, is 't niet.
Hoe menig onderdaen heeft zich in dienst zijns Heeren,
Begeven op de vlucht, als 't tijd was van verweeren;
Zijn leven meer gezocht als 't nut van zijnen Heer.

Koning. Ik houd my aen uw dienst verbonden, en begeer
Dat gy den vyand wild vervolgen. *Rosil.* 't Zal geschieden,
En Rosiljon volbrengt u Koninglijk gebieden. *Binnen.*

CELIODANT vluchtende.

Celiod. Nu my het onluk treft, en 't bittre noodlot preft,
Nu my mijn volk begeeft, vind ik het vluchten best;
Waer heene wend ik my, waer heene zal ik dwalen,
Daer ik my veylig vind voor 's vyands achterhalen?
Waer keerd Celiodant in dit zijn ongeval?
Waer loop ik, daer ik my verzekert vinden zal?
Waer vlucht ik, daer men my niet zal vermoen te wezen?
Waer gae ik, daer ik mach gerust zijn buyten vreezen?
Waer heen keer ik my best? wat wegen zal ik gaen?
Hoe zal ik, oost oft west, oft dit, oft dat opslaen?
Ik weet niet hoe ik zal, nochtans moet ik het weten,
Indien ik langer toef zal ik mijn zelfs vergeten;
Het eerste pad het best, dees lommer loop ik door,
My dunkt dat ik gerucht, en paerden trapplen hoor;
Ik berg my hier in 't bosch en zal my gaen versteeken. *Binnen.*

ROSILION met eenige Soldaten.

Rosiljon. Bezet de passen wel dat niemant door kan breeken;
Ik zal hier door het bosch ten noordwaerts op gaen slaen,
Om zien wat troepen daer ter vlucht zijn door gegaen. *Binnen.*

DERDE HANDELING.

ROSANIERE, BELLINDE, CEPHISE.

Rosani. **B**ellinde! hebt gy 't al bereyd gelijk ik zeyde?
Bell. Princes het is gedaen, de Priesters u verbeyden,
En al wat tot den dienst behoeft, dat is gereed.
Ros. Mijn ziel de Goden looft, en na den Altaer treed,

Met neêr-gebogen knien by Priesterlijke reyen,
Voeg u demoedig neêr daer snaren en schalmeyen,
Ter Goden love, na den hoogen hemel gaen;
Cephise! laet ons nu den Gods-dienst vangen aen.

Cephise. Den dag van ons ontzet met lof-zang en gebeden
De groote Goden gaen op-offren, en besteden;
Princesse Rosanier, mijn zieltjen aen geport
Door Goddelijke drift, en heyl'gen yver word
Ten offerand, tot lof des hemels aangedreven,
Voor deze zegen ons op heden nu gegeven;
En voeg u neffens my met Priesterlijke scharen,
Gebogen met de geest voor heylige Altaren;
O heyl'ge Gods-dienst! ô Fonteyn van alle vreugd!
O troost der zielen! wie vermach dat gy vermeugt?
De dienst des werelds strekt tot lust van 't aerdsche leven,
Maer dienst der Goden kan de ziel een wellust geven;
Een wellust die noyt wijkt; een wellust zonder end;
Een wellust 's menschen hert op aerden noyt bekend;
Een wellust die de ziel verquikt in eeuwigheden;
Een wellust die de ziel voed met een hemels vrede.
Princesse Rosanier! wat heeft de Gods-dienst kracht?
Wat wellust word door haer de ziel niet toegebracht?
Laet ons ten reye gaen in Iovis heyl'ge Tempel;
Kniel Rosaniere! kniel op dees verheven drempel,
Hef hert en handen op, stuur geest en ziel om hoog,
Aenschouw dien grooten God, met een neerslachtig oog,
En Priester Reyen; die gereet staen, in geleden
Om van der aerden op te voeren ons gebeden
In Iovis heerlijkheyd, en Goddelijke troon.

Rosani. Loff zy u God die de Koninglijke Kroon,
En 't Koningrijk van mijn Heer Vader stelt in waerde,
Na datze scheenen beyd verlooren hier op aerde;
Cephise, laet ons gaen ten Tempel treden in,
Alwaer den Gods-dienst neemt op heden haer begin.

ROSANIERE en CEPHISE gaen na den Tempel, alwaer
zy nevens twee Priesters, en Priesterlijke Reyen, brand offeren, en neder knie-
len voor 't beeld van Iupiter; moet ondertusschen musicael gespeelt worden.

R O S I L I O N.

Rosani. Zoo wie de gunst der Goon wil trekken op zijde,
Die moet aen dezen God'zjns herten grond belijde,
Met staetelijken dienst van zang en snaren spel;
Uw offerande, Rosanier! gevalt my wel;

Vaer

Vaer voort Princes! vaer voort, wild zoo de Goden streele,
 Zoo zal den Hemel u geluk en zegen deele;
 Ik breng u blijde Maar, den vyand is verrast,
 En in de vlucht, van my gevangen, aengetast,
 Die ik ten hove heb den Koning toe gezonden.

Rosani. O Hemel! hoe zijn wy aen uwen dienst verbonden,
 Voor zegen, en geluk op heden ons vergunt;
 Gy zijt het, goede Goon! die uytkomt geven kunt,
 Wanneer de swarigheyd schijnt zonder hoop te wezen,
 In die, die met geduld de Goon ontzien en vreezen;
 't Is billik, dat ik om de Goon te loven kniel.

Rosiljon. 't Is billik dat mijn hert zich neffens uwe ziel,
 In dienst van dankbaerheyd hier voor den altaer buyge,
 Om aen den Hemel, neffens Priester Rey, te tuyge
 Hoe veel wy schuldig zijn aen Iovis Majesteit,
 Die 't Rijk verlost heeft uyt een groote swarigheyd.

Werd voor de tweede mael Musicael gespeelt.

Zoo 't nu Princes gevalt Celiodant t' aenschouwen,
 Die als u vyand zich tot dus lang heeft gehouwen,
 Zoo laet ons gaen ten hoof, daer zal Princeffe zien,
 Wat eer, wat dienst en gunst, dat hy u aen zal bien;
 Die zich, gelijk een God u waenden t' overheeren,
 Daer hy nu als een slaef zal buygen moete leeren;
 Die u wel eer bedwong met straf heyd en geweld,
 Die is, door Rosiljon, nu in uw dwang gestelt;
 En moet, hoe zeer de spijt hem knaegt, ontzien en vreeze,
 Die geene, van wien hy tot nu gevreeft most weze;
 Hoe schielijk draeyt het rad van 's werelds luk en eer,
 Die gistren was een slaef, is heden nu een heer,
 Die gistren was een heer, die moet nu zijn een slave,
 De Goden zijn alleen gedankt voor deze gave.

Rosani. Heer Ridder! gy naest haer. *Ceph.* Als die door uwe kracht
 En Ridderlijken arm, de daed hebt uytgewracht.

Rosiljon. Cephise laet ons gaen Celiodant begroeten.

Cephise. Ik ben begeerig door 't gezicht, die lust te boeten.

V E R T O O N I N G.

Daer C E L I O D A N T, als gevangen, in 't by vreezen van al dat 'er ten
 hoof is, verdt begroet van de Princeffen R O S A N I E R E, en
 C E P H I S E.

*De Haet verkeerd in Liefd, nu dat Celiodant,
 Gevangen zijnde, Rosaniere komt t' aenschouwe;
 Hoe hy haer meer beoogt, hoe hem de min meer brand,
 Zoo dat hy niet en kan die vlamme binnen houwe.*

C E L I O -

CELIODANT, als gevangen, komt met ORONTE.

- Oronte.* Mijn Heer! ik bid, grijp moet, schoon gy nu neêr laeg lijd,
Hoe wel onlukkig, noch zijt gy 't geluk niet quijt;
De rechte wijfheyd is als dan te recht gebleken
In hem die moedig was als 't luk fcheen afgeweken;
De kans als nu gekeert, licht weder keeren kan.
- Celiød.* Oronte! meent gy my een hert te spreken an? *Oro.* Ia heer!
- Celiød.* Onnodig, noyt en zal 't my aen het hert gebreken.
- Oronte.* Het ongeval kan 't hert zomwijl met droefheyd fteken.
- Celiød.* Het moedig paerd, hoe wel gedwongen van zijn Heer,
Voeld aen het vleefch de fpoor, doch zuft dies niet te meer,
Maer word de moed door dien te feller aengedreven.
- Oronte.* Ik doe 't om beft dat ik mijn Heer zoek trooft te geven.
- Celiød.* De pleyfter, ik beken 't, is dienftig op de wond;
Wat nut doet medecijn daer 't hert zich voeld gezond?
Trooft geven is wel yets voor die, die trooft behoeven;
Trooft geven laeft wel yets de hertelooze droeven;
Trooft geven is vergeefs daer 't hert noch is gehert,
Door moet gewapend, af te weeren alle fmert;
Trooft zoeken dat is kinds, in ramp en nederlagen.
- Oronte.* Wie weet in 't ongeval, mijn Heer, zich zoo te dragen?
- Celiød.* Wie? die, die 't ongeval, hoe fwaer het is, niet acht.
- Oronte.* Wie voeld, in 't ongeval zijn moet van zulken kracht?
- Celiød.* Die, die het ongeval toe-eygend aen het leven.
- Oronte.* Wie leeft 'er, die zijn moed die krachten is gegeven?
- Celiød.* Wie Vader? vraegt gy wie? zie hier, hier is de man,
Ik ben 't, ik ben de geen die zich zoo dragen kan.
- Oronte.* Nochtans kan ik, mijn Heer, uyt u gelaet befpeuren,
Dat gy inwendig u genegen voeld tot treuren.
- Celiød.* Niet om dat my de moed verflauwt door 't ongeluk,
O neen! dat 's d' oorzaak niet. *Oro.* Wat oorzaekt dan u druk?
- Celiød.* Nocht ramp, nocht ongeval zijn oorzaak van mijn fmerte,
Maer 't is wat anders dat ik heden neem ter herte;
Op tweederley manier ik hier gevangen ben;
Gevangen, zoo dat ik noyt los geraken ken;
Gevangen, vangt my yets, 't geen ik niet kan ontkomen;
Gevangen zijnde, zal my 't leven zijn genomen;
Doch Vader! zoo ik my op u alleen vertrouw,
Vind ik het raedzaemft dat ik niets verholen houw,
Voor u, van al wat ik in 't hert zoud mogen dragen,
Gy zijt het doch alleen, die ik mijn nood wil klagen;
Ik bid u, luyfter toe, en let op 't geen ik spreek;
Schoon ik bedoven nu in ramp en onluk fteek;

Schoon

Schoon ik van Rosiljon gevangen ben genomen,
 En lijd de grootste smaed die Princen op kan komen,
 En boven dien in mijnes vyands macht gesteld;
 Dit alles is het niet dat my, Oronte, queld;
 Maer liefde is 't die my het herte plaegt met vreeze;
 Ik lief en vrees dat liefde my mijn dood zal weze.

Oronte. Hoe Heer! hier blijkt de proef van uwe zeggen niet;
 Hier zoekt gy ymmers troost in u bedroeft verdriet;
 Hier zijt gy zonder moed in 't geen u komt te voeren.

Celiød. 't Is waer, 'k had noyt gedacht, al had men 't my gesworen;
 Ik vind de liefde, laes! al van een hooger kracht,
 En van een vreemder aert als ikze had verwacht;
 Ik meende in mijn borst haer vlammen uyt te doven,
 Haer vlammen die in my de reden gaen te boven;
 Oronte, ach! wat raed? ik weet niet wie ik bin.

Oronte. Mijn Heer! het schijnt u hert ontsteken is met min.

Celiød. De min, och ja! de min heeft my het hert bezeten.

Oronte. Mach ik de naem van haer, die gy bemind, niet weten?

Celiød. Och ja! Oronte ja, de oorzaak van mijn vier,
 En heete minne-brand, helaes! is Rosanier.

Oronte. Is 't Rosanier? *Celiød.* Zy is 't, zy is 't wiens lieve lonken,
 Als sterren voor mijn oog op heden helder blonken,
 Toen zy ten Hove my met een beleefde groet
 Bejegende, ontfak de min voort mijn gemoed;
 Gevangen, en verliest, verliest en weêr gevangen;
 Gevangen, en gewond, gewond door liefds verlangen;
 Hoe d' uytkomst wezen wil van mijn begonnen min,
 Ik min doch zonder hoop mits ik gevangen bin;
 Eer ik gevangen was bestond ik haer te plagen;
 Nu ik gevangen ben moet ik haer liefde dragen;
 Eer ik gevangen was ik om geen minne dacht;
 Nu ik gevangen ben voel ik der minnen kracht;
 Doch, vreeze my voorzeyd dat ik niet zal bedyen,
 Vermits my Rosanier nu niet zal mogen lyen;
 De rede leeren 't my, ik kan 't zeer wel verstaen;
 Ik die haer vyand ben zoud zy die minnen gaen?
 Haer vyand? *Oro.* Ia geweest. *Celiød.* En zal 't noch moeten wezen,
 Hoe wel de vyandschap, die ik haer droeg voor dezen,
 Nu is in liefd verkeert; in liefd verkeert met mijn,
 Maer vrees dat zy als noch mijn vyandin zal zijn;
 Oronte, dit zal my een wreede dood doen lijde.

Oronte. Mijn Heer! in dees uw quel ben ik van herten blijde.

Celiød. Hoe blijde? zijt gy blyd in 't geen dat my verdriet?

Oronte. Ia Heer? in u verdriet ik vrolijkheyd geniet.

Oronte,

Celiød. Oronte, wat is dit? hoe, spot gy met mijn klage?

Oronte. U klagen teeld my vreugd, mits ik u liefde drage.

Celiød. U zeggen schijnt my vreemt, hoe ken dat liefde zijn,
Dat gy u vreugde schept in mijn verdriet, en pijn?
Liefd is van ander aerd, Liefd is zoo van vermogen,
Dat vrundschap in een vrund geen droefheyd kan gedogen,
Ten zy met medely; de liefde is te teer,
De droefheyd van een vrund doet rechte liefde zeer;
En u, in tegendeel, baerd dees mijn droefheyd vreugde;
Oronte schept zijn vreugd, laes! uyt mijn ongeneugde,
En noemt het liefde. *Oron.* Ia, och ja! *Celiød.* Hoe kan dat zijn?

Oronte. 't Kan zijn. *Celiød.* Niet in der daed.

Oronte. Hoe dan? *Celiød.* Maer in de schijn.

Oronte. De reden zullen u, mijn Heer, de waerheyd leeren.

Celiød. Zoo moft gy waerheyd dan eerst in de schijn verkeerren.

Oronte. De waerheyd, Heer, kan noyt te recht bestaen in schijn;
Daer schijn voor waerheyd gaet daer kan geen waerheyd zijn;
Met waerheyd zal ik u mijn rechte liefd verklaren,
Dat ik, mijn vreugd geniet alleen uyt u beswaren;
Mijn Heer Celiødant vind zich door liefd beswaerd,
En die beswarenis mijn vreugd en blijdschap baerd;
Mijn Heer liefd Rosanier; niet zoo?

Celiød. Ik draeg haer minne.

Oronte. Die min baerd vrees, de vrees, geeft quelling aen u zinnen;
Die zinne quelling maekt een droefheyd aen het hert,
En deze droefheyd is 't die u alleenig smert;
Nu deze droefheyd u het herte komt te raken,
Zal ik uw droefheyd tot een blijde uytkomst maken;
Dies ben ik blijde, zoo dat liefd mijn blijdschap voed,
In liefde, die door vrees u herte droefheyd doet;
Kan nu mijn Heer verstaen dat ik de waerheyd spreke?

Celiød. Oronte, ja; indien u niet en zal ontbreke
Het geen gy u vermeet; wat uytkomst zal 'er zijn?
Wat uytkomst ach, helaes! in dees mijn droeve pijn?

Oronte. Ik weet een middel aen den Koning voor te leggen,
Dat hy u de Princes ten Echt niet zal ontzeggen.

Celiød. Wat middel, mocht dat zijn? *Oronte!* *Oron.* Ik weet raed.

Celiød. Wat raed? ey raed my doch! in dees mijn droeve staet.

Oronte. Ik zal op heden zelfs zijn Majesteyt gaen spreken,
Ontdekken hem de liefd waer meê gy zijt ontfeken,
En doen verzoek aen hem, dat hy, na vast besluyt,
Uw Hoogheyd, de Princes, als u gewenste Bruyd,
Ten houwelijk belooft; wat reden, oft wat wetten,
Zullen zijn Majesteyt de zaek te rug doen zetten?

In dien hy reden volgt, zal hy niet liever zien,
 Mits dien zijn Rijk hier door groot voordeel kan gefchien;
 Hy, die nu afgemat door d' Oorlog lang beftrede,
 Niet anders wenscht in 't Rijk als een gewenschte vrede;
 En kan bequamer niet bekomen zijn begeer,
 Als dat hy dit verzoek van u voldoe, mijn Heer!
 't Is ongetwijffelt, als hy overweegt met reden,
 Uw staet, uw macht door welk hy dus lang heeft geleden
 Een swaer vervolg, geperft, beftreden, jaer op jaer,
 Gedreven op de vlucht nu hier, dan weder daer;
 't Is ongetwijffelt, als hy dit zal overleggen,
 Oft hy zal de Princes Celiodant toe zeggen;
 Te meer, als hy bedenkt zijn lang geleden strijd,
 Daer by dat gy noch groot van bloedverwanten zijt;
 Die uwe nederlaeg met wapens zullen rechten,
 Geduerig zijne Rijk beftrijden en bevechten;
 Dit zal zijn Majesteit naer uwen zin doen gaen.

Celiod.

Zoo hy de zake kost gelijk als gy, verftaen;
 Dan doch ten kan niet fchaên zijn Majesteit te fpreken;
 Dies ga, Oronte! ga, en let oft gy geen teeken,
 Van wel-gevallen zult befpeuren, wanneer gy
 Zijn Majesteit ontdekt de liefd en min van my;
 Ga heen, Oronte! ga, en ik zal met verlangen,
 Uw komst verwachten, om hier antwoord op t' ontfangen.

Binnen.

VIERDE HANDELING.

KONING, ROSILION, RAEDS-HEEREN,
 zoo veel Edelen en Hovelingen als men kan by brengen.

Koning.

GY Heeren, Helden, en vermaerde Edel-lieden,
 Pilaren mijnes Rijks, en steunffels mijns gebieden;
 't Is Koninglijke plicht dat deugde word erkent,
 En dat men deugd beloond, in die, die zich gewend
 Te treên in deugdens spoor, om op den trap te ftijgen,
 Alwaer men Ridderfchap en hooger eer kan krijgen;
 Een lagen onderdaen, die 't welvaert van zijn Heer
 Beyvert met zijn bloed door wapen, en geweer,
 Die ftelt zijn ftappen daer de deugde hem doet pogen,
 Om op te treên in staet van heerlijk verhoogen.
 Heer Ridder Rosiljon! gy die van eerften aen
 Mijn Eer, mijn Rijk, mijn Kroon getrou hebt voorgestaen,
 Gezocht met Lijf, en Ziel mijn vyand te beftryen,
 En 't Rijk te ftutten dat geheel was aen het glien;

f f

Als

Als ik de waerdigheyd van uw verdienst erken,
Bevind ik, dat ik u belooning schuldig ben ;
Eyscht van my wat u lust, gy zult niet eyschen kunnen,
Zoo 't in mijn macht bestaet, dat ik u niet zal gunnen.

Rosiljon. Een heusch gemoed eyscht noyt, grootmogend Majesteit,
Belooning van zijn dienst, ik dank de goedigheyd
Des Konings; waer aen ik meer schuldig ben te toonen,
Als wel zijn Majesteit my schuldig is te loonen.

Koning. Hoe wel hebt gy geleert de rechte heuschheids wet,
Door welk gy op u hoofd den Kroon, Heer Ridder! zet
Van eer, van lof, van deugd, en meer als ik op heden
Wel zeggen zoud, het geen ik hier verwijs om reden;
Ik wil, zoo in mijn Rijk yets is dat u behaegt,
Dat gy 't my zegt. *Rosil.* Dewijl zijn Majesteit my draegt
Zoo grooten gunst, en liefd, zoo zal ik dan ontdekken,
Hoe dat tot een verzoek al mijn begeerten strekken;
Doch! oft begerlijkheyd ging wat te hoog in my,
Zoek ik verschoning. *Kon.* Geen verschoning, 't zy hoe 't zy;
Eyscht maer, en wat gy eyscht ik zal het u vergunnen.

Rosiljon. Zoud ik met eyschen niet wel licht verbeure kunnen
By uwe Majesteit? *Kon.* Geenzins; dewijl ik weet
Dat gy, Heer Rosiljon! noyt buyten 't spoor en tred
Van rechte billijkheyd, maer gaet de weg van reden,
Derhalven doet den eysch van uw genegtheden.

Rosiljon. Grootmogend Vorst en Heer, de vreeze twist met my,
En noemt mijn wensch te zijn des liefdens hoovaerdy;
De reden en mijn wensch als nu te zamen strijden,
De wensch wil eyschen, maer de reden kan 't niet lijden.

Koning. Is 't dan onredelijk daer uwe wensch na strekt?

Rosiljon. Onredelijk oft niet, na dat men 't neemt, oft trekt;
Mijn wensch ontstaet uyt liefd, en liefde drijft mijn zinnen,
Dat ik, ha Sire! moet uw Rosanier beminnen;
In dien ik eyschen mach, eysch ik Princes ten Echt.

Koning. 'k Verwonder my, op 't geen gy my te vooren legt,
Dat gy mijn dochter zoekt, Heer Rosiljon! te trouwen;
'k Heb u, uw eysch belooft, en zal beloften houwen,
Indien uw liefde haer zoo veer bewegen kan.

Rosiljon. Met alle dankbaerheyd, ha Sire! neem ik an
Het geen gy my belooft; en zal mijn lijf en leven
Ten dienste van dit Rijk altoos ten besten geven.

Koning. Gy zijt het die my hebt, door Ridderlijk geweld,
Als ik verdreven was, weêr in mijn Rijk gestelt;
Gy zijt het, naest de Goon, die 'k voor mijn opkomst houwe,
Dies ik beloften doe u aen Princes te trouwen;

Gy zijt het die my hebt in 't ongeval gestut,
 En in de laetste nood voor 's vyands macht beschut;
 Gy zijt het die als toen my bystand hebt geboden,
 Als ik ter nauwer nood, mijn vyand was ontvloten;
 Dewijl uw weldaed heeft verdiend een hoogen loon,
 Ha! Ridder Rosiljon! zoo wil ik Rijk, en Kroon
 U erven na mijn dood, voor 't luk door u verkrege;
 Weldoen verdiend het loon dat weldoen brengt te wege. *Binn.*

Twee RAEDS-HEEREN met ORONTE.

Raedsh. Mijn Heer, 'k zal u verzoek den Koning doen verstaen,
 Niet tegenstaende hy beloften heeft gedaen,
 Van Princes Rosanier, naer d' eysch, te laten trouwen,
 Met Rosiljon; aen wien den Koning is gehouwen,
 Vermits de trouwe dienst die hy den Koning deed;
 Doch, mits den Raed Princes acht waardiger besteed
 Aen uwen Prins, als hem; gaen wy den Koning spreken,
 Verzoeken, dat hy wil dat houw'lijk laten steken,
 En trouwen Rosanier met Prins Celiodont;
 Daer komt den Koning aen. *Oron.* Ik ga en kus zijn hand.

KONING met alle de Hofgezinde.

Raedsh. Naest heufche groetenis, en wensching aller zegen,
 Aen uwe Majesteyt, zijn wy op 't hoogst genegen,
 De welftant van dit Rijk te voorderen, door raed
 En wijffelijk beleyd, als steunssels van uw staet;
 Wy zoeken yets aen u Heer Koning te ontdekken,
 Indien het hof-gezin een weynig mocht vertrekken,
 Op uwe Majesteyts beveelen. *Kon.* 't Zal geschien;
 Vertrek u altezaem manhafte Edellien.
 Gy Heeren, kunt aen my u voorstel nu ontdekken.

Raedsh. Dewijl dat Rosijons genegtheden strekken,
 Om Rosaniere te verzoeken tot zijn Bruyd,
 Werd zulks by uwen Raed, genadig Vorst, gestuyt;
 En diend in hooger acht by u te zijn genomen,
 Schoon hy wel heeft verdiend tot dat geluk te komen,
 Zoo vinden wy nochtans dat houw'lijk ongeraen,
 Mits dien 'er beter kan, ha Zire! zijn gedaen;
 Dies vinden wy als nu daer tegens andre wetten,
 Waer op den Koning zal gelieven eens te letten,
 Dewijl Celiodont een Koning groot van macht,
 Uw dochter Rosanier voor zijne Bruyd betracht;
 Is 't nutter haer met hem, als Rosiljon, te trouwen,
 't Is meerder Eer zich aen een Konings stam te houwen,

Als aen een slecht gemeene Ridder ; schoon zijn leugd,
 Princes wel heeft verdiend, door Ridderlijke deugd ;
 Wat is doch Rosiljon by dezen te gelijken ?
 Wat is een Ridderschap geacht by Koningrijken ?
 Hy, die met zijne macht het Rijk van Pictes heerd,
 Die is het die de Echt met Rosanier begeert ;
 Uw Majesteit gedenk wat heyl hier uyt kan spruyten,
 Het zijn de middelen, waer door men mach besluyten
 Een wel gewenschte vreê, voor het gemeene nut ;
 De vrede in dit Rijk waer d' alderveylste stut
 Die uwe Majesteit de Kroon zal helpen dragen,
 Bevryen 't Koningrijk voor 's vyands looze lagen ;
 Een wel gewenschte vreê diend uwe Majesteit ;
 Door vrede 's Konings hand gerust den Scepter sweyd ;
 U Rijk dat wint een Rijk door dit gelukkig trouwen,
 Den Koning die gelief dit in gedacht te houwen,
 En letten op het geen wy hier om beter raên.

Koning. Het raden is te laet, beloften zijn gedaen,
 Doch tot mijn nadeel ! zoo ik nu te recht bevinde ;
 Wat raed, gy Heeren ! om 't gebonden weêr 't ontbinde ?
 Daer schiet my yets in 't zin, en 't diend zoo aengeleyd ;
 Ik heb aen Rosiljon ten Echte toe gezeyd
 Mijn Dochter de Princes, en zal op dit mijn zeggen,
 Gegrond in reden, dit op ander wijs aen leggen ;
 En is Cephise niet mijn dochter ? ja, och ja !
 Zoo kom ik Rosiljon dan mijn beloften na ;
 'k Heb Rosiljon belooft mijn dochter te doen trouwen ;
 Doch ! ben in geener wijs verbonden, oft gehouwen
 Dat ik juyft Rosanier, en niet Cephise zouw
 Aen hem vergunnen tot een wettelijke Vrouw ;
 Ik vinde stof genoeg hun beyde te vernoegen ;
 d' Een zal ik Rosanier, d' ander Cephis toe voegen ;
 Hier op ik in een kort neem Heeren, mijn beraed.

Raetsh. Hier door zijn Majesteit verzek'ren zal zijn staet.

R O S A N I E R E , C E P H I S E , en B E L L I N D E .

Rosani. 'k Weet niet Princes, wat dat my let,
 En my 't gemoed zoo zeer ontzet ?
 My leyd yets swaers op mijn lede ;
 Ik weet, eylaes ! niet wat my schort,
 Daer is yets dat mijn geesje port
 Tot zuchten, en tot treurigheden.
 Princes Cephise ! speurd gy niet
 Uyt mijn gelaet een droef verdriet ?

Kunt gy uyt mijn gedaent, en wezen,
De droefheyd, die my leyd op 't hert,
En tot de ziel van binnen smert,
Niet grondig als door letters lezen?

Ik zucht, ik klaeg, ik treur, ik ween,
Daer leyd yet swaers my op de leên,
't Geen mijn gemoed beweegt tot treuren;
Cephise, ach! wat wil dit zijn?
Kunt gy ook zeggen wat dat mijn
Voor ramp oft onluk zal gebeuren?

Cephise.

Princes, ey stelt u hert geruft,
Verdrijf uw vreeze door de lust,
Door lust tot zulke zaken,
Die niet als vreugd, en wellust voen,
De swarigheyd verdrijven doen,
Waer door zich geeft en ziel vermaken.

De vrees die uw gedachten queld,
Inwendig het gemoed ontfeld,
Die spruyt uyt fantazyen;
Uyt sware dampen van het bloed,
Waer door zy voeden in 't gemoed,
Inbeelding, vol bedriegeryen.

Den mensch die is gelijk de aerd,
Die zomtjids sware dampen baerd;
Begint de Zon te schijnen,
De dampen vliegen na de lucht,
De nevel van het aerdrijk vlucht,
Al moet het voor de Zon verdwijnen.

Indien een damp van swarigheyd,
Princes! u op het hertje leyd;
Ey! laetze daer niet blijven,
Tot nadeel van uw Eele jeugd,
Maer wildze, door de Zon van vreugd,
En vrolijkheyd, uyt u verdrijven.

'k Heb daer een rijmpjen, op die zin,
En 't heeft veel zoet bedenken in,
't Zeyd veel van zulke dingen;
Het rijm is aerdig, en zeer zoet,
Dies gy het ons, Bellinde, moet
Nu eenmael hier te vooren zingen.

B E L L I N D E zingt. *Stem*: Laura zat laeft by de beek.

's Menschen hert is als de aerd ,	Zoo de Zon zijn straeltjes schort ,
Als de bloempjes die daer groeyen ;	En de aerd ontrekt zijn schijnen ;
Als het aerdrijk bloempjes baerd ,	Als het dagje korter word ,
Bloempjes die al bloeyend bloeyen ;	Roos, en bloempjes heel verdwijnen ;
Op wiens versche blaedjes vloeyen	't Vrolijk hertje schijnt te quijnen ,
Hemels drupjes, morgen dour ;	Als de Zon zijn glans bedekt ;
Als Auroor begint te bloezen ,	Zoo is 't met den mensch gelegen ,
En het aerdrijk pronkt met roozen ,	't Hert is nimmermeer te degen ,
Schept men vreugd in droeve rouw.	Daer de vreugd geen Zon verstrekt.

Rofani. Hoe zoet is dat gezeyd. *Ceph.* Hoe aerdig is 't van zin.

Rofani. Princes Cephise, ach ! daer is veel zoetheyd in ;
Zeer aerdig word den mensch by aerd, en bloem geleeken.

Cephise. Princeffe Rofanier, 't is meenigmael gebleeken
Dat ik mijn hertje vond, gelijk het weêr gestelt.

Rofani. Daer schuyt yets in het hert, Cephise, dat my quelt.

Cephise. Wat is 't Princes ? *Rof.* Een zaek die ik alleen moet dragen,
En geene maegden voegt daer van te willen klagen ;
Dies lijd ik in mijn hert een tweederleye pijn ,
Dat is, mijn quelling die geen mensch ontdekt mach zijn. *Binn.*

R O S I L I O N.

Rosiljon. O Hemel ! hoe veel luk heb ik van u verkregen ;
O Hemel ! zijt gedank voor uwe gunst, en zegen ;
Gy hebt van aenbegin den weg voor my bereyd ,
Den weg die Rosiljon na werelds Hoogheyd leyd ;
Ik heb dit Rijk en Kroon beschut in nederlagen ;
Ik heb door 's Hemels macht den vyand op geslagen ;
Ik heb den Koning zelfs bevrijd van alle nood ,
Zijn leven voor gestaen met p'riekel van mijn dood ;
Ik heb met dees mijn hand voor 's Konings Eer gestreden ,
Den Hemel zy gelooft, al 't gun ik heb geleden
Tot nut van het gemeen, in d' oorlog uytgestaen ,
Dat is tot heden toe, gelukkig my vergaen ;
Gelukkig in mijn dienst, gelukkig in mijn leven ,
Dank zy den Hemel die 't my alles heeft gegeven !
Dank zy den Hemel die al dees mijn diensten loond ,
En tot belooning my de hoogste gunst betoond ,
Die van de Goden, oyt een mensch verkreeg op aerde,
Den Koning loond my zelfs met Koninglijke waerde ;
't Geluk dat lacht my toe, den Hemel my bemind ,
En 't loon van mijne dienst dat is een Konings kind ;

Een

Een Konings kind is zelfs tot mijne liefd genegen,
 Ik heb van Rosanier, op mijn verzoek verkregen,
 Toe-zegging van haer trouw, en lieve gunst tot mijn;
 Waer kan 'er meer geluk voor my gevonden zijn?
 Ik heb mijn Rosanier op heden voor gehouwen,
 Dat my haer Vader heeft beloofd, aen haer te trouwen;
 Waer op een bloos van schaemt getuygden, dat haer zin,
 Door dit mijn zeggen kreeg beweeging tot de min;
 Princes, op mijn verzoek, vergunden aen liefs lusjes,
 Omhelzing, neffens dien, een zoet genot van kusjes;
 Verzeekerden mijn liefd, beloften van haer trouw,
 Aen welk belofte ik mijn hoop verzekerd houw.
 Daer rijft mijn morgen-ftar ik moet my wat versteeken,
 Om hooren wat mijn Lief hier nu alleen zal spreekē.

Rosan.
uyt.

ROSANIERE.

Rosani.

Hoe speelt, en streelt den lossen Mensch
 Hier met zijn wellust, en zijn wensch
 In tijdelijke zaken;
 Hoe hold, en sold ons 't aerds verdriet,
 Dat heden was is morgen niet,
 Wat boven lag kan onder raken.
 't Geluk dreyt op een lossen spil,
 Die heden heeft al wat hy wil,
 Die moet het morgen missen;
 Wie op zijn wensch zijn giffing maekt,
 Al eer 't gewenste hem genaekt,
 Vind hy zijn hoop vaek tegens 't giffen.
 Een jongen boom in zomer lucht,
 Vertoont zomwijl een schoone vrucht,
 Doch! eer men die zal plukken,
 Zal vaek een buy van windig weêr,
 De vruchten slaen van boven neêr,
 En doen des plukkers luk mislukken.
 Den schipper, die op Zee, by nacht,
 De gunst van wind en weêr verwacht,
 Als sterren baken strekken;
 Als 't niet te hert weyd, nocht te stil,
 Heeft wind en stroomen na zijn wil,
 Ziet op een kort de lucht betrekken.
 De stille baren opwaerts gaen,
 En felle stormen neder slaen,
 Die stond op stond verstijven;

En doen by duyster nacht het schip,
Hier op een rots, daer op een klip,
Gantsch tegens hoop des schippers drijven.

Zoo gaet het heden ook met mijn,
Mijn hoogste vreugd verkeert in pijn,
Nu dat mijn 's Vaders zinnen,
In 't lieven stellen my een wet,
En willen dat ik liefde zet
Op hem, die ik niet kan beminnen.

Ik min geen man als Rosiljon,
Die is mijn liefdens Ziel en Zon,
Die is 't, die 'k liefde drage;
Die is 't, tot wien ik ben gezint;
Die is 't, die Rosanier bemind;
Als die haer oogen 't liefste zagen.

't Is Rosiljon, die 'k min, en eeuwig zal beminnen;
Ach! Rosiljon alleen is d' afgod van mijn zinnen;
Zoo zeer als ik hem min, zoo zeer haet ik die geen,
Met wien mijn Vader wil dat ik in d' Echt zal treên;
Zijn Koninglijke wet en zal by my niet gelden,
Mits ik op Rosiljon al lang mijn zinnen stelden;
't Is Rosiljon dien ik, 't is hy die my bemind,
Geen straf die mijne liefd tot hemwaerts overwint;
Veel liever laet ik my dit hoofd van 't lichaam houwen,
Eer ik een ander, als mijn Rosiljon zal trouwen.
Daer komt mijn tweede ziel, mijn brave Ridder aen,
Dien ik met tranen zal mijn droef heyd doen verstaen.

Rosiljon. Hoe dus, mijn Lief, hoe dus, Princes, wat doet u treuren?

Rosani. Uyt mijn bedroeft gelaet kunt gy mijn droef heyd speuren.

Rosiljon. Gy droevig, waerom dat? verfwijg doch niets voor mijn,
Uw droef heyd my bedroeft, uw smert dat is mijn pijn,
U lijden is mijn smert, en u verdriet, mijn sterven,
U ongeval mijn dood. *Rosan.* Eer zal ik 't leven derven,
Eer ik volbreng 't gun my zijn Majesteyt gebied.

Rosiljon. Wat is dat doch Princes? *Rosan.* Het aldergrootst verdriet
Dat u en my, mijn Lief, zouw over komen mogen.

Rosiljon. Mijn Lief! hoe vlieten dus de traentjes uyt uw oogen?
Wat is, helaes! wat is de oorzaak uws geschrey?

Rosani. De zaak waerom ik ween, die raekt ons alle bey.

Rosiljon. Wat is 't? ik bid, wild my uw nood, Princeffe, klagen;
't Is Rosiljon die u, u leed wil helpen dragen;
't Is Rosiljon, wien deerd de droef heyd van uw jeugd;
't Is Rosiljon dien gy die last op laden meugt;

Neem

Neem al de smerten, Lief, die u 't gemoed ontroeren,
 En legtze my maer op die meer als gy kunt voeren;
 Ey! stort geen traentjes meer, stut dees uw brakke vloed.

Rofani. Hoe meer dat gy my smeekt, hoe meer ik schreyen moet.

Rofiljon. Ben ik de oorzaak van u schreyen, door mijn smeeken?

Zoo is het best dat ik het smeeken dan laet steeken;
 Hoe steeken Rofiljon? ô neen! troost Rofanier,
 Vaer voort met u gesmeek. *Rofan.* Ach Rofiljon! zie hier,
 Zie hier, zie hier mijn hert, zie hier mijn hert vol wonden,
 Een hert dat eeuwig is aen uwe liefd verbonden;
 Een hert dat niemand wil als die, die 't eygen kent;
 Een hert van 't welk dat gy alleen de voogt-heer bent;
 Een hert dat u behoord, en niemant wil behooren;
 Een hert dat Rofiljon alleen heeft uytverkooren;
 Een hert dat droevig is, om dat zijn Majesteyt,
 Dat hert wil stutten in zijn goe genegentheyd;
 Dat hert wil dwingen van u liefden af te houwen;
 Dat hert wil dwingen om Celiodont te trouwen.

Rofiljon. Ach! Hemel, wat ik hoor! ô Goden! kan het zijn?

Ach neen! ach neen! mijn Lief, mijn Lief! gy zijt voor mijn;
 Ik geef u niet weêrom die my eens zijt gegeven,
 Daer voor waegt Rofiljon noch eenmael lijf en leven;
 Eer zal de duystre nacht, verlaten van de Maen,
 In hare plaets de Zon in volle glans doen staen;
 Eer zal het aerds geslacht d' onsterffelijke Goden,
 Gantsch tegen de natuur, doen sterven duyzend dooden,
 Ia maken al de Goon tot slaven; zelfs lupijn,
 Eer dit geschieden zal, en zal geen God meer zijn;
 Eer zal ik met mijn hand verzetten rots, en bergen;
 Eer zal ik al de Goon om wreede wrake vergen;
 En staep'len berg op berg, ja treen van trap op trap,
 Zoo hoog, tot dat ik zelfs ten Hemel binnen stap;
 Waer Venus zit te recht tot straf van zulke feyten,
 Daer zal ik zelve gaen mijn ongelijk bepleyten;
 En zoo op mijn verzoek der Goden vonnis stuyt,
 Zoo schop ik te gelijk haer tot den Hemel uyt,
 En zal in Iovis troon my dan als rechter stellen,
 Daer ik het vonnis zal over het onrecht vellen,
 Dat u Celiodont, en my heeft aengedaen;
 Princes, mijn Lief, ik zal na uwen Vader gaen,
 En hem, 't gun hy my heeft beloofd, te vooren leggen,
 Om hooren wat hy daer als nu kan tegen zeggen;
 Zoo gy stantvastig blijft en my niet af wild gaen,
 Weet ik tot ons behulp goe mid'len voor te slaen.

Rofani. Op mijn ftantvastigheyd mach Rofiljon vertrouwen;
Ik ben, en blijf uw Bruyd. *Rofil.* Daer voor zal ik u houwen;
Ik ben uw Bruydegom, en blijf die totter dood.

Rofani. Ik offer u alleen mijn maegdelijke schoot.

Rofiljon. O Goden! wat is dit een blijdfchap vol bedroeven,
Mijn Engel, mijn Princes! ik die mijn kracht deed proeven,
Zoo meenig ftrijdbaer held; ben noch dien zelfden man,
Die 't recht van onze liefd met wapens rechten kan.

Rofani. Laet af mijn Rofiljon van diergelijke zinnen,
In dit geval en is met wapens niet te winnen,
Maer met geduldigheyd, ftantvaste liefd, en trouw,
Waer door ik my ter dood aen u verbonden houw.

Binnen.

V Y F D E H A N D E L I N G.

C E L I O D A N T.

Celiød.

Zoete kracht des mins! die in de tegenfpoeden,
Mijn overwonnen hert met vreugde noch kunt
voeden;

In liefdens zoet gepeyns, op fchoonigheys waerdy;
O fchoone Rofanier! hoe zweeft u ziel in my;
O fchoone Rofanier! alleen daer toe geboren,
Als dat gy zielen zoud tot uwe min bekoren;
O fchoone Rofanier! fchoon zeg ik, over fchoon,
En machtig om tot min te dwingen zelfs de Goon;
O minne-vonkjes! die door 't ftralen van u branden,
Mijn ziel gedwongen hebt tot liefdens offeranden;
O Goddelijke troon! vol Hemels Majestejt,
Waer in de hoogfte fchat van liefdens zoetheyd leyd;
Goud-drade vlegjes, waer voor parlen, en paruyken,
Als geen gelijk met u, voor fchoonder, moeten duyken;
Gekruyfde haartjens, gy die op albaster grond,
Met zoet gewemel rold om rood korale mond;
Uw ftrikjens boeyen my aen lusjes van de minne;
O oogjens! die alleen zijt machtig t' overwinne,
My, zeg ik, my helacs! die overwonnen ben,
En geen verloffing als van u verkrijgen ken;
Van u, ha Rofanier! die my mijn dood oft leven,
Na dat het u belieft, vermogen zult te geven;
Verschijn, ey goude zon! verschijn voor mijn gezicht,
En toon mijn eens een ftrael van 't Goddelijke licht,
Dat in den Hemel van u aenschijn ftraelt met vonken,
Wanneer uw oog beoogt mijn oogen, door uw lonken;

Wan-

Wanneer natuur bepronkt uw kaekjens met gebloos ,
 En ciert albafter wit met inkarnate roos ,
 Zoo tert uw schoone blos het puyk van alle bloemen ;
 Hoe zal men zulk een schoon, als uwe schoonheyd, noemen ?
 Schoon ik het schoonheyd noem , en schoonste schoonheyd
 hiet ,

Noch kan men door dat woord de kracht begrijpen niet ,
 Die in dat schoone schoon staet zichbaerlijk voor oogen ;
 O schoonheyd ! die dit schoon hebt Venus afgezogen ,
 Die Paris als de schoonst, den appel heeft vereert ;
 O schoone Rosanier ! aen wien mijn ziel begeert
 Te offeren, dit lijf, dit lichaem, deze leden ,

Oronte Uyt rechte liefd, en trouw, in dienste van gebeden.

uyt. Daer komt Oronte aen, wiens komst ik hier verwacht.

Oronte. 'k Heb aen zijn Majesteit zoo veel te weeg gebracht

Dat gy verzekert u, mijn Heer, zult mogen houwen ,

Princeffe Rosanier voor uwe Bruyd te trouwen ;

Den Koning en zijn Raed zijn daer toe zeer gezind ,

Höewel dat de Princes nu Rosiljon bemind ,

En hy haer liefde draegt, moeten de liefde scheyden ,

Den Koning wil geen Echt als tusschen uwe beyden.

Celiod. Gelukkig is de uur, die uur in welke tijd

Dat gy, Celiodant ! alhier gevangen zijt ;

Gelukkig is dien dag, op welk ik hier gekomen ,

En van mijn vyand als gevangen ben genomen ;

Mits mijn gevangenis my d' hoogste vreugde geeft ,

Ik zeg de hoogste vreugd die d' heele wereld heeft ;

Oronte ! my verlangt den Koning zelfs te hooren ,

En ook mijn Rosanier ; wiens jeugt is aen gebooren

De schoonste schoonheyd die men oyt in Vrouwen zag ;

Oronte laet ons gaen daer ik haer spreken mach.

Binnen.

ROSANIERE, ROSILION.

Rosani. Den nacht die yder trekt tot rust ,

Trekt my tot nare, sware zuchten ;

Ik vind mijn leven zonder lust ,

't Hert smoort in duyzend ongenuchten.

Rosiljon. Nu ik bedroeft, uw droefheyd speur ,

Uw droefheyd, die my 't quaetst doet vreezen ,

Is 't rede, dat ik met u treur ,

Waert gy gerust, ik zouw 't ook wezen.

Rosani. Wat rust, oft lust, is hier voor mijn ,

Mijn Rosiljon, mijn wel beminde ?

Hoe

Hoe kan een hert vol druk, en pijn,
Een lust tot vrolijk leven vinde?

Rofiljon.

Het is gelijk Princes daer spreekt,
Wie zoo gemoed, die moed zal houwen;
Geen mensch, wanneer 't aen hoop gebreekt,
Oft hy vervalt in misvertrouwen.

Leander, in de woeste zee,
Gevoed door hoop zijn lief te naken;
Verloor, zijn hoop, zijn liefde meê,
Eer hy by Hero kost geraken.

De baek, zoo lang hy stond in brand,
Deed hem de hoop in liefde stijven;
Maer toen dat licht verdween op strand,
Moet in de zee het leven blijven.

Rofani.

Geen smert, hoe hert, geen dood, hoe snood,
En zal men Rofanier doen erven;
Oft hare liefde is zoo groot,
Dat zy uyt liefde die wil sterven;

Ter liefde van haer Rofiljon,
Die zy ter dood zal liefde toonen,
Indien zy meerder geven kon,
Zy zouder uwe liefd meê loonen.

Rofiljon.

O woorden! zegels van uw trouw,
O trouw! hoe zal ik u vergelde?
O liefde! of den Hemel wouw,
Dat ik de Goon tot borge stelde;

Tot borge van mijn trouwe min,
Mijn hert, mijn lijf, mijn ziel, mijn leven;
Al 't geen ik aen mijn Afgodin,
Uyt liefde, wil ten offer geven.

Rofani.

Laet liefd ons stellen, Lief, te vreên;
Laet liefde leed, in 't lieven, dragen;
Laet liefde leven, Lief, na reên,
Laet zijn een middel voor gellagen.

Een middel waer door wy den Koning doch bewegen;
Een middel waer door hoop in liefde word verkregen;
Een middel waer meê wy aen zijne Majesteit
Vervorderen de liefd die hy heeft toegezeyd;
Ik vind geraden Lief, gy u ten hoof wild voegen,
Op hoop de rede mocht mijn Vader vergenoegen;
Stelt hem uw diensten voor, aen hem te kennen geeft,
Hoe hy door uwe hulp, en trouwe daden heeft,
In droeve nederlaeg, de overhand verkregen;
En hoe gy door uw macht bevochten hebt zijn zegen;

Staet

Staet vast op zijn beloft die hy u heeft gedaen,
 En hoe 't geen Koning voegt zoo in de wind te slaen
 Beloften, dien hy heeft met zijne tong gegeven,
 Dat Rosanier in d' Echt met Rosiljon zoud leven;
 En is 't dat hy hier door niet af staet zijn beger,
 Zoo zal ik niet te min na komen 't gun ik sweer;
 Dat is, mijn levens tijd u mijn verzelling deelen,
 En in getrouwe liefd, de hooge Goon beveelen,
 Mijn ramp, mijn ongeval, mijn treuring, en geklag,
 Tot dat ik komen zal aen mijne laetsten dag.

Rosiljon. Princes zal my gereed, op haer gebieden, vijnen;
 'k Zal my van stonden aen ten hove doen verschijnen,
 Volbrengen u voorstel, in dit ons ongeval;
 En zien wat uytkomst ons den Hemel gunnen zal.

Binnen.

KONING met het gantsche Hof, ROSILION.

Rosiljon. Ha Sire! mijn gedacht inbeeldende de daden,
 Waer meed ik heb gedient u Majesteys genaden;
 Zoo vind ik, dat ik heb in 't bloedige gevecht,
 Veel vyanden gedood, en wonder uytgerecht;
 Mijn goed en bloed ten dienst van 't Koningrijk gegeven,
 En voor 't gemeene best gewaegt mijn lijf en leven;
 Wat heb ik menigmael, gelegert in het veld,
 De eerste tot den slag, gemoedigt, my gestelt;
 Wat eyscht den oorlog meer dat ik niet heb begonnen?
 Wat legers niet verstroyt? wat Steden niet gewonnen?
 Wat mannen niet ontmand? wat troepen niet vernield?
 En wat niet vluchten kostt gevangen, oft ontzielt?
 Zoo als ik dit herdacht quam my een zaek te vooren,
 Een zaek, die Sire u gelieven zal te hooren,
 Hoe tot Pavye is wel eer een Vrouw geweest,
 Die in de swarte kunst had een vermaerden geest,
 Waer door zy alles wist op 't nauften te voor-zeggen,
 Ook wat 'er was geschied heel grondig uyt te leggen,
 Ia tot verwondering van yder die het zag;
 Als nu een Filosooph eens op een zeker dag
 Zich vinden liet by haer, als daer toe aengebeden,
 Om op een zeker vraag te geven hare reden;
 Ey hoor een vreemde zaek die op mijn voorstel past;
 Na dat den Philozooph haer eerst had ondertaft,
 Stelt hy een vrage voor, die haer ter ooren raekte;
 Welk 't beste veers was dat Virgilius oyt maekte?
 Zy antwoord hem terstond dit rijmpjen in latijn,
 Dit rijmpje, Sire! 't welk wel overdacht mach zijn.

g g

Discite

Discite Iustitiam moniti & non temnere divos.

't Geen zekere Poëet dus stelt in duytsche woorden,
En hebze vaek verhaeld, na dat ikze eerst hoorden;
Leer, zijnde dies vermaend de Goon niet te versmaen,
Maer na gerechtigheyd voor alle dingen staen.

Koning. Wat wild gy Rosiljon! hier meê te kennen geven?

Rosiljon. Alzoo ten dienst van 't Rijk, gedurende mijn leven,
Uw Majesteyt ten nut, gelijk ook voor 't gemeen,
Ik wapens heb gevoerd, en Ridderlijk gestreên?
Zoo wenschten ik als nu den Koning eens te vragen,
In welke dienst ik my het beste heb gedragen?
Mocht ik uyt uwe mond, ha! Sire, eens verstaen,
Wat dat het beste is van my, voor u gedaen,
Zoo zoud zijn Majesteyt mijn trouwigheyd erkennen;
Ik die van eersten aen getracht heb my te wennen
Tot trouw, tot dienst en nut van Koning, Rijk, en Kroon,
Verzoek voor al mijn dienst nu mijn beloofde loon.

Koning. Wat loon wil Rosiljon? *Rosil.* Wat loon? vraegt gy dat Sire?
Geen ander loon als maer uw Dochter Rosaniere.

Koning. Alzoo ik ben gezind den Oorlog af te staen
En met Celiodant een vrede aen te gaen,
Waer aen dit gantsche Rijk ten hoogsten is gelegen;
Heb ik, mits rijp beraed, daer gantschelijk niet tegen,
Te meer, mitsdien mijn Rijk een Rijk verrijken kan,
Aen deze vrede hangt mijn gantsche welvaert an;
Den oorlog baerd my langs hoe meerder tegenhede,
Dies ik genegen ben tot een gewenschte vrede.

Rosiljon. Hoe Sire! hoe! wat 's dit? uw wensch die is onnut,
De reden dwingen my dat ik u voorneem schut;
Hoe Sire! is 't nu tijd voor u een vreed te maken?
Gy most met meerder Eer, aldus tot vrede raken;
Hoe Sire! hebt gy nu een vreê in 't Rijk gebrek,
Daer gy uw vyand steld de voeten op de nek?
Zeg my, waer zalder een van uw vyanden wezen,
Die nu niet zal den naem van Polikander vreezen?
Wie leeft 'er, Sire! ha! wie leeft 'er rechtevoort,
Die niet en schrikt en beeft, als hy maer noemenhoort
De naem uws Majesteyts? *Raedsb.* Uw yver dus ontsteken
In liefden tot het Rijk, doet Rosiljon dit spreken;
U hert word aengevoerd door goe genegentheyd,
Om groot te maken 't Rijk, en ook zijn Majesteyt;
Maer hoor Heer Ridder, wat hier tegen valt te zeggen,
Als gy de legers voert, en Steden gaet beleggen,

Ia wind batalien, en alles wat 'er zy,
 Gedenkt gy dan wel eens, in welk een slaverny
 Dat gy door dezen brengt de arme onderzaten?
 Met welk een swaren last van legers, en zoldaten
 Dat gy den Koning en het gantsche Rijk beswaerd,
 Wat moeylijkheyd en zorg dat dit den Koning baerd?
 Als die de legers moet verschaffen uyt zijn staten,
 Als 't al gewonnen is, wat zal 't den Koning baten?
 Vermits de swarigheyd die uyt den krijg ontstaet,
 Daer plaeg en hongers nood de onderdanen slaet;
 Als rooven, moord, en brand, als plonderen en schaken,
 De eereijke jeugd tot krijgers hoeren maken;
 Als wraek-lust tanden wet op het onnozel bloed,
 En felle klaeuwen slaet in ander lieden goed;
 Dit zijn van d' oorelog, helaes! de beste vruchten,
 Die meenig vroom gemoed zoo deerlijk vaek doet zuchten;
 Dit zijn de geeffels die onnoosle zielen slaen,
 En doen den Koning nu met recht na vrede staen;
 Te meer, mits dag aen dag de arme onderdanen,
 Aen zijne Majesteyt op off'ren droeve tranen,
 Ia, sincken met gebeên, in zuchten, en geklag,
 Dat doch hun droeve nood eens eynde nemen mach;
 Waer door zijn Majesteyt, beweegt in mededogen,
 Zijn onderdanen zoekt de tranen af te droogen;
 Meer ziende op 't geluk, en welvaart van 't gemeen,
 Als wel den Koning ziet op zijn geluk alleen;
 Mits u den Koning houwt de trouwst van zijn getrouwen,
 Heeft hy dit Rosiljon te vooren willen houwen,
 Op dat vertrouwen, 't u niet min, dan ons behaegt,
 Als een, die garen 't Rijk in goede welstant zaegt;
 Derhalven vind zich nu den Koning aengedreven,
 Door dees beweginge, om Rosanier te geven
 Celodant ten Echt, als hebbende gelijk
 Om met meer Rijken te verrijken dit zijn Rijk.

Rosiljon. Hebt gy u reden uyt? *Raedsb.* Ia Heer. *Rosil.* Zo zal ik spreken.

Hoe Sire! is in u de wijsheyd zoo geweeken,
 Dat uwe Majesteyt zich zoo verleyden laet?
 Verleyden, zeg ik! door verraders van uw staet!
 Verraders? ja noch eens verraders durf ik zeggen,
 Als die den vyand zien voor uwe voeten leggen;
 Uw vyand, let 'er op, ha Sire! aen wien zy
 Te brengen zoeken 't Rijk, en al uw heerschappy;
 En boven dien u slaef, die Koning zijt, te maken;
 Hoe Sire! kan 't verstand zoo uyt uw herzens raken?

Dat gy gedogen zult, 't geen ik noyt had vertrouwt,
 Dat men op valschen raed van u verraders bouwt;
 Ha Sire! dat gy 't meent en zal ik nimmer hoopen,
 Zult gy gedogen dan als dat men zal verkoopen,
 U, en uw Kroon; uw Kroon, en u; wel hoe?
 Hoe Sire! staet gy dit aen u verraders toe?
 En kunt gy dan niet zien dat die dees raed u geven,
 Verkoopen u, uw Eer, uw Vryheyd, en u leven,
 Uw Scepter, Kroon, en Rijk, ja al wat gy bezit?
 Sire waer 's u verstant? ha Sire! lijd gy dit?
 Zoud gy Celiodant aen Rofanier doen trouwen?
 En onderwerpen u aen hem, die is gehouwen
 En onderwurpen om te doen 't geen gy bestaet;
 Helaes! gy vleyd die geen, die met een loos verraed
 Toe leggen op u Rijk, en 't welvaerd dezer lande;
 Hoe Sire, Sire 't is de Kroon te grooten schande,
 Dat gy u, en u Rijk als weg geeft aen die geen,
 Van wien dat gy behoord te worden aengebeên;
 Zult gy, zult gy, zeg ik, zult gy aen u gevangen,
 Op offeren 't geen hy behoorde u te langhen?
 Hoe Sire! zult gy doen 't geen past van hem gedaen?
 Hier toe kan Rofiljon in 't minste niet verstaen;
 Ha Sire! yver is 't die my aldus doet spreken,
 Verschoon my zoo ik ben van reden af geweeken.
 Raeds-heeren 't is uw schuld, mits gy den Koning raed,
 Te maken vreed met hem die na zijn Scepter staet.

Koning. Niet hooger Rofiljon; swijg, swijg op mijn begeeren,
 En scheld niet op mijn Raed, noch deze mijn Raeds-heeren;
 Weet dat ik deze zaek u niet te vooren houw,
 Om dat ik uwen raed daer op verwachten wouw,
 In 't minste niet; 't besluyt by my dus voor genomen,
 Dat zal, en moet ook zijn goetwillig na gekomen;
 Mits ik u gunste draeg, zoo is 't dat ik begeer,
 Dat mijn begeerte gy zult weyg'ren nimmermeer;
 Op dat mijn gunst tot u in vaste daed zouw blijken,
 Geef ik mijn Dochter u, daer toe twee Koningrijken;
 Veel hooger in waerdy, als die Celiodant
 Van my genieten zal tot zijne houw'lijks pand;
 Mits dat gy met hem zult als een goet swager leven.

Rofiljon. Wil dan zijn Majesteyt aen my zijn Dochter geven?

Koning. Ia. *Rofil.* Sire! zegt gy ja? oft heb ik misverstand?

Hebt gy u Dochter niet beloofd Celiodant.

Koning. Och ja! gy zult den een, en hy den ander trouwe;
 Hy Rofanier, en gy Cephise voor u vrouwe.

Rosiljon. Ach Sire! zal ik dan van 't mijne zijn berooft?

En hebt gy zelve my u Dochter niet beloofd?

Cephise, weet gy wel, is ymmers niet u eygen.

Koning. Nochtans zal ik de gunst van mijne liefde neygen

In Vaderlijke zorg, zoo mildelijk tot haer,

Al of van vleesch en bloed zy mijne Dochter waer.

Rosiljon. Den brief die gy aen my, ha Sire! hebt geschreven,

Die zal op heden noch getuygenisse geven,

Dat zy de name van Cephise niet drukt uyt,

Maer dat my Rosanier beloofd is tot mijn Bruyd.

Koning. Mijn Secretaris heeft zich licht vergift in 't schrijven.

Rosiljon. En zal dan Rosanier voor Rosiljon niet blijven?

Zal my dit ongelijk dan van den Koning schien?

Zal men Celiodant nu meer dan mijn ontzien?

Zal die nu boven my uytmunten in gelukken,

Die uwe Staet en 't Rijk gezocht heeft t' onderdrukken?

Die, die den Prins uw Zoon benam de ziel, en moed,

Waer van als noch om wraek roept zijn vergoten bloed?

Waer van de warme rook noch vers smookt voor uw oogen,

Zult gy, ha Sire! voor u swager dees gedogen?

En hechten zoo een tak aen uw vermaerde stam,

En stoten my voor 't hooft, die daer de wraek van nam?

Uw Majesteyt verloft, en 't leger brocht te schanden,

En heb uw vyand u geleverd in uw handen;

Zult gy op uwen troon dan zitten doen die geen,

Die u, ha Sire! zocht onder de voet te treen?

Denkt dat het bloed uws Zoons roept wraeke in uw ooren,

Zoo dat het zelfs de Goon ten Hemel kunnen hooren;

Dit onrecht houwelijk is Goon en menschen leed,

En baerd een schrik in 't hert van die, die 't onrecht weet.

Koning. Houw op, ik zeg houw op, of 't zeggen zal u rouwen,

Ik wil dat Rosanier, Celiodant zal trouwen;

Houw gy u vergenoegt dat gy Cephise krijgt,

Ik ga, en ra dat gy op mijn begeerte, swijgt.

Den K O N I N G, gelaet hem te willen vertrekken, R O S I L I O N
onderschept hem.

Rosiljon. Ik dank den Koning die my wil Cephise gunnen;

'k Heb eers genoeg als ik dit noch zal dragen kunnen;

R O S I L I O N slaet met zijn hand op den degen.

Dit heeft uw goede gunst, mijn moedigheyd gelangt,

Dit is 't waer aen u Rijk, u Kroon, en welvaert hangt;

Ik zeg Celiodant zal Rosanier niet trouwen;

Oft hy zal my de kop eerst van de romp af houwen.

Koning. O gy ondankbaren! in wien geen reden zijn,
 Is 't mogelijk dat gy durft zoo spreken tegens mijn?
 'k Heb u als vremdeling gekocht, en groot doen maken;
 Weg uyt mijn oogen; 'k sweer u zal een straf genaken. *Binnen.*

Rosiljon. Ga heen, ha Sire ga! ik toon my onbevreesd,
 Ik blijf dien Rosiljon, die 'k altijd ben geweest.
 En mach men niet te recht die voor ondankbaer schelden,
 Die trouwe dienst, en deugd niet zoeken te vergelden?
 Ha Sire! Sire! noyt had ik op u vertrouwt,
 Dat gy u tegens my zoo bitter dragen zouwt;
 Hoe noemt gy Rosiljon? gy noemt hem onbeleeft,
 Ondankbaren, helaes! van spijt mijn leden beeft,
 Als gy my dit verweet; ondankbaren, ô Goon!
 Is dit voor al mijn dienst den Koninglijken loon?
 Als vremdeling gekocht, kan Rosiljon dit lijn?
 Hoe kan 'er zulk een woord van 's Konings lippen glyn,
 Tot looning van mijn dienst? als vremdeling gekocht;
 Ia vremdeling die u, u leven heeft gezocht;
 Een vremdeling die u, u Rijk, u Kroon, u leven
 Gekocht heeft met zijn bloed, en willig op gegeven;
 Ondankbaer, hoe, wat 's dit? ondankbaer, ey! bedwing
 Uw tong, die Rosiljon scheld voor een vremdeling;
 Gy my gekocht? ô trots! ô trofheyd niet om lijden,
 Wat let my, dat ik zelfs my d' hals niet af en snijde?
 Hoe Rosiljon? ha, ha! koom helse spokery,
 En wreekt ondankbaerheyd, aen wie? aen wie? aen my,
 Aen my; ô ja! neen, neen, ey kom en stort uw plagen
 Op hem, op wie? die zich ondankbaer heeft gedragen;
 Wie was dat Rosiljon? was 't Rosiljon? ô neen!
 't Was Polikander; ja! hy heeft voor my gestreên, *(neen!*
 Hy heeft mijn Kroon beschut, mijn Kroon, wat Kroon? ô zin-
 Hoe holt gy van het spoor, en deed ik u niet winnen
 Uw vyand? heb ik niet uw laetste Stad ontzet?
 Ondankbaer, vremdeling; wat of den Duyvel let
 Dat hy d' ondankbaren niet aen zijn ketens kluyfter,
 En sleepze eeuwig weg in Plutoos hol vol duyfter?
 Ia voerd in Achrons poel de af-gestroopte ziel;
 Van wie doch? vraegt gy dat? van dien ondankb'ren fiel;
 Is Rosiljon gekocht? wat mach den Koning spreken,
 't Is vreemt, wat doen ik? 'k wil op Rosiljon my wreken;
 Ben ik niet Rosiljon? och ja! ondankbaer? neen,
 Ik Rosiljon? weg, weg, dat my dien schelm verscheen
 Ik zoud hem met dit staal door hert en d' aders rijgen;
 'k Sweer 't Polikander, koom ik Rosiljon te krijgen,

Ik scheur 't ondankbaer hert uyt zijn ongodlijk lijf,
 En brengt aen Hecate, oft aen het Duyvels wijf,
 Die helsche Proserpijn, tot wraek en straf gebooren,
 En slenter Rosiljons gedarmte om haer ooren.
 Hoe Rosiljon! hoe is 't? de zinnen omgeroert,
 Die hebben my, helaes! gelijk als weg gevoert;
 Zal ik dus zijn berooft van mijn beloofde minne?
 Zal hy, dien ik verwon, my hier in overwinnen?
 O gy rechtvaerdigen des Hemels! schut het af,
 Oft voert eerst Rosiljon met al zijn eer in 't graf.

Binnen.

KONING met het gantsche Hoff, en VERANCE.

Koning. Dat men de Goden doe een offer van gebede,
 Om Hemels zegen over de besloten vrede;

Laet telgen van olijf op het gewijd Altaer
 Ten Hemel branden, nevens God-gewijde schaer;
 Om d'opper Godheyd te bewegen tot meedoogen,

Verance Dat hy zijn bystant ons afzende van den hoogen;
uyt. Stort zegen, milde Goon, op ons gewenschte vree.

Verance. Sta op, ey weg! sta op, op, op, op, maekt my steê,
 Waer is zijn Majesteit? ik moet den Koning spreken,
 Ruym op, en laet my deur. *Hovel.* Waer is 'er oyt gebleeken
 Meer onbeleeftheyd als dees bedelaer bedrijft?

Verance. Ik zeg u laet my deur, en voort. *Hovel.* Den Ionker kijft,
 Hoe is 't met u, mijn Heer? *Veran.* Ik zeg u staet ter zyen.

Hovel. Ey! laet men Ionker deur, wel wat zal hier gedyen?

Verance. Hoor Sire, gun my spraek op Koninglijk gebied.

Koning. Maek plaets, en laet hem deur.

Verance. Kent my den Koning niet?

Hyluyftert den KONING in 't oor.

Ik ben Verance. *Kon.* Hoe! ik sta als op-genomen;
 Verance, 't is my lief dat gy hier zijt gekomen;
 Weeft welkom in mijn hof, en vriendelijk begroet.

Verance. Ik dank zijn Majesteit die my dees Eer aen doet;
 Ik heb den Koning yets in stilligheyd te spreken.

Koning. Vertrekt u Edelien. *Veran.* Nu zal my niet ontbreken
 Te melden Sire, 't geen ik heden heb verstaen,
 Dat 's dat gy zijt gezind een houwlijk aen te gaen,
 't Welk geenzints wezen mag; gedenkt gy wel de minne,
 Die gy voor dezen hebt getoond de Koninginne
 Van Pictes? die van u, ha Sire! wierd bevrucht,
 En na dat gy van haer, door 't noodlot, zijt gevlucht,

Belasten gy aen my, haer nauw in acht te houwen,
 Waer in ik heb gegaen in als ter goeder trouwen;
 En kort naer u vertrek, heeft zy een Zoon gebaerd,
 Het geen Princes aen my heeft heymelijk verklaert;
 Een jaer, oft daer ontrent, na dezen tijd verleden,
 Zoo is Princes Argier in Echt verbond getreden
 Met zijne Majesteit van Santons, van wiens stam,
 Princeffe binnen 't jaer, een jongen Zoon bequam;
 Dien zy verwisselde aen 't kind by u verkregen,
 En stuerd my met haer kind op ver en vreemde wegen;
 't Geen ik onnozel heb verloren, 't welk my smert,
 En is my alle daeg een wonde in het hert;
 Ik koom, tot hier gedwaelt, om u dit voor te houwen,
 Als dat ik heb verstaen gy Rosanier wild trouwen,
 En met Celiodant in d' Echte haer besteên,
 't Welk niet geschieden kan om zonderlinge reên.

Koning. Wat reden zijnder die my kunnen dit beletten?

Verance. 't Mach niet geschieden, aengezien verscheide wetten.
 Is Rosaniere niet u dochter? *Kon.* 'k Houwzer voor.

Verance. Celiodant u Zoon. *Kon.* Hoe Hemel, wat ik hoor,
 Verance! hoe mijn Zoon? mijn Zoon! hoe kan dat wezen?

Verance. Ia Sire, 't is u Zoon, u Zoon die gy voor dezen
 Hebt by Argier geteelt. *Kon.* Verance! houw dit stil,
 Want ik van deze zaak u breeder spreken wil.

H O V E L I N G.

Hovel. Sire! ik die my hier voor uwe voeten buyge,
 Om met eerbiedigheyt d' aenkomst nu te getuyge
 Van Koningin Argier; die 's Konings komst verbeyd,
 En garen spreken zoud met uwe Majesteit.

Koning. Argiere hier! 't is vreemt, Verance, 't schijnen dromen;
 Ik zal de Koningin terstond verwelkomen;
 Vertrek, vertrek van hier, ik volge voort ten hoof;
 De Koninginne hier! 't is meer als ik geloof. *Binnen.*

KONING, ARGIERE, CELIODANT, ROSANIER,
 CEPHISE, met alle den Adel van 't Hof.

Koning. Heeft hare Majesteit noyt van haer Zoon vernomen,
 Nocht zedert zijn vertrek, daer tijding van bekomen?

Argire. Grootmogend Koning, 't zy, wat moeyten dat ik deed,
 Noyt wist ik waer hy was, gelijk ik noch en weet;
 Wat heb ik meenig traen, en zuchten uytgebrooken,
 En heb mijn troost gezocht in droom van yd'le spookten;
 Ik stelden my geruft op valsche huyg'lery,
 Ha Meluzine! toveresse, hoe hebt gy

Met

Met uw vervloekte kunst beguygeld mijne oogen ;
 Hoe hebt gy met uw spookeryen my bedroogen ;
 Hoe hebt gy mijn gezicht door valsch geloof verblind ,
 Als gy voorzeyden dat mijn eygen wettig kind ,
 Gelukkig wezen zoud ! waer van niets is gebleeken ?

VERANCE uyt komende , valt Argire hem om den hals.

Argire. Verance ! zijt gy hier ? met recht mach ik my wreeken ;
 Voort geeft my wederom, het geen dat ik u gaf,
 Mijn kind, ik zeg mijn kind. *Veran.* Ach Hemel ! schut de straf,
 Die ik verdiend heb, doch onschuldig ; toon medogen,
 Genadig Koningin ! hem die hier leyd geboogen ,
 Voor uwe voeten neêr, in zuchten en getraen ,
 Vergeef Verance 't geen hy heeft aen u misdaen ;
 't Is waer, gy hebt u kind my hoog en dier bevolen ,
 Maer 't wierde met geweld, helaes ! my af gestolen.

Argire. Gestolen ? is mijn kind gestolen ? zeg meê voort ,
 Verance, is het dan gedood, oft ook vermoord ;
 Zeg, zeg Verance zeg, en helpt my uyt dit vreezen ,
 'k Wil weten hoe het met mijn kind, mijn kind mach wezen.

Verance. Als my haer Majesteyt het kind gaf van haer schoot ,
 En uyt haer Koningrijk te trekken my gebood
 Tot op de grenzen van Zantons, daer ik vijf jaren
 In een kleyn huysjen had u kind in mijn bewaren ;
 Al waer 't gemeene volk ons hadden wel bezind ,
 En hielden my aldaer voor Vader van het kind ,
 De voedster voor de Moer ; en voorts is onder allen
 Een droevig ongeluk aen ons ten deel gevallen ;
 Als ik op zeekeer tijd aen d' oever lag en sloop ,
 En Kinnikson op strand met kinders spelen liep ;
 Zoo zijnder toen ter tijd Zee-roovers aengekomen ,
 En hebben my en 't kind gelijk van daer genomen ;
 Ons op het eyland Armoriques aengebracht ,
 Alwaer zy zijn gewent te lossen hare vracht ;
 En daer, na oud gebruyk, zy met geroofde Waren ,
 En veel gestolen buyt te lande komen varen ;
 Die daer van vreemde lien vaek worden opgezocht ,
 En om geringe prijs den vremdeling verkocht ;
 Zoo is 't gebeurt dat daer verscheyde kooplien quamen ,
 En kochten Kinnikson, die zy toen met hun namen ,
 Ik bleef in ketenen geboeyt, van 't kind berooft ,
 En leed veel meerder leed, als oyt kan zijn gelooft ;
 Tot eyndelijk een vreê daer wierd in 't land besloten ,
 Door welke vrede, ik mijn vryheyd heb genoten ;

En

En heb de goede Goon gebeden dag aen dag,
 Dat men doch Kinnikfon gezond weêr vinden mach;
 Argire Koningin, ik wenschten om mijn leven,
 Dat ik Kinnikfon aen u wederom kost geven;
 Den Hemel is 't bekend dat ik om deze schuld,
 Zoo vaek mijn sterven wensch uyt enkel ongeduld;
 Ik ben, ô Koningin! op 't hoogst met u verlegen,
 En hebbe, zoo het schijnt, nu al de Goden tegen;
 De Goden, die op my te bitter zijn gesteurd,
 Mits dien dit ongeval, door hare wil, gebeurt.

Argire. O droef heyd al te droef! na dat gy my doet hooren,
 Verance! ach helaes! zoo is mijn kind verlooren;
 Argire! die u hert in brakke tranen smelt,
 Argire! die de ziel met zorgen voeld ontsteld,
 't Gemoed met vrees benauwt, van droef heyd ingenomen,
 Door zorge dat mijn kind noyt wederom zal komen;
 O Meluzine! die met uwe Prophecy,
 Nu toond de rechte proef van uw bedriegery.

Koning. Verance! op wat plaets is 't kind vervoerd? *Veran.* Ik hoore,
 Dat het te schepe voer langs de rivier de Loire.

Koning. Dat geeft al eenig schijn, hoe oud was 't toen? *Veran.* Zes jaer.

Koning. Hoe was zijn wezen, was hy rood oft swart van haar?

Verance. Zijn haaren waren blond zijn trony wel besneden,
 Voorts was hy schoon, en blank, daer by zeer fraey van leden?
 Groot van zijn ouderdom, een kind van zulk een slag,
 Dat yder wierd verliest op hem, die 't maer aenzach.

Koning. Gy hebt het, zoo gy zegt al Kinnikfon geheeten,
 Maer is de rechte naem van 't kind u ook vergeten?

Verance. Neen Sire, neen, ô neen. *Kon.* Verance! is het niet,
 Zoo zeg my dan zijn naem. *Veran.* Maer Kinnikfon hy hiet.

Koning. O goede Goden! wild ons openen de oogen
 Dat wy de waerheyd van dit werk aenschouwen mogen;
 Argire, gy hebt my gegeven eenen Zoon,
 Argire, ik bespeur de wonderheên der Goon,
 En wil een ander Zoon Argire weder geven.
 Wat name, Rosanier! stond in den steen geschreven
 Die Rosiljon had, toen hy wierd aen my verkocht,
 En tot u beyder dienst hier in het hof gebrocht?

Rosani. Dat kan zijn Majesteyt in dezen steen noch lezen.

Koning. Het is de zelfde naem die gy hem gaest voor dezen;
 Daer staet het. *Arg.* Wel ter deeg. *Veran.* Och ja! 't is Kinnikfon.

Koning. Zoo is het kind bewaerd, en heet nu Rosiljon.

Argire. O aengename steen! merkteeken van mijn vreugde;
 Ik kus u, lieve steen! als hoop van mijn geneugde;

Ik kus u, lieve steen! ik kus u noch eenmael,
Mits gy de borne zijt daer ik mijn vreugd uyt hael.

Koning. Daer is geen twijffel aen, noch eenigzins te vreezen,
Oft Rosiljon die zal uw Zoon, Argire! wezen;
Ik heb hem hier gekocht, en hy was toen zoo 't schein,
De zeven jaren oud, oft daer omtrent, zoo 'k meen;
En oft 'er noch aen hem geen ander teekens bennen,
Waer aen men boven dit, hem zoude mogen kennen?

Verance. Ik weet als hy my ziet dat hy my kennen zal.

Argire. Een teeken is 'er noch, 't welk my in dit geval,
De rechte zekerheyd zal kunnen openbaren;
Een teeken is 'er noch dat zal de zaak verklaren;
Eer ik hem van my gaf, heb ik op zijne hand,
Met gloeyend yzer eerst een roosjen ingebrand.

Rosani. Zoo zijt dan Koningin! gewis,
Dat Rosiljon u eygen is;
U eygen Zoon, u eygen kind,
Mitsdien dat men dit roosjen vind,
Dit roosjen op zijn linker hand,
Zoo wel en zoo volmaekt gebrand,
Zoo net, en aerdig, dat ik houw,
Dat met pinceel geen schilder zouw,
Volmaekter roosjen malen af,
Als hem 't gebrande yzer gaf.

Koning. Laet Rosiljon terstont hem hier voor ons vertoonen.

Argire. Den Hemel wil mijn leed met blijdschap weêr beloonen.

ROSILION.

Rosiljon. Eerbiedig zy van my al 't hof-gezin gegroet;
Eerbiedig val ik nu uw Majesteit te voet,
En zoek verschooning van het geen ik heb misdreven;
Ha Sire! wild gy my 't beloofde dan niet geven?
Wild gy my Rosanier, die Koninglijke spruyt,
Niet gunnen tot mijn deel, en uytverkoren Bruyd?
Mijn Bruyd! mijn lieve Bruyd, die, zoo 'k haer niet verwerve,
Door trouwe liefde zal haer Rosiljon zien sterven;
Ey, Sire! schey doch niet twee zielen zoo vereent;
Ey, Sire! rooft my niet 't geen gy eens hebt verleent;
Ey, Sire! ey gedenk mijn trouwheyd u gebleeken,
De rampspoed waer in gy, ha Sire! waerd gesteecken;
De swarigheyd, die gy zoo lange hebt geleên,
De trouwigheyd waer meê ik heb voor u gestreên;
Gun my tot loon van dien Princesse Rosaniere;
Ey zalze mijne zijn? wat zegt gy hier op, Sire?

Indien

Koning. Indien het neffens my u Moeder zoo verstaet.

Rofiljon. Mijn Moeder, Sire? *Kon.* Ia u Moeder! leef haer raed.

Rofiljon. Mijn Moeder, Sire? hoe mijn Moeder? 't kan niet wezen.

Argire. Och ja! gy zijt mijn Zoon, doch, mits ik u voor dezen,
Als gy noch waerd een kind, liet voeren uyt het land,
Zoo heb ik neffens dien op uwe linker-hand,
Een roos doen drukken, om u, door dat merk te kennen.

Rofiljon. 'k Geloof het niet, ten zy daer meerder teekens bennen.

Argire. Noch bond ik aen uw hals een uytgezochte steen,
Waer in als toen uw naem, op 't aerdigst stond gefneên;
Uw naem was Kinnikfon, zoo had ik u geheeten.

Rofiljon. Door wie ben ik geteelt, oft mach men dat niet weten?

Argire. Gy zijt van Konings zaed geboren uyt mijn schoot.

Rofiljon. En leeft mijn Vader noch? *Argire.* Neen, dies ik na zijn dood,
Het Rijk van Santons en van Piëtes heb behouwen.

Rofiljon. Dat gy mijn Moeder zijt kan ik noch nauw vertrouwen;

Ik, bid de Koningin dat zy my kennis doe,
Van wie ik ben vervoert, wanneer, ook waer, en hoe,
Ik eyndelijk hier ben in 't Konings hof gekomen?

Argire. Na dat gy speelen liept op strand, wierd gy genomen,
Van roovers, die aldaer op dien tijd zijn gestrand,
En voerden u, met uwen hoeder van het land,
Tot op het Eyland van Armoriques; waer gy
Van vreemde koopliens zijt verkocht in slaverny;
En zoo van daer tot hier, in ongeluk gedreven.

Rofiljon. Wie zal hier Koningin getuygenis van geven;

Argire. Ik, en die geen, die ik u tot een hoeder gaf.

Rofiljon. Waer is die? ik geloofst, indien men hem verschaf.

Argire. Waer is Verance? *Verance.* Hier genadigste Vorstinne.

Rofiljon. Verance, als ik my te recht en wel bezinne,
Speur ik noch eenigzins dat ik die name ken;
Ik kniel, en houw gewis dat ik uw Zone ben,
En kus mijns Moeders hand.

Argire. Laet my de uws aenschouwen;
Gy zijt mijn Echte Zoon, daer zal ik u voor houwen.

Rofiljon. Gy zijt mijn Moeder.

Argire. Gy mijn wettig Zoon, en kind.

Rofiljon. Heb ik u lang gemist, te meer u nu bemind,
Het kinderlijke hert, dus lang van u versteeken.

Verance. Ach Kinnikfon! wat vreugd dat ik u weêr mach spreken,
O lang gemiste Zoon! hoe voel ik my verblijd,
Dat ik u weder zie, en gy noch levend zijt;
O Goden! zijt gedankt. *Kon.* Wat kan de tijd niet werken?

Argire. Noch zult gy Rofiljon meer wonderen bemerken;

Den Koning van dit Hof, en wijt beroemde Kroon,
Die heeft eertijds uyt my gewonnen eenen Zoon.

Rosiljon. Den Koning, hoe, wat 's dit? hoe zegt gy dat mijn Moeder?

Argire. Den Prins Celiodont is uwe halven broeder.

Koning. Zoo is 't, hy is mijn Zoon, en ook uw Moeders kind.

Celiodont. Gy mijnen Vader? hoe! ten kan niet zijn, verzind.

Argire. Nochtans zoo is het waer. *Kon.* Dies ik haer zoek te trouwen;
En wil u beyde voor mijn Echte Zonen houwen;
Vermits ik Rosiljon mijn Dochter gun ten Echt.

Rosiljon. Dewijl ik nu van als ben grondig onder-recht,
Omhels ik Rosanier, mijn Bruyd, mijn wel-beminde,
Indien mijn Moeder, en mijn broeder, 't goet bevinde.

Argire. Zijt zeeker, dat ik my hier in te vreden houw;
En met u beyder wil, ik Polikander trouw;

Op dat Celiodont mijn Zoon ge-echt mocht werden.

Koning. Ik die u heb gemind, zal in die liefd volherden,
En neem Argire aen voor wettig Koningin.

Celiodont. Ach! Sire, 't dunkt my vreemt dat ik u Zone bin.

Koning. 't Is zoo, gy zijt mijn Zoon, daer voor zal ik u houwen,
En zult voor uwe Bruyd, Princes, Cephise trouwen,
De dochter van mijn overleden Koningin.

Celiodont. Wat zeyd mijn moeder?

Argire. 't Is mijn wil, is 't uwe zin?

Celiodont. Cephise! schoon ik u noyt minne heb gedragen,
Zoo sweer ik voor de Goon, dat zoo 't u mocht behagen,
Dat ik mijn liefde noyt acht waerdiger besteed
Als aen Princes; ik lief, zoo lief dat ik niet weet,
Dat immer Minnaer meerder liefd zouw kunnen toone,
Als ik u dragen zal, ô schoonste aller schoone!
Mijn Vader voegt het zoo, indien gy 't ook zoo voegt,
Houd ik, Princeffe! my op 't allerhoogst vernoegt.

Cephise. Ik loon uw liefd met dank, en volg der Goden wille;
Mijn wil zal met uw liefd in 't lieven niet verschille,
Vermits ik my vertrouw op uw vermaerde deugd.

Celiodont. Op mijne liefd en trouw gy u vertrouwen meugt!

Cephise. Zoo zal Cephise haer met u, mijn Prins! vereenen.

Koning. Waer toe de Goden ons haer zegening verleenen.

Celiodont. Nu heeft het liefd na wensch.

Cephise. Nu gaet de daed voor schijn.

Rosiljon. Nu is de spreuk vervult.

Rosan. En yder krijgt de zijn.

EYNDE DER TOONEEL-SPEELN.

h h

Volgen

Volgen zommige Minne-Rijmen.

HERDERS KLAGT.

Phylida onlangs verleden,
 Als de zon quam na beneden,
 Met een Nevelige rook,
 In de groene baren dook;
 Als den avond quam op handen,
 Doolden op de vochte stranden,
 Quam de blonde schoon Diaen
 Weder aen den Hemel staen;
 Liet haer tintel-oogen staaren
 Op de brakke Water-baaren;
 Korts daer na zoo hoog getreên
 Dat zy 't noorder bos bescheen.
 Na het zingen van een Liedje,
 Nam mijn Phylida een Rietje,
 Dat zy met haer rechter hand
 Drukten in het natte zand;
 Schreef vier letters met eê streekje,
 Tot bewijs, dat zy aen 't Beekje
 Tavond in de Mane-schijn
 Zoud met Bloempjes bezig zijn.
 Daer na ging zy verder dwalen,
 Al haer Vee te zamen halen,
 Veele Schaepjes in 't getal,
 Hoeden na de luwe stal.
 Al 't gevogelt, al de Boomen,
 Al de Beekjes, al de stroomen,
 Al de Blaedjes, al het Wout,
 Al wat zich in 't Bosch verhoud,
 Door de stilte, aefem schepte,
 Niet een Blaedje dat zich rept;
 't Boschje was vol zoete lust,
 't Pluym-gediert in stille rust;
 Niet een Blaedje dat men hoorde
 Ritflen aen de groene boorde,
 By de lieve lodder beek,
 Daer ik in het water keek;
 Daer de Maen haer bleeke stralen
 Van den Hemel neêr liet dalen,
 't Beekje stil en effen lag,
 Dat m' er niet een rimpel zag.

Korts daer na zag ik de boomen
 Ritflen in de Water-stroomen,
 Ruyffchen hoorden ik de Blaên
 Die daer aen de Linde staen;
 Mits hoord ik een Takje breken;
 Mits hoord ik een woordje spreken;
 Mits zien ik een licht, dunkt mijn
 Klaerder als de Mane-schijn.
 Phylida, riep ik, wat zegje?
 Zoete bekje, och! waer legje?
 Och! wat doeje by de sloot?
 Ik pluk Bloempjes in mijn schoot.
 Cloris, riepze, komt hier byme;
 Cloris och! ik schijn te swijme;
 Mits dat ik het zoete licht
 Zie van u schoon aengezicht.
 Na dit zuchten, na dit karmen,
 Vatten ik haer in mijn narmen;
 Cloris, zeydze, och! wat raed?
 Voeld eens hoe mijn hertje slaet;
 Voeld eens hoe mijn leden trillen;
 Wat mach dit beduyen willen?
 Cloris, och! ik sterf van pijn,
 Wild gy niet mijn hulper zijn.
 Daer na quam zy tot bedaren,
 'k Wist niet waer mijn zinnen warê
 Als ik flusjes my ontreeg,
 Zeydze, doen ik neder zeeg.
 Cloris Cloris voeld mijn handen,
 Voeld eens, zeydze, hoeze brandê.
 't Hoogste woort dat quam 'er uyt;
 Cloris, wat of dit beduyd?
 Zoud dit wel een Koortze wezen,
 Die uyt Liefden is gerezen?
 Cloris, och! ik houd gewis
 Dat het zulken Koorsjen is.
 Herderskind, oprecht in 't minnen,
 Niet geveynst, noch vals van zinnê,
 Niet gelijk het Steeds gebroed,
 Wispeltuurig van gemoed;
 Loos

Loos en valsch in Minne treeken ,
 Anders meenen als zy spreken ,
 Anders loven als zy doen ,
 'tGeen men nimmer zou vermoen;
 Vals van hertē, schoon voor d'oogē,
 Trotzen op haer groot vermogen,
 Pronken op haer weytze pracht,
 Snorken op haer Adels dracht ;
 Op haer af komt moedig pralen,
 Op haer Tytels, die zy halen
 Ik en weet niet waer van daen ;
 't Is te vreemt om te verstaen ,
 't Steeds gebroed is niet met allen ;
 't Gater altijd op een kallen ,
 Met een schamper schots verwijt,
 Menig Vryer tot zijn spijt ;
 Menig moet daer 't quellen lyen ,
 Van zijn Minnen, van zijn vryen ,
 Heeft hy wat te hoog gezien ,
 Straks verwijt 't hem ellick yen ;
 Is men slechjes in de kleeren ,
 Niemand zelje trouwheyd Eeren ;
 Pronkje niet met zyde pracht ,
 Zoo en benjer niet ge-acht ;
 Zou men daer een Meysjen zoeken,
 En niet letten op de Doeken ;
 Of ze met een kantje fijn ,
 Net geployt, gesteven zijn.
 Zou men daer niet na de Boortjes ,
 Na de Strikjes, na de Koortjes ,
 Kijken, die daer dik en stijf ,
 Pronken aen het Steedsche Lijf ;
 Daer en geld geen trou in 't minnen,
 Maer als Liefde gelt ken winnen ,
 Maekt men strax een Hylik klaer
 Met het ongelijkste Paer.
 Is 't mijn zelven niet ervaren ,
 Als ik in mijn eerste Iaren ,
 Als ik in mijn eerste Min ,
 Stelden op een Meyd mijn zin ?
 Op een steē-meyd, trots van leden,
 Maer als ik in pracht van Kleeden
 Niet met haer quam over een ,
 Heb ik groot verwijt geleēn.

't Land dat kies ik voor de Steden ;
 Daer men minnen mach met vre-
 den ,
 Daermen niemant om zijn pracht,
 Maer om zijn getrouheyd acht ;
 Herderinnen, rijk van Schaepjes,
 Achten rijk de Herders knaepjes ,
 Die in trouwigheyd van Min ,
 Dienstig zijn haer Herderin.
 Philida mijn uyt gelezen ;
 Philida was 't die zal 't wezen ;
 Philida en mind geen goed ,
 Als een trouw oprecht gemoed ,
 Dat in Cloris is te vinde.
 Philida, mijn wel beminde ,
 Och ! wat doen ik menig mael
 Aen dit Beekje mijn verhael ;
 Hoe dat wy onlangs te zamen
 In het Elzen Boschjen quamen ,
 Als ik dichte by een sloot
 Rusten in uw lieve schoot.
 Als de nacht begon te naken ;
 Als ik 't Boschje hoorde kraken ;
 Als ik noch denk om die tijd ,
 Ben ik duyzend mael verblijd ;
 Duyzend reyzen duyzend malen
 Gaen ik met mijn schaepjens dwalē,
 Op de plaets, daer ik en gy
 Pleegden onze vryery ;
 't Schijnt dat al de zoete stroomen ,
 't Schijnt dat al de groene Boomen,
 't Schijnt dat al het Klaver gras ,
 Doe zoo blijd en vroylijk was ;
 Dat nu al de Pluynde Dieren
 Niet en doen dan tierelieren ;
 't Schijnt het gras dat zy geraekt
 Heeft ; mijn Schaepjes zoeter-
 smaekt.
 Door 't herdenken heb ik vreugde,
 Door het missen ongeneugde ;
 Dat my Philida niet ziet
 Is mijn duyzend mael verdriet.
 Loop ik doolen door de Heyden ;
 Loop ik dwalen door de Weyden ;
 h h 2 Waer

Waer ik loop, oft waer ik ga,
 Nimmer vind ik Philida,
 't Rechte vonkje van mijn Minne.
 Weg met steedze pronk Godinne;
 Noyt by Phylida en had
 Eenig Iuffrouw van de Stad;
 Trots van lichaem, schoon van ledē,
 Zoet van praet; geen Hoofze reden
 Zal zy brengen voor den dag,
 Maer de oude Herders slag;
 Niet laetdunkend, niet hovaerdig,
 Open-hertig, en goed aerdig,
 Ongevalscht in al haer reën,
 Minzaam tegen yeder een.
 Philida, als mijn gedachten
 d' Oude vrolijkheyd betrachten,
 Die wy dan zoo hier zoo daer
 Dikwijls hadden met malkaer.
 Denk ik om het vrolijk speelen,
 Om het zingen, om het queelen,
 Om dat deuntjen, om dat Lied,
 Dat ik neurden op mijn Ried,
 Als wy Kransjes gingen vlechten,
 Als wy na de oude Rechten,
 Na de wijze van het Land
 Hadden d' Herders Mey geplant;
 d' Herderinnen Kransjes boden,
 d' Herders aen den dans te noden;
 Philida om Cloris docht,
 Heeft haer kransje my gebrocht;
 Waer meed ik ten dansse quam,
 Daer ik Philida vernam;
 Die mijn handen grijpen dorst,
 Druktens aen haer slinker borst,
 Of zy daer meed zeggen wouw,
 Dit's getuyge van mijn Trouw;
 Waer by op dat zelfde pas
 Noch een Steedsche Vryer was,
 Die u daer van lof bewees,
 Ia ten Hemel hoog toe prees;
 Is men hier zoo rond van aert?
 Is men hier zoo lief en waerd?
 Als men trouw bemind, zeyd hy,
 Weg dan Steedsche veynzery.

Na dit zeggen, zeyd hy mijn,
 'k Zeg dat zy gelukkig zijn,
 Die haer nieuwers anders meē
 En becomm'ren als het Vee,
 Die oprechte trouwe Min
 Toonen aen een Herderin.
 Onlangs heb ik in de Stad
 Liefde tot een Meyd gehad,
 Die ik vry een langen tijd
 Oprecht, zeyd hy, heb gevrijd;
 Maer door looze veynzery
 Toondens haer geneygt tot my,
 Tot dat zy van my veristond
 Al mijn wensch, en al mijn grond;
 Neffens dien noch zoo veel meer
 Dat zy toe liet mijn begeer,
 Zoo veel lust en vrygheyd,
 Die nu niet en diend gezeyd.

Och! hoe vrent scheen dat voor
 Zouden zoo de Iuffers zijn, (mijn;
 Docht ik dikmaels in mijn zin,
 Lof zy dan een Herderin.
 Wat zijn zulke Meysjes doch?
 't Zijn Serpenten vol bedrog;
 Ia war zal ik zeggen meer,
 Moorderinnen van de Eer.
 Doch dat ik dit varen liet,
 Want die zaek en raekt my niet;
 Maer kies voor een prachtig Huys,
 Een oprechte Herders kluyt.
 Philida, ik kies de wol
 Van uw vette Lammers bol,
 Voor de Zyd, die 't lichaem dekt,
 Dat met schanden is bevekt.

Wist mijn zoete Philida
 Dat ik hier dus eenig sta,
 'k Weet zoo wis, oft ik het zag,
 Zy quam daed'lijk voor den dag;
 Zy quam daed'lijk hier in't groen,
 Om haer tierig Vee te voen;
 Wist zy dat ik hier dus zat,
 Om haer af zijn droefheyd had,
 Wist zy dat ik met geweē
 Hier dus doolen ging alleen;

Wist

Wist zy dat ik menig reys,
 Om haer zoete by zijn peys;
 Wist zy dat ik met geklag,
 Hier ga doolen dag aen dag;
 Wist zy dat ik op mijn Veel
 Daeg'lijkx droeve deuntjes speel;
 Wist zy dat ik met mijn Ried,
 Met mijn Fluytje by de Vliet,
 Neury, al de voesjes jong,
 Dien ik lestmael met haer zong;
 Wist zy als ik hier wat eet,
 Dat ik nimmer zoete beet,
 Nimmermeer een dronkje doe,
 Oft ik wensch 't haer hallef toe;
 Heb ik een verfnapering,
 Van het een oft ander ding;
 Wist zy hoe dat ik dan sta,
 Och! had dit mijn Philida;
 Wist zy hoe ik trouw, en graeg,
 's Morgens voor den douw, en daeg,
 Dicht omtrent haer wooning blijf,
 Als ik eerst het Vee uyt drijf;
 Al mijn schaepjes blijven staen
 Willen qualijk verder gaen;
 Wist zy hoe mijn hertje jaegd;
 Wist zy hoe het mijn behaegt,
 Dat zy al de Steedsche pracht,
 Min als niet met allen acht;
 Dat zy voor een kantig Kap,
 Voor een weydsche Doek, oft Slab,
 Kiest een Krans van Roosjes zoet
 Om haer geele stroyen Hoet;
 Wist mijn Philida dat ik

Thien mael in een oogeblik,
 Thien mael in een korten tijd,
 Ben bedroeft, en weêr verblijd;
 Wist zy hoe ik op het Zand
 Van de Duynen, van de strand,
 Twee, oft driemael alle daeg
 Om het droeve af zijn klaeg;
 Dikmaels klim ik 't hoogste top
 Van de zand'ge Duynen op,
 Maer ik zie om heynd noch veer
 Philida, u nimmermeer;
 Dikmael denk ik in mijn zin,
 Philida mijn Herderin;
 Wist gy wat ik om u ly,
 'k Weet gy quaemt terstond by my;
 Doch is 't nu niet Philida,
 Zoo geschied het eens daer na;
 Of het mocht zijn dat gy waerd
 Met een ziekte oft Koorts beswaerd,
 En dat u de ziekte op 't Bed
 Om te komen hier belet;
 Och! het leyd my op de Leen
 Ik en ben niet eer te vreên,
 Ik en ben niet eer gerust,
 Voor ik daer van ben bewust;
 En het valt my in met pijn
 Dat het zulken ding zal zijn;
 Is het zoo, wat gaet mijn an?
 Philida, ik sterve dan;
 Om te weten zekerheyd,
 Om te weten vast bescheyd;
 Zal ik spoedig heene vlien,
 Of het zoo zy, gaen bezien.

De Geest des Vriendschaps is gelijk een Goude keten.

WAnneer de Geest my dwong mijn vriendschap te verbijne,
 Wat schakels zijnder doe gestrengeld aen de mijne?
 't Zijn Schakels, wiens waerdy de geest meer als het goud,
 Hoe hoog het is van waerd, in hooger waerden houd.
 Wiens pracht, wiens schat, wiens glans, mijn eygen welbehagen,
 Bequamer niet en weet als in het hert te dragen;
 Dat is, dat men voor 't oog niet toone schoon gelaet,
 Maer in 't af-wezen, rechte vriendschap metter daet.

MINNE-KLAGT.

IUffrouw, hoe meenig-mael heb ik mijn zelfs beklagt,
 Dat mijn begonnen smert my drie Iaer heeft behaegt.
 Drie Iaren zijn 't geleên, drie Iaren, ô Godinne!
 Dat ik de eerste-mael uw schoonheyd dacht te minne;
 En u beleeft onthael in 't by-zijn ik genoot,
 Mijn ziel van blijdschap sprong, al levend was ik dood.
 Uw oogjes boeyden, Lief, mijn hert en Ziel te zamen;
 Uw oogjes waren 't, Nymph, die my gevangen namen;
 Gevangen in de strik, daer Cypriaes geweld,
 Die noyt en heeft misdaen, dikwijls gevangen steld;
 Dat 's in een Kerker, Lief, gebouwt van hoop en vrezên,
 Waer ik drie Iaren lang most uw gevangen wezen.
 Want eerst-mael als gy my in 't by-wezen verscheent,
 Heeft uw beleeftheyd zelfs my groot geluk verleent;
 Als ik een deeltjen u van mijn begeerte toonde,
 't Scheen dat uw goede gunst my met begeerte loonde.
 Mijn vryheyd groeyde aen, uw vryheyd heeft gejoint;
 Te snoepen schoone Vrouw een kusje van uw mond;
 Een kusjen dat voor my meer zoetigheyd kost baren,
 Of 's werelds vreugden al in een gesmolten waren.
 Duyzend-mael op een dag dacht ik, schoone Godin,
 t' Ondekken u mijn smert, en mijn verborgen Min.
 Ach! zeyd de zoete hoop, wie zoud zijn smert verfwijgen,
 Daer hy door bidden ken zoo veele vreugd verkrijgen?
 Staeg had ik op mijn tong te zeggen schoone Vrouw,
 Reykt my uw zuyv're hand, ontfang mijn trouwe trouw.
 Maer ach! een strenge vrees is my aen-boord gekomen,
 En heeft my al de hoop van mijn geluk benomen.
 't Verlies van mijn geluk drijft my zoo vaek, eylaes!
 Met vruchteloze hoop na de gewenschte plaets;
 Daer d' uyt-gelezen Zon my eerst-mael quam beschijnen,
 Op hoop dat mijn gezicht daer weder troost mocht vijnen;
 Maer als ik zie de plaets waer 't hert zijn lust eerst kreeg,
 't Gezicht baerd mijn verdriet; ik vind de plaetze leeg.
 Vernieuwing, door 't gedacht, voed d' oude lusten weder;
 Ik denk zoo meenig-mael, hier zat zy by my neder.
 Dit Klaver-rijke gras heeft zy wel eer betreên,
 Doen was 't vol vrolijkheyd, nu klaegt het met geweên.
 Als ik bedroeft aenzie dees Gallery van Bomen,
 Die ons genarremt deed daer eertijds onder komen.
 Twee reyzen, twee-mael twee, by 't schijnzel van de Maen,
 Zijn wy het Elzen-Bosch, de Beemden door gegaen.

Die met een nare stem nu schijnen my te vragen ,
 Waer is de schoon, die wy hier eertijds met u zagen ?
 Haer deerd mijn eenigheyd ; het sprakeloze Wout
 Had u, mijn lieve Nimph, dat nimmer toe vertrouwt.
 Gaen ik van daer voor 't bedd', my tuygen d' oude lusten ;
 Hier zag ik eens mijn Lief, mijn lieve Engel rusten.
 Dus zit ik in 't gedacht, met diepe zuchten swaer ,
 Immers is dit de plaets daer ik eerst quam by haer ;
 Immers is dit de plaets, daer ik alleen hier boven ,
 In slechte Rijmery uw hoogheyd wilde loven ;
 Daer zy in korten stond, als ik nauw had gedaen ,
 My blijdelijk verscheen, quam voor mijn oogen staen.
 Mijn hert was heel ontroert ; ik twiften met mijn oogen ;
 Het geen my waerlijk schein, oft dat niet waer geloogen ;
 Bevreest met bevings-schrik ontzong my strakx de moet ;
 Ik voelde, waerde Vrouw, een grilling in mijn bloed.
 De pen zeeg uyt de hand, 't geen hallef was beschreven ,
 Is door uw zoete komst voort in de loop gebleven.
 Natuur gebood my wel mijn narmen uyt te slaen ,
 Eerbiedelijk Me-vrouw te groeten en t' ontfaen ;
 De liefde porden my te knielen voor uw voeten ,
 Met zoete kusjes u t' ontfangen en te groeten ;
 De tong verloor haer spraek, ik wift niet, waerde Vrouw ;
 Op wat manier dat ik uw heuscheyd loonen zotw.
 Uw oogjes trokken my met aengename lonken ;
 De bloosjes, die 't sneeuw-wit van uwe kaekjes pronken
 Lokten mijn hert tot vreugd. maer ach ! wanner de Maen
 Met Wolken word bedekt, haer schijnzel is gedaen.
 Uythemfche schoone Vrouw, uw glans had my veroverd ,
 Door d' onverziene komst, stond ik gelijk betovert ;
 Mijn wil was zonder kracht in 't gene dat ik zocht ,
 Ik zocht u dienst te doen, maer hebze niet volbrocht ;
 Ik was al levend dood, mijn zinnen doolend waren ,
 Dat ik zoo quakkeloos u wederom liet varen.
 Godin, eylaes ! Godin, zonder genot van vreugd ,
 Met zoete Minnery te streelen uwe leugt ;
 Uw leugt, die my 't gedacht noch dag'lijks stelt voor oogen,
 Troost mijn benaud gemoed weêr met een nieu vermogen ;
 't Vermogen staet aen u, te geven 't gene dat
 Ik over drie laer van u gaerne had gehad.
 Bataeffche Veld Godin, en zal 't nu niet geschieden ?
 Zoo zal uw droeve slaef in eenzaamheyd gaen vlieden ,
 Daer hy zijn Ziel God jond, door hope, en geloof ,
 Het lichaem voor een spijs, de Dieren tot een roof.

Wat meld gy stomme Pen ? wat wensch ik te betrachten ?
 Een yeder zal mijn doen voor zotte dwaefheyd achten ;
 Dat ik om een Godin lijd zoo veel straf en pijn ,
 Door dien daer and're Nymphjes meer te vinden zijn .
 Wat baet my d' overvloed, in dien dat ik mijn leven
 Graeg om dees eene Nymph verlaten wil, en geven ?
 Het baet, om dat mijn dienst haer niet behagen ken ,
 En dat ik met mijn dienst weêr nut voor and'ren ben .
 Vaer wel dan schoon lichaem , gepronkt met weydzpracht ;
 Vaer wel roemwaerde Maegd, puyk van 't Hollands gellacht ;
 Vaer wel pracht onzes eeuw, çieraed van onze tye ;
 Vaer wel Nymph, dien ik noem d' Amstelsche hovaerdye ;
 Vaer wel schoonheyd volmaekt, die my uw wil onthoud ;
 Vaer wel korale mond, met Nektar nat bedout ;
 Vaer wel Albaster glans, gemarmert met twee bloosjes ;
 Vaer wel wangetjes wit, gepronkt met roode Roosjes ;
 Vaer wel Yvooren Beeld, van glans gelijk de Maen ;
 Vaer wel Hemel, vaer wel, waer in twee starren staen ;
 Vaer wel git-swarte glans, in wezen als twee Boogjes ;
 Vaer wel sneeu wit aenschijn met tintel bruyne oogjes ;
 Vaer wel sneeu witte hals met aders blaeu geçiert ;
 Vaer wel zinrijke geest met deugden gemaniert ;
 Vaer wel Godin, vaer wel, die met uw brave zeden ,
 Zult brallen tot een pronk van nu tot eeuwigheden ;
 Vaer wel Godin, vaer wel, vaer wel Lief, tot dien dag
 Dat ik onsterffelijk u zieltje groeten mach .

Vollen-Hooffchen Herder.

<p> Zoekt het ooge zijn vermaken, In vermakelijke zaken ? Zoekt het herte lust te voen ; Waer is meer vermaek t' aen- schouwen , Als men wel in uw landsdowen , Vollen-hove, weet te doen ? Vollen-hove, vol van vreugde, Voedzel tot vermaek in deugde , Wellust voor een rustig hert ; Vreugde voor een stilzaem leven, Alle zoetheyd kunt gy geven Die der oyt gevonden werd . Wil het herte vreugd genieten, In 't vermaek van water-vlieten , Waer is 't beter als op strand ? </p>	<p> Daer de Zuyder drifjes spoelen , Met een lieflijk krioelen , Op uw Oever, in het zand . Daer de Golfjes, daer de baren , Met een zoet geruys vergaren ; Daer de stroō zijn vloedden breekt ; En al swalpend aen komt perffen , Om de Nymphjes te ververschen, Als de Zon op 't heetste steekt . Daer de Nymphjes met haer handen Schrijven in de natte zanden ; Daer een Herder hert en zin , Veylig mach ten offer dragen , Na zijn lust en welbehagen , Aen zijn lieve Veld-godin . </p>
--	---

Daer

Daer den visscher zijne wanden,
Zet niet verre van de stranden,
's Morgens zijne vangste doet;
Poffen, Botten, blanke Baerssen,
Komt hy, opgeschort met laerzē,
Dragen door de Zuyer vloed.

Zelfs de Sallem noch in 't leven,
Werd daer aen het Mes gegeven,
En zoo levendig gedood;
Vollen-hove wel gelegen,
Deze gaven, deze zegen,
Stort den Hemel in uw schoot.

Heeft het herte daer verlangen,
Haes, oft eenig Wilt te vangen,
Ziet het Adelijk geslacht,
Op hun tijden, op hun stonden,
Met de Brakken, met de Honden,
In de boschen op de jacht.

Vollen-hoof, gy pleegt voor de-
zen,

Over-Yffels Hof te wezen;
Vollen-hove nu ter tijd
Wil ik u den Tijtel geven,
Mits den tijd die wy beleven,
Dat gy 't Hof des Adels zijt.

Lust het ooge maer 't aenschou-
wen

Pronk van Adelijke Vrouwen,
Ik vertrouw, en ik geloof,
Dat 'er schoonder niet op aerde
Zijn in Edelheyd en waerde,
Als 'er zijn te Vollen-hoof.

Is 'er lust geneygt tot minnen,
Waer zijn zoeter Veld goddinnen
Als wel Vollen-hove heeft?
Zoeter geen, dies ik mijn leven,
Wil in haren dienst begeven
Die aen my het leven geeft.

Dies ik met mijn schaepjes kome
Onder deze Eyken boome,
Daer ik my ter neder stel;
Daer ik al mijn smert en lyen,
Al mijn minne al mijn vryen,
In de schorffe snijen zel.

In de eyken zal ik snyen,
Al mijn quelling, al mijn lyen,
Al mijn droef heyd en verdriet;
Op dat zy u mogen klagen,
Dat my deze droeve plagen,
Zijn om uwent wil geschied.

Aen de bomen, aen de Velden,
Aen de bloempjes, zal ik melden,
Wat ik om de minne ly;
Wat ik vreeze wat ik zorge,
In mijn herte had verborge,
Al de tijd van mijn gevry.

Ik zal in de graze dalen
Bloem en kruid te voorschijn
halen;

Ik zal aen de Water vlied,
Aen de beekjes, aē de stroompjes,
Aen de telgjes, aen de boompjes,
Klagen mijne Liefds verdriet.

Daer mijn hert, mijn ziel, mijn
zinnen,

Vol van Liefde, vol van minnen,
Liefdens klachten zullen doen;
Daer ik met een droevig zuchten,
Door mijn tranen zal bevruchtē,
't Hert, en 't hert in tranen voen.

Neen, ô neen! waer toe misfrou-
wen?

Beter is het moed behouwen;
Toond mijn Nymphjen haer nu
wreed,

Schijnt zy nu op mijn gebeten,
Morgen is het weēr vergeten,
Oft ten minsten is 't haer leer.

Als ik Liefdens aert bepeynze,
Acht ik al haer wreetheyt veynze,
Dies ik mijne treuring stil;
En mijn hert gegrond in 't minne,
Ik mijn lieve Veld goddinne,
Door de liefde opdragen wil.

Ik wil in de liefde volherden,
Tot haer hert het mijns zal wer-
den,
Lieven in getrouwigheyd;

Tot

Tot dat ik van haer verwerwe,
't Zy haer gunst, oft dat door 't
sterve

Mijne ziel van 't lichaem scheid.

Hier aen deze water vlooden,
Wil ik mijn gedachten voeden,
Op de Liefde, op de min;
Op de woorden, op de reden,
Die ik in het vryen dede
Eerstmael aen mijn Herderin.

't Eerste woortje dat ik zeyde,
En mijn Nymph te vooren leyde,
Als ik van Vryage sprak;
Deed haer Kaekjens rooder blo-
zen,

Als de bloosjes van de Roozen,
Mits de Liefde schaemt uytbrak.

Zy ontstelt op 't eerste spreken,
Deed aen my een gunstig teeken,
Sloeg mijn Liefde niet heel af;
Maer gebod my daer en tegen,
Hoe ik zoud mijn vryen plegen;
Als ik haer te kennen gaf,

Dat ik al mijn hert en zinnen,
Had gesteld om haer te minnen;
Zeyd zy my hoe dat ik zoud,
My in 't stuk van minne dragen;
Ik, geneygt na haer behagen,
Zey dat ik zoo minnen woud.

Ach! dit waren hare wetten,
Hier op, zeyd zy, moet gy letten,
Dit wil ik aen u gebiën;
Gy moet veynzen in u vryen,
En voor eerst u dapper myen,
Dat geen menschen kunnen zien,

Dat wy liefdens handel drijven;
't Moet voor eerst verhoolen blij-
ven,

En voorzichtig zijn beleyd;
Met gelegentheyd van tyen,
Zal men maken dat ons vryen,
Zy mijn Ouders aengezeyd.

't Geen voor eerst niet mach
geschieden,

'k Wil u, zeyd zy, noch gebieden,
En dat gy daer in genoegt;
Gaen wy uyt met mijn gespelen,
Zoo en laet u niet vervelen
Dat g' u by een ander voegt.

Gunst van liefde, zoete woorden,
Ik mijn Nymphje spreken hoor-
den,

Dit was 't eerste mijns gevry;
Hoe gelukkig, lieve zinnen;
Hoe gelukkig, in het minnen,
Toonden 't luk haer gunst aen my.

Ik in 't eerst verkreeg door dezen
Oorzaek, meer tot hoop als vrezē,
Zoete min u is 't bewuft,
Met wat liefde, met wat vreugden
Ik, in eerbaerheyd en deugden,
Hare lipjes heb gekuft.

Zoete kusjes, die my 't leven
Halfdood, kunt weder geven,
Zoete kusjes lieve mond;
Lieve Lipjes die mijn lusjes,
Voed in zoetheyd van uw Kusjes,
Ach! waer is de lieve stond?

Liefste stond van alle stonde,
Die ik oyt mijn leven vonde,
Zoetste zoetheyd eens gesmaekt,
En ter herten ingetogen,
Van uw Lipjes afgezogen,
Weder nieuwe graegte maekt.

Oogjes, lipjes, borsjes, handen,
Roode mond, albafter tanden,
Alles wat mijn Nymphjen heeft;
Door natuer in haer ontfangen,
't Zy van hals van hoeft van wan-
gen,

My tot minnen oorzaak geeft.

Dies zal ik het minne plegen,
Eeuwig blijven haer genegen,
Noyt veranderen mijn zin;
Liever in getrouwheyd sterven,
Liever lijf en leven derven,
Als mijn zoete Veld-godin.

AMSTELHERDER.

MYn Veld-Godin! die niet op hoog getopte heyden,
 Maer by den Amstelftroom, uw lammertjes gaet weyden;
 Die geen gebergten zoekt, noch doet geen verde keer,
 In bosschen dicht beboomt, maer 't luwe Diemer-Meer;
 Daer gy geen schaepjes hoed, maer wel uw jonge zinne,
 En wild geen herders liefd, en wild geen herders minne;
 Maer daer in eenzaamheid u jeugdens Lente dort,
 En daer zoo meenig traen aen u geoffert word.
 Daer nu een minne zucht ter Ziele uytgedreven,
 Gelijk den donder doet de teere bloempjes beven,
 De Blaedjes aen hun struyk, en roosjes in hun blaën,
 Zijn droevig over 't leed van my haer aengedaen;
 De Vogeltjes verzuft, aen d' Amstelsche riviere,
 Die staken al hun vreugd, en vroylijk tiereliere,
 Vermits uyt mijn gemoed, zoo meenig zuchje dringt,
 't Gevogelt als betreurd met my dit Liedjen zingt:

*Ik verliest met hert en zinne,
 Aengedreven van de minne,
 Koom hier waren voor uw deur;
 Koom hier weenen, koom hier zuchten;
 Heunig-beekjen! waer toe 't vluchten?
 Wreede Nymph! hoor mijn getreur.
 Minne-zuchjes! vlied doch beene,
 Tuyg mijn lijn, tuyg mijn weene,
 Tuyg mijn tranen, tuyg mijn smert;
 Tuyg dat my haer wreedheid plage,
 Tuyg het leed dat ik moet drage,
 Om haer strafheyd in mijn hert.*

Ach! Heunig-beekjen; ach! dat ik niet mach genieten,
 Tot voedzel van mijn liefd, de zoete Nectar vlieten,
 Die uyt de Heunig-beek, van uw korale mond,
 Op klipjes drijven van een inkarnaete grond;
 Ach! Heunig-beekjen; ach! ik voel een vreemde hette,
 Mijn zinnen in de brand van liefdens vlamme zette;
 Ach! Heunig-beekjen; ach! ik smelt in liefdens brand,
 Hoe wel een koele drift vliet langs den Amstelkant;
 Waer door ik zoek de vlam van liefdens vuur te koelen,
 Maer kan met al haer stroom de lessching niet gevoelen;
 Mijn vuur dat is van aert, uyt zulk een stof gevoed,
 Dat het moet zijn gelest van haer die 't branden doet;
 Mijn vuur dat is een vuur van wonderlijk vermogen;
 Mijn vuur dat is gevoed alleenig door mijn oogen;

Mijn

Mijn oogen hebben schuld aen 't geene dat ik ly ;
 Door mijn gezicht, eylaes ! quam liefdens brand in my ;
 Door d' oogen moet het vuur verkoelen liefdens hette ;
 Door d' oogen moet de brand de vlamme neder zette ;
 Door d' oogen kan het hert verlichtenis geschien ,
 Zoo ik maer eenmael mocht mijn Heunig-beekje zien.
 Haer ziende zoud mijn hert zijn vlamme konnen bluffen ,
 Mocht ik de lipjes van mijn Heunig-beekjen kuffen ;
 Mocht ik den Heunig dauw eens zuygen van 't robijn ,
 Haers lipjes waer op zoete Heunig drupjes zijn ;
 Mocht ik dat lieve beeld omhelzen in mijn narmen ;
 Mocht ik haer koude hert met mijne brand verwarmen ;
 Mocht ik mijn levens zon, mijn liefdens offer doen ,
 Hier onder 't Elzen loof en aengename groen ;
 Mocht ik haer zoete mond eens aen de mijne voelen ,
 Ik weet haer zoetheyd zoud mijn heete brand verkoelen.
 Eylaes ! verlooren wensch ; mijn klachten zonder vrugt ;
 't Schijnt dat ik met mijn hand wil reyken aen de lucht ;
 't Schijnt ik met Phaëton wil na den Hemel ryen ,
 Alwaer ik mis het spoor, en val zoo los ter zyen ;
 't Schijnt ik met Icaro de Zon te na genaek ,
 Dies ik mijn hoop verlies, en liefdens klachten staek.
 Vaer wel dan veld godin ; vaer wel dan ik zal scheyden ,
 En tot een droeve dood mijn ziele gaen bereyden ;
 Vaer Heunig-beekjen wel, met dees mijn laetste groet ;
 Vaer wel gy die mijn hert in tranen swemmen doet ;
 Vaer wel, om wien mijn ziel een wreede dood zal sterven ,
 Nu dat mijn liefde moet u weder liefde derven ;
 Vaer wel dan lieve Nymph, gy die mijn liefd verstoet ,
 En zingt, in dient u lust, dees Rijmpjes na mijn dood ;
 Ik lief tot gy my liefd, oft dat my scheyd de dood.

E Y N D E.

